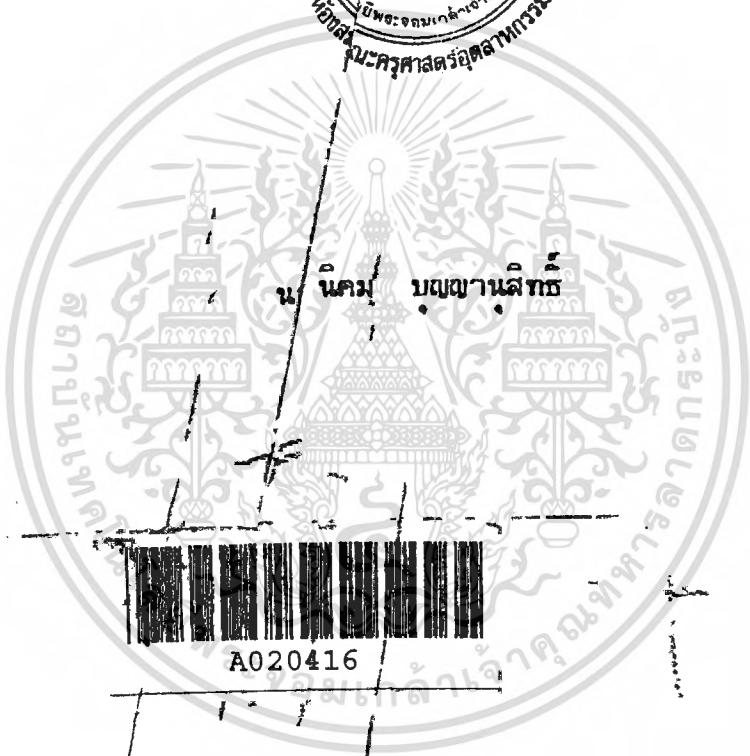

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

A020416

วิทยานิพนธ์นี้เป็นผลมาจากการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาสาขาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตรบัณฑิต
และครุศาสตรบัณฑิตและวิทยาศาสตร์
สถาปัตยกรรมพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2533

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 65609
วัน เดือน ปี..... 14.พ.ย. 2534

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำออกให้ผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงที่มาของเอกสารทุกครั้งที่มีโอกาสใช้

วิทยานิพนธ์ เรื่อง
ชื่อนักศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา

ศนย์วัฒนธรรมภาคกลาง
นาย นิคม บุญวานสิทธิ์
อาจารย์ ทศพร สายอบบล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจพิจารณาและ
เห็นชอบแล้ว จึงอนุมัติให้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต-
สาขากรรมบัณฑิตประจำปีการศึกษา 2533

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง วนตา
คุณบต ฐปะ เตมีย์)

บทคัดย่อ

จากนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากร ทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและยกระดับฐานด้านการครองชีพของประชาชนในสังคม ส่งผลถึงการพัฒนางานทางด้านวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคมและเป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาและสืบต่อความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย

ภาคกลาง เป็นแหล่งวัฒนธรรมที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของชาติ โดยที่ประชากรในภูมิภาคนี้มีจำนวนมาก ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและหลากหลาย และจากความเจริญที่แพร่กระจายไปจากเมืองหลวง ความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ อันจะเป็นผลต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยมี วัฒนธรรมดั้งเดิมกำลังจะสูญหายไป เพราะการรุกรานของวัฒนธรรมสมัยใหม่ การที่จะธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อการศึกษาวิจัย ค้นคว้า จึงต้องมีศูนย์กลางในการปฏิบัติ เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการ อีกทั้งยังเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและชาวต่างประเทศ อันจะเป็นการปลุกจิตสำนึกในการช่วยกันธำรงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมนั้น

การจัดตั้ง "ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง" ขึ้น ก็เพื่อต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยที่ศูนย์ฯ แห่งนี้จะเป็นเพียงหน่วยงานที่ทำหน้าที่อนุรักษ์วัฒนธรรมเท่านั้น หากยัง เป็นศูนย์กลางในการศึกษาและเผยแพร่ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ตงแต่ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึงระดับชาติ ตามลำดับ อันจะทำให้ประชาชนได้ให้ความสำคัญและรู้สึกหวงแหน ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบต่อไป

สภาพของปัญหา

จากการศึกษาพบว่า ความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นอันที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมยังมีอยู่น้อยและถดถอยปลดละเลยมานาน ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้มีการกระตุ้นหรือส่งเสริมอย่างจริงจัง จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนก็ตาม ซึ่งตามสภาพการนี้ เป็นจริงแล้ว รัฐบาลเป็นต้องเป็นผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าว โดยจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เฉพาะด้านวัฒนธรรมขึ้นโดยตรง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้ทำการอนุรักษ์ ศึกษาและเผยแพร่ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมและประเพณีซึ่งจะได้รับ

อันจะเป็นการแก้ปัญหาในเรื่อง การสูญสลายของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางขึ้น สำหรับเป็นสถานที่แสดงศิลปวัฒนธรรมและหัตถกรรมของภาค ตลอดจนจนแสดงชีวิตความเป็น

อยู่ของคณาจารย์ ส่ง เสริมภาษาและ เผยแพร่ผลงานทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้ง เป็นการให้บริการการศึกษาต่อระบบแก่ประชาชนทั่วไป

วิสัยทัศน์การศึกษา

การดำเนินการศึกษาโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลที่ต้องการคือ ข้อมูลทางด้านนโยบาย, สังคม, การศึกษา, เศรษฐกิจและกายภาพตามลำดับ
2. ศึกษวิเคราะห์ข้อมูล คือ นำผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว มาจัดรูปแบบกิจกรรมของศูนย์ เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างงานสถาปัตยกรรมของโครงการ
3. ศึกษารออกแบบ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการออกแบบ แนวความคิดในการออกแบบ ข้อกำหนด ผัง เกณฑ์ปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ รวมถึงการศึกษาการจัดรายการแสดง เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างงานสถาปัตยกรรมของโครงการ
4. ผลิตสรุปผลและการนำเสนอ ประกอบด้วย รายงานผลการวิจัย ศึกษาระบบการศึกษาวิจัย กระบวนการออกแบบ แบบทางสถาปัตยกรรมและหุ่นจำลอง

ขอบเขตของการศึกษา

ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ขอบเขตทางด้านศึกษา เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภาคและระดับจังหวัดหรือชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลที่จะสนับสนุนข้อมูลทางด้านการออกแบบต่อไป
2. ขอบเขตทางด้านการออกแบบ เป็นการศึกษาการกำหนดโปรแกรมออกแบบและการสร้างงานโดยจัดรูปแบบกิจกรรมหรือองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับโครงการ ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะสนองต่อความต้องการอันเกิดจากสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นได้กำหนดเอาไว้

ผลที่ได้รับจากการศึกษา

1. สามารถเสนอแนวทางการจัดตั้งศูนย์ฯ ที่ดำเนินการได้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้ทำการศึกษาข้างต้น
2. เป็นศูนย์ที่กิจกรรมอันเหมาะสม สามารถให้บริการด้านการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และ เผยแพร่ อนุรักษ์ ส่งเสริมตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป็นแนวทางที่จะได้กำหนดรูปแบบของศูนย์วัฒนธรรมในระดับภาคที่มีความเหมาะสมในโอกาสต่อไป เพราะสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและท้องถิ่น

บทสรุป

สามารถสรุปผลและวิธีการที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไปได้ดังนี้คือ

1. การบริการทางวิชาการเกี่ยวกับวัฒนธรรม สมควรที่จะรีบเร่งกระทำกันแต่โดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันการขาดช่วงและเป็นการสืบต่อวัฒนธรรม ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการจัดตั้งศูนย์ฯ
2. การศึกษาและเผยแพร่ทางด้านงานวัฒนธรรม ควรศึกษาสภาพความต้องการของสังคมอย่างละเอียดและแนวทางตอบสนองให้เหมาะสม โดยมีจะหมายที่ว่า "ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการนั้น ๆ เป็นสำคัญ"

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาข้อมูล ควรกระทำโดยละเอียดและใช้เวลาอย่างเหมาะสมที่สำคัญคิด เน้นเฉพาะข้อมูลที่สำคัญจริง ๆ เท่านั้น เช่น ข้อมูลทางวัฒนธรรมและการจัดแสดง
2. อาคารศูนย์ควรเป็นอาคารสาธารณะ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากบุคคลทุกกลุ่มได้อย่างเต็มที่

ความสำคัญของที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งของ เกาะรัตนโกสินทร์ เป็นจุดเกิดของกรุง เทพ อัน เป็น เมืองหลวงของประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา 200 ปีที่ผ่านมา จึงนับได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ด้วยตัวมันเอง และเป็นศูนย์กลางของศิลปะวัฒนธรรมของชาติ เดิม เป็นที่รวมของโบราณสถาน โบราณวัตถุซึ่ง เกิดขึ้นพร้อมกันกับกรุงรัตนโกสินทร์

จึงควรอย่างยิ่งที่จะให้มีการอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าในทางประวัติศาสตร์

คุณค่าและลักษณะเด่นทางกายภาพ

กรุงรัตนโกสินทร์ตั้งอยู่บนฝั่ง แม่น้ำเจ้าพระยาอัน เป็นลักษณะเด่นของการตั้ง เมืองหลวงของไทยแต่อดีต มีลักษณะ เป็น เกาะสองชั้น โดยแบ่งตามความสำคัญของพื้นที่และการ เต็มโต เป็น เกาะชั้นในและชั้นนอก มีคลองค เมืองหรือคลองไหลตลอดและคลองรอบกรุงหรือคลอง ร่องอ่าง บางลำพู เป็นตัวแบ่งอาณาเขต โดยคลองทั้งสอง เชื่อม เข้าด้วยกันด้วยคลองไหลตลอด หนึ่งและคลองไหลตัดี ตลอดจน มีโบราณสถานตั้งอยู่ริมน้ำเป็นส่วนมากทั่วทั้ง เกาะ

ลักษณะเกาะชั้นใน มีโบราณวัตถุ โบราณสถานที่สำคัญและหนาแน่นกว่า เกาะชั้นนอกจากที่ตงสามารถมองเห็นโบราณสถานสำคัญบนฝั่งตรงข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาตลอดแนวที่ประจักษ์กัน นอกจากนั้นการ ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นสถานที่ราชการที่มความสำคัญต่อการปกครองของประเทศ จึงควรอนุรักษ์และส่งเสริมให้บรรยากาศ เป็นศูนย์กลางหลักทางศิลปะวัฒนธรรมของชาติ อันจะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศ ลักษณะของ เกาะชั้นนอก ครอบคลุม เกาะชั้นในอยู่ชั้นหนึ่ง ด้านอันจรดแม่น้ำเจ้าพระยาและคลอง ร่องอ่างบางลำพู และ เชื่อมกับ เกาะชั้นในด้วยคลองไหลตลอด หนึ่งและคลองไหลตัดี มีศาสนสถานสำคัญส่วนใหญตั้งอยู่ริมน้ำอัน เป็น เส้นทางคมนาคมหลักของไทยในอดีต การ ใช้ที่ดินส่วนใหญ่ เป็นที่พักอาศัยจึงสมควรอนุรักษ์โบราณสถาน และส่งเสริมกิจกรรมซึ่งสัมพันธ์กับที่พักอาศัยใน เกาะ และบริเวณรอบนอกใกล้เคียงรวมทั้งสร้างบรรยากาศที่พกอาศัยที่มสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสม

แนวโน้มนการเจริญเติบโต

การขยายตัวของกรุง เทพ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีทิศทางการขยายตัวออกจาก เกาะรัตนโกสินทร์ ความเจริญของย่านธุรกิจและชมนรอบนอกทำให้แนวโน้มนการ เจริญเติบโตของ เกาะรัตนโกสินทร์มาถึงจุดอ้อมที่ความเจริญใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นบริเวณ ควร เป็นไปโดยมีการวางแผนและควบคุม เพื่อมิให้ขัดแย้งกับการอนุรักษ์

ประชากร

มีแนวโน้มของการโยกย้ายออกจาก เกาะรัตนโกสินทร์จึงควรส่งเสริมให้มีการตั้งชีวิตกลับ เข้ามาในอัตราส่วนที่เหมาะสมโดยให้เป็นไปตามอัตราส่วนการใช้นพื้นที่อาคารกับพื้นที่ว่าง F.A.R. ที่กำหนดไว้

การพัฒนาทางการศึกษาประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

ในบริเวณ เกาะรัตนโกสินทร์ เต็มไปด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ กอปรด้วยสภาพทัศนียภาพที่สวยงามสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็น เมืองที่ตั้งขนตามหลักยุทธศาสตร์การสร้าง เมือง ที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีต และมีความงามทางภูมิทัศน์ในตัว เอง เพราะตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ดัง เหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จึงสมควรที่จะส่งเสริมแนวทางการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรมในบริเวณนี้ซึ่งจะ เน้นหนักในบริเวณ เกาะชานและริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยการเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นโดยทั่วไป เช่นการตั้งศูนย์ทางวัฒนธรรมต่าง ๆ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และการรื้อฟื้นประเพณีต่าง ๆ ที่เคยมีมาในอดีต ดัดแปลงให้ เหมาะสมกับสภาพชีวิตประจำวัน ฯลฯ

การพัฒนาเชิงการท่องเที่ยวและสินค้าการ

ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ เต็มไปด้วยโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์รวมทั้งสถานที่ตั้งที่มียุทธวิธี แม่น้ำเจ้าพระยาถึงดงทางภูมิทัศน์อยู่แล้ว จึงสมควรที่จะส่งเสริมทางการท่องเที่ยวในบริเวณนี้เพื่อดึงดูดเงินตราจากนักท่องเที่ยว เข้าสู่ประเทศ ซึ่งจะ เน้นหนักในบริเวณ เกาะชาน เพราะมีโบราณสถานอยู่รวมกันหนาแน่นและ เบาลางด้วยย้ายพักอาศัย อันจะไม่ เป็นการรบกวนสภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นมากนัก ส่วนงานย้ายที่พักอาศัยซึ่งมีอยู่ทั่วไปบริเวณ เกาะชานนอกนี้ยังขาดสถานที่ส่งเสริมสินค้าการอยู่หรือที่มียุทธวิธีซึ่งมีอยู่ชานด้านสินค้าการในระดับท้องถิ่น สำหรับบริเวณ เกาะชานนอกนี้ให้กระจายอยู่ทั่วไปให้มีการ เชื่อมต่อระหว่างโบราณสถานด้วยทาง เท้าได้โดยสะดวก เพิ่มสาธารณูปการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ศูนย์การท่องเที่ยว ชุมชายของ ร้านขายเครื่องถม ฯลฯ ตามจุดต่าง ๆ จัดหาที่ว่างส่งเสริมสินค้าการสำหรับชมชนให้เพียงพอและปรับปรุงที่ว่างในบริเวณโบราณสถานและศาสนสถานให้ใช้ประโยชน์ด้านสินค้าการได้เต็มที่

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจจืดจางทั่วไปในบริเวณ เกาะรัตนโกสินทร์ยังขาดการควบคุม จึงเกิดการ เจริญเติบโตและทรุดโทรมในแต่ละส่วน อันใหม่ เป็นผลดี เช่น บางบริเวณ เศรษฐกิจดีมาก เป็นย่าน เศรษฐกิจของ เกาะ ท้าให้มีการ เคลื่อนไหว เข้าสู่บริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด การนำเอกสารนี้ไปใช้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกาะด้วยประมาณมากเกินไป เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทางตั้ง อันจะนำมาสู่มลพิษต่าง ๆ เช่น เสียง ความสั่นสะเทือน น้ำ อากาศ ทัศนียภาพและเส้นขอบฟ้า ซึ่งจะทำให้ทำลายทัศนียภาพของ เกาะรัตนโกสินทร์ไป หรือบางบริเวณ เศรษฐกิจทรุดโทรม เพราะขาดคนมาเช่าและกำลังจะตายลง จึงสมควรพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นให้คงอยู่ได้ด้วยตัวเอง ทั้งในส่วนที่จะตายลงและควบคุม เศรษฐกิจในส่วนที่กำลังเจริญหรืออยู่ในสภาพที่เหมาะสม ไม่เจริญรวดเร็วเกินไปอีกทั้ง เพิ่มการพัฒนา เศรษฐกิจทางการท่องเที่ยว เข้าไป เพื่อ เสริมสร้าง เศรษฐกิจบน เกาะรัตนโกสินทร์ให้ดีขึ้น

บริเวณที่พัฒนาได้

การพัฒนาในแต่ละแห่งมีความสำคัญและสถานการณ์ในการพัฒนาแตกต่างกันไปโดยจำแนก เป็น เกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญทางด้านศักยภาพของที่ดิน เช่นบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาและคลอง ตลอดจนความสัมพันธ์กับโบราณสถาน
2. ความรุนแรงของการทำลายมโนทัศน์ของ เมืองและเอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ ตลอดจนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เช่น บริเวณภูเขาทอง และโลหะปราสาท รวมทั้งพระบรมมหาราชวัง ฯลฯ
3. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาโดยพิจารณาจากกรรมสิทธิ์ที่ดิน เช่นที่ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
4. การพิจารณาจากคุณภาพชีวิตของชุมชน เช่นบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม
5. การสนับสนุนจากภาครัฐบาล

การวางแผนและควบคุมย่าน

ให้เป็นไปในแนวทางสนองมติคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ เรื่อง แนวนโยบายการอนุรักษ์ดิน บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและข้อเสนอการกำหนดนโยบายการอนุรักษ์ดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี ตรงข้าม บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และสนองร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและชั้นนอก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความ เป็นอยู่ ลักษณะสังคมตลอดจนกิจกรรมที่มีลักษณะเด่นในแต่ละย่านด้วย เช่น สะพานหันชายผ้า, ชนมราคาถก ย่านแพรงสรรพศาสตร์มีโรงพิมพ์ ถนนบารุง เมืองชายเครื่องสังฆาต เพื่อ เป็นการส่งเสริมลักษณะเด่นทางด้านสถาปัตยกรรมและลักษณะเด่นทางด้านที่ตั้งด้วย

แนวทางการใช้ที่ดินให้สัมพันธ์กับสิ่งก่อสร้างซึ่งมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรมและให้สอดคล้องกับ เศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี

ก. บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน ควบคุมให้มีการใช้ที่ดินเป็นไปตาม
แนวนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นในตามมติของคณะกรรมการกรุง
รัตนโกสินทร์ ในการประชุมครั้งที่ 4/2524 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2524 และมีข้อ
เสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา กำหนดให้เป็นทิวาสธารณะ โดยจัดหาจาก
ที่ดินที่มีการใช้ที่ดินบนนโยบายการใช้ที่ดิน หรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีสภาพทรุดโทรม
เกินกว่าจะบูรณะได้ และลักษณะการใช้ที่ดินที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายแก่
โบราณสถาน โดยที่วางดังกล่าวไว้เป็นส่วนสาธารณะและจัดหากิจกรรมที่ส่งเสริมเอก
ลักษณะทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมาใช้พิจารณาถึงลักษณะการใช้ที่ดินของอา
าคารที่ตองอนุรักษ์และอาคารที่เสนอแนะให้มีการอนุรักษ์ว่าสอดคล้องหรือขัดกับนโยบาย
การใช้ที่ดิน และมีการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินมาเป็น
พื้นที่กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์ ศูนย์
วัฒนธรรม ศูนย์ท่องเที่ยว เป็นต้น

โดยกิจกรรมที่เสนอแนะให้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ในด้าน
ต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในบริเวณนี้ให้มากยิ่งขึ้น เป็นการ
เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก เนื่องจากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา
การใช้ที่ดินของสถานราชการต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพฯ แต่ไม่มีการขยายตัวขึ้นนอกบริเวณ
เวณนี้ และปรับปรุงการใช้ที่ดินให้เป็นทิวาส เพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางด้านประวัติ
ศาสตร์และวัฒนธรรมจัดเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน เช่นในบริเวณสนาม
หลวง สนามไชย พระราชอุทยานสราญรมย์ และพื้นที่กิจกรรมของชาติ เช่น ราชนิ
ษิตต่าง ๆ การละเล่นของไทย ซึ่งมีมาแต่โบราณ เพื่อดึงดูดประชาชนให้เข้ามาใช้
ว่างและมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว เป็นการสร้างชีวิตให้แกบริเวณ

ก. บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ควบคุมให้มีการใช้ที่ดินเป็นไปตาม
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง ใช้หรือ
เปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรืออาคารประเภทใดภายในกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
และมีข้อ เสนอแนะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- รักษาความเป็นคลองค เมือง และ เสนอแนะให้ใช้ เป็นทิวาสธารณะ
เป็นการแสดงขอบเขตของกรุงรัตนโกสินทร์ดั้งเดิมกับกรุงรัตนโกสินทร์สมัยใหม่ อีกทั้ง
ยังเป็นตัวเชื่อมโยงของทั้งสองบริเวณและจัดกิจกรรม และ เสนอแนะการใช้ที่ดินให้
สอดคล้องและส่ง เสริมโบราณสถานรวมถึงคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในบริเวณนี้

- ส่งเสริมโบราณสถาน ศาสนสถานและสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าให้เด่น
ชัด โดยมีการกำหนดขอบเขตของบริเวณโดยรอบของสถานที่ดังกล่าว ซึ่งต้องมีการ
ควบคุมการใช้ที่ดินและการก่อสร้าง เพื่อมิให้ทำลายคุณค่าของสถานที่เหล่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

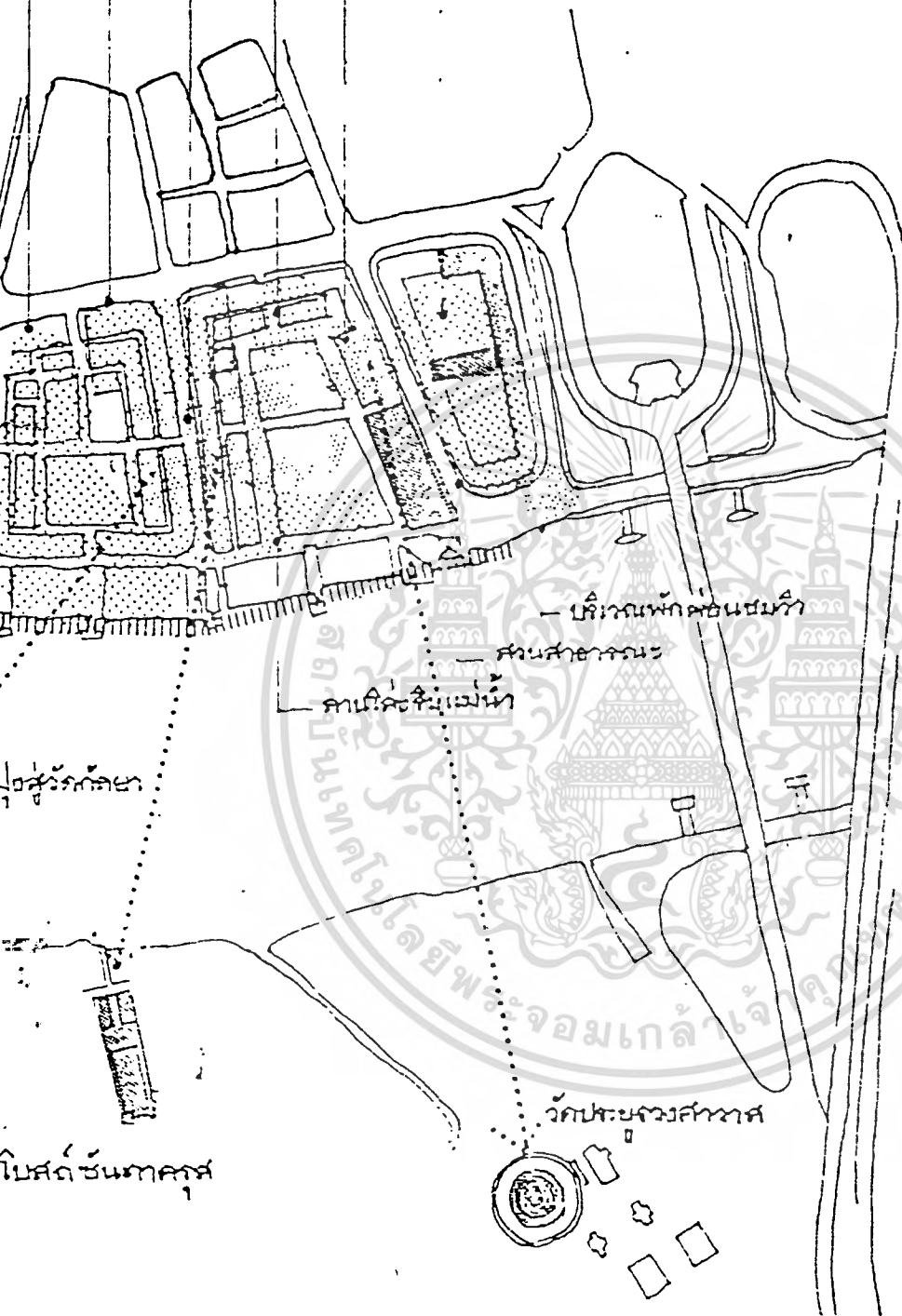
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กำหนด^{๒๗๕}ใหม่^{๒๗๖}บท^{๒๗๗}ส^{๒๗๘} เชียว^{๒๗๙}โดย^{๒๘๐}รอบ^{๒๘๑}สถาน^{๒๘๒}ที่ตั้ง^{๒๘๓}กล่าว^{๒๘๔} เพื่อ^{๒๘๕} เน้น^{๒๘๖}ความ^{๒๘๗}สำคัญ^{๒๘๘}ให้^{๒๘๙}เด่น^{๒๙๐}ชัด^{๒๙๑}และ^{๒๙๒} เป็น^{๒๙๓}การ^{๒๙๔}สร้าง^{๒๙๕}สภาพ^{๒๙๖}แวดล้อม^{๒๙๗}ที่^{๒๙๘}ชัดเจน^{๒๙๙}
- ส่ง^{๒๙๐} เสริม^{๒๙๑}การ^{๒๙๒}ร^{๒๙๓}ช^{๒๙๔}ที่^{๒๙๕}ดิน^{๒๙๖}และ^{๒๙๗} ก^{๒๙๘}ิ^{๒๙๙}จ^{๓๐๐}ร^{๓๐๑}ร^{๓๐๒}ม^{๓๐๓}ที่^{๓๐๔}จะ^{๓๐๕}ช่วย^{๓๐๖}พัฒนา^{๓๐๗}ค^{๓๐๘}ณ^{๓๐๙}ภาพ^{๓๑๐}ทาง^{๓๑๑}กาย^{๓๑๒}ภาพ^{๓๑๓}และ^{๓๑๔}ค^{๓๑๕}ณ^{๓๑๖}ภาพ^{๓๑๗}ชีวิต^{๓๑๘}ของ^{๓๑๙}ผู^{๓๒๐}้อย^{๓๒๑}ย^{๓๒๒}่า^{๓๒๓}ค^{๓๒๔}ย^{๓๒๕}ใน^{๓๒๖}บ^{๓๒๗}ริ^{๓๒๘} เ^{๓๒๙}ว^{๓๓๐}ณ^{๓๓๑}ี^{๓๓๒}และ^{๓๓๓}บ^{๓๓๔}ริ^{๓๓๕} เ^{๓๓๖}ว^{๓๓๗}โดย^{๓๓๘}ร^{๓๓๙}อบ^{๓๔๐} เพื่อ^{๓๔๑}ให้^{๓๔๒}ช^{๓๔๓}ม^{๓๔๔}ชน^{๓๔๕}ด^{๓๔๖}ัง^{๓๔๗}ก^{๓๔๘}ล^{๓๔๙}่า^{๓๕๐}สามารถ^{๓๕๑}ช่วย^{๓๕๒} เหล^{๓๕๓}ือ^{๓๕๔}ตัว^{๓๕๕} เ^{๓๕๖}อง^{๓๕๗}ได้^{๓๕๘} เป็น^{๓๕๙}อย^{๓๖๐}่าง^{๓๖๑}ดี^{๓๖๒}
- ค. บ^{๓๖๓}ริ^{๓๖๔} เ^{๓๖๕}ว^{๓๖๖}ณ^{๓๖๗}ที่^{๓๖๘}ดิน^{๓๖๙}ร^{๓๗๐}ิม^{๓๗๑}แม่^{๓๗๒}น^{๓๗๓}้ำ^{๓๗๔} เจ^{๓๗๕}้า^{๓๗๖}พ^{๓๗๗}ระ^{๓๗๘}ย^{๓๗๙}่า^{๓๘๐}ฝ^{๓๘๑}ง^{๓๘๒} ธ^{๓๘๓}น^{๓๘๔}บ^{๓๘๕}ร^{๓๘๖}ี^{๓๘๗}ต^{๓๘๘}ร^{๓๘๙}ง^{๓๙๐} ข^{๓๙๑}้ำ^{๓๙๒}ม^{๓๙๓}บ^{๓๙๔}ริ^{๓๙๕} เ^{๓๙๖}ว^{๓๙๗}กร^{๓๙๘}ง^{๓๙๙}ร^{๔๐๐}ี^{๔๐๑}ต^{๔๐๒}น^{๔๐๓}โก^{๔๐๔}สิ^{๔๐๕}น^{๔๐๖}ท^{๔๐๗}ร^{๔๐๘}ช^{๔๐๙}น^{๔๑๐}น^{๔๑๑}
- ป^{๔๑๓}ร^{๔๑๔}ิ^{๔๑๕}บ^{๔๑๖}ร^{๔๑๗}ง^{๔๑๘}การ^{๔๑๙}ร^{๔๒๐}ช^{๔๒๑}ที่^{๔๒๒}ดิน^{๔๒๓}ให้^{๔๒๔}ส^{๔๒๕}ห^{๔๒๖}ือ^{๔๒๗}ต^{๔๒๘}ค^{๔๒๙}ล^{๔๓๐}ง^{๔๓๑}กับ^{๔๓๒}การ^{๔๓๓}ร^{๔๓๔}ช^{๔๓๕}ที่^{๔๓๖}ดิน^{๔๓๗}ให้^{๔๓๘}ส^{๔๓๙}ห^{๔๔๐}ือ^{๔๔๑}ต^{๔๔๒}ค^{๔๔๓}ล^{๔๔๔}ง^{๔๔๕}กับ^{๔๔๖}การ^{๔๔๗}ร^{๔๔๘}ช^{๔๔๙}ที่^{๔๕๐}ดิน^{๔๕๑}ร^{๔๕๒}ิม^{๔๕๓}แม่^{๔๕๔}น^{๔๕๕}้ำ^{๔๕๖} เจ^{๔๕๗}้า^{๔๕๘}พ^{๔๕๙}ระ^{๔๖๐}ย^{๔๖๑}่า^{๔๖๒}ฝ^{๔๖๓}ง^{๔๖๔} กร^{๔๖๕}ง^{๔๖๖}ร^{๔๖๗}ี^{๔๖๘}ต^{๔๖๙}น^{๔๗๐}โก^{๔๗๑}สิ^{๔๗๒}น^{๔๗๓}ท^{๔๗๔}ร^{๔๗๕}ช^{๔๗๖}น^{๔๗๗}น^{๔๗๘} เพื่อ^{๔๗๙}ร^{๔๘๐}ัก^{๔๘๑}ช^{๔๘๒}า^{๔๘๓}ค^{๔๘๔}ณ^{๔๘๕}ภาพ^{๔๘๖}ล^{๔๘๗}ัง^{๔๘๘} แ^{๔๘๙}ว^{๔๙๐}ต^{๔๙๑}ล^{๔๙๒}้อม^{๔๙๓}และ^{๔๙๔}ท^{๔๙๕}ศ^{๔๙๖}ี^{๔๙๗}น^{๔๙๘}ัย^{๔๙๙}ภาพ^{๕๐๐}ของ^{๕๐๑}บ^{๕๐๒}ริ^{๕๐๓} เ^{๕๐๔}ว^{๕๐๕}กร^{๕๐๖}ง^{๕๐๗}ร^{๕๐๘}ี^{๕๐๙}ต^{๕๑๐}น^{๕๑๑}โก^{๕๑๒}สิ^{๕๑๓}น^{๕๑๔}ท^{๕๑๕}ร^{๕๑๖}ช^{๕๑๗}น^{๕๑๘}น^{๕๑๙}
- จ^{๕๒๓}ัด^{๕๒๔}ระ^{๕๒๕} เ^{๕๒๖}บ^{๕๒๗}ย^{๕๒๘}และ^{๕๒๙}มี^{๕๓๐}มา^{๕๓๑}ตร^{๕๓๒}การ^{๕๓๓}คว^{๕๓๔}ม^{๕๓๕}ค^{๕๓๖}า^{๕๓๗}ร^{๕๓๘}ค^{๕๓๙}ว^{๕๔๐}ม^{๕๔๑}อ^{๕๔๒}า^{๕๔๓}ค^{๕๔๔}าร^{๕๔๕}ท^{๕๔๖}อ^{๕๔๗}ย^{๕๔๘}ร^{๕๔๙}ิม^{๕๕๐}แม่^{๕๕๑}น^{๕๕๒}้ำ^{๕๕๓}ห^{๕๕๔}ือ^{๕๕๕}ย^{๕๕๖}ู่^{๕๕๗}ใน^{๕๕๘}ส^{๕๕๙}ภาพ^{๕๖๐}ท^{๕๖๑}ี^{๕๖๒}เ^{๕๖๓}ห^{๕๖๔}มา^{๕๖๕}สม^{๕๖๖}และ^{๕๖๗}ส่ง^{๕๖๘} เส^{๕๖๙}ริม^{๕๗๐}บ^{๕๗๑}ร^{๕๗๒}า^{๕๗๓}ณ^{๕๗๔}ส^{๕๗๕}ถาน^{๕๗๖}ท^{๕๗๗}อ^{๕๗๘}ย^{๕๗๙}ู่^{๕๘๐}บ^{๕๘๑}ริ^{๕๘๒} เ^{๕๘๓}ว^{๕๘๔}ณ^{๕๘๕}ที่^{๕๘๖}ดิน^{๕๘๗}ร^{๕๘๘}ิม^{๕๘๙}แม่^{๕๙๐}น^{๕๙๑}้ำ^{๕๙๒}ฝ^{๕๙๓}ง^{๕๙๔}ธ^{๕๙๕}น^{๕๙๖}บ^{๕๙๗}ริ^{๕๙๘}

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่อาคาร
 ที่จัดแสดงผลงานศิลปะ
 ลานแสดงกลางแจ้ง
 อาคารศูนย์
 ที่จอดรถ

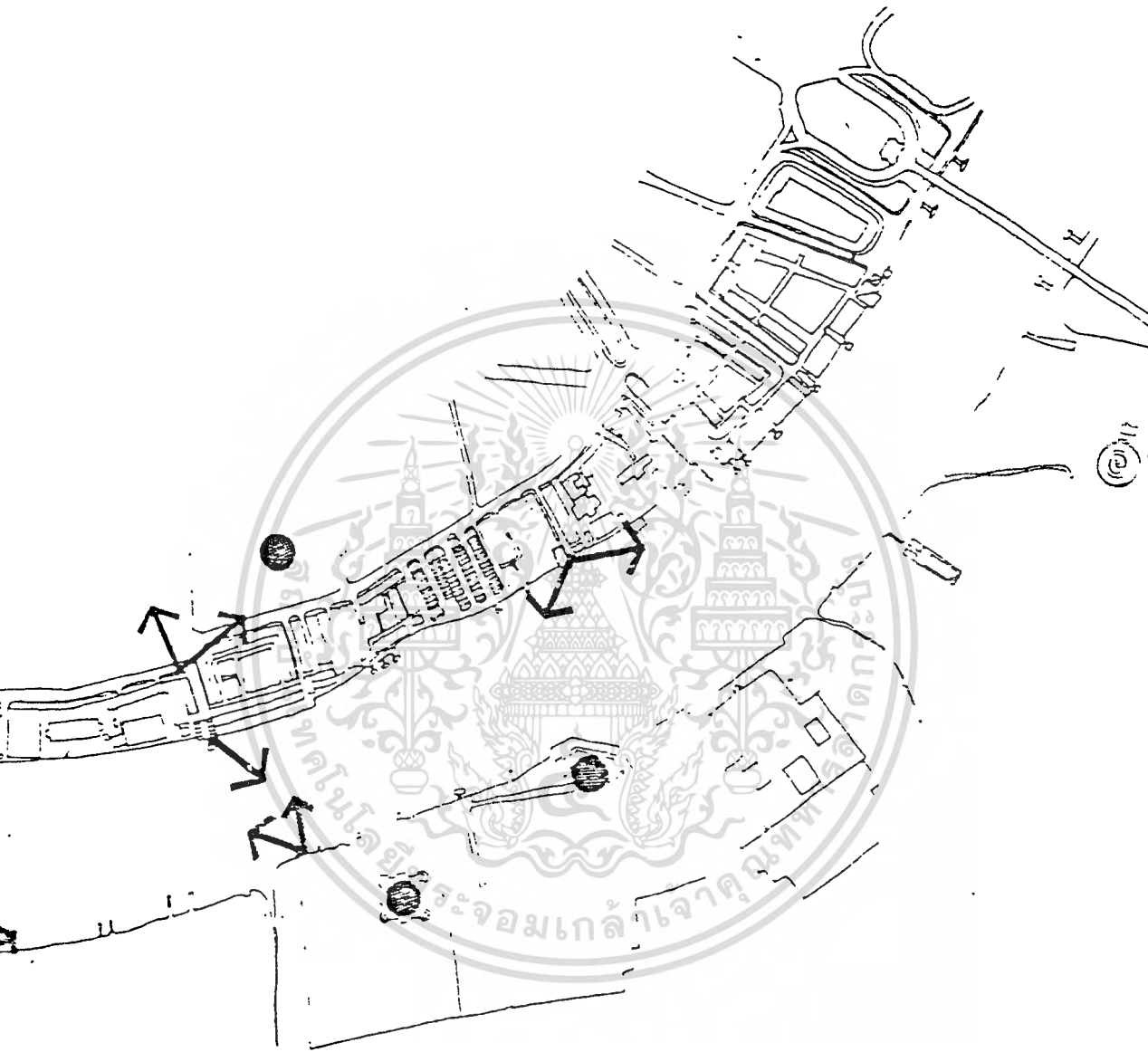
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ ครุ.ฉธ. 3:0108

● วิจารณ์ในระบอบไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ... ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

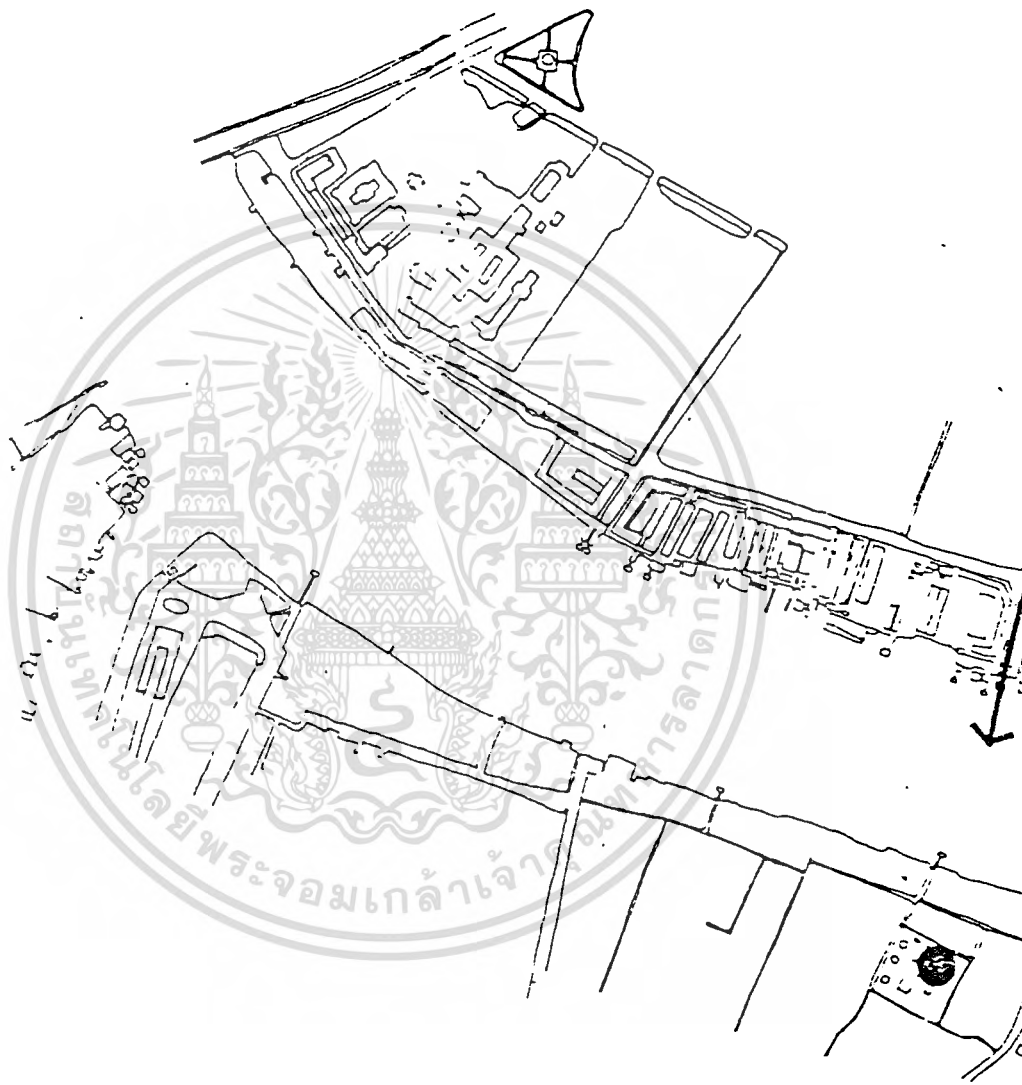

● มุมมอง

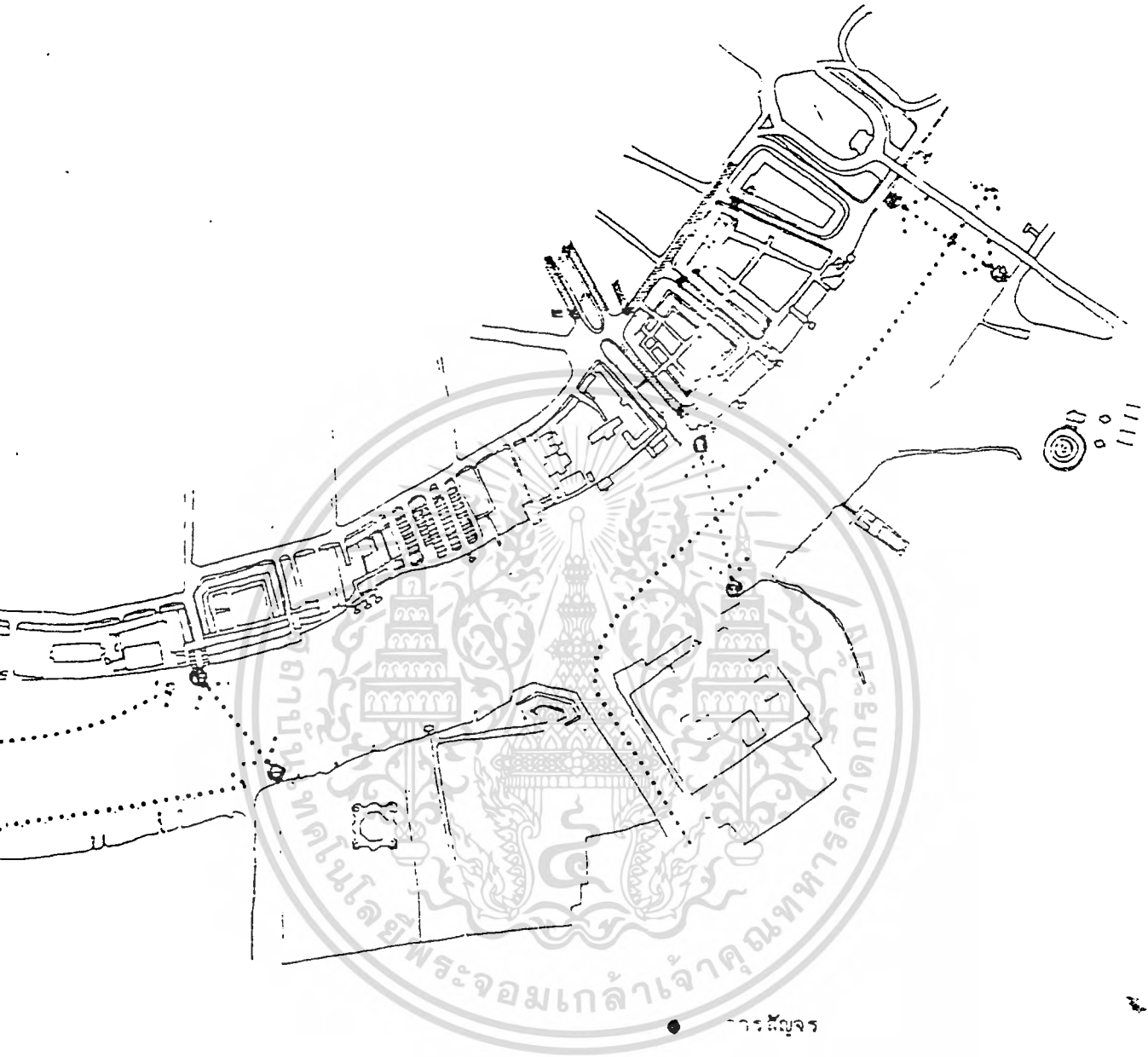
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับโครงการงานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ที่วิทยาลัยนวัตน์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม งามบุญญาภรณ์ ครุ. ๒๓. 310๓08 ซึ่งมีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

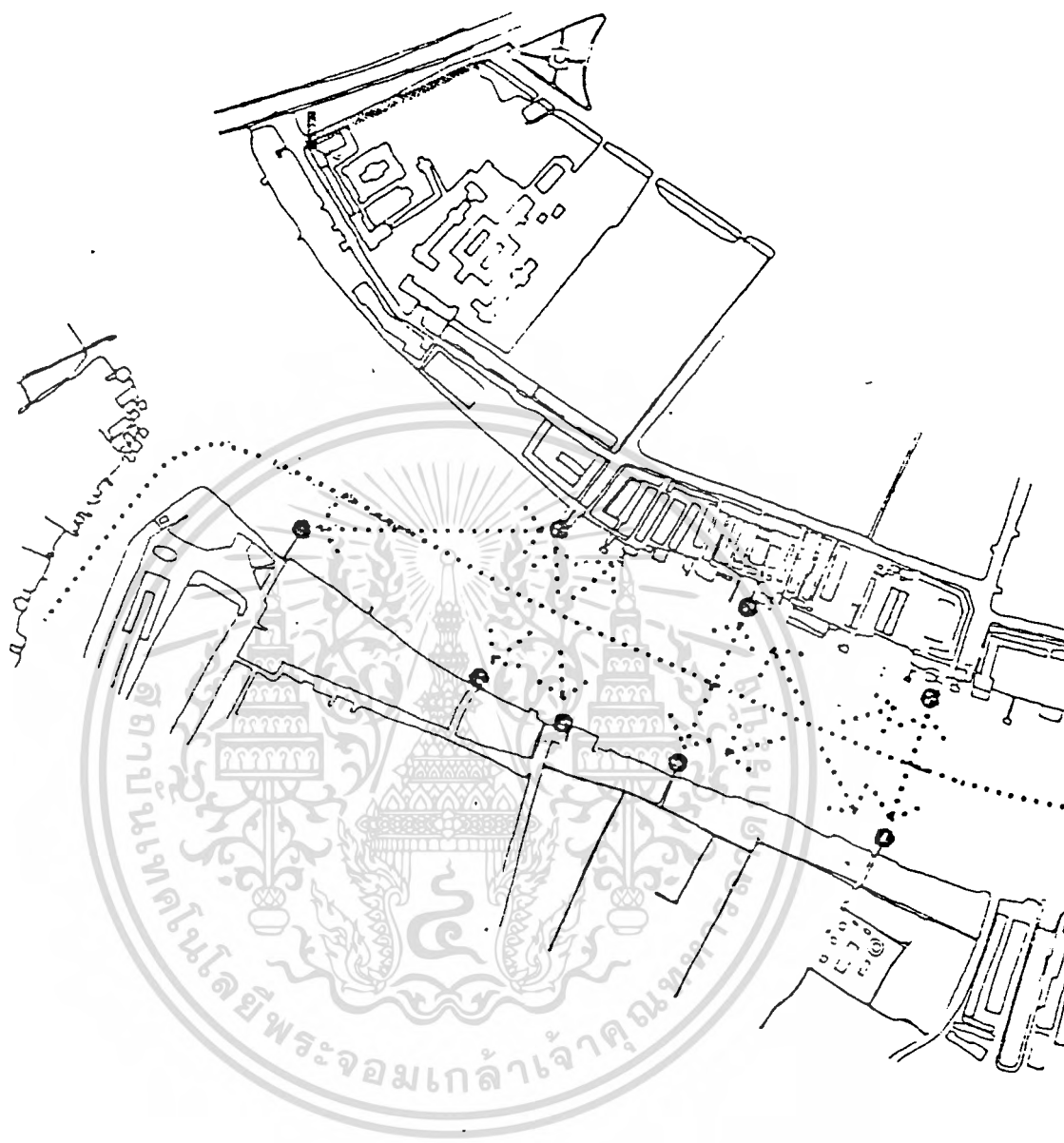
- ====> ช่องทางเดินรถ ๕ ทาง
- > ช่องทางเดินรถทางเดียว
-> เส้นทางเดินรถ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญงามนิทร์ ครุ. ๑๓. 310C8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ... ไม่ควรคัดลอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

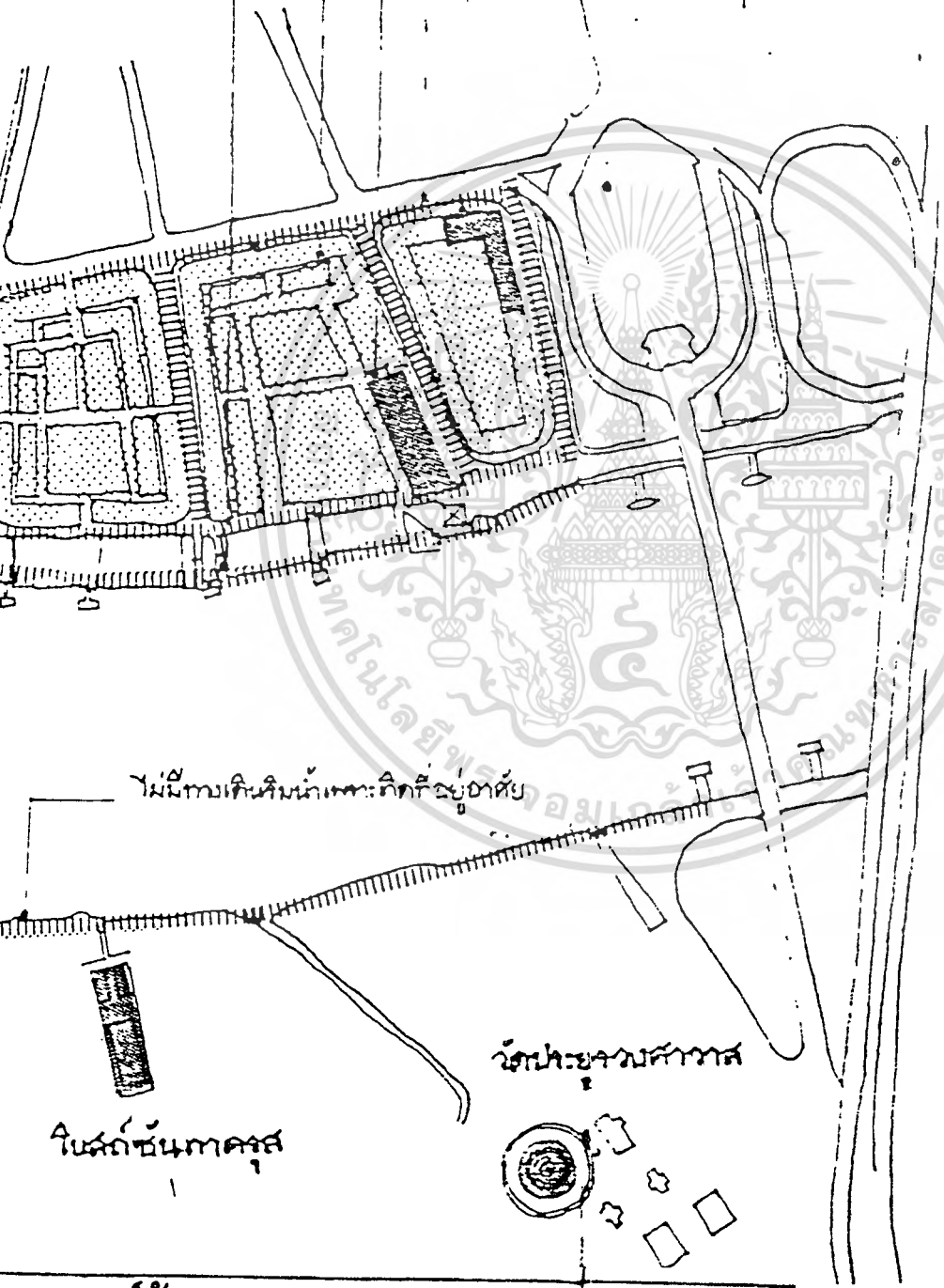
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาลากลาง อบ.
ในเขตเทศบาล
ละพำกิ่ง

ไม่มีทางเดินขึ้นแม่น้ำ

ที่ตั้งแห่งศาลากลาง
จากบริเวณถนน
ที่ให้รถทางเดิน

ที่ตั้งแห่งศาลากลาง
— ลานที่จอดรถ
— ลานที่จอดรถใหม่

ไม่มีทางเดินขึ้นน้ำทะเลที่ติดอยู่ด้วย

ลานจอดรถ

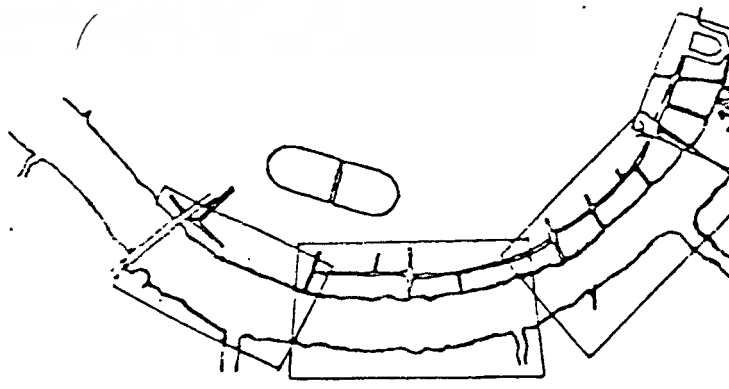
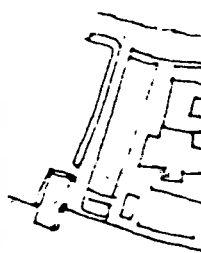
ในลักษณะอาคาร

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาธิการี ครุ. ๖๓. ๐๑๐๘

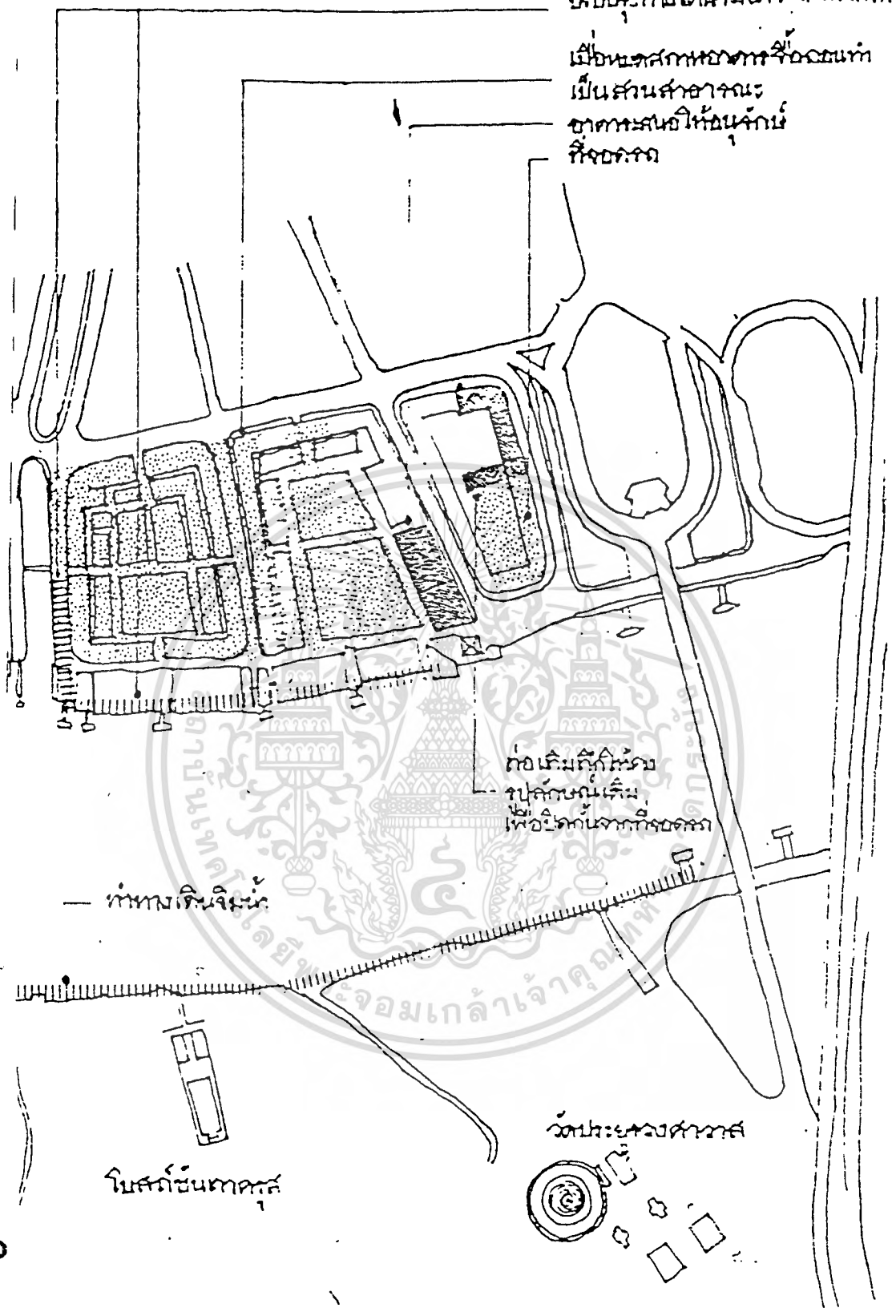
ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภายในของหน่วยงานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
● **สภาพเดิมและบุ๋บ**
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับประทังเงินขึ้นน้ำให้เก็บสวด

เป็นเขตสงฆ์ของพระรัตนวงศา
เป็นส่วนสาธารณะ
ขาดการสนธิให้คนทำ
กิจจกร

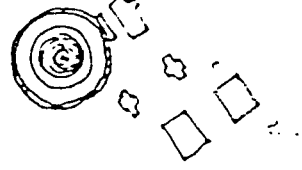

ต่อเติมติดกับ
บุคลิกหนึ่งเริ่ม
เพื่อจัดทำจากกิจจกร

ทางเดินเงินขึ้นน้ำ

โบสถ์ชั้นตึก

วัดพระนางสดายุ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ค
กิตติกรรมประกาศ	อ
สารบัญ	ข
สารบัญตารางประกอบ	ฅ
สารบัญแผนภูมิประกอบ	บ
สารบัญแผนกประกอบ	ภ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 คำนำ	1
1.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์	
1.2.1 ความเป็นมาของโครงการ	2
1.2.2 เหตุผลในการเสนอวิทยานิพนธ์	3
1.3 ความเป็นมาของปัญหา	
1.3.1 ความเป็นมาของปัญหา	3
1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา	4
1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	
1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ	5
1.4.2 วัตถุประสงค์ของการเสนอวิทยานิพนธ์	5
1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์	
1.5.1 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล	6
1.5.2 ขอบเขตของการออกแบบ	6
1.6 วิธีดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์	
1.6.1 การรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าจาก เอกสารและ การสำรวจภาคสนาม	7
1.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	7
1.7 คำนยามศัพท์	7
1.8 ข้อตกลง เบื้องต้น	8
1.9 แหล่งข้อมูล	8
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
1.10.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	9
1.10.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา วิทยานิพนธ์	9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และร่วมมือ
แนะนำ ช่วยเหลือ เป็นอย่างดีจากบุคคลหลายท่าน ดังรายชื่อต่อไปนี้

อาจารย์ ทศพร สายอบล

อาจารย์ที่ปรึกษา

คุณชัยพร เอกสุวรรณ

สถาปนิก สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

เพื่อ เกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

คุณพัชระบุรณ สมนึก

สถาปนิก สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

เพื่อ เกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

รวมทั้ง เพื่อน ๆ และน้อง ๆ อีกหลายท่านที่กรุณาช่วย เหลือด้วยดีมา
ตลอด ข้าพเจ้าขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
บทที่ 2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ระดับประเทศ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร	
2.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ระดับประเทศ	10
2.1.1 การศึกษาข้อมูลด้านนโยบายระดับประเทศ	10
2.1.1.1 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว	10
2.1.1.2 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ	12
2.1.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ระดับประเทศ	14
2.1.2.1 สภาพเศรษฐกิจทั่วไป	14
2.1.2.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับประเทศ	15
2.1.2.3 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อระดับประเทศ	15
2.1.2.4 สภาพการท่องเที่ยว	15
2.1.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม ระดับประเทศ	16
2.1.3.1 ประชากร	16
2.1.3.2 การศึกษา	17
2.1.3.3 ชนบทธรรม เนียมประเพณี	17
2.1.3.4 ศาสนา	18
2.1.3.5 การปกครอง	19
2.1.3.6 การสาธารณสุข	19
2.1.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ระดับประเทศ	19
2.1.4.1 สภาพทางภูมิศาสตร์	19
2.1.4.2 ลักษณะภูมิประเทศ	21
2.1.4.3 ลักษณะภูมิอากาศ	22
2.1.4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ	22
2.1.4.5 การรื้อประโยชน์ที่ดิน	22
2.1.4.6 การคมนาคม	23
2.1.4.7 สถานที่ท่องเที่ยว	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
2. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม ภายภาคกลาง	24
2.2.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย ระดับภาคกลาง	24
2.2.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้าน เศรษฐกิจ ระดับภาคกลาง	25
2.2.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม ระดับภาคกลาง	25
2.2.3.1 จำนวนประชากร	25
2.2.3.2 ความหนาแน่นของประชากร	26
2.2.3.3 การเพิ่มและอัตราการเพิ่มของประชากร	27
2.2.3.4 การตั้งถิ่นฐานของประชากร	27
2.2.3.5 การอพยพย้ายถิ่นของประชากร	27
2.2.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ระดับภาคกลาง	28
2.2.4.1 ท่าเลที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ	28
2.2.4.2 ลักษณะภูมิประเทศและโครงสร้าง ทางธรณีวิทยา	28
2.2.4.3 ลักษณะภูมิอากาศ	33
2.2.4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ	36
2.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม ภายภาคจังหวัด	43
2.3.1 การศึกษานโยบายพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	43
2.3.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายกรุงเทพมหานคร	45
2.3.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้าน เศรษฐกิจ กรุงเทพมหานคร	46
2.3.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม กรุงเทพมหานคร	47
2.3.4.1 ประชากร	47
2.3.4.2 ความหนาแน่นของประชากร	47
2.3.4.3 อัตราการเจริญเติบโตของประชากร	48
2.3.4.4 การศึกษา	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
2.3.5 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ กรุงเทพมหานคร	50
2.5.3.1 ขนาดและที่ตั้ง	50
2.5.3.2 ภูมิประเทศ	50
2.5.3.3 ภูมิอากาศ	50
2.5.3.4 การขยายตัวของเมือง	53
2.5.3.5 การรื้อที่ดิน	55
2.5.3.6 การคมนาคม	56
2.4 การศึกษาอาคารตัวอย่าง	62
2.4.1 อาคารภายในประเทศ	62
2.4.2 อาคารในต่างประเทศ	69
บทที่ 3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ เกาะรัตนโกสินทร์	
3.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย ระดับชุมชน	75
3.1.1 นโยบายเกี่ยวกับเกาะรัตนโกสินทร์	75
3.1.2 กอหม่ายเกี่ยวกับที่ตั้งโครงการ	76
3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ระดับชุมชน	86
3.2.1 สภาพเศรษฐกิจทั่วไป	86
3.2.2 รายได้ท้องถิ่น	87
3.2.3 การท่องเที่ยว	87
3.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม ระดับชุมชน	88
3.3.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร	88
3.3.2 ความหนาแน่นของประชากร	89
3.3.3 การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร	91
3.3.4 สภาพสังคมและวัฒนธรรม	92
3.3.5 แหล่งบริการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม	94
3.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ระดับชุมชน	97
3.4.1 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	97
3.4.1.1 ท้องและอาณาเขตการปกครอง	97
3.4.1.2 สภาพภูมิอากาศ	97

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
3.4.2 ลักษณะการ ^{ใช้} ที่ดิน	97
3.4.2.1 การ ^{ใช้} ที่ดิน พ.ศ. 2512	97
3.4.2.2 การ ^{ใช้} ที่ดิน พ.ศ. 2530	100
3.4.3 ประเภทของอาคาร	106
3.4.4 สภาพอาคาร	108
3.4.5 ความหนาแน่นของอาคาร	113
3.4.6 กรรมสิทธิ์ ^{ที่ดิน}	113
3.4.7 ราคา ^{ที่ดิน}	116
3.4.8 ระบบบริการสาธารณะ	116
3.4.9 ระบบ ^{ไฟฟ้า}	124
3.4.10 ระบบ ^{โทรศัพ} ท์	125
3.4.11 ระบบ ^{ประปา}	127
3.4.12 ระบบการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม	129
3.5 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล เชิงสถาปัตยกรรม	129
3.5.1 บทบาทและหน้าที่ของอาคารศูนย์วัฒนธรรม	132
3.5.2 การดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป	133
3.5.2.1 ลักษณะทั่วไปในเชิงการบริหาร	133
3.5.2.2 โครงสร้างขององค์กร	133
3.5.2.3 การศึกษารายละเอียดด้านบุคลากรและหน้าที่	136
3.5.3 ผู้ใช้โครงการ	138
3.5.3.1 ประเภทของผู้ใช้โครงการ	138
3.5.3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ	139
3.5.4 องค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป	142
3.5.4.1 ฐานความต้องการขององค์ประกอบโครงการโดยทั่วไป	142
ก. องค์ประกอบหลักของโครงการ	
ข. ส่วนประกอบของโครงการ	
3.5.4.2 การศึกษารายละเอียดความต้องการเนื้อหา ^{ใช้สอย} ขององค์ประกอบที่สำคัญ	143
3.5.4.3 การศึกษารายละเอียดความต้องการเนื้อหา ^{ใช้สอย} ขององค์ประกอบที่สำคัญ	149
3.6 การศึกษาเรื่องแหล่งเงินต้นและโครงสร้างงบประมาณในการจัดตั้งโครงการ	152
3.6.1 ศึกษางบประมาณรายจ่ายของภาคีรัฐบาล	152

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า	
3.6.2	ศึกษาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ	152
3.6.3	ศึกษางบประมาณรายจ่ายในการดำเนินงาน	153
3.7	ข้อมูลเชิงเทคนิค	
3.7.1	ระบบการจัดแสดง	154
3.7.1.1	ชนิดของการจัดแสดงนิทรรศการ	154
3.7.1.2	เทคนิคในการจัดแสดง	154
3.7.1.3	ลักษณะของห้องแสดง	155
3.7.1.4	การจัดการเข้าชมนิทรรศการ	156
3.7.1.5	ระบบการจัดแสดงนิทรรศการ	156
3.7.1.6	ระบบสัญญาณของการชมและการจัดแสดง	159
3.7.2	ระบบเสียงและการป้องกันเสียง	162
3.7.3	ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า	165
3.7.3.1	ระบบแสงสว่าง	165
3.7.3.2	ระบบไฟฟ้า	171
3.7.4	ระบบโครงสร้างและวัสดุโครงสร้าง	175
3.7.4.1	บทบาททั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างโครงการ	175
3.7.4.2	ชนิดหน้าที่และระบบของโครงสร้าง	175
3.7.5	ระบบปรับอากาศ	177
3.7.6	ระบบสุขาภิบาล	181
3.7.6.1	ระบบประปา	181
3.7.6.2	ระบบระบายน้ำ	183
3.7.6.3	ระบบบำบัดน้ำเสีย	184
3.7.7	ระบบรักษาความปลอดภัย	185
3.7.7.1	ระบบป้องกันโจรภัย	186
3.7.7.2	ระบบป้องกันอัคคีภัยและความคมเพลิง	191
3.7.8	ระบบบริการอาหาร	195
3.7.8.1	แบบจัดเป็นร้านอาหาร	195
3.7.8.2	จัดขายแบบเป็นช่อง ๆ	195
3.7.8.3	จัดแบบเป็นคาเฟ่เรีย	196
3.7.8.4	แบบจัดเป็น CANTEEN	197
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล		
4.1	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย	198
4.1.1	นโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมระดับประเทศ	198
4.1.2	วิเคราะห์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมระดับภาค	202

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเทคนิค	329
4.6.1 วิเคราะห์ระบบการจัดแสดง	329
4.6.2 วิเคราะห์ระบบเสียงและการป้องกันเสียง	331
4.6.3 วิเคราะห์ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า	332
4.6.4 วิเคราะห์ระบบโครงสร้างและวัสดุโครงสร้าง	335
4.6.5 วิเคราะห์ระบบปรับอากาศ	341
4.6.6 วิเคราะห์ระบบสาขาวิชา	342
4.6.7 วิเคราะห์ระบบรักษาความปลอดภัย	344
4.6.8 วิเคราะห์ระบบป้องกันอัคคีภัยและความคุ้มครองเพลิง	345
บทที่ 5 แนวความคิดในการออกแบบ	
5.1 แนวความคิดในการออกแบบผังบริเวณ	348
5.2 แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม	348
5.3 ผลงานการออกแบบ	352
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
6.1 บทสรุป	371
6.2 ข้อเสนอแนะ	371
บรรณานุกรม	373
อัตรชีวิตประวัติ	374

สารบัญตารางประกอบ

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงมูลค่าร้อยละและอัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศและภาคปี พ.ศ.2523,2528	15
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ/ระยะเวลาพักเฉลี่ยและรายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2525-2531	16
ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนผู้นับถือศาสนา จำแนกตามประเภทของศาสนา พ.ศ.2524-2528	18
ตารางที่ 2.4 การประมาณการผลิตรวมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลปี พ.ศ.2529-2544	46
ตารางที่ 2.5 แสดงประชากรที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง	47
ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา	49
ตารางที่ 2.7 แสดงการจัดการบริหารของกองสังคีต กรมศิลปากร	64
ตารางที่ 2.8 แสดงการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	63
ตารางที่ 3.1 แสดงรายการกิจกรรม และประเพณีวัฒนธรรมประจำปีในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์	93
ตารางที่ 3.2 แสดงพื้นที่และร้อยละการใช้ประโยชน์ที่ดินกรุงรัตนโกสินทร์พ.ศ.2512 (หน่วย/ไร่)	101
ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวน เลขหมายโทรศัพท์ที่ให้บริการและ เปิดใช้แล้ว	127
ตารางที่ 3.4 แสดงการทรุดตัวของผืนดินใน เขตกรุงเทพมหานคร	131
ตารางที่ 3.5 แสดงบุคลากรและหน้าที่รับผิดชอบของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	136
ตารางที่ 3.6 แสดงส่วนประกอบของโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง	144
ตารางที่ 3.7 แสดงระดับความ เข้มของแสงสำหรับสภาพการทำงาน	167
ตารางที่ 3.8 แสดงลักษณะการจ้างงานประเภทต่าง ๆ จากระดับความเข้มแสง	168
ตารางที่ 3.9 แสดงอัตราการสะท้อนของสีต่าง ๆ	170
ตารางที่ 3.10 เปรียบ เทียบข้อดีข้อ เสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ	182
ตารางที่ 3.11 เปรียบ เทียบข้อดีข้อ เสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ	183
ตารางที่ 4.1 แสดง การ เปรียบ เทียบระหว่างจังหวัดทั้ง 3	213
ตารางที่ 4.2 เปรียบ เทียบพื้นที่ เขต	218
ตารางที่ 4.3 เปรียบ เทียบผังพระนครและผังธนบุรี	221

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(สารบัญตารางประกอบ (ต่อ))		หน้า
ตารางที่ 4.4	แสดงอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบ	242
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์ ในเดือนมิถุนายน 2533	255
ตารางที่ 4.6	แสดงการสรุปสถิติผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์	256
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2529-2532	257
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดทูลกระหม่อมบริพัตรและโสตวัตถุ ปี พ.ศ. 2527-2532	258
ตารางที่ 4.9	การวิเคราะห์หน้าที่ใช้สอยโครงการ	261
ตารางที่ 4.10	การวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง	271
ตารางที่ 4.11	แสดงการวิเคราะห์การพิจารณาการเลือกระบบจัดแสง	330
ตารางที่ 4.12	แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง <i>Long Span</i>	337
ตารางที่ 4.13	แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง <i>Short Span</i>	338
ตารางที่ 4.14	การพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง	339
ตารางที่ 4.15	การพิจารณาเลือกวัสดุโครงสร้าง	340
ตารางที่ 4.16	อัตราส่วนของประมาณน้ำเสียบนพื้นที่อาคาร	344

สารบัญแผนภูมิประกอบ

	หน้า
แผนภูมิ 2.1 แสดงการจัดการบริหารงาน กองสังคีต กรมศิลปากร	63
แผนภูมิ 2.2 แสดงการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	67
แผนภูมิ 3.1 แสดงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม	132
แผนภูมิ 3.2 แสดงการบริหารงานหน่วยงานทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ของกระทรวงศึกษาธิการ	133
แผนภูมิ 3.3 แสดงโครงสร้างขององค์กรภายในศูนย์วัฒนธรรมฯ	134
แผนภูมิ 4.1 แสดงการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง	238
แผนภูมิ 4.2 แสดงการบริหารงาน	239

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพประกอบ

		หน้า
รูปภาพ	2.1 แสดงลักษณะกายภาพของประเทศไทย	20
รูปภาพ	2.2 แสดงทิศทางลมประจำ	51
รูปภาพ	2.3 แสดงทิศทางของดวงอาทิตย์และลมแดด	52
รูปภาพ	2.4 แสดงทิศทางการขยายตัวของเมืองในทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ	54
รูปภาพ	2.5 ระบบการจราจร	60
รูปภาพ	2.6 ระบบขนส่งมวลชน (รถไฟฟ้า)	61
รูปภาพ	2.7 แสดงทางเข้าหอประชุมเล็ก	72
รูปภาพ	2.8 แสดงทางเข้าหอประชุมใหญ่	73
รูปภาพ	2.9 แสดงลานแสดงกลางแจ้ง	74
รูปภาพ	3.1 แสดงความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531	90
รูปภาพ	3.2 แสดงเขตการปกครอง	98
รูปภาพ	3.3 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง	99
รูปภาพ	3.4 แสดงประเภทของอาคาร	107
รูปภาพ	3.5 แสดงสภาพอาคาร	109
รูปภาพ	3.6 แสดงอาคารสูงภายในกรุงเทพมหานคร	110
รูปภาพ	3.7 แสดงสัดส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (F.A.R.)	111
รูปภาพ	3.8 แสดงอัตราส่วนของพื้นที่คลุมดิน (G.A.C.)	112
รูปภาพ	3.9 แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน	114
รูปภาพ	3.10 แสดงราคาประเมินที่ดินปานกลาง (ต่อไร่)	115
รูปภาพ	3.11 แสดงซอยถนนและทิศทางการจราจร	117
รูปภาพ	3.12 แสดงความสำคัญของถนน	119
รูปภาพ	3.13 แสดงขนาดความกว้างของถนน	120
รูปภาพ	3.14 แสดงท่าเรือบริเวณกรุงเทพมหานคร	122
รูปภาพ	3.15 แสดงสถานีไฟฟ้าย่อยและตำแหน่งหม้อแปลงไฟฟ้า	126
รูปภาพ	3.16 แสดงแนวท่อจ่ายน้ำประปาและจุดติดตั้งเครื่องวัดแรงดันน้ำ	128
รูปภาพ	3.17 แสดงทางระบายน้ำออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและน้ำเสีย	130
รูปภาพ	3.18 แสดงชนิดต่างๆ ของดวงโคม	172
รูปภาพ	3.19 แสดงการติดตั้งดวงโคมชนิด FLUORNSCENT LAMPS	173
รูปภาพ	3.20 แสดงการติดตั้งดวงโคมชนิด INCANDESCENT LAMPS	173
รูปภาพ	3.21 แสดงแสงสว่างที่มุม 50 องศาที่โต๊ะระหว่างน้อยที่สุด	174
รูปภาพ	3.22 แสดงหลักการท างานของระบบปรับอากาศโดยทั่วๆไป	175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(สารบัญรูปภาพประกอบ (ต่อ))

	หน้า
รูปภาพที่ 4.1 แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่นำมาพิจารณา	225
รูปภาพที่ 4.2 แสดงที่ตั้ง 1 ตลาดปากคลองตลาด	227
รูปภาพที่ 4.3 แสดงที่ตั้ง 2 ตลาดค้าส่งท่าเตียน	229
รูปภาพที่ 4.4 แสดงที่ตั้ง 3 เรือนจำพิเศษกรุงเทพ	231
รูปภาพที่ 4.5 แสดงค่าความสัมพันธ์ของข้อพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ	232
รูปภาพที่ 4.6 แสดงการเลือกสถานที่ตั้งโครงการ	233
รูปภาพที่ 5.3.1 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากถนนจักรเพชร	352
รูปภาพที่ 5.3.2 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากแม่น้ำเจ้าพระยา	352
รูปภาพที่ 5.3.3 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากซอยท่าเรือ	353
รูปภาพที่ 5.3.4 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากคลองหลอด	353
รูปภาพที่ 5.3.5 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากด้านบน	354
รูปภาพที่ 5.3.6 แสดงบนผังบริเวณโครงการ 1:250	354
รูปภาพที่ 5.3.7 แสดงรูปตัด A-A ,B-B 1:125	355
รูปภาพที่ 5.3.8 แสดงแบบรูปด้าน 1 และ 2 1:125	355
รูปภาพที่ 5.3.9 แสดงแบบรูปด้าน 3,4 1:125	356
รูปภาพที่ 5.3.10 แสดงแปลนหอบประชุม โรงอาหาร เวทีลานแสดงกลางแจ้ง	356
รูปภาพที่ 5.3.11 แสดงแผนการทางานวิทยานิพนธ์	357
รูปภาพที่ 5.3.12 แสดงบทนำ	357
รูปภาพที่ 5.3.13 แสดงสภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา	358
รูปภาพที่ 5.3.14 แสดงผังการบริหาร	358
รูปภาพที่ 5.3.15 แสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	359
รูปภาพที่ 5.3.16 แสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ	359
รูปภาพที่ 5.3.17 แสดงช่วงเวลานำเข้าโครงการ	360
รูปภาพที่ 5.3.18 แสดงความต้องการส่วนประกอบในโครงการ	360
รูปภาพที่ 5.3.19 แสดงความต้องการพื้นที่ใช้สอยโครงการ	361
รูปภาพที่ 5.3.20 แสดงความสัมพันธ์ องค์ประกอบหลัก ส่วนบริการที่มอบฝ่ายกิจกรรม	361
รูปภาพที่ 5.3.21 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบ ห้องบรรยาย สัมมนา ฝ่ายวิชาการและวางแผน ส่วนบริหาร ส่วนนิติกรรมการ	362
รูปภาพที่ 5.3.22 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบ โรงทางเข้าใหญ่ ร้านอาหาร ที่จอดรถ ส่วนงานอาคารสถานที่	362

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(สารบัญรูปภาพประกอบ (ต่อ))		หน้า
รูปภาพที่ 5.3.23	แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบ ส่วนประชาสัมพันธ์ หอประชุม ลานแสดงกลางแจ้ง ห้องสมุด	363
รูปภาพที่ 5.3.24	แสดงการพิจารณาทำโครงการ	363
รูปภาพที่ 5.3.25	แสดงการใช้ที่ดิน เกาะรัตนโกสินทร์	364
รูปภาพที่ 5.3.26	แสดงการใช้ที่ดิน เกาะรัตนโกสินทร์	364
รูปภาพที่ 5.3.27	แสดงสภาพทำโครงการที่นำมาพิจารณา	365
รูปภาพที่ 5.3.28	แสดงรายละเอียดของทำโครงการ	365
รูปภาพที่ 5.3.29	แสดงการเลือกทำโครงการ	366
รูปภาพที่ 5.3.30	แสดงการวิเคราะห์ทำโครงการ	366
รูปภาพที่ 5.3.31	แสดงการพิจารณาจัดวางส่วนต่าง ๆ ลงในทำโครงการ	367
รูปภาพที่ 5.3.32	แสดงการพิจารณาจัดวางส่วนต่าง ๆ ลงในทำโครงการ	367
รูปภาพที่ 5.3.33	แสดงเส้นทางการสัญจรของผู้ใช้โครงการ	368
รูปภาพที่ 5.3.34	แสดงการจัดวางพื้นที่โครงการลงในทำโครงการ	368
รูปภาพที่ 5.3.35	แสดงการวิเคราะห์ระบบ เทคนิค	369
รูปภาพที่ 5.3.36	แสดงแนวความคิดในการออกแบบ	369
รูปภาพที่ 5.3.37	แสดงทัศนียภาพในโครงการ	370

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 คำนำ

จากการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 6 ตามที่กระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางไว้ได้กำหนดแนวทางนโยบายไว้ 5 แผนงาน คือ

1. แผนงานบำรุงรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยว
2. แผนงานพัฒนาบริการท่องเที่ยว
3. แผนงานส่งเสริมการตลาดต่างประเทศ
4. แผนงานส่งเสริมตลาดในประเทศ
5. แผนงานปรับปรุงองค์การและประสิทธิภาพการบริหารของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การปรับปรุง ส่งเสริม กิจกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากศิลปวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะมีผล เกื้อหนุนต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยที่วัฒนธรรมไทย เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ สมควรต้องรักษาส่งเสริมวัฒนธรรมไทยอย่างจริงจัง และกว้างขวาง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ระบุว่า "รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ" คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน ประชาชน มีเป้าหมายตรงกันและประสานสอดคล้องกัน ดังนี้

1. ส่งเสริมการบำรุงวัฒนธรรมไทยทุกด้านให้เจริญด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ฟื้นฟู
2. เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทุกด้านนำไปสู่ประชาชนถึงขั้นปฏิบัติให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรับรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม
3. ส่งเสริมวัฒนธรรมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ รวมทั้งรู้จักเลือกสรรวัฒนธรรมต่างชาติที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย
4. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ รวมทั้งรู้จักเลือกสรรวัฒนธรรมต่างชาติที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย
5. สนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

จากนโยบายของแผนพัฒนาการทอง เทียวและนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ หากได้นำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมแล้ว จะส่งผลต่อ เศรษฐกิจของประเทศ อันเนื่อง จากการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคที่มีวัตถุประสงค์ คืองานวัฒนธรรมที่จะนำมาเสนอ เป็นรูปแบบของสินค้า เพื่อบริการนักท่องเที่ยว เป็นการยกระดับความสำคัญของศิลปินพเน บ้านให้ เป็นที่รู้จักของผู้คนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น อันจะมีส่วนให้ศิลปิน เหล่านี้มีรายได้ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้สามารถพัฒนา และบำรุงรักษา งานวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีความสำคัญ ไปได้เป็นอย่างดี และในด้านสังคมก็จะ เป็นการยกระดับการศึกษาภายนอกโรงเรียน ทำให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ และ ห่วงเห่นวัฒนธรรมของไทยมากยิ่งขึ้น ประชากร จะมีการศึกษาที่สูงขึ้น รู้จักเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติที่กำลัง เผยแพร่ เข้ามา อีกทั้ง เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนของชาติ มีความรู้ด้านวัฒนธรรมดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงการ ศึกษาของชาติในระยะยาวต่อไป

โดยสภาพทางกายภาพของประเทศไทยนั้นตั้งอยู่ท่ามกลางการคมนาคม ระหว่างประเทศ ย่อมอยู่ในวิสัยที่จะได้รับการถ่ายทอดหรือการ เผยแพร่วัฒนธรรม จากส่วนต่าง ๆ ของโลกได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งภาวะการ เปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นไปอย่างรวดเร็วมาก จึง เป็นเหตุที่ทำให้ประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ไม่ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมของตนเอง ทั้ง ทางวัตถุและจิตใจที่ดั่งามกตกทาลายไปโดยสภาพธรรมชาติ และจากการทำลายของ ประชาชน จึงควรจะได้มีการศึกษาถึงสภาพทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำมาพิจารณาหาที่ตงที่เหมาะสมต่อการจัดตั้งศูนย์กลางการศึกษาด้านวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคต่อไป

1.2 เหตุผลในการ เสนอวิทยานิพนธ์

1.2.1 ความเป็นมาของโครงการ

ภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 22 จังหวัด เป็น แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ และมีการ เจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวอย่างสูง เป็นแหล่งชมชนของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การแสดง การละเล่นท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แต่ ลักษณะเด่น เหล่านี้กระจายอยู่ทั่วไปในทงหนกของภาคกลาง ด้วยเหตุนี้ทรัพยากร การท่องเที่ยวที่สำคัญและมีคุณค่า ควรจะได้มีการนำมาจัดรวมเข้าด้วยกัน และจัดตั้งในรูปแบบวัฒนธรรมเฉพาะภาคพื้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวและการ ศึกษาแลกเปลี่ยน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนการ เสนอโครงการศูนย์ วัฒนธรรม จะช่วยให้นักวิทยานิพนธ์ได้มีโอกาส เรียนรู้ หลักการ ขั้นตอน ระเบียบ ปฏิบัติ ภายในโครงการเกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในการคิดออกแบบ แก้ปัญหา รู้จักนำหลักวิชาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม นำมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติผลงานการออกแบบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ สวยงาม

1.2.2 เหตุผลในการ เสนอวิทยานิพนธ์

1. ด้านนโยบาย

สนองตอบต่อนโยบายของรัฐที่จะทำนุ บำรุง และธำรงไว้ซึ่ง เอกลักษณ์ และศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2. ด้าน เศรษฐกิจ

จากนโยบายของรัฐที่มีมาตรการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน เพื่อพัฒนาสังคม ส่ง เสริมอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้ได้มาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ศูนย์วัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่จัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้แก่ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ที่ศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ส่งผลไปยังรายได้ของประชาชนและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และรายได้ของประเทศชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. ด้านสังคม

เพื่อจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม ประเพณี ระหว่างประเทศ ระหว่างภาค โดย เน้นการบริการแก่เยาวชน และประชาชนในรัศมีบริการของโครงการและภูมิภาคใกล้เคียงทั้งในด้าน การศึกษาและบันเทิง

4. ด้านกายภาพ

เพื่อ เป็นแนวทางศึกษาการอนุรักษ์แบบสถาปัตยกรรมและการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การแสดง อนุรักษ์ เผยแพร่ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมไทย

1.3 ความ เป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

1.3.1 ความ เป็นมาของปัญหา

1. ด้านนโยบาย

การดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรม โดย เฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ในระดับหมู่บ้าน หน่วยงานของภาครัฐบาลไม่สามารถตอบสนองต่อนโยบายได้อย่าง เต็มที่ เนื่องจากขาดแคลนบุคลากร และวิธีการดำเนินงานมีขั้นตอนมาก เกิดความล่าช้า เป็นเหตุให้ศิลปวัฒนธรรมที่ขาดการสืบทอดสูญหายไปพร้อมกับศิลปินหรือบุคคลในรุ่นนั้น ๆ

2. ด้าน เศรษฐกิจ

ผู้เกี่ยวข้องด้านศิลปวัฒนธรรม อาทิ ศิลปิน นักศึกษา นักเรียน ไม่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดรายได้อย่างจริงจัง ซึ่งมีผลต่อการว่างงานของผู้ที่จบมาทางด้านนี้

ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศได้มาก และยังมีศิลปวัฒนธรรมอีกมากที่ภาครัฐบาลไม่ได้ให้การสนับสนุน เนื่องจากขาดงบประมาณและบุคลากร อาทิ ศิลปวัฒนธรรมการดำรงชีพ การกินอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กีฬา และนันทนาการในระดับหมู่บ้าน

3. ด้านสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้คนในชาติขาดการให้ความสำคัญเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ยังขาดสถานบริการให้การศึกษาทางด้านวัฒนธรรมอย่างเต็มรูปแบบ

4. ด้านกายภาพ

จากสภาพทางกายภาพในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ในประเทศ ยังมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างไม่เหมาะสม พื้นที่บางแห่งอยู่ท่ามกลางกลุ่มอาคารทางวัฒนธรรม แต่มีการใช้ประโยชน์ไปในด้านที่เป็นผลเสียต่ออาคารอนุรักษ์ที่อยู่ใกล้เคียง

1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา

1. ด้านนโยบาย

ศึกษาแนวทางปฏิบัติโดยสถาบันของรัฐและเอกชน ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อการประชาสัมพันธ์ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะส่วนที่รัฐไม่สามารถให้การสนับสนุนได้อย่างเต็มที่ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน พนมเมือง ศิลปินสำคัญ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม

2. ด้านเศรษฐกิจ

ศึกษาแนวทางการประสานงานร่วมกัน ระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาล ในการรับภาระการประชาสัมพันธ์ ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยใช้สื่อทุกประเภท เป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้แก่ศิลปินและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านสังคม

ศึกษาแนวทางการ เสริมสร้าง ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ความเป็นไทยแก่เยาวชน โดยจัดการจัดฝึกอบรม เพื่อฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4. ด้านกายภาพ

ศึกษาแผนผังที่ตั้ง โครงการ ข้อกำหนด กอหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ศึกษาลักษณะกิจกรรมของศูนย์วัฒนธรรม จัดพื้นที่องค์ประกอบ นำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาใช้ เสริมสร้าง เอกลักษณ์ของโครงการ

1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางจัดตั้งขึ้น เพื่อ เป็นสถานที่แสดงศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรมพื้นบ้าน การกีฬา การละเล่น ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น และเป็นศูนย์ส่งเสริมสินค้าอุตสาหกรรมพื้นบ้าน โดยให้อยู่บนพื้นฐานที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านการท่องเที่ยว การลงทุน การอนุรักษ์ และ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

1. เป็นการสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และการแสดงที่สำคัญ ซึ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิง แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ
2. เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู ตลอดจนถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและของประเทศไทยโดยส่วนร่วมต่อนักท่องเที่ยวและเยาวชนในชาติ
3. สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านการศึกษา การสัมพันธไมตรี และสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนการซื้อของระลึกและชมการแสดงต่าง ๆ

1.4.2 วัตถุประสงค์ของการ เสนอวิทยานิพนธ์

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์การแสดงทางวัฒนธรรมชนชั้นชนภาคกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว สภาพทางสังคม สภาพทางกายภาพของการท่องเที่ยว จึงมีวัตถุประสงค์ของการ เสนอวิทยานิพนธ์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ตลอดจนแนวโน้มการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาอาชีพและรายได้ของประชากรในระดับภาค ระดับจังหวัดและระดับชุมชน รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. เพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จำนวนประชากรในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชน รวมทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในชุมชนเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ สถาปัตยกรรม และประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการ และขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม

1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์

ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์ได้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล และขอบเขตของการออกแบบ ดังต่อไปนี้

1.5.1 ขอบเขตของการศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับประเทศ
2. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับภาค
3. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด
4. ศึกษาแนวนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และการท่องเที่ยวในระดับชุมชน

1.5.2 ขอบเขตของการออกแบบ

ศูนยวัฒนธรรมภาคกลาง เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดความภูมิใจในความเป็นชาติไทย ส่วนประกอบของการออกแบบมีดังนี้

- ส่วนบริหารและธรรการ เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมและการบริหารงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
- ส่วนการศึกษา เป็นส่วนที่ทำการวิจัยศิลปวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความ เป็นมาและปรัชญาที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีต รวมทั้ง เป็นส่วนให้การศึกษาให้ความรู้แก่บุคคลที่สนใจ และเป็นส่วนที่พิจารณาความสำคัญของการนำเสนอกิจกรรม
- ส่วนกิจกรรม ดำเนินงานด้านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนิทรรศการ การแสดงบนเวที การแสดงกลางแจ้ง เป็นส่วนที่ให้บริการทางความรู้และความบันเทิงสอดแทรกความรักในศิลปวัฒนธรรมแก่ผู้เข้าชม
- ส่วนบริการ ให้ความสะดวกแก่ผู้ที่มาใช้โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 วิจัยนเินการศึกษาวิชยานิพนธ์

1.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าจาก เอกสารและการสำรวจภาคสนาม

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิด้วยการสังเกต สอบถาม และการสัมภาษณ์
- 2) การรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิด้วยการค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยจากหน่วยงานของภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ข้อมูลที่ต้องการประกอบด้วยข้อมูลระดับประเทศ ข้อมูลระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชนในด้านนโยบาย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านกายภาพ

1.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มนโยบาย และหน้าที่ความรับผิดชอบจากหน่วยงาน หน่วยงานราชการ ท้องถิ่น ภาครฐบาล และภาคเอกชน รวมถึงแผนพัฒนาการท้องถิ่นในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชน
- 2) วิเคราะห์ทางด้านการขยายตัวของประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดภาคกลาง
- 3) วิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน รายจ่ายของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภทด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ
- 4) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้วยวิธีการให้เป็นค่าคะแนน การเปรียบเทียบ และการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการออกแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

1.7 ศึกษานิยามศัพท์

ภายในโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง นี้มีความจำเป็นอยู่บ้าง บางประการในการใช้คำศัพท์ทางวิชาการ หรือศัพท์เฉพาะ เท่าที่พบกันมาก และในโครงการนี้จึงได้นิยามศัพท์บางตัว ดังนี้ เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้วิจัย คำนิยามศัพท์ดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้

ศูนย์วัฒนธรรมภาค	หมายถึง	ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ซึ่งอยู่นอกเหนือคำว่า "ศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป" หรือ
นักท่องเที่ยว	หมายถึง	"ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย" นักท่องเที่ยวที่ใช้ในการคิดคำนวณเฉพาะโครงการ โดยพิจารณาจากสถิติการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และหน่วยงานราชการบางหน่วยงาน นอกจากนั้น คำว่า "นักท่องเที่ยว" ยังมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายถึง นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย
และชาวต่างประเทศรวมกัน
เจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าหน้าที่ภายในศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง
ทั้งเจ้าหน้าที่ประจำและชั่วคราว

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.8.1 โครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง เป็นโครงการเสนอแนะโดยการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6
ดังนั้น โครงการฯ จึงจำเป็นต้องอ้างอิงสถิติ และผลการวิจัยเสียส่วนใหญ่จากการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงไม่อาจสามารถที่จะ
แสดงวิธีการที่จะเอื้อตลิกซึ่งได้ในบางครั้ง แต่ข้อมูลที่มาแสดงส่วนใหญ่ล้วนมีแหล่ง
ข้อมูลอ้างอิงแล้วทั้งสิ้น

1.8.2 โครงการดังกล่าวนี้ มีความจำเป็นในเรื่องข้อมูล และขอบเขตของ
เวลาและงบประมาณที่ใช้ในการศึกษา โดยเฉพาะในภาคข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม
ล้วนมีแหล่งข้อมูลมากมายจนไม่สามารถสรุปรวบรวมได้ในเวลาจำกัด และการเก็บ
รวบรวมข้อมูลในบางครั้งจำเป็นต้องใช้ เวลาและงบประมาณมาก ฉะนั้นผลที่ได้จาก
การศึกษานี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงอาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง เนื่องจากสาเหตุดังกล่าว

1.9 แหล่งข้อมูล

1.9.1 ประเภทเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ก) การศึกษาเบื้องต้น เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับประเทศ
- ข) แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลาง
- ค) งานวิทยานิพนธ์, งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- ง) เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- จ) เอกสารทางวิชาการท่องเที่ยว

1.9.2 หน่วยงานที่สามารถค้นคว้าข้อมูลได้

- ก) สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ข) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ค) สำนักผังเมือง
- ง) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- จ) ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- ฉ) สถาบันวิจัยแห่งชาติ
- ช) ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.10.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

เมื่อโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง เสร็จสมบูรณ์แล้ว คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ในระดับชาติและระดับชุมชนดังนี้

1. จะเป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร การค้นคว้า การวิจัย เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของภาคกลาง
2. ทำให้เยาวชนมีแหล่งศึกษา ค้นคว้า เพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในระยะยาว
3. ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง จะสามารถ เป็นศูนย์กลางทางวิชาการที่สมบูรณ์และ เป็นศูนย์ประสานงานวัฒนธรรมจังหวัดในภาคกลางและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง จะมีสมรรถนะสูงในการทะนุบำรุงวัฒนธรรมทกสาขา

1.10.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิทยานิพนธ์

- วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง" เป็นโครงการที่ส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยว และ เพื่อกการศึกษา ประโยชน์ที่จะได้รับมีดังต่อไปนี้
1. ได้ศึกษาถึงแนวนโยบายของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.253.-2534) ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
 2. ทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสภาวะการท่องเที่ยวทั้งในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวโครงการอื่น ๆ ต่อไป
 3. ทำให้ทราบระบบ เศรษฐกิจด้านการลงทุนสร้างโครงการ การจ้างแรงงาน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพในเชิง เศรษฐกิจ

บทที่ 2

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม ภายใต
ระดับประเทศ ภาคกลาง กรุงเทพมหานคร

2.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม ภายใต
ระดับประเทศ

2.1.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านนโยบายระดับประเทศ

2.1.1.1 นโยบยและการพัฒนาการท่องเที่ยว

1) นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงแผนพัฒนา
ฉบับที่ 6

จากเอกสารแนบตัวที่ประสงค์และ เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในช่วงระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางไว้ โดยพยายามที่จะเพิ่มความสอดคล้องหรือสนับสนุนกับแนวทางในการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะเวลาดังกล่าว และการจะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดแนวทางหรือแนวทาง เพื่อ เป็นกรอบในการดำเนินงานและการกำหนดโครงการได้ ดังนี้

1. ส่งเสริมระบบความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาดให้ เป็นไปโดยสอดคล้องและในทิศทางเดียวกัน
2. เน้นการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว และการดำเนินงานที่ต่อเนื่องของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ในทิศทาง
3. เสริมสร้างสินค้าทางการท่องเที่ยวให้ เป็นระบบและให้ เด่น เป็นประจำ เพื่อ นำสินค้าให้ ไป เผยแพร่ต่อไป
4. ส่งเสริมการจัดระเบียบธุรกิจและการบริการทางการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานดี
5. เสริมสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
6. เน้นการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่มีศักยภาพ ศักยภาพและมีส่วนแบ่งตลาดในระดับสูง และแสวงหาตลาดท่องเที่ยวใหม่โดยพิจารณาสภาพการศึค และแนวโน้มทาง เศรษฐกิจของโลก
7. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้าน การส่งเสริมการตลาด
8. ส่งเสริมให้มีกาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย
9. ส่งเสริมและ ฝึกอบรมชาวไทย และผู้ที่พักอาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น
10. ส่งเสริมความเข้าใจที่ มุม เข้าใจในคณประโยชน์ของการท่องเที่ยว และสร้างภาพพจน์ที่ดีของ การท่องเที่ยวในท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ส่ง เสริมและประสานการลงทุนพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคีรัฐบาล และ เอกชนให้ เป็นไปโดยสอดคล้องกัน และ เพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยวของประเทศ

12. สนับสนุนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว

13. ส่ง เสริม สนับสนุนและประสานงานให้มีการลงทุนขนาดกลาง ขนาดเล็ก เพื่อให้รับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวระดับกลาง และนักท่องเที่ยวชาวไทย

14. ส่ง เสริมความร่วมมือระหว่างภาคีรัฐบาลและภาค เอกชน ทั้งในด้าน การส่งเสริม ด้านการพัฒนาและในด้านการจัด เก็บข้อมูลและการศึกษาในเรื่องที่ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2) แผนงานหลักในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 6

จากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว ได้นำมาสู่การกำหนด ลักษณะการดำเนินงานในช่วงระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 5 แผนงาน

แผนงานที่ 1 แผนงานบำรุงรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยว

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาบริการท่องเที่ยว

แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริมการตลาดต่างประเทศ

แผนงานที่ 4 แผนงานส่งเสริมตลาดในประเทศ

แผนงานที่ 5 แผนงานปรับปรุงองค์การและประสิทธิภาพการบริหารของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ซึ่งจาก 5 แผนงานดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

แผนงานบำรุงรักษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1. แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. แผนงานสำรวจและศึกษา เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. แผนงานพัฒนากิจกรรม เสริมทางการท่องเที่ยว

4. แผนงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

5. แผนงานอนุรักษ์และสนับสนุนงานประเพณี

6. แผนสนับสนุนการลงทุนการพัฒนาและควบคุมแหล่งท่องเที่ยว

แผนงานพัฒนาบริการท่องเที่ยว

1. งานส่งเสริมและพัฒนาบริการอำนวยความสะดวก

2. แผนงานส่งเสริมมาตรฐานร้านค้าของที่ระลึก ภัตตาคาร และร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว

3. แผนพัฒนาและส่งเสริมสินค้าไทย

4. แผนงานพัฒนาบุคลากรในธุรกิจบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. แผนงานรักษาความปลอดภัย
แผนงานส่งเสริมการตลาดต่างประเทศ

1. แผนงานโฆษณา
2. แผนงานเสนอขาย
3. แผนงานประชาสัมพันธ์
4. แผนงานจัดหาผู้แทนการตลาด
5. แผนงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานการท่องเที่ยว 30 ปี
(พ.ศ.2533)

แผนงานส่งเสริมตลาดในประเทศ

1. แผนงานโฆษณาประชาสัมพันธ์
2. แผนงานพัฒนาเทคนิคอุปกรณ์โฆษณา
3. แผนงานบริการข่าวสาร
4. แผนงานการจัดนิทรรศการการท่องเที่ยว
5. แผนงานการเสนอขายภายในประเทศ

แผนงานปรับปรุงองค์การและประสิทธิภาพการบริหารของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1. การวิจัยและรวบรวมข้อมูล
2. การปรับปรุงระบบการบริหารงานการท่องเที่ยว
3. การประสานงานคณะกรรมการร่วมภาคีรัฐบาลและภาคเอกชน
เพื่อแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยว

2.1.1.2 นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ

วัฒนธรรมไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงศักดิ์ศรีเกียรติภูมิและความภาคภูมิใจร่วมกันของคนไทย เป็นปัจจัยให้คนไทยได้ประพฤตินทางที่ตรงตามคณาธรรม เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และประเทศชาติ สมควรต้องรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมไทยอย่างจริงจังและกว้างขวาง เป็นพิเศษตามนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรไทยที่ระบุว่า "รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ"
ฉะนั้น คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนรวมทั้งประชาชนร่วมกันรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างมีเป้าหมายตรงกัน และประสานสอดคล้องกันดังนี้

1. ส่งเสริมการบำรุงวัฒนธรรมไทยทุกด้านให้เจริญด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ฟื้นฟู และวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต การพัฒนาประเทศด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการป้องกันประเทศ
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ป้องกันการทำลายวัฒนธรรมและศาสนา และทำนุบำรุงศาสนาให้บริสุทธิ์ เพื่อ เป็น
หลักในการพัฒนาจิตใจของประชาชน

2. เผยแพร่วัฒนธรรมไทยทุกด้านนำไปสู่ประชาชนถึงขั้นปฏิบัติให้แพร่
หลายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม
ตามต่อ เอกภกษณตักตศร ความสามัคคี และความมั่นคงของชาติ ตลอดจนเกิดความ
เข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

3. ส่ง เสริมวัฒนธรรมพหุบ้านและวัฒนธรรมของกลุ่มชนท้องถิ่น เพื่อ
ให้ประชาชนมีความ เข้าใจ เห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งกันและกัน
ก่อให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขใน
ชาติ และมีความรักหวงแหนวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้น

4. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เพื่อ
เสริมสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างชาติ รวมทั้งรู้จัก เลือกรับวัฒนธรรมของต่าง
ชาติที่เผยแพร่ เข้ามาในประเทศไทยหรือผลจากการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยมาก
นำมาสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย และ
ความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

5. สนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่ดำเนินงานด้าน
วัฒนธรรมได้ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยการระดมสรรพกำลังทั้งจากภาครัฐ
และเอกชน เพื่อรักษาส่งเสริมวัฒนธรรมให้มั่นคง เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต
ของประชาชน ตลอดจนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม เพื่อให้วัฒนธรรม
มีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยอย่างแท้จริง

2.1.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้าน เศรษฐกิจระดับประเทศ

2.1.2.1 สภาพเศรษฐกิจทั่วไป

จากการประกาศใช้แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-5 ได้ช่วยยกระดับฐานะทางด้าน เศรษฐกิจของประเทศให้สูงขึ้น ซึ่งถ้าจะมองจากด้าน รายได้ประชาชาติจะเห็นว่า อัตราส่วนของการเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเปรียบเทียบจากรายได้ประชาชาตินี้ 2504 ซึ่งมีมูลค่า 58,900 ล้านบาท กับปี 2528 ซึ่งมีมูลค่า 378,761.1 ล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นถึง 6.5 เท่า ส่วน รายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นจากปี 2504 ซึ่งมีมูลค่า 2,150 บาทต่อวัน มาเป็น 7,328 บาทต่อคนในปี พ.ศ.2528 คิดเป็นอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น 3.4 เท่า ส่วนอัตราการขยายตัวทางด้าน เศรษฐกิจในช่วง แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 เฉลี่ยเพียงร้อยละ 4.14 ต่อปี เปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฉบับที่ผ่านมามีอัตราเพิ่มมากกว่าร้อยละ 7 ต่อปี และยิ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (เป้าหมายของ แผนพัฒนาฉบับที่ 5 ได้กำหนดเอาไว้ร้อยละ 6.6) ซึ่งเกิดจากภาวะ เศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านของราคาน้ำมัน และอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกที่ลดลง

ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ได้เปิดโอกาสในการส่งออก ซึ่ง เกิดจากการดำรงนโยบายดำเนินการที่ เหมาะสมประกอบกับตลาดเสรีในระบบการค้าของโลก เริ่มมีมาตรฐานจากัดสินค้าของประเทศญี่ปุ่น ทำให้โอกาสในการแข่งขันของไทยในตลาดโลกดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการคาดการณ์ เศรษฐกิจว่า การขยายตัวคงจะไม่สูงเท่าเดิม เพราะสภาพ เศรษฐกิจได้เพิ่มจนถึงจุดอิ่มตัวแล้วและการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยยังคงมีแนวโน้มที่สูงอยู่

2.1.2.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับประเทศและภาค เมื่อ เปรียบเทียบร้อยละของประชากรและผลิตภัณฑ์มวลรวมระหว่างภาคต่าง ๆ ภาคที่มีค่าร้อยละของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมมากกว่าค่าร้อยละของประชากร ซึ่งแสดงถึงความได้ เปรียบในการพัฒนาปี 2528 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคที่มีค่าความแตกต่างมาก คือ ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ส่วนภาคที่มีค่าระบบการพัฒนานานกลาง คือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียง

มพ
% 553๗
253๗

คณะครุศาสตร์... สาขาสังคม ศ.จ.ล.

ตารางที่ 2.1 แสดงมูลค่าร้อยละและอัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทยและภาคปี 2523, 2528 หน่วย : ล้านบาท

พื้นที่	มูลค่าผลิตภัณฑ์รวม		ร้อยละ		อัตราเพิ่มต่อปี
	2523	2528	2523	2528	
รวมทั้งประเทศ	292,896.5	378,761.1	100	100	5.28
ภาคกลาง	12,787.3	16,770.9	4.37	4.43	5.57
ภาคตะวันตก	17,722.6	23,986.6	6.05	6.33	6.21
กทม. และปริมณฑล	130,376.0	167,374.5	44.51	44.19	5.12
ภาคเหนือ	37,272.1	49,698.7	12.72	13.12	5.92
ภาคตะวันออก	20,702.8	27,796.5	7.07	7.34	6.07
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	44,574.1	57,234.5	15.22	15.11	5.13
ภาคกลาง	29,461.6	35,899.4	10.06	9.48	4.03

ที่มา : กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานกรมการนิเทศ

2.1.2.3 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลระดับประเทศและภาค ในปี 2531 จากตารางที่ 21 รายได้ถัวเฉลี่ยของบุคคลของประเทศ มีค่าเท่ากับ 18,742 บาท ภาคที่มีรายได้ต่อบุคคลสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ คือ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เท่ากับ 71,586 บาท รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออก เท่ากับ 31,094 บาท และภาคตะวันตก เท่ากับ 19,795 บาท ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นอันดับที่ 6 เท่ากับ 8,343 บาท จากค่าเฉลี่ยถัวเฉลี่ยจากสาขาการผลิตแล้ว ภาคที่มีรายได้ถัวเฉลี่ยสูงมักจะมีมูลค่าสาขาการผลิตทางการเกษตร การค้าส่ง และการค้าอยู่ในระดับสูง

2.1.2.4 สถิติการท้องเที่ยว โดยทั่วไปจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 5 ได้ตั้งเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศสูงชันเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ต่อปี (ปี 2525-2529) จากภาวะผันผวนทางเศรษฐกิจทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2526 ต่ำกว่าเป้าหมายจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 5 มาสู่ฉบับที่ 6 (ปี 2530-2534) ได้ตั้งเป้าหมายว่า จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะสูงชันเฉลี่ยร้อยละ 6.5 ต่อปี ในปี 2530 ปรากฏว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 3,482,958 คน ซึ่งมีอัตราเพิ่มในปี 2529 ร้อยละ 23.59 คน ทำให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ คือ มีรายได้จากการท่องเที่ยวเท่ากับ 30,024 ล้านบาท จนถึงปี 2531 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 4,230,737 คน เพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อ 656 020416 ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 44.17 การรายได้ถึง 78,589 ล้านบาท มีมูลค่าเพิ่มจากเดิมร้อยละ 57 และยังมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นต่อไป

ตาราง 2.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ/ระยะเวลาพักเฉลี่ยและรายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2525-2531

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	เพิ่ม-ลด (%)	ระยะเวลา เฉลี่ย (วัน)	รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
2525	2,218,429	10.06	4.79	23,879
2526	2,191,003	-1.24	4.91	25,050
2527	2,346,709	7.11	5.47	27,317
2528	2,438,270	3.90	5.58	31,768
2529	2,818,092	15.58	5.93	37,321
2530	3,482,958	23.59	6.06	50,024
2531	4,230,737	21.47	7.36	78,859

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.1.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคมระดับประเทศ

2.1.3.1 ประชากร

ประชากรของประเทศไทยในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 54.5 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มของประชากรลดลงร้อยละ 1.5 ตามเป้าหมายประชากรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 56 ซึ่งลดอัตราเพิ่มประชากรจากประมาณร้อยละ 1.7 ในปี 2529 ให้เหลือ 1.3 ในปีสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 โดยคาดว่าจะมีประชากรประมาณ 57 ล้านคนในปี 2534 อัตราเกิดประมาณ 19.1 ต่อประชากร 1,000 คน และอัตราตายประมาณ 5.7 ต่อประชากร 1,000 คน สัดส่วนวัยเด็กลดลงในขณะที่ประชากรวัยทำงานและผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น คาดว่า ในปี 2543 จะมีประชากรประมาณ 63.3 ล้านคน และสัดส่วนของวัยเด็กจะลดลงเหลือร้อยละ 26 ผู้สูงอายุเพิ่มเป็นร้อยละ 8 ที่คิดร้อยละ 65 จะเป็นประชากรวัยแรงงาน ฉะนั้นประเทศไทยต้องประสบปัญหาการว่างงาน และการทำงานต่ำกว่าระดับต่ำไปอีก

การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงด้านสาธารณสุขและสุขภาพอนามัย การศึกษาระดับต่าง ๆ การสื่อสารและการคมนาคม ตลอดจนการเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร เป็นสาเหตุสำคัญให้อัตราตายรวมอัตราตายทารก และอัตราการมีรึหนึ่งสัปดาห์ลดลงอย่างมาก การย้ายถิ่นลักษณะต่าง ๆ มีมากขึ้น ฉะนั้น ความเป็นชุมชนเมืองจะขยายตัวมากขึ้น และมีจำนวนประชากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับทำโครงการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองมากขึ้นตามมา ในปี 2527 มีประชากรประมาณ 13 ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ 26 อาศัยอยู่ในเขตเมือง ซึ่งประกอบด้วย เขตเทศบาลทุกแห่ง และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองประมาณ 5,000 คนขึ้นไป และมีความหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,000 คน/ตร.กม. คาดว่า ประชากรเมืองจะเพิ่มขึ้นเป็น 16 ล้านคน/ร้อยละ 29 คน ในปี 2534 ประมาณครึ่งหนึ่งจะอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งจะต้องการทรัพยากร เพื่อจัดหาบริการทางสังคม ชุมชนเมืองจำเป็นมากในอนาคต

2.1.3.2 การศึกษา

สภาพทั่วไปทางการศึกษา จำนวนโรงเรียน และสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2527 มีทั้งหมด 39,891 โรงเรียน และเพิ่มเป็น 41,059 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2528 จำนวนโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีการศึกษา 2527 และ 2528 จำนวน 35,654 และ 36,408 โรงเรียน ตามลำดับ จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติมากที่สุด ทั้งปีการศึกษา 2527 และ 2528 ซึ่งมีจำนวน 30,587 โรงเรียน และ 31,250 โรงเรียน ตามลำดับโรงเรียนเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีทั้งหมด 2,853 โรงเรียน ปีการศึกษา 2527 เป็นโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา 2,472 โรงเรียน โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา 381 โรงเรียน ปีการศึกษา 2528 มีโรงเรียนเอกชนจำนวน 2,896 โรงเรียน โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา 2,502 โรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษา 394 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมี 4,198 โรงเรียน ปีการศึกษา 2527 และเพิ่มเป็น 4,610 โรงเรียน ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนและสถาบันการศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยปีการศึกษา 2527 และ 2528 มีจำนวน 39 แห่ง และ 41 แห่ง ตามลำดับมหาวิทยาลัยของรัฐมีจำนวน 14 แห่ง ทั้งปีการศึกษา 2527 และ 2528 มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย เอกชน ปีการศึกษา 2527 มี 15 แห่ง เพิ่มเป็น 17 แห่ง ในปีการศึกษา 2528 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย 10 แห่ง

2.1.3.3 ชนบทธรรม เนียมประเพณี

คนไทยมีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การแสดงออกของคนในชาติและประเพณี เกี่ยวกับบุคคลทั่วไป มีความสัมพันธ์สามัคคีร่วมมือในการประกอบอาชีพมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความนับถือยกย่องกันและกัน ในชุมชน ศาสนาก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความผูกพันกับการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมไทย เป็นอย่างมาก ดังเช่น การทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ มีประเพณีอันสำคัญทางศาสนา อันเกี่ยวข้องกับวันสำคัญ ๆ เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ฯลฯ

ชนบทธรรม เนียมประเพณีไทยบางอย่างได้มีการกำหนดรูปแบบของสังคมไทยให้มีลักษณะ เฉพาะของตนเอง มีความเป็นเอกลักษณ์ของไทย ดังเช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การยกย่องผู้ใหญ่ กตัญญูรู้คุณคน การรอบอ้อมอารี การทำบุญที่กล่าวข้างต้น การสร้างวัดและการทำบุญทาน

2.1.3.4 ศาสนา

จำนวนผู้นับถือศาสนา จำแนกตามศาสนาต่าง ๆ นั้น นับแต่ปี 2524 จนถึงปี 2528 มีผู้นับถือศาสนาพุทธถึงประมาณร้อยละ 95 รองลงมาได้แก่ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ตามลำดับ สำหรับศาสนาอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ เป็นต้น มีผู้นับถือน้อยมาก

ตารางที่ 2.3 จำนวนผู้นับถือศาสนา จำแนกตามประเภทของศาสนา พ.ศ. 2524-2528

ปี	จำนวนผู้นับถือศาสนา				
	รวม	พุทธ	อิสลาม	คริสต์	อื่น
2524	47,978,483	45,594,418	1,935,638	283,262	165,165
2525	48,601,900	46,232,510	2,011,793	270,644	86,953
2526	49,277,400	47,049,233	1,896,427	267,381	64,369
2527	50,283,264	47,606,640	2,237,115	431,453	8,056
2528	51,528,164	48,926,345	2,013,472	273,537	314,810

หมายเหตุ : ในช่องอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ เป็นต้น

ที่มา : 1.สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

2.กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

จำนวนศาสนาสถาน วัดของศาสนาพุทธมีอัตราส่วนร้อยละสูงถึงร้อยละ 90.8 รองลงมาได้แก่ จำนวนมัสยิดประมาณร้อยละ 6.9 จำนวนวัดคริสต์ประมาณร้อยละ 2.2 ถ้าพิจารณาถึงการกระจายของจำนวนวัดและจำนวนพระภิกษุในแต่ละภาคของแต่ละประเทศในช่วงปี 2524-2528 พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนวัดมากที่สุดประมาณร้อยละ 47.6 ของจำนวนวัดทั่วประเทศ ภาคใต้เป็นภาคที่มีจำนวนวัดน้อยที่สุดประมาณร้อยละ 7.5 ทั้งนี้เนื่องจากภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

จำนวนพระภิกษุ พบว่า ภาคกลางมีพระภิกษุมากที่สุด ประมาณร้อยละ 47.3 ของจำนวนพระภิกษุทั่วประเทศ รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณร้อยละ 30.0 ภาคใต้มีจำนวนพระภิกษุน้อยที่สุดประมาณ 9.7 เช่นเดียวกับจำนวนวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.5 การปกครอง

ประเทศไทยแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ภาค ซึ่งประกอบด้วย ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้

2.1.3.6 การสาธารณสุข

การบริการสาธารณสุขในประเทศไทยปัจจุบันอยู่ในระดับที่สูงมาก เมื่อได้พิจารณาอัตราส่วนระหว่าง จำนวนเตียง : ประชากร โดยเฉลี่ยทั่วประเทศ 1 : 1028 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีอัตราส่วนเท่ากับ 1 : 250 ตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลกปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนสถานพยาบาลในระดับชุมชนครบเกือบทั่วทุกอำเภอ แต่อย่างไรก็ตามในท้องที่บางส่วนยังขาดแคลนอยู่

จำนวนเตียงของสถานพยาบาลทั้งหมด 53,278 เตียง จำนวน 1,196 แห่ง ซึ่งแยกออกเป็นการบริการของรัฐ 44,755 เตียง จำนวน 717 แห่ง (ปี พ.ศ.2530) (ไม่รวมกับของจังหวัดนนทบุรี และอ่างทอง เพราะไม่มีข้อมูลของโรงพยาบาล เอกชน)

สำหรับประเทศไทย เริ่มให้บริการทางด้านสาธารณสุขมาเป็นเวลานาน ซึ่งทางกระทรวงสาธารณสุขได้มีการปรับปรุงการให้บริการทางด้านสาธารณสุข โดยแบ่งระดับการให้บริการออกเป็น 4 ระดับภายในประเทศคือ

1. บริการสาธารณสุขมูลฐาน เป็นการให้ความรู้ เบื้องต้นแก่ประชาชนให้สามารถช่วยตนเองได้ โดยอาสาสมัครจากชุมชน
2. ศูนย์บริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลอำเภอให้บริการทางด้านรักษาที่ไม่ยากนัก และส่งเสริมสุขภาพเป็นหลัก
3. โรงพยาบาลจังหวัด ชัดความสามารถให้ด้านบริการสูงกว่าโรงพยาบาลอำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับการรักษาโรคเฉพาะอย่าง และการฟื้นฟูสมรรถภาพ
4. โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลภาค โรงพยาบาลเฉพาะโรค และโรงพยาบาลของโรงเรียนแพทย์ มีขีดความสามารถให้บริการมากกว่าโรงพยาบาลอำเภอและโรงพยาบาลจังหวัด สามารถแบ่งการรักษาออกเป็นหน่วยต่าง ๆ

2.1.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพระดับประเทศ

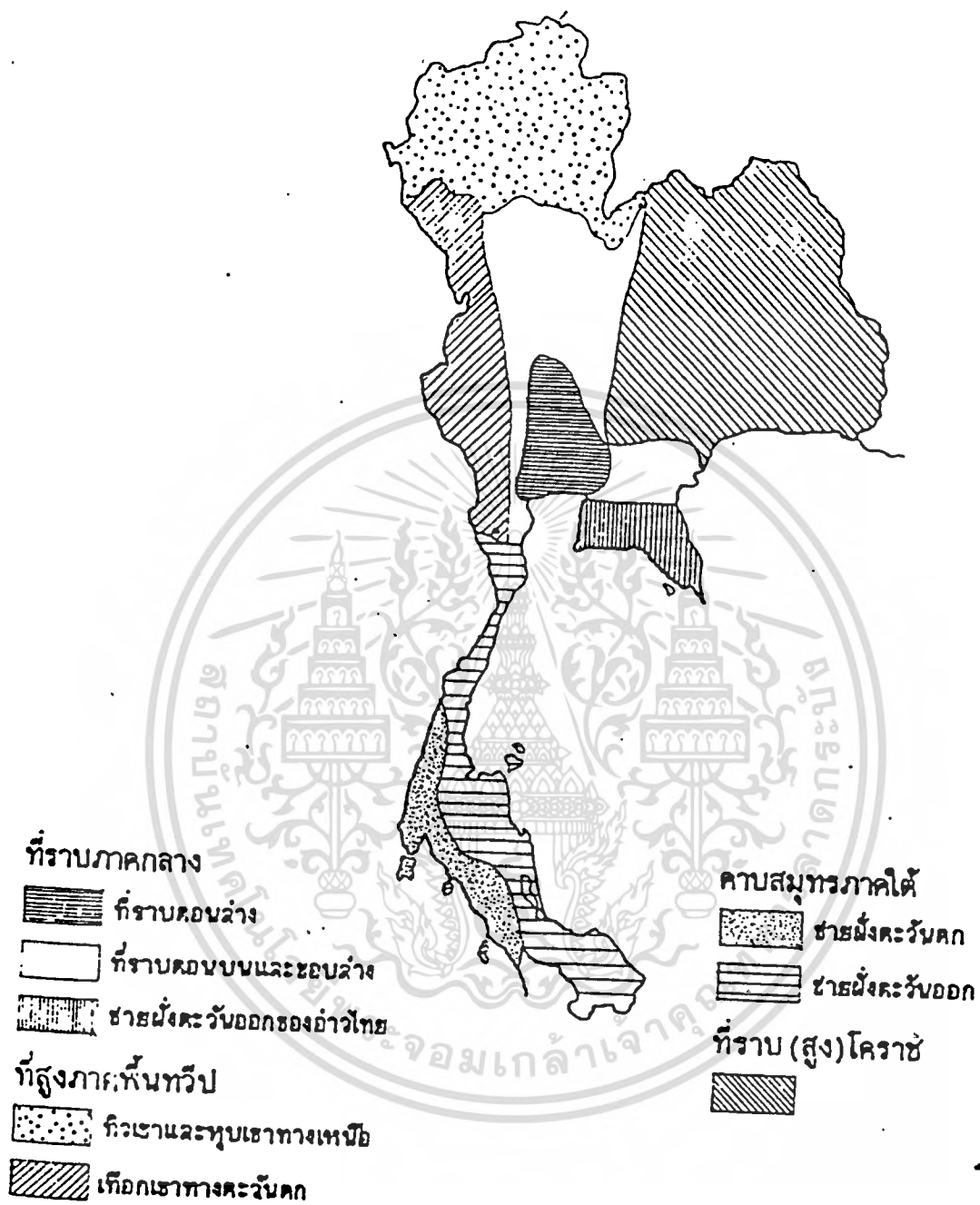
2.1.4.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

1. ทดง

ประเทศไทยตั้งอยู่บนทวีป เอเชียทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ เขตร้อนชื้นระหว่างเส้นรุ้งที่ 5-21 องศาเหนือกับเส้นแวงที่ 90-106 องศาตะวันออก

2. พนท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 2.1 แสดงลักษณะกายภาพของประเทศไทย

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
 วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาฉลิตี ครุ.ฉด. 310108

ประเทศไทยมีพื้นที่โดยประมาณ 518,000 ตารางกิโลเมตร โดยมี ส่วนกว้างที่สุด 730 กม. ส่วนยาวที่สุด 1,620 กม. ส่วนที่แคบที่สุดของประเทศไทยอยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 10.6 กม. และส่วนที่แคบที่สุดคือ คอคอดกระ 64 กม.

3. อาณาเขต

พื้นที่ของประเทศแบ่งออกเป็น 6 ภาค และแบ่งจังหวัดออกเป็น 73 จังหวัด โดยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับประเทศพม่าและลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับประเทศกัมพูชาและอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศพม่าและมหาสมุทรอินเดีย

2.1.4.2 ลักษณะภูมิประเทศ

โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย แบ่ง เป็น 5 เขตใหญ่ ดังนี้

1. ที่ราบลุ่มตอนกลาง แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

ก. ที่ราบลุ่มตอนกลาง

ข. ที่ราบลุ่มตอนบนและบริเวณชายฝั่งของตอนล่าง

ภายในเขตบริเวณที่ราบลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งพัดพาโคลนตมมาทับถมบริเวณ

2. บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เจียงใต้ของอ่าวไทย

พื้นที่บริเวณนี้มีลักษณะเป็นลูกคลื่น หรือลูกฟูก เป็นเขาเตี้ย ๆ ชายฝั่งทะเลมีลักษณะเว้าแหว่ง เต็มไปด้วยเกาะน้อยใหญ่

3. ที่สูงภาคทวีป

ก. ทิวเขาและหุบเขาทางเหนือ

ข. ทิวเขาและหุบเขาทางตะวันตก

บริเวณที่สูงทางภาคเหนือ มีลักษณะเป็นหุบเขาและภูเขาสลับกันเป็น

แนวยาวจากเหนือมาใต้ นับว่าเป็นบริเวณพื้นที่เฉลี่ยแล้วสูงสุดของ

ประเทศส่วนบริเวณเทือกเขาทางตะวันตก ประกอบด้วยทิวเขายาวต่อเนื่อง

เชื่อมกันเป็นหลายทิว กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่าไปตลอดแนว

ถึงแนวทิวเขาของคาบสมุทรภาคใต้

4. คาบสมุทรภาคใต้

มีลักษณะยาวและแคบ ยื่นลงไปในคาบสมุทรอินเดีย และอ่าวไทย แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ก. บริเวณชายฝั่งตะวันตก

ข. บริเวณชายฝั่งตะวันออก

ชายฝั่งตะวันตกมีทิวเขาซัดชายทะเล หุบเขาแคบ มีลักษณะชายฝั่งจม

มีเกาะอยู่ตามชายฝั่งทะเล ห่างออกไปเพียง 60 เมตร ก็จะเป็นทิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความลึก

ชายฝั่งตะวันออกมีชายฝั่งกว้าง และมีธารยาวกว่าชายฝั่งตะวันตก มีลักษณะ เป็นทะเลตื้นและมีทะเลภายใน คือ ทะเลสาบสงขลา

5. ทราบสงโคราช

อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของไทย มีภูเขาที่ยกสูงขึ้นมา เบียดเบียด เหมือนช่องของทราบสง โดยหันด้านชันไปทางทราบภาคกลาง ส่วนทางด้านใต้หันด้านชันไปทางทราบตาเขมร ทราบสูงลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง

2.1.4.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ประเทศไทยมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ พัดผ่านใน เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ทำให้อากาศ เย็นและแห้ง

สำหรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ระหว่างกลาง เดือนพฤษภาคมจนถึง เดือนตุลาคม ลมมรสุมจะนำกระแสอากาศร้อนและชื้นจากมหาสมุทรอินเดีย เข้ามา ทำให้ฝนตกชุก นอกจากนี้ยังมีกระแสลมที่พอกจากทะเลจีนใต้ เข้าสู่อ่าวไทยทางทิศใต้ หรือตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์จนถึง เดือนเมษายน ซึ่งมีระยะที่มี อากาศร้อนและแห้งแล้งทั่วประเทศ

จากสภาพอากาศดังกล่าว จึงแบ่งลักษณะสภาพอากาศของประเทศไทย ออกได้ เป็น 3 ฤดู คือ

1. ฤดูร้อน เกิดขึ้นประมาณ เดือนกุมภาพันธ์- เมษายน เป็นระยะที่ ประเทศไทยมีอากาศร้อนอบอ้าวมาก

2. ฤดูฝน เริ่มประมาณพฤษภาคม-ตุลาคม โดยเฉพาะทางภาคกลาง ฝนจะตกชุกใน เดือนสิงหาคมและกันยายน ส่วนภาคใต้ฝนจะตกชุกใน เดือนตุลาคม สำหรับประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยประมาณ 1,551 มิลลิ เมตร

3. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม-มกราคม ฤดูหนาวในประเทศไทย มีลักษณะแตกต่างกันแต่ละภาค เพราะรูปร่างของประเทศไทยมีความยาวทาง เอมริ เตียน ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะได้รับอิทธิพลอากาศหนาวจากประเทศจีน ส่วนภาคกลาง และภาคใต้ไม่ค่อยหนาวมากนัก เพราะอากาศ เย็นถูกพัดผ่าน มาทำให้ความหนาว เย็น เบาลงไปบ้าง

2.1.4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ แม่น้ำ-ลำธาร ป่าไม้ แร่ธาตุ ซึ่งนับได้ว่า มีผลต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบัน ทรัพยากร เหล่านี้ได้พัฒนาให้เกิดผลทางด้าน เศรษฐกิจ อันได้แก่ การพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติให้ เช่น แหล่งท่องเที่ยว และประกอบกับประเทศไทย เป็นประเทศที่มี ประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ มากมาย

2.1.4.5 การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ประเทศไทยนับได้ว่า เป็นประเทศ เกษตรกรรม เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่

เป็นพื้นที่เกษตรกรรมอาชีพส่วนใหญ่ของประชากรคือ การประกอบอาชีพทางการเกษตร ลักษณะการใช้ที่ดินขึ้นอยู่กับลักษณะของภูมิประเทศ

ภาคกลางของประเทศไทย เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ ๆ ภูมิความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด

ภาคเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีที่ราบลุ่มเล็กน้อย ผลิตผลทางการเกษตรที่เด่นชัด ได้แก่ ผลิตผลของพืชเมืองหนาว

ภาคใต้และภาคตะวันออก เป็นอาณาเขตที่ติดกับชายฝั่งทะเล ซึ่งลักษณะการใช้ที่ดิน เป็น เกษตรกรรมส่วนหนึ่งของประชากรในท้องถิ่น แต่ประชากรอีกส่วนหนึ่งของประชากรในท้องถิ่น แต่ประชากรอีกส่วนหนึ่งประกอบอาชีพประมง ซึ่งเป็นการส่งเสริมทางด้านอุตสาหกรรม

ภาคตะวันออก เจียง เหนือ พื้นที่มีลักษณะที่ราบสูงสลับภูเขา สภาพภาพของดินต่ำอากทงมหนักกว้างขวาง จึงทำให้อิทธิพลทางอากาศต่าง ๆ ไม่ทั่วถึงนับได้ว่าเป็นภาคที่มีความแห้งแล้งมากที่สุด

2.1.4.6 การคมนาคม

ลักษณะการคมนาคมแบ่งออกได้ เป็น 3 ประเภท คือ

1. การคมนาคมทางบก

จากการที่ได้มีการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่และวิวัฒนาการทางด้านคมนาคมขนส่ง จึงก่อให้เกิดการสัญจรทางบกโดยพาหนะต่าง ๆ ปัจจุบันการสร้างถนนเชื่อมต่อกันจังหวัดต่าง ๆ นั้นสมบูรณ์มาก คือ สามารถทำได้อย่างทั่วถึงและยังได้มีการพัฒนาอีกชั้น คือ การสร้างทางสายพิเศษเส้นต่าง ๆ เพื่อแบ่งเบาภาระการสัญจรของรถยนต์ อันส่งผลให้เกิดความสมบูรณ์ในการคมนาคมขนส่งทางบกชั้นสูงสุด ซึ่งเป็นบริการ นอกจากการคมนาคมทางบกที่สำคัญอีกประเภทหนึ่ง คือ การคมนาคมทางรถไฟ ซึ่งเป็นบริการของรัฐอีกทั้งยังมีภาววางแผนระบบรถไฟฟ้าเข้ามาให้บริการบริการในอนาคตอันไกลอีกประเภทหนึ่ง

2. การคมนาคมทางน้ำ

เนื่องจากลักษณะทางภูมิประเทศของประเทศไทย จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ ส่วนที่ติดทะเลและส่วนที่ไม่ติดทะเล การคมนาคมทางน้ำจึงแยกได้ 2 ลักษณะอีก เช่นกันซึ่งได้แก่ การคมนาคมโดยใช้แม่น้ำ ลำคลอง ในส่วนที่ไม่ติดทะเล โดยมีแม่น้ำที่สำคัญหลายสายไหลมาบรรจบกันบริเวณภาคกลางของประเทศไทย จึงส่งผลให้ภาคกลางเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำ ซึ่งในปัจจุบันนี้ก็ยังมีการใช้กันอยู่แม้ว่า บทบาทจะลดน้อยลงไปบ้างจากการพัฒนาทางหลวงและถนนสายต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้วพื้นที่ส่วนที่ติดทะเล ก็มีการคมนาคมขนส่งทางทะเลอีกต่างหาก ทั้งทางด้านอ่าวไทยและมหาสมุทรอินเดีย ปัจจุบันประเทศไทยมีท่าเรือที่สำคัญ 2 แห่ง คือ ท่าเรือคลองเตย และท่าเรือสัตหีบ และในอนาคตอันใกล้นี้มีแผนโดยนายสร้างท่าเรือน้ำลึกภาคใต้ซึ่งได้แก่ ที่สงขลาและกระบี่ อันจะส่งผลให้การขนส่งสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำรวดเร็ว พร้อมก็สามารถรองรับ เรือเดินสมุทรที่เข้ามาเทียบท่าได้มากขึ้น

3. การคมนาคมทางอากาศ

จากสภาพที่ตั้งประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการบินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้มีการส่งเสริมและพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางอากาศเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดสร้างขยายสนามบินต่าง ๆ ให้เป็นสนามบินนานาชาติ ดังอาจแยกรายละเอียดได้ดังนี้

ภาคกลาง	ดอนเมือง (กรุงเทพฯ)

ภาคเหนือ	เชียงใหม่

ภาคใต้	สงขลา ภูเก็ต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อุบลราชธานี

ภาคตะวันออก	อู่ตะเภา (ชลบุรี)

นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาสนามบินอื่น ๆ อีก เพื่อให้ได้มาตรฐานทางการบริการ เพิ่มมากขึ้น ตามความต้องการในอนาคต

2.1.4.7 สถานที่ท่องเที่ยว

ประเทศไทย เป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่ ลักษณะเด่นดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งแยกตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทธรรมชาติ

ได้แก่ น้ำตก ภูเขา ถ้ำ น้ำพุร้อน เขตสงวนพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ ทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน แหล่งน้ำจัด และอ่างเก็บน้ำ

2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนา

ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ศาสนา สถาน กำแพงเมือง คูเมือง และอนุสาวรีย์

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

ได้แก่ งานเทศกาลประจำปี งานประเพณี ศูนย์วัฒนธรรม

2.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ระดับภาคกลาง

2.2.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ระดับ ภาคกลาง

ภาคกลางจัดเป็นแหล่งรวมความเจริญทั้งทางด้านวัตถุและอารยธรรม กล่าวคือ มีพื้นที่มีความสำคัญทางด้านอุตสาหกรรม คือ กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศ มีแหล่งอารยธรรมมากมาย ทั้งในจังหวัดอยุธยา สุโขทัย และพม่าใกล้เคียง ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาพื้นที่ภาคกลาง เป็นไปใน 2 ด้าน คือ เพื่อความเจริญของบ้านเมือง และเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม นโยบายที่สำคัญที่ส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นของโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ก็คือ นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ และนโยบายแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรม (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านนโยบาย)

2.2.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจระดับภาคกลาง

เนื่องจากภาคกลางในเชิงภูมิศาสตร์ เป็นภาคที่มีเนื้อที่กว้างขวางและประชากรจำนวนมาก มีจังหวัดมากกว่า 20 จังหวัด แม้รายได้เฉลี่ยของภาคส่วนใหญ่จะสูงกว่าทุกภาค แต่การกระจายรายได้นั้นยังไม่ทั่วถึง ยังมีบริเวณที่ยากจนอยู่มากรวมประชากรส่วนมากที่ยากไร้ อดอยาก เป็นหนี้สิน ฉะนั้นแล้ว จึงควรแยกพิจารณาออกเป็นภาคกลางตอนบน ภาคกลางตอนล่าง และกรุง เทพมหานคร

1) ภาคกลางตอนบน มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะทางเกษตรกรรมสำคัญสูงสุด รองลงมาคือ เศรษฐกิจทางด้านการค้าและอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดที่มีมูลค่าสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ รองลงมาคือ จังหวัดเพชรบูรณ์ สาขาเกษตรกรรมในภาคกลางตอนบนที่สำคัญได้แก่ การทำนาและไร่ ซึ่งเป็นเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งน้ำฝน ผลิตผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อเทียบกับเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งน้ำฝนในภาคตะวันออก เพียงเหนือ ทั้งนี้เพราะมีสภาพน้ำฝน ลักษณะภูมิประเทศและคุณภาพของดินยังดีกว่า และยังสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจได้หลายอย่าง นอกจากข้าวเจ้าก็มีข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ถั่วต่าง ๆ และพืชผัก เป็นต้น ฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรมในภาคนี้จึงดีกว่าในภาคตะวันออก เพียงเหนือ

2) ภาคกลางตอนล่างและกรุง เทพมหานคร จากสถิติแสดงรายได้ของประชากรในภาคและจังหวัดต่าง ๆ จะเห็นว่าประชากรในภาคกลางตอนล่าง อันได้แก่ จังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตทุ่งราบเจ้าพระยาและกรุง เทพมหานคร เป็นประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุดของประชากรทั้งหมด แต่รายได้เฉลี่ย เช่นนมที่ได้ เป็นสภาพที่แท้จริง การกระจายรายได้ของประชากรในเขตกรุง เทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงที่เป็นชนบทนั้นไม่สม่ำเสมอ มีความแตกต่างกันมาก คนที่มีรายได้สูงมีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่ของประชากรโดย เฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดที่มีอาชีพรับจ้าง หรือ เป็นกรรมกรที่มีรายได้และมีมาตรฐานการครองชีพอยู่ในระดับต่ำมาก ยิ่งประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบทที่มีอาชีพเกษตรกรรมยิ่งต้องประสบปัญหาเรื่องดินที่ไม่สมบูรณ์ ผลผลิตต่ำ ประชากรเต็มไปด้วยหนี้สิน ไร่ที่ดินทำกิน มีบุตรจำนวนมาก ห่างไกลการขนส่ง ไม่มีงานทำ ต้องย้ายถิ่นเข้ามาหางานในกรุง เทพมหานคร ก็ประสบกับชีวิตในชุมชนแออัดอีก

2.2.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางสังคมระดับภาคกลาง

2.2.3.1 จำนวนประชากร

ถ้าพิจารณาภูมิภาคที่ราบภาคกลางให้สอดคล้องกับการแบ่ง เขตของการพัฒนาเศรษฐกิจและการปกครองแล้ว จังหวัดที่อยู่ในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนบน (ภาคเหนือตอนล่าง) ของภาคกลางทางภูมิศาสตร์จะมีอยู่ 7 จังหวัด คือ จังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุทัยธานี (จังหวัดอุดรธานี และตากจัดอยู่ในภาคเหนือตามการแบ่งทางภูมิศาสตร์) ส่วนจังหวัดที่เหลือในบริเวณภาคกลางตอนล่างมีอยู่ 15 จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตที่เรียกว่าทุ่งราบ เจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนประชากรทั้งภาคกลางรวม 22 จังหวัด มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 16.4 ล้านคน โดยอยู่ในจังหวัดที่อยู่ในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนบนเพียง 4.7 ล้านคน อยู่ในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่างถึง 11.7 ล้านคน ทั้งนี้เพราะจังหวัดในที่ราบภาคกลางตอนล่างถึงแม้ว่าจะมีขนาดพื้นที่เล็กกว่าแต่มีประชากรอาศัยอยู่มาก เป็นบริเวณศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจสังคม และการเมือง มีจังหวัดและสถานที่สำคัญตั้งอยู่มากกว่า โดยเฉพาะกรุง เทพมหานครซึ่งเป็น เมืองหลวงของประเทศ

ถ้าพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะเห็นว่า จังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดใภาคกลางและมากที่สุดในประเทศด้วยกันคือ กรุง เทพมหานคร ใน พ.ศ.2528 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 5 ล้านคน ส่วนจังหวัดที่มีประชากรมากรอง ๆ ลงมาและมีประชากรเกิน 5 แสนคนขึ้นไปมีถึง 12 จังหวัด ส่วนมากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนบนที่มีพื้นที่กว้างขวางและมีแม่น้ำไหลผ่านคือ กาแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และสุโขทัย ส่วนจังหวัดในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่างซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ไม่ห่างไกลกรุง เทพมหานครและมีพื้นที่ขนาดเล็ก ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และลพบุรี

2.2.3.2 ความหนาแน่นของประชากร

ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตร เมื่อเทียบกับภาคอื่นของประเทศแล้วนับว่าอยู่ในเกณฑ์สูงที่สุดเฉลี่ย 177 คนต่อตารางกิโลเมตรสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประเทศ เมื่อเทียบกับบริเวณ 2 บริเวณของที่ราบภาคกลางคือที่ราบภาคกลางตอนบนกับตอนล่าง จะเห็นว่าแตกต่างกันมาก ความหนาแน่นจะมีมากในจังหวัดทางตอนล่างในเขตทุ่งราบเจ้าพระยา ซึ่งมีพื้นที่เล็กแต่มีดินตะกอนสมบรูณ์มีแม่น้ำไหลผ่าน เหมาะในการปลูกข้าวศูนย์กลาง เศรษฐกิจ และเป็นหัวใจสำคัญของประเทศ ความหนาแน่นของประชากรของจังหวัดในบริเวณนี้อยู่ในเกณฑ์ 200-500 คนต่อตารางกิโลเมตร

กรุง เทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดในประเทศ มีเนื้อที่เพียง 1,565 ตารางกิโลเมตร แต่มีประชากรอยู่ถึง 3,427 คนต่อตารางกิโลเมตร (พ.ศ. 2528) ในบริเวณที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยาแทบทุกจังหวัดมีประชากรหนาแน่นเกิน 100 คนต่อตารางกิโลเมตร ยิ่งจังหวัดที่อยู่ใกล้อ่าวไทยและไม่ห่างไกลกรุง เทพมหานคร ส่วนมากมีดินอุดมสมบรูณ์เหมาะในการปลูกข้าว เพราะปลูกพืชผักผลไม้ต่าง ๆ จะมีประชากรเกิน 200-500 คนขึ้นไป จังหวัดที่มีประชากรเกิน 500 คนต่อตารางกิโลเมตร นอกจากกรุง เทพมหานครแล้ว ยังมีจังหวัดนนทบุรีและสมุทรปราการอีกด้วย

ความหนาแน่นของประชากรในบริเวณนี้จะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเข้าสู่บริเวณที่ราบภาคกลางตอนบน แต่รูปแบบการกระจายของประชากรจะหนาแน่นอยู่ตามแนวลุ่มแม่น้ำสำคัญในภูมิภาคนี้ ซึ่งตรงจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะของดิน ปริมาณน้ำที่

ลดลงตามลำดับ เมื่อห่าง เขตชลประทานและ เส้นคมนาคมขนส่ง

2.2.3.3 การเพิ่มและอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร

การเพิ่มขึ้นของประชากรในภาคกลางในระยะ เวลาปี พ.ศ.2520-2525 เป็นภาคที่ไม่มีมีการเพิ่มมากนัก แม้ประชากรส่วนใหญ่จะอยู่ในชนบทก็จริง แต่อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในเมืองก็มีมากขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของประชากรในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นศูนย์กลางความเจริญ มีการพัฒนาภาคในด้าน จึงดึงดูดคนจากภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จะเห็นได้ว่าในระยะหลังที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครก็มีอัตราการเพิ่มโดยการอพยพย้ายถิ่นสูง ซึ่งนับ เป็นการกระทำที่กระเทือนต่อการขยายตัวของกรุงเทพมหานครด้วย เช่น จังหวัดนนทบุรีและสมุทรปราการ

และเช่นเดียวกัน จังหวัดที่อยู่ตอนบนของที่ราบภาคกลางก็มีอัตราการเพิ่มของประชากรสูงในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา เพราะการอพยพย้ายถิ่นของประชากรเข้ามา เช่น จังหวัดกำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตร

2.2.3.4 การตั้งถิ่นฐานของประชากร

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของประชากรในภาคกลางไม่มีการเปลี่ยนแปลงมาก ประชากรยังนิยมตั้งถิ่นฐานเหมือนสมัยแรก คือ ตั้งบ้านเรือนอยู่ตามแนวแม่น้ำ ลำคลอง และคลองชลประทานที่น้อยมากในภาคกลาง เป็นแนวยาวไปตามริมแม่น้ำและเป็นลักษณะจับกัน เป็นกลุ่ม ๆ ตามที่นากว้างขวาง โดยมีหมู่บ้านตั้งเป็นหย่อม ๆ ภายใต้วังเภาของแม่กุ่มน้ำทองนาคกระจายออกไปไกลโดยรอบ

ในสมัยหลังรูปแบบการตั้งถิ่นฐานตามลำน้ำเปลี่ยนไป เมื่อมีเส้นทางถนนตัดผ่าน โดยเฉพาะเส้นทางหลวงแผ่นดินระหว่างจังหวัด ทำให้การตั้งบ้านเรือนหันไปยึดแนวตามถนนและทางผ่านต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จาก เมืองต่าง ๆ ในภาคกลางตอนล่าง

2.2.3.5 การอพยพย้ายถิ่นของประชากร

อัตราการย้ายถิ่นของประชากรในภาคกลางดูเหมือนจะมีความสัมพันธ์กับระยะทางที่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ภูมิภาคที่มีการย้ายเข้าและย้ายออกสูงที่สุด ได้แก่ ภาคกลาง รองลงมา คือ ภาคตะวันออก (เฉียงงใต้) ภาคตะวันตกและภาคเหนือ ส่วนภาคที่อยู่ห่างไกลออกไปก็จะมีอัตราการลดลงตามลำดับ เช่น ภาคใต้มีคนอพยพย้ายถิ่นเข้าออกน้อยมาก ประชากรผู้อพยพย้ายถิ่นระหว่างภูมิภาคประมาณ 1/3 จะย้ายไปยัง เขตกรุงเทพมหานคร ประมาณ 1/8 จะย้ายไปยังภาคกลางตอนบน ส่วนตอนกลาง ตะวันตก และตอนล่างของภาคจะเป็นภูมิภาคที่คนอพยพย้ายออกมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้อพยพย้ายถิ่นทั้งหมดของภาคกลาง

จากการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ.2503 และ พ.ศ.2513 พบว่าภูมิภาคที่มีอัตราการอพยพย้ายถิ่นที่สูงที่สุด คือ ภาคกลางตอนล่าง (กรุงเทพมหานคร)

รูปแบบของการอพยพย้ายถิ่นระหว่างภูมิภาคที่สำคัญที่สุด คือ อพยพย้ายถิ่นจากภูมิภาคต่าง ๆ เข้ากรุง กรุงเทพมหานคร และย้ายสู่จังหวัดตอนบนของทราบบภาคกลาง เป็นลำดับ ดังนี้

1. มาจากภาคกลางทางตะวันตกและตะวันออกของภาค
2. มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางตอนใต้และตอนเหนือของทราบบสงโครราช
3. มาจากตอนเหนือของภาคกลางและภาคเหนือ
4. มาจากภาคใต้โดยตอนเหนือของคาบสมุทระจะมามากกว่าทางตอนใต้ของคาบสมุทระ

2.2.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพระดับภาคกลาง

2.2.4.1 ทำเลที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

ภาคกลาง เป็นภาคที่ตั้งอยู่ตรงบริเวณทราบบใหญ่ตอนกลางของประเทศ นับจากบริเวณพื้นที่ของจังหวัดในภาคเหนือ จึงมีลักษณะภูมิประเทศเป็นทิวเขา และหุบเขาที่ค่อยลาดต่ำลงมาทางใต้ประมาณและติดจุด 18 องศาเหนือ จนถึงบริเวณอ่าวไทย อยู่ในบริเวณทราบบดินตะกอนที่แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน โดยนับตั้งแต่การระบายของแม่น้ำสาขาสาคัญ 4 สาย คือ บึง วั่ง ยม น่าน ที่ไหลเป็นแควมารวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา แล้วแม่น้ำนี้กระจ่ายแยกออกไปในบริเวณที่เรียกว่า ท่งทราบบเจ้าพระยา แม่น้ำสาขาทอนล่าง (แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสัก) แม่น้ำที่ไหลจากทิศทางตะวันตก (แม่น้ำแม่กลอง) และทิศตะวันออก (แม่น้ำบางปะกง) ได้ช่วยกันพัดพาตะกอนมาทับถมตรงบริเวณตอนล่าง นับว่าเป็นบริเวณทราบบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งหมด มีความยาวประมาณ 450 กิโลเมตร บริเวณกว้างที่สุดประมาณ 150-200 กิโลเมตร

เมื่อพิจารณาในแง่การปกครองที่แบ่งพื้นที่ออกเป็นจังหวัด ภาคกลางประกอบด้วย 22 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี อ่างทอง สระบุรี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร นครนายก นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม 4-5 จังหวัดแรกนับเป็นจังหวัดตอนบนของทราบบภาคกลาง เมื่อพิจารณาตามการแบ่งเขตภาคภูมิศาสตร์ แต่ในการแบ่งเขตภาคภูมิศาสตร์ แต่ในการปกครองถือว่าอยู่ในภาคเหนือ (ตอนล่าง)

2.2.4.2 ลักษณะภูมิประเทศและโครงสร้างทางธรณีวิทยา

1. ลักษณะภูมิประเทศของภาคกลาง

ลักษณะภูมิประเทศของภาคกลางโดยทั่วไปประกอบด้วยทราบบดินตะกอนที่ล้อมรอบด้วยทิวเขาที่ราบนี้เกิดจากการที่แม่น้ำพัดพาเอาเศษหิน ดินทราย ตะกอนมาทับถมพอกพูนเป็นเวลายาวนานนับล้าน ๆ ปี ทราบบที่มีกำเนิดดังกล่าวนี้กินอาณาบริเวณตั้งแต่จังหวัดตอตรติตถลงไปจนถึงอ่าวไทย นับว่าเป็นทราบบดินตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) ที่กว้างใหญ่กว่าทราบบอื่น ๆ ในประเทศ แม่น้ำสาขาคัญที่เป็นตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทำสำคัญพวกกวาดหินดินทรายมาทับถมบริเวณนี้ได้แก่ แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ที่ไหลมาจากภาคเหนือและแม่น้ำสาขาที่ไหลจากยอดน้ำในเขตทิวเขาทางทิศตะวันตก และทางทิศตะวันออกที่กล่าวมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ เป็นส่วนใหญ่ในบางบริเวณก็มีใช้เป็นที่ราบที่ตกก่าเนินได้อย่างเดียวกันทั้งหมด เพราะบางแห่งมีลักษณะเป็นเขาโดด ๆ เช่น ในเขตจังหวัดนครสวรรค์และด้านตะวันตกของจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งภูเขาโดด ๆ เหล่านี้ จากหลักฐานทางธรณีวิทยาสันนิษฐานว่าเดิมเป็นเกาะ เพราะน้ำทะเลท่วมกันขึ้นไปไกลจนถึงจังหวัดอุดรธานี ในหลายยุคหลายสมัย ต่อมาระดับน้ำทะเลลดต่ำลงประกอกลกับพื้นแผ่นดินบริเวณนี้โดยกตัวสูงชัน รวมทั้งการกระทำของแม่น้ำหลายสายซึ่งมีทั้งการกัดเซาะ สึกกร่อน และการทับถมพอกพูน จึงทำให้บริเวณภาคกลางที่ได้ปรับระดับกลายเป็นที่ราบที่กว้างใหญ่ในประเท โดยมีลักษณะขรุขระทางตอนบนและบริเวณใกล้ทสง แต่ราบเรียบมากในบริเวณตอนล่างซึ่งมีการทับถมด้วยดินตะกอนละเอียดอยู่ตลอดเวลา

เนื่องจากความกว้างใหญ่ของที่ราบภาคกลางนี้ เมื่อพิจารณาตามลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาและการกระทำของน้ำที่ไหลผ่านบริเวณแล้วสมควรแบ่งออกเป็น 3 บริเวณคือ

1. ที่ราบภาคกลางตอนบน (Upper plain) คือบริเวณตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไปทางตอนบน จนถึงภาคเหนือดังกล่าวมาแล้ว จะครอบคลุมเหนือเขตจังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย รวมทั้งบริเวณตอนใต้ของจังหวัดอุดรธานีและทางตะวันตกของเพชรบูรณ์

ภูมิประเทศทั่วไปในบริเวณนี้ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบลูกพก (Rolling plain) ซึ่งเกิดจากการกระทำของแม่น้ำสาขาทางภาคเหนือ คือ ปิง วัง ยม น่าน และสาขาอื่นทางตะวันตกและตะวันออก ที่กัดเซาะทำให้นดินสึกกร่อนเป็นที่ราบลูกพก และมีภูเขาโดดเนินเขาและเขาเตี้ย ๆ ที่ยืนย่นหยัดอยู่ ส่วนที่สึกกร่อนก็กลายเป็นที่ต่ำลงมามีลักษณะเป็นลูกพกหรือที่ราบข่อยแบ่ง (Rolling หรือ Dissected plain) ประกอบกับการถมพื้นแผ่นดินยกตัวสูงขึ้นในสมัยต่อมา นอกจากการกระทำของแม่น้ำบางแห่งก็ก่อให้เกิดที่ราบขั้นบันได (Terraces) ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain) ของแม่น้ำสำคัญดังกล่าวด้วย

ภูมิประเทศทางด้านตะวันออกของที่ราบภาคกลางตอนบนนี้ เป็นแนวทิวเขาและหุบเขาไปจดขอบที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แนวทิวเขาหุบเขาดังกล่าวได้แก่ ทิวเขาเพชรบูรณ์และหุบเขาลุ่มน้ำป่าสักซึ่งไหลขนานกับทิวเขาเพชรบูรณ์ ทิวเขาน้อยสองแนว ทิวเขาเพชรบูรณ์ทั้งสองทิวส่วนใหญ่ประกอบด้วยหินทรายหินดินดาน หินกรวดมน หินชดภพาน พระวิหาร และชดภกระดิง นอกจากหินดังกล่าวแล้วยังมีหินอัคนีแทรกซอนดินขึ้นมา ส่วนใหญ่เป็นหินแอนดไรซ์ต์ ไคออไรต์ ยคเทอร์เซียรี ทิวเขาด้านตะวันออกที่จริงก็คือส่วนหรือขอบที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั่นเอง ส่วนทิวเขาทางด้านตะวันตกเป็นที่ราบเชิงเขาสลับเนินเตี้ย ๆ ไปจนจดที่ราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและสาขา

ความสูงเฉลี่ยของภูมิประเทศของที่ราบภาคกลางตอนบนลงจากระดับน้ำทะเลทั่วไปประมาณ 30-40 เมตร โดยมีความสูงจากตอนบนลงมาตอนล่างในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ลดหลั่นกันมาดังนี้ จากเมืองสุโขทัย 50 เมตร เมืองพิษณุโลก 40 เมตร ส่วนบริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำปิง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่านในเขตจังหวัดพิจิตรและจังหวัดกำแพงเพชร ความสูงโดยเฉลี่ยระหว่าง 40-80 เมตร ที่ตำบลปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์สูง 28 เมตร ส่วนที่ราบทางตะวันออกซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองเพชรบูรณ์ในหุบเขาลุ่มน้ำป่าสัก มีระดับสูงกว่า คือสูง 130 เมตร

2. ที่ราบกลางตอนล่าง หรือที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมลุ่มน้ำหรือที่ราบเจ้าพระยา เป็นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำที่เกิดจากการทับถมของตะกอนอย่างแท้จริง ที่เรียกว่า ดินตะกอนน้ำพา (Alluvial soil) เป็นบริเวณที่แม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มไหลช้าเป็นแบบแม่น้ำเขาสวยชรา มีดินตะกอนทับถมซึ่งไหลผ่าน ไม่สะดวกจึงเปลี่ยนทิศทางเดิน กลายเป็นแม่น้ำแยกสาขากระจายตั้งนิ้วมือ เมื่อน้ำต่างพาโคลนตมมาทับถมหนาขึ้น ๆ จนสูงเหนือระดับแอ่งแผ่นดินที่เคยเป็นทะเลมาก่อน จนกระทั่งกลายเป็นที่ราบสูงเหนือระดับน้ำ แม่น้ำที่พาโคลนตมมาทับถมนี้ไม่เพียงแต่แม่น้ำเจ้าพระยาและสาขา (แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำน้อย แม่น้ำป่าสัก) เท่านั้น ยังมีแม่น้ำที่ไหลจากทางตะวันตกและตะวันออกอีกด้วยที่ไหลลงสู่ทะเลในอ่าวไทย แม่น้ำเหล่านี้เมื่อไหลผ่านบริเวณที่ราบซึ่งมีพินาตันเช่น ความเร็วของกระแสก็ลดลง วัตถุต่าง ๆ ที่ละลายปนมากับน้ำจะตกตะกอนพอกพูนมากขึ้น ตะกอนเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบด้วยดินทรายละเอียด (Silt) มีลักษณะเป็นดินเหนียวดินตะกอนบางส่วนยังถกน้ำพาไปตกตะกอนอยู่ตามบริเวณปากน้ำใกล้ปากอ่าว ออกไปไม่ต่ำกว่า 1.5 กิโลเมตร ทำให้เกิดสันดอนเพื่อให้อ่างน้ำใช้เดินเรือได้สะดวก

ดินตะกอนที่ละเอียด เป็นดินเหนียวแม้จะเป็นดินที่เกิดใหม่ซึ่งไม่สมบูรณ์ แต่ก็เหมาะสำหรับใช้ในการปลูกข้าวเป็นอย่างมาก เพราะเป็นดินที่กม่น้ำ เมื่อกม่น้ำจะเป็นภาชนะซึ่งน้ำอย่างดี ต้นข้าวที่ยังอ่อนชอบน้ำแช่ซึ่งดินตะกอนบริเวณปากแม่น้ำเป็นดินลึกมากเกิน 120 เมตร จึงจะถึงหินดินดาน (Bedrock) ข้างใต้ เวลาขุดเจาะสร้างอาคารในบริเวณกรุงเทพมหานคร จึงต้องลงเสาเข็มเจาะลึกให้ถึงหินดินดาน จึงจะทำให้อาคารนั้นมั่นคงไม่ทรุดหรือแตกร้าว

ระดับความสูงของบริเวณที่ราบเจ้าพระยานับว่าต่ำมาก เพราะอยู่เหนือระดับน้ำทะเลเพียงเล็กน้อย พื้นที่กรุงเทพมหานคร สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1.5 ถึง 2 เมตร ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4-5 เมตร นับว่าเป็นบริเวณที่ลุ่มมากก่อให้เกิดปัญหาน้ำแช่ซึ่ง น้ำท่วมเกิดขึ้นบ่อยครั้งโดยเฉพาะเมื่อน้ำเหนือหลากพร้อมกับระยะเวลาน้ำทะเลหนุนเนื่องขึ้นมา ประกอบกับการทรุดตัวของพื้นดินในบริเวณกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมอยู่เสมอในระยะหลังนี้

3. ที่ราบบริเวณขอบ (Marginal plain) ได้แก่ ภูมิประเทศทางด้านตะวันตกจาก เชียง เชียงตะวันตกมาสู่ที่ราบเจ้าพระยา เป็นบริเวณที่ราบแคบ ๆ บางบริเวณของด้านตะวันตกของจังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี และนครปฐม รวมทั้งบริเวณของด้านตะวันออกของจังหวัดนครสวรรค์ตอนล่างไปจนถึงที่ราบทางตะวันออกเลยไปจดจังหวัดสระบุรี ลพบุรี เป็นภูมิประเทศที่เกิดจากลักษณะทางธรณีวิทยาที่แตกต่างจากที่ราบลุ่มตอนล่าง ทั้งนี้เนื่องจากการกระทำของน้ำที่ไหลจากทาลาดชันกว่า มีกำลังไหลแรง ทำให้เกิดการสึกกร่อน (Erosion) ทำให้มีเศษหิน เศษดินมาทับถมอยู่บริเวณ เชียง เชียงลงมา ถึงบริเวณรอยต่อระหว่างที่ราบลุ่มเจ้าพระยาและสาขา ซึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำของน้ำเป็นแบบทับถม (Deposition) มากกว่า

ทางด้านตะวันออกของจังหวัดลพบุรี โดยเฉพาะในเขตอำเภอโคกสำโรง ลานารายณ์ เป็นที่ราบสลับเนินเตี้ย ๆ เป็นบริเวณที่สึกกร่อนจากหินปูนชดราชบุรี หินชนวน และหินดินดาน ทำให้ดินเป็นสีเทาเข้มถึงดำ นอกจากนี้ในบางบริเวณยังมีหินอัคนีแทรกซอนมา เป็นหย่อม ๆ จึงมีหินบะซอลต์และหินแอนดีไซต์ปนอยู่ด้วย บางแห่งมีแร่เหล็กปนอยู่ เช่น ที่เขาทับควมย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งบริษัทปูนซีเมนต์ไทยใช้ เป็นวัตถุดิบบ่อนโรงงานถลุง เหล็กของบริษัทถ่านบ้านท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่บริเวณขอบที่ราบทั้งสองด้านของที่ราบภาคกลางตอนล่าง ในปัจจุบันเป็นแหล่งที่มีความสำคัญทาง เศรษฐกิจใช้ เป็นที่เพาะปลูกพืชไร่ เพื่อส่ง เป็นสินค้าออก และบ่อนโรงงาน มีการปลูกข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ฝ้าย มันสำปะหลัง และอื่น ๆ ล้วนแต่ เป็นพืช เศรษฐกิจสำคัญของประเทศ

2. ความสำคัญของภูเขาและท่งในภาคกลาง

บริเวณภูเขาและท่งซึ่ง เกี่ยวกับการระบายน้ำในที่ราบภาคกลาง ได้แก่ ที่วภาคตะวันตก (เขาตะนาวศรี) ตั้งที่กล่าวมาแล้ว และที่วเขาทางตะวันออก อันได้แก่ ที่วเขาเพชรบูรณ์ ที่วเขาตงพญาเย็น และที่วเขาสนักาแพง ซึ่งเป็นที่วเขาที่สลับซับซ้อนวางตัวตามแนวยาวจากทิศเหนือมาใต้ คือ จากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลงผ่านมาทางใต้ผ่านจังหวัดเลย เพชรบูรณ์ สระบุรี นครราชสีมา การที่ที่วเขาวางแนวเหนือใต้เช่นนี้ ทำให้เกิดแนวกีดขวางลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นเหตุให้ฝนตกมากทางตะวันตกของแนว เขา ส่วนทางตะวันออกของแนว เขามีปริมาณฝนน้อย เกิดความแห้งแล้ง

ที่วเขาเพชรบูรณ์ มีอยู่สองที่ว เรียกว่า เพชรบูรณ์ 1 และเพชรบูรณ์ 2

เพชรบูรณ์ 1 เป็นที่ว เขาทางทิศตะวันออกของแม่น้ำป่าสัก ยาวลงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 40 กิโลเมตร แล้วหักไปทางทิศใต้ไปถึงบริเวณถนนสรนารายณ์ จังหวัดนครราชสีมา เป็นบริเวณสุดที่ว เขา รวมความยาว 236 กิโลเมตร ที่วเขานี้ยังยาวต่อไปอีกทางใต้แต่เรียกชื่อว่า "ที่วเขาตงพญาเย็น"

เพชรบูรณ์ 2 เป็นที่ว เขาอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำป่าสักทอดตัวผ่านถนนสายพิษณุโลก - เพชรบูรณ์ - เลย ซึ่งช่วงนี้ที่ว เขาจะมีลักษณะภูมิประเทศที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แปลกตาและสวยงาม และผ่านเข้าเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ ลพบุรี นครราชสีมา ไปสุดที่วัดถนนสุรนารายณ์ รวมความยาวประมาณ 350 กิโลเมตร น้ำที่ไหลจากทิวเขาทางด้านตะวันออกจะไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก ทางด้านทิศตะวันตกน้ำจะไหลลงสู่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ราบระหว่างทิวเขาเพชรบูรณ์ 1 และ 2 มีดินอุดมสมบูรณ์ มีน้ำใต้ดินมากทำให้ผลผลิตทางการเกษตรสูง

3. ความสำคัญของแม่น้ำในภาคกลางตอนล่าง

แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำสำคัญที่สุดของที่ราบภาคกลาง เพราะไหลผ่านกลางพื้นที่ โดยเริ่มต้นจากบริเวณแม่น้ำปิงมารวมกับแม่น้ำน่านที่ตำบลปากน้ำโพ และตำบลแควใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไหลไปทางทิศใต้ผ่านอำเภอโกรกพระ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ผ่านเข้าเขตจังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี เข้าเขตกรุง เทพมหานคร สมุทรปราการ ไปออกทะเลที่อ่าวไทยตรงแหลมฟ้าผ่ากับตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ยาวประมาณ 360 กิโลเมตร

แม่น้ำที่แยกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันตก แล้วไหลขนานกันมาลงสู่อ่าวไทยได้แก่ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี เป็นแม่น้ำที่ให้ความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ดินตะกอนที่ถม เหมาะแก่การปลูกข้าวและปลูกพืชไร่

แม่น้ำท่าจีน (แม่น้ำมะขามเฒ่า แม่น้ำสุพรรณบุรี แม่น้ำนครชัยศรี)

แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาตรง ตำบลท่าซุง อำเภอเมืองอุทัยธานี กับตำบลหาดท่าเสา อำเภอเมืองชัยนาท ไหลไปทางทิศตะวันตกผ่านจังหวัดชัยนาท พอลงมาทางทิศใต้ เรียกว่าแม่น้ำมะขามเฒ่า เมื่อไหลเข้าสู่เขตจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่า แม่น้ำสุพรรณบุรี พอเข้าเขตจังหวัดนครปฐม เรียกว่า แม่น้ำนครชัยศรี ไหลผ่านจังหวัดสมุทรสาคร เรียกว่า แม่น้ำท่าจีน แล้วไหลลงสู่อ่าวไทยที่ตำบลหน้าแพรกับตำบลโกรกกราก อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีความยาวประมาณ 300 กิโลเมตร แม่น้ำเหล่านี้นอกจากจะให้ความสมบูรณ์ชุ่มชื้นแก่พื้นที่ในบริเวณแล้ว ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำต่าง ๆ ด้วย

แม่น้ำน้อย แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งขวาที่ตำบลชัยนาท อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เข้าเขตจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งขวาทางทิศตะวันออกของอำเภอบางไทร ยาวประมาณ 145 กิโลเมตร

แม่น้ำลพบุรี แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งซ้ายที่ตำบลม่วงหมี่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เข้าเขตจังหวัดลพบุรีแล้วหักกลับไปทางทิศใต้ เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปรวมกับแม่น้ำป่าสักที่วัดดงบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยาวประมาณ 85 กิโลเมตร แม่น้ำลพบุรีแม้ว่าจะใช้ในการคมนาคมระยะสั้น แต่ก็ เป็นแหล่งสัตว์น้ำ มีปลาน้ำจืดมากมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม่น้ำป่าสัก เป็นสาขาของแม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านตะวันออก เริ่มจากทิวเขาเพชรบูรณ์ไหลผ่านหุบเขาระหว่างทิวเขาเพชรบูรณ์สองทิว ผ่านภูมิประเทศที่เป็นหุบธารเล็ก ตลอดทั้งสองด้านมีทิวเขาชันบนได้ซึ่งใช้ทางการเกษตรได้เป็นอย่างดีแสดงการปรับตัวของลุ่มน้ำที่ปรับเข้ากับโครงข่ายแม่น้ำที่ไหลผ่านเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสระบุรี ไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลหัวรอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากแม่น้ำป่าสักมีเกาะแก่งมาก การใช้เป็นเส้นทางเดินเรือจึงไม่สะดวก

นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาและสาขาต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ยังมีแม่น้ำสาขาที่ไหลลงสู่อ่าวไทย โดยผ่านที่ราบภาคกลางตอนล่างอีก ทางด้านตะวันออก ได้แก่ แม่น้ำปราจีนบุรีหรือแม่น้ำบางปะกง ซึ่งไหลลงสู่อ่าวไทยโดยตรงไม่ เป็นสาขาของแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ก่อกำเนิดมาที่ภาคกลางตอนล่างเกิดบริเวณที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำตรงกันอ่าวไทยที่กว่าวขวาง เช่นเดียวกับแม่น้ำแม่กลองที่ไหลลงสู่อ่าวไทยทางด้านตะวันตกดังที่กล่าวมาแล้ว แม่น้ำตอนล่างจะมีปัญหาเรื่องน้ำทะเลเข้าถึงในระยะหน้าแล้งมาก ๆ ทำให้น้ำกร่อย ทาลายพืชสวนไร่นา เช่น บริเวณจังหวัดนนทบุรี สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

4. โครงสร้างทางธรณีวิทยา

ส่วนใหญ่ของภูมิประเทศภาคกลางประกอบด้วยที่ราบที่เกิดจากการทับถมของ เศษหิน เศษดิน กาวดทรายและตะกอนน้ำพา แต่เป็นที่ราบนี้เป็นแอ่งแผ่นดินใหญ่ที่อยู่ใต้ระดับน้ำทะเลมาก่อน เมื่อมีการทับถมช้านานตลอดเวลา จึงทำให้ที่ราบมีระดับสูงชัน จนเห็นระดับน้ำทะเล มีบริเวณกว้างขวางออกไปทุกทิศ แต่บริเวณทางเหนือมาใต้จนจดอ่าวไทย ระหว่างที่ราบเหล่านี้มีภูเขาโดด ๆ อยู่ประปราย เช่น ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ สระบุรี ภูเขาเหล่านี้เคยเป็นเกาะในทะเลมาก่อน บริเวณที่ราบมีลักษณะเป็นอ่าว มีน้ำทะเลเข้ามาภายในถึงเขตจังหวัดชัยนาทในหลายยุคหลายสมัยทางธรณีวิทยา เมื่อน้ำพาตะกอนกวาดทรายมาทับถมมากขึ้นประกอบกับน้ำทะเลลดต่ำลง พร้อมกับมีการยกกระดืบของพื้นแผ่นดินบริเวณสูงชัน จึงปรากฏเป็นที่ราบกว้างขวางที่สุดของประเทศ การกระทำของน้ำพาตะกอนมาทับถมก็ยังคงดำเนินอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดการดินเขิน เกิดสันดอนปากน้ำ เป็นอุปสรรคในการเดินเรือ ต้องมีการขุดสันดอนร่องน้ำให้ลึกอยู่เสมอ

2.2.4.3 ลักษณะภูมิอากาศ

เนื่องจากภาคกลางมีลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีทิวเขาและทิวเขาห่อล้อม มีทางใต้เท่านั้นที่เปิดโล่งติดต่อกับอ่าวไทย เพียงด้านเดียว ฉะนั้นจึงนับว่าภาคกลาง เป็นภาคที่อบอุ่นหรือกึ่งอบอุ่นโดย เฉพาะลมฝนที่ได้รับจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ตอนบนของที่ราบภาคกลางที่อยู่ลุ่มเข้าไปภายในจึงมีภูมิอากาศคล้ายภาคเหนือ คือ หนาวในฤดูหนาวร้อนแห้งแล้งในฤดูร้อนและมีความแห้งแล้ง ปริมาณน้ำฝนน้อย เหมือนภูมิอากาศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดปัญหาในการเพาะปลูก โดยเฉพาะการกวนน้ำทำไร่ที่ต้องอาศัยน้ำฝนส่วนใหญ่ ส่วนทางตอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใต้ของภาคที่อยู่ติดกับอ่าวไทยได้รับอิทธิพลจากทะเล ในฤดูหนาวและฤดูร้อนมี ลีของอุณหภูมิไม่แตกต่างกันมาก เท่ากับ บริเวณภาคกลางตอนบน มีความชื้นและมีฝนตกชุกกว่าดินแดนภายใน

1. อุณหภูมิ

การที่ภาคกลางตอนบนอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินมาก อุณหภูมิของอากาศ จึงมีผลแตกต่างกันมากในฤดูร้อนและฤดูหนาว ประกอบกับ เป็นที่อบลมและฝน คือ ได้ปริมาณฝนรวมเฉลี่ยน้อย พืชพรรณก็ เป็นทุ่งหญ้า (สะวันนา) ทำให้มีการหักล้าง ง่ายบ้าง เพื่อการเพาะปลูกได้ง่าย ทำให้มีเมฆบ้างไม่คลุมดินที่มากพอ อุณหภูมิเฉลี่ยประ ชาติมีค่าสูงมากที่สุดของประเทศ ในเดือนเมษายนอุณหภูมิสูงมาก เคยขึ้นมากถึง 43 องศาเซลเซียส จังหวัดนครสวรรค์เมื่อ พ.ศ. 2485 ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดเคยวัด ได้ 2.0 องศาเซลเซียส จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2503 มี ลีประจำวันมีค่าแตกต่างกันมาก เนื่องจากการคายความร้อนอย่างรวดเร็วใน เว ลากลางคืน โดยเฉพาะระหว่าง เดือนธันวาคม มกราคม และกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็น เดือนที่ลมอากาศ เย็นและแห้งแล้งบางครั้งค่าอุณหภูมิต่างกันมากถึง 20 องศาเซลเซียส

2. น้ำฝน

การที่ทิวเขาล้อมรอบ เกือบทุกด้าน ทางด้านต้นลมจะมีฝนตกชุกกว่า ภายใต้น เช่น ที่บริเวณไหล่เขาจังหวัดเพชรบูรณ์ นครนายก บริเวณปลาย ๆ กระ แลลมซึ่งอยู่ภายในจะมีฝนตกน้อย มีอุณหภูมิสูง พืชพรรณธรรมชาติ เป็นทุ่งหญ้าป่า ไร่โปร่ง เช่น ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ สิบไทย อุดรดิตถ์ พืชผล พืชที่ทนต่อความ แห้งแล้งจะปลูกได้ผลดี เช่น พืชไร่ เช่น ถั่ว งา ฝ้าย เป็นต้น

ปริมาณฝนรวมเฉลี่ยประจำปีในภาคกลางประมาณ 1,100 - 1,300 มิลลิเมตร ในจังหวัดนครสวรรค์ มีปริมาณน้ำฝนเพียง 1,187 มิลลิเมตร สุพรรณ บุรี 1,280 มิลลิเมตร ปราจีนบุรี 1,092 มิลลิเมตร ส่วนจังหวัดในบริเวณภาค กลางตอนล่างที่อยู่ต่ำลงมาใกล้อ่าวไทย มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า เช่น กรุงเทพมหานคร 1,492 มิลลิเมตร ตอนเมือง 1,547 มิลลิเมตร ส่วนมากปริมาณน้ำฝน ใต้รับจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และอีกส่วนหนึ่งได้จากฝนพายุดีเปรสชันที่ เคลื่อนจากทะเลจีนใต้ เข้าสู่ฝั่ง เวียดนามและจากอ่าวไทย ฝนตกจะตก เป็นบริเวณกว้างและติดต่อกัน และมีปริมาณน้ำฝนมากซึ่งจะทำให้เกิดน้ำท่วมโดยทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณที่ราบลุ่มตอนล่างที่มีระดับพื้นแผ่นดินต่ำมากที่สุดคือ สงจากระดับน้ำ ทะเล เพียงเล็กน้อย การระบายน้ำไม่สะดวก ทำให้น้ำแช่ขัง จึงมีน้ำท่วมถาวรที่ เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครอยู่เสมอ

3. ฤดูกาล

ภาคกลางมีฤดูกาลอยู่ 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน แต่ฤดู ที่เห็นเด่นชัดมี 2 ฤดู คือ ชุ่มชื้น (ฝน) และแห้ง ไม้ผล (ฤดูหนาว ฤดูร้อน) ส่วนฤดูหนาวนั้นไม่ เห็นชัด เท่ากับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉพาะทางตอนล่างของภาคกลาง เพราะความหนาว เกิดขึ้น เป็น เพียงครั้งคราว 3-4 วัน เมื่ออากาศเย็นไหลจากภาคเหนือลงมาไกลถึงภาคกลาง

ฤดูฝน ในภาคกลางจะ เริ่มต้น เมื่อลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มพัดเข้ามาถึงก่อนว่าไทยประมาณกลาง เดือนพฤษภาคม ซึ่งจะ เริ่มก่อนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อย แต่หลังจากที่ฝนเริ่มตกทางชายฝั่งตะวันตกของภาคใต้ก่อน แล้วพัดผ่านแถบเหนือขึ้นมา ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดผ่านแถบเหนือขึ้นมา ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดผ่านและมีฝนตกแผ่กระจายตามแนวร่องมรสุม นอกจากนี้ยังได้รับฝนจากพายุดีเปรสชันที่มีปริมาณมากในระยะปลายเดือนกันยายนและต้นเดือนกุมภาพันธ์ฝนในภาคกลางจะสิ้นสุดในเดือนตุลาคม รวมระยะเวลาฤดูฝนในภาคกลางประมาณ 5 เดือน เป็นระยะเวลาของการเพาะปลูก คือ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม เป็นต้นมา จนถึงฤดูเก็บเกี่ยวตอนปลายฤดูฝนในเดือนกันยายน ตุลาคม และพฤศจิกายน

ฤดูหนาว ในภาคกลางเห็นไม่ชัด เท่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะอยู่ต่ำลงมาจากดินแดนทางเหนือของประเทศ ฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน เป็นต้นไป ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมจนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน เป็นระยะเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนมา เป็นฤดูหนาวหรือจากฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มาเป็นมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะนี้อาจมีฝนตกบ้าง เป็นครั้งคราว และมีลมเย็นพัดจากเหนือมาโต้สลับกันเป็นระยะ ๆ เมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลงอากาศก็กลับเข้าสู่สภาพปกติ มีอุณหภูมิสูง อากาศเริ่มร้อนตั้งแต่ตอนสายจนบ่ายเย็น ตอนกลางคืนอากาศเย็นลง เนื่องจากการแผ่รังสีของพื้นดินและอุณหภูมิของอากาศลดต่ำลง เมื่อเข้าสู่เดือนกุมภาพันธ์ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะเริ่มอ่อนกำลังลง และลมตะวันออกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้ เริ่มพัดเข้ามาแทนที่ เป็นการเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อนของภาคกลาง รวมระยะเวลาของฤดูหนาวในภาคกลางที่อาจเป็นระยะเวลาของฤดูหนาว ในภาคกลางที่อาจเป็นระยะเวลาที่ได้รับลมหนาวเย็นบ้าง เป็นครั้งคราว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงปลายเดือนมกราคม เป็นเวลาประมาณ 3 เดือน เป็นระยะเวลาของการเก็บเกี่ยวและเริ่มปลูกพืชในฤดูแล้ง

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงประมาณเดือนพฤษภาคม ตลอดระยะเวลาฤดูร้อนโดย เฉพาะ เดือนมีนาคมและเดือนเมษายน เป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิชื้นสูงสุดในภาคกลางความร้อนในเดือนเมษายนมีสาเหตุเนื่องจากการแผ่รังสีของดวงอาทิตย์ที่อยู่เกือบตรงศีรษะประการหนึ่ง และในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ถูกปกคลุมด้วยบริเวณความกดอากาศสูงซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกด้านตะวันตก อันเป็นต้นกำเนิดของกระแสลมตะวันออกเฉียงใต้ที่พัดเข้าสู่ภาคกลางในระยะนี้ กระแสลมนี้จะร้อนแรงขึ้น จึงเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้อากาศร้อนอบอ้าว ในระยะนี้ท้องฟ้าแจ่มใส เป็นส่วนมาก เพราะอากาศไหลลงแทนที่จะลอยขึ้นสู่เบื้องบน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน

ดินในทราบบภาคกลางแบ่งตามลักษณะที่แตกต่างกันออกเป็น 2 บริเวณตามภูมิประเทศ คือ ดิน ในบริเวณทราบบภาคกลางตอนบนและดินในบริเวณทราบบภาคกลางตอนล่าง

(1) ดินในบริเวณทราบบภาคกลางตอนบน

ลักษณะทั่วไป เป็นดินตะกอน เกิดผ่านการสึกกร่อนมานาน สภาพของดินไม่เหมาะในการเพาะปลูก เท่ากับดินตะกอนใหม่ในบริเวณทราบบภาคกลางตอนบน เช่น ในบางบริเวณของจังหวัดกำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตร พิษณุโลก พิจิตร อุทัยธานี ที่อยู่ห่างไกลจากแม่น้ำลำคลองหรือบริเวณที่ไม่มีน้ำผ่าน อยู่ในที่สูง เคยปกคลุมด้วยป่าไม้ จะมีสภาพต่ำ แต่ก็ยังดีกว่าดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะลักษณะดินดินใหม่ดีจะมีเฉพาะ เป็นหย่อม ๆ เป็นบางแห่ง เท่านั้นและไม่มีปัญหาเรื่องดินดานและดินทรายอยู่บ้าง เมื่อถึงหน้าแล้งน้ำในดินจะแห้งหมด ดินจะจับแข็งทันทีซึ่งยากในการเพาะปลูก เช่น ดินในอำเภอพรานกระต่าย ของจังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในที่สูง เคยปกคลุมด้วยป่าไม้มาก่อน หน้าดินจะตื้น ลึกลงไปเล็กน้อยก็จะ เป็นดินปนลกรัง มีลักษณะคล้าย ๆ ดินทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่บริเวณแคบกว่า ส่วนดินในบริเวณที่มีแม่น้ำโขง วัง ยม น่าน และแม่น้ำลำคลองอื่น ๆ ไหลผ่าน จะมีสภาพที่มีลักษณะ เป็นดินเหนียว ดินตะกอนน้ำพา คล้ายดินในเขตทราบบภาคกลางตอนล่าง ให้ความชุ่มชื้นสมบูรณ์แก่การเพาะปลูกข้าวและปลูกพืชไร่ได้ในบริเวณที่ราบลาดหรือที่ลาดชัน

(2) ดินในบริเวณทราบบภาคกลางตอนล่าง

ดินที่พบบ่อยอย่างกว้างขวางในบริเวณทราบบภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ ดินลุ่มแม่น้ำตะกอนน้ำพา (*Alluvial soils*) ที่แม่น้ำเจ้าพระยาและสาขายิ่ง วัง ยม น่าน และแม่น้ำป่าสัก แมกลอง บางปะกง พัดพาตะกอนโคลนตมทรายจากบริเวณที่ลุ่มโดยรอบมาทับถมอยู่ในบริเวณแอ่งลุ่มแม่น้ำเป็นเวลานานปีและยังพัดพาตะกอนใหม่มาทับถมอยู่ตลอดเวลา จากบริเวณที่เคยเป็นที่ที่อยู่ระดับน้ำทะเลจนกลายเป็นที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำ (*Deltaic plain*) และบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง (*Flood plain*) ในเขตที่ราบเจ้าพระยา

ดินตะกอนน้ำพาเหล่านี้ มีองค์ประกอบของดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติของดินแตกต่างกันไป เนื่องจากมีสิ่งทับถมจมอยู่ตามบริเวณน้ำและแม่น้ำสาขามาจากแหล่งต่าง ๆ กัน ดินในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาจึงเป็นดินตะกอนทับถมหนาและสะสมมาเป็นเวลาหลายร้อยปีจนถึงปัจจุบัน ส่วนดินบริเวณใกล้เคียงจากแม่น้ำทางด้านตะวันตก (แมกลอง) และแม่น้ำทางด้านตะวันออก (บางปะกง) ของภาคกลางตอนล่างบางแห่งมีการตลิ่ง แต่บางแห่งจะอุดมสมบูรณ์ เช่น ลุ่มแม่น้ำป่าสัก เนื่องจากมีหินอัคนีพวกที่เป็นกรวดปานกลาง และมีพืชน้ำปกคลุมอยู่ในลุ่มน้ำแถบนั้นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณา เป็นส่วนรวม ดินในบริ เวลุ่มน้ำตอนล่าง และตอนบนจะมี ลักษณะ เป็นดิน เหนียวที่มีการระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางจนถึงสูง ตามบริ เวณที่ราบ เรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลกคลื่น ดินตะกอนน้ำพามชื่อต่าง ๆ ตามบริ เวณที่พบดินชนิดนี้มาก ๆ คือ 1. ดินเหนียวตากอง เทพฯ 2. ดินเหนียวองครักษ์ 3. ดินร่วนก้าแพงแสน 4. ดินเหนียวท่าจีน 5. ดินเหนียวลพบุรี

ดิน เหล่านี้ล้วนแต่ เป็นดินที่หยาบระโยชน์ในการปลูกข้าว แหล่งปลูกข้าวสำคัญและดินที่ใช้ในการปลูกพืชไร่ต่าง ๆ ล้วนแต่ เป็นพืช เศรษฐกิจสำคัญของภาคกลาง เช่น พืชผักผลไม้ นานาชนิด เพื่อส่งตลาดที่มีประชากรอยู่หนาแน่นในภาคกลางและ ส่ง เป็นสินค้าออกได้ดี เพราะอยู่ใกล้ เคียงกับบริ เวณที่มีการขนส่งสะดวก

1. ดินเหนียวตากอง เทพฯ เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำที่จัดตามแม่น้ำ ล้าคลองพามาที่บึงมบริ เวณที่ราบดินดอนสาม เหลี่ยมปากน้ำเจ้าพระยา และสาขา ตลอดจนแม่น้ำใกล้ เคียงกับบริ เวณที่ราบ เจ้าพระยา ดินเหนียวตากอง เทพฯ มีสีดำ เนื้อดินละเอียด ส่วนใหญ่ไม่ เป็นดินกรวดหรือมีกรวด เหนียง เล็กน้อย ดินชนิดนี้ถ้าไม่มน้ำ เค็มจนถึงก็จะใช้ในการปลูกข้าวทางนาหว่านและนาดำได้ดี ดินนี้ เป็นดินเหนียวน้ำแช่ ซึ่ง เหมาะสมในขณะกักตุนข้าวของอ่อนอยู่ในที่ชุ่มชื้นเกินไปมีน้ำแช่ซึ่งก็อาจใช้ประโยชน์ ได้โดยการขุดยกที่กองรอง เพื่อทำเป็นส่วนผลไมปลูกมะพร้าว ไม้ยันทอน ๆ พืช ส่วนใหญ่ในที่ราบ เจ้าพระยาใช้ เป็นนาข้าว มีขนาดกว้างขวาง เพื่อผลิตข้าวส่ง เป็น สินค้าออก มีการปลูกข้าวอย่างหนาแน่นให้ผลผลิตสูง

2. ดินเหนียวองครักษ์ พบมากในอำเภอองครักษ์ และอำเภอวังน้อย ทางตะวันออกของที่ราบรอบ ๆ กรุง เทพมหานครในเขตจังหวัดนครนายกและจังหวัด ออยุธยา โดยได้รับดินตะกอนที่ถมจากแม่น้ำนครนายกและลำธารที่ไหลจาก เขตดง พญาเย็น ดินมีสีดำ เพราะอินทรีย์วัตถุที่ปนมาไปด้วยนั้นมีกรวดสูง ลักษณะ เป็นดินเปรี้ยว จากการทดลองปรากฏว่าดินนี้ขาดไนโตรเจนและขาดฟอสฟอรัส ซึ่งผิดกับดินเหนียว ตากอง เทพฯ ที่มีไนโตรเจนมาก การปลูกข้าวในบริ เวณนี้จึงได้ผลผลิตต่ำ ในปัจจุบัน ดินดังกล่าวจึง เปลี่ยน เป็นบริ เวณก่อสร้าง เป็นโรงงานอุตสาหกรรม อาคารบ้านเรือน มากกว่าจะใช้ทำนาทำไร่

3. ดินร่วนก้าแพงแสน เนื้อดินมีความร่วนปานกลาง เหมาะในการปลูก พืชไร่ แม้ว่าจะ เป็นดินที่พบในบริ เวลุ่มแม่น้ำลำธาร เก้าของพันทัน แต่ปัจจุบันมีดินตะ กอนที่ถมหนาขึ้น ดินร่วนก้าแพงแสนพบอยู่ตามบริ เวณขอบของที่ราบรอบ ๆ กรุง เทพมหานคร ตัวอย่างดินชนิดนี้มีอยู่ทางตะวันตกของอำเภอนครชัยศรี และอำเภอ ทางเหนือของจังหวัดนครปฐม ทางตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอสองพี่น้อง จังหวัด สุพรรณบุรี ทางใต้ของจังหวัดชัยนาท พืชส่วนใหญ่ของจังหวัดสระบุรี เพชรบุรี และ ตรางบุรี เวณที่ราบลุ่มแม่น้ำของอำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย (หลักฐานจากหนังสือไทยแลนด์ ของ เพน เดิลตัน : *Pendleton Thailand*)

4. ดินเหนียวท่าจีน เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำทะเลพัดพามาที่บึงม ในพื้นที่ราบลุ่มตามชายฝั่งที่ราบ ชายฝั่งทะเล เช่น ปากน้ำท่าจีน และพบเป็น

หย่อม ๆ ทั่วไปแถบภาคตะวันออกเฉียงใต้

ดินเหนียวทำจัน เป็นดินเกิดใหม่ เนอละเอียด ส่วนใหญ่ไม่เป็นที่รุดหรือเป็นที่รุดเพียงเล็กน้อย บางครั้งพบใช้ปลูกข้าวได้ถ้ามีการชลประทาน ปล่อยให้ลงไปในดินชั้นล่างก่อน ใช้ปลูกข้าวนาหว่านและนาตาซึ่งแล้วแต่ระดับความลึกของน้ำที่ท่วมถึงในท้องที่ที่สามารถใช้ขุดคลองร่องจะปลูกมะพร้าว ผัก ผลไม้ได้ดี เช่น ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรปราการ แต่ถ้าน้ำเค็มขึ้นถึงก็ทำให้ข้าวร่อยจนปลูกพืชไม่ได้ นอกจากจะยกท้องร่องสูงหรือมีคันกั้นน้ำ เช่น สภาพทางตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาใช้เพาะปลูกได้ นอกจากนั้นก็ใช้ประโยชน์จากการทำนา เลี้ยงโดยการขังน้ำทะเล เลี้ยวหรือการเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา น้ำกร่อย เช่น ปลาฉลวยจันทร เป็นต้น

ดินเหนียวทำจัน เป็นดินที่มียาชาเลนประเภทไม่โปร่ง ไม่ประเภทน้ำใช้ประโยชน์ในการทำนา เปลือกไม้บางชนิดใช้เป็นสีย้อมผ้า

5. ดินเหนียวลพบุรี เป็นดินพวกดินสอพองมีหินปนมาก เป็นดินที่พบมากแถบลุ่มแม่น้ำภาคกลางตอนบนในเขตจังหวัดลพบุรี เป็นดินที่ใช้ปลูกข้าวได้ดีโดยเฉพาะแถบลุ่มน้ำ แต่พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลแม่น้ำจะเป็นดินที่แห้งแล้งเกินไป บางแห่งเมื่อฝนตกก็ซึมซึนเกินไปทำให้เกิดน้ำท่วมกันฝั่ง มีน้ำแข็ง

2. น้ำ

ภาคกลาง เป็นภาคที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะเป็นแหล่งของน้ำท่า เพราะมีแม่น้ำลำคลองหลายสายและมีน้ำตลอดปี แหล่งน้ำที่สำคัญคือแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ซึ่งไหลลงมาจากภาคเหนือผ่านบริเวณที่ราบภาคกลางตอนบนมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำป่าสักไหลผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ แม่น้ำน่านไหลผ่านอุดรธานีลงมาจนถึงภาคกลางตอนบน นอกจากนี้แม่น้ำเหล่านี้แล้วยังมีแม่น้ำสายเล็ก ๆ อีกหลายสายที่ไหลผ่านและกระจายออกสู่บริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่างลงสู่อ่าวไทย

นอกจากแหล่งน้ำจากแม่น้ำลำคลองดังกล่าวแล้ว ภาคกลางยังเป็นภาคที่เต็มไปด้วยหนองบึง ทะเลสาบ หนองน้ำใหญ่ ๆ ที่ขึ้นชื่อหลายแห่งที่เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ลานเทวนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาคกลางยังเป็นแหล่งที่มีอาณาเขตหลายจังหวัดจดทะเล มีทางออกทะเล เปิดโล่งสู่อ่าวไทยที่ท่าเรือแหลมโพธิ์พนม เขาสักที่ราบภาคกลางที่ล้อมรอบด้วยภูเขาน้ำความชุ่มชื้นและน้ำฝนมาตกในจังหวัดริมฝั่งทะเล น่านน้ำอ่าวไทย เขตกันน้ำที่ติดกับภาคกลางน้ำทะเลตอนตมไปด้วยสัตว์น้ำ จังหวัดที่รอบ ๆ กันอ่าวไทยจึงเป็นแหล่งสะพานปลาที่เรือประมงนำสัตว์น้ำมาขึ้นที่จับได้มาขึ้นฝั่ง เพื่อส่งไปขายในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เช่น กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

3. พืชพรรณธรรมชาติ

ลักษณะภูมิประเทศของภาคกลางส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำตั้งแต่บริเวณแม่น้ำตอนต้นในเขตที่ราบภาคกลางตอนบนที่มีทุ่งปนาอยู่ด้วย และที่ราบลุ่มน้ำตอน

ล่างที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำลําธารหลายสายไหลผ่าน พื้นที่ราบของภาคกลางตอนบน ส่วนหนึ่งที่เคย เป็นที่สูง เคยมีป่าดง และที่ราบตอนล่างที่เป็นที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำ ซึ่งในสมัยก่อนก็เคย เป็นดินแดนที่มพืชพรรณท้องถิ่น เต็มไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด ที่ชอบขึ้นอยู่ตามทลุ่มที่ต่ำและที่ชื้นแฉะ หรือพันธุ์ไม้ที่ตามธารน้ำหนองบึง บิดนได้กลายเป็นสภาพไปมาก พันธุ์ไม้เหล่านี้ถูกทำลายโดยการหักล้างถางป่าเพื่อใช้เป็นที่เพาะปลูกโดยเฉพาะข้าว และทำพืชไร่ พืชผักผลไม้ โดยยกท้องร่อง เป็นสวนผักผลไม้ บางแห่งก็ใช้เป็นที่สร้างบ้านเรือน สถานราชการ สาธารณูปโภค ถนนลาดลอง ทำให้อากาศชื้นแฉะเต็ม เหลือไว้ให้เห็นน้อยมาก จะมีอยู่บ้างตามชายน้ำหรือที่กั้นแต่พืชน้ำจัดตามริมคลอง หนอง บึง

ตามชายฝั่งที่น้ำทะเลขึ้นถึงหรือบริเวณน้ำกร่อย ได้แก่ พันธุ์ไม้ชายเลนต่าง ๆ เช่น แสม โกงกาง ตะบูน ที่เป็นไม้เลื้อย ไม้ขนาดเล็กก็มีหลายชนิดถึงบ้างแห่งมีพืชดอกมีลักษณะคล้ายพวกดาวเรืองหรือทานตะวันขึ้นปะปนอยู่ เช่น เบญจมาศहन ต้นเหงือกปลาหมอที่มีดอกสีชางและสีม่วง ต้นไม้เหล่านี้ไม่ค่อยมีความสำคัญทาง เศรษฐกิจ นอกจากพวกไม้ชายเลน แสม ลำพู ที่มรากส่ง เต็มโคนต้นเพื่อขึ้นมารับอากาศหายใจ มีใบสีเขียวสด เป็นที่อาศัยของหิ่งห้อยที่ส่องแสงวิบ ๆ แวมในเวลากลางคืน นอกจากนั้นก็มีต้นโพงทะเล ต้นต้นเบ็ด และพันธุ์ไม้ประเภทป่าดงไม้เหล่านี้ใช้ประโยชน์ในการทำพืชน้ำถ่าน ทำปุ๋ยจิปปลา และยังใช้เป็นที่คอยกันกำบังลมพายุไม้ให้ตกลงฝั่งและเป็นที่เพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำกร่อยอีกด้วย ส่วนต้นจากก็ใช้ประโยชน์โดยการนำมาใช้ทำหลังคาบ้าน พืชประเภทหญ้าขนาดใหญ่คือพวกหญ้าอ้อและกกชนิดต่าง ๆ ก็นำมาจักสานเป็น เสื่อหรือทำเป็นฝาบ้านได้

พืชน้ำที่ขึ้นในหนองน้ำที่มต้นขนาดใหญ่ ได้แก่ พวกต้นสนั่น ต้นโสนทองเหลือง มะกอกน้ำ ซึ่งมีใบ ดอก ลักนำมาใช้ เป็นอาหารได้ พืชในน้ำที่สำคัญ ได้แก่ พวกบัวประเภทต่าง ๆ ผักตบถ สันตะวา สาหร่าย แหน เห็บแดง ก้าง เป็นพืชน้ำมาใช้ เป็นปุ๋ยธรรมชาติ เมล็ดบัวก็ใช้ เป็นอาหารและ เป็นพืชน้ำมีนสำคัญประเภทหนึ่ง

พืชพรรณในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนบนที่มีลักษณะ เป็นที่สูง จะมีลักษณะเป็นที่สูง จะมีลักษณะ เป็นป่าเขาโดยทั่วไป เกือบทุกจังหวัดในบริเวณนี้เคยมีเนื้อป่าไม้เกินกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด โดยเฉพาะในจังหวัดดอยธานี กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ เป็นแหล่งของป่าไม้ผลัดใบ หรือป่าเบญจพรรณ มีไม้ที่มีค่ามากมายรวมทั้งไม้สักซึ่ง เป็นพืชน้ำของภาคเหนือ แต่ในปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายลงมาก เหลือประมาณร้อยละ 20 เท่านั้น เนื้อป่าไม้ส่วนใหญ่ได้กลายเป็นที่เพาะปลูกไปมาก พร้อมกับพืชน้ำไร่ที่มีค่าทาง เศรษฐกิจ ทนความแห้งแล้งมาปลูกแทน เช่น พืชข้าวโพด ถั่ว ประเภทต่าง ๆ เป็นต้น ในปัจจุบันพืชพรรณในภาคกลางจึงอาจจำแนกออก เป็นสองพวกคือ

1. พืชที่เพาะปลูกกันขึ้นโดยอาศัยลักษณะภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับพืชนั้น ๆ และ เพาะประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ เช่น การนำหัวเงินมาปลูก

ตามท้องทุ่งท้องนา การนำไม้ผลมาปลูกตาม เรือกสวนไร่นาที่ยกร่องสูง ไม้ให้น้ำท่วม หรือไม้ดินน้ำทะเลจนถึง ได้แก่ มะพร้าว เงาะ ทุเรียน ส้ม มังคุด ละมุด

2. ไม้พืชกินมาแทนที่กร้าง ซึ่งกำลัง เป็นปัญหา เกี่ยวกับการ เพาะ ปลูก เพราะต้องคอยกำจัดควบคุมไม่ให้พืชพันธุ์อื่นออกไปจนไปทำลายพืช เพาะ ปลูกอื่น ๆ ตัวอย่างไม้พืช ได้แก่ หนุ่ยคา หนุ่ยขจรจับหนามาจากทอน

ส่วนพืชพรรณที่เป็นต้นไม้ดั้งเดิมขนาดใหญ่ขนาดปานกลาง ยังคง เหลือ เห็นอยู่บ้างตามบริเวณวัด ตามสวนสาธารณะขนาดใหญ่ หรือตามสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ เป็นทั้ง พืชพื้นเมือง และพืชที่นำมาจากต่างประเทศ อาทิ ต้นยาง ต้น ตะเคียน ต้นประดู่ ต้นพิลล ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นก้ามปู ต้นกรรณิการ์ ต้นไผ่ ชนิด ต่าง ๆ ซึ่ง เวลานวดทอยตาม เมืองกมกจะโค่นทำลายลง เพื่อใช้ทิวทัศน์ เป็นที่อยู่อาศัย อาคาร ร้านค้า และอื่น ๆ เพื่อผลประโยชน์ของวัดมากขึ้น

พันธุ์ไม้ประเภทไม้ประดับที่ชื่นชอบของไทยที่มีกลิ่นหอมและสวยงามที่กล่าว ว่าเป็นวรรคตกลดน้อยลงกลายเป็นพันธุ์ไม้ใหม่ ๆ มาแทน (เหาชนรุ่นหลังอาจไม่ รู้จัก ถ้าไม่แสวงหามาปลกรักษาไว้ เช่น ต้นชามะนาต กาลหลง มหาหงส์ จาบี จาปา บอนและว่านนานาชนิด) มีไม้ใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ซึ่งก็พยายาม เลือกรักษาให้ เข้ากับดินฟ้าอากาศของไทย เช่น ไม้ที่มาจาก เซตรอนานทิวปอ เมริกาคัด จาก เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ แคนฝรั่ง หางนกยูงฝรั่ง เฟื่องฟ้า ชมพู่พันธุ์ไทย ดอน ยา มัก เป็นไม้ดอกแต่ก็ไม้ค่อยมีกลิ่นหอม พันธุ์หนุ่ยใหม่ ๆ แปลก ๆ กนิยมนำมาปลูก เป็นไม้ประดับตกแต่งสนาม เช่น หนุ่ยญี่ปุ่น หนุ่ยวอลนอย หนุ่ยมาเลเซีย หรือหนุ่ย ปากควาย (ถิ่นเดิมของภาคใต้) เป็นต้น

ฉะนั้น จะ เห็นได้ว่าพืชพรรณธรรมชาติหรือพืชพรรณประจำถิ่นของภาค กลางทั้งตอนบนและตอนล่าง ส่วนใหญ่ถูกทำลาย เพื่อย้ายพื้นที่เพาะปลูก เพื่อปลูก พืชอาหารและพืช เศรษฐกิจสำคัญของประเทศ ที่ เป็น เช่นนี้ เป็นพืชที่ เหมาะสมกับภูมิ ประเทศและภูมิอากาศในบริเวณ พืชดั้งเดิมที่เป็นทั้ง หนุ่ย ป่าโปร่ง ซึ่งง่ายแก่การ บุกเบิกก็ถูกทำลายลง กลายเป็นที่เพาะปลูก เป็นทนา ที่ปลูกพืชไร่ เพราะมีที่ราบ กว้างขวาง และมีภูมิอากาศร้อนแห้งแล้ง มีระยะ เวลา เพาะปลูกยาว เกือบตลอดปี รวมทั้งมีการชลประทานช่วยให้น้ำชงในฤดูฝนและฤดูแล้ง จึงทำให้พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่ของภาคนี้กลายเป็นพืชพรรณที่ปลูกขึ้น เป็นแหล่ง เกษตรกรรมสำคัญของ ประเทศ

4. สัตว์ธรรมชาติ

ภาคกลางมีอาณาบริเวณทั้งบนบกและน้ำนั้นคืออยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล ฉะนั้น จึงอุดมไปด้วยสัตว์น้ำและสัตว์บก สัตว์น้ำจะมีอย่างสมบูรณ์ในบริเวณทะเลใกล้ปาก อ่าวไทย เช่น หอย กุ้ง ป ปลา ที่อาศัยอยู่ทั้งในน้ำเค็มและน้ำกร่อย รวมทั้งสัตว์ ที่อาศัยอยู่ในน้ำจืดตามแหล่งน้ำลาคคลอง หนอง บึง ที่มีอยู่มากกว่าภาคอื่น ๆ

ชายฝั่งทำนน้ำอ่าวไทยมีปลาอาศัยอยู่มาก บางชนิด เป็นอาหารหลักของ ชาวไทย และเป็นสินค้าสำคัญในท้องตลาด เช่น ปลาทู ปลากะพง ปลาจะละเม็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลาอินทรี ปลากระโทงแทง ปลาสร้อย ปลาอินทรี ที่เป็น เช่นนี้ เพราะทะเลที่อ่าวไทยมี
ลักษณะทางทางธรรมชาติสูง เสริมให้ เป็นทะเล มีอุณหภูมิ เหมาะสมกับปลาจะพักซิม
ชีวิตอยู่ อุดมไปด้วยจุลินทรีย์ทั้งสัตว์และพืชที่เรียกว่าแพลงตอน ทำให้มีสัตว์น้ำชุกชุม

นอกจากสัตว์น้ำแล้ว ในบริเวณที่ราบภาคกลางยังอุดมด้วยสัตว์ประเภท
ต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็ก เพราะป่าขนาดใหญ่ค่อย ๆ ลดน้อยลง สัตว์ป่าประเภทพวก
เสือ แรด กวาง กัดน้อยลงด้วย สัตว์ขนาดเล็ก ได้แก่ พวกแมลง นก เต่า กบ
คางคก หนู ชนิดต่าง ๆ ทั้งมีพิษและไม่มีพิษ ที่สำคัญคือ งูเห่า งูแมวเซ่า งูจงอาง
ที่ทำลายชีวิตชาวไร่ชาวนาอยู่เสมอ พวกสัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ ต๊กแตน จิ้งจก กิ้งก่า
บ่าง แมง ตะกวด เหี้ย จิ้งเหลน ซึ่งจะพบอยู่ทั่วไปในบ้านเรือน เรือกสวนไร่นา
และป่าละเมาะ พวกแมลงประกอบด้วยแมลงพิษต่าง ๆ ตั้งแต่แมลงที่ให้คุณแลโทษ
เช่น ผีเสื้อ ชีปะขาว หนอน ต๊กแตน แมลงสาบ แมลงประเภทศัตรูพืช เช่น ตัว
เพลี้ย แมลงเต่าทอง ผึ้ง ยุง เป็นต้น

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่สำคัญ เช่น ลิง ต่าง บ่าง ชะนี สัตว์ที่มีกีบ เช่น
หมูป่า เลียงผา วัว ควาย แมว ชะมด หมู ค่างคาว สัตว์จำพวกแกะ เช่น กระ
รอก กระต่าย กระแต เม่น ปัจจุบันสัตว์เหล่านี้เหลืออยู่น้อยมากถึงกับต้องมีพระราช
บัญญัติออกกวดหมายห้ามจับห้ามทำลาย แต่ประเภทที่ยังมีอยู่มากก็มีการจับส่งไปขาย
เป็นสินค้าออกได้

5. ทรัพยากรแร่

ภาคกลาง เป็นภาคที่ขาดโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่จะพบแหล่งแร่พวก
โลหะ เช่นภาคเหนือ ภาคใต้ ที่เต็มไปด้วยทิว เขาหุบ เขา แอ่ง แผ่นดินภาคกลางมี
ลักษณะ เป็นที่ราบที่อยู่ใต้ท้องทะเลมาช้านาน แหล่งแร่ที่พบ ได้แก่ แร่โลหะประ
เภท กรวด หิน ดิน ทราย ซึ่งใช้ประโยชน์ในการก่อสร้าง และอาจพบแหล่งสะสม
แร่ เซโอ เฟลิ่งธรรมชาติพวกนี้มันที่กำลังสำรวจกันอยู่ และได้สำรวจพบบ้างแล้ว
เช่น ที่กิ่งอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร นอกจากนี้ได้สำรวจในบริเวณ
แผ่นดินที่สง เชียง เขา โดยเฉพาะแถบตอนบนของที่ราบภาคกลาง ซึ่งในบางครั้งจัด
รวมไว้ในตอนล่างของภาคเหนือที่พบแหล่งแร่ได้บ้าง แต่มีปริมาณและชนิดไม่มาก
เท่าภูมิภาคอื่น เช่นเดียวกับ เกาะบาง เกาะที่อยู่ไม่ห่างไกลจากอ่าวไทย

แร่โลหะสำคัญที่พบในจังหวัดโดยรอบทั้งราบ เจ้าพระยา (จังหวัดลพบุรี
สระบุรี อุทัยธานี เพชรบูรณ์) และบางจังหวัดในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่าง
ได้แก่ กรวด หิน ดิน ทราย ที่ใช้ในการก่อสร้างถนน ผสมปูนซีเมนต์ต่ออุตสาหกรรม
ทำอิฐ เครื่องปั้นถ้วยชาม ือง หิน กระจก ซึ่งจะพบอยู่ตามลำน้ำทั่วไปที่เป็น
แหล่งสะสมของแร่โลหะเหล่านี้

ดินมาร์บหรือดินสอพอง มีการสำรวจพบในจังหวัดสระบุรี ลพบุรี นคร
สวรรค์ แต่ได้ผลิตมาใช้ประโยชน์เพียงแห่งเดียว คือจากตำบลบ้านหม้อ อำเภอ
บ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี นำมาใช้ในอุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์และได้มีการทดลอง
ใช้ดินมาร์บในการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวในบริเวณภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แร่ไพไรต์พบที่อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายกและที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ซึ่งได้เปิดทำเหมืองขึ้นมาใช้ประโยชน์ในการทำอิฐทนไฟ ทำเครื่องปั้นดินเผา ทำปูนซีเมนต์ขาว เป็นต้น

หินปูน มีทำอยู่แทบทุกภาค ส่วนหินอ่อนมีการทำเหมืองที่อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย และที่จังหวัดสระบุรี นำมาใช้เป็นวัตถุดิบก่อสร้าง ตกแต่ง อาคาร เช่น ปูน ภาชนะบนโต๊ะ โต๊ะ นอกจากนี้ยังนำมาใช้ทำปุ๋ยและเคมีภัณฑ์ที่ต้องการส่วนประกอบของธาตุแคลเซียม

เกลือทะเล มีการทำนาเกลือในบริเวณจังหวัดภาคกลาง เช่น ที่จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยนำมาใช้เป็นอาหารและวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเคมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การศึกษาข้อมูลด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคมและกายภาพในระดับจังหวัด

2.3.1 การศึกษาจากนโยบายพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมกรุง เทพมหานคร และปริมณฑล

การขยายตัวทาง เศรษฐกิจของประ เทศระหว่างปี พ.ศ. 2513-2529 ประมาณร้อยละ 50 เป็นผลผลิตใน เขตกรง เทพมหานครและปริมณฑล กรง เทพมหานคร เป็นศูนย์กลางหลักของประ เทศทางด้านอุตสาหกรรม และ การค้าต่างประ เทศ ดึงน กรง เทพมหานครและปริมณฑลจึง เป็นตัวจักรสำคัญ ในการพัฒนาประ เทศให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ประ สติภาพของกรง เทพมหานครและปริมณฑลนี้ จะเห็นได้ชัดจากการที่ประ เทศ ไทยสามารถแข่งขันได้ เป็นอย่างดีในตลาดโลก และโดยที่การพัฒนาอุตสาหกรรมจะเป็นแรงผลักดันสำคัญ ทำให้เกิดการขยายตัวทาง เศรษฐกิจของประ เทศในอนาคต ดังนั้น ความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจของประ เทศ จึงย่อมขึ้นอยู่กับความสำเร็จของการวางแผนพัฒนากรง เทพมหานครและปริมณฑล เพื่อสร้าง สรรความ เจริญก้าวหน้าของประ เทศโดยส่วนรวม

จากการศึกษา ได้ยอมรับว่า กรง เทพมหานครจะยังคงขยายตัว ต่อไปการ เพิ่มประชากรของประ เทศและการอพยพจากชนบท เข้าสู่ เมืองจะทำ ให้จำนวนของประชากรของกรง เทพมหานครและปริมณฑล เพิ่มชนจาก 8.2 ล้านคน ใน พ.ศ. 2519 เป็น 9.3 ล้านคนในปี พ.ศ. 2534 โดยคาดว่า ใน ครึ่งทศวรรษหน้า การลงทนต่าง ๆ ใน เมืองหลักและพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงจะ เริ่มมีผลช่วยลดอัตราการอพยพของประชากร เข้าสู่กรง เทพมหานคร และปริมณฑล นี้ว่ามีส่วนช่วยยกระณะความ เป็นอยู่ของประชากรทงประ เทศอีก ทางหนึ่งด้วย

ความ เจริญของกรง เทพมหานคร ได้แผ่ขยายตัวออกไปนอก เขตการ บริหารของกรง เทพมหานคร เชื่อมต่อกับพื้นที่ความ เจริญของจังหวัดที่ 5 ในเขต ปริมณฑล นอกจากกรง เทพมหานครและจังหวัดใน เขตปริมณฑลดังกล่าว ยังมี ความ เชื่อมโยงสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจซึ่งกันและกันอย่าง แยกไม่ออก ดังนั้นการศึก ษาคร้งนี้ จึงได้รวมพื้นที่กรง เทพมหานครและ 5 จังหวัดใกล้เคียงได้แก่ นครบริ สมทรปราการ นครปฐม ปทุมธานี และสมุทรสาคร เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเดียวกัน เรียกว่า "กรง เทพมหานครและปริมณฑล"

การศึกษา ได้ให้ความสำคัญทางด้านการใช้จ่าย เพื่อการลงทนของ รัฐใน 3 สาขาหลัก คือ การจราจรและขนส่ง แหล่งน้ำ (การประปาและการ ป้องกันน้ำท่วม) และที่อยู่อาศัย ซึ่งการลงทนทง 3 สาขา นี้ จะต้องใช้เงินทงดา เนินการในพื้นที่กรง เทพมหานครและปริมณฑลสูงมาก ทงนี้มิได้หมายความว่า งานสาขาอื่น ๆ ไม่มีความสำคัญต่อการพัฒนามหานคร แต่ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ภาครัฐบาลได้ดำเนินการวางแผนของโครงการต่าง ในทง 3 สาขาหลักนี้ ซึ่งได้มีอิทธิพลต่อการกำหนดลักษณะและรูปแบบของการพัฒนามหานคร เป็นอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาก และเห็นได้ชัดว่าการจัดบริการสาขาหลักนี้ไม่ได้มีเพียงพอ จะมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจของมหานคร เช่นประสิทธิภาพการผลิต การจ้างงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ปัญหาน้ำท่วม การจราจรติดขัดก็ยัง เป็นปัญหาสำคัญ เด่นชัดของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปัจจุบัน

การศึกษาข้างต้นมุ่ง เน้นมาตรการและลำดับความสำคัญของสาขาดังกล่าว สำหรับในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เป็นหลัก และแม้ว่าจะได้มีการพิจารณาเป็นแผนระยะยาวได้ก็ตาม แต่ตนเคยบาย มาตรการ และโครงการต่าง ๆ ที่ได้เสนอไว้ ก็ได้ถูกกำหนดตามความเหมาะสมของสภาพเศรษฐกิจและการคลังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้ให้ความสำคัญต่อนโยบายการลงทุนโดยภาครัฐบาล และการพัฒนาพื้นที่เพื่อชนากการขยายตัวของ เมือง สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 นี้ ยังคงมีแนวนโยบายดังกล่าว โดยส่งเสริมให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นตัวจักรสำคัญในการเร่งรัดการพัฒนา และก่อให้เกิดความเสมอภาค ซึ่งในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล หมายถึงประเด็นดังต่อไปนี้ :

- การพัฒนาด้านกายภาพอย่างมีประสิทธิภาพ
- การใช้จ่ายของภาครัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ
- นโยบายการคลังที่มีประสิทธิภาพ
- การจัดและการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษาจึงได้พิจารณาแนวทางการพัฒนาที่จะเป็นไปได้ในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดและโอกาสการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งได้เสนอแนะมาตรการ เพื่อให้บรรลุถึง เป้าหมายในระยะยาว ตลอดจนโครงการลงทุนและแนวการบริหารงานในระยะ 5 ปีข้างหน้า

นโยบายที่กล่าวถึง กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล คือแผนพัฒนา เมืองและพื้นที่เฉพาะมีรายละเอียดดังนี้

- กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาไว้ 3 บริเวณ คือ การพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑลให้เป็น เขตมหานคร เชื่อมโยงโดยระบบโครงข่ายบริการพื้นฐาน การใช้ที่ดินขยายตัวอย่าง เป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น ดำเนินการพัฒนาเมืองหลัก 5 เมือง และศูนย์กลางความเจริญอื่น ๆ

- จัดให้มีการประสานแผนการลงทุนขยายโครงข่ายบริการพื้นฐานกับมาตรการทางผัง เมืองให้สอดคล้องสอดคล้องกัน การเจริญเติบโตของ เมือง กระตุ้นให้เกิดการใช้ที่ดินอย่าง เต็มที่และมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความแออัดคับคั่ง รวมทั้งสร้างความ เป็นระเบียบเรียบร้อยในมหานคร เมืองหลักและชุมชนใหม่ต่าง ๆ ให้มากขึ้น ปรับปรุงโครงข่ายการประปาและสาธารณสุข

- กำหนดนโยบายการลงทุนพัฒนาขยายโครงข่ายบริการพื้นฐานของเมืองโดยแบ่งภาระระหว่างรัฐบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและภาค เอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพิ่มบทบาทของท้องถิ่นและ เอกชนมากขึ้น รวมถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดเก็บค่าบริการสาธารณะใน เขต เมืองให้คุ้มทุน

- กำหนดมาตรฐานจูงใจและส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนใน เขตพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ พร้อมทั้งเร่งส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และระบบการตลาดของ เมืองให้ เป็นแหล่งงาน เพื่อดึงดูดแรงงานภาค เกษตรกรใน ชนบท

2.3.2 การศึกษาข้อมูลทางด้านนโยบายของกรุงเทพฯ

จากแผนพัฒนากรุงเทพฯ ฉบับที่ 3 มีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับการให้บริการแก่ประชาชนในกรุงเทพฯ ควบคู่ไปกับปัญหาทางด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์และ เป้าหมายหลักดังนี้ เพื่อให้ประชาชนในกรุงเทพฯ มีสภาพความเป็นอยู่และ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่าง น้อยที่สุดให้ได้ตาม เกณฑ์ความเป็นพหุฐาน และได้กำหนด แนวทางในการพัฒนาไว้ดังนี้

1. ดำเนินการพัฒนากรุงเทพฯ ให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 และ เน้น เรื่องสำคัญต่อการริเริ่มไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพฯ ฉบับที่ 2
2. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพฯ
3. มุ่งแก้ปัญหาตามนโยบายของผู้บริหารราชการกรุงเทพฯ และความ ต้องการของประชาชนจากแนวทางทั้ง 3 ได้กำหนดแผนสาขาเพื่อ เป็นกรอบในการ พัฒนาไว้ 5 แผนดังนี้
 1. แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 2. แผนพัฒนาการสังคม ระบบจราจรและสาธารณูปโภค
 3. แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและบริการสังคม
 4. แผนพัฒนาฐานะการคลังของกรุงเทพฯ
 5. แผนพัฒนาการบริหารและการปกครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 การประมาณการผลิตรวมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ปี พ.ศ.2529-2544

ราคาคงที่ปี 2515 หน่วย...พันล้านบาท

สาขาการผลิต	มูลค่าการผลิต			อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (%)	
	2529	2534	2544	2529-2534	2534-2544
กรุงเทพมหานคร					
เกษตรกรรม	0.7	0.8	0.9	1.6	1.4
อุตสาหกรรม	40.4	48.7	68.6	3.8	3.5
บริการ	22.7	32.5	65.2	7.5	7.2
อื่น ๆ	68.3	85.7	123.8	4.7	3.7
รวม	132.0	167.8	258.5	4.9	4.4
จังหวัดปริมณฑล					
เกษตรกรรม	4.9	5.3	6.2	1.7	1.6
อุตสาหกรรม	21.2	31.5	64.6	8.3	7.4
บริการ	2.3	3.5	7.8	8.5	8.2
อื่น ๆ	14.7	20.8	42.4	7.2	7.4
รวม	43.1	61.2	120.9	7.3	7.1

ที่มา . รายงานการศึกษาสาขากลางจ้างงานและกิจกรรมทาง เศรษฐกิจ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3.4 การศึกษาข้อมูลทางด้านสังคมของกรุงเทพมหานคร

2.3.4.1 ประชากร

จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 5,363,378 คน โดยส่วนใหญ่อยู่อำเภอต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 70.69 และทางด้านฝั่งธนบุรี คิดเป็นร้อยละ 29.31 ของประชากรทั้งหมด (ในปี 2528) แยกกระจายอยู่ตามกลุ่มพื้นที่ของตารางที่ 2.13

ตารางที่ 2.5 แสดงประชากรที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ

พื้นที่	จำนวนประชากร (คน)	ร้อยละ
เขตชั้นใน	2,199,850	41.02
เขตชั้นกลาง	2,582,894	48.16
เขตชั้นนอก	580,634	10.83
รวม	5,363,378	100.00

ที่มา : กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร

1. เขตชั้นใน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,199,850 คนคิดเป็นร้อยละ 41.02 ของกรุงเทพมหานคร เขตที่มีประชากรสูงสุดได้แก่ เขตดุสิต เขตพญาไท เขตธนบุรี เขตห้วยขวาง ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ เขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งมีพื้นที่น้อยที่สุด
2. เขตชั้นกลาง เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุด มีจำนวน 2,582,984 คนคิดเป็นร้อยละ 48.16 หรือเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด เขตที่มีประชากรสูงสุดได้แก่ เขตพระโขนง เขตที่มีประชากรสูงสุดได้แก่ เขตพระโขนง มีจำนวน 614,854 คน มากกว่าทุกเขตในกรุงเทพมหานครรองลงมาคือ เขตบางเขน เขตยานนาวา เขตบางกะปิ ตามลำดับ
2. เขตชั้นนอก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร มีประชากรเบาบางมีจำนวน 580,634 คน คิดเป็นร้อยละ 10.83 ของกรุงเทพมหานคร เขตที่มีประชากรสูงสุดคือ เขตบางขุนเทียน มีจำนวน 254,559 คน รองลงไป ได้แก่ เขตตลิ่งชัน เขตมีนบุรี

2.3.4.2 ความหนาแน่นของประชากร

กรุงเทพมหานคร มีความหนาแน่นของประชากร เฉลี่ย 3,425 คน/ตร.กม. หรือ 5 คน/ไร่ แยกออกตามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. เขตชั้นใน มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุด แม้จะมีจำนวนประชากรนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต และไม่อาจแก้ไขหรือดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชากรน้อยกว่าเขตชั้นกลาง มีจำนวนเฉลี่ย เท่ากับ 20,761 คน/ตร.กม. หรือ 33.22 คน/ไร่ เขตที่มีความหนาแน่นสูงสุดได้แก่ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย รองลงมา ได้แก่ เขตสัมพันธวงศ์ เขตดุสิต เขตพญาไท ตามลำดับ เขตห้วยขวางน้อยที่สุด มีจำนวนเฉลี่ย 10,903 คน/ตร.กม. หรือ 17.4 คน/ไร่

2. เขตชั้นกลาง มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 4,171 คน/ตร.กม. หรือ 6.67 คน/ไร่ เขตที่มีความหนาแน่นสูงสุดได้แก่ เขตบางกอกน้อย เขตเขตลาดพร้าว รองลงมาได้แก่ เขตภาษีเจริญ เขตพระโขนง ตามลำดับ โดยมีเขตบางกะปิน้อยที่สุด

3. เขตชั้นนอก มีความหนาแน่นของประชากรเบาบาง เฉลี่ย 688 คน/ตร.กม. หรือ 1.10 คน/ไร่ เขตที่มีความหนาแน่นสูงสุดได้แก่ เขตหนองแขม เขตตลิ่งชัน ตามลำดับ

2.3.4.3 อัตราการเจริญเติบโตของประชากร

จากสถิติจำนวนประชากร ในช่วงปี 2516 - 2528 นามาคิดอัตราเพิ่มของประชากรของเขตพื้นที่ต่าง ๆ ดังรายละเอียดดังนี้

1. เขตชั้นใน มีอัตราเพิ่มค่อนข้างคงที่ เฉลยร้อยละ 1.96 ต่อปี มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยซึ่งแบ่งออกได้ 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มลดลง มีอัตราเพิ่มเฉลี่ย เป็นลบ ได้แก่ เขตพระนคร เขตป้อมปราบ เขตสัมพันธวงศ์ตามลำดับ

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีอัตราการเพิ่มอย่างถดถอย ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตดุสิต เขตพญาไท

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีอัตราเพิ่มอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เขตบางรักและเขตห้วยขวาง

2. เขตชั้นกลาง มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 3.92 ต่อปี

3. เขตชั้นนอก เป็นเขตที่มีอัตราการเพิ่มสูงอย่างสม่ำเสมอ เฉลยประมาณร้อยละ 3.87 ต่อปี โดยแยกเป็นฝั่งพระนครเฉลี่ย 2.96 ต่อปี และเขตฝั่งธนบุรีเฉลี่ยร้อยละ 4.47 ต่อปี

2.3.4.4 การศึกษา^๒

จากสภาพโดยทั่วไป กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางการศึกษา เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาที่ได้มาตรฐานสูง ทำให้เป็นถิ่นนิยมของผู้ที่ต้องการศึกษาเดินทางเข้ามาเพื่อศึกษา มีสถาบันการศึกษารวมทั้งสิ้น 1,161 แห่ง มีนักเรียนนักศึกษาทั้งสิ้น 1,247,724 คน จำแนกตามลำดับตารางที่ 2.14

ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ
ก่อนประถมศึกษา	88,782	7.12
ประถมศึกษา	551,182	44.17
มัธยมศึกษา	460,440	36.90
อุดมศึกษา	147,334	11.81
รวม	1,247,738	100.00

ที่มา : สำนักผังเมือง

^๒ ครรชิต ห่อวิวัฒน์, ว่าที่ร.ต., การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินเพื่อยุทธศาสตร์ของ เขตห้วยขวาง

2.3.5 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพกรุงเทพมหานคร

2.3.5.1 ขนาดและที่ตั้ง กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวง และศูนย์กลางกิจกรรมต่าง ๆ มากมายหลายสาขาของประเทศไทย ตั้งอยู่เหนือปากอ่าวไทยประมาณ 25 กิโลเมตร มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลาง แบ่งกรุงเทพมหานครออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี รวมแล้วมีเนื้อที่ประมาณ 1,568.74 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

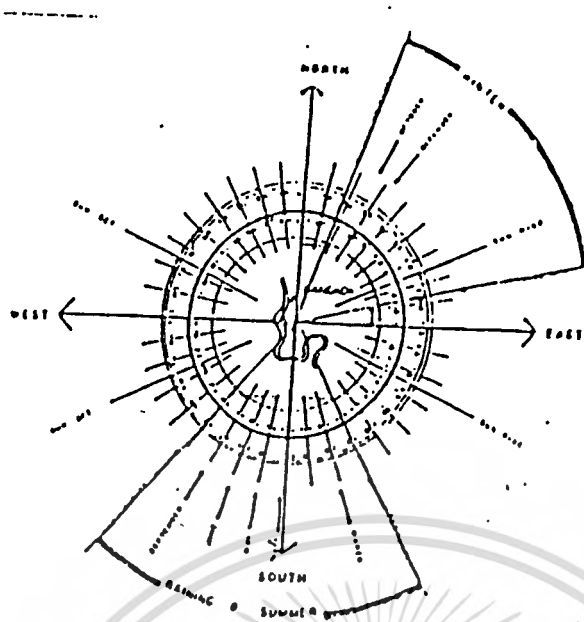
ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการและอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐมและจังหวัดสมุทรสาคร

2.3.5.2 ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก สภาพพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นอ่างอ้อมทั่วไป มีอัตราการทรุดตัวของผิวดินสูง จึงทำให้น้ำท่วมเสมอในฤดูฝนของแต่ละปี สภาวะน้ำท่วมในบางปี ครอบคลุมอาณาบริเวณกว้างขวาง เกือบทุกส่วนของกรุงเทพมหานครและทิวมน เป็นระยะเวลายาวนาน ก่อให้เกิดความเสียหายมากมาย

แม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำที่สำคัญสายหนึ่งของประเทศไทยไหลผ่านกลางตัวเมืองสู่อ่าวไทย และมีคลองใหญ่น้อยหลายสายกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร

2.3.5.3 ภูมิอากาศ ภูมิอากาศโดยทั่วไปอาจแบ่งได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว ซึ่งมีอากาศค่อนข้างเย็น ฤดูร้อน ซึ่งร้อนจัด และฤดูฝน ซึ่งมีอากาศค่อนข้างร้อนและมีฝนตกชุก

1. ลม กรุงเทพมหานคร อยู่บนเส้นรุ้งที่ 13 องศา 45 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 30 ลิปดาตะวันออก ซึ่งอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดผ่านประเทศจีน นำความหนาวเย็นเข้ามาในระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม (ฤดูหนาว) และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย นำความชื้นและฝนมาสู่กรุงเทพฯ มีลมแปรเปลี่ยนกันถึง 60 องศา ทิศทางลมทั่วไปในกรุงเทพมหานครดังนี้

รูปภาพที่ 2.2 แสดงทิศทางลมประจำ

เดือน

ทิศทาง

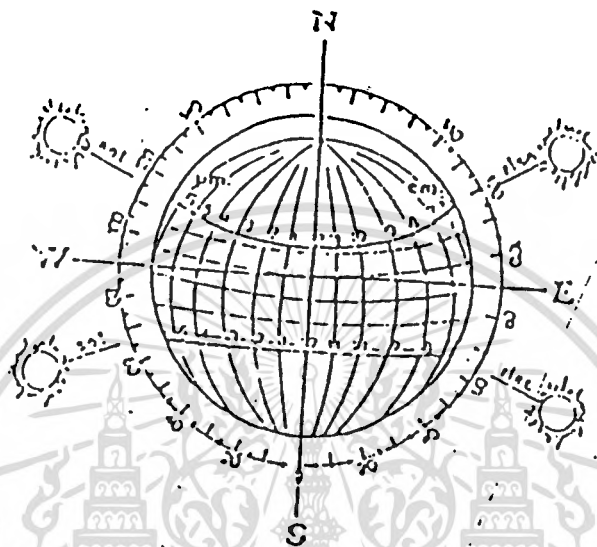
มกราคม	เหนือ	13 องศา	ตะวันออก
กุมภาพันธ์	ตะวันออก	13 องศา	ใต้
มีนาคม	ตะวันออก	10 องศา	ใต้
เมษายน	ตะวันตก	2 องศา	ใต้
พฤษภาคม	ตะวันตก	10 องศา	ใต้
มิถุนายน	ตะวันตก	20 องศา	ใต้
กรกฎาคม	ตะวันตก	41 องศา	ใต้
สิงหาคม	ตะวันตก	41 องศา	ใต้
กันยายน	ตะวันออก	30 องศา	ใต้
ตุลาคม	ตะวันออก	18 องศา	เหนือ
พฤศจิกายน	ตะวันออก	18 องศา	เหนือ
ธันวาคม	ตะวันออก	32 องศา	เหนือ

2. แดด เนื่องจากตั้งในเขตร้อนชื้น พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก เดินทางข้ามศรีษะอ้อมไปทางทิศใต้และตกในทิศตะวันตก ทำให้เกิดมมและร่มเงาที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เดือนที่ดวงอาทิตย์ไม่อ้อมได้เต็ม 4 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึง เดือนสิงหาคม

แสงแดดจะเข้าเป็นมุม Profile ต่ำสุดในเดือนธันวาคม (เดือนอ้อมใต้มากที่สุด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

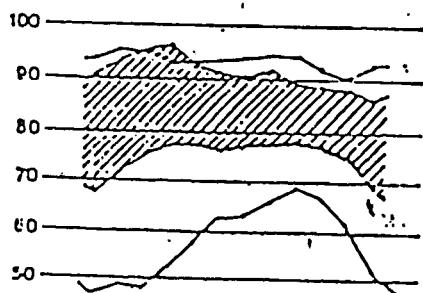
แสงแดดจะเข้าเป็นมุม *Profile* สูงสุดในเดือนมิถุนายน ช่วงที่แสงแดดเข้าเป็น *Profile* สูงสุดคือช่วงระหว่างกุมภาพันธ์ถึงเดือนตุลาคมประมาณ 9 เดือนแสงอาทิตย์จะก่อให้เกิดปัญหาในช่วงเวลาการใช้งาน นอกจากนั้นจะไม่เป็นปัญหามากนัก

รูปภาพที่ 2.3 แสดงทิศทางของดวงอาทิตย์และมุมแดด

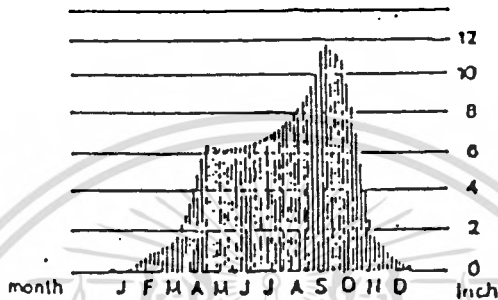
3. อุณหภูมิ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 25-30 องศาเซลเซียส มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระหว่าง 30-35 องศาเซลเซียส โดยจะสูงสุดในเดือนเมษายน - มิถุนายน (35 องศาเซลเซียส)

4. ความชื้น (*Relative Humidity*) ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 75-60% และมีความชื้นสูงสุดในเดือนกันยายน (83%) และตุลาคม (82%) ต่ำสุดในเดือนธันวาคมต่อกับมกราคม (74%)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ปริมาณน้ำฝน โดยเฉลี่ยฝนจะตกมากที่สุดในช่วง เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม โดยจะมีปริมาณสูงสุดในเดือนกันยายน สูงถึง 700 เมตรและมี ปริมาณเฉลี่ยในเดือนนพระมาณ 350 ม.ม. ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปีอยู่ ระหว่าง 100 - 200 ม.ม. นอกจากนั้นฝนจะตกบ้างแต่ไม่หนาแน่นนัก ปริมาณน้ำ ฝนจะน้อยในช่วงฤดูหนาวต่อฤดูร้อน คือ ฤดูหนาวเดือนพฤศจิกายนถึง เดือน เมษายน

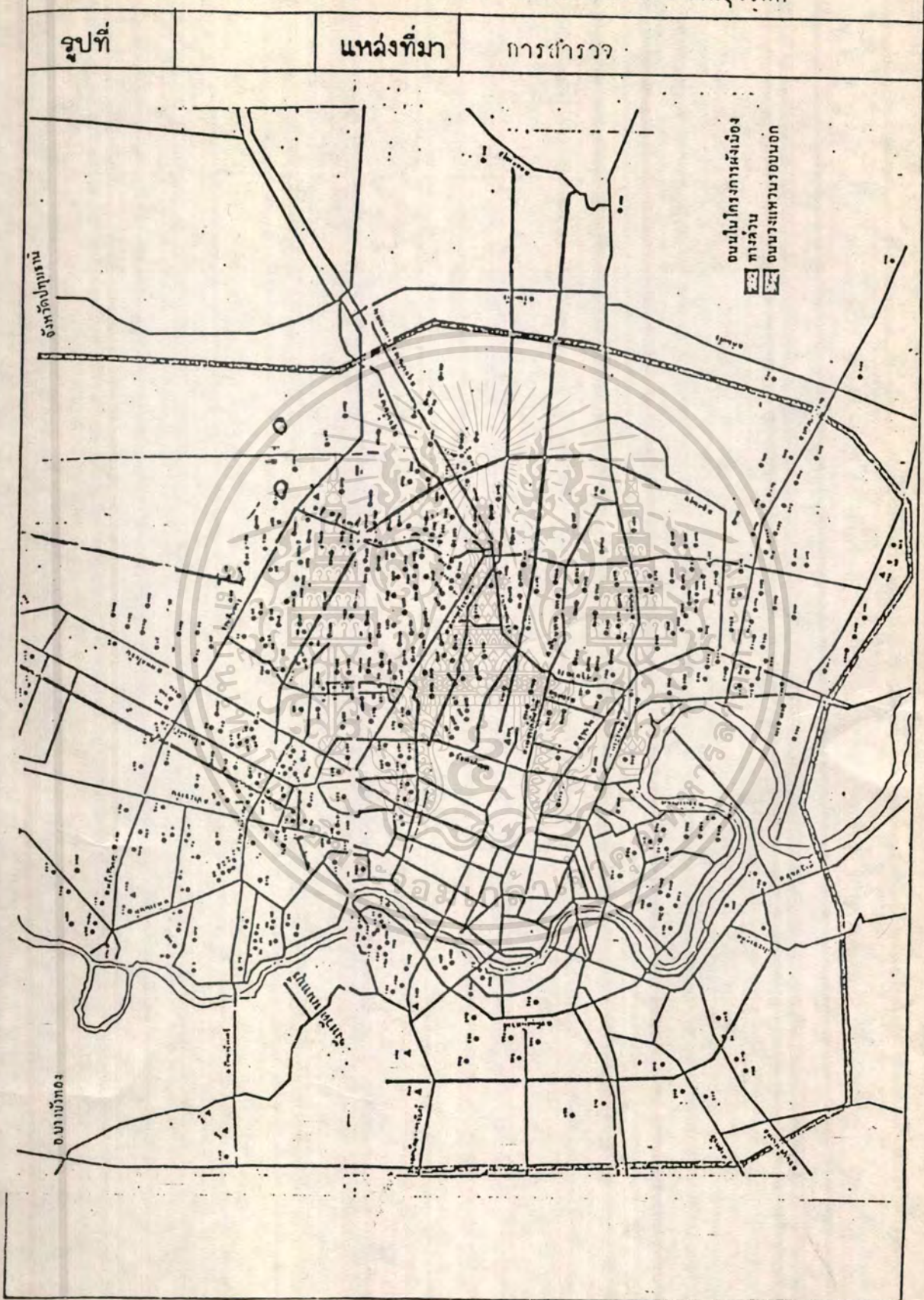

2.3.5.4 การขยายตัวของเมือง การขยายตัวของกรุง เทพมหานคร ได้ดำเนินการติดต่อกันมากกว่า 200 ปี จากที่เคย เป็น เมืองหลวงขนาดเล็กของ ประเทศปัจจุบันกลายเป็น "มหานคร" ขนาดใหญ่ ติดอันดับ 1 ใน 20 ของโลก และคาดว่ากรุง เทพมหานครจะมีประชากรประมาณ 6.4 ล้านคน เมื่อสิ้นแผนพัฒนา ฉบับที่ 6

ทิศทางการขยายตัวของกรุง เทพมหานคร ส่วนใหญ่เกิดขึ้นตามแนวโครง ข่ายถนนสายด้านทิศตะวันออกของ แม่น้ำเจ้าพระยามากกว่าทิศตะวันตก พื้นที่ด้านตะวันออกมีชุมชนหนาแน่น ความหนาแน่นของประชากรสูง

การขยายตัวของมหานครได้แผ่ลามไปส่วนหนึ่งของจังหวัดปริมณฑลได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม จนอาจกล่าวได้ว่า ได้กลายเป็น พื้นที่เศรษฐกิจเดียวกันที่เรียกว่า "กรุง เทพมหานครและปริมณฑล" ซึ่งมีพื้นที่รวม 7,639 ตารางกิโล เมตร ทั้งนี้เป็นผลสืบ เนื่องมาจากการพัฒนาถนนสายหลัก เชื่อมโยงกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงดังกล่าว และการขยายตัวของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม กิจกรรมทาง เศรษฐกิจในพื้นที่ชาน เมืองและจังหวัดปริมณฑล ตลอดจนหมู่บ้านจัดสรร ที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนั้น การวางแผนพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องพิจารณาพื้นที่กรุง เทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล ทั้ง 5 จังหวัด มาเป็นพื้นที่ภาคเดียวกัน

แสดง 2.4 .ที่ทำการขยายตัวของเมืองในทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5.5 การใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร

1. พื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจชั้นใน

พื้นที่เขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 12 เขต ได้แก่ เขตพระนคร บ่อมปราชญ์ตรีพ่าย ปทุมวัน สัมพันธวงศ์ บางรัก ดสิต ญาไท ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และยานนาวา คาดว่าเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ประชากรในเขตนี้จะมีประมาณ 3.3 ล้านคน ความหนาแน่นเฉลี่ย 23,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ปัจจุบันเป็นพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ บริการ และการบริหารของหน่วยงานรัฐบาล จึงเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญที่สุดของกรุงเทพมหานคร สำหรับการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน นับว่าพื้นที่ส่วนนี้ได้รับการจัดการบริการมากกว่าส่วนอื่น ๆ ทั้งถนน น้ำประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็เป็นเขตที่มีปัญหาการจราจรติดขัดคับคั่งอย่างมาก รวมทั้งประสบปัญหาน้ำท่วมอย่างรุนแรงด้วย

พื้นที่ส่วนนี้ประกอบด้วย

1. พื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจเดิม ได้แก่ เขตพระนคร บ่อมปราชญ์ตรีพ่าย และสัมพันธวงศ์ มีพื้นที่รวม 9 ตารางกิโลเมตร ซึ่งปรากฏว่า มีความเสื่อมโทรมของอาคารสิ่งก่อสร้างอย่างมาก

2. พื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจใหม่ ได้แก่ เขตปทุมวัน บางรัก ดสิต ญาไท ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย และยานนาวา มีพื้นที่รวม 138 ตารางกิโลเมตร ดังนั้น การวางแผนพัฒนาระดับพื้นที่ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างของพื้นที่ทั้งสองด้วย

2. พื้นที่ชานเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว

เป็นพื้นที่ล้อมรอบเขตชั้นใน ประกอบด้วย พื้นที่กรุงเทพมหานคร 8 เขต คือ เขตพระนคร บางเขน บางกะปิ ห้วยขวาง บางขุนเทียน ภาษีเจริญ ดลสังข์ และราชบุรีบูรณะ และ 3 อำเภอในจังหวัดนนทบุรี คือ อำเภอเมืองนนทบุรี ปากเกร็ดและบางกรวย คาดว่าเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะมีประชากรประมาณ 3.3 ล้านคน โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ย 3,100 คนต่อตารางกิโลเมตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 คาดว่าจะมีประชากรเพิ่มขึ้นประมาณ 440,000 คน หรือประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โครงสร้าง เศรษฐกิจของพื้นที่มีลักษณะผสมระหว่างพาณิชย์กรรมบริการ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมบ้าง เล็กน้อย

ลักษณะการใช้ที่ดิน

(ก) พื้นที่ 8 เขตของกรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยประมาณ 183 ตารางกิโลเมตร พื้นที่แหล่งงานทางพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม และสถานที่ตั้งของราชการและรัฐวิสาหกิจ ประมาณ 71 ตารางกิโลเมตร สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมมีอยู่ในเขตพระโขนงและบางเขน ประมาณ 208 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ว่างเปล่าประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาณ 229 ตารางกิโลเมตร

(ข) พื้นที่ 3 อำเภอ จังหวัดนนทบุรี เป็นที่อยู่อาศัยประมาณ 29 ตารางกิโลเมตร พื้นที่แหล่งงานด้านพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมประมาณ 13 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ว่าง เป็นชนบทประมาณ 19 ตารางกิโลเมตร

ในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา พื้นที่ดังกล่าวได้รับการพัฒนาถนนสายหลักรอบทิศของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วิทยาดังสิต งามวงศ์วาน แจ้งวัฒนะ รามอินทรา ลาดพร้าว พัฒนาการ สาขาภิบาล 1,2,3 รามคำแหง ธนบุรี-ปากท่อ เพชรเกษม และบางกอกน้อย -นครชัยศรี โดยปราศจากการวางแผนโครงข่ายถนนสายรอง เชื่อมโยงถนนสายหลักดังกล่าว และขาดการวางแผนการขยายของตัวเมืองอย่างเหมาะสม จึงทำให้ชุมชนขยายตัวไปตามแนวถนนสายหลัก เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลให้การจัดการบริการด้านพื้นฐาน เช่น น้ำประปา การป้องกันน้ำท่วม ดำเนินการได้ลำบากและไม่ทั่วถึง

3. พื้นที่กรุงเทพมหานครที่เหลือและเขตปริมณฑลรอบนอก

มีพื้นที่ประมาณ 6,352 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ชุมชนเมืองในเขตเทศบาลและสาขาภิบาลของกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล รวมทั้งพื้นที่ชนบทที่ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับเกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร 4 เขต คือ หนองแขม ลาดกระบัง มีนบุรี และหนองจอก จังหวัดปทุมธานี 4 อำเภอ คือ อำเภอลาดหลุมแก้ว สามโคก ลาดกกา หนองเสือ จังหวัดนนทบุรี 3 อำเภอ คือ อำเภอบางบัวทอง บางใหญ่ ไทรน้อย จังหวัดสมุทรปราการ 1 อำเภอ คือ อำเภอบางบ่อ จังหวัดนครปฐม 4 อำเภอ คือ กำแพงแสน บางเลน ดอนตม นครชัยศรีและจังหวัดสมุทรสาคร 2 อำเภอ คือ อำเภอเมืองและบ้านแพ้ว คาดว่าเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะมีประชากรประมาณ 1.4 ล้านคน ความหนาแน่นเฉลี่ย 220 คนต่อตารางกิโลเมตร ส่วนโครงสร้างเศรษฐกิจมีลักษณะผสมทั้ง 3 สาขา คือ บริการ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม

2.3.5.6 การคมนาคมของกรุงเทพมหานคร การขนส่งสาธารณะโดยสายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 มีมาตรการปรับปรุงคุณภาพการขนส่งสาธารณะ เพื่อดึงดูดผู้ใช้บริการขนส่งสาธารณะให้เพิ่มมากขึ้น โดยจัดการบริการดังนี้

1. การจัดการโดยสารประจำทาง

ในกรุงเทพมหานคร มีความตาเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดการประจำทางให้มากขึ้น และปรับปรุงการบริการให้ดีกว่าเดิม รถประจำทางจำนวนหนึ่งซึ่งไม่น้อยของ ขสมก. จะต้องมี การเปลี่ยนใหม่ และจะต้องเพิ่มจำนวนรถให้มากขึ้นด้วย เพื่อสามารถให้บริการได้เพียงพอกับความต้องการปัจจุบัน และความต้องการที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตด้วย

ดังนั้น ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จึงได้เสนอให้มีโครงการจัดการรถประจำทางเพิ่มขึ้นโดย ขสมก. จะลงทุนประมาณ 4,700 ล้านบาท รวมกับเงินทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อีกส่วนหนึ่งจากภาคเอกชน

2. การจัดช่องทางเดินรถประจำทางแบบแยกเฉพาะ

รถโดยสารประจำทางจำเป็นต้องมีช่องทางเดินรถแบบแยกเฉพาะ เพื่อให้สามารถแยกออกจากสภาพจราจรติดขัด อันเนื่องจากการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ดังนั้น ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จึงได้เสนอให้มีการจัดช่องทางเดินรถประจำทางแบบแยกเฉพาะ (Segregated Busways) การปรับปรุงช่องทางเดินรถประจำทาง (Bus lanes) และการจัดทางเดินรถให้รถประจำทางไปก่อน (Bus Priorities)

ช่องเดินรถประจำทางแบบแยกเฉพาะตามที่เสนอไว้ จะมีความยาวประมาณ 39 กิโลเมตร ซึ่งรวมถึงสะพานลอยข้ามทางแยกที่สำคัญ 4 แห่ง สำหรับให้เฉพาะรถประจำทางใช้เท่านั้น ส่วนช่องทางเดินรถประจำทางที่ควรมีการปรับปรุงทางด้านวิศวกรรมแยกให้เห็นได้ชัดเจนขึ้น ประมาณ 55 กิโลเมตร การออกแบบเบื้องต้นของช่องทางเดินรถประจำทางแบบแยกเฉพาะ ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว สำหรับถนนบางสาย ได้แก่ ถนนเดิม 3 สาย (ถนนพระรามที่ 4 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่และถนนตากสิน) และถนนตัดใหม่ 4 สาย (ถนนเลียบคลองช่องนนทรี ถนนช่วงระหว่างอรุณอมรินทร์ถึงสะพานปิ่นเกล้า ถนนรัชดาภิเษกช่วงสุขุมวิทและถนนพระรามที่ 4 และถนนสายดินแดง-บ้านคลองสอง) โดยในการวางผังและการดำเนินงานจะคล้ายคลึงกันกับระบบที่ใช้อยู่ในประเทศบราซิล

การจัดทำระบบช่องทางเดินรถประจำทางแบบแยกเฉพาะดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเดินรถประจำทางได้อย่างมาก และจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบขนส่งมวลชนชนชั้นที่ 1 การจัดช่องทางเดินรถประจำทางแบบแยกเฉพาะสามารถจะจัดสร้างและดำเนินงานได้ โดยยึดหลักการให้สามารถพึ่งตนเองได้

3. การจัดบริการใหม่ของรถประจำทาง

ความต้องการใช้บริการรถประจำทางของผู้มีรายได้ระดับต่าง ๆ ย่อมไม่เหมือนกันกล่าวคือ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยต้องการใช้บริการในอัตราค่าโดยสารที่ถก ในขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้สูงชนต้องการความสะดวกสบาย รวดเร็ว และเชื่อถือได้ เทียบเท่าการใช้รถยนต์ส่วนตัว ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจึงเสนอให้มีวิธีการจัดบริการหลายแบบ เพื่อสนองความต้องการแบบต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้มีการจัดบริการรถประจำทางปรับอากาศและรถด่วนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเก็บอัตราค่าโดยสารพิเศษให้คุ้มทุน

4. ระบบการขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้า

ระบบการขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าของเมืองในต่างประเทศ ซึ่งมีขนาดเท่า ๆ กับกรุงเทพมหานครนี้ ได้ช่วยบรรเทาความแออัดคับคั่งของการจราจรลงได้อย่างมากและเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ประสงค์จะเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวได้ใช้บริการแทน แต่สำหรับกรุงเทพมหานครเมื่อไม่มีบริการแบบนี้ ประชาชนทั่วไปต้องยอมเสียเวลามากกับการเดินทางโดยรถยนต์หรือไม่ก็งดการเดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตาม ระบบการจัดบริการขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้า ได้เคยมีการเสนอ เป็นโครงการมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ซึ่งในกรณีนี้ผลของการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ได้เสนอแนะให้จัดระบบรถไฟฟ้าขนาดหนัก

ในเส้นทางสาย 3 สายด้วยกัน คือ สายพระราม (พระโขนง หัวลำโพง บางซื่อ) สายสาทร (สาทร-ลาดพร้าว) และสายสะพานพุทธ (ถนนตากสิน เพชรบุรีตัดใหม่) รวมความยาวประมาณ 54 กิโลเมตร แต่เนื่องจากราคาค่าก่อสร้างทั้งโครงการสูงมาก การทางพิเศษ จึง เสนอโครงการในระยะแรกประกอบด้วย สายพระราม และบริเวณตอนเหนือของสายสาทร ความยาวรวม 34 กิโลเมตร

แนวทางการพัฒนาของกรุง เทพมหานครและปริมณฑลในช่วง แผนพัฒนาฉบับที่ 6 ได้ยอมรับถึงความจำเป็นที่ต้องมีการจัดระบบขนส่งมวลชนในรูปแบบใดแบบหนึ่ง แต่เมื่อคำนึงถึงฐานะทางการเงินของรัฐในปัจจุบันแล้ว เห็นว่าการจัดบริการขนส่งมวลชนแบบรถไฟฟ้ายังไม่สามารถดำเนินการได้ในขณะนี้ จึง เห็นควรให้จัดการขนส่งมวลชนด้วยรถประจำทางอื่น เป็นก้าวแรกของระบบขนส่งมวลชนในกรุง เทพมหานคร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการก่อสร้างรถไฟฟ้าหรือไม่ก็ตาม ข้อเสนอสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วภายในช่วง แผนพัฒนา ฉบับที่ 6

การศึกษาได้คาดการณ์ไว้ว่า ระบบการขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าจะมีความจำเป็นอย่างยิ่งหลังจากช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 โดยกล่าวไว้ว่า ประมาณปี พ.ศ. 2538 ความต้องการใช้บริการในเส้นทางด้านทิศเหนือช่วงถนนลาดพร้าว เข้ามายัง เขตชั้นในกรุง เทพมหานครจะเพิ่มขึ้น และการจัดบริการด้วยรถประจำทางจะไม่สามารถสนองความต้องการในขณะนั้นได้ และเมื่อถึงเวลานั้น ระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าก็จะมีค่าเป็น และในช่วงปลายแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 เส้นทางรถไฟฟ้าเชื่อมระหว่างลาดพร้าว สะพานพุทธฯ และถนนเพชรเกษม จะมีความจำเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าอาจจะยังไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการอื่น เนื่องจาก ข้อจำกัดทางการเงินในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 แต่ในขณะเดียวกันควร เร่ง เตรียมการศึกษาเส้นทางรถไฟฟ้าที่จะดำเนินการประมาณ ปี พ.ศ. 2538 ไปด้วย

5. ระบบทางด่วน

โครงการระบบทางด่วน ประกอบด้วย การก่อสร้างทางด่วนชั้นที่หนึ่ง ส่วนที่ต่อเนื่องให้แล้วเสร็จ (งบประมาณ 915 ล้านบาท) และเริ่มการก่อสร้างทางด่วนชั้นที่สอง ช่วงวงแหวน (งบประมาณ 10,000 ล้านบาท ในช่วง พ.ศ. 2530-2534) การออกแบบเบื้องต้นที่ปรากฏอยู่ในรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของการก่อสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 นี้ มีแนวโน้มว่า จะทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เพิ่มมากขึ้นที่บริเวณชั้นลงทางด่วนใน เขตพื้นที่ชั้นใน ดังนั้น จึงได้มีการจัดสรรงบประมาณจำนวน 370 ล้านบาท ให้แก่แผนพัฒนาภาคมหานครนี้ ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2534 เพื่อใช้ในการเชื่อมระบบทางด่วนชั้นที่สอง ให้เข้ากับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการข้ายถนนของกรุง เทพมหานคร

ปัจจุบัน โครงการก่อสร้างทางด่วนชั้นที่สอง อยู่ในขั้นตอนการออกแบบรายละเอียด การก่อสร้างซึ่งดำเนินการโดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ดังนั้น มีความเป็นไปได้ว่า แนวเส้นทางและทางขึ้นลงที่เชื่อมกับถนนของกรุง เทพมหานคร อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้ เสนอแนะไว้ เดิม ตามข้อมูลรายละเอียดที่ได้ศึกษาเพิ่มเติมก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องสอดคล้องและผนวกเข้ากับแผนพัฒนาภาคมหานคร และคาดว่าจะไม่กระทบกระ เทือนต่อโครงการอันตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ได้กล่าวมาแล้วนี้

6. ถนนเชื่อมโยงส่วนที่ขาดตอน

การก่อสร้างถนนเชื่อมโยงส่วนที่ขาดตอนตามแผนพัฒนาภาคมหานคร มีจำนวน 13 สาย ใช้เงินลงทุนประมาณ 5,000 ล้านบาท โดยในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 ได้จัดสรรงบประมาณไว้สูงสุด 4,170 ล้านบาท

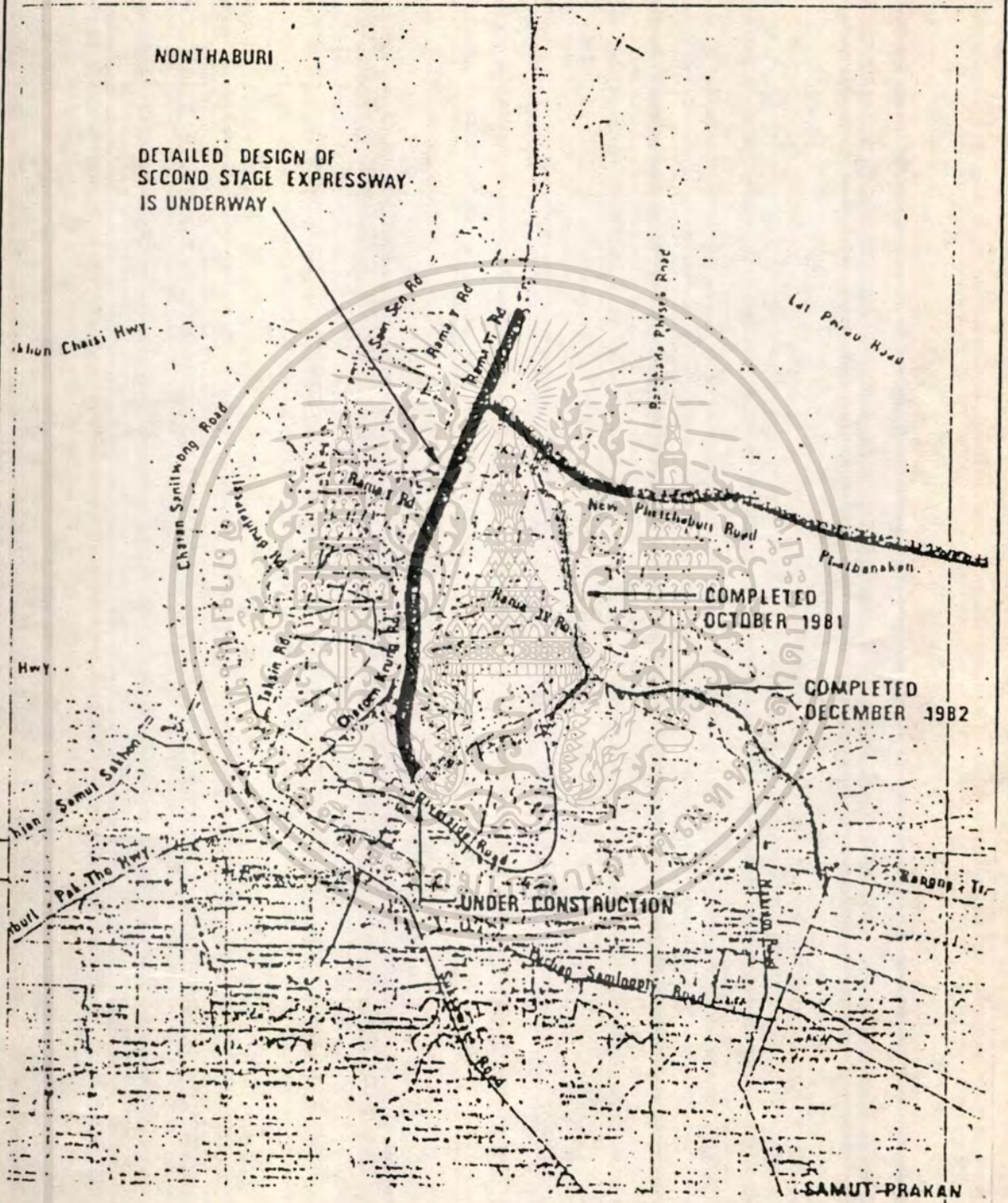
7. ถนนสายย่อย

การก่อสร้างถนนสายย่อยตามแผนพัฒนาภาคมหานคร ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 งบประมาณการเงินลงทุน 2,220 ล้านบาท วงเงินจำนวนนี้จะเป็นงบของโครงการที่อยู่ภายในถนนวงแหวนรอบนอกประมาณ 1,600 ล้านบาท และที่เหลือ 620 ล้านบาท จัดสรรให้แก่โครงการที่อยู่ในพื้นที่ภายนอกแนวถนนวงแหวนรอบนอก และในจังหวัดปริมณฑล

แสดง 2.5 ระยะเวลาการจราจร

รูปที่

แหล่งที่มา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้แก้ไขปรับแก้เอกสารค่า
 ไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

2.4.1 อาคารภายในประเทศ ศึกษาโครงการคล้ายคลึง ได้แก่

1. โรงละครแห่งชาติ กองการสังคีต โรงละครแห่งชาติขึ้นกับกองการสังคีต กรมศิลปากร ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ

1) โรงละครใหญ่ มีจำนวนที่นั่งทั้งหมด 1,267 ที่นั่งชนบมี 374 ที่นั่ง ชั้นล่างมี 893 ที่นั่ง และมีรายการแสดงดังนี้

- ทุกวันศุกร์ต้นเดือน รายการเพื่อผู้มดตริการ จัดแสดง เวลา

17.30 น.

- วันศุกร์ - อาทิตย์ที่ 2 ของ เดือน รายการละครผู้ชนะสิบทิศ โดย วันศุกร์จัดแสดง เวลา

18.00 น.

วันเสาร์-อาทิตย์ จัดแสดง เวลา

10.00 น.

15.00 น.

และ 19.00 น.

- วันศุกร์ - เสาร์สุดท้ายของ เดือน รายการศรีสุนทรกรรม โดย วันศุกร์จัดแสดง เวลา

13.30 น.

- ส่วนในวันจันทร์ - วันพฤหัสบดี เปิดให้ เข้าสถานที่จัดแสดงงานได้ เช่น การแสดงบัลเลต์, ดนตรีสากล, ดนตรีไทย, ฉายภาพยนตร์ จากการสอบถามคณนงนช เขียวขาว หัวหน้าฝ่ายจัดการ ทราบ ว่าอัตราการเข้าโรงละครใหญ่เพิ่มขึ้น เต็มมากในบางครั้งต้องงดการแสดงประจำของกอง เพื่อให้รายการของผู้จัดทำ เข้าสถานที่กตงแต่งที่ตัก

2) โรงละครเล็ก เป็นส่วนที่อยู่ทางซ้ายของโรงละครใหญ่โดยมีจำนวนที่นั่ง 400 ที่ สำหรับใช้จัดแสดงราชไทย, แสดงละครร่วมสมัย, แสดงละครพูด ซึ่ง เป็นการแสดงจากผู้มา เข้าสถานที่ ส่วนงานของกองฯ ใช้เป็นที่จัดประชุม สัมมนา ซ่อมละคร นาฏศิลป์ โดยมีห้องฝึกนักแสดง ห้องแต่งตัว อยู่ด้านหลังโรงละครใหญ่ ซึ่งใช้ร่วมกับโรงละครเล็กด้วย

3) สังคีตศาลา อยู่ทางด้านขวาของโรงละครแห่งชาติ จัดเป็นเวที เมย์กชนมาประมาณ 80 ซม. ใช้เป็นส่วนแสดงกลางแจ้ง โดยจัดแสดงในช่วง เดือน พ.ย. - พ.ค.ของทุก ๆ ปี จัดแสดงในวันเสาร์ - อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 10.30 - 18.20 น. เก็บค่าชมคนละ 10 บาท โดยผู้มาจะนั่งดูในบริเวณสนามข้างโรงละครรายการที่ได้รับความนิยมมากได้แก่ รายการแสดงละคร ประมาณ 80% ของการจัดแสดง นอกนั้นเป็นรายการแสดงพื้นเมือง และดนตรีสากล

ความสนใจจากประชาชนทั้งชนอยกับรายการที่จัดแสดง ซึ่งจำนวนผู้ชมมากที่สุดประมาณ 1,700 คน และน้อยสุดประมาณ 100 คน

4) ทักการของกองการสังคีต เป็นที่ทำงานของ เจ้าหน้าที่ประจำกอง

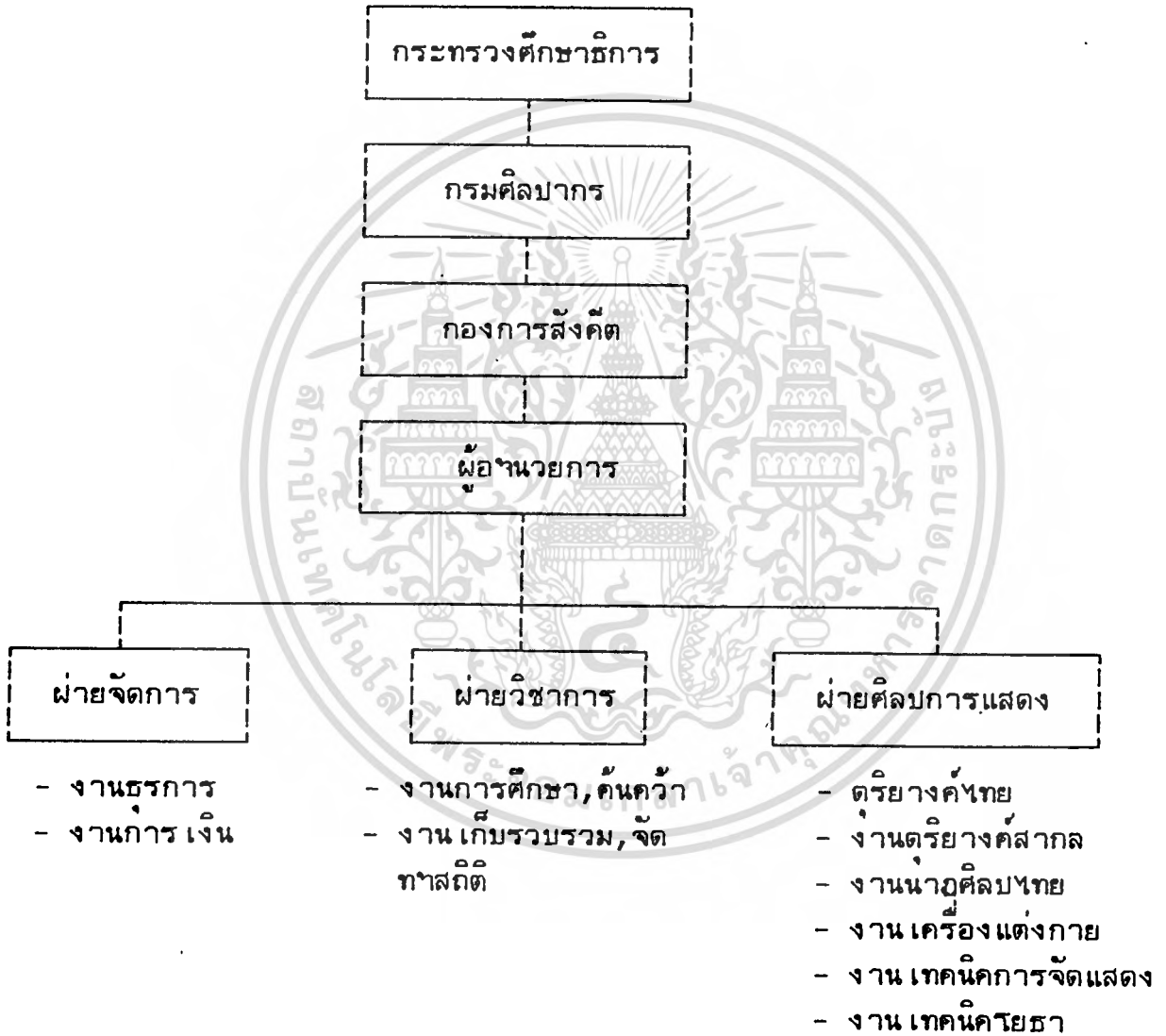
- ชั้น 1 เป็นส่วนที่เก็บของ เครื่องดนตรีไทยและห้องซ้อมปี่พาทย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชั้น 2 ทักษะการของผู้อำนวยการกอง, แผนกธุรการ
- ชั้น 3 ทักษะการของงานตรียางค์ไทย
- ชั้น 4 ทักษะการของงานนาฏศิลป์
- ชั้น 5 ทักษะการของงานตรียางค์สากล

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงการจัดการบริหารงาน กองสังคีต กรมศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 แสดงการจัดการบริหารของกองสังคีต กรมศิลปากร

วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	องค์ประกอบ
- ผลิตรักษา ฟื้นฟู ศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดง	- จัดการแสดงของไทย แบบต่าง ๆ ตามวาระโอกาส - จัดการประชุม สัมมนา ทางวิชาการ - จัดการเผยแพร่ใน ลักษณะการว่าจ้างไป แสดงในสถานที่ต่าง ๆ และดำเนินการบริหาร โครงการให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี	- โรงละครแห่งชาติ - โรงละคร เล็ก - สังคีตศาลา - ส่วนบริหาร

2. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทสำคัญในทางด้านศิลปวัฒนธรรม ให้บริการการศึกษา และส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย มีองค์ประกอบในโครงการ ดังนี้

- 1) ห้องประชุมใหญ่ มีจำนวนที่นั่ง 2,000 ที่นั่ง แบ่งออกเป็นระดับ คือ ชั้นล่าง 1,394 ที่นั่ง ชั้นสอง 242 ที่นั่ง ชั้นสาม 364 ที่นั่ง
 - เวทีใหญ่ มีกรอบเวทีกว้าง 19.50 เมตร สูง 11 เมตร และตัว เวทีลึก 16.00 เมตร
 - เวทีสำหรับการแสดงของไทย มีกรอบเวทีกว้าง 14.50 เมตร สูง 9.50 เมตร ลึก 14.50 เมตร
 - เวทีหน้า มีความลึก 7.50 เมตร (รวมทั้งหลุมวงดุริยางค์ซึ่งยก ระดับ เป็น เวทีได้)
 - เมื่อจัด เวทีสำหรับการแสดงดนตรีโดยติดแสงสะท้อน เกี้ยว เวทีจะมีความ ลึก 28.00 เมตร
 - บนเวทีใหญ่ มีเวทียก 2 ชุด ขนาด 12.00 คูณ 3.60 เมตร และ 2.70 เมตร คูณ 1.80 เมตร ตามลำดับ
 - มีอุปกรณ์การแสดงติดตั้งไว้อย่างครบครันและทันสมัย เช่น ระบบ ม่านและฉากทกประเภทตามมาตรฐานสากล ระบบแสงซึ่งควบคุม ด้วยไมโครคอมพิวเตอร์ ระบบขยายเสียงที่สมบรูณ์แบบ สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ่ายถอดการแปลภาษาของล่ามไปยังที่นั่งผู้ได้ถึง 4 ภาษาในขณะเดียวกัน และมีเครื่องฉายภาพยนตร์ทรงระบบ 16 มม. และ 35 มม.

- ส่วนบริการอื่น ๆ ประกอบด้วยห้องโถงและห้องรับรองระดับต่าง ๆ ห้องอาหารสำหรับให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ด้านหลัง เวทีมีห้องฝึกซ้อม ห้องแต่งตัวขนาดต่าง ๆ รวม 7 ห้อง ห้องสำหรับหัวหน้าและห้องพนักงานแสดง

2) หอประชุมเล็ก เป็นหอประชุมอเนกประสงค์ ขนาด 2,000 ตร.ม. สามารถปรับแต่งใช้งานได้หลายลักษณะ มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

- ทนงจัด เป็นระบบอัตโนมัติชั่วคราว 240 ทนง ซึ่งปรับเก็บได้ นอกจากยังมีเก้าอี้เตรียมไว้อีกจำนวนหนึ่ง หากจัดตั้ง เต็มพื้นที่ หอประชุมนี้จะได้จำนวน 500 ทนง
- เวทีในหอประชุมเล็ก มีกรอบเวทีขนาดความกว้าง 12.00 เมตร สูง 6.00 เมตร ลึก 6.00 เมตร
- อุปกรณ์ประกอบการแสดงมีครบถ้วน เช่นเดียวกับหอประชุมใหญ่
- ส่วนบริการประกอบด้วย ห้องโถง ร้านค้า ห้องเตรียมงาน จัดเลี้ยง ขนาดใหญ่
- ห้องแต่งตัวนักแสดงขนาดต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกับโรงละครกลางแจ้งได้
- อุปกรณ์พิเศษ คือ ระบบปรับแต่งปริมาตรของห้อง และแผงสะท้อนเสียงที่สามารถปรับแต่งให้สอดคล้องกับปริมาตรของห้อง และการใช้สอย
- หอประชุมเล็ก ใช้สำหรับการแสดง การฉายภาพยนตร์ การประชุม สัมมนา การฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวด การสาธิต และงานเลี้ยงรับรอง

3) โรงละครกลางแจ้ง ตั้งอยู่ทางด้านหลังของหอประชุมเล็ก ใช้สำหรับการจัดการแสดงกลางแจ้งประเภทต่าง ๆ เช่น การแสดงดนตรีร่วมสมัย การแสดงละครการเล่นหุ่นเมือง และอื่น ๆ มีที่นั่งสำหรับผู้ชมจำนวน 1,000 ทนง และมีบริการใหม่แสดงใช้ห้องแต่งตัว และห้องพักผ่อนส่วนหนึ่งในหอประชุมเล็กจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบว่า

- หนังสือดนตรี นาฏศิลป์ จำนวน	173	เล่ม
- เทปดนตรีไทย	200	ม้วน
- เทป	20	ม้วน
- แผ่นเสียง	10	แผ่น
- วี.ดี. โอ.	150	เรื่อง

4) อาคารนิทรรศการและบริการทางการศึกษา ให้บริการการศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ มีองค์ประกอบ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารชั้นที่ 1

- ศูนย์ส่งเสริมความคิดริเริ่ม เด็กและเยาวชน ฝึกทักษะ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ด้านอุปกรณ์ทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
- ห้องนิทรรศการชั่วคราว สำหรับจัดนิทรรศการทางด้านศิลปวัฒนธรรม หมุนเวียนไปตามโอกาสที่เหมาะสมตลอดทั้งปี

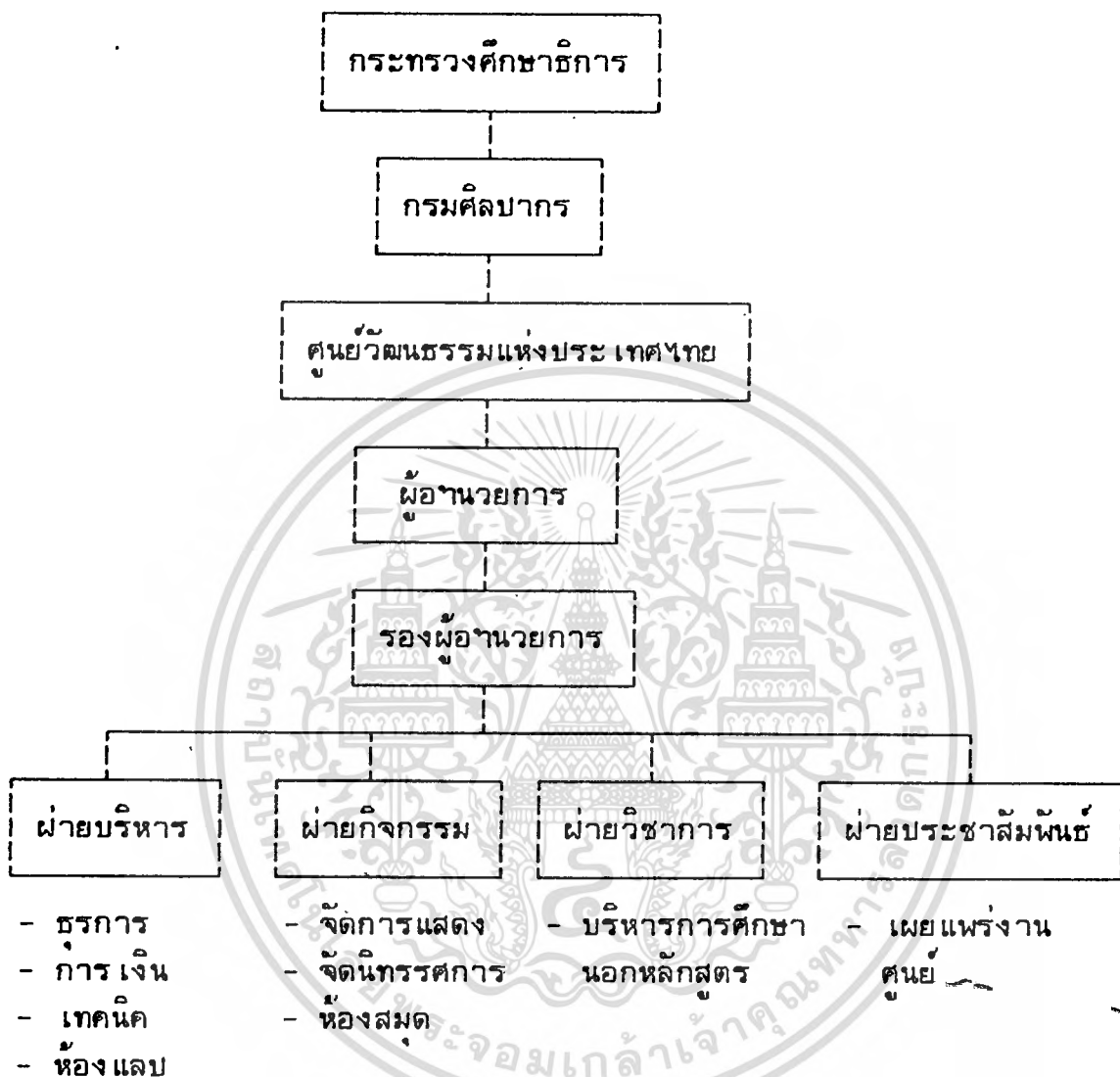
อาคารชั้นที่ 2

- ห้องนิทรรศการถาวร สำหรับจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ของชนชาติไทย ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนขนบธรรมเนียม นิยมประเพณี และวิวัฒนาการของวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั้งไทยและต่างประเทศได้ เข้าใจประวัติศาสตร์และความ เป็นมาและวัฒนธรรมของชาวไทย โดยนิทรรศการจัดด้วย เทคนิคการจัดทัศนสมัย และมีห้องฉายภาพสไลด์ เอนกทัศน์ประกอบการบรรยาย ด้วย
- ห้อง เกียรติคุณ ใช้ส่วนหนึ่งในห้องนิทรรศการถาวร เป็นที่สำหรับจัดนิทรรศการ เชิดชวระ เกียรติและประกาศ เกียรติคุณบุคคลที่สมควรยกย่องในวงการศิลปวัฒนธรรมทั้งในอดีต และปัจจุบัน
- ห้องประชุมและห้องบรรยาย มีไว้สำหรับบริการด้านการบรรยาย การประชุมสัมมนา การสาธิตต่าง ๆ มีขนาดต่าง ๆ กัน พร้อม อุปกรณ์ทันสมัยรวม 7 ห้อง

อาคารชั้นที่ 3

- ห้องสมุดวัฒนธรรม บริการข้อมูลข่าวสารด้านศิลปวัฒนธรรมโดยจัดหนังสือจำนวน 40,000 เล่ม ไม้โครฟิล์ม หนังสือพิมพ์ วารสาร รวมทั้ง เทปบันทึกเสียงละคร กวีนิพนธ์ ดนตรีและ เทปโทรทัศน์ ให้บริการตลอดทั้งปี

แผนภูมิ 2.2 แสดงการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.8 แสดงการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการ	การดำเนินงาน	องค์ประกอบ
- เป็นแหล่งกลางในการจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ สำหรับประชาชนทั่วไป เน้น เด็กและ เยาวชน ของชาติ เป็นกลุ่มสำคัญ - เป็นสถานที่สำหรับประชาชนได้แสดงออกซึ่งกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งกลางในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทั้งในระดับภูมิภาค, ชาติ, นานาชาติ	- จัดให้มีกิจกรรมด้านการศึกษาแก่สังคม - กิจกรรมด้านศิลปการแสดงต่าง ๆ - จัดกิจกรรมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ออกข่าวสารแลกเปลี่ยนข้อมูลวัฒนธรรมทั้งในและนอกประเทศ - กิจกรรมด้านบริการ สถานที่และอุปกรณ์เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพักผ่อนหย่อนใจ	- ส่วนจัดนิทรรศการ - ห้อง เกียรติคุณ - ห้องสมุด - ศูนย์ภาษา - ศูนย์ส่งเสริมความคิดริเริ่ม เด็กและ เยาวชน - ส่วนจัดการฝึกอบรม, สัมมนา - ส่วนบริหาร - หอประชุมใหญ่ - หอประชุม เล็ก - โรงละครกลางแจ้ง - ห้องประชุม - ห้องบรรยาย - ส่วนจัดนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 อาคารในต่างประเทศ

1. ศูนย์วัฒนธรรมซาโน (SANO CULTURE CENTER)

ข้อมูลทั่วไป

เจ้าของโครงการ

SANO, TOCHIGI PREFECTURE

สถาปนิก

ITUO KANIYA AND ASSOCIATES

วิศวกรโครงสร้าง

ITNO EQUIPMENT ENGINEERING CO.

วิศวกรเครื่องกล

MAMORU KAWAGUCHI AND ASSOCIATES

วิศวกรระบบเสียง

MINORI NEGATA ACOUSICENGINEERI AND ASSOCIATES

เพอร์ซิเจอร์

SHIRO KURAMATA

กระจก

KAIKO MINORU

พื้นที่โครงการ

32,063.93 M.2

พื้นที่อาคาร

5,227.37 M.2

พื้นที่ใช้งาน

7,540.37 M.2

โครงสร้าง

STEEL FRAME AND REINFORCE CONCRETE

PARTLY STEEL FRAME

ความสูง

3 FLOORS

ผู้รับเหมาก่อสร้าง

ONOIKE CONSTRUCTION CO.LTD.

บทวิเคราะห์โครงการ

SANO CULTURE CENTE ประกอบด้วย หอประชุมขนาดมาตรฐานจำนวน 12,000 ที่นั่ง หอประชุมเล็ก ขนาดความจุ 300 ที่นั่ง ห้องแสดงงานศิลปกรรม และห้องประชุมมาตรฐาน 2 ห้อง

โดยที่ยังมีอาคารด้านอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบ (FORM) ของอาคารทางเข้าหลัก (MAIN ENTRANCE) เราเรียกว่า THE METAMALL เพราะสภาพที่แสดงออกของ "ทางเข้าหลัก" เป็นเช่นนั้น แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดอื่นเรื่องต่าง ๆ จะต้องทราบถึงเรื่องราวของ เมืองซาโน (SANO) ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการเสียก่อน

เมืองซาโน มีประชากรประมาณ 80,000 คน อยู่ห่างเหนือสุดของ

(ประมาณ 70 กม. จากโตเกียว) ไม่ไกลจาก

มากนัก ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวในปริมาณมากตลอดทั้งปี

มีบทกวีอยู่หลายบทได้พรรณนาถึงความงามของแผ่นดินแห่งนี้ในอดีต ในปัจจุบันแผ่นดินแห่งนี้ได้รับการวิวัฒนาการจนมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

(เช่น มีการสร้างอาคารที่พักอาศัย และอาคารประเภทต่าง ๆ อย่างมากมายโดยมีได้ชีวิตสดก้องกัมมอยู่) โดยไม่อยู่ในขอบเขตที่ควรเป็น จึงทำให้สภาพโดยทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันยังผลให้เป็นการทำลายสภาพแวดล้อมอันดีงามในอดีตอย่างสิ้นเชิง

ในการออกแบบศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะสร้างรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะสามารถประสานช่องว่างระหว่างสภาพแวดล้อมที่ดั่งแบบเก่า ๆ กับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและต้านทานกับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่ให้มากที่สุด (SANO CULTURE CENTER) บ่อเสฐที่จะรับเอาความไม่ถูกต้องของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมา มีอิทธิพลในการออกแบบ การออกแบบจะพิจารณาถึงความเรียบง่าย ความสงบ ความราบซึ้ง เป็นรูปแบบของการจัดตั้ง เดิม โดยอาคารจะกระจายตัวออกในแนวทิศตะวันตกและตะวันออก มีรูปแบบทึบหนาท (MASSIVE FORM) เพื่อที่จะต้านทานต่ออิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ รูปแบบของอาคารจะเป็นตัวหยุดมุมมองที่ยิ่งใหญ่ของอาคารทางอุตสาหกรรมและพยายามที่จะกำหนดแนวทาง (ORDER) ให้กับความยุ่งเหยิงที่มอญแปงบริเวณใกล้เคียง บริเวณอาคารภายในบริเวณ เป็นบรรยากาศที่เชื่อมต่อนระหว่างบรรยากาศภายในและภายนอก โดยคำนึงถึงสภาพภูมิอากาศโดยรอบซึ่งมีอิทธิพลต่ออาคารในส่วนนี้โดยตรง บรรยากาศที่ผลักดันขึ้นในทางสูงส่วนนี้ (ซึ่งขัดกับสภาพอันสงบเยือกเย็นโดยรอบ) เป็นการช่วยกระตุ้นสภาพบรรยากาศของญี่ปุ่นแต่เดิมให้หวนกลับมาอีกครั้ง

ผลของระบบโครงสร้างธรรมดา SIMPLE RIGID FRAME ทำให้เกิดบรรยากาศแบบ เพดานสูงของบ้านชาวญี่ปุ่นในอดีต JAPANE FRAM ศาลาสนสถานของลัทธิชินโต SHINTO SHRINES และอาคารในศาสนาพุทธ BUDDIST BUILDING รูปแบบของหลังคาที่ซ้อนเป็นชั้น ๆ STEPPED ROOF ได้แนวความคิดมาจากบ้านที่ใช้ไม้ระแนงในอดีต HOUSE WITH AN INTERPLAY LACTIC เป็นการสร้างแนวทาง ORDER เป็นรูปแบบที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบของสถาปัตยกรรมญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี

2. ศูนย์วัฒนธรรมชิบะ (CULTURAL CENTER OF THE CHIBA DISTRICT)

สถาปนิก : MASOTO OTAKA

โครงสร้าง : TOSTHIHIKO KIMURA STRUCTURAL ENGINEERING OFFICE

อุปกรณ์ : YOSHIO INVOVE

ที่ปรึกษา : BUILDING SECTION OF THE CHIBA

PERFECTURAL ENGINEERING DEPARTMENT

MASATO OTAKA ARCH. & ASSOCS; TOSHIHIKO

KIMURA RTRUCTURAL ENGINEERING OFFICE WITH

THE EXPECT ASSISTANCE OI

วิศวกรระบบเสียง : SEIKO ISHU

STAGE EQUIPMENT AND LIGHTING : LKIKIO AMAZAMA

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

LANDSCAPE : YASUSHI UENO

CURTAIN DESIGN : RYOKICHI MUKAI, NISAO YAKOHAMA

CONTRACTOR : TODO COMATRUCTION CO;LTD.

เนื้ออาคารหอประชุม	6,865	ตาราง เมตร
เนื้อทั้งหมด	1,150	"
ขนาดที่ดิน 2 และ 3		
ขนาดที่ดิน	445	"
พื้นที่ 1	4,290	"
พื้นที่ 2	1,390	"
พื้นที่ 3	35	"
หลังคา	35	"

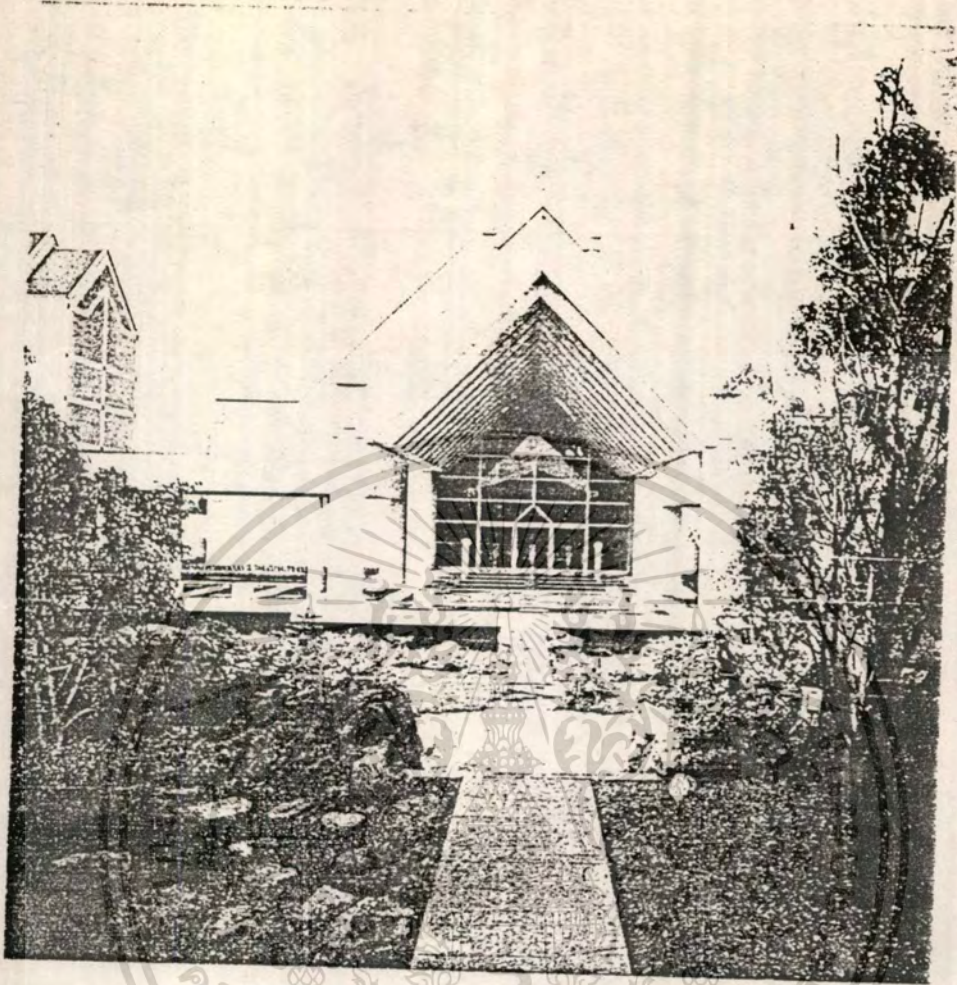
ศูนย์วัฒนธรรมชิบะ ตั้งอยู่ในใจกลาง เมืองชิบะ บนพื้นที่ 11,500 ตร.ม. ศูนย์วัฒนธรรมชิบะ ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ

1. ส่วนหอประชุม (HALL OF CULTURE) 6,865 ตาราง เมตร
2. ส่วนประกอบพิธีแต่งงาน (WEDDING CEREMONIES)
3. ส่วนห้องสมุด (LIBRARY)
4. ส่วนพิพิธภัณฑ์ (MUSEUM)

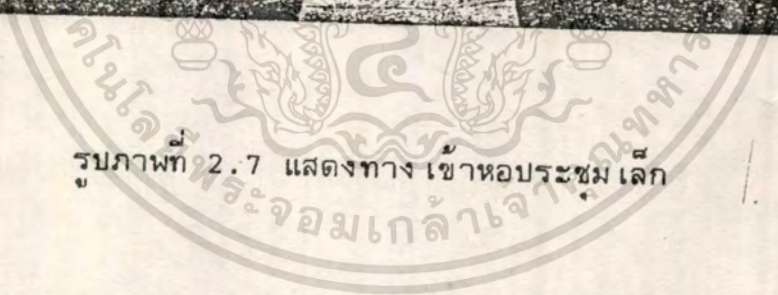
ลักษณะการวางกลุ่มอาคาร โดยถือส่วนหอประชุม เป็นตัวกลางของกลุ่ม แล้วล้อมรอบด้วยส่วนที่เหลือทั้ง 3 ส่วน โดย PLAZA ใหญ่เป็นตัว เชื่อมระหว่างกลุ่มอาคารดังกล่าว ตามความต้องการของสถาปนิกผู้ออกแบบ ที่ต้องการแยกออกอย่างชัดเจนของส่วนต่าง ๆ และรับเอาความคิดของการจัดภายในและภายนอกให้สัมพันธ์กัน โดยที่ เขาพยายามที่จะออกแบบสภาพแวดล้อมของมนุษย์ เหมือนกันทั้งภายใน ภายนอก แนวความคิดที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ แนวความคิดที่จะออกแบบอาคารที่จะแสดงถึงความมีวัฒนธรรม เก่าแก่ที่ส่งส่ง

สภาพภายในของอาคาร โถงทาง เข้าของอาคารแผ่กว้างผ่านตัวอาคาร ใหญ่ในทางขวางของ PLAN และสร้างบรรยากาศในการ เชื่อมต่อกับปีกทั้งสองบริเวณ ส่วนกลางของห้องโถงถกยกระดับขึ้น และโถงพักคอย FOYER ที่อยู่ในอีกระดับหนึ่ง มีทาง เชื่อมต่อไปยังส่วนแสดงงาน เป็นความรู้สึกที่มราว 3 มิติ ปรากฏของห้องประชุม เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมูบานออกตรง เวทีการแสดง ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกไปกับการ เคลื่อนไหวบนเวที ห้องประชุมมีจุคน 1,800 คน ในอีกด้านหนึ่งของทางเข้าตรงข้ามกับ FOYER เป็นห้องแสดงนิทรรศการและห้องบรรยายขนาด 250 คน ส่วนติดต่อสอบถามและส่วนด้านหลัง เวทีถูกแยกออกจาก FOYER โดยการยกระดับและลดระดับลงไป ชั้นที่หนึ่ง เป็นส่วนภัตตาคารต่อเนื่องกับ FOYER โดยทาง เดินระเบียง โครงสร้างโดยทั่วไป เป็นคอนกรีต เบลี้อย ผนังนอกของหอประชุมใหญ่ทำด้วย HYPERBOLIC - PARABOLOID SHELLS

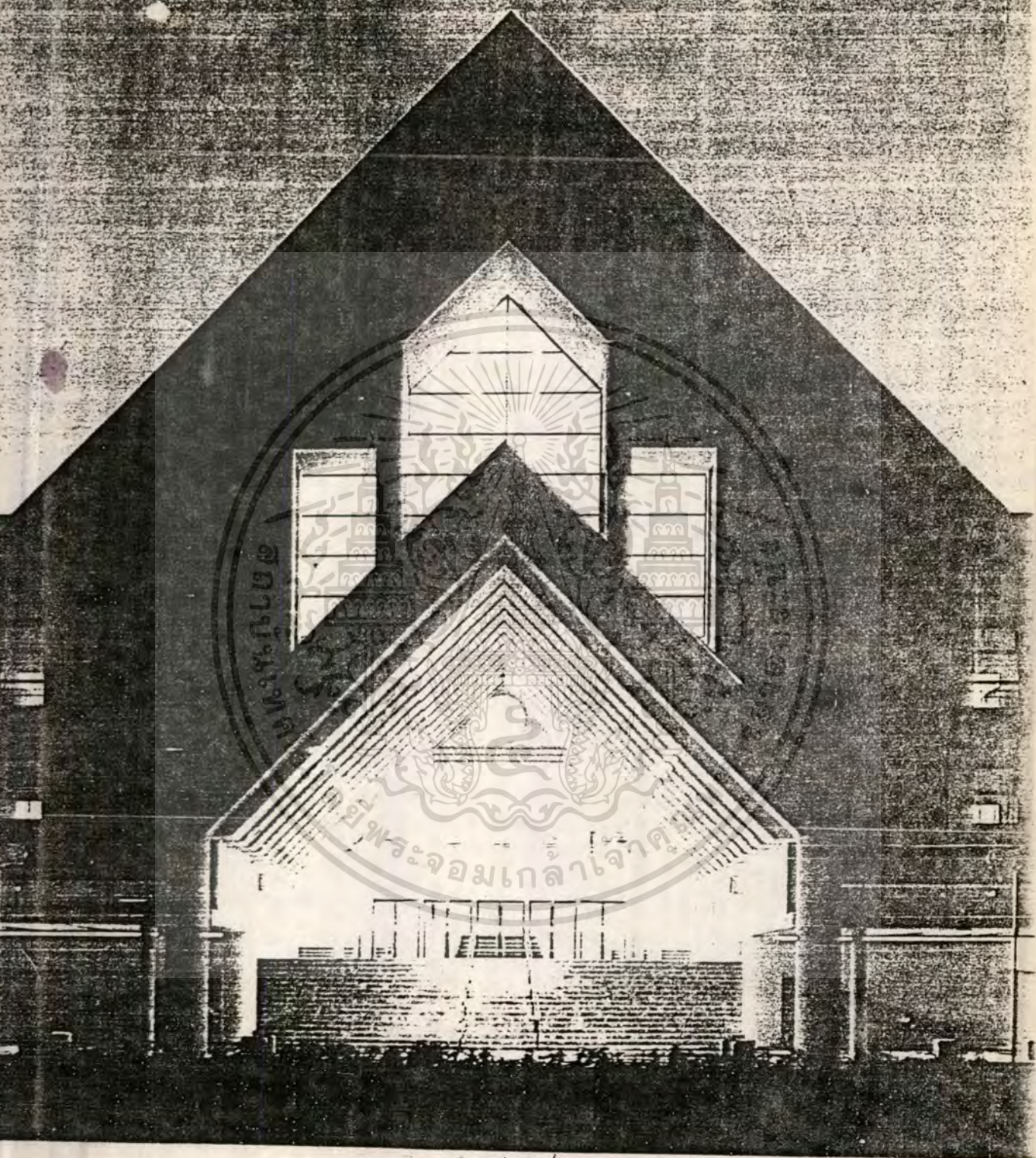
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

รูปภาพที่ 2.7 แสดงทาง เข้าหอประชุม เล็ก

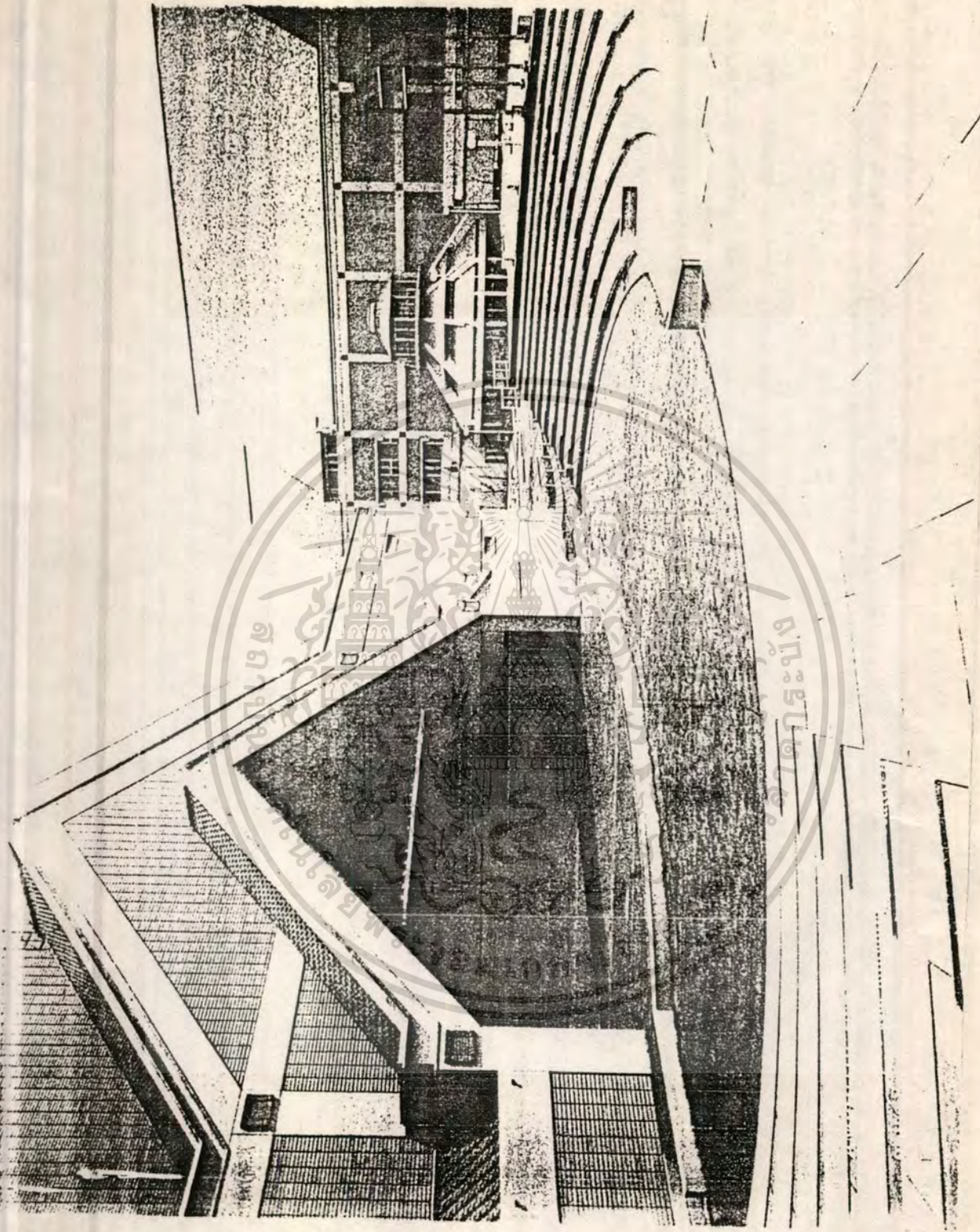

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 CENTRAL REGION CULTURE CENTRE
 ไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม ห้ามนำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต โดย นายนิคม บุญญาภิสิทธิ์ ศ.ร. ๕๓. 310108

รูปภาพที่ 2.8 แสดงทาง เข้าหอประชุมใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง
CENTRAL REGION CULTURE CENTRE
 ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ห้ามทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
 วิทยาลัยพระบรมราชูปถัมภ์ โดย นายฉิม บุนนาควิภาติ ครุ.ด.ด. 310108

รูปภาพที่ 2.9 แสดงลานแสดงกลางแจ้ง

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า โดยอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆที่วิทยาลัยวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาภิสิทธิ์ ศร. ๓๓. 3101๐8 ครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบาย เศรษฐกิจ
สังคม กายภาพ เกษตรอินทรีย์

3.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนโยบายระดับชุมชน

3.1.1 นโยบาย เกี่ยวกับ เกษตรอินทรีย์

1. การอนุรักษ์บริเวณที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

1.1 คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการอนุรักษ์และปรับปรุงโบราณสถาน ประวัติศาสตร์สถาน ศิลปะ และวัฒนธรรม ดำเนินการพิจารณาจัดทำรายละเอียดของแผนอนุรักษ์และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้น ซึ่งได้แยกประเภทสิ่งก่อสร้างที่ควรอนุรักษ์และปรับปรุงออกเป็น 11 ประเภท คือ

1. พระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วัง และวัดในอาณาเขต
2. ศาลาสนสถาน
3. ศาล
4. อนสาวรีย์
5. บ่อน้ำและกำแพงเมือง
6. อาคารของราชการและเอกชน
7. สวนสาธารณะ
8. อาคารร้านค้า
9. คลอง
10. สะพาน
11. กำแพง

เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 121 รายการ งบประมาณ 365 ล้านบาท ซึ่งตามแผนอนุรักษ์ฯ นี้ คณะกรรมการฯ ได้ขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้สนับสนุนงบประมาณให้กับกรมศิลปากรในการบูรณะสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจำเป็นต้องให้แล้วเสร็จก่อนปี พ.ศ. 2525 เพื่องานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 77.1 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณเรียบร้อยแล้ว

1.2 คณะกรรมการฯ ได้จัดทำแนวทางและวิธีการอนุรักษ์อาคารกรมพระชัยยंत्र เลขเก่า (เชิงสะพานพระพุทธรูปหน้า) โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2523 และได้รับอนุมัติงบประมาณดำเนินการเป็นจำนวนเงิน 10 ล้านบาท

2. การวางแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

คณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสนับสนุนของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP/regional office) ได้มีการจัดประกวดผลงานด้านสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง เพื่อสภาพแวดล้อมที่พึงปรารถนา สำหรับกรุงรัตนโกสินทร์ชั้น และจากข้อสรุปของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งประมวลแนวความคิดสร้างทางวิชาการและแนวทางการแก้ไขปัญหาภาวะแวดล้อมของผู้ได้รับรางวัล 6 ราย รวมทั้งแนวนโยบายและแผนการดำเนินงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องคณะกรรมการฯ ได้นำข้อสรุปดังกล่าวมาพิจารณาเป็นแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ได้ 5 หัวข้อ คือ

1. การใช้ที่ดินบริ เวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน
2. การใช้ที่ดินบริ เวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
3. การจัดระบบการจราจร
4. การจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
5. การจัดภูมิสถาปัตยกรรม

ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การใช้ที่ดินบริ เวณรัตนโกสินทร์ชั้นใน

1.1 ตลอดแนวริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองคูเมืองเดิม (คลอง
หลอด)

ก. จัดทำสนามหญ้า ทางทางเดินและสวนสาธารณะให้ต่อเนื่องกัน เท่าที่จะเป็นไปได้ โดยรื้อถอนอาคารที่เสื่อมสภาพแล้วจัดทำเป็นสวนสาธารณะสำหรับชมชมนานเมือง หรือโดยกำหนดระยะรั้วของแนวอาคารที่จะปลูกสร้างใหม่ริมแม่น้ำให้กว้างริมแม่น้ำให้เหมาะสม

1.2 บริ เวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาจาก เชียงสะพานพระปิ่นเกล้าถึงท่า
พระจันทร์

จัดลาน เอนกประสงค์ เพื่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีและการพักผ่อนในบริ เวณ เชียงสะพานพระปิ่นเกล้า

1.3 บริ เวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนมหาธาตุ จากท่าพระ
จันทร์ถึงท่าช้างวังหลวง

ก. ปรับปรุงและจัดระเบียบท่าข้าม ท่าจอด เรือ อาคารพาณิชย์ ตาม
โครงการการปรับปรุงบริ เวณท่าพระจันทร์ ของกรุง เทพมหานคร

ข. อนุรักษ์อาคาร หุ้มมถนนมหาธาตุกับถนนหน้าพระลาน

ค. ปรับปรุงบริ เวณที่เป็นสลัมบนถนนข้างมหาวิทยาลัยศิลปากร ปรับ
ปรุงให้เป็นถนนโล่งสำหรับร้านขายของที่ระลึกตลอดแนว เฉพาะ เวลากลางวัน

1.4 บริ เวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนมหาธาตุ จากท่าช้าง
ถึงท่าโรงรั่ม

ก. ส่ง เสริมให้ เปิดโล่ง จัด เป็นสวนสาธารณะตลอดแนวชานานกับพระ
บรมมหาราชวัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. สันนิษฐานให้ย้ายอาคารราชการออกไปตั้งนอกบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์และสร้าง เป็นสาธารณะ

ค. ปรับปรุงท่าจอดเรือบริเวณท่าช้าง และท่าโรงม่

ง. ส่ง เสริมให้มีการบูรณะและซ่อมแซมอาคารในบริเวณพระบรมราชวัง

1.5 บริเวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนมหาธาตุ จากท่าโรงม่ถึงคลองคูเมืองเดิม

ก. ย้ายกิจการค้าส่ง และขนถ่ายสินค้ารวมทั้งตลาดสดออกไปจากบริเวณนี้ อนุรักษ์อาคารบางแห่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งรื้อถอนอาคารที่มีสภาพทรุดโทรม แล้วจัด เป็นสวนสาธารณะ

ข. ปรับปรุงบริเวณท่าเตียน ตามโครงการของกรุงเทพมหานคร

2. การใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

2.1 บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา คลองรอบกรุง (คลองบางลำภู และคลองร้องอ่าง)

ก. ทำเขื่อนตลอดแนวคลองและแม่น้ำเจ้าพระยาทาง 2 ฝั่ง

ข. จัดทำทางเดินริมน้ำ และสวนสาธารณะให้ต่อเนื่องกันโดยกำหนดระยะร่นของแนวอาคารที่จะปลูกสร้างให้ริมแม่น้ำให้กว้างเหมาะสม

2.2 บริเวณระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับถนนพระอาทิตย์ จากคลองรอบกรุง (คลองบางลำภู) ถึงเชิงสะพานพระปิ่นเกล้า

ก. ปรับปรุงบริเวณโดยรอบบ่อมพระสุเมรุ ตามโครงการของกรุงเทพมหานคร

ข. จัดระเบียบและปรับปรุงบริเวณ ตั้งแต่บ่อมพระสุเมรุจนถึงสะพานพระปิ่นเกล้า

2.3 บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาจากปากคลองตลาดถึงสะพานพระปกเกล้า

ก. ย้ายกิจการขายส่งจากบริเวณปากคลองตลาดและท่าเตียนออกไปตั้งในบริเวณที่เหมาะสม ในระยะยาว ควรมีการวางข้อกำหนดในการใช้ที่ดินในบริเวณนี้

ข. อนุรักษ์อาคารเก่าในบริเวณทั้งหมด

ค. ปรับปรุงบริเวณนี้ให้เป็นบริเวณที่พักอาศัยกับพาณิชย์กรรม โดยให้มีที่ว่างเปิดโล่ง เพื่อส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจ

2.4 บริเวณบ่อมมหากาฬ ภูเขาทอง และเฉลิมไทย

ก. ปรับปรุงบริเวณบ่อมมหากาฬและกำแพงเมือง ให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นทิวทัศน์สำหรับศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ ตามโครงการของกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. รื้อห้องแถวหลังวัดสระเกศและริมคลองมหานาค เพื่อเปิดเป็นลาน
โล่ง เชื่อมโยงภูเขาทอง ป้อมมหาภาพ และวัดราชันดดา

ค. รื้อเฉลิมไทย เพื่อส่ง เสริมทัศนียภาพของโลหะปราสาท อันเป็นสิ่ง
สำคัญทางประวัติศาสตร์ชั้นหนึ่งของกรุงรัตนโกสินทร์และจัดบริเวณ เฉลิมไทยนี้ให้
เป็นบริเวณเปิดโล่ง และสวนสาธารณะ

2.5 บริเวณริมถนนราชดำเนินกลางและหลังอาคารราชดำเนิน

ก. ส่ง เสริมให้มีการปลูกต้นไม้บนทางเท้าริมถนนราชดำเนินกลางทั้ง
2 ฝั่ง

ข. ปรับปรุงและจัดระบบท่อระบายน้ำบริเวณหลังอาคารราชดำเนินกลาง
ให้มีความหนาแน่นปานกลาง

ค. ถ้าจะมีการปรับปรุงอาคารริมถนนราชดำเนินกลาง ต้องกำหนด
ขนาดระยะรั้ว และความสูงของอาคารด้วย โดยยึดแนวของอาคารเดิมเป็นหลัก

2.6 บริเวณลานหน้าวัดสุทัศน์

ก. ปรับปรุงเสาชิงช้าและลานกรง เทพมหานครให้ เป็นลาน เอนกประ
สงค์ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อพิธีการต่าง ๆ

ข. ย้ายที่จอดรถกลางแจ้ง เบื้องนอกประตูบริเวณชานเมืองและปรับปรุง
อาคารที่จอดรถบางส่วนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ให้เป็นพิพิธภัณฑ์ ส่วน
บริเวณปรับปรุงให้ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะที่แสดงสินค้าราชภัฏ
และสินค้าพื้นเมือง

3. การจัดระบบการจราจร

3.1 ส่ง เสริมให้มีการจราจรในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ให้เบาบาง
ที่สุด โดยการควบคุมการจอดรถในบริเวณดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณ
ใกล้โบราณสถาน

3.2 ส่ง เสริมให้ทางเดินเท้าในบริเวณดังกล่าวให้มากที่สุด

4. การจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

4.1 ขุดลอกคลองทั้งหมดในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ พร้อมทั้งปรับ
ปรุง เขื่อนริมฝั่ง

4.2 กำหนดมาตรการที่จะควบคุมน้ำเสียจากที่พักอาศัย ร้านค้า ที่กา
การราชการและเอกชน ไม่ให้ไหลลงสู่คลองทั้งสอง

4.3 จัดตั้งระบบระบายน้ำในบริเวณนี้

4.4 ปรับปรุงระบบระบายน้ำในบริเวณนี้

4.5 ปรับปรุงการเก็บขยะ การระบาย การพ่น้ำ การคันท์ ให้มีประสิทธิภาพในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

4.6 ควบคุมกิจกรรมที่ทำให้เกิดขยะมากลงในแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น
บริเวณสะพานหิน บางลำพู

5. การจัดภูมิสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 เน้นเอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ให้เด่นชัดในการจัดทาสถาปัตยกรรมสาธารณะริมถนน (Street Furniture) ได้แก่ สี วัสดุ และลักษณะให้แตกต่างจากบริเวณอื่น ๆ

5.2 ปรับปรุงบริเวณที่แสดงอาณาเขตกรุงรัตนโกสินทร์ให้ชัดเจน เช่น ป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬ คลองค เมือง และสะพานพุทธฯ

5.3 จัดสวนสาธารณะเพิ่มในบริเวณป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬ เฉลิมไทย ลานเสาชิงช้า ภูเขาทอง ท่าราชวรดิษฐ์ ลานหน้าศาลว่าการกรุงเทพมหานคร ถนนสี่สิบสามห้าง แนวริมคลองค เมืองทั้งสองท่าเรือริมน้ำ

5.4 จัดระเบียบบริเวณวัดใหม่ที่พักผ่อนหย่อนใจให้ประชาชนสนใจ ห้ามทำการค้าขายและประกอบธุรกิจในเขตพุทธาวาส

โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2530)

ในปี พ.ศ. 2516 สมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ที่ควรมีโครงการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อควบคุมการพัฒนามิให้ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ จึงได้เสนอโครงการต่อรัฐบาล และได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้กระทรวงศึกษาธิการรับไปดำเนินการ โดยจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งคือ คณะกรรมการอนุรักษ์ ปรับปรุง และบูรณะโบราณสถานบริเวณ เกาะรัตนโกสินทร์ และกรุงเทพมหานครได้แต่งตั้งคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรมภายในกรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นบริเวณที่มีความสำคัญยิ่ง สมควรได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาควบคู่กันไปโดยคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย จึงได้เสนอโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ต่อคณะรัฐมนตรี โดยรวมคณะกรรมการเดิมทั้ง 2 ชุด เข้าด้วยกัน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2521 ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นประธาน เลขานุการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นเลขานุการ หัวหน้าหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิร่วม เป็นกรรมการอีก 22 ท่าน

วัตถุประสงค์

เนื่องจากรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ว่าเป็นศูนย์กลาง วัฒนธรรม เป็นสถานที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีพระบรมมหาราชวัง และวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นโบราณสถานที่สำคัญที่สุดของชาติ จึงจากเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้โดยไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นต้องมีมาตรการควบคุมโครงการและการก่อสร้างต่าง ๆ ภายในบริเวณนี้ให้เป็นการทำลายความสง่างามของโบราณสถานดังกล่าว โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่ออนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์โดยคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

2) เพื่อปรับปรุงพื้นที่บางส่วนให้เป็นทิวทัศน์และสวนสาธารณะ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

3) เพื่ออนุรักษ์อาคารสถานที่และบริเวณบางส่วนของพื้นที่คุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

4) เพื่อจำแนกและกำหนดประเภทการใช้ที่ดิน ให้เป็นสัดส่วนและให้ประสานกับระบบถนน แผนการจราจรและระบบสาธารณูปโภคของ เมือง พนักโครงการ

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ คือ พื้นที่ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองรอบกรุง (คลองบางลำพู-คลองโอ่งอ่าง) มีเนื้อทั้งหมด 4.1 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,538 ไร่ แบ่งออกเป็นกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก (แผนที่ 2.1)

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือ บริเวณที่อยู่ภายในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านพระบรมมหาราชวัง ไปจนถึงคลองค เมือง เดิม (คลองหลอด) มีเนื้อประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,125 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก มีอาณาเขตถัดจากคลองค เมือง เดิมไปจนถึงคลองรอบกรุง มีเนื้อประมาณ 2.3 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,413 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงชนะสงคราม แขวงตลาดยอก แขวงบวรนิเวศ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ และแขวงบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร

การดำเนินงานของคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์

1) กำหนดนโยบาย แผน แนวทาง และมาตรการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

- แนวนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์และการออกกฎหมาย

- แผนอนุรักษ์และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

- แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

2) การอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์

ในปี พ.ศ. 2525 กรุงรัตนโกสินทร์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(UNER/regions1 office) ได้จัดให้มีการประกวดผลงานการออกแบบด้านผังเมืองและสถาปัตยกรรม เพื่อสภาพแวดล้อมที่พึงปรารถนาสำหรับกรุงรัตนโกสินทร์ โดยแบ่ง เป็นบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก โดยกำหนดให้

- บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศูนย์บริหารราชการ และสถาบันการศึกษา พร้อมทั้งควบคุมให้มีการขยายตัวของพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ตั้งต่าให้เกิดความหนาแน่นแออัด และก่อให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษ และส่งเสริมให้หมั่นทวงรางวัลให้มากที่สุด เพื่อส่งเสริมและเชิดชูความสง่างามของพระบรมมหาราชวัง วันพระศรีรัตนศาสดาราม และโบราณสถานที่สำคัญต่าง ๆ ภายในบริเวณนี้

- บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก ให้การช้ที่ดินเป็นไปตามลักษณะเดิมที่เป็นอยู่ เช่น การพาณิชย์กรรม บริเวณบางลำภู วังบูรพา บางคลองตลาด ซึ่งคณะกรรมการฯ มีนโยบายให้ เป็นแหล่งบริการประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น ใน การวางแผนทางการอนุรักษ์และพัฒนานั้น คณะกรรมการฯ พิจารณาเป็นภาพรวม ทั้งนี้ถึงลักษณะการใช้ที่ดินที่เหมาะสมจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา เศรษฐกิจในระยะยาว ต่อไป

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น ได้มีโครงการต่าง ๆ ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ โครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ดังนี้

ก) โครงการรื้อถอนโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการรื้อถอนพระที่นั่งภาวลตย์และหอกลองประจำเมือง โครงการรื้อถอนสะพานหก โครงการรื้อถอนประตูบ่อมวังหน้า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข) โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ มีเป็นจำนวนมาก เช่น การย้ายตลาดนัดสนามหลวง หาบเร่ และแผงลอย การย้ายแผงหนังสือสนามหลวง การจัดสร้างสวนสาธารณะและพลับพลาที่ประทับชั่วคราวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การปรับปรุงบูรณะปฏิสังขรณ์และพัฒนาคลองคี่เมืองเดิม การศึกษาสำรวจพื้นที่แหล่งโบราณคดีและแหล่งศิลปกรรมของกรุงเทพมหานคร และโครงการย้ายสถานที่ราชการที่ไม่ควรจะต้องอยู่ในบริเวณนี้เป็นต้น

3) มาตรการที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่

ก) มาตรการชั่วคราวในการควบคุมการก่อสร้างอาคารภาครัฐบาล เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาให้ความเห็นในโครงการก่อสร้างอาคารของรัฐ จำนวน 40 โครงการ

ข) มาตรการสนับสนุนด้านงบประมาณแก่หน่วยงานดำเนินการแบ่ง เป็น

- สนับสนุนโครงการรื้อถอนโบราณสถาน เช่น พระที่นั่งภาวลตย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สนับสนุนโครงการพัฒนา เช่น โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะ และผลผลิตที่ประทับชั่วคราวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สนับสนุนโครงการก่อสร้างอาคาร เช่น การขยายการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรไปยังวิทยาเขตวังสนามจันทร์ นครปฐม
- การย้ายสถานที่ราชการ
- การบูรณะพระบรมมหาราชวัง และวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ค) มาตรการควบคุมการก่อสร้างอาคาร ได้แก่

- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างตัดแปลง ใช้หรือ เปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน
- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างตัดแปลง ใช้หรือ เปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก (แผนที่ 2.2)

ง) มาตรการด้านการป้องกันความเสียหายต่อโบราณสถาน ได้แก่ การห้ามรถบรรทุก ขนาดหนักตั้งแต่ 3 เพลอขึ้นไป ผ่านเข้าในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน การจัดระบบการจราจร และการจัดสถานที่ต่างๆ ข.ส.ม.ก.

4) การควบคุมให้เป็นไปตามแผนนโยบายและแนวทางที่กำหนดไว้

- ก) การติดตาม ประเมินผลของการดำเนินโครงการตามมติคณะกรรมการฯ
- ข) การมอบหมายให้หน่วยงานปฏิบัติ ดำเนินการและรายงานผลต่อคณะกรรมการฯ
- ค) การปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ

สำหรับโครงการย้ายสถานที่ราชการ ซึ่งจะ เป็นเหตุให้เกิดพื้นที่ว่างเป็นอย่างมากในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ มีแนวความคิดพอสรุปได้ ดังนี้

1. หน่วยงานราชการที่หน้าทูลเกล้าทูลกระหม่อม เสด็จด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน ให้คงอยู่ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ตามเดิม แต่ในกรณีปัญหาการใช้น้ำได้ เสนอให้มีการขยายพื้นที่ไปใช้พื้นที่ของส่วนราชการที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหน่วยราชการนั้นสมควรย้ายออกไป

2. หน่วยงานราชการที่หน้าทูลเกล้าทูลกระหม่อม เป็นหลักและเป็นหน่วยงานสูงสุดในแต่ละกระทรวง ทบวงกรม ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ให้คงตั้งอยู่ในบริเวณเดิม เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

3. หน่วยงานราชการกระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ศาลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถาบันสูงสุดสถาบันหนึ่งในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ ให้คงอยู่ในที่ตั้งเดิมต่อไป

4. หน่วยงานราชการที่หน้าทูลเกล้าทูลกระหม่อม เป็นหลักและบริหาร เป็นรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และไม้ เกียง ช้อง กับกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีประชาชนไปมาติดต่อ เป็นจำนวนมาก ทำให้มีความต้องการใช้พื้นที่สูง ทงพื้นที่อาคาร และบริเวณสำหรับจอดรถ และหน่วยงานยังสร้างปัญหาการจราจรคับคั่งรอบ ๆ บริเวณ ตลอดจนพื้นที่เป็นปัญหาต่อชุมชน จึงสมควรย้ายออกจากพื้นที่เดิม เพื่อไปตั้งในที่อื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

นอกจากตัวอย่างการอนุรักษ์ทั้ง 2 แห่งแล้ว ในกรณีของผังเมืองรวมที่ประกาศใช้บังคับในท้องที่อำเภอเมือง และบริเวณข้างเคียงของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ต่อไป นอกจากจะเป็นผังเมืองรวมของเมืองใหญ่ เมืองแรกที่ประกาศใช้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนโดยตรง กลางคือผังเมืองรวมดังกล่าว นอกจากเป็นนโยบายและมาตรการ เพื่อบริหารระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินใหม่ประสิทธิภาพตอบสนอง การพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของชุมชนแล้ว ยังให้ความสำคัญในการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมซึ่งมีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีให้เป็นเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ในบริเวณเขตเมืองเก่าภายในนครและกำแพงเมืองโบราณ โดยให้ใช้ประโยชน์เฉพาะเพื่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น อุตสาหกรรมหัตถกรรม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อยุ่อาศัย การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และห้ามการก่อสร้างอาคารสูงเกิน 3 ชั้น ห้ามการใช้ที่ดินประเภทที่ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ เช่น โรงงาน โรงแรม คลัง เชื้อเพลิง คลังวัตถุระเบิด เป็นต้น

3.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโครงการ

- 1) พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มีสาระสำคัญ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุต่าง ๆ การขึ้นทะเบียนโบราณสถานและการกำหนด เขตที่ดินโดยรอบให้เป็นเขตโบราณสถานตามสมควรรวมถึงการให้โอกาสแก่ผู้ครอบครอง เขตโบราณสถาน หรือโบราณวัตถุ มีโอกาสยื่นคำร้องคัดค้านการขึ้นทะเบียนฯ ต่อศาลได้ นอกจากนี้ยังมีสาระ เกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้าง ซ่อมแซมแก้ไข เปลี่ยนแปลงโบราณสถานและอาคารภายในเขตโบราณสถานที่ได้ประกาศขึ้นทะเบียนฯ แล้วบทลงโทษการลักลอบขุดค้นสิ่งใด ๆ ภายในบริเวณโบราณสถาน การเบียดบัง ทำลายโบราณสถาน
- 2) บทพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ พ.ศ. 2503 มีประเด็นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมด้วย เช่น การรักษาความสะอาดบนทางเท้า ค คลอง การดูแลไม่ปล่อยน้ำอาคาร เกิดความสกปรกกรงรัง นับว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองมาก
- 3) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาบำรุงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง การสำรวจข้อมูล การรื้อย้ายอาคารที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุง และการระงับยับยั้งการเปลี่ยนแปลงใช้ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามแผน อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้มองจากด้านการปฏิบัติ เนื่องจากสาระสำคัญของกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองทั้งสิทธิ และผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากการคุ้มครองทั้งผู้ดำเนินการ และเจ้าของที่ดินหรือ ผู้อยู่อาศัย เดิม
- 4) พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ พ.ศ. 2522 มีสาระเกี่ยวกับอาคารที่ก่อสร้างใหม่ ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดโทษของผู้ปลงสร้างอาคารผิดพระราชบัญญัติ นับว่าเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสื่อมโทรมของลักษณะกายภาพและสภาพแวดล้อมได้มาก
- 5) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522 เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากคณะกรรมการควบคุมการก่อสร้างได้มี เทศบัญญัติและกฎกระทรวงใช้บังคับอยู่หลายฉบับ กล่าวคือ ในเขตเทศบาลนครกรุง เทพ เดิมใช้ เทศบัญญัติของ เทศบาลนครกรุง เทพ ในเขต เทศบาลนครธนบุรี เดิมใช้ เทศบัญญัติของ เทศบาลนครธนบุรี และในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาล เดิมใช้กฎกระทรวง พ.ศ. 2498 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ประกอบกับ เทศบัญญัติและกฎกระทรวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

อาคารที่ปลูกสร้างในกรุงเทพมหานครปัจจุบันถูกควบคุมด้วยข้อบัญญัติ พ.ศ. 2522 นั้น เป็นส่วนใหญ่และ เมื่อนำมาใช้ควบคุมการปลูกสร้างอาคารในกรุงเทพมหานคร สิ้นฤทธิ์ ความไม่เหมาะสมในข้อบัญญัติบางข้อได้ทำลายสภาพแวดล้อมและสัดส่วนของเมือง โดยเฉพาะในเรื่องความสูงตามทบบัญญัติ กำหนดขึ้นตามข้อ 71 บัญญัติไว้ว่า

"ห้ามมิให้ปลูกสร้างอาคารสูงกว่าระดับพื้นดิน เกินสอง เท่าของระบบ จากผนังด้านหน้าของอาคารจดแนวถนนฉากตรงข้าม"

อาคารเก่าในกรุงเทพมหานคร เช่นอาคารตึกแถวโดยส่วนใหญ่มีความสูงจากพื้นชั้นแรกถึง เพดานประมาณ 3.75 เมตร และชั้นที่ 2 และ 3 มีความสูงประมาณ 3.00 เมตร ตัวอาคารมีความสูง 2-3 ชั้นโดยทั่วไปหลังคาเป็นแบบจั่วหรือปั้นหยา ดังนั้น เมื่อมีการปลูกสร้างอาคารใหม่ตามข้อบัญญัติชั้น ความสูงของอาคารจะเปลี่ยนไป เกิดการเปรียบเทียบกันขึ้นกับอาคารเก่า ความสูงดังกล่าวนี้ ทำให้เส้นขอบฟ้าของเมือง เปลี่ยนไป เป็นการทำลายเส้นขอบฟ้า (Skyline) เดิมของเมืองด้วย

6) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องอาคารจอตระยนต์ พ.ศ. 2521

เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากยังไม่มีข้อบัญญัติอาคารจอตระยนต์ชั้นข้างคืบใน เขตกรุงเทพมหานคร เป็นเหตุให้ต้องนำข้อบังคับ เกี่ยวกับลักษณะอาคารชนิดอื่นมาซึ่งบังคับ ซึ่งไม่เหมาะสมและ เพื่อให้เหมาะสมกับความเจริญในสภาพปัจจุบันจึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับอาคารจอตระยนต์ชั้น ประเด็นหลักของกฎหมายฉบับนี้ คือ การกำหนดแนวหน้าอาคาร กำหนดส่วนเปิดโล่งของอาคารจอตระยนต์ และการให้มีระบบท่อน้ำดับเพลิง

7) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัด

แปลง ใช้หรือ เปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด ภายในบริเวณกรุงเทพมหานคร โทสินทร์ชนานและชนนอก เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2 ฉบับนี้ ก็เนื่องจากว่าบริเวณกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมอันสำคัญของ ประเทศในทกด้าน จึงปรากฏว่า ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวได้เกิดมีปัญหาทางด้าน การจัดวางผังเมือง การใช้ที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ อันเป็นมรดกสืบทอดความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาติและปัญหาทางสภาวะแวดล้อม ดังนั้น เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอันมีมาอย่างช้านานอาศัย จึงได้ตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร 2 ฉบับนี้ขึ้น

จะเห็นว่า ในการกำหนดนโยบายระดับต่าง ๆ ของรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญและต้องการให้การอนุรักษ์บริเวณที่มีคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ โดยเฉพาะบริเวณกรุงเทพมหานคร (หมายถึงบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านตะวันออกถึง เขตคลองรอบกรุง) สอดคล้องกันตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่แผนพัฒนาฯ ระดับชาติ ระดับผังเมืองรวม และระดับแผนพัฒนาฯ ของท้องถิ่น รวมทั้งความร่วมมืออย่าง เต็มที่ของนักวิชาการ และภาค เอกชนทั้งในอนาคต อาจ ขยาย เขตพิกทอนรักรชออกไปจนถึง เขตคลองผดุงกรุง เกษม หรือพิกทอนที่เหมาเสมอ มต่อๆไป แต่ในทางปฏิบัติ พบว่ามีกฎหมายที่จะใช้ เป็น เครื่องมือในทางอนรักรชน้อยมาก และไม่มีกฎหมาย เพื่อการอนรักรชโดยตรง สิ่งที่ใช้ได้ผลกสถนขณะนี้ได้แก่ ข้อบัญญัติ กรุง เทพมหานคร เรืองกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างฯ บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ 2 ฉบับ เท่านั้น

3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้าน เศรษฐกิจระดับชุมชน

3.2.1 สภาพเศรษฐกิจทั่วไป

กรณีศึกษาสภาพ เศรษฐกิจกรุงรัตนโกสินทร์ในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของระบบ เศรษฐกิจของกรุง เทพมหานครพบว่า พกทส่วนใหญ่ของกรุงรัตนโกสินทร์ยังคง ความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจของกรุง เทพมหานครอย่างมาก เห็นได้จากปรากฏมัยาน การค้าระดับประเทศหลายแห่ง เช่น ย่านการค้า ท่าเตียน ย่านปากคลองตลาด ว่าง บรพา พาทริต ส้าเพ็ง มหานคร บางลำภู ฯลฯ แม้ว่า เขตเมืองจะขยายกว้างไกล ออกไปเท่าใดก็ตาม แต่เนื่องจาก เส้นทางการคมนาคมของกรุง เทพฯ มีศูนย์กลางอยู่ ในใจกลาง เมือง ความสัมพันธ์ของย่านการค้าแต่ละแห่งจึง เชื่อมโยงกันแน่นคชณะล้า ดับชั้น (hierarchy) ซึ่งนับ เป็นสา เหตุหนึ่งทททำให้พกทขยายออกไปหมยยังคงผูกพัน และอยู่ใน เขตอิทธิพลของกลางใจ เมือง เช่น เต็ม (เกียรติ จิวะกุล และคณะ 2525 : 59) หรือกล่าวแทนทาง เศรษฐกิจสงกว่าพกทรอบนอก การประกอบการค้าและ บริการ เป็นตัวนำรายได้ เข้าสู่พกทมากที่สุด จากการศึกษาการใช้ที่ดินกรุงรัตนโก สินทร์พบว่า ในส่วนพาณิชยกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจการค้าชาย ตลาด แปะร้านค้าปรากฏตัวหนาแน่นตามบริเวณริมถนนและกระจกตัว เป็นย่านการค้าที่สำคัญ ๆ ในรูปของตึกแถวสงประมาณ 3-5 ชั้น 1-2 ชั้นล่างใช้ประกอบการค้า และ พักอาศัยในชั้นสง ๆ ควบคกนไป บางบริเวณมีพิกทการจากตึกแถวสรูปแบบของ office building ทมความสงนัย 10 ชั้น ได้แก่ ว่างบรพา ย่านบางลำภู เขา วราช และสวนมะลิ ลักษณะของย่านการค้าระดับประเทศดังกล่าว มีผลให้เกิดสภาพ คลองตัว แปะสืบต่อ "ชีวิต" ของกรุงรัตนโกสินทร์ได้อย่างต่อเนื่อง ยกเว้นบางบริเวณ เช่น ท่าเตียน ที่เริ่มมีปัญหาจากการถูกควบคกม เป็น เขตอนรักรช เกาะรัตนโกสินทร์ ในอนาคต "ท่าเตียน" อาจถูกเปลี่ยนกิจกรรมการใช้ประโยชน์พกท เช่น ท้าเป็น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือบริเวณเปิดโล่ง เพื่อการสันทนาการ แล้วแต่หน่วยงาน ของรัฐ เช่น กรุง เทพมหานคร จะดำเนินการ และอาจจะไม่เหลือ เค้าของการ เป็น ย่านการค้าที่เคยรุ่ง เรืองมานานนับแต่ เริ่มสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ เลยก็ได้

นอกจากกลมประชากรที่ประกอบการด้านพาณิชยกรรมแล้ว ประชากร อีกกลมหนึ่งมีอาชีพ เกี่ยวกบรับราชการ และการศึกษา เนื่องจากพกทกรุงรัตนโก สินทร์ชั้นใน เป็นที่ตั้งของสถานราชการและสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ประชากร กลมนี้ส่วนใหญ่พักอาศัยนอก เขตกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งทำให้กรุงรัตนโกสินทร์โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉพาะใน เขตคลองรอบกรุงในปัจจุบันมีแนวโน้มจะ เป็นที่ทำงานและให้บริการใน เวลากลางวันและประชากรเบาบางในตอนกลางคืน แม้ว่ากลุ่มราชการและนักศึกษา เหล่านี้ จะน่าย้ายได้ เข้าสัปดาห์น้อยกว่ากลุ่มพ่อค้า แต่เนื่องจากมีเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดการขยายตัวในระบบการค้าปลีก และการบริการอย่างแพร่หลาย เช่น ย่านท่าพระจันทร์ บางลำภู เป็นต้น

3.2.2 รายได้ท้องถิ่น

ในด้านของรายได้ท้องถิ่น พิจารณาผลการจัดเก็บภาษีอากร 5 หมวด สำคัญของกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับกรุงรัตนโกสินทร์ในบึงบประมาณ 2531 พบว่าภาษีที่เก็บได้ทั้งหมดของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์คิดเป็น 5.6 % ของภาษีที่เก็บได้ทั้งกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่เป็นภาษีอากรประเภทการค้าจำนวน 2,050.7 ล้านบาท เขตพระนครมียอดรายได้จากภาษีการค้ามากที่สุดเป็นจำนวน 3 เขต คือ เก็บได้ 1,016.52 ล้านบาท จากจำนวนผู้ชำระภาษี 50,594 ราย รองลงมา ได้แก่ เขตป้อมปราบฯ ซึ่งมีจำนวนผู้ชำระภาษีใกล้เคียงกัน คือ 52,539 ราย แต่มี ยอดรายได้รองลงมาจากภาษีการค้าพบว่า เขตป้อมปราบฯ เก็บได้มากที่สุด คือ 726.07 ล้านบาท รองลงมาคือ เขตสัมพันธวงศ์ และเขตพระนคร จำนวน 411.82 ล้านบาท และ 240.28 ล้านบาท ส่วนภาษีบุคคลธรรมดา เขตสัมพันธวงศ์เก็บได้ มากที่สุด รองลงมาคือ เขตพระนครและเขตป้อมปราบฯ เป็นจำนวนเงิน 310.21 ล้านบาท 230.99 ล้านบาท และ 228.74 ล้านบาทตามลำดับ

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงการชำระภาษีอากรใน 4 ปีงบประมาณที่ผ่านมา (พ.ศ. 2528-2531) ผลการจัดเก็บภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้น เฉลี่ย 6.85% ต่อปี การจัดเก็บภาษีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะปี งบประมาณ 2531 ซึ่งภาษีอากรของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น เฉลี่ย 47.57% ขณะที่ปีงบประมาณ 2530 เพิ่มขึ้นเพียง 1.28% และปีงบประมาณ 2529 ภาษีลดลง จากปีงบประมาณ 2528 ถึง -28.30% เขตพระนครมีผลการจัดเก็บภาษีอากรได้ เพิ่มขึ้นมากที่สุด เฉลี่ย 27.59% ต่อปี รองลงมาคือ เขตป้อมปราบฯ เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.89% ต่อปี เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตเดียวที่เก็บภาษีได้ลดลง เฉลี่ย -4.71% ต่อปี ซึ่งทั้ง 3 เขตมีผลการจัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มมากขึ้นสูงมากในปีงบประมาณ 2531 โดยเฉพาะ เขตป้อมปราบฯ

จากข้อมูลที่น่าเสนอดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แม้ประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ กำลังลดจำนวนลง แต่ก็มิได้ผลต่อการขยายตัวทาง เศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันรายได้ท้องถิ่นในด้านของภาษีอากรที่มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นกลับแสดงว่าประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น และการขยายตัวทาง เศรษฐกิจมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นตลอดเวลา

3.2.3 การท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะเป็นที่มาของการนำเงินเข้าประเทศแหล่งใหญ่ สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เดินทาง เข้ามาในประเทศไทย คือ เอกภพเฉพาะตัวของชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภูมิประวัติศาสตร์ยาวนาน มีโบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรม และศิลปกรรมต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้และปรากฏให้เห็นกันจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีความสวยงามตามธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศที่อบอุ่น เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งการท่องเที่ยวในเมืองไทยยังให้ความประหยัดกว่า เมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวต่างประเทศอื่น ๆ นอกจากนกรัง เทพฯ ยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อให้เกิดความสะดวกในการคมนาคมติดต่อ นับเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมักเดินทาง เข้ามาในราว เดือนพฤศจิกายน - เมษายน และอีกช่วงคือ เดือนสิงหาคม ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศ เอเชีย และ แปซิฟิก โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านของเราเอง การเดินทางเข้ามานิยมใช้ระบบ *Package Tour* จัดโดยบริษัทท่องเที่ยว ประมาณ 90% ของนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร และในจำนวนนี้ 95% มีเป้าหมายมาชมพระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และวัดพระเชตุพนฯ เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงท่องเที่ยวในสถานที่ใกล้เคียงซึ่งอยู่ในเส้นทาง เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ วัดอรุณราชวราราม วัดสุทัศน์เทพวราราม ภูเขาทอง วัดไตรมิตร วัดเบญจมบพิตร พระที่นั่งวิมานเมฆ ย่านสำเพ็ง - เยาวราช ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีเรือชมทิวทัศน์สองฟากแม่น้ำเจ้าพระยาและลัดคลองใกล้เคียงอีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการท่องเที่ยวจะนำผลดีต่อ เศรษฐกิจกรุงรัตนโกสินทร์และกรุงเทพมหานครอย่างมากในปัจจุบันก็ตาม แต่สิ่งควรระวังไว้เสมอประการหนึ่งคือ การท่องเที่ยว เป็นเพียงผลพลอยได้ทาง เศรษฐกิจ ที่เกิดจากการมีเอกลักษณ์วัฒนธรรม เป็นของตนเอง เท่านั้น การท่องเที่ยวไม่ใช่ว่าสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุดจนถึงขนาดต้องปรับปรุง แต่ง เปลี่ยนแปลงความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยว หากจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวัฒนธรรมของเราเองแล้ว น่าจะเป็นไปตามวิวัฒนาการทางสังคม เป็นการปรับตัวเพื่อการพัฒนาสัมคมบนพื้นฐานของความ เป็นไปได้มากกว่า

3.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคมระดับชุมชน

3.3.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

ใน พ.ศ. 2531 กรุงรัตนโกสินทร์มีประชากรรวมทั้งสิ้น 234,701 คน คิดเป็นเพียง 4.14% ของประชากรทั้งกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนถึง 5,670,692 คน เขตที่มีประชากรมากที่สุดคือ เขตพระนคร 102,777 คน รองลงมาคือ เขตป้อมปราบฯ 81,940 คน และเขตสัมพันธวงศ์ 49,058 คน คิดเป็น 44.20% , 34.90% และ 20.90% ของประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ ตามลำดับ (ตาราง 4.2 และแผนภูมิ 4.1)

ประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงป้อมปราบฯ 26,814 คน (11.42%) แขวงสัมพันธวงศ์ 19,725 คน (8.40%) และแขวงคลองมหานาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18,872 คน (8.00%) ส่วนบริเวณที่มีประชากรอยู่น้อยมาก ได้แก่ แขวงเสาชิงช้า มีประชากรเพียง 4,990 คน (2.12%) และแขวงชนะสงคราม 5,441 คน (2.81%) แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ 5,772 คน (2.45%) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า บริเวณที่มีประชากรมาก เป็นเพราะมีขนาดพื้นที่กว้างใหญ่คือ แขวงบ่อம்பราข และ แขวงคลองมหานาค หรือ เป็นย่านการค้าสำคัญ เช่น แขวงสัมพันธวงศ์และแขวงวังบูรพา แต่บริเวณที่มีประชากรน้อยจำกัด เขตอยู่ในเขตพระนครทั้งสิ้น และเป็นแขวงที่มีขนาดเล็ก

3.3.2 ความหนาแน่นของประชากร

เมื่อพิจารณาในด้านของประชากรต่อพื้นที่แล้วพบว่า ความหนาแน่นของประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ จัดอยู่ในกลุ่มบริเวณที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงมาก กล่าวคือ มีความหนาแน่นเฉลี่ยสูงกว่าความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานครถึงประมาณ 7 เท่า ใน พ.ศ. 2531 กรุงเทพมหานคร มีประชากรหนาแน่นประมาณ 5.8 คนต่อไร่ ขณะที่กรุงรัตนโกสินทร์มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 42 ต่อไร่ เขตที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดได้แก่ เขตบ่อம்பราข คือ ประมาณ 67.9 คนต่อไร่ ส่วนเขตสัมพันธวงศ์และเขตพระนคร มีความหนาแน่นประมาณ 55.4 และ 29.7 คนต่อไร่ ตามลำดับ (ตาราง 4.5 และแผนที่ 4.2)

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของประชากรในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา คือระหว่าง พ.ศ. 2521-2531 พบว่า ความหนาแน่นของประชากรมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2525-2526 สำหรับเขตบ่อம்பราข นับเป็นเขตที่มีความหนาแน่นลดลงจากเดิมสูงมากโดยใน พ.ศ. 2521 มีความหนาแน่นของประชากรสูงมากถึง 162.8 คนต่อไร่ ใน พ.ศ. 2531 ความหนาแน่นของประชากรลดลงเหลือเพียง 67.9 คนต่อไร่ ในเขตสัมพันธวงศ์ความหนาแน่นของประชากรมีแนวโน้มลดลงเช่นกันแต่ไม่มากเท่าเขตบ่อம்பราข กล่าวคือ พ.ศ. 2521 เขตสัมพันธวงศ์ มีประชากรหนาแน่นประมาณ 89.9 คนต่อไร่ ใน พ.ศ. 2531 มีความหนาแน่นประมาณ 55.4 คนต่อไร่ ส่วนเขตพระนคร ความหนาแน่นของประชากรไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก การที่ความหนาแน่นของประชากรกรุงรัตนโกสินทร์มีแนวโน้มลดลง เช่นนี้ เป็นผลโดยตรงจากการลดจำนวนลงของประชากร แต่อย่างไรก็ตามความหนาแน่นของประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ยังคงอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อเทียบกับพื้นที่ส่วนอื่นของกรุงเทพมหานคร

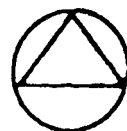
บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นเป็นพิเศษ คือ มีความหนาแน่นสูงกว่า 60 คนต่อไร่ ได้แก่ แขวงบ่อம்பราข (80.2) แขวงบ้านบสถร (78.1) แขวงคลองมหานาค (67.4) แขวงสัมพันธวงศ์ (65.3) และแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ (64.1) ส่วนบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุด คือ มีเพียง 9.5 คนต่อไร่ ได้แก่ แขวงพระบรมมหาราชวัง และบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นน้อยกว่า 30 คนต่อไร่ ได้แก่ แขวงชนะสงคราม (25.7) และแขวงสามพระยา

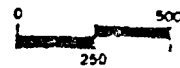
แผนที่ : 3.1 | ความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2531
สัญลักษณ์

- ▲ มากกว่า 60 คนต่อไร่
- ▲ 50-60 คนต่อไร่
- ▲ 30-50 คนต่อไร่
- ▲ 10 - 30 คนต่อไร่
- ▲ น้อยกว่า 10 คนต่อไร่
- เส้นแบ่งเขต

แผนที่ 3-1

มาตราส่วน

ม.

ที่มา: จากการคำนวณ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด วิทยาลัยนพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ ครุ.ฉก. 310108

3.3.3 การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร

ในขณะกึ่งประชากรกรุงเทพมหานคร พิจารณาในช่วงปี 10 ปีที่ผ่านมาคือระหว่าง พ.ศ.2521-2531 มีประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาก กล่าวคือในช่วง 5 ปีแรก (พ.ศ.2521-2526) มีประชากรเพิ่มขึ้น 147,818 คน หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.03 และในช่วง 5 ปีหลัง (พ.ศ.2526-2531) มีประชากรเพิ่มขึ้นอีก 652,365 คน หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 13.00 แต่ประชากรกรุงเทพมหานครกลับมีแนวโน้มลดลงคือ ในช่วง 5 ปีแรก ประชากรกรุงเทพมหานครลดลงจากเดิมถึง 142,903 คน หรือลดลงในอัตราร้อยละ -35.48 และในช่วง 5 ปีหลัง ประชากรลดลง 25,049 คน คิดเป็นลดลงร้อยละ -9.64 จะเห็นได้ว่าประชากรกรุงเทพมหานครที่เพิ่มขึ้น เป็นผลจากการเพิ่มของประชากรนอกเขตกรุงเทพมหานครทั้งทางสิ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เขตกรุงเทพมหานครกำลังเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ กรุงเทพมหานครผ่านจุดอิ่มตัวและกำลังซบเซาลงแล้วโดยเฉพาะในช่วง 5 ปีแรก (ตาราง 4.3-4.4 และแผนภูมิ 4.2)

ในรายละเอียดของพื้นที่พบว่า ช่วง พ.ศ.2521-2526 นั้น ประชากรทุกแขวงลดลงจากเดิม โดยที่ประชากรในแขวงคลองมหานาคลดลงในอัตราที่มากที่สุดคือ ร้อยละ 76.62 รองลงมาได้แก่ ประชากรแขวงตลาดน้อย (-40.07%) แขวงป้อมปราบฯ (-38.92%) และแขวงจักรวรรดิ (-35.85%) สำหรับประชากรในแขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดราชบพิธ และแขวงเสาชิงช้า มีประชากรลดลงไม่มากนักคือ คิดเป็น -5.66%, -6.05% และ -6.93% ตามลำดับ

ในช่วง พ.ศ.2526-2531 ประชากรส่วนใหญ่ยังคงลดลง แต่ลดลงในอัตราที่น้อยกว่าช่วง 5 ปีแรก แต่ละบางแขวง เฉพาะในเขตพระนคร เริ่มมีประชากรเพิ่มขึ้น แขวงที่ยังคงมีประชากรลดลง ได้แก่ แขวงสำราญราษฎร์ แขวงเสาชิงช้า และแขวงบางขุนพรหม มีประชากรลดลงมากที่สุด คือ -24.28%, -23.53% และ 22.61% ตามลำดับ แขวงที่มีประชากรเพิ่มขึ้น ได้แก่ แขวงพระบรมมหาราชวัง เพิ่มขึ้นถึง 10.49% แขวงชนะสงคราม แขวงวัดสามพระยา และแขวงพานถม มีประชากรเพิ่มขึ้น 7.21%, 6.82% และ 4.56% ตามลำดับ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ด้านเหนือของกรุงเทพมหานครน่าจะมีการขยายตัวมากขึ้น เห็นได้จากประชากรเพิ่มขึ้นเพียง 4 แขวง ในจำนวนนี้อยู่ในพื้นที่ด้านเหนือถึง 3 แขวง

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรกรุงเทพมหานครจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด หรือพิจารณาแบบ *Absolute Change* เปลี่ยนแปลงประชากรน้อยที่สุดในช่วง 5 ปีแรก และแขวงวัดราชบพิธมีการเปลี่ยนแปลงประชากรน้อยที่สุด คิดเป็น 48.01% และ 0.33% ของการเปลี่ยนแปลงประชากรกรุงเทพมหานคร ส่วนในช่วงหลังแขวงป้อมปราบฯ มีการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตรามากที่สุด และแขวงชนะสงครามมีการเปลี่ยนแปลงประชากรน้อยที่สุด คิดเป็น 17.60% และ 1.46% ตามลำดับ

ทั้งนี้ เหตุสำคัญที่ทำให้กรุงรัตนโกสินทร์มีอัตราการลดลงของประชากรอย่างต่อเนื่องนับสิบปี เช่นนี้ น่าจะเนื่องมาจาก เป็นศูนย์รวมของการเจริญเติบโตมาแต่เดิม การพัฒนาในช่วงเวลายาวนาน ทำให้กรุงรัตนโกสินทร์ขยายตัวจนเต็มพื้นที่กลายเป็นความแออัดคับคั่งจนเกินความพอดี และไม่สามารถจะขยายออกไปมากขึ้น ประกอบกับที่ดินในเมืองราคาแพง เหมาะแก่การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์ที่ผลประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่าง่า เจ้าของที่ดินเดิมจึงนิยมขายหรือให้เช่าที่แล้วย้ายไปอยู่อาศัยแถบชานเมือง ซึ่งราคาที่ดินถูกกว่าและสภาพแวดล้อมดีกว่า สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ประชากรกรุงรัตนโกสินทร์ลดลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 2525-2526 น่าจะเป็นผลกระทบจากการประกาศข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมสิ่งปลูกสร้างตามนโยบายอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ และโครงการย้ายสถานที่ราชการออกจากชานเมือง

3.3.4 สถานสังคมและวัฒนธรรม

ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในกรุงรัตนโกสินทร์ มองในภาพรวมแล้วไม่แตกต่างไปจากสังคมไทยทั้งประเทศเท่าใดนัก แต่หากมองต่อจากพัฒนาการของพื้นที่เฉพาะกรุงรัตนโกสินทร์แล้วพบว่า มีลักษณะแตกต่างไปจากบริเวณอื่น ๆ อยู่บ้าง เนื่องจาก เป็นชุมชนคนไทยและชาวต่างประเทศชาติต่าง ๆ ได้แก่ จีน แขก มอญ ลาว เขมร ฝรั่งเศส ฯลฯ ตั้งถิ่นฐานกันมาเนิ่นนานกว่า 200 ปี นับตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี จะเกิดการผสมผสานทางสังคมและวัฒนธรรมกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในปัจจุบัน ทุกคนกลายเป็นคนไทยที่มีบรรพบุรุษร่วมสร้างเสริมความเจริญเติบโตแก่กรุงรัตนโกสินทร์มาด้วยกัน วัฒนธรรม ประเพณี เฉพาะชาติที่ยังคงอยู่ได้รับการอุปถัมภ์เพื่อสืบต่อวัฒนธรรมของตนโดยปราศจากความขัดแย้งในสังคม ดังปรากฏทงวันในพุทธศาสนา ศาสนา เจ้าของชาวจีน สหราชอาณาจักรของชาวอิสลาม โบสถ์พราหมณ์ และโบสถ์ในศาสนาคริสต์ ตั้ง เป็นศูนย์กลางของแต่ละชุมชนใกล้เคียงกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา

อย่างไรก็ตามสังคมชาวไทยในพุทธศาสนายังคง เป็นชนกลุ่มใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวไทยพุทธทั้งหลายมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ผูกพันกับศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความภาคภูมิใจในอดีตและเอกราชของชาติ มีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมประจำชาติกันมาอย่างต่อเนื่อง

สังคมไทยมีการประกอบกิจกรรมและประเพณีวัฒนธรรมตลอดทั้งปี นับแต่วันขึ้นปีใหม่จนถึงวันสงกรานต์ปีเก่า ปีช้และพระราชพิธี ตลอดจนวันสำคัญต่าง ๆ ที่ประกอบกิจกรรมบนพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ มีดังแสดงในตาราง 4.8

ลักษณะสังคมไทยที่มีเอกลักษณ์มานานอีกประการหนึ่งก็คือ กิจกรรมที่ถือเคลือบกิจกรรมได้แก่ การผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค และปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ในลักษณะของการรวมกลุ่มหรือชุมชนเฉพาะแห่ง เช่น บ้านบาตร บ้านหม้อ ฯลฯ ดังเคยกลายมาแล้ว แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ระบบการผลิตทางอุตสาหกรรมใหม่เข้ามาแทนที่งานฝีมือรุ่นเก่าที่ขาดการส่งเสริมอย่างพอเพียงจึง เริ่มหมดความนิยม ช่างฝีมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มีเหลืออยู่หนึ่งประเภทประกอบอาชีพอย่างอื่น บ้านข้างหลายแห่ง ปัจจุบันเหลือแต่ซอก
ปราศจากกิจกรรมเช่นเดิม เช่น บ้านดินสอ บ้านพานถม

ตารางที่ 3.1 รายการกิจกรรม และประเพณีวัฒนธรรมประจำปี ในบริเวณ
กรุงรัตนโกสินทร์

วัน/เดือน	รายการ	สถานที่	องค์ประกอบ (ลักษณะ) ของกิจกรรม
1 ม.ค.	วันปีใหม่	-สนามหลวง	-งานฉลอง, ตักบาตร, มหรสพ
8 ม.ค. (เสาร์ที่ 2)	วันเด็กแห่งชาติ	-สถาบันต่าง ๆ สนามหลวง	-นิทรรศการ เด็ก
25 ม.ค.	วันกองทัพบก	-กระทรวงกลาโหม สนามหลวง, สนามชัย	-กิจกรรม, นิทรรศการทาง ทหาร, การแสดงยกทัพฟ้า และกีฬาต่าง ๆ
ก.พ.- เม.ย.	เทศกาลกีฬาไทย	-สนามหลวง, พิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ	-กีฬาเล่นว่าว, ตะกร้อ ฯลฯ ดนตรี เพื่อประชาชนทุกวันศุกร์
20 ก.พ.	วันมาฆบูชา	-วัดต่าง ๆ	-ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
24 ก.พ.	วันพระราชสมภพพระเจ้า บรมโกศ	-วัดพระเชตุพน, วัดราช บพิธสถิตมหาสีมาราม	-นิทรรศการแพทย์แผนโบราณ หน้าชัยนาท, ออกเหรียญ กษาปณ์
6 เม.ย.	วันจักรี	-พระบรมมหาราชวัง, วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพน, วัดราช บูรณะ, สนามหลวง, สะพานพุทธ	-กิจกรรมตามพระราชพิธี
13 เม.ย.	วันสงกรานต์	-สนามหลวง, วัดต่าง ๆ	-กิจกรรมประเพณี, การแต่ง กาย, การละเล่น, ขบวนแห่
28 เม.ย.	วันตรุษ	-วังละครแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ	-กิจกรรมและนิทรรศการทาง สถาปัตยกรรมและศิลปกรรม
1 พ.ค.	วันแรงงานแห่งชาติ	-สนามหลวง	-กิจกรรมและนิทรรศการ เกี่ยวกับแรงงาน, ชมมหรสพ
5 พ.ค.	พระราชพิธีฉัตรมงคล	-พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	-กิจกรรมตามพระราชพิธี และนิทรรศการ
10-11 พ.ค.	วันพระราชพิธีจรดพระ นังคัลแรกนาขวัญ	-วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สนามหลวง	-พระราชพิธีตามแบบโบราณ และนิทรรศการ
19 พ.ค.	วันวิสาขบูชา	-วัดต่าง ๆ	-ประกอบพิธีกรรมทาง พุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ตาราง 3.1 ต่อ)

วัน/เดือน	รายการ	สถานที่	องค์ประกอบ(ลักษณะ)ของกิจกรรม
31 ธ.ค.	วันสิ้นปี	-สนามหลวง	-เทศกาลประเพณี

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3.3.5 แหล่งบริการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการผดุงรักษา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมของชาติในด้านศิลปกรรม วรรณกรรม การศึกษาค้นคว้าทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ตลอดจนดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุของชาติ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดรับผิดชอบ คือ

1. กองการสังคีต กรมศิลปากร มอบหมายให้กองการสังคีต เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทาบทามบำรุง รักษา ฟื้นฟู รวบรวมและศึกษาค้นคว้าศิลปการแสดงทุกแบบอย่างของไทย อาทิ ผดุง ละคร หุ่นร่าย ระบำ หุ่น การต่อสู้ป้องกันตัวแบบโบราณ รวมทั้งการละเล่นพื้นเมือง และดนตรีไทย ดนตรีสากล ดำเนินกิจการโรงละครแห่งชาติ จัดแสดงนาฏศิลป์ไทย เพื่อเผยแพร่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรีต่างประเท ให้คำแนะนําและส่งเสริมความรู้ในเรื่องนาฏดุริยางคศิลป์ ตลอดจนวัฒนธรรมการแต่งกายยุคต่าง ๆ แก่ประชาชนที่ให้ความสนใจทั่วไป

2. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand cultural centre) ศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้ เป็นหน่วยงานราชการ สังกัดอยู่ในกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำเนินการสร้างแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2530 มีบทบาทที่สำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเป็นศูนย์กลางในการให้บริการศึกษา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสาขาต่าง ๆ แก่เยาวชน ประชาชนชาวไทย ตลอดจนชาวต่างประเทศ และเป็นสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้คนไทยตระหนักถึงคุณค่าอันสูงส่งของวัฒนธรรมไทย อันจะเกิดความรักความหวงแหน มรดกทางวัฒนธรรมของชาติจะได้ช่วยกันส่งเสริมนักวิชาไว้ เป็นศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของชาติสืบไป

นอกจากจะมีบทบาท หน้าทอนสำคัญเป็นแหล่งกลางในการจัดบริการกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นสถานที่สำหรับให้เข้าหรือบริการในลักษณะอื่น ๆ สำหรับแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่เยาวชน ประชาชน สร้างสรร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ตาราง 3.1 ต่อ)

วัน/เดือน	รายการ	สถานที่	องค์ประกอบ (ลักษณะ) ของกิจกรรม
31 ธ.ค.	วันสิ้นปี	-สนามหลวง	-เทศกาลประเพณี

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3.3.5 แหล่งบริการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานหนึ่ง ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมของชาติ ในด้านศิลปกรรม วรรณกรรม การศึกษาค้นคว้าทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ตลอดจนดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุของชาติ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีหน่วยงานสังกัดรับผิดชอบ คือ

1. กองการสังคีต กรมศิลปากร มอบหมายให้กองการสังคีต เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทบทวนบำรุง รักษา ฟื้นฟู รวบรวมและศึกษาค้นคว้าศิลปการแสดงทุกแบบอย่างของไทย อาทิ ละคร ระบำ ร้องรำ ทำนอง การต่อสู้ป้องกันตัวแบบโบราณ รวมทั้งการละเล่นพื้นเมืองและดนตรีไทย ดนตรีสากล ดนตรีสากล การร้องละครแห่งชาติ จัดแสดงนาฏศิลป์ไทย เหนือ เหนือพระที่นั่งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรีศิลป์ต่างประเทศ ศึกษาค้นคว้าและส่งเสริมความรู้ในเรื่องนาฏดุริยางคศิลป์ ตลอดจนวัฒนธรรมการแต่งกาย ยุคต่าง ๆ แก่ประชาชนที่ให้ความสนใจทั่วไป

2. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand cultural centre) ศูนย์วัฒนธรรมแห่งนี้ เป็นหน่วยงานราชการ สังกัดอยู่ ณ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำเนินการสร้างแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2530 มีบทบาทที่สำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดย เป็นศูนย์กลางในการให้บริการศึกษา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสาขาต่าง ๆ แก่เยาวชน ประชาชนชาวไทย ตลอดจนชาวต่างประเทศและเป็นสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในบรรดาประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้คนไทยตระหนักถึงคุณค่าอันสูงส่งของวัฒนธรรมไทย อันจะเกิดความรักความหวงแหน มรดกทางวัฒนธรรมของชาติจะได้ช่วยกันสงวนรักษาไว้ เป็นศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของชาติสืบไป

นอกจากจะมีบทบาท หน้าท่อนสำคัญที่เป็นแหล่งกลางในการจัดบริการกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ แล้ว ยัง เป็นสถานที่สำหรับให้เข้าหรือบริการในลักษณะอื่น ๆ สำหรับแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่เยาวชน ประชาชน สร้างสรร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กองจดหมายเหตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรวบรวม เก็บรักษาและให้บริการ เอกสารซึ่งมาจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานและการศึกษาประวัติศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ซึ่ง เอกสารจะมีลักษณะอยู่ในรูปแบบของการบันทึก จดหมายโต้ตอบทางราชการ รูป ภาพ แผนที่และแผนผัง ภาพยนต์ แถบบันทึกเสียง อันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม และ ให้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของชนรุ่นหลังต่อไป

เอกสารจดหมายเหตุนั้น เป็นเอกสารที่มีเพียงชุดเดียวเท่านั้น ได้มาจากหน่วยงานที่ผลิต เอกสารขึ้นและใช้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องส่ง เอกสารที่ปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้วไป เก็บที่กองจดหมายเหตแห่งชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 เมื่อกองจดหมายเหตแห่งชาติได้รับ เอกสารแล้วก็จะตรวจคัด เลือก ประเมินคุณค่าเอกสารนั้น ๆ จัดหมวดหมู่และเก็บรักษา เอกสาร สำคัญที่สนกระแสการดำเนินงานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เหล่านี้ได้ รวมทั้งบรรดะ ซ่อมแซม เอกสารสำคัญที่สนกระแสการดำเนินงานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เหล่านี้ไว้ รวมทั้งบรรดะซ่อมแซม เอกสารชำรุด เสียหาย และนำออกให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ และผู้สนใจ เอกสารจดหมายเหตุนั้นจะได้รับการจัดพิมพ์ เผยแพร่ จัดนิทรรศการ เป็นครั้งคราว มีการนำชมการดำเนินงาน การจัดบรรยายทางวิชาการ และฝึกอบรมในการจัดเก็บ เอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนีกองจดหมายเหตแห่งชาติยังมีหน้าที่บันทึก เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นไว้ เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชาติสืบไป

4. กองหอสมุดแห่งชาติ เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมรักษา และ เผยแพร่สมบัติทางวัฒนธรรมของชาติทางสื่อความรู้ ความคิด ในรูปจารึก หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อทัศน วัสดุ เป็นศูนย์กลางทางด้านบรรณารักษศาสตร์ รวมทั้งการประสานงานกับห้องสมุด สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ ดำเนินการวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ทัณฑ์ตรารายการ บรรณานุกรม ตระชนีตามหลักบรรณารักษศาสตร์ นำออกเผยแพร่โดยให้บริการอ่านและสงั เสริมช่วย เหลือการค้นคว้าวิจัยของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา เอกชน ทั้งในส่วนกลางที่กองหอสมุดแห่งชาติ ทำวาสกรั หอสมุดดาราจราชานภาพ ศูนย์ราธิบ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และ หอสมุดแห่งชาติสาขาต่าง ๆ วนส่วนภูมิภาค

นอกจากนี้ กองหอสมุดแห่งชาติ ยังมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์ข้อมูลระหว่างชาติอันได้แก่ ศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติแห่งภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (International serials data system, Regional centre Southeast Asia) (ISDS-SEA) ศูนย์กลางแลกเปลี่ยนและยืมสิ่งพิมพ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (National library and documentation centre of southeast Asia consortium) (Nlde-sea consortium) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการสนเทศในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและนานาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เป็นที่รวบรวม ศิลปโบราณวัตถุ อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่เคียง เรื่องมาในอดีต ดังนั้น จึงเป็นศูนย์รวมกิจการ เผยแพร่ความรู้ใน เรื่องมรดกทางวัฒนธรรมแก่ประชาชนทุก เพศทุกวัยให้ เข้าใจและ เกิดความภาคภูมิใจในอารยธรรมของคน อันจะนำมาซึ่ง ความรักและความหวงแหน พยายามช่วยกันผดุงรักษาไว้ เป็นมรดกสืบทอดตลอดไป

ปัจจุบัน ศิลปโบราณวัตถุของไทย เรามีอยู่อย่างมากมายทั่วทุกจังหวัด กรม ศิลปากรจึงมอบหมายให้กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ดำเนินการรวบรวม สงวนรักษาคุ้มครอง ดูแลความปลอดภัยจัดทาสถาปัตยกรรมเป็นหลักฐาน ซ่อมแซมโบราณวัตถุให้คง สภาพ ทักษะการศึกษาค้นคว้า วิจัย จัดแสดง เพื่อ เผยแพร่แก่ประชาชน จัดกิจกรรม ศึกษา เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับวัตถุที่รวบรวมไว้ให้ เกิดความ เข้าใจ และ เห็นคุณค่า ทางศิลปวัฒนธรรม ชนบทธรรมนิยมประเพณี ประวัติศาสตร์และโบราณคดี ร่วมทง ทักษะด้านช่างและ อนุรักษ์ศิลปกรรมและวัฒนธรรม เป็นสมบัติของชาติ ตลอดจนดำเนินการ เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตการค้าโบราณ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เอกชนและการส่ง โบราณศิลปวัตถุออกนอกประเทศ

6. กองหัตถศิลป์ เพื่อดำรงไว้ซึ่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย ด้านการช่างศิลปกรรมและช่างฝีมือหลายลักษณะ "กองหัตถศิลป์" กรมศิลปากรจึง ได้รับมอบหมายหน้าที่อันสำคัญ 4 ประการ คือ

- สร้างสรร
- ดูแลรักษา
- ซ่อมบูรณะ
- สืบทอด

เพื่อทำงานด้านช่างฝีมือและงานด้านช่างศิลปดำรงอยู่ สร้างความภาค ภูมิใจแก่ชาวไทย และปรารถนาให้ชาวโลกสืบไปตลอดกาลนาน นอกจากนยงบริการ แก่บุคคลภายนอกทั้งภาครัฐบาลและ เอกชน

งานด้านศิลปกรรมของกองหัตถศิลป์นั้น ได้แก่ งานศิลปไทยและช่างสิบ หม่งงานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานโรงงาน และงานศิลปประยุกต์ รวมเรียกว่า "งานช่างศิลปไทย"

3.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพระดับชุมชน

3.4.1 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

3.4.1.1 ท้องและอาณาเขตการปกครอง

กรุงเทพมหานคร เป็นส่วนหนึ่งของ เขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 13 , 45 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 , 29 องศาตะวันออก บนพื้นที่รวมผืนฟ้าของแม่น้ำเจ้าพระยาออกไปจนจรด เขตคลองผดุงกรุงเกษม บนพื้นที่ 3 เขตการปกครอง หรือจาก 24 เขตของกรุงเทพมหานครดังกล่าว (แผนที่ 4.1) รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น 8,883 ตร.กม. หรือประมาณ 5,551 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.56 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด ซึ่งแต่ละเขตการปกครองมีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 4.1

พื้นที่กรุงเทพมหานครโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เกิดจากการทับถมของดินตะกอนน้ำพัดพา (Alluvium) ในฤดูน้ำหลากถ้าได้อิทธิพลจากน้ำทะเล เวหนชั้นสูงจะมีน้ำท่วมทั่วไป บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

3.4.1.2 สภาพภูมิอากาศ

บริเวณกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลของลมฟ้าอากาศแบบมรสุมโดยตรง การเปลี่ยนแปลงอากาศเป็นไปตามฤดูกาล ฤดูฝนมีฝนตกชุกใน เดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝนสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 400 มม.ต่อเดือน ฤดูหนาวมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม ฤดูร้อนมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 35 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน ในขณะที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย 95% ในเดือนตุลาคม และต่ำสุดเฉลี่ย 50% ในเดือนมกราคม

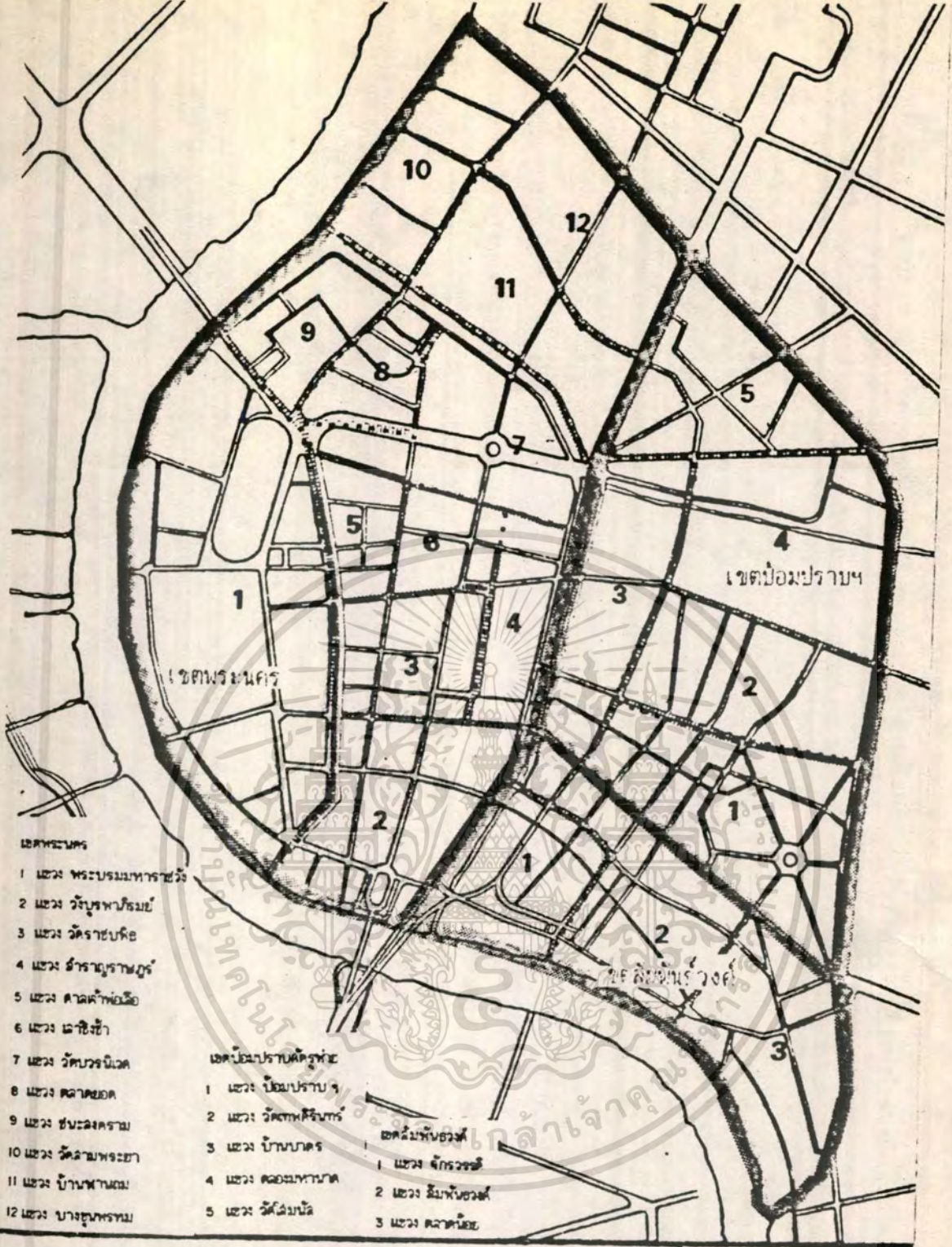
ลมประจำฤดูร้อนจะพัดมาจากทางทิศใต้ ฤดูหนาวจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือและฤดูฝนจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ สำหรับลมประจำถิ่น เนื่องจากบริเวณกรุงเทพมหานครอยู่ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งถือว่าเป็นที่ว่างโล่งขนาดใหญ่ ทำให้เกิดลมพัดถ่ายเทหมุนเวียนระหว่างทิศตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกอยู่ตลอดเวลา (ซินครอนฯ 2525 : 13-14) กระแสลมจะช่วยลดอากาศเป็นพิษในเขตเมือง เนื่องจากการลอยตัวของอากาศที่มีอุณหภูมิสูง นำเอาอากาศเสียไปด้วย และพัดพากระจายไปตามกระแสลมแรง ดังนั้น อากาศเสียในเขตตัวเมืองจึงยากที่จะส่งถึงระดับอันตราย อย่างไรก็ตามภาวะอากาศเป็นพิษที่มอตร้าเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ยังกังวลมีส่วนบั่นทอนทำลายสภาพโบราณสถาน และสถาปัตยกรรมสูงค่าในกรุงเทพมหานครโดยตรงและทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน

3.4.2 ลักษณะการใช้ที่ดิน

จากพัฒนาการทางพื้นที่ดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งทำให้มองเห็นภาพรวมในอดีตได้เป็นระยะ ๆ ในด้านของการใช้ที่ดินกรุงเทพมหานครปัจจุบัน จะพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินใน 2 ช่วงเวลา คือ พ.ศ. 2512 และ พ.ศ. 2530 ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันและสามารถชี้แนวโน้มการใช้ที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เขตพระนคร
- 1 แสง พระบรมมหาราชวัง
 - 2 แสง วัดบูรพาภิรมย์
 - 3 แสง วัดราชบพิธ
 - 4 แสง ตำราญราชวรวิหาร
 - 5 แสง ศาลเจ้าพ่อเสือ
 - 6 แสง เสาชิงช้า
 - 7 แสง วัดบวรนิเวศ
 - 8 แสง ตลาดยอด
 - 9 แสง ชนสลักธรรม
 - 10 แสง วัดสามพระยา
 - 11 แสง บ้านพานถม
 - 12 แสง บางขุนพรหม

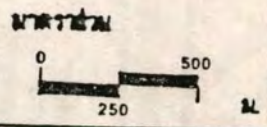
- เขตป้อมปราบฯ
- 1 แสง ป้อมปราบฯ
 - 2 แสง วัดเทพศิรินทราวาส
 - 3 แสง บ้านบาตร
 - 4 แสง ตลาดมหาพฤกษ์
 - 5 แสง วัดโสมนัส

- เขตสัมพันธวงศ์
- 1 แสง จักรวรรดิ
 - 2 แสง สัมพันธวงศ์
 - 3 แสง ตลาดน้อย

แผนที่ : 3.2 เขตการปกครอง
สัญลักษณ์

— — — — — เส้นแบ่งเขต
— — — — — เส้นแบ่งแขวง

แผนที่ 3-2

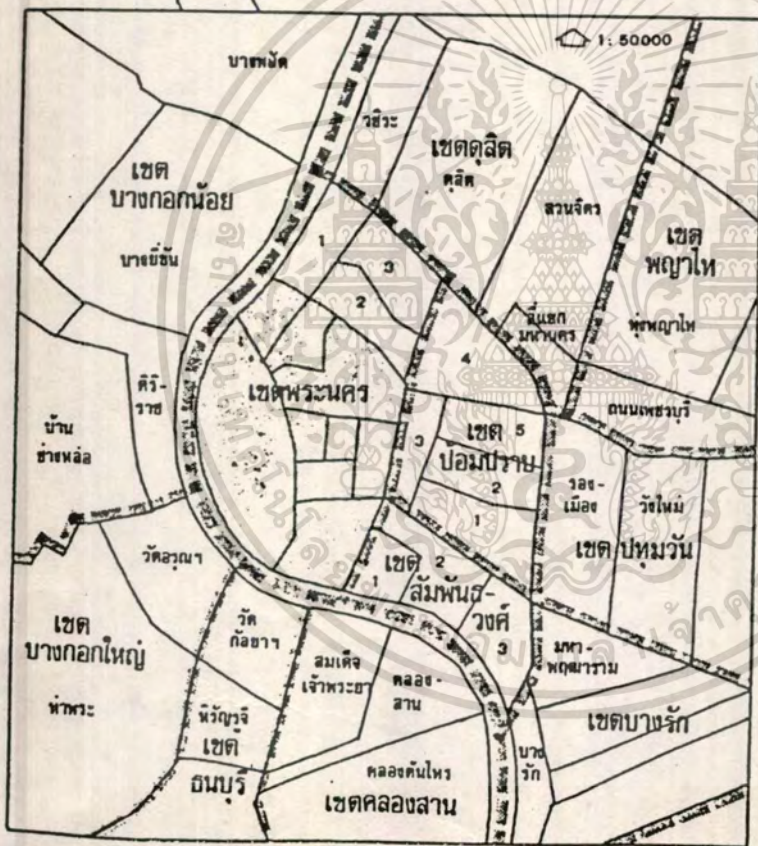
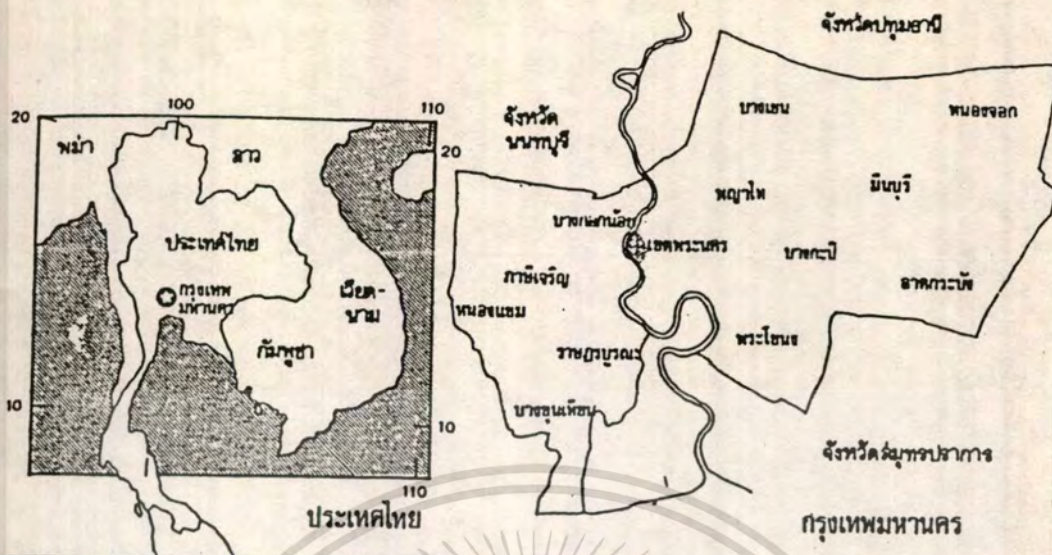

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิจัยและการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยาลัยนพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ ตรี. ๓๓. 310108

- บริเวณกรุงเทพมหานคร
- เขตพระนคร
- 1 แขวงวัดสามพระยา
 - 2 แขวงบ้านกนดม
 - 3 แขวงบางขุนพรหม
- เขตป้อมปราบ
- 1 แขวงป้อมปราบ
 - 2 แขวงวัดเทพศิรินทร์
 - 3 แขวงบ้านบาตร
 - 4 แขวงวัดโสมนัส
 - 5 แขวงคลองมหาสาร
- เขตสัมพันธวงศ์
- 1 แขวงจักรวรรดิ
 - 2 แขวงสัมพันธวงศ์
 - 3 แขวงตลาดน้อย
- เส้นแบ่งเขต
- เส้นแบ่งแขวง

ที่มา: กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร

เขตพระนคร

แผนที่ 3-3 แผนผังการแบ่งเขตการปกครอง

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยาลัยนพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ คร. ๓๓.310108
 ใบอนุญาตนี้ใช้ได้เฉพาะในเขตเมืองและเมืองเก่าเท่านั้น และต้องแจ้งให้ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางครั้งที่มีการนำไปใช้

อนาคตได้

3.4.2.1 การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512

ดังกล่าวแล้วว่ากรุงเทพมหานคร เป็นจุด เริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อประมาณ 200 ปีที่แล้วถึง พ.ศ. 2512 ขณะที่ยังประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนากรุงเทพฯ ให้เป็นศูนย์กลางประเทศทุก ๆ ด้าน เขตเมืองขยายออกไปทุกทิศทางอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะตามถนนสายหลักระดับภาคที่วิ่งออกไปจากกรุงเทพฯ เช่น ถนนสุขุมวิท ถนนพหลโยธิน หรือถนนเพชรเกษม และถนนสายหลักระดับเมืองที่เชื่อมกรุงเทพฯ กับชุมชนโดยรอบ เช่น ถนนงามวงศ์วาน ถนนสายกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนตากสิน พื้นที่เมืองในเวลานั้นประมาณ 66,331 ไร่ (เกียรติ จิระกล และคณะ 2525 : 50) ประชากรกรุงเทพฯ ขณะนั้นประมาณ 3,077,336 ไร่ เป็นประชากรในกรุงเทพมหานคร 292,610 คน หรือคิดเป็น 9.5% ของประชากรจังหวัด เป็นบริเวณที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 3 รองจากเขตพระโขนง (12.43%) และเขตวัฒนา (10.93%) อย่างไรก็ตามก่อนหน้านั้นกรุงเทพมหานคร เคยเป็นบริเวณที่มีประชากรอยู่อาศัยมากที่สุด คิดเป็น 30.19% และ 26.63% ของประชากรกรุงเทพมหานครลดลงเหลือเพียง 16.4% ของประชากรกรุงเทพฯ จัดเป็นอันดับที่ 2 รองจากประชากรดุสิต (17.97%) (จันทิมา ฉัตรไชยสิทธิ์กุล : 123-124) ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการขยายตัวของ เมืองที่กล่าวข้างต้น นั่นคือชาวกรุงเทพมหานคร เดิม เริ่มขยายขยายออกมานอก เขตพระนครที่คับคั่งแออัดสี่ด้านเมือง อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรต่อพื้นที่แล้ว กรุงเทพมหานครยังคงเป็นบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นสูง คือ ประมาณ 52 คนต่อไร่ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่บริเวณย่านการค้าสำคัญ เขตป้อมปราบฯ และ เขตสัมพันธวงศ์

เนื่องจากไม่มีการบันทึกข้อมูลปริมาณการใช้ที่ดินใน พ.ศ. 2512 มีแต่แผนที่แสดงการใช้ที่ดิน ดังแสดงในแผนที่ 4.4 ดังนั้น จึงทำการวัดพื้นที่แต่ละประเภทจากแผนที่ ซึ่งจะวัดได้เฉพาะพื้นที่การใช้ประโยชน์ชนบทตอนชั้นล่าง เท่านั้น (เหตุนี้จึง เป็นผลให้ เมื่อ เปรียบ เทียบปริมาณแผนที่การใช้ที่ดินพ.ศ. 2530 ต้องใช้พื้นที่เฉพาะชั้นล่าง เช่นกัน แต่ พ.ศ. 2530 การใช้ที่ดินประเภทที่พหุอาศัยและพาณิชยกรรมพัฒนาขึ้นในอาคารสูง จึงอาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงมีข้อบกพร่องไป) จากปริมาณการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512 ดังแสดงในตาราง 4.9 พบว่า การใช้ที่ดินประเภทพหุอาศัยมีประมาณใกล้เคียงกับการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรมคือประมาณ 23.36% และ 23.64% ของพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตอนใต้ของพระนคร ตั้งแต่ถนนเจริญกรุงลงมาจนถึงแม่น้ำเจ้าพระยา นอกนั้นยัง เกาะตัวริมถนนสายต่าง ๆ ที่วางพื้นที่ ย่านการค้าสำคัญ ๆ ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ท่าเตียน ท่าพระจันทร์ ปากคลองตลาด บางลำภู บ้านหม้อ พาหุรัด วังบูรพา ย่านถนนเจริญกรุง และเยาวราช ย่านสาเหิง สะพานหิน ตลาดน้อย วงเวียน 22 กรกฎาคม ย่านถนนบางเมือง ถนนหลวง มหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาค นาง เล็ง เทเวศน์ ส่วนย่านพักอาศัยพบกระจายตัวอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะด้านเหนือตั้งแต่ย่านบางลำภูขึ้นไปจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม และด้านตะวันออกบริเวณคลองมหานาค ที่เหลือแทรกอยู่ตามย่านการค้าในลักษณะตึกแถว สำหรับการใช้จ่ายที่ดินประเภทสถานราชการพบว่า มีอยู่ไม่น้อยเช่นกัน คือ ประมาณ 12.57% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตค เมือง เดิมและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นการพัฒนาของพื้นที่มาแต่เดิม ดันดึบรองลงมาได้แก่ การใช้จ่ายที่ดินประเภทศาสนสถาน ประมาณ 8.61% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ เป็นสถานศึกษา 3.29% และที่ว่าง 2.36% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่วนการใช้จ่ายที่ดินประเภทอุตสาหกรรม-คลังสินค้า นั้นว่ามีน้อยที่สุด คือประมาณ 2.13% ของพื้นที่ ส่วนใหญ่อยู่บริเวณถนนทรงวาดและย่าน เชียงกง นอกนั้นแทรกตัวอยู่ตามบริเวณต่าง ๆ เนื่องจากการเป็นอุตสาหกรรมเบาและไม่สร้างมลภาวะแก่พื้นที่ เช่น โรงพิมพ์แถบวัดราชบพิธ การทำทอง-นาถ-เงิน บริเวณวัดสุทัศน์ ตรอกหม้อและตรอกเฟื่องทอง

ตารางที่ 3.2 แสดงพื้นที่และร้อยละการใช้จ่ายประโยชน์ที่ดินกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2512 (หน่วย 1 ไร่)

ประเภทการใช้จ่าย	พ.ศ. 2512	
พักอาศัย	1,296.918	(23.36%)
พาณิชย์กรรม	1,312.463	(23.64%)
อุตสาหกรรมและคลังสินค้า	118.225	(2.13%)
สถานราชการ	967.876	(12.57%)
สถานศึกษา	182.657	(3.29%)
ศาสนสถาน	478.816	(8.61%)
ถนนและคลอง	1,235.292	(22.25%)
ที่ว่าง	131.824	(2.36%)
อื่น ๆ	99.378	(1.79%)
รวม	5,551.875	(100%)

ที่มา : คำนวณจากแผนการใช้จ่ายที่ดิน พ.ศ.2512 กทม.

3.4.2.2 การใช้จ่ายที่ดิน พ.ศ.2530

กรุงเทพมหานครปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มพื้นที่ ลักษณะโดยทั่วไปยังคงเป็นแบบผสม (Mix used) ระหว่างการพักอาศัยและพาณิชย์กรรม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในรูปของตึกแถว ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512 มากนัก สามารถแบ่งการใช้ที่ดินกรุงรัตนโกสินทร์ได้เป็น 10 ประเภทคือ (ตาราง 4.10 แผนภูมิ 4.3)

1. ที่พักอาศัย

มีเนื้อที่รวม 1,250.534 ไร่ คิดเป็น 22.52% ของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ จัดเป็นประเภทที่ใช้นอกมากที่สุด (ไม่รวมถนนและคลอง) ลักษณะที่พักอาศัยหนาแน่นมี 2 ประเภทใหญ่ คือ แบบบ้านเดี่ยวซึ่งมีก่อด้านหลังอาคารพาณิชย์ริมถนน ส่วนใหญ่จะอยู่ทางด้านเหนือคลองบางลำภูขึ้นไป ได้แก่ บ้านพานถม (41.92%) บางขุนพรหม (39.29%) วัดบวรนิเวศน์ (29.10%) และวัดสามพระยา (21.20%) จำนวนรวมทงหอพักและ *guest house* ด้วย กลุ่มที่พักอาศัยที่หนาแน่นสูงอีกประเภท คือ แบบตึกแถว ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ (42.32%) ตลาดยอด (34.66%) บ่อมปรวบฯ (34.60%) และคลองมหาเนาศ (33.53%) สำหรับที่พักอาศัยประเภทอาคารสูงหรือคอนโดมิเนียม พบบริเวณย่านถนนหลานหลวง ถนนพะเนียง และบริเวณตลาดน้อยซึ่งต่อเนื่องกับศูนย์การค้า *River City* สีพระยา แต่จำนวนไม่มากนัก

2. พาณิชย์กรรม

มีเนื้อที่รวม 944.006 ไร่ คิดเป็น 17% ของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ ลักษณะอาคารส่วนใหญ่เป็นตึกแถว ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่บริเวณสี่มหันขวางศ์ (34.52%) ตลาดน้อย (32.81%) วิ่งบูรพา (30.07%) ตลาดยอด (28.34%) และจักรวรรดิ (26.99%) และเริ่มมีประเภทอาคารสูง (*office building*) หลายสิบล้านในบางบริเวณ ได้แก่ การสร้างศูนย์การค้าขนาดใหญ่ย้ายวิ่งบูรพา-พาหุรัด บางลำภู ถนนเยาวราช ย่านธนาคารแถบสวนมะลิและย่านศูนย์การค้า *River City* ซึ่งนับเป็นบริเวณที่มีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม เข้มข้นขึ้นตลอดเวลานำเสนอเป็นพิเศษ ย่านการค้าในกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นย่านเก่าแก่และมีความสำคัญระดับเมือง-ระดับประเทศมีหลายแห่งดังกล่าวแล้วในเรื่องการใช้ที่ดิน พ.ศ. 2512 จึงมีกล่าวซ้ำในท่อนอก สำหรับย่านธุรกิจการค้าที่เริ่มขยายตัวใหม่ในรอบ 20 ปีนี้ ได้แก่ (ดูตำแหน่งประกอบ)

ย่านถนนบำรุงเมือง (ตอนนอก) (1) - เริ่มตั้งแต่สวนมะลิซึ่งกลายเป็นย่านของสถาบันการเงิน และการธนาคารสำคัญ ๆ หลายแห่ง ไปจนถึงเฉลิมเขต ซึ่งเป็นย่านห้องร้านค้าใหญ่ บริเวณปลายถนนยังเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลหัวเฉียวและศูนย์การค้าผ้าก๊อชเนื่องมาจากตลาดโอบีเบตด้วย

ย่านถนนหลานหลวง (2) - นับเป็นบริเวณหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพสูงมาก ในปัจจุบันมากกว่าคือ มีการสร้างอาคารพาณิชย์สูงประมาณ 4-5 ชั้นไปจนถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

office building หลายแห่ง ตลอด 2 ข้าง ถนนโดย เฉพาะบริเวณที่ต่อ เนื่องกับย่านค้าไม้ถนน ตาจรักษ์ และบริเวณที่ต่อ เนื่องกับถนนพะ เนียง ย่านธุรกิจใหม่บนถนนหลานหลวงนี้ น่าจะ เป็นที่ตั้ง ของห้างร้าน สำนักงานขนาดใหญ่ต่อไปในอนาคต

ย่านถนนวิสุทธิกษัตริย์ (3) - เป็นอีกบริเวณหนึ่งที่มีการ เปลี่ยนแปลง ทางกายภาพสงจาก เดิมทีเป็น เขตพักอาศัย มีการ สร้างตึกแถวริมถนนบ้าง แต่ในปัจจุบัน เป็น ย่านของโรงแรม โรงน้ำชา บาร์ ภัตตาคาร และ สถานเริงรมย์ยามค่ำคืน ซึ่งการเข้าถึงดินประ เภทนี้ เริ่มกรก เขตที่พักอาศัยมากขึ้นทุกที

ย่านปากคลองผดุงกรุง เกษมด้านใต้ (4) - เนื่องจาก เป็นบริเวณที่ต่อ เนื่องกับตลาดน้อยและสะพาน บางรัก จึงมีโอกาสนำการพัฒนา เชิงธุรกิจสูง โดยเฉพาะ เมื่อมี การสร้างโรงแรม Royal Orchid Sseraton ศูนย์การค้า River City ทำให้บริเวณ ปากคลองผดุงกรุง เกษม เชื่อมต่อ เป็นผืน เดียวกัน ทำให้เกิดการพัฒนาลงไปในพื้นที่กรุงรัตนโก สินทร์ ด้านใต้มากขึ้น จากการสำรวจพบว่า ริม ถนนวานิช 2 เริ่มมีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ านรูปของตึกแถว และ Office building รวมทง Condominium ขนาดใหญ่ จึงนับ เป็นอีก บริเวณหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

ส่วนย่านการค้าที่มีปัญหาและ เริ่มซบ เซาลงทุกขณะ ได้แก่ ท่าเตียน จักรวรรดิ ทรงวาด บ้านหม้อ ย่านถนนบางร เมือง (ตอนใน) และถนนเฟื่องนคร

3. สถานราชการ

มีเนื้อที่รวม 818.677 ไร่ หรือคิดเป็น 14.75% ของพื้นที่กรุงรัตนโก สินทร์ สถานราชการส่วนใหญ่อยู่ภายใน เขตคลองค เมือง เดิม และบริเวณใกล้เคียง ส่วนใหญ่อยู่ เลยขึ้นไปทางด้านเหนือ ริมถนนเจ้าฟ้า เลียบแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นไปจน ถึง เทเวศน์ อีกแห่งหนึ่งคือ 2 ข้างถนนราชดำเนินนอก ซึ่ง เป็นกลุ่มสถานราชการ ที่ขยายตัวออกไปในระยะต้นรัชการที่ 9 นี้เอง และจะ เป็นตัว เชื่อมต่อกับสถานราชการ านบริเวณพระราชวังดุสิต สถานราชการบริเวณนี้เป็นสถานราชการที่มี ความสำคัญในระดับประเทศ เป็นส่วนใหญ่ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาด ไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฯลฯ ในปัจจุบันรัฐมนตรีบายนจะย้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยราชการบางส่วนออกไปยังบริเวณเขตของกรุง เทพมหานคร เพื่อลดความแออัด และส่งเสริมความเป็นระเบียบและสภาพแวดล้อมที่ดีในชนบทชนาน คง เหลือแต่ส่วน บริหารของกระทรวง และหน่วยงานบริการท้องถิ่น เป็นส่วนใหญ่ ดังกล่าวมาแล้วใน บทที่ 2 แม้ว่าการย้ายศูนย์ราชการครั้งนี้จะทำให้กรุงรัตนโกสินทร์ลดบทบาทการ เป็น ศูนย์รวมของหน่วยราชการสำคัญที่เป็นมาแต่อดีตลงไป แต่ภาพพจน์ของการ เป็นย่าน สถานราชการยังคงอยู่ และจะมีผลดีในการเพิ่มพูนทิวทัศน์ให้เมืองด้วย

4. ศาสนสถาน

มีเนื้อที่รวม 486.366 ไร่ คิดเป็น 8.76% การนำใช้ที่ดินประเภทศาสนสถานรวมทั้งวัดในพุทธศาสนา วัดจีน ศาลเจ้า ส เหระหรือมัสยิด และโบสถ์ ฯลฯ ซึ่งปรากฏว่ามีศาสน-สถานกระจายอยู่อย่างทั่วกรุงรัตนโกสินทร์ วัดในพุทธศาสนา มีจำนวนมากที่สุด ที่สำคัญ ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดสุทัศนเทพวราราม วัดบวรนิเวศน์วิหาร วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดโสมนัสวิหาร วัดสระเกศ วัดเทพศิรินทราวาส วัดบิณฑิมขวัดจักรวรรดิราชาวาส วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดสัมพันธวงศ์อาราม วัดปทุมคงคา ราม ฯลฯ

5. สถานศึกษา

มีเนื้อที่รวม 244.622 ไร่ คิดเป็น 4.41% ของพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นที่ตั้งของสถานศึกษาที่เก่าแก่และสำคัญ หลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งทั้งสองแห่งตั้งอยู่ในเขตคลองคูเมือง เดิม นอกจากนี้ยังมี โรงเรียนราชินี โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัยช่างศิลป์ โรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. และโรงเรียนอื่น ๆ หลายแห่งในวัดต่าง ๆ บริเวณที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษามากที่สุดในเขตคลองคูเมือง เดิม หรือแขวงพระบรมมหาราชวัง อันได้รองลงไป คือ แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดเทพศิรินทร์ และแขวงวังบูรพา ตามลำดับ

6. ทิวา

ทิวาหรือบริเวณพักผ่อนหย่อนใจในกรุงรัตนโกสินทร์มีเนื้อที่รวมกันทั้งหมด 218.312 ไร่ คิดเป็น 3.93% ของพื้นที่ในทัศนคติรวมทิวาที่ยังไม่ได้พัฒนา ด่วน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตบ่อนปราบ และเขตสัมพันธวงศ์ สำหรับบริเวณทิวา เพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจของชาวกรุงรัตนโกสินทร์ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพระนคร ที่สำคัญ ได้แก่ สนามหลวง ซึ่งเป็นบริเวณเอนกประสงค์สำหรับประกอบกิจกรรมตามประเพณีและวันสำคัญ ๆ เป็นบริเวณที่มีความสำคัญต่อดีดและมีคุณค่าในระดับชุมชนเมือง กรุง เทพมหานคร สถานที่พักผ่อนแห่งอื่น ๆ ของชาวกรุงรัตนโกสินทร์คือ สวน สราญรมย์ สนามหน้าศาลว่าการกรุง เทพมหานคร สวนหย่อมถนนลิบสามห้าง (บาง ลาน) สวนหย่อมข้างวัดสุทัศน์ บริเวณเชิงสะพานพุทธฯ และสะพานพระปกเกล้า วงเวียน 22 กรกฎาคม และริมคลองคูเมือง เดิม คลองผดุงกรุง เกษม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย่านอาหารแห้ง - มี 2 บริเวณ บริเวณแรก คือ ท่าเตียน (1) เป็นแหล่งเก็บสินค้าประเภทของแห้งจากทะเล กะปิ น้ำปลา พริกแห้ง ฯลฯ ส่วนด้านใต้ลงมา เป็นแหล่งเก็บน้ำมัน เบนซิน น้ำตาลบีบมะพร้าว อีกบริเวณหนึ่ง ได้แก่ 2 ฝั่งถนนอนุวงศ์-ทรงวาด (2) เป็นแหล่งเก็บสินค้าประเภท ข้าวสาร พริกแห้ง หอม กระเทียม รวมทั้งอาหารแห้งจากต่างประเทศด้วย

ย่านโรงตั้งผ้า - พบแทรกอยู่ทั่วไปในย่านค้าผ้า และบริเวณใกล้เคียง ย่านเหล่านี้ ได้แก่ แถวตรอกเฟื่องทอง (3) สะพานหิน (4) สำเพ็ง (5) เว่งท่านเลื่อนฤทธิ (6) ซึ่งเป็นบริเวณใกล้เคียงพารัต (7) และสำเพ็ง อีกบริเวณหนึ่งที่มีโรงตั้งผ้า ได้แก่ แถววัดเทพศิรินทราวาส (8) เฉลิมเขต และยศเส ซึ่งใกล้เคียงกับตลาดริบเบ (9)

ปัจจุบัน ย่านคลังสินค้าบางแห่ง เป็นตัวสร้างปัญหาแก่พื้นที่มาก เช่น ท่าเตียนซึ่งตั้งอยู่ใกล้โบราณสถานสำคัญ แรงสั่นสะเทือนจากรถบรรทุกขนส่งสินค้ามีส่วนทำให้โบราณสถานชำรุดทรุดโทรม ส่วนบริเวณอื่น เช่น ทรงวาด กิจกรรมการขนส่งก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดวันวายตลอดเวลา

8. อุตสาหกรรม

การใช้ที่ดินประเภทนี้ พบน้อยมากในกรุงเทพมหานคร คือ มีเพียง 77.167 ไร่ หรือคิดเป็น 1.39% ของพื้นที่ เนื่องจากมีกฎหมายควบคุมอาคารบางประเภทมีให้อยู่ในเมืองหรือในย่านชุมชน โรงงานอุตสาหกรรมบริเวณนี้มีขนาดเล็กและมักเป็นตึกแถวปะปนกับร้านค้า ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่สภาพแวดล้อม บริเวณอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ได้แก่

โรงพิมพ์และกิจการที่เกี่ยวข้อง - ตั้งอยู่แถววัดราชบพิธฯ ไปจนถึง วัดสุทัศน์ (1)

การทำไม้ - ตั้งอยู่ถนนบริพัตร หน้าวัดสระเกษ (2) ไปจนถึงถนนตราชรักษ์ (3)

ซ่อมเครื่องเหล็กและเครื่องจักรกล - ตั้งอยู่ย่านเซียงกง ถนนวานิช 2 ไปจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม (4)

9. ถนนและคลอง

เนอกถนนและคลองในกรุงเทพมหานคร เมื่อรวมกันแล้วมีพื้นที่ถึง 1,270.495 ไร่ คิดเป็น 22.88% ของพื้นที่ ซึ่งนับว่าเป็นอัตราส่วนของการใช้ที่ดินที่สูงมาก เนื่องจากถนนซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรเป็นเขตชุมชนเดิมและเป็นย่านการค้าสำคัญที่มีการพัฒนาสูง จึงมีการสร้างโครงข่ายทั่วถึงทั้งพื้นที่ การจราจรบนถนนคับคั่งตลอดวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. อื่น ๆ

การใช้ที่ดินประเภทอื่น ได้แก่ พืชไร่ พืชสวน พืชไร่ พืชสวน และพืชไร่ พืชสวน
กล่าวโดยสรุปแล้ว ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2512-2531) การใช้ที่ดินไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ ความเข้มข้นของการใช้ที่ดินด้านพาณิชยกรรมลดน้อยลง (23.64% เป็น 17.00%) ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงบ้าง เล็กน้อย ส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มความหนาแน่นขึ้น มีเพียงย่านพักอาศัยที่เบาบางลง แต่ไม่มาก เท่ากับย่านพาณิชยกรรม ซึ่งเบาบางลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้พอสรุปสาเหตุได้ดังนี้

ก) กรุงเทพมหานคร เป็นเขตพระนครเดิม ศูนย์กลางราชการและโบราณสถานต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญสูงสุด การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้อย่างมาก (Static function)

ข) การอพยพพาณิชยกรรมลดลงอย่างมาก เนื่องจาก (คิดเฉพาะพื้นที่ชั้นกลาง เท่านั้น) ไม่สามารถคิดพื้นที่พาณิชยกรรม ซึ่งเพิ่มขึ้นในทางสูงได้) และประชากรในกรุงเทพมหานครลดลงตามลำดับ ทำให้ย่านการค้าบางแห่งซบเซาและเปลี่ยนมาใช้เป็นที่เก็บของ หรือที่พักอาศัยธรรมดา เช่น ท่าเตียน จักรวรรดิ ทรงวาด

ค) ย่านการค้าบางแห่ง โดยเฉพาะย่านการค้าระดับประเทศ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง ก่อให้เกิดการขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ และกินพื้นที่ย่านพักอาศัยใกล้เคียง แต่ส่วนใหญ่จะสร้างใหม่เป็นอาคารสูงหลายสิบชั้น (Dynamic function) เช่น บางลำภู วังบูรพา

3.4.3 ประเภทของอาคาร

จากการสำรวจอาคารภายในกรุงเทพมหานครทั้งหมด แบ่งลักษณะของอาคารได้เป็น 4 ประเภท คือ

1) อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม
สมควรอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ กลุ่มอาคารต่าง ๆ อันมีลักษณะถึงพร้อมด้วยความงามในแต่ละตระกูลศิลปะของการก่อสร้างนั้น ๆ หรือมีการประสานศิลปกรรมในรูปแบบศิลปะต่าง ๆ ที่กลมกลืนก่อให้เกิดสุนทรียภาพแก่ผู้พบ เป็น รวมทั้งอาคารต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและความหมาย เกียวด้วยบุคคลสำคัญ หรือ เหตุการณ์สำคัญที่คนส่วนใหญ่ระลึกถึง อาคารประเภทส่วนใหญ่เป็นศาสนสถาน โบราณสถาน สถานราชการ และสถานศึกษา และส่วนใหญ่มีระดับคุณค่าในการอนุรักษ์สูง นอกจากอาคารกลุ่มดังกล่าวแล้ว ประเภทอาคารสมควรอนุรักษ์ยังรวมถึงอาคารพักอาศัยและตึกแถว ซึ่งมีระดับคุณค่าของการอนุรักษ์ต่ำแต่สูงมากไปจนถึง เกณฑ์ค่า และบางกลุ่มของอาคารอาจจะมีระดับคุณค่าของการอนุรักษ์ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ แต่เนื่องจากการสำรวจและเก็บข้อมูล เน้นความสำคัญของการรวมกลุ่มและการเป็นย่าน เพื่อค้นหา Image เมือง จึงให้ความสำคัญกับอาคารกลุ่มนี้ด้วย

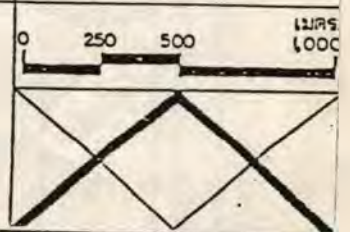
แผนผัง: 3.4 | ประเภทของอาคาร

แผนที่ 3-4

สัญลักษณ์

- อาคารที่มีคุณค่าอนุรักษ์
- ดิถภัณฑ์
- บ้านเดี่ยว
- อาคารสูงสมัยใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุกิตติ์ ครุ.๑๓. 310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา
 ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

2) อาคารพักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยว ได้แก่ บ้านพักอาศัยทั่วไป ที่
ไม่ใช้ตึกแถวส่วนใหญ่พบบริเวณตอนเหนือของพื้นที่ศึกษา มี 2 ลักษณะ คือ บ้าน
เดี่ยวมีบริเวณ มีรั้วรอบขอบชิดสภาพทั่วไปยังคงสงบบรมรื่น มักเป็นที่อยู่อาศัยดั้ง
เดิมของบรรพบุรุษ เจ้าของมักเป็นผู้มีฐานะดี บ้านเดี่ยวประเภทนี้พบบริเวณ
บางลำภู วัฒนาภิรมย์ และริมถนนกรุงเกษม

บ้านเดี่ยวอีกลักษณะหนึ่ง เป็นบ้านขนาดเล็ก ปลูกยกกันอย่างแออัด
สภาพทั่วไปทรุดโทรม ขาดการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ บางบริเวณกลายเป็น
ชุมชนแออัด มักเป็นลักษณะของบ้านเช่าหรือบ้านแบ่งให้เช่า (คือ บ้านหลังเดี่ยว
เช่าอยู่หลายครอบครัว) ผู้อยู่อาศัยมีฐานะปานกลางไปจนถึงรายได้ต่ำ พบมากบริเวณ
ตอนเหนือของพื้นที่กรุงเทพมหานคร เช่นกัน โดยเฉพาะบริเวณบางขุนพรหม
และบ้านพานถม บริเวณหลังอาคารถนนราชดำเนินกลาง บริเวณตรอกสุเหร่าที่
บางลำภู ซ่างวัดโสมนัส และซ่างวัดสนทรรพรมทาน

3) ตึกแถว ได้แก่ อาคารที่สร้างติดต่อกันตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป (ใน
พื้นที่คำว่า "ตึกแถว" หมายถึง การก่อสร้างอาคารลักษณะนี้ด้วยวัสดุทุกชนิด)
พบบริเวณถนนรัตนโกสินทร์แนวอาคารประเภทนี้มากที่สุดและกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่
โดย เฉพาะบริเวณด้านใต้ของถนนรัตนโกสินทร์ ทั้งนี้ เนื่องจากราคาที่ดินในบริเวณ
ถนนรัตนโกสินทร์มีราคาสูงมาก ตึกแถว เป็นอาคารที่ประหยัด เนื้อที่ใช้สอยและ
ใช้ประโยชน์คุ้มค่า จึงเกิดความนิยมสร้างตึกแถวกันทั่วไป การใช้อาคารประเภท
ตึกแถวนี้ ส่วนมากอยู่ในลักษณะของการประกอบการพาณิชย์กรรม รองลงมาคือ
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและบางส่วนใช้เป็นที่โรงงานอุตสาหกรรมและคลังสินค้า

4) อาคารที่ทำการ สำนักงานหรือที่พักอาศัยแบบสมัยใหม่ (Office
Building) ได้แก่ ศูนย์การค้า แพลต และคอนโดมิเนียมขนาดใหญ่ รวมทั้งอา
าคารที่ทำการในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ และสถานศึกษา ที่มีความสูงตั้งแต่ 4
ชั้นขึ้นไปด้วย

3.4.4 สภาพอาคาร

สภาพอาคารในบริเวณถนนรัตนโกสินทร์ แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ
(แผนที่ 4.8)

1) กลุ่มอาคารที่มีสภาพดี โครงสร้างแข็งแรง ได้รับการบำรุงรักษา
สม่ำเสมอ ส่วนใหญ่เป็นอาคารศาสนสถาน สถานราชการ สถานศึกษาและอา
าคารพาณิชย์ รุ่นใหม่ที่มีความสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป บริเวณวังบูรพา บางลำภู และ
บริเวณริมถนนหลานหลวง ถนนบำรุงเมือง (ตอนนอก)

2) กลุ่มอาคารสภาพปานกลาง อาคารกลุ่มนี้ยังคงมีโครงสร้างแข็งแรง
แต่ไม่ค่อยได้รับการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพให้ดี พบมากที่สุดและกระจายอยู่
ทั่วทั้งพื้นที่

3) กลุ่มอาคารที่มีความทรุดโทรมมาก ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม่
มีสภาพเสื่อมโทรม และแออัดในบริเวณสลัมต่าง ๆ เช่น ตรอกสุเหร่าบางลำภู

แสดง: 3.5 ภาพอาคาร

แผนที่ 3-5

สัญลักษณ์

ดี แข็งแรง

ทรุดโทรม

ปานกลาง

ที่มา:

จากการสำรวจ

0 250 500 1,000 เมตร

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ ค.ร. ๓๓. 310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
ไม่ว่ากรณีใดๆ วิทยานพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ ค.ร. ๓๓. 310108

แสดง: 3.6 อาคารสูงภายในกรุงรัตนโกสินทร์

แผนที่ 3-6

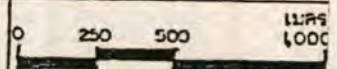
สัญลักษณ์

● 1 ชั้น ● มากกว่า 4 ชั้นขึ้นไป

● 2-3 ชั้น

ที่มา

จากการสำรวจ

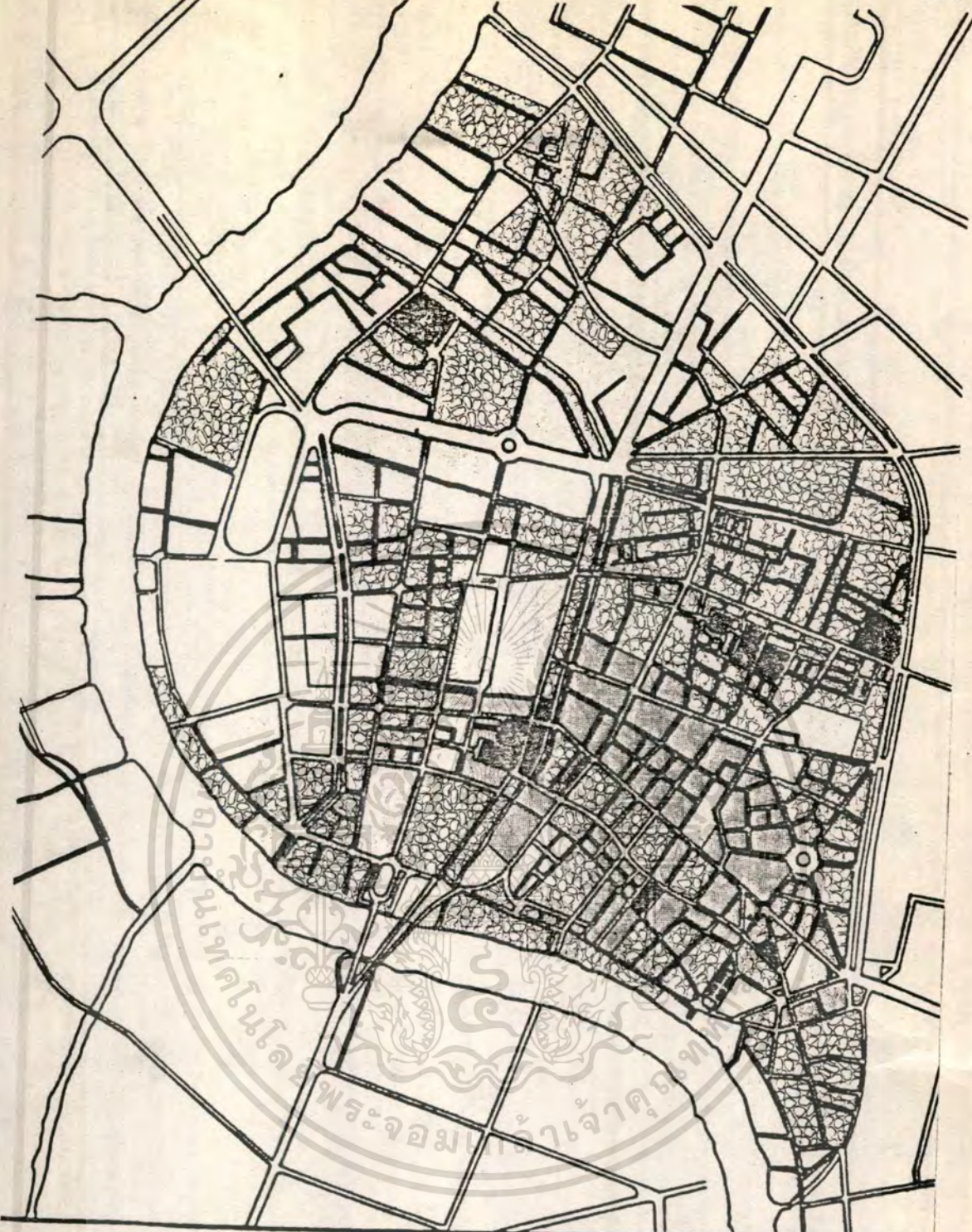

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาณัติย์ ครุ.ฉก. 310108

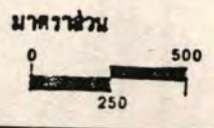
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอาคารค่า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อสงสัย กรุณาติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติม โทร. 02-254-1111

แผนที่ 3.7 สัดส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (F.A.R.)
สัญลักษณ์

- 0.00 - 1.00
- 1.01 - 2.00
- 2.01 - 3.00
- 3.01 - 4.00

แผนที่ 3-7

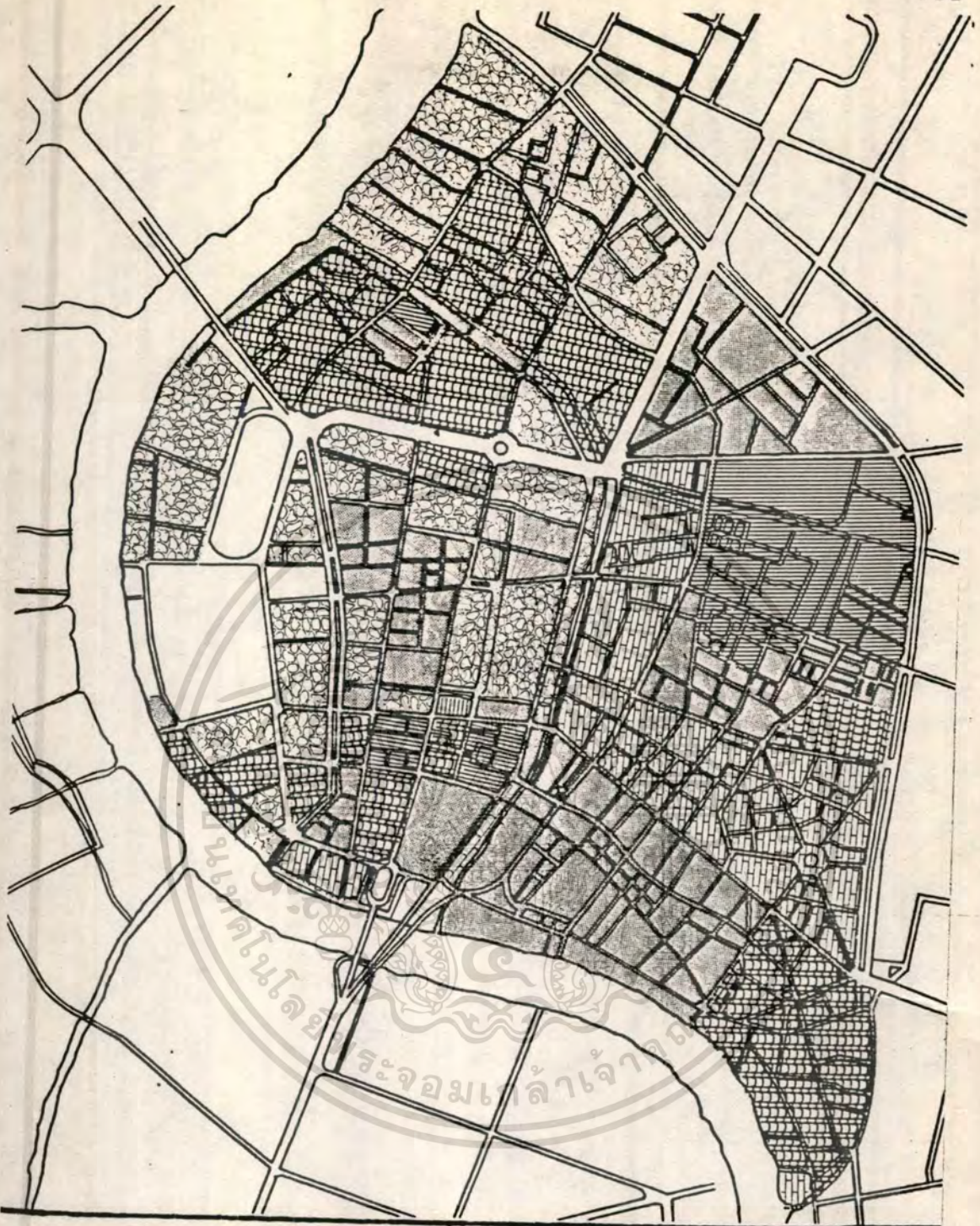
ที่มา: กองผังเมือง ก.ท.ม.

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุฉิทธิ ครุ. ๖๓.310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในวงจำกัดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุฉิทธิ ครุ. ๖๓.310108
 เพื่อการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตทั้งทางระบบออนไลน์และช่องทางอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีการนำไปใช้

แผนที่ : 3.8 อัตราส่วนของพื้นที่คลุมดิน (G.A.C.)

สัญลักษณ์

0 - 40 %

60 - 70 %

40 - 50 %

มากกว่า 70 %

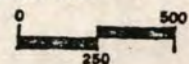

50 - 60 %

แผนที่ 3-8

มาตราส่วน

ม.

ที่มา: กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถได้วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาณัฐิ์ ครุ.ฉล. 310108

หลังโรงเรียนสตรีวิทยา หลังวัดสี่เวช ตลาดบ้านพานถม บางขุนพรหม นอกจากนี้
ยังรวมทางตึกแถวบริเวณปากคลองตลาดท่าเตียน ทรงวาด ตลาดนางเลิ้ง และ
ตลาดคลองมหานาคด้วย

3.4.5 ความหนาแน่นของอาคาร

การศึกษาความหนาแน่นของอาคารในกรุงรัตนโกสินทร์ กระทำโดย
การแบ่งเนื้อที่ของบริเวณศึกษาเป็นบล็อก ๆ ตามการตัดกันของถนน และพิจารณา
ได้เป็น 2 ประการ คือ

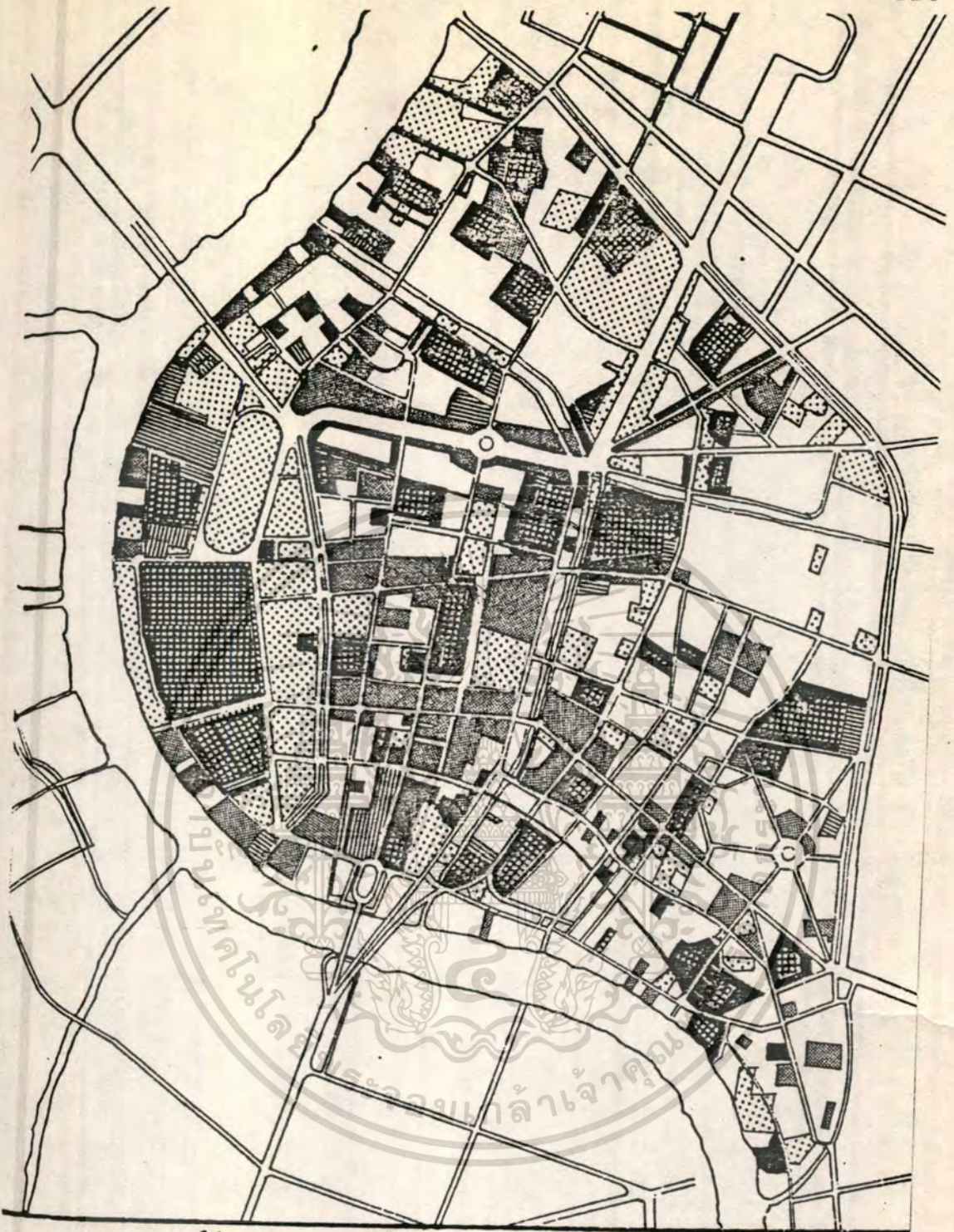
สัดส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (F.A.R.) (แผนที่ 4.9) ได้แก่
จำนวนเนื้อที่อาคารทุกชั้นรวมกันหารด้วยเนื้อที่ดิน พบว่าบริเวณที่มีสัดส่วนพื้นที่อา
าคารต่อพื้นที่ดินสูงที่สุด (ประมาณ 3.01 - 4.00) ได้แก่ ย่านบางลำภู วังบร
พา ส่วนมะลิ หวเจียว เยาวราช และวงเวียนโอเดียน ส่วนบริเวณที่มีสัดส่วนพื้น
ที่อาคารต่อพื้นที่ดินต่ำ (ประมาณ 0 - 1.00) ได้แก่ ตอนกลางของแขวงพระ
บรมมหาราชวัง บริเวณ 2 ซ้างถนนราชดำเนินกลางและนอก บริเวณวัดชนะสง
คราม (แผนที่ 4.6)

อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารคลุมดิน (G.A.C.) (แผนที่ 4.10)
เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ดินของอาคารแล้ว พบว่า บริเวณที่มีเปอร์เซ็นต์อาคาร
คลุมดินสูงกว่า 50% ขึ้นไป คือ มีทิวา่งเหลือน้อย ได้แก่ แขวงบ่อมปราบฯ แขวง
มหานาค แขวงบ้านบาตร แขวงจักรวรรดิ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงวัดโสมนัส
แขวงวังบูรพา แขวงตลาดยอด แขวงสำราญราษฎร์และแขวงศาลเจ้าพ่อเสือ
ส่วนบริเวณที่มีเปอร์เซ็นต์อาคารคลุมดินต่ำที่สุด คือ ประมาณ 30-40% ได้แก่ บริเวณ
พระบรมมหาราชวัง และย่านที่ใกล้เคียง วัดสามพระยา และบางขุนพรหม
สรุปได้ว่า อาคารที่มีความสูง หนาแน่นและมีทิวา่งเว่น ได้แก่ บริเวณ
วังบูรพา บางลำภู เยาวราช สัมพันธวงศ์ ส่วนบริเวณที่อาคารไม่สูงมาก
ไม่หนาแน่น มีทิวา่งเว่นว่างมาก ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณพระบรมมหาราชวัง และ
ย่านใกล้เคียง ส่วนล่างของอาคารราชดำเนินกลาง และ 2 ฟังถนนอาคาร
ราชดำเนินนอก วัดสามพระยา และบางขุนพรหม

3.4.6 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

เนื่องจากกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นเขตพระนคร เก่าทีเคยปกครองด้วย
พระเจ้าแผ่นดิน ที่ดินส่วนใหญ่จึง เป็นของหลวง แต่เมื่อโปรดฯ ให้ประ
ชาชนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ ประกอบกับเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชา
ธิปไตย กรรมสิทธิ์ที่ดินจึงตกอยู่ในมือของเอกชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กรรมสิทธิ์
ที่ดินส่วนใหญ่ยังคง เป็นเมืองหลวง ซึ่งแบ่งออกเป็นสถานราชการ สำนักงาน
ทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์และส่วนพระองค์ ตลอดจนโบราณสถานและที่จัดผล
ประโยชน์ของวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตคลองรอบกรุง ส่วนวงนอก คือ ระ
หว่างคลองรอบกรุงและคลองผดุงกรุง เกษมส่วนใหญ่ เป็นที่เอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 3.9 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

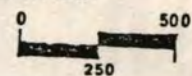
สัญลักษณ์

	สถานที่ราชการ		โบราณสถาน
	สำนักงานทรัพย์สินฯ		ที่ตั้งผลประโยชน์ของวัด
	สถานศึกษา		เอกชน

แผนที่ 3-9

มาตราส่วน

ม.

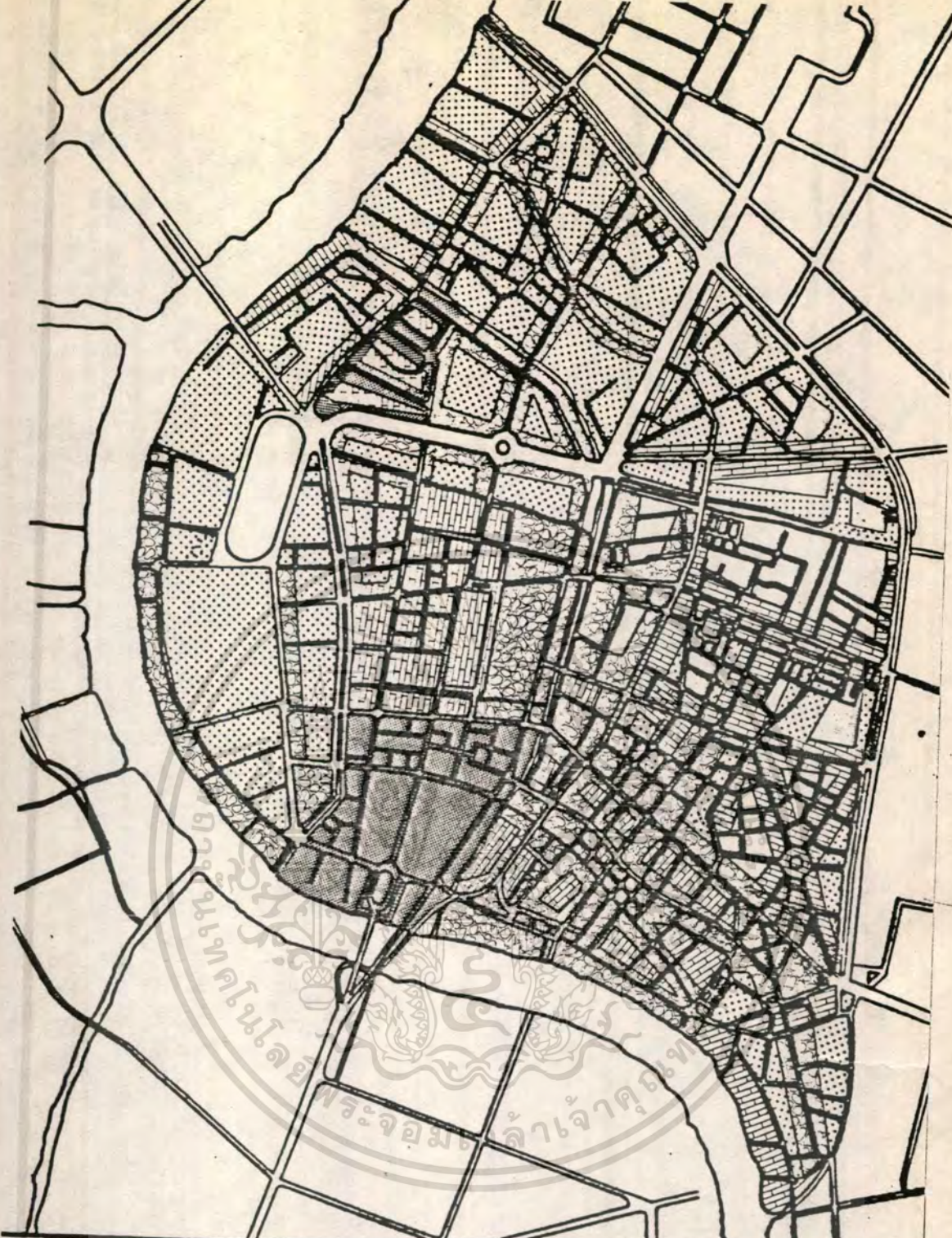
ที่มา: กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุกิตติ์ ครุ.ฉก. 31008

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

แผนที่ 3.10 ราคาประเมินที่ดินปานกลาง (ต่อไร่)

สัญลักษณ์

	0 - 1.9 ล้านบาท		6 - 7.9 ล้านบาท
	2 - 3.9 ล้านบาท		8 - 10 ล้านบาท
	4 - 5.9 ล้านบาท		

แผนที่ 3-10

ที่มา: กองรายได้ สำนักการคลัง กทม.

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถได้วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ ตรี.ดศ. 310108

3.4.7 ราคาที่ดิน

กรังรัตนโกสินทร์ เป็นบริเวณหนึ่งที่มีราคาที่ดินสูงมาก บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงสุด ได้แก่ บริเวณปากคลองตลาด ว่างบริพา บางลำภู ร่องลงมา ได้แก่ ย่านจักรวรรดิ สัมพันธวงศ์ ย่านถนนเจริญกรุง วรจักร และสำราญราษฎร์ บริเวณที่มีราคาที่ดินต่ำที่สุดของกรังรัตนโกสินทร์ มักเป็นพื้นที่การจราจร เข้าไม่ถึง หรือไม่สะดวก ส่วนใหญ่อยู่ในเขตบ่อมปราบฯ ภายในบล็อกของถนนและตึกแถว ได้แก่ ริมคลองมหานาค ย่านวัดโสมนัส และริมถนนดำรงรักษ์

3.4.8 ระบบบริการสาธารณะ

บริการสาธารณะอันนับ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพที่สะดวก บนพื้นที่กรังรัตนโกสินทร์ มียาวแล้วอย่างทวถึง ในทันท่วงจะ เสนอสภาพทวไป และจะชี้แนะให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ เป็นสำคัญอันจะนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาได้ต่อไป

1. ระบบการจราจร

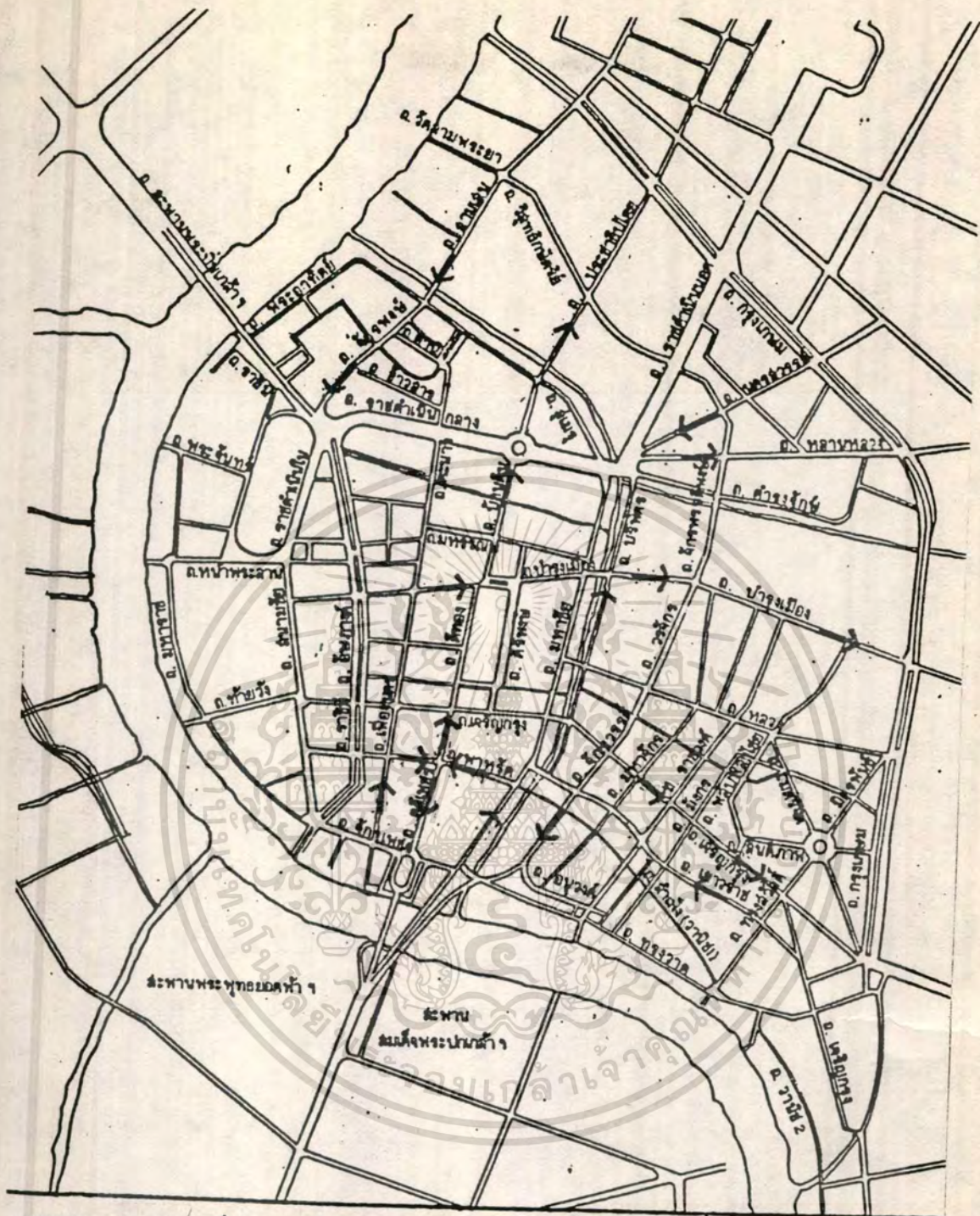
แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ทางบก และทางน้ำ และรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน

1.1 การจราจรทางบก

กรังรัตนโกสินทร์มีถนนทั้งหมด 75 สาย มีความยาวรวมกัน 54,347 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ถนนรวมทางทวเท่า 1,102,048 ตารางเมตร คิดเป็น 12.4% ของพื้นที่กรังรัตนโกสินทร์แบ่ง เป็นพื้นที่ผิวจราจร 709,651.5 ตารางเมตร คิดเป็น 64.39% ของพื้นที่ถนนทั้งหมด ที่เหลือ เป็นทางเดินเท้าประมาณ 35.61% ผิวจราจรส่วนใหญ่ทวด้วยยางแอสฟัลต์ มีเป็นส่วนน้อยที่เป็น ค.ส.ล. ได้แก่ ถนนราชดำเนินกลาง ถนนราชดำเนินใน ถนนหลานหลวง ถนนเจริญกรุง (ช่วงสะพานดำรงสถิตย - สะพานพิทยเสถียร) ถนนหน้าพระลาน ถนนอนุวงศ์ ถนนทรงวาด ถนนเสือป่า ถนนยศ และบางช่วงของถนนบ้านดินสอ และถนนราชินี เทียน

ถนนมีความกว้างตั้งแต่ 6.30 เมตร - 42.30 เมตร ส่วนใหญ่กว้างประมาณ 10 - 20 เมตร ถนนที่กว้างที่สุดได้แก่ ถนนราชดำเนินกลาง (ช่วงสะพานผ่านพิภพลีลา - สะพานผ่านฟ้าลีลาศ) กว้างประมาณ 42.30 เมตร และถนนราชดำเนินนอก (ช่วงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ - สะพานมัมหวานรังสรรค์) กว้าง 34.20 เมตร ส่วนถนนที่แคบที่สุดได้แก่ ถนนราชินี (ช่วงแม่น้ำเจ้าพระเจ้า - ถนนจักรเพชร) กว้าง 6.30 เมตร และถนนเจ้าฟ้า (ช่วงถนนพระอาทิตย์ - ถนนจักรพงษ์) กว้าง 6.90 เมตร

ระบบถนนมีลักษณะเป็นตาราง (grid system) ตัดกันเป็นโครงข่ายทงหนก แบ่งหนกเป็น block ย่อย ๆ เอื้ออำนวยต่อการค้าขายริมถนน ถนนสายสำคัญของหนก ได้แก่ ถนนราชดำเนิน ถนนบางเมือง ถนนเจริญกรุง ถนนเฟื่องนคร ถนนหน้าพระลาน ถนนสามเสน ถนนนางเลิง ถนนหลานหลวง ถนนว

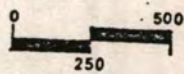
แผนที่ 3.11 | ชื่อถนนและทิศทางการจราจร
สัญลักษณ์

→ ทิศทางการจราจร

แผนที่ 3-11

มาตราส่วน

ที่มา: จากการสำรวจ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้โดยศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ ครุ.ฉก. 310108 ครั้งที่มีการนำไปใช้

จักร ถนนเยาวราช และถนนราชวงศ์

จากความกว้างของถนนที่คับแคบและไม่สม่ำเสมอ ประกอบกับปริมาณการจราจรสูง มีจุดตัดของถนนหลายจุด จึงก่อให้เกิดความติดขัดโดยทั่วไป ถนนที่มีปริมาณการจราจรในช่วงเร่งด่วนสูง ได้แก่ ถนนราชดำเนินนอก ถนนราชดำเนินกลาง และบริเวณทางเข้า-ออก กรงรัตนโกสินทร์ 3 สะพาน คือ สะพานพระพุทธยอดฟ้า สะพานพระปกเกล้าและสะพานพระปิ่นเกล้า ถนนที่มีปริมาณการจราจรรองลงมา ได้แก่ ถนนเจริญกรุง ถนนราชดำเนินใน ถนนบำรุงเมือง ถนนตะนาว และถนนจักรวรรดิ ตามลำดับ

บริเวณกรงรัตนโกสินทร์ก็เช่นเดียวกับศูนย์กลาง เมืองใหญ่อื่น ๆ ทั่วโลก ที่ต้องประสบกับปัญหาจราจร เป็นปัญหาใหญ่ของ เมือง สำหรับในกรงรัตนโกสินทร์อาจจำแนกสาเหตุของปัญหาได้ คือ

1) ความเป็นศูนย์กลางของเมือง กรงรัตนโกสินทร์ เป็นศูนย์กลางของศูนย์กลางการบริหารราชการ ศูนย์กลางการศึกษา ศูนย์การค้า นอกจากนี้ เมื่อมีการประกอบกิจกรรมพิเศษทางด้านประเพณี วัฒนธรรม หรือ พระราชพิธีใด ๆ มักมีผู้ใช้พื้นที่กรงรัตนโกสินทร์ เป็นที่ประกอบกิจกรรม ทั้งนี้ก่อให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่ในปริมาณมากและต่อเนื่อง "สลับ" ที่จะทำให้เกิดการติดต่อกับกิจกรรมเหล่านั้นได้ ก็คือ การจราจร จะเห็นได้ว่าลักษณะการ เป็นศูนย์กลางดังกล่าว ดังตดปริมาณการจราจรมาก โดยเฉพาะช่วงเร่งด่วน และในเวลาว่างวันพิเศษ ก็ถึงกับต้องมีการจัดระบบการจราจรใหม่ เป็นการ เฉพาะด้วย

2) การเป็นทางผ่าน ปัจจุบันกรง เทพมหานครขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกทิศทาง รวมทั้งด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา หรือฝั่งธนบุรี มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาหลายแห่ง ในบริเวณกรงรัตนโกสินทร์ เองมีถึง 3 สะพาน ได้แก่ สะพานพระพุทธยอดฟ้า สะพานพระปกเกล้าและสะพานพระปิ่นเกล้า การเชื่อมต่อแหล่งงาน ธุรกิจ และแหล่งทอยอาศัยของ เมืองใหม่กับเมืองเก่านี้มีส่วนทำให้เกิดการจราจรติดขัด เพราะสะดวกและรวดเร็ว ทำให้ปริมาณการจราจรในบริเวณกรงรัตนโกสินทร์ทวีสูงขึ้น ทั้งด้านรถโดยสารส่วนตัว และรถประจำทางขนส่งมวลชน รวมทั้งพวยอาศัยฝั่งธนบุรีก็จะต้องใช้กรงรัตนโกสินทร์ เป็นทางผ่านสักต่าง ๆ นอกจากนั้นอนาคตอันใกล้ การทางพิเศษ มีโครงการใช้ระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าผ่าน เข้ามาในบริเวณกรงรัตนโกสินทร์ เพื่อข้ามไปยังฝั่งธนบุรีด้วย

3) ขนาดถนนคับแคบ เนื่องจากกรงรัตนโกสินทร์ เป็นเขตเมืองเก่าซึ่งเมื่อเริ่มพัฒนา เป็นเมืองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสัญจรทางบกมากนัก ถนนที่ตัดขึ้นในระยะแรกส่วนใหญ่ใช้แนวทางเดินเก่า มีการขยาย เขตถนนบ้าง เพียงพอกับสภาพการจราจร (ยกเว้นถนนราชดำเนิน ถนนเจริญกรุง ซึ่งวางแผนให้เป็นถนนกว้างขวางกว่าปกติมาตั้งแต่แรกสร้าง) ดังนั้น เมื่อเมืองพัฒนาจนมีสิ่งปลูกสร้าง เต็มพื้นที่ก็ไม่สามารถขยาย เขตถนนออกไปได้ตามต้องการการระบายของการจราจร เป็นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

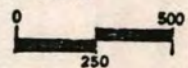
แผนที่ : 3.12 ความสำคัญของถนน
สัญลักษณ์

- ถนนสายหลัก
 - ถนนสายรอง
 - ถนนย่อยและซอย
- ที่มา : จากการสำรวจ

แผนที่ 3-12

มาตราส่วน

ม.

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ๆ วิทยาลัยนพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุนิต์ ครุ.ฉก. 310108

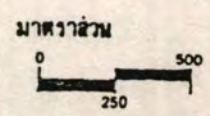

แผนที่ : 3.13 ขนาดความกว้างของถนน
สัญลักษณ์

- มากกว่า 30 เมตร
- 20 - 30 เมตร
- 10 - 20 เมตร
- น้อยกว่า 10 เมตร

ที่มา : กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร

แผนที่ 3-13

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในราชการซึ่งการตีพิมพ์เผยแพร่โดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุกิตติ์ คร. ๖๓. 310108 ครั้งที่มีการนำเข้าไป

ได้เข้า ก่อให้เกิดความติดขัด โดยเฉพาะในเวลาเร่งท่งก่อน เวลาทำงานและหลัง เลิกงาน นอกจากถนนบางสายไม่ม้ทาง เท้าริมถนน เช่น บางช่วงของถนนบาง รัง เมือง และถนนบ้านดินสอ หรือทางเท้าไม่กว้างนัก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในย่านธุรกิจ เก้า แก่ของ เมือง เช่น ว่างบรรพา บ้านหม้อ บางลำภ และมักกบกรกล้าตงหาบเร่ แผง ลอย ทำให้คนเดินเท้าตองลงมาเดินบนถนน การใช้รถจึงล่าช้าไปอีก

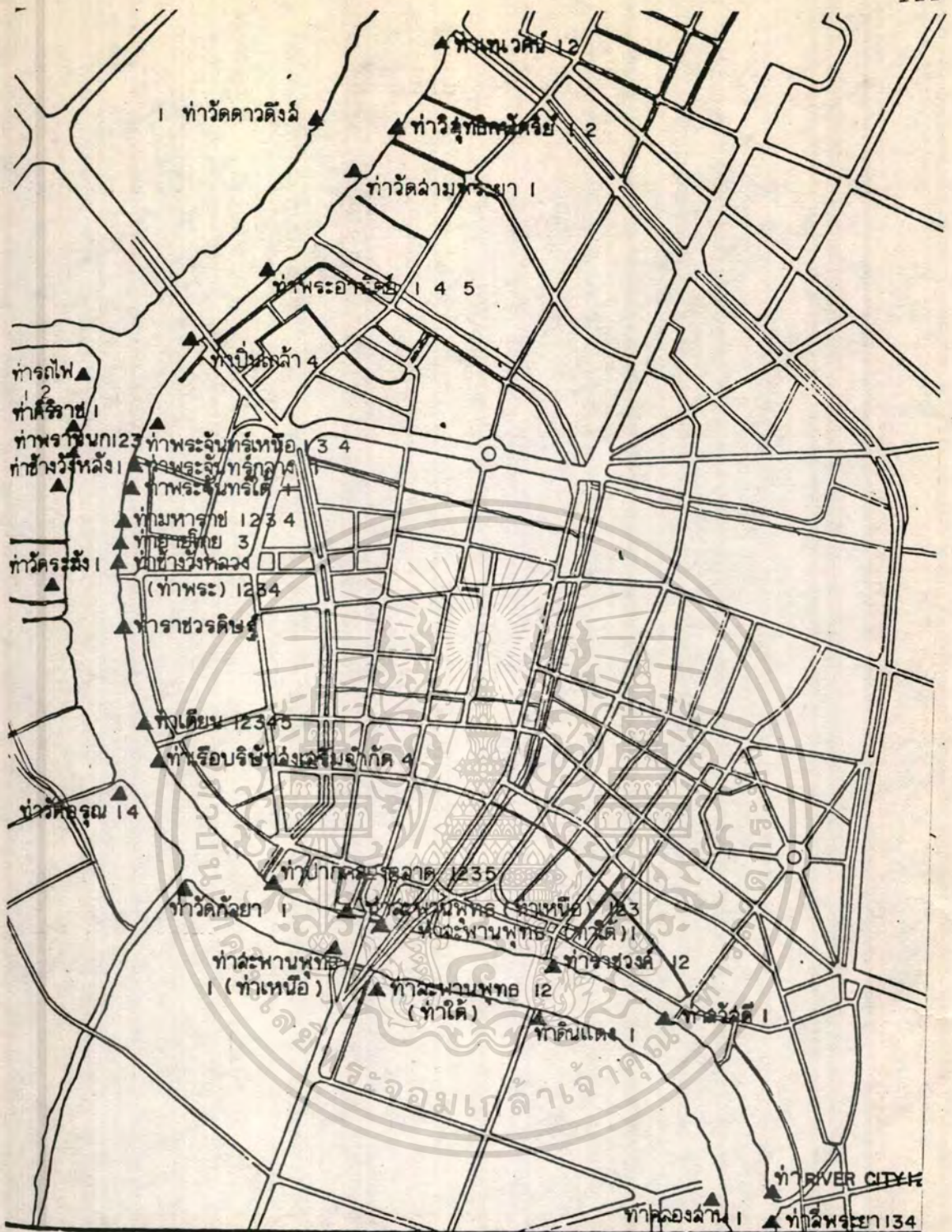
4) การขาดแคลนที่จอดรถ ดังกล่าวนมาแล้วว่าการพัฒนาในตอ นของกรรรัตนโกสินทร์ไม่ได้อให้ความสำคัญกับการสัญจรทางบกมากนัก ซึ่งในระยะ แรกปริมาณรถบนท้องถนนมีไม่มากนัก จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ การจัด เตรียมที่ว่าง เพื่อการจอดรถ เป็นสิ่งไม่จำเป็นและไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน เมื่อปริ มาณรถมีมากขึ้นประกอบกับไม่มีการวาง แผนแก้ไขเวล่วงหน้า จึง เกิดปัญหาไม่มี ที่จอดรถเพียงพอ รถส่วนใหญ่กจอดตามริมถนนหรือบนทาง เดินเท้า ทำให้การ จราจรบนถนนคับแคบอยู่ แล้วติดขัดยิ่งขึ้น รัฐบาลตระหนักดีในปัญหาดังกล่าว และ พยายามแก้ไขปัญหาโดยกำหนดการ เดินรถทาง เดียว หรือห้ามจอดรถบนถนนบาง สาย การจัดช่องทางรถประจำทาง การจำกัด เวลาารถบรรทุก และการกำหนดให้ การก่อสร้างอาคารใหญ่ เช่น ศูนย์การค้าในปัจจุบัน ซึ่งเป็นตัวดึงดูดปริมาณการ จราจรเพิ่มขึ้น ต้องมีบริเวณสำหรับจอดรถโดยเฉพาะด้วย ซึ่งนับว่าแก้ปัญหาไปได้ มาก แต่กยังไม่เพียงพอกับปริมาณรถอยู่พอดี บริเวณที่นิยมมีใช้ เป็นที่จอดรถจึง ยังคงพบท่วไปตามริมถนนสายต่าง ๆ การจอดรถบนทาง เดินเท้า เกาะกลางถนน ราชดำเนินกลาง ด้านข้างสนามหลวง ฯลฯ สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ส่วน ใหญ่นิยมจอดบริ เวณสนามหลวง เช่นกัน ในฤตการท่อง เทียวอาจตองนำารถไปจอด ถึงฝั่งธนบุรี แถวสะพานพระปิ่นเกล้าฯ

5) ประเภทของยวดยานบนท้องถนน เนื่องจากยวดยานทุกชนิดสา มารถวิ่งในกรรรัตนโกสินทร์ได้ ยวดยานที่ก่อปัญหามากคือ รถบรรทุก รถประจำ ทาง ข.ส.ม.ก. และรถบริการท่อง เทียวขนาดใหญ่ แมรถบรรทุกจะถงจำกัด เว ลาย่าง แต่ยังคงวิ่งได้ในบาง เวลาความเร็วของรถที่ไม่สมพันธ์กับยวดยานอื่น ๆ ทำให้การจราจรในส่วนรวมติดขัด และน้ำหนักของรถก็ก่อให้เกิดความสั่นสะ เทือน เป็นอันตรายต่ออาคารประวัติศาสตร์ ทำให้ถนนชำรุด เสียหายตลอดจนสร้างทัศนวิ สัยที่ไม่ดี ทาลายสภาพแวดล้อมของบริเวณ เป็นอย่างยิ่ง

1.2 การจราจรทางน้ำ

เส้นทางสัญจรทางน้ำได้รับการส่งเสริมให้เป็น เส้นทางสัญจรหลักของ เมืองมาตั้งแต่ครั้งสร้างกรรฯ จนถึงกับครั้งหนึ่งได้รับการขนานนามว่า "Venice of the East" แต่ปัจจุบันโครงข่ายการจราจรทางน้ำถกทาลายลงจากการพัฒ นาระบบการจราจรทางบก คลองหลายสายถกถมสร้าง เป็นถนน ที่เหลือมีสภาพ ทรุด เช่น เป็นที่ระบายของ เสีย กังขยะ น้ำเสีย เน้าเหม็น จนใช้การไม่ได้ แม้แต่ คลองหนึ่ง ถกถมสะพานพระปิ่นเกล้าฯ สร้างปิดทับปากคลองจนไม่อาจใช้ เป็น เส้น ทาง เดิน เรือได้อก แสดงชัดถึงนโยบายรัฐบาลที่ไม่คิดจะส่งเสริมการจราจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.14/ ท่าเรือบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์

สัญลักษณ์

▲ ท่าเรือ

- 1 ท่าเรือยนต์โดยสารข้ามฟาก
- 2 ท่าเรือด่วนเจ้าพระยา
- 3 ท่าเรือหางยาว
- 4 ท่าเรือบริการนักท่องเที่ยว
- 5 ท่าเรือขนส่ง

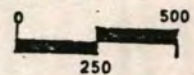
หมายเหตุ:

การทำเรือฯ

แผนที่ 3-14

มาตราส่วน

ม.

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
 ไม่สามารถเผยแพร่ได้ วิทยาลัยนันทศิลป์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ คร.ฉ.ด. 310108

ทางน้ำอีกต่อไป

การจราจรทางน้ำที่ยังปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากการจราจรบนลำน้ำเจ้าพระยา ซึ่งลักษณะการจราจรมีหลายรูปแบบ ได้แก่ (แผนที่ 4.6)

1) บริการข้ามฟากติดต่อระหว่างฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีในละแวกใกล้เคียง ซึ่งส่วนใหญ่การข้ามฟาก เป็นส่วนหนึ่งของการ เดินทาง

2) บริการ เรือด่วนสำหรับการ เดินทางระยะยาวตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยา

3) บริการ เรือหางยาวสำหรับการ เดินทางติดต่อประชุมชนอื่น ๆ ในเขตธนบุรีที่อยู่ห่างไกลตาม เส้นทางคลองต่าง ๆ

4) บริการ เรือสำหรับทัศนอาชรั ส่วนใหญ่บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพื่อ เที่ยวชมทิวทัศน์ตาม เส้นทางลำน้ำเจ้าพระยา หรือ เข้าไปตามคลองต่าง ๆ ในฝั่งธนบุรีทงระยะใกล้ปานกลาง

5) การขนส่งวัสดุก่อสร้าง และสินค้า เกษตร สำหรับท่าขนถ่ายวัสดุส่วนใหญ่ เป็นการขนทรายที่ใช้ในการก่อสร้าง

ท่าเรือสาธารณะสำคัญบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ ได้แก่ ท่าช้างท่าพระจันทร์ ท่าเตียน ท่าปากคลองตลาด ท่าสะพานพุทธ ท่าราชวงศ์ ท่าสวัสดิ์ท่าสหระยา ท่าพระอาทิตย์ ท่าวัดสามพระยา และท่าเทเวศน์ ส่วนฝั่งธนบุรีมีท่าเรือสำคัญได้แก่ ท่าช้างวังหลัง ท่าพรานนก ท่ารถไฟ ท่าวัดอรุณ และท่าดินแดง เป็นต้น

ผลของการจราจรทางน้ำประกอบกับท่าเรือสำคัญ ดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับการจราจรทางบก เป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ บริเวณท่าเรือสำคัญ จะเป็นจุดศูนย์รวมของประชาชนที่สับเปลี่ยนสื่อของการเดินทางระหว่าง "น้ำ" กับ "บก" บริเวณต่าง ๆ เหล่านี้มักถูกกำหนดให้เป็นสถานีต้นทางรถประจำทางหลายสาย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทาง ผลจากการเป็นแหล่งชุมนุมผู้คนมากหน้าหลายตาตลอดเวลา ก่อให้เกิดธุรกิจการค้าและบริการ เครื่องอุปโภค บริโภค ในรูปแบบของร้านค้าย่อย หายเร่ แผงลอย เป็นจำนวนมาก ซึ่ง เท้ากับเพิ่มความสับสนแออัดระหว่างคน รถประจำทาง เรือโดยสาร และธุรกิจต่าง ๆ ดังกล่าว

1.3 ระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน

เนื่องมาจากปัญหาการจราจรที่ส่งผลกระทบต่อโครงข่ายการคมนาคมทั่วทั้งกรุง เทนมมหานคร ปัจจุบันรัฐบาลกำลังพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้ระบบขนส่งมวลชนที่สะดวกและรวดเร็ว ใ้บริการแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งโครงการขนาดใหญ่ในด้านคมนาคมที่สำคัญยิ่งโครงการหนึ่ง ก็คือ โครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน โดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นผู้นำเนินงาน แต่เดิมการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นผู้นำเนินงาน แต่เดิมการทางพิเศษแห่งประเทศไทยจะดำเนินการก่อสร้างระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน 3 สายคือ

1) สายพระโขนง-หัวลำโพง-บางซื่อ ระยะทาง 23 กิโลเมตร เริ่มจากพระโขนงไปตามถนนพระราม 4 ผ่านหัวลำโพง เลียบแนวคลองผดุงกรุงเกษม เลี้ยวขวาไปตามถนนสามเสน เลี้ยวขวาไปตามถนนประชาธิปไตย 2 ผ่านย่านการค้าพลโยธิน และสิ้นสุดที่บริเวณหน้าสถานีขนส่งสายเหนือ

2) สายวงเวียนใหญ่-สาทร-ลาดพร้าว ระยะทาง 20 กิโลเมตร เริ่มจากบริเวณวงเวียนใหญ่ ซ้ำมแม่น้ำเจ้าพระยา (ระหว่างสะพานสาทร) ไปตามแนวคลองสาทร ถนนวิภาวดี คลองผดุงกรุงเกษม ออกซอยออกศึก ผ่านทางรถไฟสายตะวันออก และสิ้นสุดที่ลาดพร้าว

3) สายดาวคะนอง-สะพานพุทธ-มักกะสัน ระยะทาง 16 กิโลเมตร เริ่มจากบริเวณวงเวียนใหญ่ ผ่านถนนประชาธิปไตย สะพานพระปกเกล้า คลองโอ่งอ่าง เข้าสู่แยกถนนจักรวรรดิ ผ่านไปจนถึงถนนจักรพรรดิพงษ์ เลี้ยวเข้าสู่ถนนนครสวรรค์ ผ่านสนามม้านางเลิ้ง เลี้ยวไปทางตะวันออกขนานไปกับทางรถไฟสายตะวันออก ผ่านสถานีรถไฟมักกะสัน ซ้ำมถนนออกศึก-ดินแดง และสิ้นสุดห่างจากถนนออกศึก-ดินแดงประมาณ 1,200 เมตร

แต่เนื่องจาก เป็นโครงการที่ต้องใช้เงินลงทุนมากและฐานะทางการเงินของประเทศไม่เอื้ออำนวย ในปัจจุบันจึงดำเนินการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนส่วนที่ 1 ชั้นที่ 1 ชั้นเพียง 2 สาย คือ สายพระโขนง-บางซื่อ ระยะทาง 23 กิโลเมตร เป็นทางยกระดับ 22 กิโลเมตร และทางใต้ดิน 1 กิโลเมตร และสายสาทร-ลาดพร้าว ระยะทาง 11 กิโลเมตร เป็นทางยกระดับทั้งหมด รวมความยาวทั้งสิ้น 34 กิโลเมตร สามารถรับส่งผู้โดยสารไม่น้อยกว่า 40,000 คนต่อชั่วโมงต่อทิศทาง จึงคาดว่าจะสามารถลดปริมาณการจราจรบนท้องถนนลงไปได้มาก

การกำหนดแนวทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ส่วนที่ 1 และ ชั้นที่ 1 นี้ เป็นการเชื่อมพื้นที่ในเมืองที่เจริญแล้ว และมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคต่อเชื่อมกับเขตทศกาศัยชนนอก โครงการนี้จะทำให้การพัฒนาเมือง เปลี่ยนรูปแบบเข้าสู่การใช้เนื้อที่ภายในเมืองหรือแถบชานเมืองชั้นในมากขึ้น เพราะรถไฟฟ้ามีประสิทธิภาพในการบริการมากกว่าระบบรถประจำทางขนส่งมวลชน การเข้าถึงด้านด้านการค้าและบริการจะมากขึ้นในใจกลาง เมือง เนื่องด้วยสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา พร้อมเพรียงกว่าชานเมืองด้านนอกอยู่แล้ว เมื่อถกเสริมเข้ากับระบบการคมนาคมที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การเข้าถึงดิน เชื่อมชนชั้น นอกจากรับบริเวณที่ตั้งสถานีการขนส่งยังมีแนวโน้มจะพัฒนาเป็นจุดศูนย์รวมคน กลายเป็นย่านการค้า ขยายย่านการค้ากิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ดังเช่น Grand Station ในนิวยอร์กหรือ Victoria Station ที่นครลอนดอน สำหรับย่านกิจกรรมดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นได้ใกล้เคียงกับพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ เช่น สถานีหัวลำโพง หรือสถานี นางเลิ้ง เป็นต้น

3.4.9 ระบบไฟฟ้า

บริการไฟฟ้าใน เขตพื้นที่กรงรัตนโกสินทร์ได้รับจากสถานีไฟฟ้าต้นทาง 3 สถานี คือ

- 1) สถานีวัดเลียบ หรือ ๕ ท้าการใหญ่การไฟฟ้านครหลวง
- 2) สถานีสะพานตา
- 3) สถานีบางชนพรหม

การจ่ายกระแสไฟฟ้า ส่งผ่านมาตามสาย Main ใหญ่ ซึ่งในกรุงเทพฯ ชนในรวมทั้งนักศึกษา การไฟฟ้าฯ ได้จัดทำลงท่อ เดินสายใต้ดินแล้วทั้งหมด จากนั้นจึงส่งผ่านมาตามหม้อแปลงลดความดันของไฟฟ้าลงตามจุดต่าง ๆ จ่ายกระแสไฟฟ้าไปตามแนวสายไฟฟ้าแรงต่ำบนดิน เพื่อบริการผู้ใช้ช้อกต่อหนึ่งไฟฟ้าที่ใช้นับปัจจุบัน เป็น 1 ขนาด 220 V. สามารถปรับปรุงใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้าทั่วไป

ในเขตกรงรัตนโกสินทร์ เป็นเขต เมืองมาแต่เดิม ดังนั้น โครงข่ายการของไฟฟ้าจึงครอบคลุมทั่วพื้นที่ ปัญหาที่พบจากการสำรวจ คือ ปัญหาทางทัศนียภาพของแนวสายไฟแรงต่ำ ที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไป และเป็นแนวให้สายโทรศัพท์เดินควบคู่ไปด้วย มองตกรกรงรัง ไม้เป็นระเบียบ ส่วนหม้อแปลงไฟฟ้าก็มีขนาดใหญ่สะดุดตาและอันตราย วัตถุประสงค์สร้างความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมอย่างมาก ทั้งยังอาจก่อปัญหาไฟไหม้จากเสา เหนี่ยวไฟฟ้าจากเสา เหนี่ยวสายไฟเก่าหรือรั่วได้

3.4.10 ระบบโทรศัพท์

การบริการโทรศัพท์ในพื้นที่กรงรัตนโกสินทร์ อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งพื้นที่บริการ เป็น 2 ชุมสาย คือ ชุมสายโทรศัพท์สำราญราษฎร์ ตั้งอยู่ที่ตึกโรงพิมพ์สำราญราษฎร์ และชุมสายโทรศัพท์กรงเกษม ตั้งอยู่ที่ริมคลองผดุงกรุงเกษมระหว่างตลาดนางเลิ้งกับสะพานขาว นอกจากนี้ยังมีชุมสายโทรศัพท์สร้างวงศ์ และชุมสายโทรศัพท์สามเสน ร่วมให้บริการในบางพื้นที่ การบริการโทรศัพท์ในปัจจุบัน เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนจึงไม่มีโครงการขยายเลขหมายโทรศัพท์ในขณะนี้ ในบางบริเวณ เช่น แถววัดโสมนัส หรือ แถววัดสุทัศน์มีเลขหมายเหลือใช้ประมาณ 10,000 เลขหมาย

3.15 | **สถานีไฟฟ้าย่อยและตำแหน่งหม้อแปลงไฟฟ้า**
สัญลักษณ์

- หม้อแปลงไฟฟ้า
 - สถานีไฟฟ้า
1	สถานีย่อยวัดเดียว
2	สถานีย่อยสะพานดำ
3	สถานีย่อยบางซุขพรหม

แผนที่ 3-15

ที่มา: การให้ห้านครหลวง

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาฉลิตี ครุ.ฉก. 310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น เสนอญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวน เลขหมายโทรศัพท์ให้บริการและ เปิดใช้แล้ว

ชมสาย	เลขหมายให้บริการ	เลขหมาย เปิดใช้แล้ว
สารานุกรม	60,480	42,864
กรุง เกษม	23,829	19,254
สุรวงศ์	55,360	38,814
สาม เสน	10,570	10,481
รวม (กทม.)	918,522	674,742

ที่มา : ส่วนบริการโทรศัพท์นครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ในด้านของการวางสายโทรศัพท์นั้น กระทำได้ 3 วิธี คือ

- 1) การวางสายใต้ดิน คือ วางตามท่อซึ่งฝังอยู่ใต้บาทวิถี ใช้กับการวางสายขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,800 คู่สายขึ้นไป
- 2) การวางสายอากาศ คือ การวางควบคู่ไปกับสายไฟฟ้าของการไฟฟ้า ใช้กับสาย เคเบิลขนาดเล็กที่ส่งเข้าตามบ้าน
- 3) การวางสายใต้น้ำ ใช้กับการวางสายผ่านแม่น้ำ สำหรับบริเวณเพียงไม่กี่จุด เนื่องจากเป็นวิธีการแบบเก่า บริเวณที่ใช้ เช่น ใต้สะพานพุทธฯ ในปัจจุบัน เมื่อต้องการวางคู่สายข้ามแม่น้ำ จะวางไปกับราวสะพาน เช่น สะพานสาทร เป็นต้น

สำหรับวิธีที่ 2 คือ การวางสายอากาศควบคู่ไปกับสายไฟฟ้านั้น มักจะอาศัยพ่วงไปกับเสาไฟฟ้าขนาดธรรมดา ซึ่งสูงประมาณ 8-10 เมตร โดยวางสายไฟสูงกว่าสายโทรศัพท์ประมาณ 2 เมตร แต่เนื่องจากสายโทรศัพท์ต้องมีคู่สายแยกเข้าตัวอาคารของผู้รับบริการทุกหลัง จึงทำให้มีสายโทรศัพท์ระโยงระยางปรากฏให้เห็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางทัศนียภาพ ซึ่งปัญหาดังกล่าว องค์การโทรศัพท์พยายามแก้ไข ด้วยการรวบรวมคู่สายตั้งแต่ 15-20 คู่สายขึ้นไป เปลี่ยนเป็น เคเบิล และ เดินสาย เข้าใต้ถนนลอดแทนสายอากาศ

3.4.11 ระบบประปา

พนักกรรัตนโกสินทร์ได้รับน้ำประปาจากการประปานครหลวง โดยโรงสูบน้ำ 2 แห่ง คือ

- 1) โรงสูบน้ำสามเสน ขนาด 612,535 ลูกบาศก์เมตร/วัน แรงดันน้ำ 19 เมตร
- 2) โรงสูบน้ำลุมพินี ขนาด 305,500 ลูกบาศก์เมตร/วัน แรงดัน 23 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

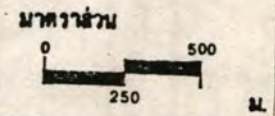

แผนที่ 3.16 แนวท่อจ่ายน้ำประปาและจุดติดตั้งเครื่องวัดแรงดันน้ำ
ชั้นภูมิภาค

- จุดติดตั้งเครื่องวัดแรงดันน้ำและขนาดแรงดันน้ำ
- ∅ แรงดันน้ำ (หน่วยเป็น มม.)
- ▨ แนวท่อประธาน

ที่มา: ฝ่ายระบบท่อส่งน้ำ การประปานครหลวง

แผนที่ 3-16

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานิลสิทธิ์ ครุ.ฉก. 310108

เดิมเน้นการบริการน้ำจากการประปาฯ ไม่สามารถให้บริการแก่พื้นที่หนาแน่นของกรุงรัตนโกสินทร์ได้เพียงพอ จึงมีการชดเชยขาดตามบริเวณต่าง ๆ รวม 6 บ่อ เช่น บริเวณวัดบวรนิเวศ วัดมหรณพาราม แต่ปัจจุบันการประปาฯ ได้พัฒนาระดับความสามารถในการให้บริการน้ำแก่กรุง เทพมหานครอย่างพอเพียง จึงยกเลิกการฯ ชดเชยขาดไปหมดแล้ว คงใช้น้ำประปาจากโรงสูบใหญ่ทั้งสอง เท่านั้น การวางแผนท่อส่งน้ำเพื่อทำการจ่ายน้ำไปยังส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ ใช้ระบบท่อฝังใต้ดิน 3 ประเภท คือ

Transmission ขนาด 2,000-3,000 มม. วางลึกลงไปใต้ดินประมาณ 6-20 เมตร

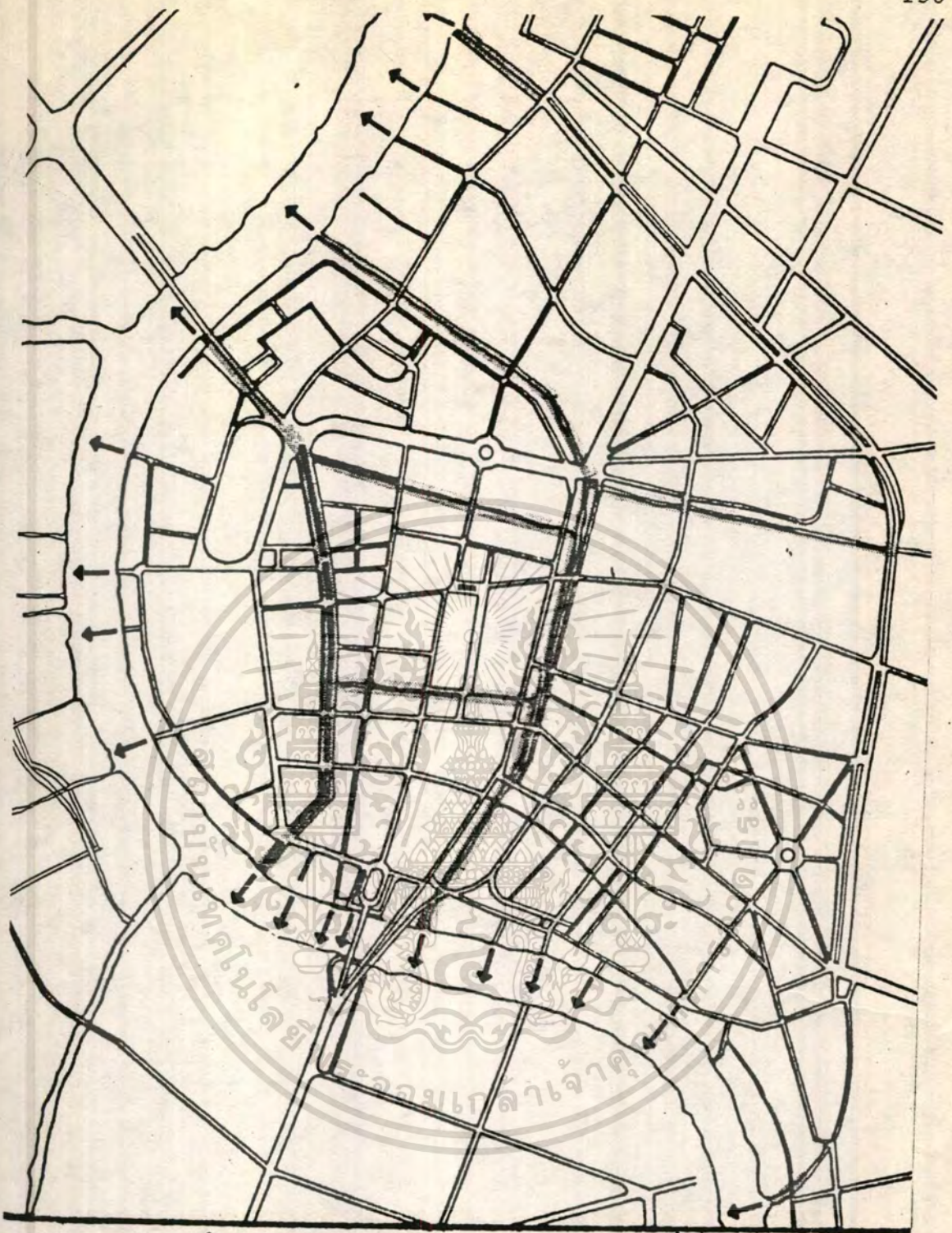
ท่อประธาน ขนาด 400-1,500 มม. วางลึกลงไปใต้ดินประมาณ 3-4 เมตร

ท่อจ่ายน้ำ ขนาด 100-300 มม. วางลึกลงไปใต้ดินประมาณ 1 เมตร

จากท่อจ่ายน้ำจะแยกเข้าสู่ท่อบริการ ขนาด 3/4" - 4" แยกเข้าสู่อาคารบ้านเรือนนอกชวงหนึ่ง ปริมาณน้ำ และแรงดันน้ำจากการประปาฯ ผลิตบริการแก่ประชาชนขณะทงถึง และอยู่ในระดับมาตรฐานซึ่งอนามัยโลกให้การรับรอง จึงกล่าวได้ว่าการบริการด้านการประปาฯ ไม่มีปัญหาใด ๆ บนพื้นที่

3.4.12 การระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม

เนื่องจากบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ เป็น เขต เมือง เกา การวางแผนท่อระบายน้ำค่อนข้างโบราณ และไม่สามารถใช้งานได้ดีในปัจจุบัน เนื่องจากท่อมีขนาดเล็กไม่ได้ส่วนกับการระบายน้ำจริง และเพราะในอดีตสามารถใช้คลองต่าง ๆ เป็นทางระบายน้ำธรรมชาติอย่างได้ แต่เมื่อคลองต่าง ๆ ถูกถมทำเป็นถนนบ้าง อดตันเพราะไม่ได้มีการขุดลอกอย่างสม่ำเสมอ การระบายน้ำทางคลองจึงไม่ได้ผล เต็มที่ ต้องใช้ทางท่อระบายน้ำ แต่เมื่อท่อกมีขนาดเล็ก ในเวลาฝนหนักหรือ เมื่อฤดูน้ำเหนือไหลระบายลงมาด้วยปริมาณอันมากและรวดเร็ว ประกอบกับน้ำทะเลหนุนชนทบ เป็นปริมาณสูง จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมขัง เพราะระบายน้ำไม่ทันย่อย เสมอ โดยเฉพาะภาวะน้ำท่วมทรมตลงแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นที่ต่ำ เช่น แถบวัดสามพระยา ถนนพระอาทิตย์ ท่าพระจันทร์ ย่านปากคลองตลาดราชวงศ์ ลงไปจนถึง ทรงวาด และสี่พระยาในการนี้จึงมีการตั้งโรงสูบน้ำขนาดใหญ่ที่ปากผดงกรุง เกษมด้านใต้ (ใกล้ศูนย์การค้า River City) และท่อระบายน้ำขนาดใหญ่บริเวณทางออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ บริเวณถนนชอยและท่าเรือต่าง ๆ เช่น ประตูน้ำสะพานพุทธฯ ประตูเอมไพร์ ท่ากลาง ท่าเทียน ท่าพระจันทร์ ฯลฯ ขนาดประมาณ 40-80 เซนติเมตร เพื่อช่วยระบายน้ำได้เร็วยิ่งขึ้น บริเวณที่กั้นน้ำท่วมดังกล่าวนี้ว่าเป็นบริเวณเล็กน้อย เพราะระดับพื้นที่ของกรุงรัตนโกสินทร์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเฉลี่ยที่ต่ำกว่าบริเวณอื่น ๆ ในลแวกใกล้เคียง หรือสูงประมาณ 1 เมตร จากระดับน้ำทะเล อย่างไรก็ตามปัญหาใหญ่

แผนที่ 3.17 ทางระบายน้ำออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและน้ำเลีย
 สัญลักษณ์

← ทางระบายน้ำ
 [เส้นทึบ] น้ำเลีย

แผนที่ 3-17

มาตราส่วน
 0 250 500 ม.

ที่มา: กองผังเมือง กทม.

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรรมสิทธิ์ของงานลิขสิทธิ์โดย นายนิคม บุญญานุกิตติ์ สร.ฉก. 310108

ที่เกิดขึ้น และสมควรให้ความสนใจ เพื่อหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วนในเวลานี้ คือ อัตราการทรุดตัวของแผ่นดินที่เกิดขึ้นทุกขณะ และจะส่งผลต่อพื้นที่ได้ในอนาคต ในปัจจุบันกรุงเทพมหานคร ถือว่ามีปัญหาน้ำท่วม เป็นปัญหาใหญ่ ที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายทาง เศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล จึงมีโครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมในระยยะยาวบรรจุไว้ในผัง เมืองรวมกรุง เทพมหานคร สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญ จะได้รับการป้องกันเป็นอย่างดี

ตารางที่ 3.4 แสดงการทรุดตัวของแผ่นดินใน เขตกรุง เทพมหานคร

ชื่อหมุด กม.	จุด ที่ตั้ง	การทรุดตัว (มม.)	จำนวน วัน	เฉลี่ยการ ทรุดตัว เป็น มม./วัน	ระดับพื้นดิน เห็นระดับ น้ำทะเลปานกลาง (เมตร)
002	วังสราญรมย์	28.9	880	0.033	1.60
003	สะพานพุทธ ฝั่งพระนคร	21.2	910	0.023	-
150	สะพานพุทธ ฝั่งธนบุรี	42.8	774	0.055	-
005	ทิวาการ เขตพระนคร	34.8	882	0.039	1.68
010	ทิวาการ เขตตลิ่งชัน	68.5	889	0.077	1.51
040	ทิวาการ เขตสัมพันธวงศ์	33.2	735	0.045	1.95
055	ทิวาการ เขตบางรัก	35.3	913	0.039	1.08
152	ทิวาการ เขตบางกอกใหญ่	0.9	757	0.001	0.63
155	สะพานพระอินทร์ ฝั่งธนบุรี	14.7	541	0.027	1.78
167	ทิวาการ เขตคลองสาน	23.7	735	0.032	1.61

: ทิววงศ์ ศรีบุรี , 2525 หน้า 106

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การศึกษาข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม

3.5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป

ศูนย์วัฒนธรรม นับ เป็นองค์กรที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในการอนุรักษ์และเผยแพร่งานทางด้านวัฒนธรรม และยัง เป็นศูนย์กลางในการบริการความรู้และการศึกษาแก่ประชาชน และผู้สนใจโดยทั่วไป

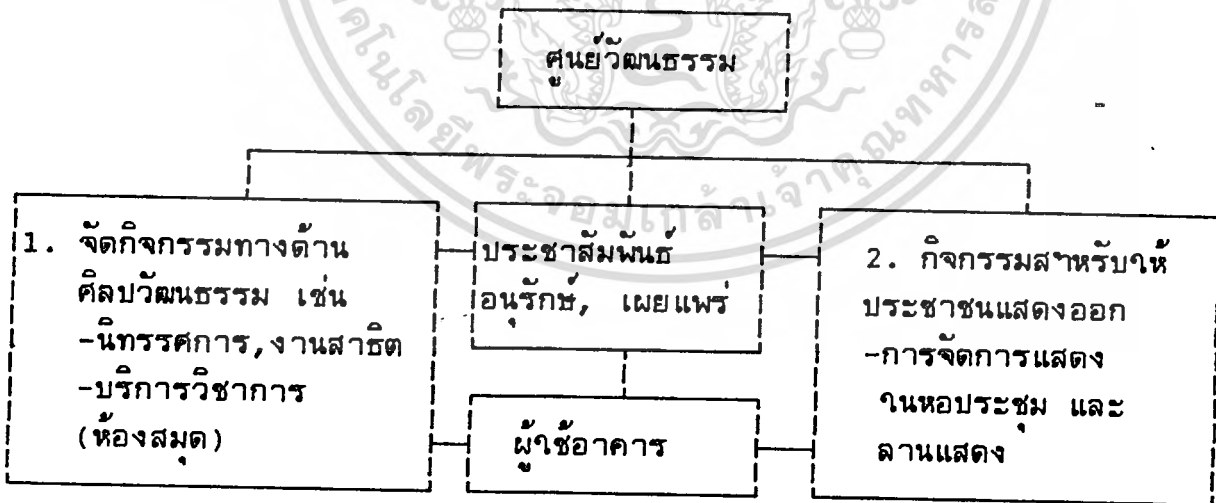
ด้วยเหตุนี้ งานของศูนย์วัฒนธรรม จึงจำเป็นต้อง เกี่ยวข้องกับชุมชนเป็นอย่างมาก บทบาทหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมนับ เป็นสิ่งสำคัญที่ควรค่าแก่การศึกษาและการศึกษา เพื่อนำมา เป็นแม่แบบในการออกแบบศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

จากการศึกษาทางด้านศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไป ในประเทศไทย พอที่จะสรุปบทบาทหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมได้ เป็น 2 หลักใหญ่ ๆ คือ (๑)

1. ศูนย์วัฒนธรรม เป็นแหล่งกลางในการจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ สำหรับประชาชนโดยทั่วไป กิจกรรมเหล่านี้ มุ่ง เพื่อให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจ เป็นการให้การศึกษา เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอีกแนวทางหนึ่ง

2. ศูนย์วัฒนธรรม เป็นสถานที่สำหรับประชาชนได้แสดงออก ซึ่งกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งกลางในการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมทั้งในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

เมื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ในบทต่อไปจะกล่าวถึงการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ดังกล่าว แผนภูมิที่ 3.1 แสดงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม

(๑) "ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย" สมคิด โชติกวณิชย์. วารสาร (ฉบับฉลอง เปิดศูนย์วัฒนธรรม), มิถุนายน 2530 , ไม้มีหน้า

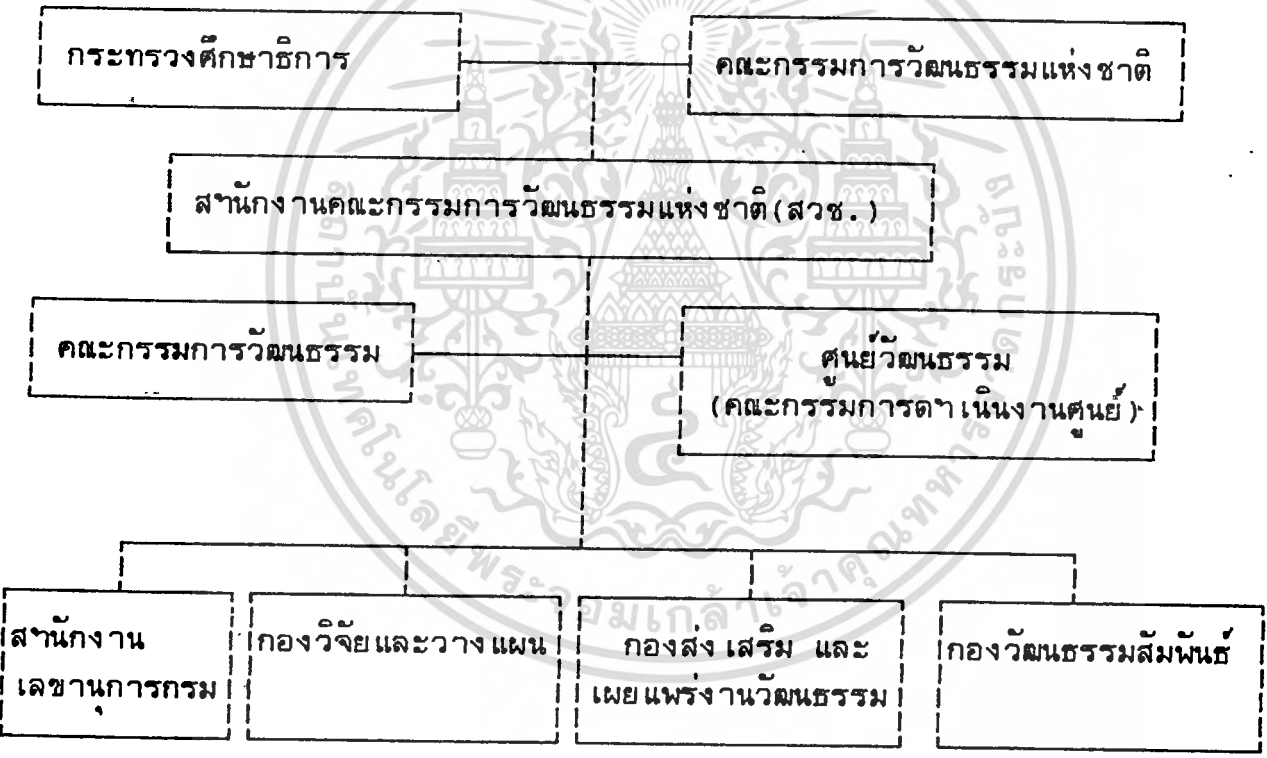
3.5.2 ข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป

3.5.2.1 ลักษณะทั่วไปในเชิงการบริหาร

ลักษณะงานของศูนย์วัฒนธรรมจำเป็นต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชุมชน เป็นอย่างมาก เพราะเป็นการบริหารในเชิงบริการแก่ประชาชน ดังนั้น ลักษณะทั่วไปในเชิงการบริหาร จึงต้องมีลักษณะและวิธีดำเนินงานที่แตกต่างจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ ทั้งในเรื่องของ เวลาในการปฏิบัติงาน และบุคลากรบางส่วน รวมทั้งการบริหารการเงินต้องมีลักษณะคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติ และควรรู้ให้เอกชนได้เข้ามา มีบทบาท และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านโอกาสต่อไป

3.5.2.2 โครงสร้างขององค์กร

โครงสร้างองค์กรในระดับชาติ

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงการบริหารงานหน่วยงานทางวัฒนธรรมแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ

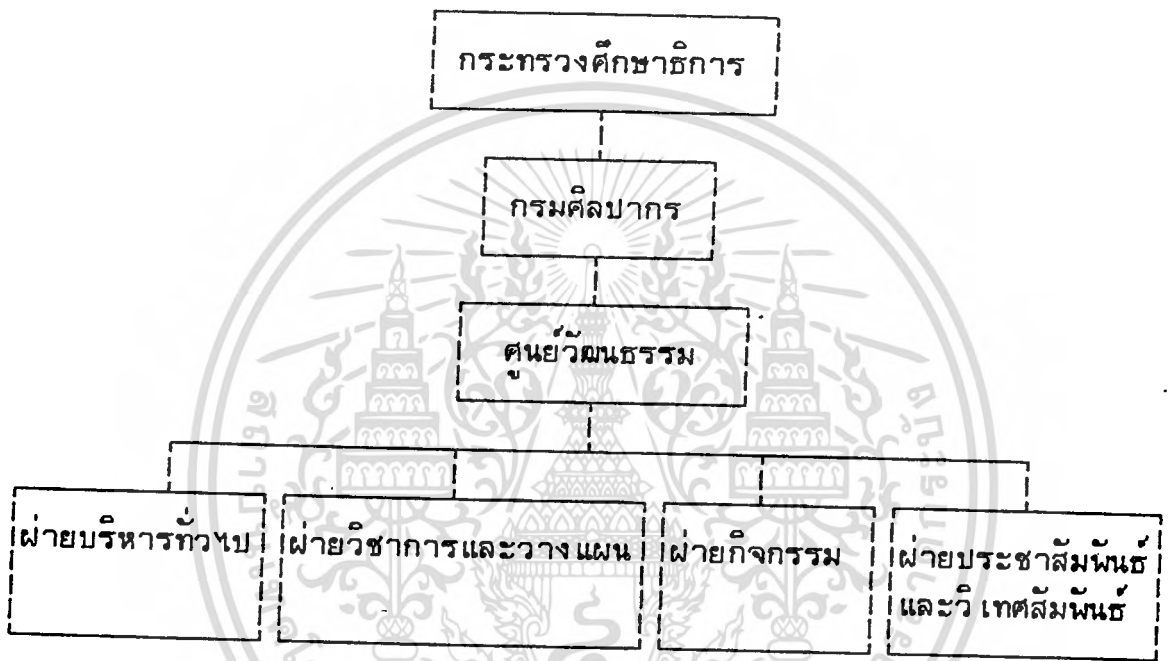
องค์กรทางวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นองค์กรที่อยู่ในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ บริหารงานโดยมีคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการให้คำปรึกษาและกำหนดนโยบายร่วมกัน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) โดยมีศูนย์วัฒนธรรม เป็นผู้รับนโยบาย เหล่านี้มาถือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิภาพ และประสิทธิภาพต่อไป

โครงสร้างขององค์กรภายในศูนย์วัฒนธรรมฯ

นอกเหนือจากการบริหารงานในระดับชาติ ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมการบริหารงานแล้ว ในระดับของโครงสร้างศูนย์วัฒนธรรม ยังได้แบ่งแยกหน่วยย่อย ๆ ได้อีก โดยศึกษาจากแผนภูมิการบริหารงานดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงโครงสร้างขององค์กรภายในศูนย์วัฒนธรรมฯ

หน่วยงานภายในศูนย์วัฒนธรรมฯ โดยทั่วไป แบ่งเป็น 4 หน่วยงาน คือ

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
2. ฝ่ายวิชาการและวางแผน
3. ฝ่ายกิจกรรม
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์

ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานในแผนปฏิบัติการ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายตามต้องการ โดยแต่ละหน่วยงานขึ้นตรงต่อกองงาน ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป อยู่ในการควบคุมดูแลของ สำนักงานเลขาธิการกรม
2. ฝ่ายวิชาการและวางแผน อยู่ในการควบคุมดูแลของ กองวิจัยและวางแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ฝ่ายกิจกรรม อยู่ใน การควบคุมดูแลของ กองส่งเสริมและเผยแพร่ วัฒนธรรม
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ อยู่ใน การควบคุมดูแลของ กองวัฒนธรรมสัมพันธ์

เมื่อทราบถึงโครงสร้างภายในศูนย์วัฒนธรรมฯ โดยท้งไปแล้ว จะขอกล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ พ้องเชิง เชบของ แต่ละหน่วยงานดังต่อไปนี้

ฝ่ายบริหารทั่วไป

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานธุรการ งานบริหารงานบุคคล งานการเงินและบัญชี งานเทคนิคอุปกรณ์ งานจัดรายการประชุม งานอาหารและเครื่องดื่ม งานบริหารร้านค้า งานอาคารและสถานที่

ฝ่ายวิชาการและวางแผน

มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านวิชาการต่าง ๆ ของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางกำหนดนโยบายแนวทางการบริหาร และ การปฏิบัติ งานในการพัฒนาศูนย์ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว รวมทั้งการขอตั้งและจัดสรรงบประมาณ จัดทำการศึกษาวิจัยและหาข้อมูล ติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ สามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการทางวิชาการ การศึกษา และให้บริการห้องสมุด เหล่านี้ เป็นต้น

ฝ่ายกิจกรรม

มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์วัฒนธรรม อันได้แก่ การจัดการนันทนาการ การจัดรายการแสดงและดนตรี การจัดรายการแข่งขัน และการประกวด การจัดรายการสาธิต อบรม และภาพยนตร์ โดยจะเน้นการจัดการนันทนาการและการจัดการแสดง

ฝ่ายประชาสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์

มีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของศูนย์ให้แก่ประชาชน โดยจัดในรูปแบบและช่องทางการจัดท้อบกรณ์ และทำเอกสาร เผยแพร่ รวบรวมภาพฉายสไลด์ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ดำเนินการประสานงาน ติดต่อดือนรับ หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติงานวิเทศสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.2.3 การศึกษารายละเอียดด้านบุคลากรและหน้าที่

การจัดสรรบุคลากร (อัตรากำลัง) และหน้าที่ของกรปฏิบัติงานภายในศูนย์วัฒนธรรมนั้น คำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดแบ่งโครงสร้างการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญ โดยพิจารณาดังต่อไปนี้ คือ

1. การแบ่งตามลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
2. การแบ่งตามความสมดลยของงานที่ปฏิบัติ

ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ได้ยึดเอาแนวทางการกำหนดหน้าที่และบุคลากรจากการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เป็นหลักในการจัดสรรงานดังกล่าวโดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

ตารางที่ 3.5.. แสดงบุคลากรและหน้าที่รับผิดชอบ
ของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ตำแหน่ง	จำนวน (อัตรา)	หน้าที่รับผิดชอบ
1. ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมฯ (ระดับ 8-9)		เป็นผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรมฯ ระดับสูง โดยรับนโยบายจากคณะกรรมการอำนวยการ มาปฏิบัติให้บรรลุ เป้าหมาย
2. รองผู้อำนวยการศูนย์ฯ (ระดับ 7-8)		เป็นผู้บังคับบัญชารองจากผู้อำนวยการศูนย์ฯ
3. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป (ระดับ 6-7)		รับผิดชอบในการดำเนินงาน เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปของศูนย์ฯ ซึ่งจะส่ง เสริมให้ งานต่าง ๆ ดำเนินการได้บรรลุ เป้าหมาย
4. หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม (ระดับ 6-7)		บริหารงานกิจกรรมทั่วไปประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ
5. หัวหน้าฝ่ายวิชาการและวางแผน (ระดับ 6-7)		ดำเนินงานด้านวิชาการและจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินงาน เรื่องงบประมาณ การประเมินผล สืบราช วิจัย
6. หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์และ วิเทศสัมพันธ์ (ระดับ 6-7)	1	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ ให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	จำนวน (อัตรา)	หน้าที่รับผิดชอบ
7. เจ้าหน้าที่งานธุรการ 2-4	1	ดำเนินงานด้านธุรการทั่วไป รวมทั้งงาน ผลิตและการเงินด้วย
8. เจ้าหน้าที่ธุรการ 1-3	1	ดำเนินงานด้านธุรการทั่วไป
9. เจ้าหน้าที่พิมพ์ 1-3	2	พิมพ์เอกสารและจัดทำสำเนา รวมทั้งช่วย ปฏิบัติงานด้านธุรการด้วย
10. นายช่างไฟฟ้า 2-4	2	ควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ ควบคุมเครื่องแสง เสียง ประแจหอบ ประชม
11. นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 3-5	1	ควบคุมผลิตรายการ และให้บริการด้าน โสตทัศนศึกษาภายในศูนย์ฯ
12. บรรณารักษ์ 3-5	2	จัดหมวดหมู่หนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึก เสียง เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้า
13. ภัณฑารักษ์ 6	1	ควบคุมและให้คำแนะนำในการจัดนิทรรศการ ทางด้านประวัติศาสตร์ชาติไทย และจัด แสดงประวัติและผลงานของศิลปินในห้อง เกียรติคุณ
14. ภัณฑารักษ์ 3-5	1	จัดนิทรรศการต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามหลัก วิชาการ
15. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	2	ติดต่อประสานงาน และบริหารงาน ทั่วไปด้านอื่น ๆ
16. นักวิชาการช่างศิลป์ 6	1	ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้ง การออกแบบฉากและเวทีการแสดง วาง แผน ควบคุมแนวทางการออกแบบ
17. นักวิชาการช่างศิลป์ 3-5	1	ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้ง การออกแบบฉากและเวทีการแสดง
18. นายช่างศิลปกรรม 2-4	1	สร้างฉากประกอบการแสดงผลงานศิลป์ ออกแบบฉากและเวทีการแสดง
19. นักวิชาการละครและดนตรี 6	1	จัดกิจกรรมด้านการแสดงต่าง ๆ และติด ต่อให้หน่วยงานอื่น หรือ เอกชนมาจัดการ แสดงภายในศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	จำนวน (อัตรา)	หน้าที่รับผิดชอบ
20. นักวิชาการละครและดนตรี 3-5	1	จัดกิจกรรมด้านการแสดงต่าง และ ประสานงานด้านการแสดงกับหน่วยงานอื่น
21. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผน 3-4	1	ดำเนินการด้านวิชาการ การวางแผน และงบประมาณ การประเมินผล
รวม	25	อัตรา

หมายเหตุ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจึงยังไม่มีความพร้อม ทั้งทางด้านอัตรา
กำลังและงบประมาณ จากข้อจำกัดดังกล่าว บคลากรของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
ในระยะแรกจึง เป็นบุคลากรที่จำเป็นสำหรับการจัดเตรียมงานเท่านั้น
เมื่อขอขยายงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ขยายกว้างขึ้นก็จะพิจารณา
เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมและสัมพันธ์กับโครงสร้างขององค์กรต่อไป

3.5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้อาคารศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป

การศึกษาเกี่ยวกับผู้ใช้อาคารศูนย์วัฒนธรรมนั้น นับว่า มีความจำเป็น
ต่อการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ และความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบ
ตลอดจน เนื้อที่ขั้วรอยภายในโครงการ เป็นสำคัญ ผู้ใช้ในทันทีหมายถึง ผู้ที่จะ เข้า
มาใช้บริการภายในอาคารศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว สามารถแบ่งได้ เป็น
2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.5.3.1 ประเภทของผู้ใช้อาคาร

ผู้ใช้โครงการ ศูนย์วัฒนธรรมทรมลนิยมและแนวความคิดที่แตกต่างกัน
เราสามารถแบ่งได้ เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 เจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรม หรือผู้ให้บริการ

1.2 ผู้เข้าชมหรือผู้ใช้บริการ

1.1 เจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมหรือผู้ให้บริการ คือ เจ้าหน้าที่งานที่
ปฏิบัติงานภายในศูนย์ หรือ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการติดต่อจากศูนย์ให้มาในฐานะผู้ให้
บริการ ซึ่งสามารถที่จะแยกได้ เป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1.1 เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วัฒนธรรม

1.1.2 นักวิชาการ หรือ นักวิจัยรวมทั้งวิทยากรต่าง ๆ

1.1.3 ศิลปิน หรือนักแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ผู้เข้าชมหรือผู้ให้บริการ คือผู้ที่ จะเข้ามาใช้บริการภายในศูนย์ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่ง ล้วนแล้ว แต่มีรสนิยมและจุดประสงค์แตกต่างกัน ผู้เข้าชมบริการภายในศูนย์วัฒน- ธรรมฯ สามารถแบ่งได้ เป็น 5 กลุ่มคือ

1.2.1 นักเรียน นักศึกษา

1.2.2 นักท่องเที่ยว

1.2.3 นักวิชาการ นักวิจัยที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

1.2.4 ผู้มาติดต่อ

1.2.5 ประชาชนทั่วไป

3.5.3.2 พฤติกรรมของผู้เข้าชม

หลังจากที่เราได้ทราบถึงประเภทของผู้เข้าชมแล้ว ข้อสำคัญอีกประ- การหนึ่ง คือ การศึกษาในเรื่องวัตถุประสงค์ของการ เข้ามาใช้บริการ ซึ่งในโครง- การศูนย์วัฒนธรรม สามารถที่จะแบ่งพฤติกรรมของผู้ เข้าชมโดยอาศัย จุดประสงค์- ในการ เข้าใช้ เป็น 3 กรณี คือ (๑)

ก. คนที่เข้าชมศูนย์วัฒนธรรม เพื่อความ เพลิดเพลิน มักจะ เป็นพวกท่อง- เที่ยว เป็นส่วนใหญ่ คนกลุ่มนี้จะ เข้ามาใช้บริการของทางศูนย์ฯ เพื่อมาหาความแปลก- ใหม่ให้แก่อตัวเอง การชมมักจะ เดินไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพบ เห็นการแสดงใดที่- เหมาะสมแล้ว เพลิดเพลินหยุดดูเสียทีหนึ่ง เพราะ เหตุการณ์จัดแสดงจึงควรจัด- ให้มีความ เพลิดเพลิน และประทับใจอยู่ด้วย เพื่อช่วย ให้ผู้ชมประสพความสมหวังใน- สิ่งที่เขาต้องการ

ข. คนที่เข้าชมความงามของงานศิลป์ คนกลุ่มส่วนใหญ่มักจะ เคย เป็น- คนที่เคย เข้าชมการแสดงของทางศูนย์ฯ มาก่อนแล้วและรู้คุณค่าของการแสดง เป็น- อย่างดี คนกลุ่มนี้มักแสวงหาสิ่งที่ดีประทับใจโดยเฉพาะ

ค. คนที่เข้าชมศูนย์วัฒนธรรมด้วยจุดประสงค์ในการค้นคว้า ได้แก่ พวก- นักเรียน นักศึกษา ผู้สนใจต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญ จะมีจำนวนน้อยการ เข้าชมมัก เป็น- ไปในรูปของการศึกษา วิจัย เปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ที่แสดง ทางศูนย์จึงควรจัดห้อง- แสดงท้ความ เกียวพันต่อ เนื้อกับใน เนื้อหาวิชาการ เพื่อ เป็นการสนองความต้อง- การให้คนกลุ่มนี้

การจัดกลุ่มประชาชนที่ เข้าชมศูนย์วัฒนธรรมแบ่งได้ เป็น 2 พวก คือ- พวกหนึ่ง เป็นคนที่ เข้าชมใหม่ เป็นกลุ่มก้อน ต่างรสนิยมและระดับการศึกษา คนพวก- นี้โดยทั่วไป จะ เป็นนักท่องเที่ยวหรือ นักเรียน นักศึกษา ทุกระดับวัยและความคิด

(๑) "วิชาการพิพิธภัณฑ์" นิคม มุสิกคามะ, หนังสือ. วัฒนานาพานิชี กรุงเทพมหานคร.

อาจเข้าชม เพราะการโฆษณากิจกรรมของตนๆ หรืออาคารทั้งดงามดึงดูดใจ อีกพวกหนึ่งก็เข้าชม เป็นกลุ่มก้อน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นนักเรียน นักศึกษา สัมมาคมหรือองค์การต่าง ๆ คนประเภทนี้จะอยู่ในระดับความคิดเดียวกันและมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาแบบเดียวกัน

ในการให้บริการทางการศึกษา ความรู้ กับทั้งสองกลุ่มนี้ เจ้าหน้าที่ควรจะได้ แบ่งแยกออกไปโดย เฉพาะคนในกลุ่มแรกนั้น เกินวิสัยที่จัดรายการพิเศษ เช่น การบรรยายการอภิปรายให้ได้ ส่วนคนในประเภทหลังนี้มักจะมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษา ซึ่งศูนย์วัฒนธรรมสามารถให้บริการได้อย่าง เต็มที่

เมื่อทราบถึงจุดประสงค์อย่างกว้าง ๆ ในการเข้าใช้บริการของศูนย์วัฒนธรรมแล้ว เรายังสามารถจะกำหนดจุดประสงค์ ซึ่งพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการได้ตามลักษณะประเภทของผู้ใช้อาคาร ตามหัวข้อที่ 1 ใต้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ประเภทของผู้ให้บริการ ได้แก่

1.1 เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วัฒนธรรม เป็นผู้ให้บริการแก่เข้าชมโครงการ โดยมีการทำงานในลักษณะประจำการแบบถาวร และยังรวมถึงเจ้าหน้าที่เป็นลูกจ้างชั่วคราว หรือพนักงานอีกด้วย เจ้าหน้าที่ภายในศูนย์วัฒนธรรมนั้น รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ เวลาในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ภายในส่วนใหญ่ คือ ตั้งแต่เวลา 8.30 - 16.30 น.

1.2 นักวิชาการ หรือ นักวิจัย (วิทยากร)

ส่วนใหญ่ หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้ประจำศูนย์ฯ แต่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการและศิลปวัฒนธรรม ที่ทางศูนย์ฯ ได้เชิญมา เพื่อเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ เช่น ในการจัดอบรม ประชุม หรือสัมมนาต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่สามารถกำหนด เวลาในการเข้าใช้อย่างแน่นอนได้

1.3 ศิลปิน หรือ นักแสดง

ได้แก่ นักแสดง ศิลปิน หรือนักดนตรี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องหรือ ผู้ติดตาม โดยในท่อนอาจมา เป็น 2 ลักษณะ คือ ทางศูนย์วัฒนธรรม เป็นผู้มาติดต่อให้มาจัดแสดง หรือ ได้รับการติดต่อมาเองจากทางศิลปิน หรือกลุ่มนักแสดง ซึ่งในกลุ่มนี้ทางศูนย์ฯ ได้จัดให้มีบริการรับ-ส่ง และอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มศิลปินหรือนักแสดงทั้งประเภทบุคคลหรือ เป็นกลุ่ม

2. ประเภทของผู้ใช้บริการ ได้แก่

2.1 นักเรียน นักศึกษา ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้มักมีจุดมุ่งหมายในการ เข้าชมหรือแสวงหาความรู้และความสนุกสนานในการได้ทดลองหรือปฏิบัติด้วยตนเอง และยังได้ศึกษาหาความรู้ เรื่องต่าง ๆ ทวไป จนถึง เรื่องราว เฉพาะ เพิ่มเติมจากที่ตนเองเรียนมาหรือ เป็นการ เสริมประสบการณ์มอ

2.2 นักท่องเที่ยว ในท่อนรวมทั้งนักท่องเที่ยวภายในประเทศ และชาวต่างประเทศ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว จะมา เพื่อความบันเทิงและทัศนศึกษา โดยได้ความรู้ เป็นผลประโยชน์ไปด้วย และบางทีอาจจะศึกษารวบรวมข้อมูล ตลอดจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทคนิคของการจัดแสดง (ในกรณีที่เป็นบุคคลมาทำงาน) คนกลุ่มนี้มีอำนาจในการซื้อสินค้าและใช้บริการสูง

2.3 นักวิชาการ นักวิจัย เป็นพวกที่มีความรู้ในเรื่องศิลปวัฒนธรรมดังกล่าวอยู่บ้างแล้ว และส่วนใหญ่มาเพื่อศึกษาวิจัยขอมล และมีบางส่วนมาเพื่อชมเทคนิคการแสดงของศูนย์ สถานที่นักวิชาการเหล่านี้จะสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยตรง ได้แก่ ห้องสมุด และ ส่วนนิทรรศการ

2.4 ผู้มาติดต่อ ผู้มาติดต่อกับทางศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งอาจมาติดต่อทางราชการ หรือต้องการแสดงงาน หรือติดต่อธุรกิจอื่น ๆ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นประเภทของนักลงทุนต่าง ๆ ซึ่งมีผลประโยชน์ทางด้านการค้า เป็นสำคัญ

2.5 ประชาชนทั่วไป ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ภายในบริเวณรอบ ๆ ศูนย์ ซึ่งสามารถเข้ามาใช้บริการภายในศูนย์ได้โดยสะดวก จุดประสงค์ของประชาชนที่เข้ามาใช้ศูนย์ โดยส่วนใหญ่แล้ว มาเพื่อชมการแสดง และชมงานด้านนิทรรศการ และห้องสมุด เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.4 องค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป

3.5.4.1 พื้นฐานความต้องการขององค์ประกอบโครงการโดยทั่วไป
 ความต้องการโดยพื้นฐานทางด้านองค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรมนั้น สามารถจำแนกได้จากการกำหนดองค์ประกอบที่ตอบสนองต่อนโยบายการดำเนินงานและแผนงานการปฏิบัติ โดยสามารถกำหนดองค์ประกอบได้ตามความต้องการเป็น 2 บัญชี คือ

ก) ความต้องการจากปัจจัยของโครงการที่เพิ่มขึ้นเพื่อปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักของโครงการ ดังนี้

<u>เป้าหมายหลักของศูนย์วัฒนธรรม</u>	<u>องค์ประกอบ</u>
- บริหารงานในส่วนศูนย์วัฒนธรรมและนโยบาย	- ส่วนบริหารงานของโครงการ
- ดำเนินงานที่เหลือวิ่งไปด้วยดีตามนโยบาย	- ส่วนบริหารทางวิชาการ และ ส่วนกิจกรรม
- เป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าทางวิชาการ	- ส่วนบริการห้องสมุด ส่วนนิทรรศการ
- เป็นสถานที่บริการสำหรับการฝึกอบรม และ สัมมนาทางวัฒนธรรม	- ส่วนห้องประชุม ห้องบรรยาย
- เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ และ แสดงออกทางด้านกิจกรรม	- ส่วนหอประชุม ลานแสดงกลางแจ้ง
- เป็นส่วนสำหรับการจัดหารายได้เข้าสู่ศูนย์	- ส่วนหอประชุม (โรงละคร)
	- ส่วนนิทรรศการ

ข) ความต้องการจากปัจจัยที่ประกอบเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ ของโครงการ ดังนี้

<u>เป้าหมายรองของศูนย์วัฒนธรรม</u>	<u>องค์ประกอบ</u>
- เมื่อศูนย์รวมสินค้าและของระลึก ที่เป็นผลงานทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ	- ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง
- เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในด้านอาหาร	- ร้านอาหาร (CAFETERIA)
- เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการ	- ที่จอดรถ
- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	- ส่วนลานโล่ง (PLAZAR) ที่โล่ง สนามหญ้า

3.5.4.2 การศึกษาองค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป

ก) องค์ประกอบหลักของโครงการ

ศูนย์วัฒนธรรมโดยทั่วไป สามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงการออกได้เป็นส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ส่วนบริหาร หรือส่วนดำเนินงานทั้งหมดของศูนย์วัฒนธรรม ได้แก่
 - ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - ฝ่ายวิชาการและวางแผน
 - ฝ่ายกิจกรรม
 - ฝ่ายประชาสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์

2. ส่วนบริการทางวิชาการ หรือส่วนที่ให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม เป็นแหล่งในการค้นคว้า ศึกษาของนักเรียน นักศึกษาและผู้วิจัย ผู้สนใจต่าง ๆ ได้แก่

- ส่วนห้องสมุด
- ส่วนห้องประชุม หรือ ห้องบรรยาย (สัมมนา)

3. ส่วนเผยแพร่งานทางด้านวัฒนธรรม หรือส่วนกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยในการเผยแพร่ งานทางด้านวัฒนธรรมและยัง เป็นส่วนที่ช่วยในการหารายได้ เข้ากับศูนย์วัฒนธรรมได้แก่

- ส่วนหอประชุมใหญ่ หรือ โรงละคร (AUDITORIUM)
- ส่วนนิทรรศการการแสดง (ถาวร, ชั่วคราว)
- ส่วนลานแสดงกลางแจ้ง

4. ส่วนบริการสาธารณะ หรือส่วนองค์ประกอบ เพื่อ เสริมสร้างความสมบูรณ์ให้แก่โครงการ และเป็นส่วนอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้โครงการในด้านอื่น ๆ ได้แก่

ข) ส่วนประกอบของโครงการ

จากการศึกษารายละเอียดในองค์ประกอบหลักของโครงการแล้ว เราสามารถที่จะกำหนดรายละเอียดภายในองค์ประกอบหลัก เหล่านี้ โดยนำการแจกแจง ให้เป็นส่วนประกอบย่อยตามหน้าที่ใช้สอยที่เหมาะสมตามประโยชน์ของการดำเนินงานได้ ดังนี้ คือ

องค์ประกอบหลัก	งาน; องค์ประกอบย่อย	ส่วนประกอบ
1.3 ฝ่ายกิจกรรม		1.3.1 งานนิทรรศการและการจัดแสดง - ห้องหัวหน้าฝ่าย - ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ 1.3.2 ส่วนงานทะเบียน, งานเทคนิค - ห้องธุรการ - ห้องคลังวัตถุ - บริเวณรับวัตถุ - ห้องฉายรูป - ห้องปฏิบัติงานช่างทวไป - ห้องปฏิบัติงานศิลป์ งานพิมพ์ - ห้องซ่อมแซมวัตถุ - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ - ห้องพักผ่อนงาน - ห้องแต่งตัว - ห้องหัวหน้าฝ่าย - ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ - ส่วนประชาสัมพันธ์ (บอร์ต) พักคอย - ห้องผลิตอุปกรณ์โสต - ห้องพิมพ์เอกสาร - ห้องเก็บของ - ห้องน้ำ, ส้วม
2. ส่วนบริการ	2.1 ห้องสมุด	- ใต้อ่างน้ำ - ครัวผัดของ - ถ้วย เอกสาร - เคาน์เตอร์บริการ
	1.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	งาน; องค์ประกอบย่อย	ส่วนประกอบ
3. ส่วน เผยแพร่ทางวัฒนธรรม (ส่วนกิจกรรม)	2.2 ห้องบรรยาย 3.1 หอพระชมาหลวง (โรงละคร) 3.2 ลานแสดงกลางแจ้ง	- ตบทรายการ - บริ เวณอ่านหนังสือ - ห้อง เก็บหนังสือ ส่วนซ่อมแซม - ห้องอ่าน - ห้องโสตทัศนศึกษา - ห้องบรรณารักษ์ - ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ - ห้องน้ำ - โถงทาง เข้า - ส่วน پذیر การบรรยาย - เวที - ห้องควบคุมอุปกรณ์โสตฯ - ห้องวิทยากร ห้องน้ำ - ห้อง เก็บของ - โถงทาง เข้า - ห้องน้ำสาธารณแะ - ส่วนนั่งชม - เวทีแสดง - ส่วน เตรียมตัวนักแสดง - ห้อง พิธีการแสดง - ห้อง แต่งตัวชาย-หญิง - ห้องน้ำ - ห้อง เก็บของ - ห้องควบคุมการแสดง และห้อง เก็บของ (ส่วนควบคุม) - PLAZA - ลานการแสดง - ส่วน เตรียมการแสดง - ห้องควบคุมการแสดง (อุปกรณ์ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	งาน; องค์ประกอบย่อย	ส่วนประกอบ
4. ส่วนบริการ สาธารณะ	3.3 ห้องแสดงนิทรรศการถาวร	- ห้อง เก็บของ - โถงทาง เข้า - บริเวณชายตัว และ เอกสารค่มือ - ห้องน้ำ - บริเวณจัดนิทรรศการ - บริเวณจัดบรรยายสรุป ประกอบด้วย - ห้องโถง - ห้องฉายภาพ (ห้องสมมติ) - ห้อง เก็บของ - ส่วนแสดงกลางแจ้งและ สามีติ
	3.4 ห้องแสดงนิทรรศการชั่วคราว	- โถงทาง เข้า - บริเวณชายตัวและ เอกสารค่มือ - บริเวณจัดนิทรรศการ - ห้องน้ำ - ทจอตรงสาธารณะ
	4.1 ส่วนจอดรถ	- รถยนต์ - รถจักรยานยนต์ - รถบัส - ทจอตรงเจ้าหน้าที่ รยนต์ - รถจักรยานยนต์ - ทจอตรงบริการประจำ
	4.2 โถงทาง เข้าใหญ่	- ส่วนติดต่อสอบถาม - บริเวณชายตัว - ทัศนียภาพสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	งาน; องค์ประกอบย่อย	ส่วนประกอบ
	4.3 ร้านอาหาร	- บอร์ดโฆษณา - น้ำดื่ม - รักษาความปลอดภัย - ห้องน้ำ - คริว ประกอบด้วย ส่วนเตรียมอาหาร ที่ประกอบอาหาร - ส่วนบริการของคริว ประกอบด้วย ที่รับอาหาร ที่เก็บอาหาร ที่เก็บขยะ บริเวณล้างภาชนะ - ส่วนขายและบริการ ประกอบด้วย ที่วางอาหารและ อุปกรณ์ ที่ชำระเงิน
	4.4 ร้านสินค้าพื้นเมือง	- ส่วนรับประทานอาหาร - ห้องน้ำ - ร้านค้า - บริเวณเก็บสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.4.3 การศึกษารายละเอียดความต้องการ เนื้อที่ใช้สอยขององค์ประกอบที่สำคัญ

ห้องสมุด (LIBRARY)

การจัดวางตำแหน่งของห้องสมุด จะคำนึงถึงความสะดวกแก่ประชาชนที่เข้าไปใช้ รวมทั้งพิจารณาถึงความสะดวกในการเข้าออก และทางติดต่อภายใน เพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

ข้อควรคำนึงในการออกแบบห้องสมุด

- การให้แสงสว่างอย่างสม่ำเสมอ
- มีการควบคุมอุณหภูมิ เพื่อรักษาสภาพหนังสือ โดยใช้ระบบการปรับอากาศภายในอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ซึ่งนอกจากจะรักษาสภาพหนังสือแล้ว ยังเพื่อความสะอาดสบายแก่ผู้ใช้บริการของห้องสมุดอีกด้วย
- ตำแหน่งที่ตั้ง ควรหลีกเลี่ยงบริเวณจากภายนอกน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย
- สามารถขยายได้ เมื่อมีหนังสือเพิ่ม
- มีการควบคุมดูแลการเข้าออกห้องสมุด โดยเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

การจัดวาง เฟอร์นิเจอร์

- ให้ความสะดวกแก่การควบคุมดูแล เป็นต้นว่า โต๊ะรับจ่ายหนังสือทางเดินเข้าออก
- ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หรือ เติมนั่งชั้นวางหนังสือต่าง ๆ โดยการเว้นทางเดินระหว่างโต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือให้เพียงพอ
- จัดที่นั่งอ่านหนังสือให้เพียงพอ
- ให้มีระเบียบ ดงาม และไม่เบียดตา ไม่เบียดเสียดจนแน่น สบายและแบบให้กลมกลืนกับแบบของอาคาร และมีแบบเดียวกันภายในห้อง
- ให้เหมาะสมกับการใช้สอย เฟอร์นิเจอร์ชนิดใดควรจะต้องอยู่ตรงไหนจึงจะเหมาะสมที่สุด เห็นง่ายที่สุด และสะดวกที่สุด

ตำแหน่ง เฟอร์นิเจอร์ภายในห้องสมุด

ชั้นวางหนังสือ โดยมากมักเรียงไปตามฝาห้อง ทั้งนี้เพื่อมีที่เก็บเนื้อที่สำหรับอ่าน นอกจากนี้ยังทำให้บรรณารักษ์ หรือ เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสควบคุมดูแลห้องสมุดโดยทั่วถึง

แต่ปัจจุบันนี้ เนื่องจากแนวโน้มของการศึกษาแผนใหม่ มุ่งส่งเสริม การศึกษาค้นคว้าโดยตนเองมากขึ้น การจัดวางชั้น อาจจัดวางตรงกลางห้องหรือข้าง ๆ มีที่วางสำหรับทอานหนังสือให้ เป็นสัดส่วนมากขึ้น การวางชั้นหนังสือกลางห้องควรวางระยะห่างกันระหว่างชั้น 1.50 เมตร ผู้ใช้จะได้หยิบหนังสือได้โดยสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชั้นวารสาร วารสาร เป็นสิ่งทงตติใจ และ เชิญชวนให้คน เข้าใช้ห้องสมุดได้มาก เพราะมีปกทมสีสวยงามตมชีวิตชวทกว่าหนังสือทวไป ตงน ฐนวางจึงควรออยใกล้ ทง เข้าหรือ เป็นททคน เจาถึงได้งาย และไม่ไกลจากการควมมมากน

โต๊ะรับจ่ายหนังสือ เป็นโต๊ะทงจะมีผู้มาติดต่อยม และค่นหนังสือ เสมอ มักจะจัดวางอย ใกล้ทง เข้าออก เพราะ เป็นการสะดวกแก่ผู้ใช้ในการยืมและส่งหนังสือ ทงยัง เป็น การช่วยให้ เจาหน้าทควมคตแลการยืมได้ตยงชน เพราะ เมื่อผู้ใช้ได้ยืมหนังสือไป แล้ว เจาหน้าทงจะได้ตรวจดู เป็นครงสุดท้ายก่อนออกจาห้องสมุด

โต๊ะบัตรรายการ ควรออยในที่ เห็นได้งายจากทง เข้า อยตรงกลางระหว่างหนังสือ ทวไปกับหนังสืออ้างอิง หรือให้ใกล้กับเจาหน้าทบริการตอบคถาม และโต๊ะรับจ่าย เพื่อผู้ใช้ได้ค่นหาหนังสือของห้องสมุดโดยสะดวก

ชั้นหนังสืออ้างอิง ควรออยใกล้บรรณารักษ เพื่อจะได้ให้คำอธิบาย หรือคำแนะนำแก่ผู้ใช้ควมทงอ่านตวย ในกรณีทม เนื้อมมากพอ

โต๊ะเจ้าหน้าที่บริการตอบคถาม ควรออยในที่ทมอง เห็นได้งาย ใกล้กับหนังสือทวไป และสะดวกในการติดต่อบทถาม

ส่วนแสดงหนังสือใหม่ หรือ เรือราวทนาสนาใจ เป็นทงตติใจ ควรออยตรงข้ามทง เข้าออกให้ผู้ใช้ เห็นได้ททท เมื่อ เขามาใช้ห้องสมุด

โต๊ะในห้องอ่านหนังสือ จะต้องจัดไม้ให้แน่นติดจนเกินไป เพื่อทง เดินจะได้สะดวก ไม่เกะกะ ควรถัดทงสอดแทรกตามบริเวณชั้นหนังสือบ้าง เพื่อให้ผู้ใช้ไม่ต้อง เดิน ใกล้เคียง และสามารถหยิบหนังสืออ่านได้อย่างรวดเร็ว เป็นการผ่อนแรงอกด้วย ระยะห่างโต๊ะหนึ่ง ๆ ควรถ่างกันประมาณ 1.50-1.60 เมตร ระหว่าง เก้าอตัวหนึ่งถึง อักตัวหนึ่งจัดจากกึ่งกลาง เก้าอประมาณ 0.75-0.90 เมตร

โสตทัศนวัสดุ อาจจะได้เก็บไว้ในตู้ใกล้กับบริเวณของเจ้าหน้าที่รับจ่าย หรือ เป็นห้อง ต่างหาก

เครื่องอัดสำเนา ควรออยในที่บริเวณหนังสืออ้างอิง เพื่อให้บริการสะดวกยิ่งขึ้น

ตาแห่งการวาง เพอร์นิเจอร์ในห้องสมุดนั้น จะทำได้ดี ถกต้องตาม หลักเกณฑ์ทวางไว้ตงน ก็ต้องตตามสภาพของพทอาคาร และสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่ง ยังจะต้องคานึงถึงประโยชน์ใช้สอย เป็นสำคัญ ในปัจจุบันการจัดวาง เพอร์นิเจอร์จะ

เป็นไปแบบสมัยใหม่ ไม่วางตายตัว ซึ่งจะทำให้เกิดความ เบื่อหน่าย จ้าเจ จึงได้มี การเปลี่ยนแปลงการจัดในลักษณะต่าง ๆ ได้ การจัดเพอร์เนเจอร์ควรวางให้อยู่ในตำแหน่งที่ควรจะเป็น ทั้งยังต้องคำนึงถึงภายในอนาคตข้างหน้าด้วย ฉะนั้นการจัดวางเพอร์เนเจอร์ก็ควรจะเป็นไปในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอ เพื่อให้ทันต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าอันจะ เกิดขึ้น

การให้แสงสว่างสำหรับห้องสมุด

เรื่องนี้เป็นปัญหาสำคัญในการออกแบบ การกำหนดความ เข้มข้นของแสง การสะท้อนแสง การตัดแสง การควบคุมการเกิดเงาจะต้องคิดอย่างรอบคอบตลอด อาคารแสงสว่างธรรมชาติ ถ้าจะใช้ควรหลีกเลี่ยงการให้แสงโดยตรง (*DIRECT SUNLIGHT*) และแสงกล้าจากท้องฟ้า

การเปรียบเทียบระหว่างหลอดไฟฟ้าธรรมดา กับหลอด เรืองแสง สิ่งที่ต้องพิจารณาที่สุด คือ ราคา ในความ เข้มข้นของแสง เท่ากัน การใช้หลอดธรรมดาจะสูญเสียมากกว่าใช้หลอด เรืองแสง

3.6 การศึกษา เรื่องแหล่ง เงินทุนและโครงสร้างงบประมาณ

3.6.1 ศึกษางบประมาณรายจ่ายของภาครัฐบาล งบประมาณของภาค รัฐบาลจำแนกตามแผนงาน การจัดงบประมาณตามโครงสร้างแผนงาน (PROGRAM STRUCTURE) เป็นหลักการ เสนอข้อมูลงบประมาณอย่างมีระบบ โดยจัดกลุ่มกิจกรรม ต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ สันนิษฐานจุดมุ่งหมาย เดียวกันรวม เข้า ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า มีการจัดสรรงบประมาณไปจ่าย ใด ในเรื่องใด

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามแผนงานของรัฐ

1. การเกษตร
2. การอุตสาหกรรมและเหมืองแร่
3. การคมนาคมขนส่ง และสื่อสาร
4. การพาณิชย์ และการท่องเที่ยว
5. การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน
6. การศึกษา
7. การสาธารณสุข
8. การบริการสังคม
9. การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
10. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
11. การบริหารงานทั่วไปของรัฐ
12. การชำระหนี้เงินกู้

3.6.2 การศึกษาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทาง เศรษฐกิจและวิชาการ จากต่างประเทศในรูปแบบการก้ำกั้มและ ให้เปล่าทั้งในรูปแบบของตัวเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และบริการต่าง ๆ ในบางกรณี รัฐต้องมอบ เงินสมทบโครงการให้ความช่วยเหลือนั้น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการให้ความช่วยเหลือจากภาคีรัฐบาลอเมริกา (USAID) ความช่วยเหลือ ตามแผนโคลัมโบ (Colombo Plan) และความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ (UN) เป็นต้น

ความช่วยเหลือที่รัฐบาลได้รับ อาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตาม แหล่งที่มาได้ดังนี้

1. ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา หรือโครงการพัฒนาระหว่าง ประเทศ (USAID)
2. ความช่วยเหลือภายใต้แผนโคลัมโบ (Colombo Plan)
3. ความช่วยเหลือจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community)
4. ความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ (UN)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5. ความช่วยเหลือจากประเทศอื่น ๆ (Third Countries)
เช่น สาธารณรัฐเยอรมัน เดนมาร์ก แคนาดา และอาสาสมัคร
จากต่างประเทศ
- 6. ความช่วยเหลือจากประเทศในกลุ่มอาเซียน (ASEAN)
- 7. มลนิธิต่าง ๆ

3.6.3 ศึกษางบประมาณรายจ่ายในการดำเนินการ

1. ศึกษาแนวทางการจัดหางบประมาณในการดำเนินการ ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง เป็นสถาบันทางการศึกษาที่เปิดบริการ เพื่อประชาชน มีเป้าหมายที่จะสร้างเอกลักษณ์ไทย ซึ่งถือเป็นการรักษาความมั่นคงของชาติ และปลุกฝังความรักมาตภามีให้กับเยาวชนโครงการศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง ยึดถือรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เพื่อตอบสนองของชาติ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการโครงการให้สำเร็จลุล่วงมีขั้นตอนดังนี้

- 1. ยื่นเสนอโครงการต่อรัฐบาล เพื่อขอการสนับสนุนจากภาครัฐบาล
- 2. ยื่นเสนอโครงการต่อหน่วยงานต่างประเทศที่มอบหมาย เกี่ยวกับการศึกษา วัฒนธรรม เพื่อขอการสนับสนุน

2. ศึกษางบประมาณการลงทุน เงินที่ใช้ในการลงทุนประกอบด้วย

- 1. งบประมาณที่ดินและการปรับปรุง
- 2. งบประมาณก่อสร้างอาคารและอุปกรณ์อาคาร
- 3. งบประมาณการดำเนินงานของศูนย์

3. การศึกษาในสิ่งที่มาของรายได้ โครงการจำเป็นต้องมีรายได้เข้ามาช่วยในการดำเนินงานของศูนย์ ได้แก่

- เงินเดือนพนักงาน
- เงินใช้ในการทำงานทางด้านเอกสาร เช่น ถ่ายเอกสาร
- เงินซ่อมบำรุงอุปกรณ์
- เงินจัดรายการแสดง
- การจัดหาเครื่องดนตรี
- การจัดหาหนังสือและอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา
- งานประชาสัมพันธ์

เงินที่จะเป็นส่วนใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ได้จาก

- การจัดกิจกรรมของศูนย์ เช่น ค่าผ่านประตู ให้เข้าอาคาร ทาการแสดง ค่าอาหาร ของที่ระลึก ค่าทำเนียบ เทปหรือสื่อทัศนศึกษา
- ค่าเช่าอาคารในการใช้งานสำหรับบุคคลภายนอกที่ต้องการใช้อาคาร
- เงินที่ได้จากการบริจาค จากผู้สนใจกิจกรรมของศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 ขอมูลเชิงเทคนิค

3.7.1 ระบบการจัดแสดง (ส่วนนิทรรศการ)

3.7.1.1 ชนิดของการจัดแสดงนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการ มีแบบอย่างที่เป็นหลักอยู่ 3 ประเภท คือ

1. การจัดนิทรรศการถาวร (*PERMANENT EXHIBITION*) ได้แก่ การจัดสิ่งแสดงไว้เป็นประจำ โดยคัดเลือกเนื้อหาที่มีคุณค่าจัดให้ชมเป็นการถาวร นานปีจึงจะมีการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงเรื่องราวให้เหมาะสม การจัดนิทรรศการแบบถาวร อาจแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.1 การจัดแสดง เพื่อการศึกษา ค้นคว้า (*EDUCATIONAL COLLECTION*) ของบางประเภทไม่มีคุณค่าในตัวเอง แต่มีคุณค่าทางการศึกษา ได้แก่ รูปจำลองวัตถุ หรืออาจเป็นวัตถุจริงที่ไม่มีคุณค่าทางความงาม เช่น กระเบื้องมุงหลังคา ก้อนน้ำโบราณ ฯลฯ จัดประสงค์จัดแสดง เพื่อให้ชมศึกษา ได้ความรู้

1.2 การจัดแสดง เพื่อการศึกษา (*STUDY COLLECTION*) จัดเป็นห้องศึกษา จำแนกประเภทวัตถุอย่างมีระบบ มีป้ายบอกหมวดหมู่ มีบัตรค้นคว้าอำนวยความสะดวก วัตถุที่แสดงจะมีคุณค่าในตัวเอง มีความสำคัญในการเก็บรักษาไว้ และจัดแสดงให้ชม

2. การจัดนิทรรศการชั่วคราว (*TEMPORARY EXHIBITION*) เป็นการจัดแสดงกรณีพิเศษ หรือ เป็นกิจกรรมหมุนเวียน (*CHANGING EXHIBITION*) จัดแสดงระยะสั้น ๆ แล้วเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ เพื่อดึงดูดให้ผู้ชมสนใจมาชมบ่อย ๆ การจัดแสดงต้องเข้าใจและให้ความรู้

3. การจัดนิทรรศการกลางแจ้ง (*OUT-DOOR EXHIBITION*) เป็นการจัดแสดง เพื่อให้เหมาะสมกับบรรยากาศ และขนาดของสิ่งแสดงที่จะนำเสนอ ผู้ชม เพื่อให้ผู้ชม เข้าใจ มองเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ อย่างจริงจัง วิธีการจัดอาจตั้งธรรมชาติเข้ามาช่วยจัด หรือจัดสิ่งแสดงนั้นอยู่ท่ามกลางธรรมชาติจริง ๆ แต่จะต้องควบคุมความปลอดภัยให้รัดกุมยิ่งขึ้น

3.7.1.2 เทคนิคในการจัดแสดง (*PRESENTATION TECHNIQUES*)

โดยหลักการพื้นฐาน (*BASIC PRINCIPLE*) ควรจัดแสดงแตกต่างกันไปตามประเภทของวัตถุ และวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแก่ผู้ชม ดังนี้

1. เทคนิคเพื่อความงาม (*AETHETIC PRESENTATION*) อยู่ที่การจัดวางรูปห้องให้เหมาะสม ให้แสงสว่างแก่วัตถุ แบบดี และแก่ฐานที่เหมาะสม ประณีตสวยงาม จะไม่มีป้าย หรือสิ่งใดรบกวนสายตาผู้ชม

2. เทคนิคเพื่อความรู้อยู่ (*INSTRUCTIONAL PRESENTATION*) จัดแสดงให้เกิดปัญหา (*INTELLECTUAL PRESENTATION*) มีการใช้คำบรรยาย ภาพถ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพเขียน แผนที่ แผนภูมิ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะให้เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องที่จัดแสดงอาจใช้ GRAPHIC ART ตกแต่งประกอบ ความสำคัญอยู่ที่องค์ประกอบมากกว่าวัตถุ

3. การจัดแสดงตามสภาพธรรมชาติ (NATURAL CONTEXT PRESENTATION) โดยใช้เทคนิคการจัดละคร (DIORAMA TECHNIQUES) หลักการสำคัญคือ จัดแสดงให้เหมือนจริงตามธรรมชาติมากที่สุด มีทั้งขนาดจริง และขนาดย่อ (MINIATURE DIORAMA) WAR MEMORIAL MUSEUM กรุงเคนเบอร์รา (ประเทศออสเตรเลีย) จัดทำหุ่นย่อ เป็นฉากสงครามครั้งสำคัญ ๆ โดยหุ่นแสดงเป็นฉาก ๆ ด้วยขนาดย่อ

หลักสำคัญ คือ ต้องแสดงข้อเท็จจริงถูกต้องและละเอียด ประณีตเหมือนจริงที่สุด

4. การจัดแสดงตามสภาพจริง (AUTHENTIC SETTING PRESENTATION) ในพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ นิยมการจัดแสดงตามสภาพเป็นจริงตามสมัย เรียก "PERIOD ROOM TECHNIQUES" เช่น บ้านประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญ เรือนำชาญี่ปุ่น

วิธีการจัดมี 2 แบบ คือ

- เป็นพิพิธภัณฑ์สถานกลางแจ้ง (OUT-DOOR MUSEUM)
- จัดแสดงภายในอาคาร ลักษณะเป็นห้อง ตู้ หรือฉากละคร

3.7.1.3 ลักษณะของห้องแสดง

1. SIMPLE CHAMBER คือห้องทึบหน้าต่าง อาจเป็นหน้าต่างสูง หรือมีหน้าต่างด้านหน้า และใช้แสงไฟฟ้าช่วยในการจัดแสดง

2. HALL WITH BALCONY ห้องแสดงแบบพนักโค้ง เป็นแบบเก่าที่นิยมสร้างในยุโรป คือ มีห้องโถงชั้นล่างชั้นบนได้ไปเข้าห้องโถง มองลงมาเห็นชั้นล่าง

3. CLEAR STORY HALL ห้องแสดงแบบห้องประชุมใหญ่

4. EXHIBITION CORRIDOR ห้องแสดงแบบเฉลียง คือ การจัดเฉลียงให้เป็นที่แสดง

5. SKYLIGHT PICTURE GALLERY ห้องแสดงภาพเขียนที่แสงสว่างธรรมชาติจากหลังคา ใช้สำหรับพิพิธภัณฑ์ หรือหอศิลป์

6. ห้องแสดงแบบ CABINETS คือห้องแสดงแบบจัดผนังตลอดผนัง และอีกด้านหนึ่งเป็นหน้าต่าง และใช้ตู้หรือแผงแบ่งเนื้อหาในห้องแสดง

7. ห้องแสดงแบบไม่มีหน้าต่าง (WINDOWLESS) ปล่อยให้ใช้สำหรับดัดแปลงการจัดแสดงได้ตามต้องการ นอกจากนั้นยังมีห้องจัดแสดงอีก 2 ชนิด ที่ต้องเตรียมเนื้อหาเป็นพิเศษ คือ

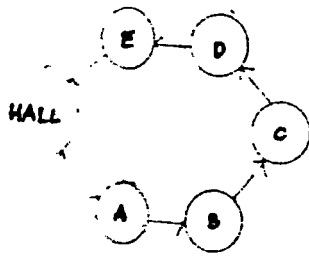
- PERIOD ROOMS ใช้กับพิพิธภัณฑ์ศิลปะและประวัติศาสตร์
- HABITAT GROUPS ใช้กับพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ซึ่งต้องการเนื้อหา

จัดแสดงมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

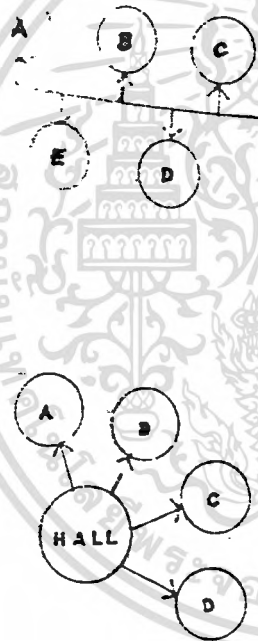
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.1.4 การจัดการเข้าชมนิทรรศการ

ROOM TO ROOM ARRENGEMENT

จัดให้ชมเดินเรื่อย ๆ ไปโดยไม่ต้องย้อนกลับ ทำให้ชมได้ทั่วถึงตามลำดับ แต่เมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่งแล้วจะทำให้เกิดการติดขัดและทำให้เบื่อหน่ายง่าย

CORRIDOR TO ROOM ARRENGEMENT

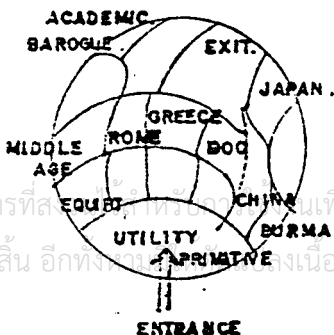
ห้องแสดง และ เฉลียง แบบมี เฉลียงด้านยาว เป็นทาง เดินแยก เข้าห้องแสดงงาน แต่ละห้องมีทาง เข้าออกโดยตรงไม่ผ่านห้องอื่น มีข้อ เสียทางด้านรักษาความปลอดภัย

HALL TO ROOM ARRENGEMENT

ห้องโถง เชื่อมห้อง เล็ก ตรงกลาง เป็นห้องโถง มีห้องแสดงงานอยู่โดยรอบ เหมาะสำหรับการ เข้าชม เป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ

3.7.1.5 ระบบการจัดแสดงนิทรรศการ

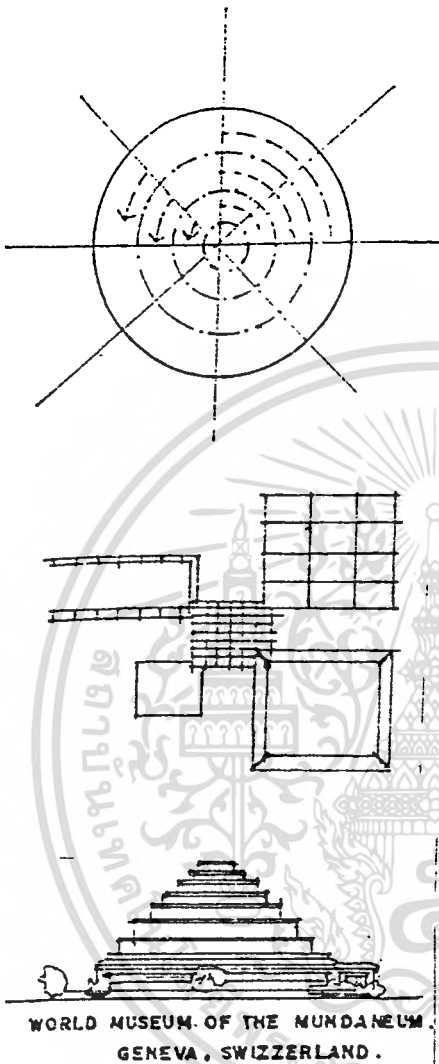
การจัดแสดงหลาย ๆ อย่างในพิพิธภัณฑ์หนึ่ง ๆ สามารถที่จะจัดแสดงได้ ตามแบบแผนที่แตกต่างกันภายใน ซึ่งแปร เปลี่ยนไปตามรูปร่างและความสัมพันธ์ จะได้กล่าวถึงการจัดแสดง ซึ่งสามารถเป็นไปได้หลาย ๆ แบบ ดังต่อไปนี้

1. TOPOGRAPHICAL ARRENGEMENT

การจัดแสดงโดยการกำหนดพื้นที่ภายในตามลักษณะภูมิประเทศใน Bucknins-ter Fuller Geodesic Dome

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งขอสงวนเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

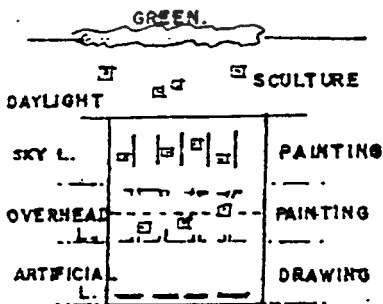

2. SYSTEMATIC ARRANGEMENT

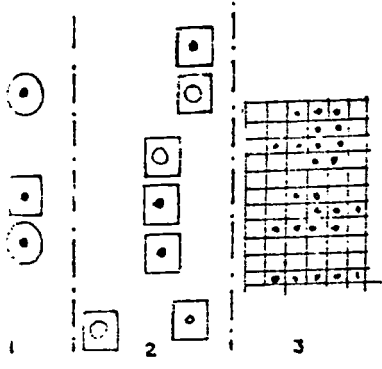
ระบบการจัดแสดงแบบติดต่อกัน
 ระบบการจัดแสดงแบบติดต่อกันเป็น
 ลำดับ ตัวอย่างการจัดแสดงทั่วไป เช่น
 านแต่ละช่อง (จัดของแสดงตามแนว
 นอน , แนวตั้ง หรือตามวงจรถ 1
 หรือ 2) โดยการชักนำให้เข้าชม
 เดินไปตามรัศมีของวงกลม หรือวงกลม
 ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางรวมกัน มีการเข้า
 ชมจากศูนย์กลางของวงกลม

การรวมเอาบริเวณต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
 เป็นการจัดทางสถาปัตยกรรมในการจัด
 เนื้อเรื่องต่าง ๆ ให้เข้ากันด้วย

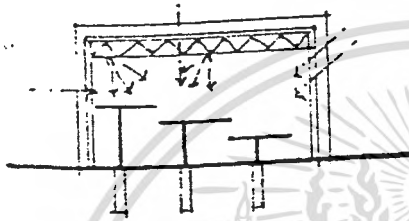
สัญลักษณ์ของความก้าวหน้าของมนุษย์
 ชาติ แสดงออกทางสถาปัตยกรรม เป็น
 อาคารที่มีลักษณะหมุนวนขึ้นไป โดย
 เลอ คอปชีเออร์

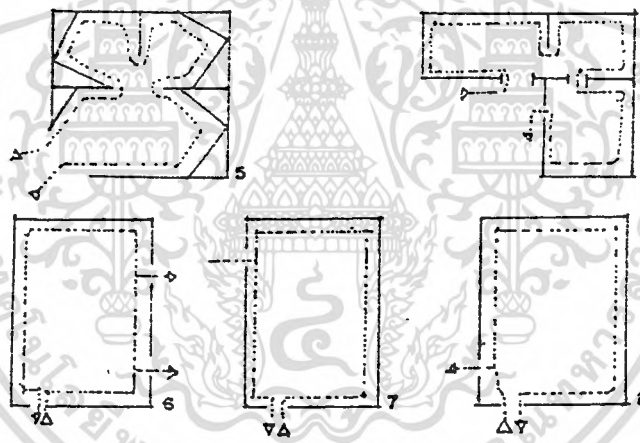
การจัดแสดงโดยคำนึงถึงมุมมอง เพื่อให้
 เกิดผลสูงสุด ในด้านใช้แสงธรรมชาติ
 ในเวลากลางวัน เป็นตัวหลักในการคิด
 จากระบบ เป็นการแบ่งชั้นตามลักษณะ
 เฉพาะคือ ในบริเวณลานจัดแสดงประติ
 มากรรม และบริเวณภาพเขียน ใช้แสง
 ธรรมชาติ ภาพเขียนด้านในใช้แสง
 ประดิษฐ์

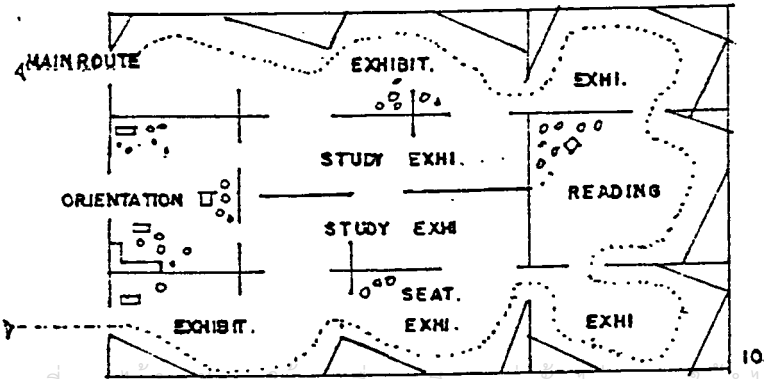
การจัดแสดง เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายต่างๆ
กัน ตามการออกแบบสถาปัตยกรรม ตั้ง
ในแต่ละวงจรของการแสดง

ภายในบริเวณจัดแสดงไม่มีโครงสร้าง
เกะกะ ใช้โครงสร้างภายนอกสามารถ
ปรับระดับได้ แทนแสดงใช้เครื่องกลไก
อัตโนมัติ แสงสว่าง เข้าได้ทุกด้าน ด้าน
ข้างสามารถใช้จากอัตโนมัติ เครื่อง
บังคับการฉายของแสงอัตโนมัติ ผนังและ
พื้นแสดงจัด เปลี่ยนได้

ตัวอย่างผังแสดงทาง เดินในพิพิธภัณฑ์ ผู้ชมทั่วไป เดินชมรอบนอก ส่วนผู้
สนใจพิเศษจะ เข้าชมบริเวณกลางกำแพง ด้านขวา เป็นการแสดงสิ่งสำคัญ ๆ ด้าน
ซ้าย เป็นที่นั่งพักอ่านหนังสือ ตรงกลาง เป็นการแสดง เพื่อการศึกษา อาจ เข้าได้จาก
ห้อง หรือห้องแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.1.6 ระบบการสัญจรของการชมและการจัดแสดง

(CIRCULATION)

การกำหนดเส้นทางจะขึ้นกับความเคยชินของผู้ชม หรือเป็นการจัดเพื่อให้ความเคยชินอยู่ในระบบที่กำหนดได้อย่างมีระเบียบ ลดความสับสน โดยมีจุดพัก (Relaxation) และจัดตั้งจุดความสนใจ เป็นระยะ ๆ เพื่อให้ประโยชน์เต็มที่ทั้งกับผู้ชมส่วนใหญ่ และผู้ชมที่สนใจเป็นพิเศษ

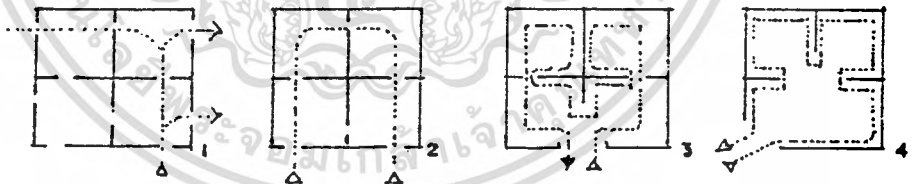
ความเคยชินของผู้เข้าชม

ROBINSON , MELTON และคนอื่น ๆ ได้พบว่า Space ของ Floor และ Wall ทางด้านซ้าย เมื่อเราเข้าไปในห้อง จะเป็นการแสดงของสิ่งที่มีความสำคัญน้อย

เพื่อให้ผู้ชมได้ชมอย่างเต็มที่ และเพื่อการจัดวางการแสดงเป็นที่น่าสังเกตุ ควรเข้าประตูโดยเลี้ยวขวา แล้วชมการแสดงภายในห้องแบบทวนเข็มนาฬิกา

ชนิดของ CIRCULATION

ในพิพิธภัณฑ์ทุกแห่ง จะจัดวางผังห้องต่าง ๆ ไว้ให้ที่โถงทางเข้าใหญ่ เพื่อให้ผู้ชมมีโอกาสเลือกชมส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ได้ และแสดงการเลี้ยวขวาเอาไว้ด้วยการจัดทางเดินใหม่การเข้าชมห้องไปไม่ควรทำอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทางเดินไปสู่ AUDITHORIUM

1. และ 2. การจัดทางเดินที่ไม่ดี ทำให้ผู้ชมดูได้ไม่ทั่วถึง
3. การจัดทางเดินที่ดี ทำให้ผู้ชมดูได้ทั่วห้อง
4. การจัดทางเดินที่มีระเบียบน่าดู
5. การแสดงปรับปรุงจาก 4.
6. ทางออกชิดเกินไป ทำให้ส่วนที่เหลือของห้องกลายเป็นส่วนที่ไม่สำคัญ
7. ทางออกอยู่ห่างจากทางเข้า ทำให้ผู้ชมดูเกือบทั่วห้องถึง 3/4

ของห้อง

- 8. ทางออกที่ ทำให้ผู้ชมได้ เกือบทั้งหมด
- 9. การจัดทาง เข้า-ออกที่เหมาะสมกับห้อง 3 ห้อง

ระบบของการสัญจรของส่วน EXHIBITION

คือระบบของการ เข้าถึง (ACCESS) ซึ่งมีพื้นฐาน 2 ระบบ ดังนี้

1. CENTRALIZED SYSTEM OF ACCESS

ข้อได้เปรียบคือ ความสะดวกในการควบคุมดูแล ผู้ชมจะถูกชักนำไปสู่เส้นทาง ข้อเสียเปรียบคือ ถ้าสิ่งต่าง ๆ ที่จัดแสดงก่อนนั้นไม่ทำให้เกิดการประทับใจผู้ชม ก็จะมีผลต่อสิ่งแสดงที่เข้าต้องการชมโดยเฉพาะ

การวางแผนจัดตาม เส้นทาง การเคลื่อนไหวของผู้ชม ผู้ชมก็จะ เดินไปตาม เส้นทางที่ออกแบบทางสถาปัตยกรรม ผู้ชมไปตามแบบแผนตายตัวจากจุด เริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้ายแต่อาจหยุดดู เป็นช่วงได้

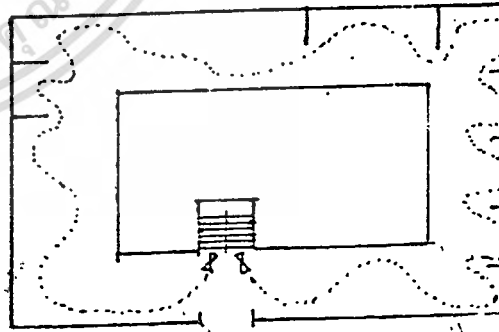
1.1 A. RECTILINEAR CIRCUIT

1.1.1 การเคลื่อนไหวชม เป็นทางตรง

1.1.2 วงจร เป็นแบบรอบโรงกลาง เข้าจากบันไดกลางซึ่งต่อระหว่างชั้น 2, 3 ของพิพิธภัณฑ์ใช้ระบบนี้โดยเฉพาะทั้งที่เป็นทั้งจำเป็นต้องใช้แสงธรรมชาติ

1.2 A. TWISTING CIRCUIT

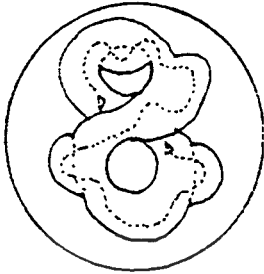
เส้นทาง การ เคลื่อนไหวของผู้ชม เส้นทางมีดังนี้

- 1.2.1 เป็นแนวตรง มีลักษณะการจัดตามลำดับห้องไปเรื่อย ๆ
- 1.2.2 คดเคี้ยวไปตามแนวทางของห้องโรงกลาง หรือตามแนวของผังชั้นล่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.2.3 เป็นส่วนโค้งของรูปวงกลมหรือรูปปิรามิด เกี้ยว
- 1.2.4 เป็นรูปสานไปมาอย่างอิสระ

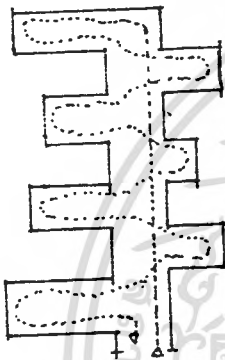
1.3 WEAVING FREELY LAYOUT

(ผังรูปสานไปมาอย่างอิสระ)

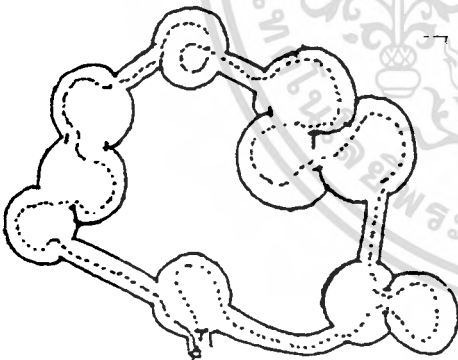
ปกติมักจะใช้ทางลาด เข้าช่วยและใช้ เป็นองค์ประกอบที่หน้าสนใจ ภายใน เป็นตัวชักนำผังแบบนี้ผู้ชมอาจหลงทางได้ ถ้าลักษณะรูปทาง เรขาคณิต เป็นแบบต่อเนื่องกันหมด

1.4 COMB TYPE LAYOUT

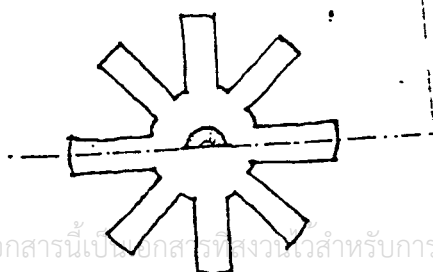
เป็นการวางผังที่ทาง เดินกลาง เป็นหลักมีส่วนให้ เลือกชมในเวลา เดียวกัน ทาง เข้าอาจอยู่ ทางด้านท้ายทางใดทางหนึ่งหรือมีทาง เข้าอยู่ตรงกลาง ซึ่งผู้ชมสามารถไปทาง ซ้ายหรือทางขวาได้ทันที เป็นการ เพิ่มขอบ เขตแก่ผู้ชม

1.5 CHAIN LAYOUT

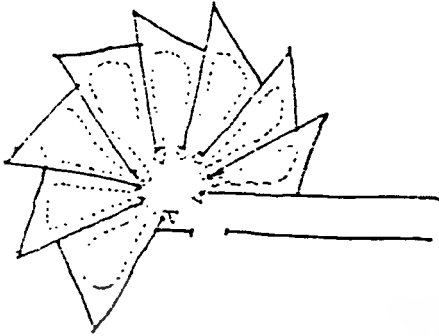
การวางผังแบบต่อเนื่อง เป็นการ จัดโดยการนำหน่วยที่แตกต่างกัน เข้ามา เชื่อมต่อกัน

1.6 STAR SHAPE

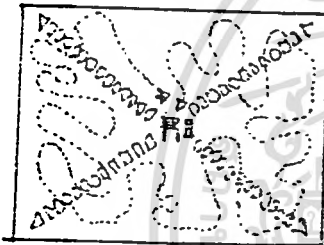
เป็นการ เข้าจากจุดศูนย์กลางผืนรูปดาว มีลักษณะคล้ายแบบหวี ซึ่งผู้ชมไม่สามารถ เดินหลงทางได้ อย่างสะดวก และไม่สามารถแยกออกต่างหากได้ ความสมตลย์ของการจัดแกนทำให้ เกิดปัญหาได้

1.7 FAN SHAPE

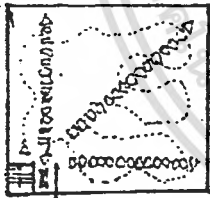
ทางเข้าจากกลางหลังรูปพัด การจัดแบบนี้ทำให้มีโอกาสมากในการเลือกชม แต่ผู้ชมต้องตัดสินใจในการชมเร็ว และในทางจิตวิทยาผู้ชมจะไม่ค่อยชอบนัก เพราะรู้สึกว่าเป็นการบังคับจับใจเกินไปและที่จุดรวม จะเป็นจุดทวนวาทที่สุด

1.8 BLOCK ARRANGEMENT

การเข้าสู่การแสดงในรูปแบบบล็อกสลับเหลี่ยมมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

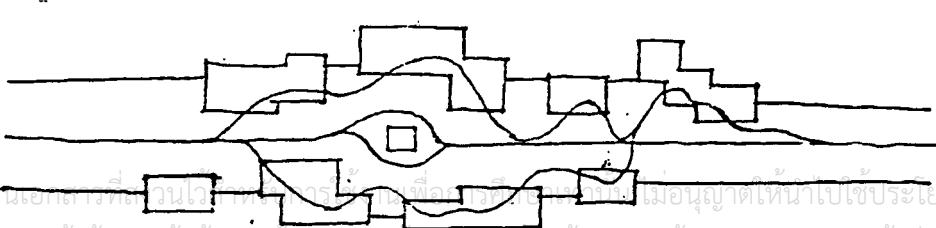
ในบล็อกใหญ่ให้ความสะดวกในการจัดแสดง ถ้าจัดทางเข้าอยู่ตรงกลาง (พื้นที่เหลือไม่เสียหายยังมีขนาดใหญ่เพียงพอในการจัดแสดง)

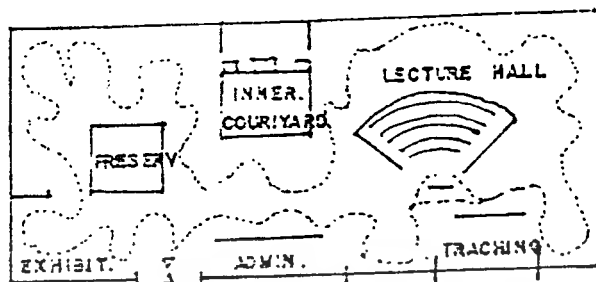
ในบล็อกเล็กทางเข้าจำเป็นต้องอยู่ริมเพื่อสามารถที่จะใช้พื้นที่ที่เหลือในการจัดแสดงได้อย่างเต็มที่

2. DECENTRALIZED SYSTEM OF ACCESS

ระบบนี้มักจัดทางเข้าออก 2 ทาง หรือมากกว่า ทำให้ผู้ชมไม่เดินชมตามเส้นทางที่กำหนดไว้แน่นอน การมีอิสระในการเดินชมอาจทำให้ชมได้ไม่ครบในครั้งหนึ่ง ๆ ในทางปฏิบัติการจัดลำดับชั้นของการจัดแสดงค่อนข้างซับซ้อน

การจัดแปลนง่าย ๆ เช่นนี้จะได้เปรียบ ถ้าปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการจัดแสดง สามารถทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจ เข้าใจที่จะชมต่อไป ได้ถูกจัดการ เรียบร้อย ซึ่งบางที่อาจต้องใช้เทคนิค อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เข้าช่วย

ดังนั้น วิทยานิยมจึงมักเป็นระบบแรก (CENTRALIZED SYSTEM OF ACCESS) มากกว่า

3.7.2 ระบบเสียงและการป้องกันเสียง

หลักการจักระบบ เสียงภายในห้อง (ROOM ACOUSTICS)

ห้องที่มีความจำเป็นในการออกแบบ เพื่อให้มีระบบเสียงที่ดีแก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องประชุม CONCERT HALL เป็นต้น ซึ่งการออกแบบต้องคำนึงถึงการสะท้อนของเสียง การดูดกลืนของเสียง และการกระจายของเสียงทั้งหมดความ เกี่ยวข้องกันกับ

1. การเลือกวัสดุ
2. การออกแบบรูปร่างของห้อง
3. การลด เครื่องเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างมีการสะท้อนเสียง และให้เสียงกระจายออกทั่วถึง โดยกรุพื้นหยาบ ๆ หรือ เป็นร่อง ๆ หรือใช้มันเป็นรู ๆ

จ. กำแพงด้านหลัง (REAR WALL) ไม่ควรเป็นพื้นเว้าที่มีรัศมีโค้งมาก ถ้าเป็นควรวิวสตัดตกคลื่นเสียง หรือทำกำแพง เป็นร่อง ๆ

ผลของลมต่อการเดินทางของเสียง

เสียงที่ตามลมจะเปลี่ยนทิศทางขึ้นด้านบน เสียงที่ตามลมจะมีทิศทางลงข้างล่าง และกระจายออกไปโดยกระทบพื้นแล้วสะท้อนต่อ ๆ ไปอีก ที่เป็นดังนั้นก็เพราะที่ใกล้ลมจะมีความเร็วต่ำและจะเพิ่มขึ้นในระยะสูง เสียงที่กระจายไปตอนบนถ้าตามลมจะกระจายไปด้วยความรวดเร็ว

อุณหภูมิของอากาศ

ปกติชั้นของอากาศมีอุณหภูมิต่างกัน ใกล้เคียงดินสูงและจะเย็นลงเรื่อย ๆ เมื่อมีระดับสูงขึ้น อุณหภูมิจะเพิ่มความเร็วเสียงไปไกลกว่าในทมอุณหภูมิสูงกว่าและหักเหขึ้นด้านบน

เสียงรบกวน (NOISE)

คือ เสียงดังเกิน 100 ซันไป เป็นเสียงที่ไม่ต้องการเสียงรบกวน ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ประสิทธิภาพเสื่อมลง เกิดผลเสียทางด้านอารมณ์ และเป็นโรคประสาทได้

ต้นเสียง (SOURCE OF NOISE) มีอยู่ 2 อย่าง คือ

ก. เสียงภายนอก

ข. เสียงภายใน

ก. เสียงภายนอก ได้แก่ เสียงรถยนต์ เสียงเครื่องยนต์ จากโรงงาน เป็นต้น เราได้ยินเสียงได้โดยมีอากาศ เป็นสื่อ

วิธีแก้ปัญหา :-

1. โรงเรียน โรงพยาบาล ไม่ควรอยู่ใกล้ถนนสายใหญ่ สนามบิน โรงงาน
2. การวางผังอาคารควรตั้งอยู่ลึกเข้าไปให้ห่างจากแหล่งกำเนิดเสียงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แยกเขตของอาคาร (ZONES) สำนักงานที่อยู่ภายในจอแจควรวิวกระจก 2 ชั้น แล้วใช้เครื่องปรับอากาศ
3. โครงสร้างที่มั่นคงแต่ยืดหยุ่นได้ เช่น ผนังอิฐ คอนกรีต
4. ทำสนามหญ้า ปลูกต้นไม้เป็นกลุ่มเป็นแถว (GREEN BELT) เพื่อช่วยดูดซับ
5. ทำ SCREEN กัน หรือทำเป็น BUNGER คั่นกันให้ทนอยู่ต่ำกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. เสียงภายใน คือ เสียงรบกวนที่เกิดขึ้นภายในอาคาร ซึ่งอาจมาจากห้อง เหล่านี้ คือ ห้องลิฟท์ คริว ห้องทำงานที่ใช้เครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ วิชาปัญหา :-

1. ทิศของห้อง แยกห้องที่ต้องการความ เงียบให้ห่างจากห้องที่มี เสียงรบกวน สำหรับห้องที่เกิดเสียงและความสั่นสะ เทือนอาจอยู่บนหลังคา หรือแยกออกไปใช้แทนยาง ไม่ควรรองรับ เครื่อง เติมลดความ สั่นสะ เทือน
2. บัวสัดขิมเสียง ทำหน้าต่างกระจก 2 ชั้น ป้องกันเสียงที่แทรกผ่าน ตรงรอยต่อของประตูและรั้ว โดยใช้บัวสัดพวกสักหลาด ยาง
3. โครงสร้างของพน เช่น การปูพื้นไม้บนคอนกรีต และการทำบน คอนกรีต
4. ทำ SOUND LOCK ที่ประตู เพื่อลดเสียงดังในขณะที่ เปิดปิดประตู
5. ควรทำ ฝ้า เพดาน ฝ้า เพดานชนิดแขวน ควรใช้ที่มีจุดที่สัดและยึด หย่นได้
6. ห้องกันเสียงทางหลังคา โดยทำหลังคาให้สูง มี AIR SPACE ตรง กลางระหว่างหลังคาและฝ้า เพดาน หรือทำหลังคา 2 ชั้น หลังคา คอนกรีต สามารถป้องกันได้ 45-50 DB. มุมกระ เบอง และฝ้า เพดานป้องกันได้ 25-40 DB. กระ เบองแผ่น เล็ก เรียงได้ดีกว่ากระ เบองแผ่นใหญ่

3.7.3 ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า

3.7.3.1 ระบบแสงสว่าง

หลักการให้แสงสว่างทั่วไป

ในสำนักงานที่ใช้ระบบ เปิด สิ่งที่จะช่วย เพิ่มประสิทธิผลของการมอง และ สภาพการทำงานโดยใช้แสงไฟฟ้าช่วย การจักระบบแสงไฟนอกจากจะให้ความ เข้มของแสงตามต้องการแล้ว ยังต้องให้กลมกลืนกับแสงสว่างจากธรรมชาติ โดยใช้หลอดไฟฟ้าที่มีคุณภาพสมราคาและควรที่จะขจัดความร้อนที่เกิดจากหลอดไฟได้ด้วยการจักระบบผังไฟจึงต้องทำโดยใช้ทั้ง เทคนิคและทศนค่าใช้จ่าย ลักษณะทางสถา-ปัตยกรรมอื่น ๆ เช่น ระบาย ลี วัสดุ ผนัง ต้องพิจารณาทางด้านราคาที่เป็นไปได้ของการออกแบบขั้นตรงพิเศษต่อการตัดสินใจด้านความงาม สุนทรียภาพ ความเหมาะสมของการให้แสงสว่างและระบบการจัด เป็นสิ่งที่น่าสนใจเมื่อมีความผสมผสานด้านกายภาพและจิตใจ

ความ เข้มของแสงที่ตำแหน่งทำงานอยู่ระหว่าง 600 ลักซ์ - 900 ลักซ์ (จาก 450-1,000 ลักซ์) บางแห่งใช้มากกว่านี้ ช่วงแตกต่างระหว่างความ เข้มแสงปรกติ ตั้งแต่ 0.7-0.9 ค่าแตกต่างต่ำสุดประมาณ 1.54 (7:10 - 9:11) (ค่าอัตราส่วนต้องไม่มากกว่า 3:1 เท่า และไม่น้อยกว่า 1:3 เท่า) ช่วงผลต่างของค่าความ เข้มของแสงระหว่างผิวโต๊ะและผนังตั้งจากไม่มากกว่า 10:1 ซึ่งตามการ

ปัจจัยจะใช้ความเข้มแสง เท่ากันหมดทั้งห้องหรือทั้งอาคาร การสะท้อนแสงบนเพดาน ความเข้มของแสงแตกต่างกันได้ไม่น้อยกว่า 0.7 ความเข้มแสงกับการจัดระยะของแสงและการจัดผ้า เพดานมีส่วนสำคัญต่อกันไม่ว่าด้านความมืด สว่าง แตกต่างกัน หรือการสะท้อนแสงบนเพดาน แนวทางการติดตั้งไฟฟ้า ควรป้องกันแสงสะท้อนเข้าตาโดยตรง) มีหลายวิธี เช่น จัดระบบแสงและเสียงกระจายอยู่ด้วยกันในสำนักงาน อาจจัดไว้ในช่องหลอดไฟ หรือติดในกล่องหลอดไฟ หรือ เป็นแบบตาราง ๓ การจัดมุมของแสงตั้งแต่ประมาณ 45-60 องศา การจัดมุมของแสง เพื่อควบคุมทิศทางของแสง และป้องกันการสะท้อนโดยตรงของแสงจากหลอดไฟได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลการจัดแสงและสภาพการทำงาน เป็นสัดส่วน ดังนี้

1. มุมอับแสงของหลอดไฟ	80%
2. แสงตัดกันบนเพดาน	75%
3. แสงตัดกันในด้านประชิดกัน	75%
4. แสงตัดกันกับระยะอื่น ๆ	65%
5. ความเข้มแสงที่ตาทำงาน	65%
6. แสงตัดกันในทิศทางงาน	55%

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญ คือ มุมกับของแสงนั้น เกิดจากการจำกัดทิศทางของแสง ซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนดด้านการตัดกันของสีและวัตถุในห้องโอกาสที่จะเกิดขึ้นไม่เฉพาะแต่แสงจ้าเกินไป หรือมืดสลัว เท่านั้น ยังมีผลด้านการตัดกันของแสงนัยตา หรือการจัดแสงหลอดไฟที่ไม่ถูกต้อง ทำให้แสงเข้านัยตา หรือการจัดแสงหลอดไฟที่ไม่ถูกต้อง ทำให้แสงเข้านัยตาเช่นกัน การลดความเข้มแสงลดทางเดียว เป็นวิธีแก้ที่ไม่ตรงจุดแน่ แล้วจึงอาจทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลงด้วย ปัญหาอาจแก้ไขได้โดยใช้ตารางช่วยกรองแสง หรือใช้ตัวควบคุมการกระจายแสงรอบดวงไฟ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาโดยกำหนดให้ได้ตามต้องการในระดับแสงต่าง ๆ กัน การออกแบบที่ดีจึงต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของการให้แสงสว่างด้านสายตาและองค์ประกอบมุมมองในสำนักงาน ซึ่งเป็นแนวความคิดใหม่ในการออกแบบที่มีผลต่อทางจิตใจของการทำงาน

จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของการมองเห็นจะเพิ่มมากขึ้นในระดับความเข้มแสง ตั้งแต่ 30 - 50 แสง เทียนและมากกว่านั้น ประสิทธิภาพจัดมองไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ขึ้นอยู่กับการจะปรับระดับความสว่างของแสงจากหลอดไฟ

ในการทำให้แสงสว่างมีสิ่งกีดขวางจนถึงในการให้แสงสว่าง คือ

1. ไม่ให้แสง เข้าตาทางตรง
2. ไม่ให้แสงสะท้อนจากวัตถุผิวเรียบในห้อง
3. ป้องกันการสะท้อนแสงในกระจก
4. การให้แสง เพียงพอทั่วถึงทั้งห้อง ไม่เกิดมุมอับหรือเงามืด ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมองไม้ขีด เจน

5. คาบถึงระดับความเข้มส่องสว่างของสีกายในห้อง

จุดกำเนิดแสง ให้ เป็นแบบต่อเนื่อง เท่ากันตลอด ไม่มีมมอับแสงหรือมมตกละก่อนไม้เท่ากัน ทำให้ความส่องสว่างมีความ เข้มแสง เสมอกันทั้งห้อง เพื่อปรับสภาพแสงส่องสว่างให้คล้ายแสงธรรมชาติต้องหลีกเลี่ยง แสงแดดทางตรงจะ เข้ามาในทักทำงาน เพราะจะสะท้อนแสงรบกวนต่อผู้ทำงานมาก และการจัดวาง เพอร์เนเจอร์ต้องคำนึงถึงด้านแสง แดดนั้นด้วย โดยเฉพาะด้านริมหน้าต่าง ช่องแสงในอาคารการจัดมมองค่าของ แสงไฟฟ้าต้องจัดองศาที่ เหมาะจะไม่ตั้งฉากโดยตรงกับโต๊ะทำงาน เพราะจะ เกิดแสง เข้านัยตาสะท้อน เข้าโดยตรงได้ ระบบไฟฟ้าที่ติดตั้งสำหรับสำนักงานจึงจัดระบบไว้บน เพดานช่วยบดบังความไม่ เรียบร้อยและดสวยงาม ให้แสงสว่างได้ทั่วถึง และกระจายตามจุดต่าง ๆ ได้ผลตามต้องการ โดยทั่วไปมักจะฝังหลอดไว้ในเพดานพร้อมกันซึ่งนิยมกันมาก

ตารางที่ 3.7 ระดับความ เข้มของ แสงสำหรับสภาพการทำงาน

สภาพการทำงาน	ระดับ แรง เกียน	วิธีการ
- งานละเอียด แสงไม่ตัด เป็นมมอับ ช่วงระยะทำงานนาน ความเร็วสูง	100	- ใช้ไฟส่องสว่างโดยตรงหรือติดตั้งพิเศษตามโต๊ะทำงาน
- งานละเอียด มมอับบ้างงานไม่ติดต่อกันนาน ไม่ต้องใช้ความเร็วมาก	50 - 100	- ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างช่วย
- งานปกติและงานในสำนักงานทั่วไป	10 - 50	- ใช้แสงปกติทั่วไป ติดเพนบนเพดาน
- งานพักผ่อน เบาสมอง ไม้กินเวลามากนัก	10 - 20	- แสงไฟธรรมดา ๆ ใช้ทั้งแสงธรรมชาติและแสงไฟฟ้าช่วยบ้าง
- งานไม่ละเอียด มีมมอับแสงวัตถุเห็นชัด ชัดใหญ่	5 - 10	- ใช้แสงสว่างธรรมดา
- เห็นพอจะเดินสัญจรได้ บรรทุกวัตถุขนาดใหญ่มา ๆ	2 - 5	- แสงปกติและแสงไฟฟ้าช่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่นอกจากนี้ยังมีวิธีการกระจายแสงโดยผ่านตารางครอบส่วนเพดานก่อนที่ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสงจะตกลงบนพื้น ทำให้ผลดี เมื่อสามารถควบคุมระดับกำลังส่องสว่างได้ เท่าเทียมกันทั้งห้อง คุณสมบัติของระบบไฟฟ้าที่ดี ควรจะให้การควบคุมแสงได้ และมีความกดดันสูง คือ รักษาอุณหภูมิห้องไว้โดยตลอด ไม่ร้อนจัด ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพอากาศในห้อง ซึ่งทำให้บรรยากาศการทำงานไม่ดี เพราะอุณหภูมิสูง และอาจทำให้ระบบปรับอากาศต้องสิ้นเปลืองมากเกินจำเป็น

ตารางที่ 3.8 แสดงลักษณะการปฏิบัติงานประเภทต่าง ๆ จากระดับความเข้มแสง

สถานที่	ระดับ (แรง เทียน)	สถานที่	ระดับ (แรง เทียน)
1. บ้าน		3. ที่ทำงาน	
- การอ่าน	40	- งานบัญชี	50
- การเขียน	40	- งานพิมพ์	50
- การเย็บทอ	70 - 100	- งานอัดสำเนา	40
- ประงอาหาร	50	- งานเก็บเอกสาร	30
- ส่องกระจก	40	- งานรับรอง	20
- การเล่น	40	4. โรงเรียน	
- ทักวเป	10 หรือ มากกว่า	- บนกระดาน	50
2. โรงภาพยนตร์		- โต๊ะเรียน	30
- โรงทางเข้า	20	- งานศิลปะ	50
		- ห้องประชุมใหญ่	10

หลักการจัดแสงสว่างในอาคาร

แสงสว่างที่ถูกต้องไม่ใช่ว่าปริมาณความสว่างที่มากเท่านั้น แต่ปริมาณการส่องสว่างที่เพียงพอและปราศจากการสะท้อนเข้าตา และเป็นแสงสว่างจากจุดกำเนิดแสงที่ถูกทิศทางกับกิจกรรมนั้น ๆ แสงที่ไม่ได้ทำให้เกิดเงาเลยนั้น เป็นที่นิยมมากในอดีต และเป็นสิ่งที่ผิด แต่ทว่าเงานั้นเป็นส่วนที่ช่วยในการมองเห็นซึ่งวิศวกรผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของแสงสว่างนิยม

ปัญหาของแสงสว่างในเวลากลางวันนั้นคือ การจะหาอย่างไร เพื่อให้มีแสงหรือความส่องสว่างเพียงพอสำหรับการมองเห็น โดยปราศจากการสะท้อนของแสงเข้าตา

การให้แสงสว่างไม่เพียงพอแต่การมีช่องแสง หรือ เปิดหน้าต่าง ครั้งหนึ่งซึ่งปริมาณของความส่องสว่างขึ้นอยู่กับทิศทางและสีต่าง ๆ ของผนัง ไม่วอร์ณิใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในด้วย

หากด้าน ๗ หนึ่งของอาคารมีแสงสว่าง เข้าทางด้าน เดี่ยวตลอด เวลา จะไม่ทำให้เกิดความสบาย แสงที่ส่องมาจากด้านอื่นจะลดปริมาณของแสงที่ เข้าตา เพราะกระทบกับผาผนังข้าง เติงหน้าต่าง และจะ เป็นการดีกว่า ถ้าหากแสง เข้าทาง ด้านข้าง เคียง แทนด้านตรงข้าม

ให้พิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ จากการทดลองประกอบโดยทั่วไปควรจะให้ได้รับแสงจากธรรมชาติ ช่องแสงไม่ควรน้อยกว่า 20% ของพื้นที่ของควรรหา ด้วยสีอ่อน ซึ่งจะทำให้ห้องสว่างขึ้น

การจัดแสงสว่างโดยไม่ให้ เกิดการ เคืองตาโดยให้ภายในห้องได้รับแสง แบบจำกัดโดยตรง เช่น ดวงไฟหน้ารถยนต์ จะรบกวนสายตามากที่สุด แสงจำกัด เข้าตานอกจากจะ เกิดจากปริมาณของ แสงที่มาก เกินไปใน เวลากลางวันแล้วยัง เกิด จากปริมาณการตกตั่งในความ เข้มของ แสงที่กลั๊กันด้วย

จัดปริมาณของแสงสว่างให้ เพียงพอและถูกต้องตามชนิดของห้องที่ใช้ เช่น ห้อง เขียนแบบ ต้องการแสงสว่างแตกต่างกับห้องอาหาร ฯลฯ ถ้าจัดให้แสง สว่าง เท่ากันหมดทุกห้องย่อม เป็นการไม่ประหยัด บางครั้งอาจ เป็นการรบกวน ทำให้ เกิดความรำคาญทำงานโดยไม่มีประสิทธิภาพ

จำนวนแสงสว่างของห้องชนิดต่าง ๆ

- 50 F.C. งานที่ใช้สายตามาก - ออกแบบ, เย็บผ้า, ทาบไม้
- 30 F.C. งานที่ใช้สายตาธรรมดา - ห้องเรียน ห้องสมุด ห้อง วิทยาศาสตร์ ท่างานทั่วไป พังปารกถา
- 20 F.C. งานที่ใช้สายตาพอสมควร - กีฬาในร่ม พลศึกษา
- 10 F.C. งานที่ใช้สายตา เป็นครั้งคราว - ห้องรับแขก ห้องน้ำ บันไดและล็อก เกอร์
- 5 F.C. งานที่ใช้สายตาค่อนข้างน้อย - ห้อง เก็บของ เติงยง รั้ว จัดให้ มีแสงสว่างกระจายทั่วไปไม่ เกิด เงามือ เพราะความ เข้มทึ่ เท่ากันของ แสงจะทำให้ เกิดประสิทธิภาพในการทำงานน้อย ลง และ เสียสุขภาพ โดย เฉพาะห้องอ่าน เขียนหนังสือ คน ควรจะเป็นสีที่ไม่ขาวมากนัก เพราะจา เป็นรบกวนสายตา ในการใช้แสงไฟควรทำให้ ผนังห้องที่เพดาน ให้กระจาย แล้วไปรอบด้าน

เปอร์เซ็นต์ในการสะท้อนแสงของส่วนต่าง ๆ ของห้อง

ภายในห้อง ปริมาณของแสงย่อมขึ้นกับคุณภาพในการสะท้อนแสงของสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากนั้นผ้าเพดาน ผ้าม้วน การออกแบบสีห้องต่าง ๆ เช่น ห้องทำงาน ห้องเรียน ให้มีแสงสว่างที่เหมาะสมในการกระจายแสง ไม่เคืองตา ควรให้มีเปอร์เซ็นต์ของการสะท้อนแสงดังนี้

- เพดาน	70-90%
- ผ้าม้วน	40-60%
- บัง เข็มผ้าม้วน	40%
- วัสดุและเก้าอี้	35-50%
- พรม	35-50%

การเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำให้สีภายในอาคาร หลีกเลี่ยงจากการทดลอง

- สีแก่ เช่น ดดแสงสว่างทำให้มีความร้อน
- สีอ่อน สะท้อนแสง สะท้อนความร้อน

สี	อัตราการสะท้อน
ขาว	80-90%
งาช้าง	70-80%
เหลือง	65-75%
ครีม	65-75%
ชมพูอ่อนอมม่วง	60-65%
เหลืองออกน้ำตาล	55-65%
ชมพู	40-70%
เทา	35-50%

และส่วนอื่น ๆ ใช้ระบบปรับอากาศให้น้อยที่สุด โดยแนวทางแก้ไขมีหลายทาง เช่น การติดตั้งสติกกรองแสงบนกระจกชนิดต่าง ๆ หรือทำแผงกันแดด (FIN.) แบบต่าง ๆ ช่วยเพื่อลดแสงแดดโดยตรง และให้สะท้อนแสงออกไปตลอดแสงให้เป็น เนียงแสงสว่างที่พอเหมาะกับการทำงานได้ตามปกติ

แผงบังแดด

บรรยากาศภายในห้องทำงานที่มีความร้อนจากแสงดวงอาทิตย์ส่องเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาจะมีอุณหภูมิสูงกว่าห้องปกติมาก เพราะรังสีความร้อนถูกเก็บไว้ภายในห้องไม่สามารถถ่ายเทออกได้สะดวก การป้องกันห้องที่ปรับอากาศด้วย เครื่องปรับอากาศ ควรจัดไม่ให้แสงแดด เข้ามาได้โดยตรงทั้งหมด อาจจะมีการติดแผงกันแดดไว้ภายนอกความร้อนก็จะลดลงไปจากเดิมได้ เป็นวิธีที่ดีกว่าการติดแผงกันแดดหรือฉาก ม่านไว้ภายใน เพราะความร้อนจะถูกละก่อนและก็รังสีได้ภายนอก โดยผ่านเข้ามาภายในได้บ้าง แต่ร้อนก็จะเก็บอุณหภูมิสะสมไว้ตามอุปกรณ์ ฉาก ม่านและแผงเหล่านี้อาจจะกระจาย เข้าภายในได้ เช่น เต็ม

นอกจากนี้อาจใช้วิธีลดอุณหภูมิความร้อนโดยการ เลือกใช้สีที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพอากาศ เช่น เลือกสีอ่อน ๆ ตีกว่าสี เข้ม แต่ตามการปฏิบัติจริง ๆ กระจกใต้ง่าย เพราะจำกัดทางด้านงบประมาณ เทคนิค และการบำรุงรักษา โดย เฉพาะในประเทศไทย จึงใช้ระบบกันแดดภายในแทน เพราะคงทนได้ผลตลอดเวลา ทั้งปี เหมาะกับสภาพอากาศในประเทศไทย แต่มักจะมีราคา เปลืองค่าก่อสร้างสูง แต่ก็คุ้มค่าได้ผลดี ถ้าได้รับการออกแบบที่ถูกต้องตามหลักการ

3.7.3.2 ระบบไฟฟ้า (ELECTICAL SYSTEM)

กำลังส่องสว่างของดวงไฟดวงหนึ่ง คือ ปริมาณแสงสว่างจากดวงไฟ ดวงหนึ่งบนผิวทาบพื้นที่ 1 ตารางหน่วย ซึ่งวางไว้ตั้งฉากกับรังสีของดวงไฟ และอยู่ห่างจากดวงไฟ 1 หน่วย ระยะมีหน่วย เป็นกำลัง เทียน เทียนมาตรฐาน (1 แรงเทียน)

กำลังส่องสว่างของดวงไฟดวงหนึ่ง คือ เทียนที่ทำด้วยไขปลาวาฬหนัก ถึง 1/6 ปอนด์ เมื่อจุดไฟไขจะไหม้ชั่วโมงละ 2 แกรม (7.77 กรัม)

ความเข้มแห่งการส่องสว่าง (COMFORTABLE LIGHTING)

ความเข้มแห่งการส่องสว่างคือปริมาณแสงที่ตกบนพื้นที่ 1 ตารางหน่วย รวมจุดนั้น

หลอดไฟในปัจจุบันมี 2 ชนิด คือ

1. INCANDESCENT LAMPS

2. FLUORESCENT LAMPS

INCANDESCENT LAMPS คือ หลอดแก้วกลมมีขั้วตัวหลอดอาจ เคลือบสี หรือเคลือบสี ใสหลอดไฟด้วยทั้งส เตน

FLUORESCENT LAMPS ประกอบด้วย

- ตัวหลอด ภายในหลอดแก้ว เคลือบด้วยฟลูออ เรส เช่นต์หัวท้าย
- สติว เตอร์ เป็นกระบอก เล็กหมหลอดแก้ว ภายในมีขั้วขั้วขั้วขั้ว โลหะ แผ่นบางข้างหนึ่งติดแน่น อีกข้างหนึ่ง เป็นอิสระ

- บาลลาส COLE COIL ทำหน้าที่เพิ่มกระแสไฟฟ้าในขณะ เริ่มต้นให้สม่ำเสมอ

ชนิดของหลอดไฟ

- ชนิดของหลอด *FLUORESCENT LAMP*

สำนักงาน

1. *STANDARD COOL WHITE* สีขาวคล้ายหิมะ ใช้กับโรงงาน ร้านค้า
2. *DELUXE COOL WHITE* สีออกเฝทางแดง ทาให้สีผิวมนุษย์น่าดู
3. *STANDARD WARM WHITE* สีออกเฝทางเหลืองแจ่มใส
4. *DELUXE WARM WHITE* สีออกเฝทางแดง เรือ ๆ ใช้กับบ้านที่แสดง

สินค้า ที่ประชม

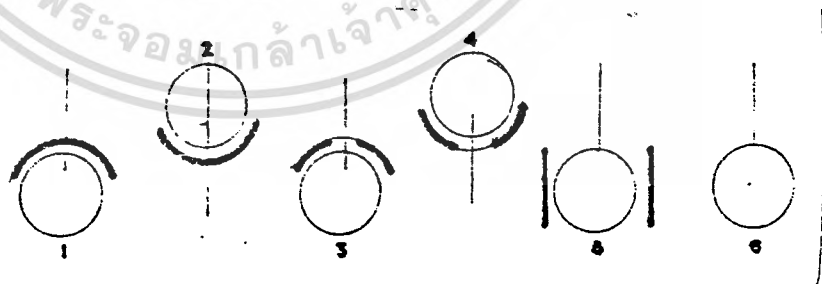
5. *WHITE* สีเหลืองอ่อน ๆ ใช้กับคลังสินค้า บ้าน โรง เรียน
6. *DAYLIGHT* สีฟ้าอ่อนคล้ายแสงธรรมชาติ ในเวลากลางวันใช้กับ

บ้าน โรงงานอุตสาหกรรม ห้องทดลอง ห้อง เขียนแบบ

7. *SOFT WHITE* สีชมพูอ่อน ใช้กับทีวี

ชนิดของดวงโคมและการกระจายแสง *INCANDESCENT LAMPS*.

1. <i>DIRECT</i> (การส่องสว่าง)	ส่องขึ้น 10%	ลง 90-10%
2. <i>INDIRECT</i> (การส่องขึ้น)	ส่องขึ้น 90-10%	ลง 10%
3. <i>SEMI - DIRECT</i>	ส่องขึ้น 10-40%	ลง 60-90%
4. <i>SEMI - INDIRECT</i>	ส่องขึ้น 60-90%	ลง 10-50%
5. <i>DIRECT - INDIRECT</i>	ส่องขึ้น 40-60%	ลง 40-60%
6. <i>GENERAL DIFUSE</i>	ส่องขึ้น 40-60%	ลง 40-60%

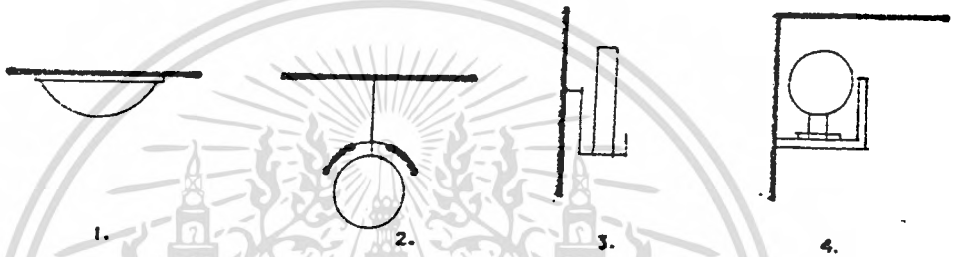

รูปภาพที่ 3.18 แสดงชนิดต่าง ๆ ของดวงโคม

การติดตั้งดวงโคมประเภทหลอด FLUORESCENT LAMPS.

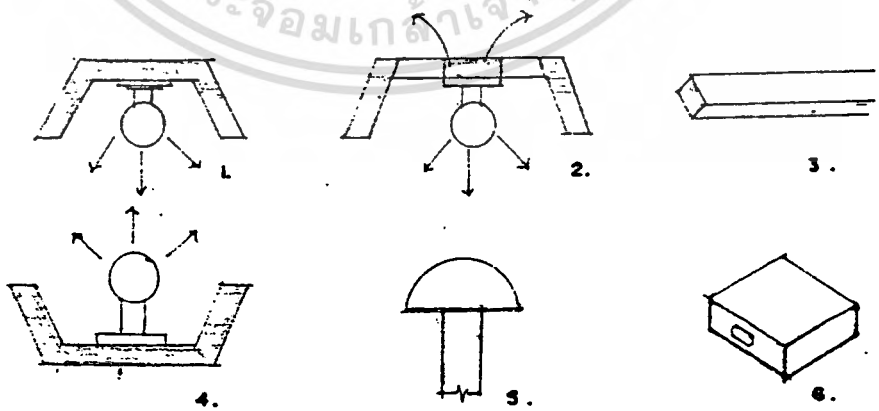
1. *DIRECT*
2. *SEMI DIRECT*
3. *GENERAL DIFFUSING*
4. *INDIRECT*
5. *OVER ALL LIT CEILINGS* การทำให้เพดานให้แผ่กระจาย โดยให้ *LOUVERS* ช่วย
6. *EXTERIOR*

รูปภาพที่ 3.19 แสดงการติดตั้งดวงโคมชนิด FLUORNSCENT LAMPS

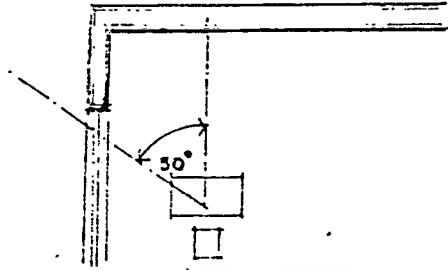
การติดตั้งดวงโคมประเภทหลอด INCANDESCENT LAMPS

1. การใช้หลอดโคมติดเพดาน
2. การใช้หลอดโคมห้อยลงมา
3. การใช้หลอดโคมติดผนัง
4. การใช้หลอดโคมซ่อน
5. การใช้หลอดโคมตั้งโต๊ะ - พน
6. การใช้โคมไฟภายนอก เช่น ภายนอก เพลกน

รูปภาพที่ 3.20 แสดงการติดตั้งดวงโคมชนิด INCANDESCENT LAMPS

การจัดกรรมสิทธิ์กับแสงสว่างภายในอาคาร

รูปภาพที่ 3.21 แสดงแสงสว่างทามม 50 องศา กับโต๊ะระหว่างน้อยที่สุด

การ เปิดช่อง แสงภายในห้อง

สำหรับประเทศไทยในเขตร้อนชื้นควรจะมีช่องแสงไม่น้อยกว่าอัตรา

ส่วนต่อเป็น

1. 1/8 ของพื้นที่ห้องสำหรับส่วนพักอาศัย
2. 2 ตารางฟุต (0.18 ตาราง เมตร) สำหรับห้องอาบน้ำ
3. 1 ตารางฟุต (0.09 ตาราง เมตร) สำหรับห้องส้วม
4. 1/8 ของพื้นที่ห้องสำหรับห้องครัว

หมายเหตุ

ในการปฏิบัติจริงสำหรับประเทศไทย ควรจะมีช่อง เปิดมากกว่านี้ เนื่อง จากต้องการลมภายในห้องด้วย

หลักการให้แสงไฟ

1. ให้แสงสว่างพอ เหมาะกับสายตา พยายามใช้
2. ไม่มีแสงจ้า (GLARE) ทง แสงจ้าโดยตรงและแสงสะท้อน
3. การให้แสงสว่างอื่น เกิดจากการให้
4. การจัดระยะดวงไฟและการ เลือกใช้ชนิดของดวงไฟ
5. ให้เกิดความรู้สึกตามสภาพของส่วนนี้ข้อย
6. คำนึงถึงความร้อน (HEAT) ทำให้อุณหภูมิห้องเครื่องปรับอากาศ (ถ้ามี) รวมทั้งประหยัดค่ากระแสไฟฟ้า

3.7.4 ระบบโครงสร้างและวัสดุโครงสร้าง

3.7.4.1 บทบาททั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างอาคาร

โครงสร้างอาคารโดยทั่วไปสามารถแบ่งตามระดับความสูงได้ 3 ชนิด คือ

1. ระดับต่ำ (*LOW RISE STRUCTURE*) มีความสูงไม่เกิน 10 ชั้น
2. ระดับสูงปานกลาง (*MEDIUM RISE STRUCTURE*) ความสูงตั้งแต่ 10 ชั้น ถึง 25 ชั้น
3. ระดับสูงมาก (*HIGHT RISE STRUCTURE*) สูงตั้งแต่ 25 ชั้นขึ้นไป

แรงที่มีผลต่อโครงสร้างของอาคาร

เป็นที่ทราบแล้วว่า แรงที่เกิดกับโครงสร้างอาคารมี 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

- แรงตามแนวตั้ง (*VERTICAL OR GRAVITY FORCE*) ได้แก่ น้ำหนักวัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารและน้ำหนักของผู้ใช้อาคาร ซึ่งอาจจะแปรเปลี่ยนไปได้แต่มีทางดิ่งลงสู่พื้นดิน
- แรงตามแนวนอน (*HORIZONTAL OR LATERAL FORCE.*) ได้แก่ แรงลม แรงที่เกิดจากแผ่นดินไหว

ผลของแรงลมต่อโครงสร้างอาคารโดยปกติ เมื่ออาคารถูกแรงลมกระทำ จะเอนตัวออกไปจากแนวตั้ง หรือความเสียหายของอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นการแกว่งตัวของโครงสร้างยังมีผลต่อระบบประสาทร่างและจิตใจของผู้อยู่อาศัยด้วย ปัญหาอีกประการคือ การขยายตัว และหดตัวไม่เท่ากันของ เสาภายในและภายนอกอาคารชั้นบนสุด ทำให้ผิวหน้าคอนกรีตแตก คือ ส่วนตกแตงเสียหายได้

3.7.4.2 ชนิดหน้าทีและระบบของโครงสร้าง องค์ประกอบใหญ่ ๆ ของโครงสร้างมี 2 ชนิด คือ องค์อาคารทางแนวนอน ได้แก่ ผนัง คาน ฯลฯ และองค์อาคารทางแนวตั้ง เช่น เสา, กำแพง ฯลฯ

องค์อาคารทางแนวนอน แบ่งได้ดังนี้

ก. *REINFORCE CONCRETE RIBBED SLAB* ประกอบด้วยคานวางใกล้ ๆ กัน รับน้ำหนัก ๆ อาจจะเป็นระบบทางเดียว หรือสองทาง พื้นระบบนี้เบา มากเหมาะสำหรับโครงสร้างอาคารสูงหลาย ๆ ชั้น แต่ราคาไม้แบบแพงกว่าพื้นเรียบธรรมดาแต่ราคาเสา และฐานรากอาจจะน้อยลง เนื่องจากน้ำหนักน้อยกว่า ปัจจุบันนิยมนำเอาแผ่นเหล็กบาง ๆ หรือไฟเบอร์กลาสมาใช้ทำแบบก่อสร้าง ทำให้ประหยัดค่าไม้แบบ

ข. *JOINT AND SLABS*. เป็นระบบที่แพร่หลายที่สุดในไทย ทั้งนี้ เนื่องจาก

- ผนวกมงาน หรือคานงานคั่น เคียงกับระบบนี้
- ระบบนี้อาจเปลืองไม้แบบ และแรงงาน แต่ถ้าเป็นโครงสร้างน้อยชั้น

จะทำให้ราคาตกกว่า เพราะแรงงาน และราคาไม้แบบ เมืองไทยไม้แพง

- กรณีวิศวกรรมคานาผนังให้คาน เป็นองค์อาคารที่ช่วยรองรับแรงงานทาง แนวนอนแล้วระบบนี้จะตกลด

ค. *BEARING WALLS AND SLABS*. คล้ายระบบ 8. เปลี่ยนคานเป็น กว้างกัน นิยมใช้เพียงบางส่วน เช่น กว้างช่องลิฟท์ หรือกวางกันเพ ซึ่งใช้รองรับน้ำหนักจากแผ่นผนังได้บ้าง

ง. *FLAT SLABS*. นิยมใช้ในกรณีระบบ ข. แล้วทำให้ช่วงความสูง ต่ำเกินไป เนื่องจากเหตุที่ไม่นิยม เพราะโครงสร้างหนัก และราคาแพงกว่าระบบ ธรรมดา นอกจากนั้นการวางเหล็กยากด้วย

จ. *COMPOSITES SLABS*. ระบบนี้ใช้หล่อพนคอนกรีตวางบนคานเหล็ก เหนียวชั้น ทำให้มีส่วนประหยดที่สามารถออกแบบให้คานเหล็กรับน้ำหนักพนคอนกรีต ขณะยังไม่แข็งตัวได้ ประหยดไม้แบบได้บางส่วน แต่คานเหล็กเหนียวมีราคาแพงมาก และต้อง เสียค่าวัสดุพันกันให้หมคานอีกด้วย

องค์ทางแนวตั้ง หรือแนวตั้ง แบ่งได้ดังนี้

ก. เสา (*COLUMN*) การจัดช่วง เสาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการ ทางสถาปัตยกรรม

ประโยชน์ของ เสา

- ตามทฤษฎี เสารับแรงอัดได้สูงกว่าองค์อาคารทางแนวตั้งประเภทอื่น เช่น กว้าง

- มีอิสระในการตกแต่งภายในมากกว่าโครงสร้างประเภทที่ใช้กวาง เหนียวรับน้ำหนัก

ผลเสีย

- ใช้กับแบบ *SLIP FORMWORK* ไม่ได้

- เสาภายในอาคารสูง ๆ มักจะมีขนาดใหญ่มาก และจัดให้เข้ากับองค์ อาคารอเนก

ข. กว้าง (*WALL OR SHEAR WALLS*.) ปัจจุบันนิยมใช้ในโครงสร้างระดับสูง สามารถเจาะช่องประตูหน้าต่างได้ สามารถยึดต่อ เนื่องด้วยคานได้ ปกติกวางจะถุกยึดติดต่อด้วยแผ่นผนัง

ประโยชน์

- โครงสร้างมีความแข็งแรงมากในทิศทางตามยาวของกำแพง
- ง่ายต่อการคำนวณ
- หน่วยแรงที่เกิดกับกำแพงมักจะต่ำ ทำให้จำนวนเหล็กเสริมน้อย และการก่อสร้างง่ายและเร็ว

ผลเสีย

- ไม่ค่อยมีอิสระในการจัดวางรูปแบบอาคาร
- ในกำแพงหนึ่ง ๆ หน่วยแรงทุกจุดจะไม่เท่ากัน บางแห่งสูง บางแห่งต่ำ ทำให้การคำนวณขนาดกำแพงที่เหมาะสม และประหยัดได้ยาก

ค. ผนังรับน้ำหนัก (CORE WALL) คือ การวางกำแพงรูปแบบ (CLOSE SECTION) ภายในอาคาร เช่น ช่องลิฟท์กำแพงกันไฟ ฯลฯ กำแพงลักษณะนี้มีประโยชน์สองด้าน คือ ประกอบเป็นรูปเรียงตามประโยชน์ใช้สอยของโครงการสร้าง หรือกับรับน้ำหนักของโครงสร้างด้วย

ประโยชน์

- ประหยัดทั้งทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม
- ง่ายต่อการทำแบบ SLIP FORMWORK และเนื่องจากโครงสร้างแบบกำแพงนี้ แข็งแรงมาก สามารถก่อสร้างได้เรื่อย ๆ โดยไม่ต้องค้ำตั้งถึงส่วนอื่นเห็นได้จากการก่อสร้างช่องลิฟท์ จะสร้างลึกลงกว่าเสา, ผนัง ฯลฯ

ผลเสีย

- เหมือนข้อ ข.
- ง. โครงสร้างระบบแฉวน ใช้ระบบถ่ายน้ำหนักจากชั้นล่างขึ้นชั้นบนโดยจะแฉวนกับคานยื่นออกมาจากกำแพง แกนมักใช้ในกรณีพิเศษ เช่น ต้องการกำหนดช่องว่างเปล่า ไม่มีเสา หรือกำแพงแฉวน ราคาแพง และไม่นิยมเท่ากัน

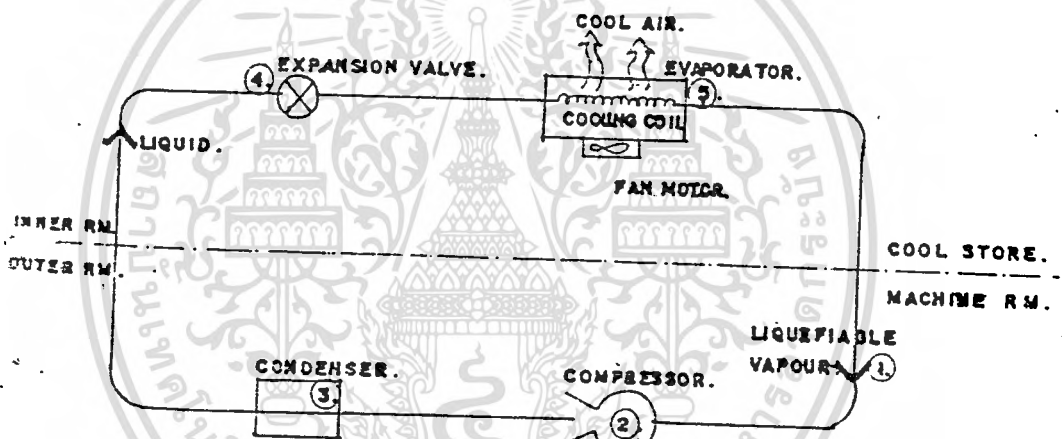
3.7.5 ระบบปรับอากาศ (PRINCIPLE OF AIR. CONDITTIONING)

ใช้น้ำยา (REFRIGERANT) หรือที่เรียกว่าแก๊สเหลว (LUQUEFIABLE VAPOURS.) (1) ผ่านเข้าไปใน COMPRESSOR. (2) แก๊สจะถูกอัดให้ร้อนขึ้น และผ่านไปยัง CONDENSOR (3) (เป็นเครื่องกลที่จะทำแก๊สให้เป็นของเหลว) ของเหลวซึ่งยังคงอยู่ภายใต้ความดันจะถูกแรงอัดเข้าไปใน EXPANSION VALV

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(A NARROW ORIFICE.) (4) และผ่านไปยัง EVAPORATOR. (5) จากนั้นจะลดความดันน้ำยา เหลวก็จะกลายเป็นแก๊สตามเดิม ขณะเดียวกันก็จะตัดความร้อนจาก EVAPORATOR อาจอยู่ใน AIR INTECK CHAMBER โดยตั้งในเครื่องทำความเย็น หรือ COLD STORE หรืออาจเป็นห้องที่จัดด้วยท่อน้ำ ถ้าเช่นนั้นก็จะ เป็นแบบ CHILLED จากนั้นน้ำยาแก๊สก็จะกลับไปยัง COMPRESSOR อีกเป็นวงจร เช่นเดียวกับ น้ำยาที่ ใช้มากที่สุดคือ FREON นอกจากนั้นก็มี ARCTON, METHYL CHLORIDE และแอมโมเนีย ซึ่งสารเคมี เหล่านี้ใช้ในลักษณะแตกต่างกัน

ส่วนอากาศภายนอก เมื่อผ่านท่อ เข้ามาก็จะมาถึงหม้อกรอง (FILTER.) หรือ WATER SPRY จากนั้นก็จะถึง COOLING COIL ตัว COOLING COIL ซึ่งทำ ให้เย็นลงโดยการทำงานของ COMPRESSOR และ CONDENSER อากาศที่บริสุทธิ์ตอนนั้น จะถูกพ่นให้ผ่านไปยังห้องต่าง ๆ ที่ต้องการโดยพัดลมและมอเตอร์

รูปภาพที่ 3.22 แสดงหลักการทำงานของระบบปรับอากาศโดยทั่วๆไป

ชนิดของ เครื่องปรับอากาศ

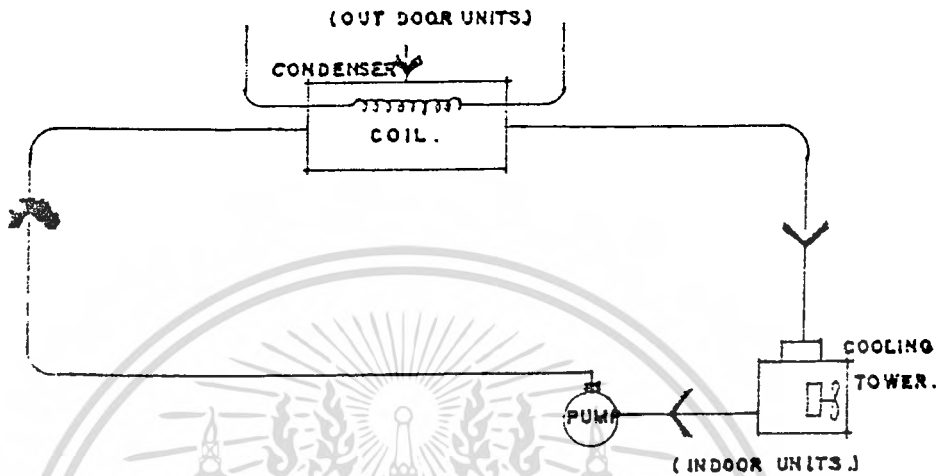
แบ่งออกเป็นหลายแบบทั่ว ๆ ไป จะมีระบบดังนี้

1. แบบติดหน้าต่าง (PACKAGED AIR. CONDITIONER)
- ก. AIR. COOLER ประกอบด้วย เครื่อง 2 เครื่อง คือ PACKAGED UNITS. (IN DOOR UNITS) ประกอบด้วย FAN COIL (EVAP MOTOR) COMPRESSOR และ EXPANSION VALVE อยู่ภายใน PACKAGED เดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CONDENSER (OUT DOOR UNITS) ประกอบด้วย COIL ของน้ำยาและพัดลม เป่าลม เย็นกลั่นตัว เป็นหยดน้ำ

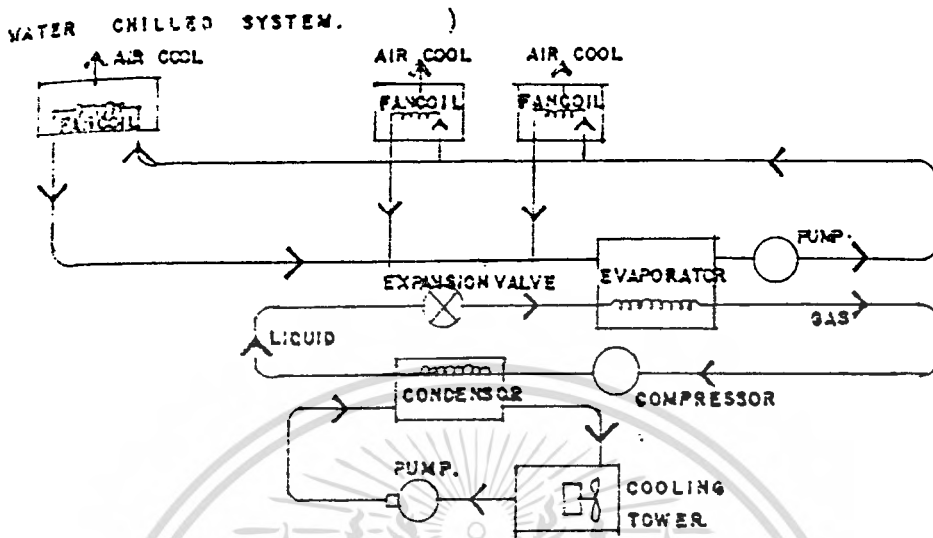
ข. WATER COOLER ทกอย่าง เหมือน AIR COOLER แต่เพิ่ม มารวมอยู่ใน PAKAGED เดียวกันและ เปลี่ยนพัดลม เป็นระบบน้ำถ่าย เทความร้อนโดยมี COOLING TOWER เป็นเครื่องถ่าย เทความร้อนอีกที

2. แบบแยกส่วน (SPLIT SYSTEM) ประกอบด้วย 2 ยูนิต เช่นกัน เพียงแต่มี เครื่อง COMPRESSOR มารวมอยู่ในเครื่อง CONDENSER และ เรียกว่า CONDENSING UNITS ส่วนเครื่อง PAKAGED UNIT จะเหลือเพียง COOLING COIL (EVAPORATOR VALVE) และพัดลมเรียกเครื่องนี้ว่า AIR HANDLING UNITS หรือ FAN COIL UNITS

ส่วนจะเป็น AIR COOLER หรือ WATER COOLIN ขึ้นอยู่กับการใช้พัดลม เป่า CONDENSING UNITS หรือใช้น้ำยา COOLING TOWER มายัง CONDENSING UNITS

3. แบบระบายน้ำด้วยลมเย็น หรือระบายความร้อนด้วยน้ำ (AIR .S. WATER CHILLED SYSTEM)

UNIT WATER SYSTEM เหมือนระบบก่อน ๆ เพียงแต่มี PREFRIGERANT. เพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง คือ น้ำ (SECOND REFRIGERANT.) แทนที่เราจะเดินท่อน้ำยาไปยัง FAN COIL ในแต่ละห้องที่จะทำความเย็น เราใช้น้ำยาผ่าน EVAPORATOR แล้วป้อนน้ำไปยัง FAN COIL ในแต่ละห้อง ระบบนี้ใช้ในสถานที่กว้างมีห้องมาก ซึ่งอาจใช้ห้องไม่พร้อมกัน ถ้าเราใช้เครื่องธรรมดา จะเสียค่าน้ำยามาก เพราะค่าน้ำยาแพงมากและการเดินท่อน้ำยาไกล ๆ หมด เพราะน้ำยาเปลี่ยนแปลงสถานะได้ง่าย โดยท่อเหล็กมีเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ส่วนน้ำนั้นอาจส่งไปได้ไกลมากน้อยขึ้นอยู่กับกำลังที่ปั๊ม

3.7.6 ระบบสาขาภิบาล

ระบบสาขาภิบาลของอาคาร ประกอบด้วย

3.7.6.1 ระบบประปา สำหรับน้ำใช้ เพื่อการอุปโภคบริโภคทั่วไป รวมทั้งระบบปรับอากาศและป้องกันอัคคีภัยด้วย

3.7.6.2 ระบบระบายน้ำ ประกอบด้วย การระบายน้ำฝนจากหลังคา การระบายน้ำทิ้งจากครัวและน้ำโสโครกจากห้องน้ำ

3.7.6.3 ระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นการทำความสะอาดน้ำทิ้ง และน้ำโสโครกจากอาคารก่อนที่จะทำการระบายน้ำลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อป้องกันมิให้น้ำในแหล่งรับน้ำเกิดเน่าเสียได้

3.7.6.1 ระบบประปา

น้ำประปาที่นำมาใช้ภายในอาคาร ใช้น้ำประปาจากการประปา แต่เนื่องจากจำเป็นต้องมีแหล่งน้ำสำรองอย่างฉุกเฉิน จึงจำเป็นต้องสร้างถังเก็บน้ำสำรองไว้ เพื่อรับน้ำจากท่อสาธารณะด้วย

ถังเก็บน้ำมักจะก่อสร้างในระดับดิน เพื่อให้รับน้ำจากท่อจ่ายน้ำของการประปาสามารถไหลเข้ามาได้สะดวกโดยไหลล้นลง เป็นตัวควบคุมการเปิดปิดประตุน้ำ นอกจากนั้นยังต้องติดตั้ง เครื่องวัดระดับน้ำ เพื่อควบคุมการทำงานของ เครื่องสูบน้ำที่จะทำการส่งจ่ายน้ำไปส่งส่วนต่าง ๆ เพื่อป้องกันความเสียหายของ เครื่องสูบน้ำอันเกิดจาก เกินแรงดันกรณีการที่น้ำประปา เกิดขาดและได้ใช้น้ำสำรองจนหมดโดยให้ตัดไฟเมื่อระดับน้ำอยู่ต่ำกว่าท่อสูบน้ำประมาณ 10 ซม. และ เริ่มทำงานใหม่ เมื่อมีปริมาณน้ำไหล เข้ามาในถังพอสมควร เช่น 30 ซม.

ระบบจ่ายน้ำ มี 3 วิธี คือ

- ระบบจ่ายน้ำจากถังสูง
 - ระบบถังอัดความดัน
 - ระบบสูบน้ำ เพิ่มความดันใน เส้นท่อโดยตรง
- ซึ่งทั้ง 3 ระบบมีทั้งข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 3.10 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ

ระบบจ่ายน้ำจากถังสูง	ระบบถังอัดความดัน	ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันในเส้นท่อ
1. มีความแน่นอนในการทำงานสูง และมีน้ำเก็บสำรองเอาไว้ 2. ระบบการทำงานง่าย และสะดวกในการซ่อมบำรุง 3. ค่าก่อสร้างไม่แพงกว่าระบบอื่นและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ 4. ค่าซ่อมบำรุงต่ำ 5. ใช้ประตุน้ำควบคุมความดันในระบบจ่ายน้ำน้อยกว่าระบบอื่น 6. สามารถเก็บน้ำเอาไว้เพื่อใช้ในการดับเพลิง 7. ใช้พลังงานน้อยและเลือกเครื่องสูบน้ำให้ทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ง่าย 8. มีการเปลี่ยนแปลงความดันในท่อจ่ายน้ำน้อย 9. ถึงแม้ว่าจะเลือกใช้เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่เกินไปก็ไม่มีผลเสียต่อการทำงานของระบบ	1. ไม่ต้องมีถังสูงขนาดใหญ่ 2. สามารถติดตั้งที่ส่วนไหนของอาคารก็ได้ทำให้ง่ายไม่เสียเนื้อที่ในชั้น 3. เครื่องสูบน้ำไม่ต้องเดินในขณะที่ไม่ใช้น้ำ 4. สามารถเลือกเครื่องสูบน้ำให้ทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ง่าย	1. ใช้เนื้อที่น้อย 2. อาจลงทุนต่ำในบางกรณี 3. ไม่ต้องเก็บน้ำเอาไว้ในอาคารทำให้ประหยัดค่าก่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.11 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ

ระบบจ่ายน้ำจากถังสูง	ระบบถังอัดความดัน	ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันในเส้น
1. ถังน้ำต้องอยู่สูงอาจทำให้เสียความสวยงาม 2. มีน้ำหนักรวมมากทำให้สิ้นเปลืองค่าก่อสร้าง 3. ถ้ำก่อสร้างไม่ดีจะเกิดรอยรั่วและถ้าเกิดรอยรั่วขนาดใหญ่อาจทำให้เกิดการเสียหายได้	1. เนื่องจากมีออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำส่งทำให้มีการกัดกร่อนในระบบจ่ายน้ำมากกว่าระบบอื่น 2. ความดันเปลี่ยนแปลงประมาณ 1.4 กก./ตร.ซม. (20 ปอนด์/ตร.ม.) 3. ต้องใช้เครื่องสูบน้ำเพิ่มความดันสูงกว่าระบบจ่ายน้ำจากถังสูง 4. ราคาค่าก่อสร้างสูงและการควบคุมการทำงานยาก	1. การควบคุมการทำงานยุ่งยากมาก 2. อาจมีปัญหามอเตอร์ทำงาน หากเลือก เครื่องสูบน้ำไม่ถูกต้อง 3. ไม่มีปริมาณสำรอง 4. การทำงานจะต้องเดินเครื่องสูบน้ำหนึ่ง เครื่องตลอดเวลา 5. เครื่องสูบน้ำต้องทำงานที่ช่วงกว้างมากทำให้มีประสิทธิภาพต่ำ 6. เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการส่ง 7. ถ้าเลือก เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่เกินไป นอกจากจะต้องลงทุนสูงแล้วยังต้อง เสียค่าใช้จ่ายในการทำงานส่งตลอด เวลา เพราะ เครื่องสูบน้ำมีประสิทธิภาพต่ำ

3.7.6.2 ระบบระบายน้ำ

- ระบบระบายน้ำฝน

ระบบระบายน้ำฝนแยก เป็น การระบายน้ำฝนบนหลังคาของอาคารและระบายน้ำฝนระดับพื้น ซึ่งประกอบด้วย รางรับน้ำฝน ตะแกรง ท่อระบายน้ำฝน และบ่อนักน้ำ สำหรับการระบายน้ำฝนบนหลังคานั้น หากน้ำสามารถระบายลงตามแนวตั้งได้ทันที ก็ไม่มีปัญหาเรื่องโอกาสสลับรางได้ แต่ควรมีท่อรับน้ำฝนเงิน เพื่อระบายออกที่ถนนหรือทางเท้าในกรณีที่ท่อระบายน้ำชั้นล่าง เกิดอุดตัน ความกว้างของชั้นราง ไม่ควรน้อยกว่า 12 นิ้ว สำหรับขนาดท่อในแนวตั้งนั้นขึ้นอยู่กับความลาดเอียงของหลังคา กับอัตราการตกของฝนโดยทั่วไปไม่ควรน้อยกว่า 2 นิ้ว สำหรับกรณีที่เป็นหลังคาแบนอาจใช้ขนาด 3-4 นิ้ว ก็ได้

- ระบบระบายน้ำทิ้ง

การระบายน้ำทิ้งจากสุขภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในอาคารนิยมทำกัน 2 วิธี คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีแยกน้ำทิ้งจากอ่างล้างมือ อ่างอาบน้ำ ครูว์ คงส้วบพักน้ำ แล้วจึงลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะไปเลย ส่วนน้ำทิ้งจากส้วม หรือทอปัสสาวะนั้นจะระบายลงสู่บ่อเกรอะบ่อซึม ท่อซึมสนาม หากจะทำการระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะจา เป็นต้องผ่านการฆ่า เชื้อโรคก่อน

3.7.6.3 ระบบบำบัดน้ำเสีย

น้ำเสียคือน้ำที่ผ่านการใช้มาแล้ว ก่อนที่จะทำการระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ควรจะผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ความสกปรกต่าง ๆ ลดลง

- ขบวนการที่ใช้ในการบำบัดน้ำเสียแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ
 - การบำบัดขั้นแรก เพื่อแยกเอามวลสารที่กำจัดได้ง่ายออกโดยวิธีทางฟิสิกส์ เช่น ตะแกรงกรองผง บ่อตกไขมัน บ่อตกขยะ
 - การบำบัดขั้นที่สอง เป็นขบวนการบำบัดน้ำเสีย เพื่อลดมวลสารปนเปื้อนให้ออกมา ส่วนใหญ่จะเป็นขบวนการทางชีววิทยา เช่น SEPTIC TANK ACTIVATED SLUDGE, ROTATING BIOLOGICAL

หลังจากนั้นจึงผ่านกรรมวิธีฆ่า เชื้อโรค แล้วจึงทิ้งลงทางระบายน้ำสาธารณะ

น้ำเสียที่มาจากการใช้ทว้ใหม่ก็จะระบายลงสู่บ่อพักหรือบ่อตกไขมันก่อนที่จะทำการระบายลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ หรือส่งต่อไปยังการบำบัดขั้นที่สอง ส่วนน้ำเสียที่มาจากส้วมหรือทอปัสสาวะ จาเป็นต้องผ่านกรรมวิธีทำความสะอาดเสีย คือการบำบัดขั้นที่สอง ซึ่งส่วนใหญ่นิยมใช้ SEPTIC TANK เนื่องจากก่อสร้างง่ายไม่ต้องมี เครื่องจักรกลและไม่ต้องดูแลรักษามาก

วัตถุประสงค์ในการใช้ SEPTIC TANK ก็เพื่อแยกของ แข็งที่ตกตะกอนไว้ได้ออกจากน้ำเสีย ส่วนน้ำในจะต้องส่งต่อไปยังระบบบำบัดขั้น หรือส่งไปยังลานซึม เพื่อกำจัดในชั้นสุดท้าย ตะกอนที่ตกอยู่กันถึงจะถูกจุลชีพย่อยสลาย ิใหม่ปริมาณลดลง และสูบออกทาง เป็นครงคราว

ประสิทธิภาพในการลดมวลสารโดย เฉลยนั้น พบว่าสามารถลด B.O.D. ได้ร้อยละ 40-65 ลดไขมันได้ร้อยละ 70-80 และลดฟอส เฟสได้ร้อยละ 15

เพื่อใหม่การตกตะกอนได้ดีขึ้น ควรแบ่งถึงออก เป็นสองส่วนโดยปริมาตรของถังส่วนหลังจะมีค่าระหว่าง 1/3 ถึง 1/2 เท่าของถังส่วนแรก

จากการวิ เคราะห์และการทงานของวิศวกรสาขาภิบาล ได้แนะนำว่า หากน้ำเสียนีมีปริมาณน้อย เช่น ไม่เกิน 5-10 ลบ.ม./วัน และมีทมากพออาจใช้เป็น ลานซึมหรือบ่อซึมได้

แต่ถ้ามีปริมาณน้ำ เสียมาก ไม่สามารถซึมลงได้ทันก็จา เป็นต้องใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบอื่น เช่น FILTER TANK, ACTIATED SLUDGE หรือระบบแผ่นชีวหิน เพื่อ
ทำให้น้ำที่มีคุณภาพดีพอที่จะไม่ทำความเดือดร้อน เมื่อทิ้งลงไปในท่อระบายน้ำ
สาธารณะ

3.7.7 ระบบรักษาความปลอดภัย

การป้องกันความเสียหายและการสูญเสีย ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับวัตถุดิบ
วัฒนธรรมฯ นั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำเนินงานบริหาร เมื่อต้นน้ำทำการรวบรวม
รวมวัตถุเข้าไว้แล้ว ก็เป็นการรับผิดชอบที่จะต้องคุ้มครองป้องกันความปลอดภัยทั้ง
ปวง ไม่ว่าจะเป็นจากโจรผู้ร้าย จากอัคคีภัย หรือจากการซารตเสื่อมสภาพจาก
ธรรมชาติ เช่น ฝนละออง อดหิมะ ความชื้น และแสงสว่าง เป็นต้น

ความเสียหายและการสูญเสียที่สำคัญซึ่งอาจเกิดขึ้นอีก เหตุหนึ่งก็คือการ
บกพร่องในงานทะเลาะเบาะแว้ง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในการคุ้มครองวัตถุจากการสูญเสีย
หรือการทุจริตทั้งปวง

ทั้งงานซ่อมส่งนรักษาและงานทะเลาะเบาะแว้ง เป็น เทคนิค เฉพาะซึ่งต้องกล่าว
ถึง เป็นพิเศษทั้งสอง เรื่อง ฉะนั้น การรักษาความปลอดภัยที่จะกล่าวถึงในทันทีคือ
ปัญหาการป้องกันโจรภัย และอัคคีภัย

การป้องกันโจรภัยและอัคคีภัย มี เทคนิคสมัยใหม่อย่างมากที่จะ เลือกรักษาได้
และในบางกรณีก็ขัดกันบ้าง เช่น การป้องกันอัคคีภัย อาคารจะต้องมีบันไดสิ่งหรือ
บันไดฉุกเฉิน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในการโจรกรรมได้ ฉะนั้น จึงต้องวางแผนป้องกัน
กันจุดอ่อนอย่างรอบคอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

อาคารศูนย์วัฒนธรรมกับการป้องกันภัย

เริ่มต้น แต่งานวาง แปลนอาคารบนพื้นที่ดินมักจะคิดถึงความปลอดภัย
อันตรายจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น ควันไฟ ฟ้าผ่า ล้วนเป็นอันตรายต่อ
วัตถุในส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน การเลือกสถานที่ตั้งจะต้องอยู่ในที่ซึ่งไม่มีอันตรายจาก
ภาวะธรรมชาติแวดล้อม ไม่อยู่ในแหล่งแออัด หรือแหล่งอุตสาหกรรม ซึ่งอาจเกิด
ผลร้ายทั้งในเรื่อง ควันไฟ ฟ้าผ่า ฟ้าผ่า และยังสามารถเพลิงไหม้ได้ง่าย ขณะ
เดียวกันก็สมควรอยู่ในที่เปลี่ยวห่างไกลชุมชน ซึ่งอาจเกิดโจรกรรม เนื้อที่ควรมีบริ
เวณพอควร และมีทางออกมากกว่าหนึ่งทางในภาวะฉุกเฉิน

แบบอาคารและการก่อสร้างต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัย ทั้ง
โจรภัยและอัคคีภัย หากจะใช้ระบบแจ้งภัยจะต้องวางแผนไปพร้อม ๆ กับการก่อสร้าง
อาคาร เช่น การแจ้งประทัดเหล็กซ่อนในผนัง และใช้ระบบอัตโนมัติ เมื่อเกิด
เสียงสัญญาณภัยประทัดจะบิดเองทันที การใช้เหล็กหน้าต่าง ประต และกบญแจ ก็ต้อง
ออกแบบให้เหมาะสม สวยงาม ดุลรักษาง่าย เตรียมแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้รอบคอบ
ตั้งแต่ออกแบบอาคาร การออกแบบโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยจะ เกิดปัญหามากใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายหลัง ซึ่งจะทำให้สิ้นเปลือง หากมีวัตถุตกค้างจะต้องสร้างห้องมั่นคงไว้ด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่า ประตู หน้าต่างห้องชั้นล่าง มักเป็นหน้าต่างโจรกรรมมากกว่าชั้นบน นอกจากนี้หน้าต่างใหญ่ ท่อน้ำ รางน้ำ บันไดจะเป็นเครื่องช่วยในการปีนป่าย เข้าสู่อาคารได้ จะต้องระมัดระวังให้มาก

อาคารศูนย์วัฒนธรรม (เฉพาะส่วนพิพิธภัณฑ์) ที่ถกหลัง จะต้องมีการเข้าในอาคารประตูเดียว ผู้ชมจะเข้า-ออกทางเดียวกัน จะเป็นกรง่ายในการคุ้มครองหากเกิดโจรกรรมขึ้น เมื่อปิดประตูใหญ่ก็มักจะกักผู้ชมไว้ในอาคารใต้ทั้งหมด

- ระบบรักษาความปลอดภัยในศูนย์วัฒนธรรมแบ่ง เป็น 2 ประเภท คือ

3.7.7.1 ระบบป้องกันโจรภัย

3.7.7.2 ระบบป้องกันอัคคีภัยและความคม เหลิง

3.7.7.1 ระบบป้องกันโจรภัย

การป้องกันอันตรายจากผู้ชม

เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของผู้ชมคือไม่ได้อะไรจะสัมผัสจับต้องวัตถุ เมื่อมีความสนใจเป็นพิเศษ ในการจัดแสดงจะมีทั้งการจัดแสดงในตู้และนอกตู้ ของนอกตู้มักถูกสัมผัสจับต้องอยู่เสมอ จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหาย หรือ เสื่อมสภาพได้ง่าย ฉะนั้น การทำการป้องกัน เช่น การยกพื้น ใช้เชือกกั้น เพื่อกันไม่ให้เอื้อมมือถึง ในเรื่องดังกล่าวขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบการจัดแสดง ซึ่งต้องคำนึงถึงในเรื่องความปลอดภัย และวางแผนป้องกันพร้อมกันไปกับการออกแบบนิทรรศการ

การป้องกันโจรภัย

เครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันโจรภัยคือ สัญญาณแจ้งภัยซึ่งในปัจจุบันระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมอຍมากมาย แต่อย่างไรก็ตามแม้จะมีสัญญาณแจ้งภัยที่เชื่อถือได้ว่าดีก็ยังไม่เพียงพอที่จะแทนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ สัญญาณแจ้งภัยจะไม่ผลอะไรถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ส่วนร่วมงานด้วย ยามรักษาการ สายตรวจ และ เจ้าหน้าที่ประจำห้องมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในเวลากลางวัน และ เวลากลางคืน จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่าง เข้มแข็ง มีระเบียบวินัยและตื่นตัวอยู่เสมอ สัญญาณแจ้งภัยที่ติดตั้งต้องสามารถแจ้งไปที่ยาม และ สถานีตำรวจใกล้เคียง เสียสัญญาณต้องดังไปทั่วบริเวณ สามารถตรวจได้ทันทีจากห้องยามว่า เกิดเหตุในส่วนใดของอาคาร

กรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่พอ ควรติดตั้งสัญญาณแจ้งภัยอัตโนมัติ คือ เมื่อเกิดเหตุเสียงสัญญาณแจ้งภัย ประตูต่าง ๆ จะถูกปิดเองโดยอัตโนมัติ

เทคนิคการป้องกันภัยในศูนย์วัฒนธรรม (พิพิธภัณฑ์สถาน)

ปัจจุบัน เทคโนโลยีสมัยใหม่มีความก้าวหน้ามากทำให้มีระบบสัญญาณแจ้งภัยอยู่มากมาย มีเทคนิคต่าง ๆ โดยย่อ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เทคนิคทางกลศาสตร์

คือการป้องกันรักษาความปลอดภัยที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ได้แก่

- 1.1 การสร้างรวล้อมทึมนคง แข็งแรง
- 1.2 ใช้ระบบกบฏแจ ใช้ประตูห้อง และตู้จัดแสดง
- 1.3 ตักระจกพิเศษ กันกระแทก กันกระสุน
- 1.4 ใช้พลาสติกหนา และเหนียว เป็นพิเศษ
- 1.5 สร้างห้องนิรภัย ตันรภัย ป้องกันทางโจรภัย และอัคคีภัย
- 1.6 ใช้บานประตู เหล็กสำหรับห้องสำคัญ

2. เทคนิคทางไฟฟ้า

ใช้ เป็นระบบสัญญาณแจ้ง เหตุ ประกอบด้วย เครื่องตรวจจับ ซึ่งจะรายงาน เป็นสัญญาณเสียง มีเทคนิคใหม่ ๆ อยู่มาก เช่น

2.1 เทคนิคทางไฟฟ้า

2.1.1 เครื่องตรวจจับ

ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เสียง ถ้ามีคนร้ายลักลอบ เข้าไปใน สถานที่ซึ่งติด เครื่องไว้ หรือถ้ามีการจัดแจง ทำให้ เกิด เสียงขึ้น เครื่องจะรายงานไปยังสัญญาณแจ้ง เหตุ ทำให้ เกิด เสียงขึ้นแจ้งภัยไปทันที

2.1.2 เครื่องจับโดยอาศัยหลักการในการ เปลี่ยนแปลงความจุไฟฟ้าในตัว ใช้จับโดยอาศัยการ เปลี่ยนแปลงของความจุไฟฟ้าภายในห้อง ถ้ามีคน เข้าไปใน เขตรัศมีที่ทำการของ เครื่องประตูไฟฟ้าจะถูก ครอบงวน เครื่องก็จะส่งสัญญาณทำให้เกิด เสียงขึ้น

2.1.3 รวไฟฟ้า

ใช้ เต็นสายไฟฟ้า หรือ เส้นลวดไวทรว หาก เกิดการกระทบ ทำให้วงจรไฟฟ้าขาด จะทำให้เกิดสัญญาณขึ้น

2.1.4 เครื่องตรวจจับด้วยคลื่น เสียงสูง

โดยการสร้างคลื่น เสียงที่มีความถี่สูง เมื่อมีการ เคลื่อนไหว ผ่าน จะทำให้อากาศตึงไว เปลี่ยนแปลง เครื่องจะส่งสัญญาณ แจ้งภัยขึ้น วิทยุมีความไวและมีประสิทธิภาพมาก แต่ต้องทำ การตั้ง เครื่องใหม่ทุกครั้งหลังจากส่งสัญญาณแล้ว

เครื่องตรวจจับด้วยคลื่น เสียงสูงนี้ นอกจากใช้ในการป้องกันการโจรกรรม แล้ว ยังใช้ในการป้องกันอัคคีภัยได้ด้วย เนื่องจากความร้อนที่เกิดจะมีผลต่อการทำงานของ เครื่องด้วย เช่นกัน

2.1.5 เครื่องกีดขวางไฟฟ้า

คล้ายกับรวไฟฟ้า แต่ใช้ไฟแรงสูง หากสัมผัส เข้าอาจถึงแก่ ความตายได้

2.2 เทคนิคทางกลศาสตร์ และอิเล็กทรอนิกส์

2.2.1 เครื่องจักรกระทบกระเทือน

มักใช้ป้องกันวัตถุ ที่แสดง ตีเซฟ กางแพง ประต และหน้าต่าง ถ้ามีการกระทบกระทั่ง จะเกิดสัญญาณเสียง เมื่อลวดถูกดึง หรือขาดอาจเกิดสัญญาณขึ้น

2.2.2 เครื่องจักรด้วยลวด มี 2 วิธี คือ

ระบบกลศาสตร์ ใช้ติดกับวัตถุ หรือทงที่ต้องการคุมกัน แล้วต่อไปยังสัญญาณเสียง เมื่อลวดถูกดึง หรือขาดอาจเกิดสัญญาณขึ้น

ระบบไฟฟ้าผ่านบนลวดที่มีฉนวนหุ้มห่อ ถ้าวงจรไฟฟ้าขาดจะเกิดสัญญาณ ใช้กับภายนอกอาคารได้ เช่น รั้ว ส่วนระบบกลศาสตร์ใช้ภายในอาคาร

2.2.3 พรหมลวดไฟฟ้า

ใช้ลวดซ่อนอยู่ภายใต้พรหม และ เดินกระแสไฟฟ้า ถ้ามีคนเหยียบบนพรหม แรงกดจะทำให้เกิดสัญญาณขึ้น

2.2.4 วงจรสัมผัส

ใช้โลหะ เป็นแผ่น หรือปม สัมผัสกันอยู่แล้ว เดินกระแสไฟฟ้า ถ้าปม หรือแผ่นโลหะแยกจากกันจะทำให้วงจรไฟฟ้าขาดผลให้สัญญาณดังขึ้น อาจทำในลักษณะตรงกันข้ามก็ได้

2.2.5 เครื่องจักรความร้อน

ใช้ติดตั้งในทง เป็นโลหะ เช่น ห้องนรภัย เพื่อป้องกันใช้เครื่องเผาเจาะเหล็ก มีเครื่องวัดอุณหภูมิ ถ้าความร้อนถึงจุดที่ตั้งไว้ จะเกิดสัญญาณขึ้น

2.2.6 เครื่องจักรจับ

ใช้เครื่องจับติดไว้ทงวัตถุที่ต้องการคุมครอง มีหลายแบบแบบเส้นลวด แบบสายโรจๆ เมื่อวัตถุที่ติดตง เครื่องถูกสัมผัส จะทำให้เกิดสัญญาณขึ้น

2.3 ระบบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

ได้แก่ เครื่อง เรดาร์ ใช้วัดความเปลี่ยนแปลงของคลื่นแม่เหล็กที่สะท้อนกลับอันเนื่องมาจากการทงวัตถุ เคลื่อนทงผ่าน หรือ เข้าใกล้ ให้เกิด เป็นสัญญาณ

2.4 เทคนิคทางทัศนะ

2.4.1 เครื่องกันด้วยแสงสว่าง

ใช้ลำแสงพุ่งไปยังโฟโต-อิเล็กทรอนิกส์ เซลล์ ถ้ามีสิ่งใดไปกั้นลำแสง สัญญาณจะทงงาน อาจใช้แสงกั้นในทงหนงทงใด เช่น

ทาง เดิน หรือทาง เข้า แต่ควร เป็นภายในอาคาร

2.4.2 เครื่องกันแสงอินฟรา-เรด

ดีกว่าการกันด้วยแสงสว่าง เพราะแสงอินฟรา-เรด มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เหมาะที่จะใช้กับทาง เดิน และทาง เข้า-ออก แต่ไม่เหมาะสำหรับภายนอกอาคาร เพราะอาจมี สัตว์หรือแมลงผ่านเข้าไป ทำให้เกิดสัญญาณได้

2.4.3 เครื่องโทรทัศน

ใช้จับภาพสิ่งที่ต้องการคุ้มครอง มีหลายแบบทั้งใช้ในและนอก อาคาร ทนน้ำ ทนร้อน-เย็นได้ โดยมากใช้กับทาง เข้ามุ้เจ้า หน้าที่ควบคุมทจ้อ อาจต่อ เข้ากับ เครื่องจับสัญญาณ เสียงด้วยก็ได้

แบบ เครื่องโทรพิมพ์ ดัดแปลงมาจากแบบ เก้าโดยใช้กล้องจับ อยุ่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าแสงถูกรบกวนจะ เกิดสัญญาณ เหมาะกับห้องที่ไม่มีคน เฝ้า

แบบแวแสง กล้องชนิดนี้ไวต่อแสงอินฟรา-เรด เหมาะสา หรับห้องที่มีความสว่างน้อย ค่อนข้างมืด

2.4.4 ใช้แสงสว่างควบคุม

คือการใช้ไฟฟ้าธรรมดา หรือสเปคัลท์ ส่งไปยังที่ตอง การคุ้มครอง มักใช้กับร้วทาง เข้า ลาพังแสงสว่างป้องกัน ไม้ได้ แต่อาจมีผลทางจิตวิทยา

2.4.5 เครื่องถ่ายภาพ

ใช้กล้องถ่ายรูปประเภทไวแสงจตที่ตองการคุ้มครอง เป็นกล้อง อุตโนมติ ึ่งแพรชจะสว่าง เอง เมื่อมีคน เข้ามายังจตที่ตอง กล้องไว้ อาจใช้กล้องอุตโนมติบันทึกภาพตลอดก็ได้

2.5 เทคนิคทาง เคมี

2.5.1 ใช้แสงหรือควัน เป็นสัญญาณ

ติดตั้ง เครื่องดักโดยใช้ส่วนผสมของสาร เคมี เมื่อมีสิ่งผิดปกติ เกิดขึ้นจะ เกิด เป็นควัน หรือแสงไฟขึ้นที่ เครื่องรับ

2.5.2 ใช้แรงระเบิด

ติดตั้ง เครื่องดัก โดยส่วนผสมของสาร เคมีให้ เกิด เสี่ยงระเบิด เมื่อมีสิ่งผิดปกติ เกิดขึ้นที่ส่วนคุ้มครอง

2.5.3 สีย้อม

ใช้สาร เคมีที่เป็นสีย้อม ถ้าคนร้ายจับตองจะ เป็นรอยและสีจะ ติดที่มือหรือ เสื้อ ช่วยในการจับตัวคนร้ายได้

เทคนิคดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็น เครื่องมือช่วยในการจับคนร้ายที่จะลัก
 ลักเข้ามาชมยวตถสิ่งของในส่วนพิพิธภัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่มีเครื่องมือชนิดใด
 ที่จะแทนคนได้ เครื่องดังกล่าวเป็นอุปกรณ์ที่ประโยชน์เพียงช่วย เตือนหรือแจ้ง
 เหตุให้เจ้าหน้าที่ทราบ ถ้ามีเหตุขัดข้อง เช่น ไฟฟ้าเสีย สายไฟถูกตัด หรืออุปกรณ์
 ขัดข้องไม่ทำงาน ก็ เป็นหน้าที่ของยาม หรือ เจ้าหน้าที่โดยตรง ดังนั้น ความปลอดภัย
 ของส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของ เจ้าหน้าที่เวรยามรักษาการ เป็น
 สำคัญ

3. เจ้าหน้าที่รักษาการ

การดูแลรักษาความปลอดภัยของส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน จะต้องคำนึงถึง
 การป้องกันทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอด 24 ชั่วโมง เจ้าหน้าที่
 ในส่วนพิพิธภัณฑ์สถานทุกคน แม้จะไม่ใช่เจ้าหน้าที่เวรยามรักษา
 การ ก็จะต้องมีจิตตานุภาพในการระวังรักษาวัตถุในอาคาร

3.1 การรักษาความปลอดภัยในเวลาเปิดส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน

ในเวลาเปิดแสดง หรือในเวลากลางวัน จะมีพนักงานเฝ้า
 หอง เจ้าหน้าที่รักษาการ และยาม ทำหน้าที่ดูแลรักษาความ
 ปลอดภัยร่วมกับอุปกรณ์แจ้งภัย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

3.2 ยามรักษาการในเวลากลางคืน

หลัง เวลาปิดส่วนพิพิธภัณฑ์สถานแล้วจะต้องมี เวรยามรักษา
 การเฝ้ารอบบริเวณ ผลิต เปลี่ยนกันตลอดคืน ผลิตหนึ่งอาจ เป็น
 3-4 ชม. หรือ 6 ชม. แต่ละผลิตอาจมีมากกว่า 1 คน
 เช่น มียามตรวจและยามรักษาการเฝ้าหองยาม หรือหองควม
 คมความปลอดภัยการรักษาการของยามนั้น ถ้ายาม เครื่องครัด
 ตันตัว ระวังภัยอยู่ เสมอปกติ แต่ถ้าเพลอ เรอ หรือหลับ ละเลย
 หน้าที่จะ เกิดพบ เสีย ดังนั้นจึงได้มีวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้คุม
 ยามระหว่างอยู่ เหวและมีกรารายงาน เพื่อส่งงานแก่ผลิตต่อ
 ไป

วิธีการควบคุมยามปฏิบัติงาน เครื่องครัดนั้น ก็มีวิธีให้ตรวจ
 ตามจุดต่าง ๆ ที่กำหนด โดยมีอุปกรณ์ช่วยได้แก่

3.2.1 บัตรเวลา

3.2.2 การควบคุมโดยนาฬิกายาม

3.2.3 การควบคุมโดยแผงไฟ

3.2.4 บันทึกลับงานกลาง

3.3 การใช้สุนัขช่วย เฝ้ายาม

สุนัขที่ได้รับการฝึกหัดมา เพื่อช่วยในการป้องกันโจรภัยได้โดย
 ตรง มีหลายประเภท ได้แก่

3.3.1 สนิช เผ่ายาม

ฝึกสำหรับเผ่า อาจจะเผ่าห้อง เผ่าของ หรือที่หนึ่ง ที่ใด ถ้ามีผลวงล้อเข้ามาจะเห่า หรือทำร้ายทันที นิยมใช้พันธุ์ เยอรมันอัล เซเซียน และฝรั่ง เซลอัล เซเซียน

3.3.2 สนิชตรวจการณ

สนิชประเภทนอกตรวจสถานที่กับนาย หรือยาม ฝึกให้เจียบไม่เห่าส่งเสียง แต่ถ้ามีสิ่งผิดปกติจะคำราม ให้นายรู้ เตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติ เมื่อนายส่ง

3.3.3 สนิชอารักขา

ต่างกับสนิชตรวจการณ คืออยู่กับนายตลอดเวลา จะเห่าและโจมตีทันที ถ้ามีคนแปลกหน้า หรือผู้ร้าย เข้ามา

3.3.4 สนิชตามรอย

ฝึกไว้ชุดติดตามคนร้าย หรือสิ่งของ เป็นสนิชที่มีความชำนาญ และความสามารถมาก

3.7.7.2 ระบบป้องกันอัคคีภัยและความคุมเพลิง

การป้องกันอัคคีภัย

การป้องกันอันตรายจากอัคคีภัย เป็นความรับผิดชอบอย่างสูงของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พนักงาน สถาน นอกจากจะคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนผู้มาชมแล้วจะต้องคำนึงถึงวัตถุซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้วย ฉะนั้นการระวางป้องกันรักษาความปลอดภัยจากอัคคีภัย จึงต้องกวดขันทั้งในเรื่องระเบียบการบริหาร อุปกรณ์และเทคนิคในการต่อสู้ป้องกันภัยจากอัคคีภัยด้วย

ในบางประเทศได้มีกฎหมายบังคับไว้ เกี่ยวกับรูปทรงอาคาร ทางเข้า-ออกฉุกเฉิน การเก็บเชื้อเพลิง และการใช้วัตถุไวไฟ ส่วนประเทศที่ไม่มีกฎหมายบังคับในการป้องกันไฟก็ควรคำนึงถึงกฎหรือความจำเป็นดังกล่าว

สาเหตุของอัคคีภัย

การป้องกันอัคคีภัยที่ดี จำเป็นต้องทราบสาเหตุ เพื่อจะหาทางป้องกันแก้ไขไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยทั่วไปสาเหตุของไฟไหม้เกิดจากมูลเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. การใช้กระแสไฟฟ้า

เป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดไฟไหม้ได้ถ้าขาดความระมัดระวังตรวจตราดูแลป้องกัน เช่น สายไฟเก่า ชำรุด ทำให้เกิดการลัดวงจร การใช้สายไฟผิดขนาด เหล่านี้อาจสาเหตุทำให้เกิดไฟไหม้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จากการใช้สับปร

เกิดจากความประมาทและขาดความระมัดระวัง โดยทั่วไปจะห้ามผู้ชมสับปรในส่วนจัดแสดง แต่ในส่วนอื่น ๆ เช่น ห้องอาหาร ห้องปาฐกถาจะไม่ห้าม

3. ความประมาทเผอเรอของเจ้าหน้าที่

ได้แก่ การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องทำงาน ในโรงงาน ตลอดจน เครื่องมือทำความสะอาดห้อง การเก็บวัตถุ เชื้อเพลิงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ

ข้อแนะนำในการป้องกันอัคคีภัย

1. วางระเบียบข้อบังคับสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
2. มีเจ้าหน้าที่ไฟฟ้าโดยตรง รับผิดชอบ เกี่ยวกับกระแสไฟฟ้า ตรวจสอบตรา เปลี่ยน และซ่อมแซม เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องไฟฟ้าไม่ได้
3. มีห้อง เก็บ เชื้อเพลิง และสาร เคมีที่ปลอดภัย
4. อาคารต้องออกแบบโดย เตรียมการป้องกันอัคคีภัยไว้ด้วย
5. ติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุในห้องจัดการแสดง และห้องอื่น ๆ
6. เตรียมหัวสับ และสายสับ สำหรับฉีดน้ำเมื่อเกิดไฟไหม้ จัดตั้งหัวสับน้ำในจุดต่าง ๆ เป็นระยะ ในกรณีที่มีน้ำประปาไม่เพียงพอ จะต้องม้าน้ำบาดาลไว้ใช้ มีเครื่องสับน้ำ และเครื่องทำไฟฟ้าอัตโนมัติ
7. เตรียมสาร เคมีสำหรับดับเพลิงในห้องจัดแสดง และห้องต่าง ๆ
8. ผูกเจ้าหน้าที่ให้มีความเตรียมพร้อมตลอดเวลา ระวังการใช้สารเคมีในการป้องกันเพลิงไหม้ มีการซ่อมดับเพลิง เป็นบางครั้ง
9. มีสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ไปยังสถานีดับเพลิง
10. เทคโนโลยีในปัจจุบันอาจติดตั้ง เครื่องตัดความร้อนในห้องจัดแสดง และเครื่องดับเพลิงด้วยสารเคมี ซึ่งจะทำงานโดยอัตโนมัติ

การป้องกันภัยอันตรายหรืออาชญากรรมอื่น ๆ

งานพิพิธภัณฑ์สถาน เป็นสถานที่เก็บรักษาสมบัติของชาติ จำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทุกวิถีทาง รวมทั้งยามสงครามและยุคเชลยต่าง ๆ ในเรื่องการป้องกันภัยอันตรายนั้น ควรจะดำเนินการในระดับชาติ รัฐบาลจะวางนโยบายเพื่อเตรียมการป้องกันไว้

การคุ้มครองป้องกันในส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน โบราณสถานและสิ่งสำคัญทางวัฒนธรรม ในระดับระหว่างประเทศ ได้มีข้อตกลงร่วมกันที่กรุงเฮก เมื่อปี 2497 ว่าในระหว่างสงคราม สิ่งสำคัญจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ทำลายสิ่งที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม แต่ขณะเดียวกันก็ยอมมีอันตราย และข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้ ดังนั้นทุกประเทศจึงต้องเตรียมการป้องกัน ยิ่งกว่านั้นความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันได้ก้าวไปไกลมาก การเตรียมการป้องกันจึงต้องคำนึงถึงอันตรายอันเกิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากอาคารที่มีประสิทธิภาพร้ายแรงในอนาคตด้วย

เทคนิคและวิธีการป้องกันนั้นมีมากมาย ส่วนใหญ่จะอพยพของมีค่าไปเก็บไว้ในที่ซึ่งปลอดภัย นอกจากนี้การก่อสร้างอาคารต้นยวฒนธรรมในส่วนพิพิธภัณฑ์สถาบันก็ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในเรื่องนี้ด้วย เช่น จัดเตรียมที่เก็บเงินโดยเฉพาะไว้ เป็นต้น

ระบบป้องกันอัคคีภัยและควบคุมเพลิง

ระบบป้องกันและควบคุมเพลิงสำหรับอาคารศูนย์วัฒนธรรมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะ เป็นสถานที่เก็บรักษษของมีค่า และเป็นอาคารสาธารณะที่บริการแก่ประชาชนทั่วไป การออกแบบระบบวิศวกรรมด้านนี้ จึงต้องกระทำด้วยความรอบคอบและสอดคล้องต้องกัน เพื่อค้ำนวดความปลอดภัยแก่ชีวิตมนุษย์และทรัพย์สินอันมีมูลค่ามหาศาลภายในอาคาร

ระบบป้องกันและควบคุมเพลิงอาจแบ่งออก เป็นระบบที่ทำงานสอดคล้องต่อเนื่องกัน 3 ระบบ คือ

1. ระบบสัญญาณ เตือนไฟไหม้
2. ระบบดับเพลิง
3. ระบบระบายควันและป้องกันไฟลาม

1. ระบบสัญญาณ เตือนไฟไหม้

เป็นระบบวิศวกรรมระบบแรกที่เกี่ยวข้องกับอัคคีภัย เพราะยังผ้ควบคุมอาคารได้ทราบถึงอุบัติเหตุของไฟไหม้เร็วเท่าไร โอกาสที่จะควบคุม และดับไฟไหม้มากขึ้น

- ระบบสัญญาณ เตือนไฟไหม้จะประกอบด้วย
- สัญญาณ เตือนภัยด้วยมือ ติดตั้งตามจุดต่าง ๆ ที่เห็นได้ง่าย
 - เครื่องตรวจจับสัญญาณ แบบตรวจจับความร้อน
 - เครื่องตรวจจับสัญญาณ แบบตรวจจับควัน

2. ระบบดับเพลิง

เมื่อ เกิดไฟไหม้ขึ้นก็มีความจำเป็นที่จะต้องม้อปกรณ์ สำหรับต่อสู้และดับเพลิง อปกรณ์เหล่านี้ มีทั้งแบบไม่อัตโนมัติ และแบบอัตโนมัติ

1. ระบบดับเพลิงแบบไม่อัตโนมัติ เป็นอปกรณ์ที่ผ้ใช้เอง จะต้องเป็นผู้ใช้เครื่องมือในการดับไฟเอง อปกรณ์พวกนี้ ได้แก่
 - 1.1 เครื่องมอดดับเพลิงแบบหว เป็น เครื่องดับเพลิงที่มผ้ เคมีหรือ ก๊าซ บรรจุอยู่ใถ้ง เหล็ก สามารถหว่าไปฉีดยิงจุดที่เกิดเพลิงไหม้ได้
 - 1.2 ตั้ดับเพลิง ประกอบด้วยหัวฉีด และสายดับเพลิง ซึ่งสามารถลากออกจากตั้ได้ยาวประมาณ 100 ฟุต เพื่อฉีดน้ำไปยังบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ การติดตั้งจะติดตั้ง เป็นจุด ๆ ในร่มที่สายฉีดน้ำสามารถครอบคลุมไปได้ทั่วบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ระบบดับเพลิง แบบอัตโนมัติ คือระบบที่ติดตั้งดับเพลิงที่หม้อต้มน้ำอัตโนมัติ เป็นกระเปาะบรรจสารเหลว เพื่อให้แตกตามอุณหภูมิที่ต้องการ (57-71 องศาเซลเซียส) โดยจัดระยะห่างระหว่างหัวฉีดประมาณ 3.6-4.3 เมตร และจะฉีดน้ำเป็นละอองครอบคลุมไปที่บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้โดยมีหม้อต้มน้ำดับเพลิง ซึ่งเป็นเครื่องยนต์ไฟฟ้าหรือดีเซล จะทำงานส่งน้ำไปตามท่อดับเพลิง

3. ระบบระบายควันและป้องกันไฟลาม

ในขณะที่เกิดไฟไหม้ระบบระบายควันและป้องกันไฟลามก็จะมีส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งในระบบป้องกันและความคมเพลิง เพราะจะเป็นระบบที่ให้ความปลอดภัยในการรักษาบริเวณทางหนีไฟภายในอาคารให้เป็นบริเวณที่ปลอดภัยและระบายควันไฟซึ่งเป็นอันตรายพอ ๆ กับไฟไหม้ นอกจากการควบคุมความดันอากาศภายในอาคาร เพื่อสกัดไฟลามก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการจำกัดอาณาบริเวณที่เกิดไฟไหม้ให้อยู่ในส่วนที่จำกัดที่สุด สะดวกต่อการดับไฟ

ระบบระบายควันและป้องกันไฟลาม ประกอบด้วยพัฒนา 2 ระบบ คือ

1. ระบบพัดลมดูดอากาศ

ทำการดูดอากาศในส่วนที่ต้องการป้องกันไฟไหม้ความดันสูงกว่าบริเวณที่กำลังติดไฟ เพื่อกำจัดเอาเอาเขม่าและป้องกันไฟลาม

2. ระบบพัดลมดูดอากาศ

ทำการระบายควันที่เกิดจากไฟไหม้ให้เบาบาง และลดความดันภายในห้องที่กำลังติดไฟ ทำให้ไฟไหม้ลามออกไป

การทำงานของระบบป้องกันและความคมเพลิงทั้ง 3 ระบบจะสอดคล้องกันโดยระบบเตือนสัญญาณไฟไหม้ จะทำหน้าที่ตรวจสอบและติดตามการเกิดขึ้นของอัคคีภัย ซึ่งจะแจ้งสัญญาณลงไปยังแผงควบคุม โดยมี *TIME DELAY* อยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ผู้ควบคุมทำการตรวจสอบสัญญาณก่อนว่าเป็นสัญญาณจริงหรือหลอก ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นสัญญาณหลอกก็จะกดปุ่มทำการตั้ง เครื่องใหม่ แต่ถ้าเป็นสัญญาณจริงแผงควบคุมก็จะแจ้งสัญญาณไปที่บริเวณ โดยกริ่งแจ้งสัญญาณไฟไหม้ จากนั้นก็จะทำการตัดระบบไฟฟ้าภายในอาคาร เพื่อไม่ให้เกิดไฟไหม้ซ้ำจากไฟไหม้ขึ้นอีก ส่วนไฟแสงสว่างจะใช้พลังงานจากแบตเตอรี่แทน

ระบบปรับอากาศจะหยุดเดิน เพื่อป้องกันการลามไปตามท่อส่งลม ระบบดับเพลิงจะเริ่มทำงานเมื่อกระเปาะแก้วฉีกแตกออก หรือมีการใช้สายฉีดน้ำจากดับเพลิงที่หม้อต้มน้ำดับเพลิงจะเริ่มทำงาน ในขณะที่เดียวกับระบบระบายควันและความคมเพลิงก็จะเริ่มทำการดูดควัน และดูดอากาศโดยอัตโนมัติ หลังจากนั้นผู้ควบคุมจึงจะเข้าควบคุมระบบต่าง ๆ ตามสถานการณ์ต่อไป

3.7.8 ระบบบริการอาหาร

3.7.8.1 แบบจัดเป็นร้านอาหาร คือการจัดแบ่งบริเวณจำหน่ายอาหาร ภายในห้องอาหาร ออกเป็นร้าน ๆ แต่ละร้านจะมีบริเวณประกอบอาหาร และบริเวณที่ขายอาหารของตนเอง การให้บริการอาหารโดยวิธีสั่งอาหารแล้วจะมีคนบริการจัดส่งอาหารให้ถึงที่

- ข้อดี
1. สามารถเลือกที่สั่งอาหารได้โดยไม่ต้องรอคิว
 2. บริการส่งถึงโต๊ะ
 3. การชำระเงินครั้งเดียว บริการจะนำเงินไปจ่ายตามร้านที่สั่งได้
 4. แต่ละร้านจะรับผิดชอบความสะดวกของโต๊ะอาหารในบริเวณของตน
 5. มีการแข่งขันในด้านการบริการและคุณภาพ

- ข้อเสีย
1. ล้าวกในการสั่งอาหาร
 2. เลือกที่นั่งลำบาก
 3. ยุ่งยากในการสั่งอาหาร
 4. การชำระเงินยุ่งยาก เพราะคนคิดเงินอาจจะไม่ทราบราคาอาหารร้านอื่นที่มิใช่ของตน
 5. การบริการไม่สะดวก อาจช้าและมีการหลงลืม
 6. ยุ่งยากในการเก็บภาชนะ
 7. แย่งกันจำหน่ายอาหาร
 8. ต้องใช้บริการมาก

สรุป การบริการโดยวิธีนี้จะสะดวก เมื่อมีจำนวนร้านค่าน้อยและผู้ให้บริการน้อย

3.7.8.2 จัดขายแบบเป็นช่อง ๆ คือการจัดแบ่งเป็นบริเวณจำหน่ายอาหารภายนอกเป็นช่อง ๆ อาหารที่จำหน่ายเป็นอาหารสำเร็จเรียบร้อยแล้ว อาจจะมีที่ประกอบอาหารเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น กัวยเตี่ยว หรือสำหรับอุ่นอาหาร และมีบริเวณล้างจานอยู่ด้านหลังของช่องจำหน่ายอาหาร การให้บริการระบบนี้นักศึกษาผู้ซื้อจะต้องช่วยตัวเองคือ เดินซื้ออาหารและชำระเงินเรียบร้อยแล้ว

- ข้อดี
1. เลือกเดินซื้อได้ตามต้องการ
 2. ชำระเงินได้ทันที
 3. เลือกที่นั่งได้ตามต้องการ
 4. ทกร้านรับผิดชอบเรื่องความสะดวกของบริเวณรับประทานอาหาร
 5. ไม่มีการแข่งขันให้บริการอาหาร
 6. ไม่มีการแข่งขันเรื่องคุณภาพและราคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ประหยัดคนบริการส่งอาหาร
 8. ไม่เสีย เวลา เข้าแถวซื้ออาหาร
- ข้อ เสีย
1. ต้อง เดินหลายช่องกว่าจะได้ครบตามต้องการ
 2. ต้องชำระ เงินหลายคน
 3. เกิดความวุ่นวาย เมื่อผู้ซื้อ เดิน เล็กซื้ออาหาร
 - 4.ลำบากในการถืออาหารหลายอย่าง
 5. ยุ่งยากในการจัด เก็บภาชนะ

สรุป วิธนี้เหมาะสำหรับผู้ซื้อจำนวนมาก ๆ และมีความต้องการอาหารแตกต่างกัน ไม่เสีย เวลา เข้าแถวและมีความสะดวกในการหาที่นั่งและผู้จำหน่ายแต่ละช่อง จะแข่งขันในด้านคุณภาพของ อาหาร ปริมาณ ราคา

3.7.8.3 แบบจัด เป็นเคา เพ็ชเรี ย เป็นระบบบริการอาหารโดยผู้บริ การทุกคนช่วยตัวเอง โดยจัด เป็น เคา เตอร์จำหน่ายอาหาร ผู้ใช้บริการจะต้อง เข้า แถว เดินไปรับอาหารจาก เคาน์เตอร์. เริ่มจากตอนต้นของ เคาน์เตอร์และ เดินไปจน สดปลาย เคาน์เตอร์และชำระ เงิน

ในเคา เพ็ชเรี ยจะมี เคาน์เตอร์สำหรับ เสริฟอาหาร ซึ่งจะ เป็น เครื่อง กน ระหว่างครัวกับส่วนรับประทานอาหาร การบริการอาหาร เป็นแบบผูกขาดในการให้ บริการอาหารทุกอย่าง สำหรับผู้ซื้อจะอยู่ในความรับผิดชอบของ เจ้าหน้าที่ เป็นผู้จัด การเคา เพ็ชเรี ย ดึงแผนการจัดครัวจึงต้องมีขนาดใหญ่มากที่จะประกอบอาหารทุกชนิด การให้บริการ เริ่มด้วย ผู้ใช้บริการหยิบถาดอาหาร เวียนไปตามช่องรับประทานอาหารแต่ละชนิดที่ต้องการ แล้วชำระ เงินที่แคชเชียร์แล้วจึงยกถาดไปยังโต๊ะ เครื่อง ปรุง รับช้อยส์ส้ม แก้วน้ำ แล้วจึง เลือกหาที่นั่งรับประทาน เมื่อรับประทานเสร็จ ต้องนำภาชนะ เครื่องใช้ไปวางไว้ยังที่กำหนด

- ข้อดี
1. ไม่ เปลือง แรงงานใช้คน เสริฟอาหาร เพียง 2-3 คน
 2. เป็นการ เตรียมอาหารไว้ล่วงหน้า
 3. ให้ผู้ใช้บริการช่วยตัวเอง
 4. เป็นมารยาทในสังคม
 5. ประหยัด เวลา
 6. บริการอาหารได้ทีละมาก ๆ
 7. สะดวกในการชำระ เงิน
 8. เลือกที่นั่งได้ตามใจชอบ
 9. ไม่มี ความวุ่นวายในการ เล็กซื้อ

- ข้อ เสีย
1. คุณภาพอาหาร เพราะ เป็นการผูกขาด
 2. ด่านราคาอาหาร
 3. เสีย เวลา เข้าคิว
 4. ผู้บริการต้องตักอาหารให้กันและชานาญ ไม่เช่นนั้นจะ เสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เวลา

5. คนคิดเงินจะต้องชำนาญไม่เช่นนั้นจะเสียเวลา
สรุป ระบบบริการแบบคาเฟ่เรีย เป็นการประหยัดเวลา แรงงาน สะดวกสบายแก่
ทุกฝ่าย โต๊ะอาหารไม่เกะกะ นอกจากโต๊ะวางภาชนะ เครื่องปรุง เป็นวิธีที่
เหมาะสมในห้องอาหาร เพื่อบริการแก่ผู้มาใช้บริการจำนวนมาก

3.7.8.4 แบบจัดเป็น *CANTEEN* การบริการอาหารแบบ *CANTEEN*
ไม่มีการจำหน่ายอาหารหนักและ เป็นเวลาแต่เป็นอาหารว่าง จำหน่ายได้ตลอดวันจะมี
มีทชายอาหาร ที่เก็บของ เช่น น้ำอัดลม มีอุปกรณ์ที่สามารถปรุงอาหารง่าย ๆ
บริเวณจัด.....มมหนึ่งของห้องอาหาร
.....ตามจุดต่าง ๆ ของสถานที่
.....ตามจุดพักผ่อนของผู้ใช้บริการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย

4.1.1 นโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมระดับประเทศ

1. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมในการพัฒนาจิตใจให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ชัยชนะแห่งพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน ตลอดจนงานบารุงและธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นฐานอันสำคัญที่รักษาไว้ซึ่งความมีเอกภาพ ความรัก ความหวงแหนประเทศ ความสามัคคี ความสงบสุข และความเจริญก้าวหน้าของตน สังคม และประเทศชาติ

2. เป้าหมาย

2.1 วิชาสาขานธรรม เป็นหลักในการพัฒนาจิตใจ โดยเน้นคุณธรรม 4 ประการตามพระบรมราชาธิราชวาทย์ คำนิยมพจนานาน 5 ประการ และการลดละอบายมุข เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 ให้นำหมูป่าปลอดจากอบายมุข มีความสงบสุข เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าทางทางโลกและทางธรรม ให้แพร่กระจายออกไปครอบคลุมพนทงใน เมืองและชนบท

2.3 ให้นำการดำรงรักษา ฟื้นฟู และพัฒนาซึ่งโบราณสถานที่สำคัญ ชนบธรรม เนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันงดงาม ตลอดจนเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความ เป็นไทยทงในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

3. แนวทาง

3.1 ส่งเสริมปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรม คำนิยมอันดีงามของชาวไทย ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

3.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ การเผยแพร่และการปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา

3.3 ฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาชนบธรรม เนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพือธำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตที่ดีงามของชาวไทย

4. มาตรการ

เพื่อให้เป็นไปตาม เป้าหมาย และนโยบายดังกล่าวข้างต้น ได้กำหนด มาตรการไว้ดังนี้

4.1 ผักกอบรม เจริญปฏิบัติและสอดแทรก เรื่องการพัฒนาจิตใจด้านคุณธรรมและค่านิยมไว้ในหลักสูตรการศึกษา อบรม ทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งบริหารการศึกษา โดย เน้นการประหยัด อดออมและนิยมไทย การพึ่งตนเอง ชยันต์ มั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยและ เคารพกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่อันพึงมีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

4.2 ให้หน่วยงานของรัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้องให้บริการด้านการพัฒนาจิตใจในระดับครอบครัว รวมทั้งผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดความอบอุ่นและความมั่นคงภายในครอบครัว

4.3 ให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ร่วมมือกันดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยการนำสื่อทุกประเภท เรื่องการพัฒนาจิตใจและศิลปวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา

4.4 ส่ง เสริมบทบาทของศาสนสถานให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาจิตใจ และศิลปวัฒนธรรมของชุมชน โดย เน้นบทบาทของ พระภิกษุ นักบวชในศาสนาอื่น ๆ ตลอดจนผู้นำศาสนาให้ เป็นผู้นำในการฝึกอบรม พร้อมทั้งให้คำแนะนำการปรับปรุง และกระจายอำนาจการบริหารของสงฆ์ให้มีความคล่องตัวและ เอื้ออำนวยต่อการ ศึกษา เผยแพร่ และให้คณะสงฆ์ได้ดำรงมั่นคงในพระธรรมวินัย ส่ง เสริมศาสนศึกษาทุกระดับชั้นสำหรับพระภิกษุสามเณร และขยายการดำเนินงานของพระธรรมทูตตลอดจนส่งเสริมการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างบ้าน ศาสนสถาน และโรงเรียน

4.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สภาสังคม ส่ง เคราะห์แห่งประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ ขยายการผลิตวิทยากรและพระภิกษุ วิทยากรทางด้านการพัฒนาจิตใจหรือจริยธรรม

4.6 ให้กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจดำเนินการฝึกอบรมการพัฒนาจิตใจแก่ข้าราชการ พนักงานทุกระดับ เน้นระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชนโดยประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดหลักสูตร วิชาการและวิทยากรฝึกอบรม พร้อมทั้งหาทางยกย่อง ส่ง เสริมสถาบันและตัวบุคคลที่ดำเนินการหรือประพฤติด้านการพัฒนาจิตใจตามครรลองศาสนาสอนทางศาสนา

4.7 ให้มีการปรับปรุงการประสานงานและการร่วมรับภาระระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน และครอบครัวในการส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ การปลูกฝังศาสนธรรม การอนุรักษ์ และการพัฒนาวัฒนธรรมทางวัตถุ

4.8 ปรับปรุงการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของชาติในส่วนภูมิภาคให้กว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนนอกระบบการศึกษาได้มีโอกาสรับการฝึกอบรม

4.9 ให้มีการอนุรักษ์ ทุนทางศิลปวัตถุ โบราณสถานและโบราณวัตถุ

4.10 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยระหว่างภาคในประ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทศ และระหว่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนแต่ละภาค แต่ละท้องถิ่นได้มีความรู้ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

4.11 ให้มีการวางแผนการพัฒนาจิตใจและแผนวัฒนธรรม ทั้ง เป็นแผน ระยะยาว แผนระยะสั้น แผนระดับชาติ แผนระดับท้องถิ่น เชื่อมโยงกันอย่าง เป็น ระบบ โดย เน้นการกระจายการบริหารงาน การพัฒนาจิตใจและวัฒนธรรมออกสู่ภูมิภาค และให้มีการระดมสรรพกำลังคนและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ระหว่างหน่วยงาน ของรัฐและระหว่างประเทศ

4.12 รณรงค์ เสริมสร้าง และปลุกฝังค่านิยมในการ เคารพยกย่อง เห็นคุณค่าของความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุ ที่สามารถจะถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและครอบครัว

4.1.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมระดับภาค

4.1.2.1 เจตนารมณ์

สังคมโลกปัจจุบัน เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุก ๆ ด้าน สังคมย่อยต่างหลายจึงต้องปรับตัวอย่างเหมาะสมตามไปด้วย มีฉะนั้นแล้ว ความสับสนวุ่นวายและปัญหานานาประการจะบัง เกิดขึ้นในปริมาณที่จะแก้ไขได้โดยมาก

ดังนั้น เพื่อให้สังคมไทยดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และพัฒนาแบบแผนการดำเนินชีวิตได้สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งดังกล่าว จึงต้องมีประกาศแนวทางในการรักษา ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมพุทธศักราช 2529 ตามนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับบนชั้น เป็นนโยบายระยะยาวของชาติสำหรับหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชน จะโดยยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานทางวัฒนธรรมร่วมกันตั้งแต่นั้น เป็นต้นไป

4.1.2.2 ความหมายธรรมชาติ และความสำคัญของวัฒนธรรม

1. วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออก ซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถ เข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทยคือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรับ ปรับปรุง แก้ไข จนถือกันว่าเป็นสิ่งดีงาม เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและได้ใช้ เป็น เครื่องมือหรือ เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม

2. วัฒนธรรม เกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ของสมาชิกในสังคมมีการสืบทอด เป็นมรดกทางสังคมต่อกันมาจากอดีตหรืออาจ เป็นสิ่งประดิษฐ์ คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจรับเอาสิ่งที่เผยแพร่มาจากสังคมอื่น ทั้งหมดนหากสมาชิกยอมรับ และยึดถือ เป็นแบบแผนประพฤติปฏิบัติร่วมกันก็ย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้น

3. วัฒนธรรมย่อม เปลี่ยนแปลงไปตาม เงื่อนไขและกาล เวลา เมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่วิธีใหม่ทำใช้แก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ย่อมทำให้สมาชิกของสังคม เกิดความนิยมและในที่สุดอาจ เลิกใช้วัฒนธรรม เดิม การจะรักษาวัฒนธรรม เดิมไว้จึงต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาวัฒนธรรมนั้นให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

4. วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชนในสังคมใหญ่ ย่อมมี เนื้อหา รูปแบบ และหน้าที่แตกต่างกันไป หากว่าความแตกต่างนั้นไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมส่วนรวมแล้ว ก็สมควรให้กลุ่มชนทั้งหลายมีโอกาส เรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน สภาพความแตกต่าง เช่นนี้ เช่นธรรมชาติของวัฒนธรรม

5. วัฒนธรรมอาจจำแนกได้ เป็นหลายประเภท เช่น วัฒนธรรมประจำชาติ วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบความคิดและวัตถุประสงค์ในการประยุกต์ใช้ของผู้จำแนกการจัดหมวดหมู่ของวัฒนธรรม เพื่อความสะดวกในการสื่อความและการประสานงาน จึง เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินงานวัฒนธรรม

ไม่ว่าการนี้ใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การทำงาน การประกอบอาชีพ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. ความสะอาด สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม อาหาร โภชนาการ และยารักษาโรค

4. ภาษาไทย การสื่อความ และวรรณกรรม

5. การบันเทิง การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสุขภาพจิต

6. การอนุรักษ์และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เช่น ศิลปกรรมด้านประติมากรรม สถาปัตยกรรม จิตรกรรม วรรณกรรม ดริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ ความสุภาพอ่อนน้อม ความมีน้ำใจ

7. การรักษาภาพลักษณ์ ชื่อเสียง และเกียรติภูมิของวัฒนธรรมไทยในชุมชนโลก

8. การสร้างสรรค์และการแสวงหาความรู้ ความเจริญอกงามทางวิชาการ และการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับสังคมไทย

9. ศาสนาประจำชาติ ศาสนาที่ดั่งมนในประเทศไทย ปรัชญา ระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และความเป็นไทย

10. สถาบันกษัตริย์ การเมือง การปกครอง อุดมการณ์ และความมั่นคงของชาติ

4.1.2.5 วิธีในการรักษา ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม

การรักษา ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมมีหลายรูปแบบ อาจใช้วิธีต่อไปนี้

1. การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนินการให้มีการริเริ่มสร้างสรรค์ก่อกำเนิดการประดิษฐ์คิดค้น การวิจัย และการพัฒนาทางวัฒนธรรม

2. การส่งเสริมและสนับสนุน คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนินการใด ๆ ที่ช่วยให้ผู้บริหาร นักวิชาการ หรือผู้ประกอบการทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนสามารถดำเนินการวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การจัดงบประมาณสนับสนุน การจัดกิจกรรมวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ การยกย่อง เชิดชู เกียรติ และการอุปถัมภ์ศิลปิน นักประดิษฐ์คิดค้น และบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม

3. การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ คือ การจัดกิจกรรม หรือดำเนินการ เพื่อนำวัฒนธรรมไปสู่ประชาชนทางสื่อมวลชนทุกรูปแบบ เช่น การจัดพิมพ์เอกสาร เผยแพร่ การจัดรายการโทรทัศน์และวิทยุ การใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เพื่อความรู้ทางวัฒนธรรม

4. การจัดบริการทางวัฒนธรรม คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรม ให้มีความรู้ความเข้าใจ ความซาบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ถือว่าผิดกฎหมาย

ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งและการประพฤตินับถือที่เหมาะสมถูกต้อง เช่น การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การบริการห้องสมุด การจัดการแสดงนิทรรศการ การสาธิตการจัดงานมหกรรมวัฒนธรรมตามเทศกาลและขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนกิจกรรมอื่นใดที่สามารถให้ประชาชนได้รับบริการต่าง ๆ เหล่านี้

5. การอนุรักษ์ ทุนทางวัฒนธรรม และฟื้นฟูวัฒนธรรม คือ การจัดการกิจกรรมหรือดำเนินการ เพื่อการพิทักษ์รักษามรดกทางวัฒนธรรมที่ใดส่งมอบสืบทอดมาจากอดีต แม้บางอย่างอาจไม่ใช่ว่าประโยชน์ในปัจจุบันแล้วก็ตาม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ให้คงอยู่ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าหาร่องรอยของความเจริญทางวัฒนธรรมในอดีต รวมไปถึงการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ และสถานที่อื่น เป็นมรดกทางวัฒนธรรม

6. การเสริมสร้างความ เป็นประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม คือ การจัดการกิจกรรมหรือดำเนินการให้ประชาชนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การจัดการกิจกรรมและการดำเนินการทางวัฒนธรรม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประพฤตินับถือที่เหมาะสมในการ เลือกรับวัฒนธรรมและการส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

7. การเสริมสร้างความ เข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน คือ การจัดการกิจกรรมหรือดำเนินการใด ๆ ทางวัฒนธรรมให้ประชาชนมีความรู้ความ เข้าใจและมี การยอมรับวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมของกลุ่มชนในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ เพื่อ เป็นการขจัดหรือลดภาวะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มวัฒนธรรม เหล่านี้ในการเสริมสร้างความ เข้าใจ นอกจากการให้ทุกกลุ่มชนมีความรู้ความ เข้าใจ และซาบซึ้งในวัฒนธรรมของกันและกันแล้ว ยอมรับรวมถึงการ เปิดโอกาสให้บุคคลหรือประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพในการประพฤตินับถือตามแนวทางวัฒนธรรมกลุ่มของตนได้ เลือกรับแล้ว หากการประพฤตินับถือตนนั้น เป็นพิษ เป็นภัยหรือกระทบกระ เทือนความมั่นคงของสังคมไทยโดยรวม

8. การจัดการศึกษาเพื่อวัฒนธรรม คือ การจัดการกิจกรรมและดำเนินการ เพื่อพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถอ่านออก เขียนได้ สื่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การลดอัตราการเรียนรู้หนังสือการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง การจัด เนื้อหาทางวัฒนธรรมในหลักสูตรการเรียนการสอนโดยตรงและโดยอ้อม การเตรียมและพัฒนาบุคลากรโดยจัดการศึกษา เพื่อฝึกอบรมนักบริหาร นักวิชาการ ศิลปิน และนัก เรียนนักศึกษาด้วยวิธีการในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งการจัดการกิจกรรมทางศิลปะทุกแขนง สำหรับ เด็กและ เยาวชน

9. การปรับปรุงวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน คือ การจัดการกิจกรรมหรือดำเนินการในการปรับปรุง ชุมชนที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม เครื่องอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค รวมทั้งการบริการอนามัย การเพิ่มพูนสิ่งตั้งงามและสิ่งบันเทิงใจในชีวิตประจำวันให้แก่ประชาชน การจัดระบบงานและสิ่งแวดล้อมในสำนักงาน โรงงาน ใน เรือกสวนไร่นา ตลอดจนสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ให้เรียบร้อยสะอาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สวยงามและมีความเพียงพองในด้านปริมาณและคุณภาพ

10. การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนิน การให้ประชาชนมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะดี เด่นของ หมดคณะ และสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชักนำให้ประพฤติปฏิบัติอย่าง ถูกต้องสอดคล้องกับลักษณะเด่น อันเป็น เอกลักษณ์ของหมดคณะและของประเทศ

11. การสร้างไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของวัฒนธรรม คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนิน การให้ประชาชนรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของความดีงาม ทางวัฒนธรรม ด้วยการจัดประกวดการแข่งขันและกิจกรรมอื่น ๆ รวมทั้งการป้องกัน ไม่ให้ความดีงาม เหล่านี้ถูกบ่อนทำลาย

12. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างชาติ คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนิน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับนานาประเทศ การศึกษาภาษา และวรรณกรรมของต่าง ชาติ การศึกษาภาษาไทยและวรรณกรรมของชนเผ่าไทย ในประเทศต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกิจกรรมและบุคลากรทางวัฒนธรรม การส่งเสริม การท่องเที่ยว และการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อ ความมั่นคงของชาติ การสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมของชาติอื่น เพื่อให้เห็น ถึงความคล้ายคลึง และความแตกต่างกับของไทย โดยหวังผลสำคัญในการสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ที่มีคุณค่าในสังคมไทย และ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติ

4.1.2.6 องค์กรและระบบงานในการพัฒนาวัฒนธรรม

การดำเนินงานวัฒนธรรม เป็นภาระหน้าที่ของประชาชนทุกคน รวมทั้ง องค์กรของรัฐและองค์กรของ เอกชน

1. องค์กรของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่องานวัฒนธรรมของชาติโดยตรง ในระดับกระทรวง คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาด ไทย และทบวงมหาวิทยาลัย ในระดับกรมคือสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่ง ชาติ กรมศิลปากร และกรมการศาสนา ส่วนหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ นั้นถือว่า งานวัฒนธรรม เป็นหน้าที่โดยอ้อมอีกส่วนหนึ่งด้วย

2. องค์กรของ เอกชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรมของชาติ คือ มลนิธิ สมาคม ศาสนสถานและบริษัทห้างร้านทั้งหลาย ซึ่งสมควรมีโอกาสให้ ความร่วม มอสนับสนุนตามกำลังความสามารถ

3. องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานวัฒนธรรม พึงปฏิบัติ อย่างมีระบบและตอ เนืองกันโดยทุกฝ่ายมีส่วนในการจัดทํานโยบาย เสนอคณะรัฐมนตรี และประสานการปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ตามแนวทาง แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2522 และกฤษฎีกาอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ ให้ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่ทํานาที่ เช่นนั้น หรือตามแต่จะกำหนดขึ้นใหม่

4. องค์กรทั้งหลายตลอดจนบุคลากรผู้ดำเนินงานวัฒนธรรม ควรได้รับการ พัฒนา เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลสมัยและสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

4.2.1 ความเป็นไปได้ของโครงการ

โครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง จัดเป็นโครงการที่ตอบสนองต่อนโยบายทางด้านวัฒนธรรมของชาติ จะสามารถจัดตั้งขึ้นได้โดยการพิจารณาจากองค์ประกอบระดับประเทศ คือ คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการ คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติรับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียด การได้มาซึ่งที่ดินสำหรับก่อสร้างโครงการควรเป็นที่ดินของภาครัฐบาล เพื่อความสะดวกในการได้มา และเป็นการประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อ หรือ เว้นที่ดินสถานที่ตั้งต้องอยู่ในละแวกที่มบรรยากาศที่เอื้ออำนวยส่งเสริมต่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมของโครงการ งบประมาณในการก่อสร้างจะต้องได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลหรือ เป็นการรับการช่วยเหลือทางด้านการเงินจากองค์การระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางนี้ เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นโดยไม่แสดงหากำไร (NON-PROFIT ORGANIZATION) เพื่อให้บรรลุตาม เป้าหมายและนโยบายที่ตั้งไว้

4.2.2 แหล่งเงินทุนและโครงสร้างงบประมาณ

- ศึกษางบประมาณรายจ่ายของภาครัฐบาล งบประมาณของภาครัฐบาลจากแนกตามแผนงาน การจัดงบประมาณตามโครงสร้างแผนงาน (PROGRAM STRUCTURE) เป็นหลักการเสนอขอมูลงบประมาณอย่างมีระบบ โดยจัดกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐทมิวตถประสงค สันนิษนจตม่งหมาย เดียวกันรวมเข้าไว้ เป็นกลุ่มเดียว ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายได้ว่า มีการจัดสรรงบประมาณไปจ่ายในเรื่องใด

- ศึกษาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทาง เศรษฐกิจและวิชาการ จากต่างประเทศในรูปแบบการกัยมและให้เปล่าทั้งในรูปตัวเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และบริการต่าง ๆ ในบางกรณีรัฐต้องมอบเงินสมทบโครงการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลอเมริกา (USAID) ความช่วยเหลือตามแผนโคลัมเบีย (Colombo Plan) ความช่วยเหลือจากสหประชาชาติ (UN) เป็นต้น

- ศึกษาแนวทางการจัดหางบประมาณในการดำเนินการ ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง เป็นสถาบันทางการศึกษาที่เปิดบริการเพื่อประชาชน มีเป้าหมายที่จะธำรงเอกลักษณ์ไทย ซึ่งถือ เป็นการรักษาความมั่นคงของชาติและปลูกฝังความรักมาตภมิให้กับ เยาวชนโครงการศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง ยึดถือและ การดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล เพื่อตอบสนองของชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การวิเคราะห์ขอมูลด้านสังคม

4.3.1 พื้นฐานวัฒนธรรมไทย

ท่ามกลางความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมของอาณาจักรต่าง ๆ กระบวนการอพยพของคนไทยสมัยภาคแถบนี้ดำเนินไปอย่างช้า ๆ ในลักษณะการแทรกซึมหลยสลับ ฟินันต์ นักโบราณคดีชาวฝรั่ง เคยได้บรรยายถึงลักษณะของคนไทยว่า การเข้ามาของคนไทยในดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทยปัจจุบันไม่ได้เป็นการบกรกหรือรุกราน แต่เข้ามาในลักษณะทวมกัน เหมือนกับน้ำ เริ่มจากการไหลเข้ามาใน จากนในทสติกทวมนองทวบริเวณ ลักษณะของคนไทยนั้น เปรียบเสมือนน้ำซึ่งเป็นวัตถุเหลวแต่มีพลังที่จะทำใหเกิดแรงดันได้มากที่สุด น้ำรับสีของทองคำได้ทกสีไม่พ่าจะเป็นสีอะไรปรับตัว เข้ากับบริบรยรองน้ำลาคลองทกแห่งโดยรักษาลักษณะของตนไว้ได้ การอพยพของคนไทย เปรียบได้กับการไหลรินของน้ำนั้นคือไม่ก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเจ้าของทองถิ่นเดิมปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของตน การแทรกซึม เป็นกระบวนการทยอย เป็นค่อยไป โดยทชนเผ่าอื่น ๆ เรียกชนชาติไทยว่าสยาม จากหลักฐานประเทศเพื่อนบ้าน คือว่าสยามทพบ เกาทสโตยในศิลาจารึกของอาณาจักรกัมพูชาสมัยก่อนพระนครหลวง แต่ไม่มข้อความทชัดเจน

ในตำนานประวัติบ้านเมืองทางเหนือของไทยได้แสดงเรื่องราวของกลุ่มคนไทยที่ขยายตัวจากเมืองได้แสดงเรื่องราวของกลุ่มคนไทยที่ขยายตัวจากเมืองเชียงรุ่ง เชียงตุง ในมณฑลยunnanของจีน มาตั้งบ้านเมืองเป็นหลักแหล่งอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่สาย แม่กก ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 ลงมาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 12 และกลุ่มคนไทยทได้กระจายลงมายังลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และภาคใต้ของประเทศไทย พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช กษัตริย์แห่งราชวงศ์ปทุมวงศ์แคว้นนครศรีธรรมราชมีร่องรอยจารึกบ่งบอกความสัมพันธ์พระองค์ มอยกับดินแดนลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง คือละโว้ และตอนบน คือจังหวัดนครสวรรค์ กษัตริย์ในราชวงศ์พระร่วง ผู้ก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยมีร่องรอยความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกับกลุ่มคนไทยทางแปร นาน สมเด็จพระรามาธิบดีต่อทองนมมขอลสนนชชราน เกี่ยวกับทมาบประการหนึ่งว่า สืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าชยศร เชียงแสน ซึ่งอพยพหนีทพพม่าและไทยใหญ่ลงมาจากทางเหนือ ตั้งแต่ พ.ศ.1546

ช่วงหลังพุทธศตวรรษที่ 18 เป็นช่วงที่สำคัญสำหรับกลุ่มคนไทย และวัฒนธรรมไทย เพราะเมื่อสิ้นรัชกาลพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แล้ว อาณาจักรของอาณาจักรกัมพูชาถึงวาระเสื่อมสลายลง ทั้งนี้เพราะนับจากรัชกาลพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แม้จะเป็นช่วงทกมพชา จะมีอำนาจทางการเมือง และทางการทหารอย่างมาก แต่การสงครามอันยอเยือกทากบจามปา และความทกชยากจากระบบการก่อสร้างปราสาทหินขนาดมหึมาต่าง ๆ เหล่านี้ตดกลืนพลังของอาณาจักร ทงทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจ และความมัวคงจนมีผลให้โมเอาจักรกษชสถานะ เป็นผู้นำไว้ได้ การสิ้นสุดอำนาจของกัมพูชาหมายถึงการ เริ่มต้น เปิดหน้าประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย การพัฒนาหน่วยการเมืองจากแคว้นแคว้น เป็นอาณาจักร เริ่มจากจดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัฐไทยพร้อมจะเป็นสนธิสัญญาทางการ เมืองแห่งใหม่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือ สุโขทัย ซึ่งประเทศไทยได้รับผลกระทบทางการเมืองจากอาณาจักรกัมพูชาอันยวดยิ่งที่สุดในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช (พ.ศ. 1822-1842) สุโขทัยก็ถึงจุดสลดแห่งความรุ่งเรืองทางการเมือง หลังจากประเทศไทยในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง คือ สวรรคตสมัยปลายอยุธยา ก็รวมตัวกันสถาปนาศูนย์กลางแห่งอาณาจักรใหม่ที่กรุงศรีอยุธยา

พร้อม ๆ กับการสถาปนาอาณาจักร เมืองใหม่ในประเทศไทยทั้งหลายนั้น ความมั่งคั่งและ เฉพาะหรือความ เป็นตัวของตัวเองทางด้านวัฒนธรรมก็ปรากฏขึ้นอย่างมากมาด้วย ก่อนหน้าอิทธิพลวัฒนธรรม เขมรครอบคลุมบริเวณไปทั่ว แม่น้ำเจ้าพระยาที่ว่างอันคดเคี้ยวในแถบนั้นจะสำเร็จขึ้นด้วยฝีมือและแรงงานของช่างไทยคนไทย แต่ก็มีมือช่างว่างใจให้ศิลปะและวัฒนธรรมไทย เผยตัวขึ้นมาได้ อาณาจักรสุโขทัยได้สร้างสรรควัฒนธรรมไทยหลายด้าน สิ่งที่เราอาจจะหมายถึงได้ว่าเป็นวัฒนธรรมไทยที่ได้พัฒนาขึ้นในยุคนั้นแห่งวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมอันเนื่องในพุทธศาสนา ภาษาไทย และศิลปะ เป็นสำคัญ

พัฒนาการของวัฒนธรรมอันเนื่องในศาสนาของไทยนั้นผูกพันอย่างมากกับการเข้ามาของลัทธิลังกาวงศ์ หลังจากพระพุทธเจ้าปรกกรมพาท 1 (พ.ศ. 1693 - 1729) ทรงอุปถัมภ์คณะสงฆ์สำนักมหาวิหารโหล่งคายนาวพระไตรปิฎกจนทำให้ลัทธิลังกาวงศ์ก็แพร่หลายมายัง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยภิกษุจากภูมิภาคนี้ได้ไปบวชใหม่ในลังกาแล้วกลับมา เผยแพร่ศาสนา ลัทธิลังกาวงศ์นำสิ่งใหม่ที่สุด เข้ามาคือ คณะสงฆ์ใหม่ ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างประหยัดและง่าย ๆ พอใจในที่สุด วิเวก และออก เผยแพร่หลักธรรมของพุทธศาสนาที่โด่งดังคมขื่นใหม่ทั่วไป ลังกาวงศ์จึงเป็นลัทธิที่เข้ามาถึงชีวิตของสามัญชนและแผ่ขยายในวงกว้าง ก่อนการเข้ามาของลัทธิพุทธศาสนาที่แพร่หลายคือลัทธิมหายาน ซึ่งถึงแม้จะมีพระภิกษุสงฆ์ต่าง ๆ และพระมหากษัตริย์อุปถัมภ์ยกค่อนข้าง เกียวของสมันชนกษัตริย์สำนักไม่แพร่หลายไปในหมู่ประชาชนอาจจะ เป็นการกล่าววกค่อนข้าง เกินจริงไปว่าลัทธิหนยานที่เข้ามาใหม่ได้สานต่อความรุ่งเรืองของลัทธิหนยานที่เคยมีในสมัยทวารวดี แต่การแพร่กระจายในวงกว้าง เป็นศาสนาหลักของของประชาชนในภูมิภาคแถบนั้นก็สื่อถึงความคืบเคยที่จะมีค้ำอยู่ "คณะสงฆ์ใหม่" นั้นสมัยสุโขทัย เป็นที่ยอมรับนับถืออย่างยิ่งในสมัยสุโขทัย โดยรัชกาลพ่อขุนรามคำแหงรับผ่านทางนครศรีธรรมราชและในรัชกาลพระมหาธรรมราชาลิไทรับผ่าน เมืองพิน (เมาะตะมะ) และได้แนบาคติความคิดพุทธศาสนาไปให้ในทาง เมือง การปกครอง และการจัดระเบียบสังคมได้อย่างไม่เคอะเขินโดยเหตุที่ลัทธินี้ได้ถึงประชาชนให้ เข้ามาร่วมในระบอบความ เชื่อ เดียวกันกับราชสำนัก เป็นครั้งแรก วัฒนธรรมอันเนื่องในลัทธิ เช่น การสร้างวัด พระพุทธรูป หลักศีลธรรม จรรยา ระเบียบทางสังคม บนบธรรมนิยมประเพณีต่าง ๆ จึง เป็นวัฒนธรรมของชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำมากยิ่งขึ้น วัฒนธรรมร่วมหรือวัฒนธรรมอันเกิดจากการผสมกลมกลืน เป็นลักษณะ เด่นอันสำคัญยิ่งของสิ่งที่เรียกว่าสังคมและวัฒนธรรมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อักษรและภาษาไทย เป็นวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งที่ได้ปรากฏตัวอย่างเด่นชัดตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นต้นมา ศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหง เป็นจารึกหลักแรกที่ใช้ตัวอักษรและภาษาไทย เป็นการประกาศความยิ่งใหญ่ และความรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัยโดยใช้ภาษาไทยแทนภาษาสันสกฤตหรือภาษาเขมร การใช้ตัวอักษร เขมรที่ เคยใช้กันมาในแถบนั้นจึง เท่ากับ เป็นการประกาศความยิ่งใหญ่หรือความเป็นตัวของตัวเองของวัฒนธรรมไทยนั่นเอง -

การใช้ตัวอักษรและภาษาไทยจะกลายเป็นภาษาที่เด่นที่สุด เห็นภาษาอื่นที่ใช้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยานั้นนอกจากจะเป็น เพราะคนส่วนใหญ่ในเวลานั้นเป็นคนไทยแล้ว การคิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นนั้นไม่ปรากฏว่ามีตัวอักษรไทยในทีใด ๆ นอกจากตัวอักษรไทยอาหม ซึ่งเกิดขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 17 แต่ไม่แพร่หลาย

พ่อขุนรามคำแหงได้ทรงนำตัวอักษรของขอมหัวตมาดัดแปลง เพื่อใช้เขียนภาษาไทย สิ่งสำคัญที่พระองค์ทรงกระทำคือการประดิษฐ์ เครื่องหมายวรรคแยกตัว ซึ่งทำให้อักษรไทยนี้ เขียนภาษาไทยให้ออกเสียงชัด เจน เท่ากับการพูด นอกจากนี้ยังทรงคิดวิธี เขียนให้ตัวอักษร เรียง เป็นแนว เดียวซึ่งทำให้ เขียนสะดวกขึ้น ด้วยเหตุนี้ตัวอักษรไทยจึง เป็นที่ยอมรับและถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในล้านช้าง ลานน้ำโขง เชียงตุง ตังเกีย นครศรีธรรมราชและอยุธยา ตัวอักษรนี้จะกลายเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์และแผ่ขยายวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูง และพระสงฆ์เป็นตัวอักษรที่ใช้ในการ เขียนวรรณคดี กุญหมาย จารึก พงศาวดาร

ในด้านศิลปะ สุโขทัยได้ เริ่มสร้างสรรค์ศิลปะอัน เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น แบบพระพุทธรูป พระ เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ซึ่งแสดง การคิดค้นลักษณะ เฉพาะในทางศิลปะ โบสถ์วิหารนั้น เป็นสิ่งก่อสร้างที่มี เสารับหลังคาซึ่ง ซ้อนกันหลายชั้น หัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปะในสมัยสุโขทัยคือการ เข้าถึงสุนทรียภาพแบบใหม่ คือ ความอ่อนช้อย และบาง เพียว ซึ่งได้แพร่หลายไปยังกลุ่มช่างศิลปะไทยอื่น ๆ เช่น ที่ลพบุรีและอยุธยา ในที่สุดได้กลายเป็นลักษณะ เฉพาะพิเศษของศิลปะไทย วัฒนธรรมไทยแขนงนี้ได้ เข้าแทนที่ความ เทอะทะ เจียบขาดของประติมากรรมขอมทั้งหมด เหลือแต่ค่อนแวนทางวัฒนธรรมไทย ซึ่งได้ เริ่มปรากฏตัวขึ้นตั้งแต่ต้นพุทธศตวรรษที่ 19

การขานรับของอยุธยาที่ยึดหลักวัฒนธรรมไทยในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแผ่ขยายวัฒนธรรมไทยให้มีอิทธิพลครอบงำลุ่มน้ำเจ้าพระยา และบริเวณใกล้เคียง อย่างไรก็ตามอยุธยาอยู่ใน เขตอิทธิพลวัฒนธรรมขอม และเข้าใจพลังกัน เข้มแข็งจากวัฒนธรรมเหล่านั้นเป็นอย่างดี การผสมผสานทางวัฒนธรรมจากลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบนและตอนล่างจึง เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระเจ้าอู่ทองทรง เลือกคติการปกครอง และควบคุมสังคมตามแบบ เขมรและปล่อยให้ชีวิตวิวัฒนาการของสังคมดำเนินไปตามรูปรอยวัฒนธรรมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 พิธีกรรมในสังคมไทย

พิธีกรรม คือ วิชาการชนิดหนึ่งที่จะนำไปสู่ เป้าหมายการที่เราจะได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ เราจำเป็นต้องมีการกระทำและในแต่ละการกระทำก็ต้องมีวิธี เช่น ในการที่เราจะได้ข้าวเปลือก เราก็คงจำเป็นต้องมีวิธี เพาะปลูก เป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การถากถาง เตรียมพื้นที่ การไถ การหว่าน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การนวด เป็นต้น และควบคู่ไปกับวิธีการ เพาะปลูกในแต่ละขั้นตอนดังกล่าวแล้วชาวนายังประกอบพิธีกรรมอีกหลายอย่าง เช่น เมื่อดแลรักษาข้าวที่กำลังเริ่มออกรวง ชาวนาจะประกอบพิธีทำขวัญแม่โพสพ โดยนำของสังเวย มีข้าว กล้วย ขนม ตลอดจนเครื่องสาอางที่คิดว่าผู้หญิง เวลาแพทองจะพอใจ นำไปตั้งไว้ตามทิวทัศน์ กำหนดว่าแม่โพสพสถิตอยู่ที่ไหน อาจนำบรรจุใส่ไว้ในชะลอม เล็กๆไว้กับเส้าไม้ไผ่ ซึ่งมีเชลวกับธงอยุ่บนปลายไม้ เป็นทหหมาย ทงนทงนนั้น ชาวนาย่อมถือว่าพิธีกรรมเป็นส่วนหนึ่งทมความจำเป็นต่อความสมถกธิในทาง เพาะปลูก

พิธีกรรมมีคณสมบัตอย่างไร

1. เน้นเรื่องจิตใจ

ก. การเน้นเรื่องจิตใจหมายถึง การอ้างอิงบุคคลิก หรือสิ่งทวจิ เทนอันสัมพันธ์ หรือพลจันใด เช่น อ้างว่าแม่โพสพมีจรง ความจรงน เป็นสิ่งทจติยอมีรับ แต่ถาจะนำแม่โพสพมาปรากฏ เป็นรปรากฏให้ตา เห็น เหมือนตง เช่นสตรีทวไปกับไม้ไซสิ่ง เป็นไปได้ ตงนนั้น แม่แม่โพสพจะไม่เป็นทประจกษตวยตา หู จมูก ลิ้น กาย แม่โพสพก็ เป็นทประจกษตวยใจ

การอ้างอิงบุคคลิกหรือสิ่งทประจกษตวยใจดังกล่าว ทำให้เห็นตอกนัยหนึ่งได้ ว่า องค์ประกอบของพิธีกรรม ก็คือ ภาวะเห็นอธรรมชาติ หรือภาวะเห็นอบรกดตวยสย

ข. การเน้นเรื่องจิตใจหมายถึงการแสวงหาผลอัน เป็นอารมณท เกิดกับจิตใจ เช่น ในการประกอบพิธีทำขวัญแม่โพสพ ผู้ประกอบพิธียอมหวังผลอันตบแรกคือ ความสบายใจและความมีกำลังใจ แม่ข้าวจะยังไม่สกกยง เก็บเกี่ยวไม่ได้ก็ตาม แต่การประกอบพิธีจะยังความ เชื่อมนวว่าข้าวจะสกกและ เก็บเกี่ยวได้ เต็ม เมต เต็มหน่วย ในเวลาประมาณสอง เดือนถัดไป ความ เชื่อมน เป็น เครื่องหลอ เลียงใจและกายอย่างหนึ่ง ถาคน เราขาดสิ่งนี้ชีวิตก็คงตารงอย เหมือนน่วย เสียครึ่งหนึ่ง น่วย เพราะความ กังวลและความระแวง เป็นต้น ตวย เหตุนี้ พิธีกรรมจึง เป็นทงอาหารและยาสำหรับปลกผิงอารมณอันพึงปรารถนาต่าง ๆ

ค. การเน้นเรื่องจิตใจหมายถึงการยอมรับ ใจมีอิทธิพลต่อกายและวัตถุภายนอก ชีวิตของคนเรามีส่วนประกอบใหญ่อยู่ 2 ประการ คือ กายกับใจ ในยามกายป่วยจิตใจอ่อนแอ เศร้าหมอง และในขณะเดียวกัน เมื่อใจอ่อนแอ เศร้าหมอง กายก็พลอยป่วย รับประทานอาหารไม่ได้ เป็นต้น กายกับใจจึงมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันตงน แต่จะอย่างไรก็ตามการที่จะพัฒนาชีวิตให้มี ความ เจริญก้าวหน้า นั้น จดสำคัญอยุ่ที่การพัฒนาใจ เมื่อใจมีความ เข้าใจ มีความรู้ เห็นทถกตองการ แสดงออกทางรกายหรือทางวัตถุยอมถกตองไปด้วย ตัวอย่าง เช่น ถาจะนำให้คนป่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไว้สำหรับการเสงาใจเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อมีเหตุใหม่ ให้ใช้ระเบียบข้อนี้ในการคำ

ไม่ว่ากรณีใดตงนสั้ง อีกรทงห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับประทานยาที่ถูกต้อง เราต้องให้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เมื่อเขาเข้าใจ เขายอมรับการเยียวยาที่ถูกต้อง การเสริมสร้างกำลังใจ เพื่อความเข้าใจ การตัดสินใจและการกระทำที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็น และพฤติกรรมก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้

ง. การเน้นเรื่องจิตวิญญูหมายถึงการเห็นวัตถุเป็นสาขาของจิต กล่าวคือ มิได้มองวัตถุเป็นเพียงวัตถุ หากแต่นามวัตถุนั้น ๆ เป็นองค์แห่งการรับรู้ มีชีวิตจิตใจ เยี่ยงมนุษย์สัตว์ ฉะนั้น เมล็ดข้าวจึงได้รับการยกย่องนับถือ ไม่ค่านกหายของชายผู้ได้รับการปัดทอง เมื่อเจ้าของรู้สึกสำนึกในความดีหรือคุณค่าของสิ่งใด เขาย่อมแสดงออกซึ่งความสำนึกด้วยการปรนนิบัติต่อสิ่งเหล่านั้น เหมือนนกนว่าสิ่งเหล่านั้น เป็นสิ่งมีชีวิตที่อาจรับบริการกระทำของ เขาได้

2. เน้นเรื่องสัญลักษณ์

สัญลักษณ์หมายถึง สิ่งที่ใช้แทนค่าออกสิ่งหนึ่ง เช่น ดอกกุหลาบ เมื่อใช้สื่อความรัก เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ไม่ใช่สิ่งประเภทเดียวกับสิ่งที่แทนค่า คือ ดอกไม้ย่อมไม่ใช่สัญลักษณ์ของดอกไม้ หรือนางสาว ก. ไม่ใช่สัญลักษณ์ของนางสาว ข. เพียงแต่อาจเป็นตัวแทนของกันและกันได้ เท่านั้น

เมื่อทำความเข้าใจกับความหมายดังกล่าวแล้ว เราจะเห็นว่า ในการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ เราจะมอปกรณ์ ตลอดจนกิริยาท่าทาง และถ้อยคำ ซึ่งใช้เป็นสัญลักษณ์ เช่น ในการพิธีท้าวแม่โพสพในระยาะข้าวออกรวงนั้น ชาวนาจะปัก เถลวไว้ทนมก เถลวก เป็นสัญลักษณ์ของการบอกให้ทราบเองว่า ข้าวออกรวงแล้ว ทงบอกให้รู้ด้วยว่า- เขตนี้ เป็นเขตห้ามหวง ต้องปกป้องรักษาให้พ้นจากนกกา หรือสัตว์ทั้งหลายที่จะเข้าไป เบียดเบียน ในขณะเดียวกัน การยกมือขึ้นประนมไหว้และการกล่าวคาถาก เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่บอกถึงความรู้สึกเคารวะและความตั้งใจอันแน่วแน่ที่จะจัดกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามวิธีการของการเพาะปลูก

การใช้สัญลักษณ์ ช่วยแผ่ขยายพฤติกรรมทางจิต คือ ช่วยให้เกิดมโนภาพ ความคิดรวบยอด จินตนาการ และเป้าหมายที่ชัดเจน มั่นคง เพราะลำพังตรงไปตรงมานั้น พลังทางอารมณ์เกิดยาก ฉะนั้น ถ้าต้องการความผลึกตันทางอารมณ์ เราต้องใช้สัญลักษณ์เพียง เพื่อ "สะกิด" ให้เกิดฝ่ายหนึ่งรู้สึก ส่วนดารขยายจินตนาการและมโนภาพเป็นหน้าที่ของ เขา เมื่อเขาถูกสะกิดแล้ว ในกรณีนี้ พลังยอมเกิดมากกว่าการที่เขาจะไปถูกแรง "สื่เบย" เสียอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพ

4.4.1 การพิจารณาในระดับจังหวัด

โดยการยกเอาจังหวัดที่มีความสำคัญ 3 จังหวัด ใช้ในการเปรียบเทียบ กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 1,056 ตารางกิโลเมตร แบ่งออก 24 เขต มีประชากรประมาณ 6.4 ล้านคน มีแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญของประเทศผ่านกลางเป็นทงของเมืองหลวงและเมืองท่า เศรษฐกิจอุตสาหกรรม การคมนาคม และกิจการเกือบทุกประเภทในประเทศไทย มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญ คือ บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์

พระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ประมาณ 2,481.5 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 7 แสนคน 1,400 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางเหนือประมาณ 72 ก.ม. (ทางรถไฟ) มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน เคยเป็นเมืองหลวงเก่าของไทยถึง 417 ปี มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาท พระราชวัง ป้อมปราการและวัดต่าง ๆ มากมาย

นครปฐม มีเนื้อที่ประมาณ 2,700 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 6 อำเภอ มีประชากรประมาณ 151,000 คน อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันตกประมาณ 54 กิโลเมตร มีสถานที่สำคัญเช่น พระราชวังสนามจันทร์ พระปฐมเจดีย์ และเป็นทงของพุทธมณฑล

²รายละเอียดจังหวัดต่าง ๆ จากหนังสือท่องเที่ยวไปในประเทศไทย กับธนาคารกรุงเทพ จำกัด

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดทั้ง 3

ข้อกำหนดในการพิจารณา	กรุงเทพฯ	อยุธยา	นครปฐม	สัญลักษณ์
1. การกำหนด เวลา				
2. การจราจร	4	3	3	
3. การเข้าถึงบริเวณที่ตั้ง	4	3	3	4 ดีมาก
4. การเดินทางที่ติด	1	2	2	3 ดี
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3	3	3	2 ปานกลาง 1 ไม่ดี
6. ความเป็นศูนย์กลาง	4	3	3	
7. การดึงดูดและจูงใจเข้าสู่ที่ตั้ง	4	3	3	
8. ความหนาแน่นของประชาชน	4	3	3	
9. สภาพสาธารณูปการ	4	3	3	
รวม	28	23	23	

จากการเปรียบเทียบทั้ง 3 จังหวัดสำคัญของภาคกลาง เห็นสมควรว่าสถานที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ควรอยู่ในกรุงเทพมหานคร

4.4.2 วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร

4.4.2.1 การขยายตัวของเมือง ผลจากการสร้างทางหลวงสายหลักทางการขยายเส้นทางการเดินรถประจำทาง ของรัฐและเอกชน ปล่อยให้ศูนย์กลางเมืองมากขึ้น ทำให้การขยายตัวของเมืองได้แผ่ลามออกไปตามถนนสายหลัก ที่แยกออกจากใจกลางเมือง การขยายตัวเป็นทางพนทสำหรับพักอาศัยและย่านธุรกิจการค้า

4.4.2.2 วิเคราะห์การใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร

1. พนทเขตชนาน เป็นพนทที่มีการจ้างงานสูงสุดในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นศูนย์กลางธุรกิจ บริการ และการบริหารงานของหน่วยงานรัฐบาล การจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานมีมากกว่าส่วนอื่นของกรุงเทพฯ และปัญหาของพนทกมมาก เช่นถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 ปัญหาของพื้นที่

1. ความแออัดคับคั่งของการจราจร อันเป็นผลสืบเนื่องจากบริเวณ เป็นแหล่งการจ้างงาน การศึกษา และธุรกิจการค้าที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร ผู้ที่ทำงานส่วนใหญ่ เดินทาง เข้ามาจากบริเวณรอบนอกประกอบกับความหนาแน่นของประชากร เดิมในพื้นที่และโครงข่ายของถนนของท้องถิ่นยังขาดการ เชื่อมโยงกันทงยังไม่สามารถรองรับกับระบบทางด่วนอย่าง เหมาะสม จึงทำให้การจราจรติดขัดเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิด ปัญหามลภาวะ โดยเฉพาะอากาศ เป็นพิษ เนื่องจากการจราจร คับคั่ง
2. การบริการขนส่งสาธารณะยังขาดประสิทธิภาพและไม่เพียงพอ
3. ปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน เนื่องจากฝนตกหนักและน้ำเหนือหลากและ น้ำทะเลหนุน
4. ความเสื่อมโทรมของอาคารสิ่งก่อสร้าง โดยเฉพาะในพื้นที่ ศูนย์กลางการธุรกิจดั้งเดิมขาดการปรับปรุงและบำรุงรักษา สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง มาจากกฎหมายการควบคุมสิ่งก่อสร้างอาคารที่ครอบคลุมพื้นที่ เป็นบริเวณกว้างเกินความจำเป็น และขาดความยืดหยุ่นในการที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาการใช้ที่ดินให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้
5. มีแหล่งชุมชนแออัดมากถึง 452 แห่ง โดยเฉพาะในเขต บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ดุสิต และยานนาวา เป็นต้น

1.2 มาตรการด้านผังเมือง

1. การปรับปรุงพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจดั้งเดิมที่มีสภาพเสื่อมโทรม โดยสนับสนุนให้มีการทบทวนกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ส่วนนี้ เช่น พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร เป็นต้น และส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน เพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด
2. จัดสร้างสวนสาธารณะขนาดกลางเพิ่มขึ้น โดยพิจารณาที่ดินสาธารณะที่ยังว่างเปล่าหรือที่มการใช้ประโยชน์ยังไม่เต็มที่ เป็นพื้นที่ที่มีการอาศัยมากที่สุดของกรุงเทพมหานครนอกจากนี้ เป็นพื้นที่การเกษตร พื้นที่แหล่งงานอุตสาหกรรมราชการ รัฐวิสาหกิจ และพื้นที่ว่างเปล่าอีกเป็นจำนวนมากกว่าพื้นที่อื่นของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากการสร้างถนนหลัก โดยการขาดถนนสายรอง เชื่อมโยง ทำให้ชุมชนขยายตัวไปตามแนวถนนสายหลัก เป็นส่วนใหญ่

2. พื้นที่เขตชนกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ปัญหาของพนท

1. การขยายตัวของ เมือง เป็นไปตามแนวถนนสายหลักอย่างไม่
มีแบบแผนขาดถนนสายรอง เชื่อมโยงชุมชนก่อกำเนิดขึ้นใหม่ ทา
ให้การจราจรติดขัดและการใช้ที่ดินขาดระเบียบแบบแผนและ
ไม่มีประสิทธิภาพ
2. การบริการขนส่งสาธารณะยังไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ
3. การขยายตัวของพนทที่อยู่อาศัย ในหมู่บ้านจัดสรร เอกชน
เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เกินขีดความสามารถที่จะขยายบริการ
น้ำประปาได้ทันตามความต้องการ ทำให้มีการสูบน้ำบาดาล
ขึ้นมาใช้อย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาแผ่นดินทรุดตัวและภาวะ
น้ำท่วมขัง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2526 ผู้ที่ตะวันออกเฉียง
กรุงเทพมหานคร ได้แก่ บางกะปิ พระโขนง บางเขน ประ
สบกับภาวะน้ำท่วมขัง เป็นเวลานานถึง 3 - 4 เดือน
4. ในเขตบางกะปิ บางเขน พระโขนง มีพื้นที่ถมต่ำ เป็นบริ
เวณกว้างใหญ่จ่ายต่อการประสปภาวะน้ำท่วมขังรุนแรง
เหมือนที่เคยประสบมาแล้ว เนื่องจากยังไม่มีการป้องกัน
ท่วมอย่างถาวร
5. การขาดแคลนที่อยู่อาศัยของผู้รายได้น้อย ทำให้เกิดชุมชน
แออัดเพิ่มมากขึ้น
6. พนทด้านผังตะวันตกโดย เฉพาะบางส่วนของ เขตตลิ่งชัน และ
ภาษีเจริญ ซึ่งเป็นทำเล เหมาะสมสำหรับการพัฒนา เป็นชุมชน
ที่อยู่อาศัย มีเนื้อที่ประมาณ 85 ตร.กม. แต่ได้ถูกกฎหมาย
ควบคุมการก่อสร้างตัดแปลงอาคาร เป็นการจำกัดการขยาย
ตัวของ เมืองในบริเวณ

2.2 มาตรการด้านการผัง เมือง

1. ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมาย เพื่อช่วยสนับสนุนและส่งเสริม
ให้แผนการจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ มีผลใน
ทางปฏิบัติได้อย่างจริงจัง เพื่อสามารถกำหนดและขึ้นารูป
แบบการพัฒนาได้อย่างมีระเบียบแบบแผนและการใช้ที่ดิน
อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพิจารณาทบทวนระเบียบข้อ
บังคับบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการขยายตัว
ของพนท เมืองในอนาคต เช่น การกำหนดพื้นที่ เขียงและ
การควบคุมการก่อสร้าง ตัดแปลงอาคารใน เขตตลิ่งชันและ
ภาษีเจริญ ซึ่งจะต้องศึกษารายละเอียดทุกแง่มุม เพื่อให้การ
ใช้ที่ดิน เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การเร่งรัดให้มีการนำที่ดินว่างเปล่า ทั้งของรัฐและเอกชน มาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนา เมืองมากขึ้น โดยกำหนดภาษีให้เหมาะสม ซึ่งจะช่วยป้องกันการเก็งกำไรที่ดินด้วย
 3. สนับสนุนให้มีการจัดสร้างสวนสาธารณะ เพิ่มมากขึ้นโดยการส่งเสริม เอกชน เข้ามามีส่วนร่วม
3. เขตพนทชนนอก พนทสวนใหญ่ทำการ เกษตรและเป็นพนทตง โรงงานอุตสาหกรรม มีประชากร เมาบางมาก

3.1 ปัญหาของพนท

1. ความชำรุดทรุดโทรมของถนนสายหลักและสายรอง เช่น ถนนธนบุรี-ปากท่อ รัชสิทธิ์-องครักษ์ เป็นต้น ตลอดจนการขาดถนนสายรอง เชื่อมโยงถนนสายหลักอย่างเหมาะสม
2. ข้อขัดแย้งในการจัดบริการน้ำประปา ระหว่าง เทศบาล สุขาภิบาล และการประปาส่วนภูมิภาค
3. การขยายตัวของ เมืองในบร เวณรอบนอก ส่วนใหญ่เป็นไปตามแนวถนนสายหลัก ๆ และการขยายตัวลักษณะดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาการจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ มีต้นทนสง และการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ เต็มทและไม่มีประสิทธิภาพ
4. พนทการบริหารของหน่วยงานท้องถิ่นหลายแห่ง โดยเฉพาะ เทศบาลมี เนื้อขนาด เล็กและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการขยายตัวของ เมืองก่อให้เกิดปัญหาทางปฏิบัติในการจัดบริการสาธารณะ เพื่อส่งเสริมความ เจริญของท้องถิ่น เอง

3.2 มาตรการด้านการผัง เมือง

1. เร่งรัดการออกผัง เมืองรวมกรง เทพมหานคร จัหวัดนนทบุรี ปทมธานี สม่ทปรการ สม่ทลสาร และนครปฐม ให้มีผล บังคับใช้ตามกอหมาย และ เพื่อให้เกิดการประสานแผนการ จัดบริการพื้นฐานกับมาตรการด้านการผัง เมืองและมาตรการ อื่น ๆ
2. ปรับปรุงการจัด เก็บภาษีที่ดินให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับ ลักษณะการใช้ที่ดินของผัง เมืองรวม และแผนการจัดบริการ พื้นฐาน เพื่อ เร่งรัดให้มีการพัฒนาใช้ที่ดิน เหล่านี้ ให้เกิดซึ่ง ประโยชน์ทาง เศรษฐกิจมากขึ้น และลดการกักตุนที่ดิน เพื่อ เก็งกำไรด้วย
3. โครงการพัฒนาสิ่ง แวดล้อมบร เวณบางกระ เจ้า
4. การประสานงานระหว่างกรมการปกครองสำนักผัง เมือง และ เทศบาลท เกี่ยวข้องในการพิจารณาขยาย พนทการบริหารงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญูญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทศบาลให้สอดคล้องกับสภาพการขยายตัวของ เมืองทั้งใน
ปัจจุบันและอนาคต

4.4.2.3 การพิจารณาในระดับพื้นที่เขต กรุงเทพมหานครแบ่ง เขตการ
ปกครองออกเป็น 24 เขต แบ่งการบริหารเป็น 3 พื้นที่ และมีการแบ่งพื้นที่ตาม
ลักษณะการใช้ที่ดินออกเป็น 3 พื้นที่ตามรบบวางแหวน โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านกลาง
แบ่งเป็นฝั่งตะวันตก (ธนบุรี) และฝั่งตะวันออก (พระนคร)

1. พื้นที่ชนชั้น 11 เขตคือ เขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย ปทุมวัน
สัมพันธวงศ์ บางรัก บางกอกใหญ่ บางกอกน้อย ดุสิต
พญาไท ธนบุรี คลองสาน ห้วยขวาง
มีเนื้อที่รวมประมาณ 106.5 ตร.กม. การจราจรแออัดมาก
เนื่องจากเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ รวมทั้งระบบการจราจร
ขาดโครงข่ายถนนเชื่อมโยง และไม่สามารถรองรับระบบ
ทางด่วนได้
มีประชากรประมาณ 3.3 ล้านคน ความหนาแน่นเฉลี่ย
30,000คน/ 1 ตร.กม.
2. พื้นที่ชนชั้นกลาง 7 เขต พระโขนง บางเขน บางกะปิ ภาษีเจริญ
ยานนาวา ราชบุรีณะ บางกอกน้อย
มีพื้นที่รวมประมาณ 927.7 ตร.กม. เป็นเขตที่มีการขยาย
ตัวสูงและจะขยายไปตามถนนสายหลัก การใช้ที่ดินขาดระ
เบียบเกิดพื้นที่ว่างเปล่า การขนส่งไม่เพียงพอ
3. พื้นที่ชนชั้นนอก 6 เขต หนองแขม มีนบุรี หนองจอก ตลิ่งชัน ลาด
กระบัง บางขุนเทียน มีพื้นที่รวมประมาณ 534.1 ตร.กม.
มีประชากรประมาณ 1.3 แสนคน เฉลี่ยความหนาแน่น
243 คน/ ตร.กม. พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรและอุตสาหกรรม

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบพื้นที่เขต

ข้อกำหนดในการพิจารณา	พื้นที่ชนาน	พื้นที่ชนกลาง	พื้นที่ชนนอก	สัญลักษณ์
1. การจราจร	2	3	3	4 ต่ำมาก
2. การเข้าถึงโครงการ	2	3	3	3 ต่ำ
3. การได้มาซึ่งที่ดิน	1	3	4	2 ปานกลาง
4. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4	3	2	1 ไม่ดี
5. ความเป็นศูนย์กลาง	4	3	1	
6. แรงดึงดูดใจ	4	2	2	
7. ความหนาแน่นของประชากร	4	3	1	
8. สภาพสาธารณูปการ	3	3	2	
คะแนนรวม	24	23	18	

4.4.3 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง จะเป็นอาคารที่มีคุณค่าทางการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนพอ ๆ กับ เป็นอาคารที่ให้การศึกษาด้านวัฒนธรรม ดังนั้นลักษณะสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับโครงการพิจารณาได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับประชาชน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสภาพแวดล้อม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับการสัญจร
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสภาพที่เป็นปัญหาของสังคม
1. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับประชาชน ซึ่งแยกได้ 2 ลักษณะคือ
 - 1.1 ให้ความสำคัญสัมพันธ์ต่อประชาชนในการเมือง ศูนย์วัฒนธรรมมีบทบาท 2 ลักษณะคือ เป็นสถาบันของสังคมและอีกบทบาทเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ศูนย์วัฒนธรรมเตรียมพร้อมสำหรับกลุ่มคนทุกกลุ่มในสังคม
 - 1.2 ให้ความสำคัญสัมพันธ์ต่อความต้องการของผู้ชม ซึ่งจะเข้ามามีอิทธิพลในการออกแบบ เนื่องจากในสังคมประกอบด้วยคนหลายประเภทมีความต้องการต่างกันออกไป โดยจะออกในรูปแบบของสภาพจิตวิทยาทางสังคมที่ต่างกันไม่คงที่ แปรเปลี่ยนไปตลอดเวลา เมื่ออาคารในโครงสร้างต้องการสนองความต้องการเหล่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมด การตัดสินใจที่จะก่อให้เกิดความผสมกลมกลืนในความต้องการ
การเป็นจุดสำคัญยิ่ง และต้องการทำการวิเคราะห์กันต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสภาพแวดล้อม

2.1 ในแง่ความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมทางด้านผังเมือง โดย
ที่ศูนย์วัฒนธรรมได้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อเปิดเผยตัวเองและ
ชักชวนคนให้เข้าไปสัมผัส ดังนั้นประเด็นจึงมีความสำคัญอย่าง
ยิ่ง ข้อที่ควรพิจารณาใหญ่ ๆ คือ

- ความตั้งอยู่กลางเมือง ง่ายต่อการเข้าถึง อาจจะเป็นจุด
เชื่อมต่อการคมนาคม ศูนย์ราชการ สวนสาธารณะ ถนน
ใหญ่ หรือ จัตุรัส
- ไม่ควรตั้งอยู่ในเขตกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือฝุ่นละออง
มากเกินไป เพื่อผลในการสงวนรักษา
- ไม่ควรอยู่ในเขตที่แออัดจอแจ เช่น ศูนย์การค้า ถนนเพื่อ
ขจัดปัญหาความเสียหายอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ ซึ่งจัดเป็นความ
วินาศอย่างใหญ่หลวงของกิจการของศูนย์ อีกประการคือ
บริเวณแออัดจอแจ จะทำให้ผู้เข้าชมเกิดความรำคาญและ
สับสน
- อาจตั้งอยู่ใกล้เขตพักอาศัย เพื่อให้ผู้คนมาใช้บริการโดยสะดวก
- ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี เช่น มีทัศนียภาพ
งาม มีคุณค่าในการพักผ่อนหย่อนใจ

2.2 ในแง่ความสัมพันธ์ต่ออาคารแวดล้อม เนื่องจากความไม่มีระเบียบ
ของภายในเมือง การที่จะออกแบบให้สอดคล้องกันกับบริบท
จึงเป็นปัญหา นอกจากนั้นต้องพิจารณาทางด้านอาคารโบราณ
IMAGE ของตัวอาคารเองและของอาคารย่านนั้น ซึ่งจะต้อง
พิจารณากันอย่างละเอียดต่อไป

2.3 ในแง่ความสัมพันธ์ต่อธรรมชาติแวดล้อมและการพักผ่อนหย่อนใจ
ปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร มีสวนสาธารณะและสถานที่เปิดให้ประชาชน
ใช้ได้ไม่ถึง 1,000 ไร่ หรือประมาณ 1/3 ไร่ ต่อประชากร
1,000 คน หรือประมาณ 1/2 ตารางเมตรต่อหนึ่งคน ซึ่งเป็น
อัตราส่วนที่ต่ำมากในการสร้างอาคารสาธารณะใด ๆ ควรจะมีการ
พิจารณาถึงปัญหาข้อนี้ซึ่งแน่นอนว่า ถ้าจัดให้ทั่วถึงเพื่อการ
พักผ่อนหย่อนใจในบริเวณอาคารแล้ว ย่อมจะส่งผลดีกับตัวอาคาร
เองทั้งในด้านที่ยอมรับของประชาชนและความสวยงามของตัว
อาคารเอง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับการสัญจร

การสัญจรในปัจจุบันขึ้นอยู่กับปัจจัยอันสำคัญยิ่ง คือ ยวดยานพาหนะซึ่งเข้ามาเป็นเจ้าในการจราจรไปไหนมาไหน มนุษย์ในปัจจุบันมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับระบบจราจร ซึ่งนับวันจะทวีความหนาแน่น และสร้างปัญหาให้กับสังคม ดังนั้นในการที่จะตั้ง อาคารจราจรซึ่งหลัก เลี่ยงไม่ได้มาสัมพันธ์กับอาคารศูนย์ฯ เป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาอย่างมากรวมทั้งของการบริการ

ข้อพิจารณาทางด้านผัง เมืองในชนแรก จะมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมาก อาทิ เช่น

- ไม่ควรอยู่ในจุดที่มีอุบัติเหตุ เกิดขึ้นบ่อย
- ควรอยู่ในที่จราจรไม่จอแจ ติดขัด ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเสียงรบกวนและไอเสีย
- สะดวกในการเข้าถึง

การพิจารณาทางด้านบริการที่มต่ออาคาร ควรให้การจราจรล่าช้าเข้าในบริเวณที่ตั้งให้น้อยที่สุด แต่สะดวกในการให้บริการมากที่สุด ทั้งนี้ต้องยอมรับในความสัมพันธ์ของยวดยานพาหนะที่ความผูกพันต่อวิถีชีวิตคนในปัจจุบัน และโครงการวิเคราะห์ถึงคนส่วนใหญ่ในสังคม แม้ว่าอัตราการเพิ่มของจำนวนรถส่วนตัวในกรุงเทพมหานครจะมีค่าสูงตาม แต่จำนวนคนที่อาศัยการสัญจรด้วยระบบการขนส่งสาธารณะมีมากกว่า โดยเทียบจากสถิติการขนส่งประชาชน 500 คน ถ้าใช้ระบบขนส่งสาธารณะจะใช้รถเมล์เพียง 9 คัน แต่ถ้าเป็นรถยนต์ส่วนตัวต้องไปถึง 165 คัน ดังนั้น การบริการด้านการสัญจรจึงควร เน้นถึงผู้ที่จะ เข้าถึงอาคารด้วยระบบการขนส่งสาธารณะ เป็นสำคัญ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับสภาพที่เป็นปัญหาของสังคม

- 4.1 ปัญหาการจราจรของ เมือง การจราจรกรุงเทพมหานคร ติดขัดวันวาย เนื่องจากปัญหาพื้นฐานคือ หนทางไม่พอ เพียงกับจำนวนรถ นครหลวงแห่งนี้ประกอบด้วยรถยนต์ส่วนตัวกว่า 250,000 คัน รถจักรยานยนต์ 70,000 คัน รถเมล์กว่า 4,000 คันและรถบรรทุกกว่า 50,000 คัน วิ่งกันสับสนปะปนวันวาย ทำให้การจราจรติดขัดและ เข้าถึงได้ยาก ดังนั้น ในการเลือกที่ตั้งศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง จึงควรหลีกเลี่ยงบริเวณที่วันวายด้วยการจราจร ควรอยู่ในบริเวณที่เข้าถึงได้ง่าย
- 4.2 ปัญหาอากาศเสีย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อแรก อากาศเสียที่เต็มไปด้วยควันพิษ ฝุ่นละอองจะเป็นตัวการทำลายศิลปวัตถุที่จัดแสดง

๕๘๕
เขตพนทชนในประกอบด้วย 11 เขต ตามลักษณะทางกายภาพของกรง-
เทพ ซึ่งมีแม่น้ำเจ้าพระยาผ่ากลางจึง เกิด เป็น 2 ฝั่ง ใต้แก่ ฝั่งพระนครและฝั่ง
ธนบุรี ฝั่งพระนครประกอบด้วย เขต พระนคร ดลิต บ่อมปราย พญาไท สัมพันธวงศ์
บางรัก ปทุมวันและห้วยขวาง ฝั่งธนบุรีประกอบด้วย เขตธนบุรี บางกอกใหญ่ คลอง
สาน

เพื่อความเหมาะสมกับลักษณะโครงการ อันจะสนองให้เกิดประโยชน์
สอยให้ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึง เปรียบ เทียบหาความ เหมาะสม

ตารางที่ 4.3 เปรียบ เทียบฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี

ข้อกำหนดในการพิจารณา	ฝั่งพระนคร	ฝั่งธนบุรี	สัญลักษณ์
1. การจราจร	2	2	4 ต่มา
2. การ เข้าถึงโครงการ	3	2	3 ต
3. การได้มาซึ่งที่ดิน	2	2	2 ปานกลาง
4. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3	2	1 ไม้ดี
5. ความ เป็นศูนย์กลาง	3	2	
6. แรงดึงดูดใจ	3	2	
7. ความหนาแน่นประชากร	3	2	
8. สภาพสาธารณูปการ	3	2	
คะแนนรวม	22	16	

๕๘๖
ฉะนั้น ฝั่งพระนครจึงมีความ เหมาะสมที่จะตั้งโครงการศูนย์วัฒนธรรม

4.4.4 การเลือกที่ตั้งโครงการ

สมาคมกิจการพิพิธภัณฑ์ แห่งแคนาดา ได้เสนอแนะการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการว่า

- ควรตั้งอยู่ในศูนย์กลาง เมือง ยิ่งใกล้ตัว เมือง เท่าไรยิ่งดี การตั้งพิพิธภัณฑ์สถานโดดเดี่ยว เป็นการ เนรเทศตนเอง พิพิธภัณฑ์สถานควร เป็นกระฉกกระจายให้เห็นภูมิปัญญา และเป็นตัวแทนของท้องถิ่น ตัวแทนดังกล่าวจะไม่มีประโยชน์เลย หากตั้งอยู่โดดเดี่ยว และห่างไกลชุมชน

- มีถนนชยางานพาหนะ เดินทางไปถึง มีรถประจำทางอยู่ เป็นประจำ มกัจอุดรถยนต์ได้สะดวก

- มีคุณค่าทางทัศนียภาพทางประวัติศาสตร์ และสุนทรีย์ภาพของสภาพแวดล้อม และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

- อยู่ในเขตผัง เมืองที่กำหนด ไม่อยู่ในย่านอันตราย ไม่กระทบกระเทือนหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- ใช้งบประมาณจากแหล่งต่งได้มาก ขนาดพื้นที่พอ เหมาะกับการสร้าง และขยายโครงการ

- มีการรักษาความปลอดภัยจากบทุกความส่วนหนึ่ง จากเรื่อง เมือง เก่าควิ เบค หนังสือศิลปวัฒนธรรม กล่าวว่าการจัดพิพิธภัณฑ์ เพื่อแสดง "ภาพชีวิต" ของคนในอดีตประกอบลงไป ในเขตเมือง เก่าควิ เบคที่ได้รับการอนุรักษ์ สามารถทำให้ชนรุ่นหลัง หรือนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือน เข้าใจถึงวัฒนธรรมที่ เบค อย่างมีจินตนาการมีชีวิตชีวา มีมิติ และมีความลึกซึ้งชัดเจน

จากวัตถุประสงค์ของโครงการและข้อ เสนอแนะข้างต้น ผนวกกับความ ต้องการของนักศึกษานามา เป็นหลัก เกณฑ์ กำหนดพิจารณาที่ตั้งโครงการ 2 ข้อ คือ

1. ความสัมพันธ์ของสถานที่ตั้งกับ เรื่องราวในอดีต
2. ความเหมาะสมของที่ตั้ง

1. โครงการนี้เป็นลักษณะของการกลับอดีต การนำเรื่องราวกลับมาเสนอ เพื่อปลุกฝัง แนวทางการอนุรักษ์ หากจะยกเอาความสัมพันธ์ของอดีตมาพิจารณา จึงคิด เขตเมืองชั้นนอกทั้งไป

2. ความเหมาะสมของที่ตั้ง พิจารณาตามหลัก เกณฑ์ที่ตั้งของอาคารทางวัฒนธรรมหนังสือวิชาการพิพิธภัณฑ์ ร่วมกับวัตถุประสงค์และขอบ เขตของโครงการ ได้ข้อสรุปดังนี้

2.1 แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ในบริเวณที่กำหนดให้สร้างอาคารทางวัฒนธรรมได้ตามพระราชบัญญัติการผัง เมือง

- โครงสร้างประชากร มีความหนาแน่นปานกลาง

- ควร เป็นศูนย์กลางของ แหล่งชุมชน และหม่ออาคารสถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อื่น ๆ

- ความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ

2.2 ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้ง

- ขนาดและสัดส่วนของที่ดิน เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ
- สภาพแวดล้อม ไม่อยู่ใกล้ตลาดหรือแหล่งอุตสาหกรรม
- มีคุณค่าทางทัศนียภาพ และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
- ที่ตั้ง มีอาคาร เดิมอยู่มาก จะเสียค่าใช้จ่ายในการเวนคืน

และปรับบริเวณมากขึ้น

- อิทธิพลจากสถาปัตยกรรมข้างเคียง ไม่ควรอยู่ใกล้อาคารสำคัญ หรือ บริเวณใกล้กับอาคารอนุรักษ์ จะมีข้อจำกัดในการออกแบบมาก
- มีความสามารถหรือมีแนวทางการขยายตัวในอนาคต

2.3 การเข้าถึงโครงการและสภาพการจราจร

- เป็นโครงการเฉพาะอย่าง การตั้งจุดใจของที่ตั้งโครงการ

การไม่ต้องมีมาก

- สภาพการจราจร , ความมั่นคงสภาพที่ การจราจรคล่องตัว มีรถประจำทางผ่าน

ตัว มีรถประจำทางผ่าน

- การเข้าถึงโครงการ ควรสะดวกทางรถประจำทาง และรถยนต์ส่วนตัว บ่ายรถประจำทางไม่มีที่ตั้งโครงการมากนัก หากมีทางสัญจรอื่น ๆ ที่เข้าสู่โครงการได้จะเพิ่มความสะดวกมากขึ้น

-

2.4 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

- ควรอยู่ในบริเวณที่มีระบบสาธารณูปโภคอย่างพร้อมมูล

2.5 ภาพพจน์และความมั่นคงใจของที่ตั้ง

- ความเหมาะสมของโครงการในบริเวณนั้น ๆ จะเกิดผลกระทบทางด้านดีและไม่ดี เพียงใด และความสำเร็จของโครงการที่จะเห็นได้
- บรรยากาศของบริเวณสอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นหรือไม่

หรือไม่

2.6 การได้มาซึ่งที่ดิน ต้องพิจารณาถึง เจ้าของที่ดิน ราคาที่ดิน

ถ้ามีหลาย ๆ เจ้าของจะทำการเวนคืนได้ยาก

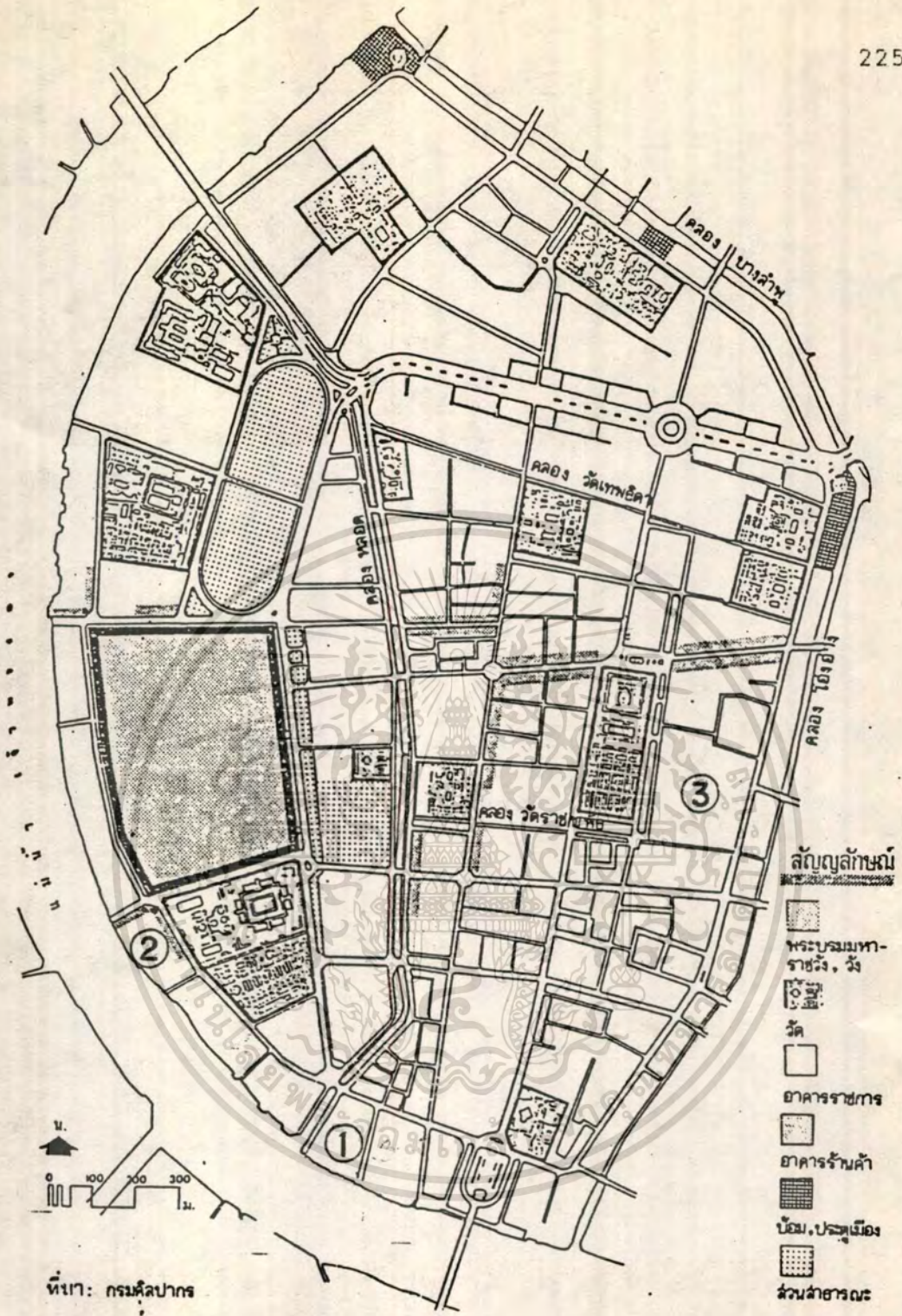
สรุปข้อพิจารณาที่ตั้งโครงการ ประเมินจากหลักเกณฑ์ 2 ข้อ

ที่ตั้งโครงการควรอยู่ในเกาะรัตนโกสินทร์ หรือรอบ ๆ คือ เขตเมืองชั้นกลาง ซึ่งติดต่อกับชั้นในได้ง่าย สำหรับ เขตทางฝั่งธนบุรีไม่ควรอยู่ลึก เข้าไปในแผ่นดินนัก หากอยู่ได้ข้างแม่น้ำก็จะดี

ปัญหา สภาพแวดล้อม เป็นกรง กำแพง มีโบราณสถานและอาคารอนุรักษ์อยู่ทั่วไป มีดินมีราคาแพง และผลิตหน้า เจ้าของมาหลายชั้วคน หลาย เจ้าของการเสาะแสวงหาที่ว่างขนาดใหญ่ทำได้ยาก การได้ที่ เว้นคืนและการรื้อถอนดู เหมือนจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 4.1 แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่นำมาพิจารณา

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ วิทยาลัยพณิชยการระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาบุณยสิทธิ์ ครุ.ดถ. 310108

๒๕ ที่ตั้ง 1 ตลาดปากคลองตลาด

ความสัมพันธ์กับสถานที่ตั้ง

- เป็นตลาดค้าส่งผักและผลไม้ อยู่ใกล้กับสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ใน เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
- มีความหนาแน่นของประชากรปานกลาง
- อยู่ใกล้สถานที่ทางประวัติศาสตร์ มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม เพื่อการศึกษา และการท่องเที่ยว

ลักษณะทางกายภาพ

- ที่ดินมีขนาดใหญ่ อยู่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา
- กิจกรรม เดิม เป็นต้น เหนือของความสกปรก และความคับคั่งของการจราจร

การจราจร

- เดิมมีความหนาแน่นสูง แต่ถ้าหากย้ายกิจกรรม เดิมออกไปแล้ว การจราจรจะมีความสะดวกมาก

การเข้าถึงโครงการ

- สามารถ เข้าถึง โครงการได้ง่ายทั้งทางน้ำและทางบก
- รถยนต์ เดินทางสะดวก มีรถ เมลล์ผ่านหลายสาย

สาธารณูปโภค

- บรรยากาศดี เกือบครบโครงการ มีมุมมองจากแม่น้ำที่สวยงามส่งเสริมคุณค่าทางกายภาพแก่โครงการ

การได้มาของที่ดิน

- เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ เอกชนบางส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้ง 2 ตลาดค้าส่ง ท่าเตียน

ความสัมพันธ์กับที่ตั้ง

- อยู่ในบริเวณประวัติศาสตร์ ใกล้กับสถานที่อนุรักษ์ที่สำคัญ

แหล่งที่ตั้ง

- อยู่ในเกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน
- ความหนาแน่นประชากรปานกลาง
- อยู่ท่ามกลางอาคารทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ วัดพระเชตุพน

ลักษณะทางกายภาพ

- ทิศนขนาดใหญ่
- เสียค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารเดิมสูง
- ท้องมีอาคารอนุรักษ์ ขนาดกว้างด้วยวัด สร้างอิทธิพลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมอย่างหนักหน่วง

การจราจร

- หนาแน่นเป็นช่วง ช่วงเช้า และ ช่วงเลิกเรียน

การเข้าถึงโครงการ

- มองเห็นโครงการได้ง่าย โดยเฉพาะมองจากแม่น้ำเจ้าพระยา
- หากจัดตั้งเป็นศูนย์วัฒนธรรม จะมีกิจกรรมที่เหมาะสมกลมกลืนกับบริเวณรอบโครงการ

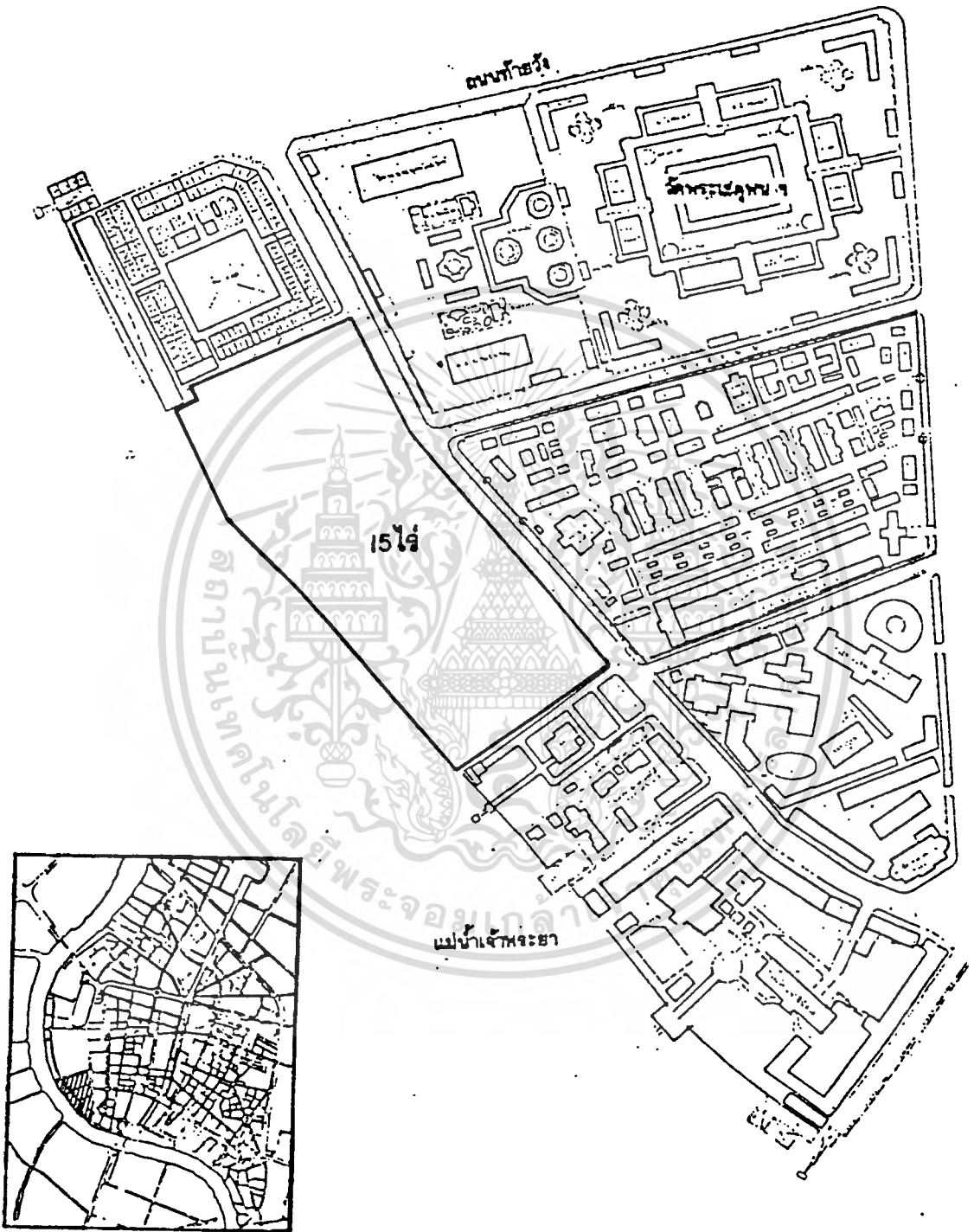
การได้มาของที่ดิน

- เป็นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีโครงการจะย้ายกิจกรรมเดิมออกจากพื้นที่

สาธารณูปโภค

- มีสาธารณูปโภคพร้อมและสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 4.3 แสดงที่ตั้ง 2 ศาลาคำสั่งท่ามเขิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ **ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง** อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ตามการค้า
CENTRAL REGION CULTURE CENTRE
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 วิทยาลัยพณิชยการระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาภิรักษ์ ครุ.ฉธ. 310108

๖๕ ทตง 3 เรือนจากกลางคลอง เปรม

ความสัมพันธ์กับสถานที่ตง

- เป็นบริเวณประวัติศาสตร์ อยู่กับสิ่ง เป็นอดีตอันเจริญรุ่งเรืองมานาน

แหล่งตง

- อยู่ใน เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก
- ความหนาแน่นของประชากรปานกลาง
- อยู่ท่ามกลางอาคารทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมวัฒนธรรมของชาติ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ โรงละครและหอศิลป์แห่งชาติ

ลักษณะทางกายภาพ

- ทิศนขนาดใหญ่
- เสียค่าใช้จ่ายในการรอกอนอาคาร เดิมสูง
- ตงมีอาคารอนุรักษ์ บริเวณข้างเคียงหน้าด้วยวัด สร้างอิทธิพลต่อสถาปัตยกรรม
หนักหน่วง

การจราจร

- หนาแน่น เป็นช่วง คือ ช่วงเช้าเข้าทำงาน ช่วงเย็นเลิกงาน

การเข้าถึงโครงการ

- มองเห็นโครงการได้ยาก
- รถยนต์เดินทางสะดวก รถประจำทางมีผ่านหลายสาย

สาธารณูปโภค

- พร้อมและสะดวก

ภาพพจน์และความมั่นคงอายุ

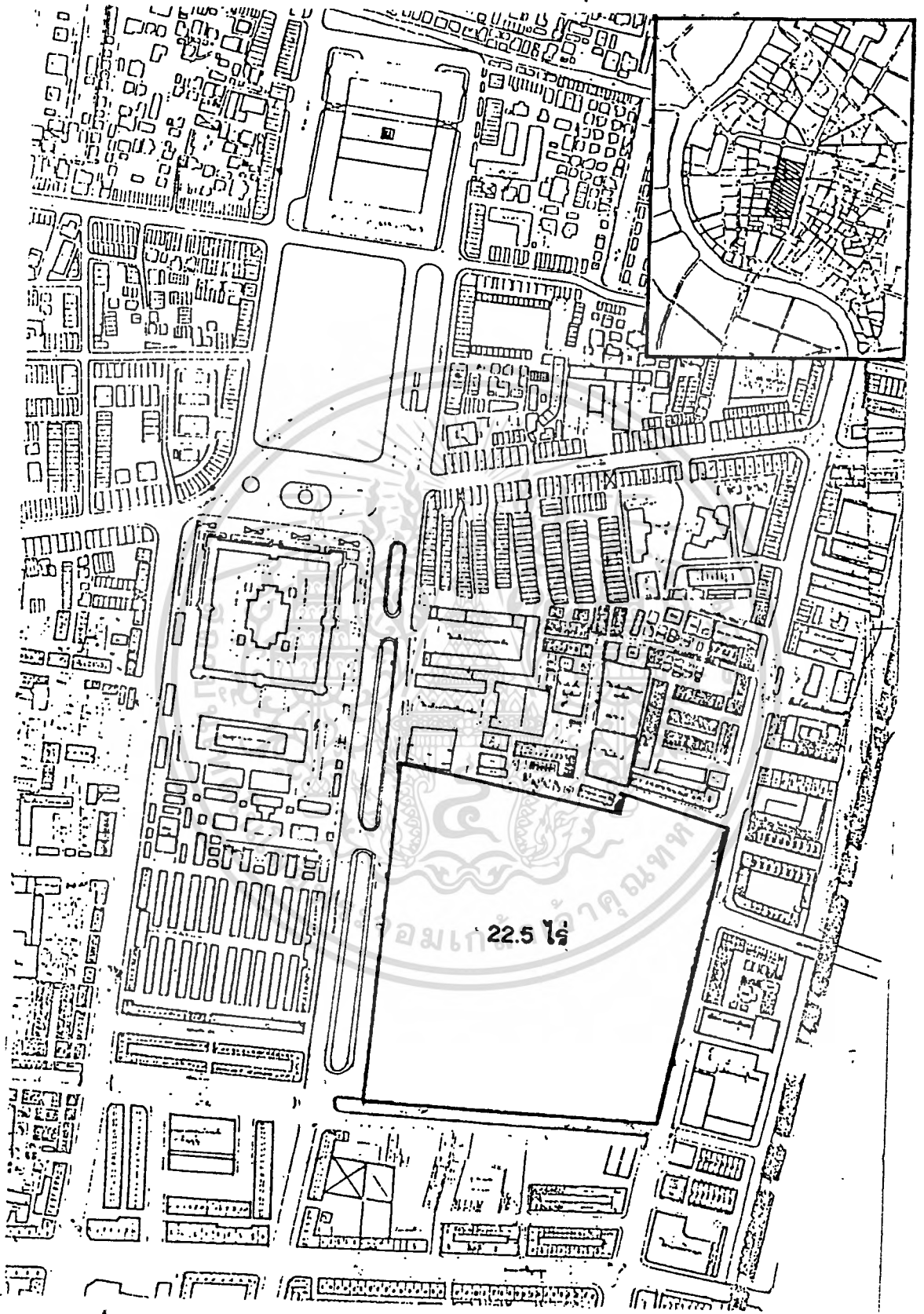
- บรรยากาศเกือหนโครงการ เพราะ เป็น เขตเมืองเก่า
- มีผลกับความรู้สึกของคนที่บ้าง เพราะแต่เดิม เคย เป็นคนมาก่อนและมีบาง เสีย
อยากได้ส่วนสาธารณะ เมื่อย้ายค้ไปแล้ว

การได้มาของที่ดิน

- เป็นทของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งสังกัดคนละครกระทรวงกับกรม
ศิลปกร มีโครงการย้ายออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ 4.4 ที่ตั้ง 3 เรือนจำพิเศษ กรุงเทพฯ

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด วิทยาลัยพณิชยการระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บัญญาบุษิติ ศร. ๓๑. 310108

ข้อพิจารณา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
1. ลักษณะภูมิประเทศ		3	2	4	2	3	4	3	2	2	2	3	30
2. กฎหมายและผังเมือง			4	3	2	3	3	3	2	3	4	4	34
3. เส้นทางต่าง ๆ				2	2	4	3	3	3	2	4	2	32
4. ราคาและเจ้าของที่ดิน					2	2	2	2	2	1	4	3	26
5. สภาพลมฟ้าอากาศ						2	2	4	1	2	1	3	23
6. สภาพการคมนาคม							3	3	2	3	2	3	31
7. ทัศนียภาพ								4	3	2	2	3	32
8. สภาพแวดล้อม									3	4	4	3	37
9. สิ่งสิ่งปลูกและเชื้อเชิญ										1	1	2	22
10. ความปลอดภัย											2	2	28
11. สาธารณูปโภค												1	28
12. ความเป็นศูนย์กลาง													28

การเจริญเติบโตและ การขยายตัว
 ความสะดวกและ การบริการ
 ระบบสาธารณูปโภค
 สภาพแวดล้อม

ตารางที่ 4.6 แผนผังการเลือกสถานที่ตั้งโครงการ

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE A			SITE B			SITE C			STR SC
				BY	RESULT										
TOPOGRAPHY	- ลักษณะภูมิประเทศที่ไม่ต้องปรับปรุง	A	- สภาพที่คินดี แต่ต้องปรับปรุง					1	-	-	-	-	-	-	
		B	- สภาพที่คินดี แต่ต้องปรับปรุง					-	-	1	-	-	-	-	
		C	- สภาพที่คินดี แต่ต้องปรับปรุง					-	-	-	-	1	-	-	
ZONING & ORDINANCE	- มีความสอดคล้องกับการใช้ที่ดินของสำนักผังเมือง	A	- ถูกต้องตามผังเมือง					1	30	1	30	1	30	1	30
		B	- ถูกต้องตามผังเมือง					-	-	1	-	-	-	-	
		C	- ถูกต้องตามผังเมือง					-	-	-	-	-	1	-	
ACCESSIBILITY	- การเข้าออกสะดวกและคล่องตัวในการทำงาน	A	- สะดวกและคล่องตัวดี					1	34	1	34	1	34	1	34
		B	- ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร					2	-	-	-	-	-	-	
		C	- ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร					-	-	1	-	-	-	-	
	- ความคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน	A	- ติดต่อประสานงานได้ดี					2	-	-	-	-	-	-	
		B	- ติดต่อประสานงานไปไหนสะดวก					-	-	1	-	-	-	-	
		C	- ติดต่อประสานงานไปไหนสะดวก					-	-	-	-	1	-	-	
							4	128	2	64	2	64	2	64	32

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยาลัยวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ คร.ฉ. 310108

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE A	SITE B	SITE C	STRE	SCO
				BY	RESULT					
ENVIRONMENT	-ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	A	-ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม							
	ข้างเคียงของโครงการ	B	-ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	-						
		C	-ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	-						
	-มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขยายตัวในอนาคตของโครงการ	A	-มีขนาดเพียงพอ							
		B	-มีขนาดเพียงพอ	-						
		C	-มีขนาดเพียงพอ	-						
	-ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	A	-ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	-						
		B	-ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	-						
		C	-ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ	-						
SKYLINE & INVITATION	-มีมุมมองที่ดี ทิศนียภาพ	A	-มีหรือมองอยู่แล้ว	3	III	3	III	3	III	37
	เชิงเชิญให้เข้า	B	-ทัศนียภาพไม่ดี	2						
		C	-มีหรือมองอยู่แล้ว	-						
APPROACH	-การเข้าถึงโครงการได้โดยสะดวก	A	-การเข้าถึงโดยสะดวก	2	44	1	22	2	44	22
		B	-เข้าถึงโดยไม่สะดวก	2						
		C	-การเข้าถึงโดยสะดวก	-						
				2	64	1	32	2	64	32

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุกิติ ครุ.ลธ. 310108

CRITERIA	IDEAL SITE B GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT			SITE C	STREETS SCORE		
				BY	RESULT					
LAND COST & LAND OWNERSHIP	- การถือเอากรรมสิทธิ์ที่ดิน	A	- มีโอกาสมากกว่า	2	-	-	-			
		B	- มีโอกาสน้อยกว่า	-	-	-	-			
		C	- มีโอกาสน้อยกว่า	-	-	-	-	-		
	- การเสียค่าปรับปรุงที่ดิน	A	- เสียค่าปรับปรุงที่ดินมากกว่า	1	-	-	-			
		B	- เสียค่าปรับปรุงที่ดินน้อยกว่า	-	-	2	-			
		C	- เสียค่าปรับปรุงที่ดินน้อยกว่า	-	-	-	2	-		
ORIENTATION	- ลักษณะที่ดินสามารถจัดวางอาคารได้ถูกต้องตามทิศทางแต่คลุม	A	- สามารถจัดวางได้เหมาะสม	3	78	3	78	26		
		B	- ไม่สะดวกในการจัดวาง	2	-	-	-			
		C	- สามารถจัดวางได้อย่างเหมาะสม	-	-	-	-	2	1	
TRAFFIC	- อยู่บนถนนสายหลักที่มีการคมนาคมสะดวกรวดเร็ว	A	- อยู่บนถนนสายหลัก	2	46	1	23	2	46	23
		B	- อยู่บนถนนสายหลัก	2	-	-	-	-	-	-
		C	- อยู่บนถนนสายหลัก	-	-	2	-	-	-	-
	- การจราจรไม่หนาแน่นเกินไป	A	- การจราจรคล่องตัวดี	2	-	-	-	2	-	-
		B	- การจราจรคล่องตัวดี	-	-	2	-	-	-	-
		C	- การจราจรไม่ค่อยสะดวก	-	-	-	-	-	-	-
				4	124	4	124	3	83	31

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT			SITE B	SITE C	STREES
				BY	RESULT	SITE A			
SAFETY	- อยู่ในย่านที่ปลอดภัยในการ	A	- มีพร้อมอยู่แล้ว	1		-	-	-	SCORE
	มาใช้บริการ	B	- มีพร้อมอยู่แล้ว	-		-	-	-	
		C	- มีพร้อมอยู่แล้ว	-		-	-	-	
UTILITY & INFRASTRUCTURE	- มีระบบสาธารณูปโภคเพียงพอ	A	- มีพร้อม	1	28	1	28	1	28
		B	- มีพร้อม	-		-	-	-	-
		C	- มีพร้อม	-		-	-	-	-
CENTER	- เป็นศูนย์กลางในการบริการ	A	- เป็นศูนย์กลาง	1	28	1	28	1	28
	นักท่องเที่ยว	B	- ไม่เป็นศูนย์กลาง	2		-	-	-	-
		C	- ไม่เป็นศูนย์กลาง	-		-	-	-	-
รวม	- สามารถประสานกับหน่วยงาน	A	- สะดวกในการบริการ	1		-	-	-	-
	งานอื่นได้ดี	B	- สะดวกในการบริการ	-		-	-	-	-
		C	- สะดวกในการบริการ	-		-	-	-	-
				3	86	2	56	2	66
					800		630		676

สรุป SITE 1 ที่จุด

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

ไม่วารณใด วิทยาลัยพณิชยการระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาบุษวิภาที ครุ. ๕๑. 310108

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม

4.5.1 วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

ศูนย์วัฒนธรรมฯ ควรมีบทบาทและหน้าที่ในทางวัฒนธรรมดังต่อไปนี้
คือ

1. การส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นงานประจำที่ศูนย์ฯ จะต้องกระทำตามฤดูกาลและเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานวันสำคัญทางศาสนาและพิธีกรรม เป็นต้น

2. การเผยแพร่งานทางวิชาการ ซึ่งทางศูนย์ฯได้แบ่ง แยกการเผยแพร่ เป็นหลาย ๆ ลักษณะ คือ

2.1 การเผยแพร่งานทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ การจัดการวิชาการทางวิชาการ และความรู้อันได้แก่ การจัดห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ จัดอบรมบรรยาย หรือสัมมนา ตลอดจนการจัดการนิทรรศการต่าง ๆ

2.2 การเผยแพร่งานทางวิชาชีพ ซึ่งได้แก่ การจัดการทางด้านนิทรรศการทางวัฒนธรรม เคลื่อนที่

2.3 การเผยแพร่งานด้านจริยธรรมและวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ การจัดโครงการอบรมครูและนักเรียนทางด้านจริยศึกษา โดยกำหนดระดับตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา ทั้งนี้แล้วแต่ความร่วมมือจากหน่วยงานและความเหมาะสมในด้านเนื้อหา

2.4 การเผยแพร่งานนันทนาการ ซึ่งได้แก่ การจัดงานทางด้านการละเล่นและการจัดแสดงศิลปวัฒนธรรม ทั้งภายในศูนย์ (โรงละคร) หรือภายนอกศูนย์ (หน่วยงานวัฒนธรรม เคลื่อนที่) โดยเน้นให้เห็นถึงคุณค่าแก่การอนุรักษ์และสืบต่อไปสู่ชนรุ่นหลัง

3. การศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางวัฒนธรรม ซึ่งทางศูนย์ฯได้จัดดำเนินการเอง เป็นการบริหารภายใน เช่น การจัดทำหนังสือ เป็นต้น

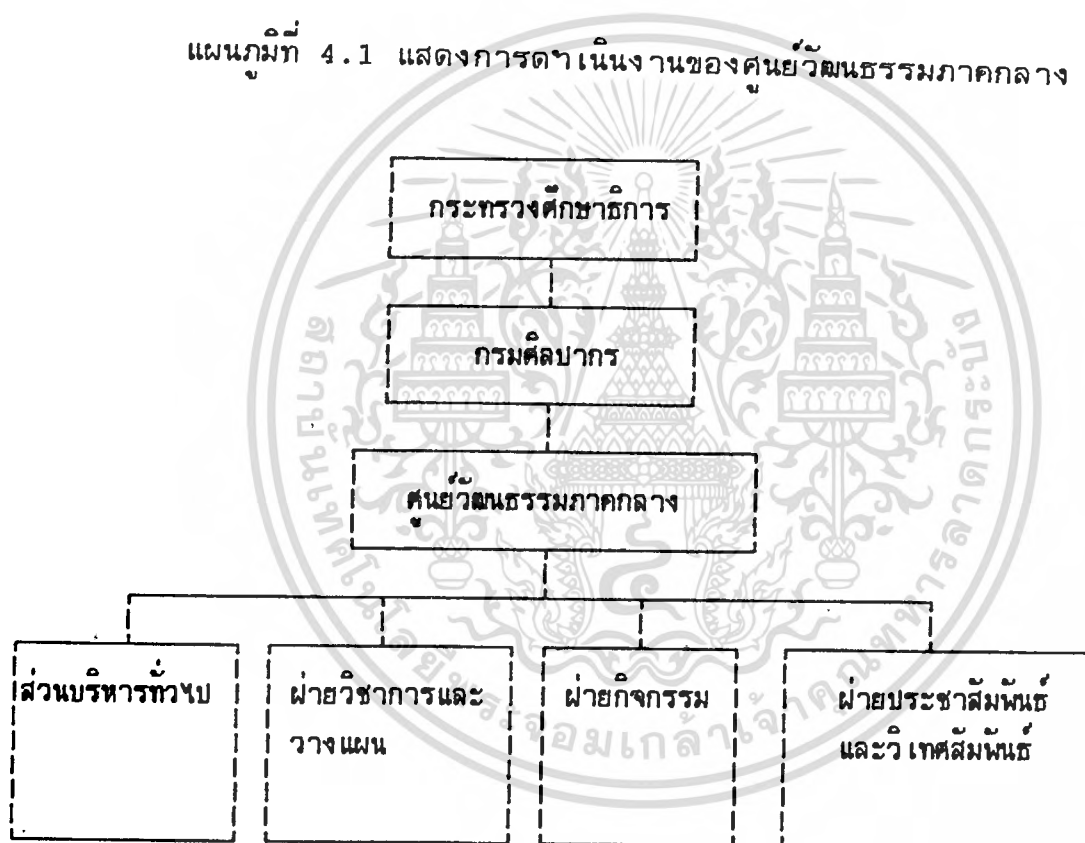
4. การรวบรวมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์ฯ ได้จัดให้มีส่วนหอวัฒนธรรมหรือส่วนนิทรรศการ เพื่อทำการรวบรวมและอนุรักษ์ควบคู่กับการนำไปจัดแสดงตามความเหมาะสมในแต่ละครั้งคราว

5. การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เป็นงานซึ่งทางศูนย์ฯจะนำเอาบทบาทจากการปฏิบัติใน 4 หัวข้อดังกล่าว มาประยุกต์และพัฒนางานทางวัฒนธรรมให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอต่อไป

4.5.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงาน

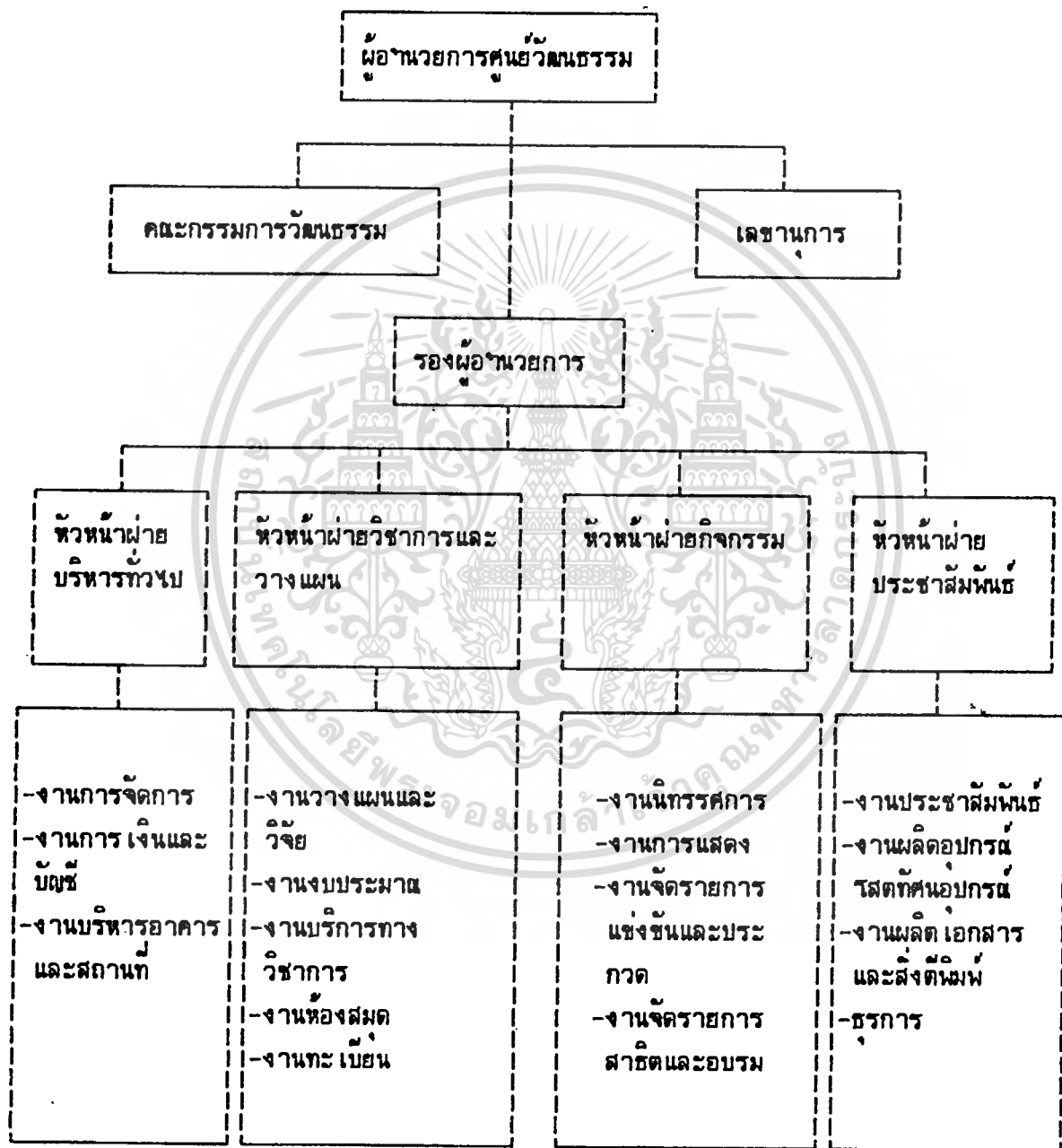
4.5.2.1 การดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงการบริหารงาน
ภายในศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริหารงานของโครงการ

โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง
แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป
2. ฝ่ายวิชาการและวางแผน
3. ฝ่ายกิจกรรม
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์

โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจะเป็น ศูนย์กลางในการให้บริการด้านต่าง ๆ แบ่งงานออกดังนี้

1.1 งานการจัดการ

- ดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล
- ดูแลเรื่องระเบียบต่าง ๆ และการทำสัญญาเช่าอาคารสถานที่
- ปฏิบัติงานด้านสารบรรณทั่วไป
- ดูแลเรื่องการจัดงานยานพาหนะ
- ปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ

1.2 งานการเงินและบัญชี

- ดำเนินการจัดทำงบประมาณและการเบิกจ่ายเงิน
- จัดทำบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชี
- วิเคราะห์และประเมินผลทางการเงิน
- เบิก-จ่ายวัสดุ ครุภัณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ
- จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ของหน่วยงานต่าง ๆ

1.3 งานอาคารและสถานที่

- ควบคุม ดูแล รักษา ติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ เกี่ยวกับ เทคนิคการแสดง
- ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่และอุปกรณ์
- ดูแลความเรียบร้อย การจัดตกแต่งอาคารสถานที่
- ควบคุมการดำเนินงานด้านรักษาความสะอาดและการรักษาความปลอดภัย

2. ฝ่ายวิชาการและวางแผน ทำหน้าที่ด้านการวิจัย การบริการทาง วิชาการและการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนด้านวัฒนธรรม และดำเนินการ วางแผนการทางงานของศูนย์วัฒนธรรม แบ่งงานออกดังนี้

2.1 งานวางแผนและวิจัย

- วิจัยทางด้านวัฒนธรรมและรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายการ บริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ
- ดำเนินการด้านการวางแผนการทางงานของศูนย์วัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 งานงบประมาณและติดตามผล

- จัดทำงบประมาณรายจ่ายและรายได้ของศูนย์วัฒนธรรม
- ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ
- ติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ

2.3 งานห้องสมุด

- รวบรวมและให้บริการหนังสือ สไลด์ทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.4 งานบริการทางวิชาการ

- บริการศูนย์ภาษา
- อบรมทางด้านวัฒนธรรม

3. ฝ่ายกิจกรรม ทำหน้าที่ด้านจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อติดต่อประชาชน ให้เข้ามาใช้โครงการ หรือบริการของทางศูนย์ฯ ให้มากที่สุด โดยมีส่วนดำเนินการ ดังนี้

3.1 งานนิทรรศการ

- งานนิทรรศการถาวร จัดแสดง เกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมประจำภาคโดยละเอียด
- งานนิทรรศการชั่วคราว เป็นการจัดแสดงทางด้านทัศนศิลป์ตลอดจนแสดงวัฒนธรรมของภาคอื่น ๆ หมุนเวียนกันตลอดทั้งปี

3.2 งานการแสดง

- วางแผนและดำเนินการจัดการแสดงทางด้านวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสมหรือตามเทศกาล
- จัดทำเอกสาร สัจฉัตรพ่ายกิจกรรมจัดขึ้น
- เก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการและการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดแสดงครั้งต่อไป
- ดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงต่าง ๆ เช่น เครื่องเสียงระบบไฟฟ้าในโรงละคร อุปกรณ์ฉากเวที ฯลฯ

4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และวิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ในรูปแบบต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าสนใจทางด้านวัฒนธรรม เพื่อจัดพิมพ์เป็นเอกสาร และจัดทำในรูปแบบของสไลด์ทัศนอุปกรณ์ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยน มีส่วนงานดำเนินงาน ดังนี้

4.1 งานประชาสัมพันธ์

- แจกข่าวสารเกี่ยวกับทางศูนย์ฯ ให้แก่ประชาชนทั่วไป

4.2 งานผลิตอุปกรณ์ทัศนอุปกรณ์

- ผลิตวิดีโอ เทป ที่เป็นการบันทึกการการแสดงต่าง ๆ
- ผลิตสไลด์
- ดำเนินงาน เกี่ยวกับการบันทึก เทปบันทึกเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานทางด้านวิชาการ เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา ฯลฯ

4.3 งานผลิตเอกสารและสิ่งตีพิมพ์

- ผลิตเอกสารต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ออกเผยแพร่

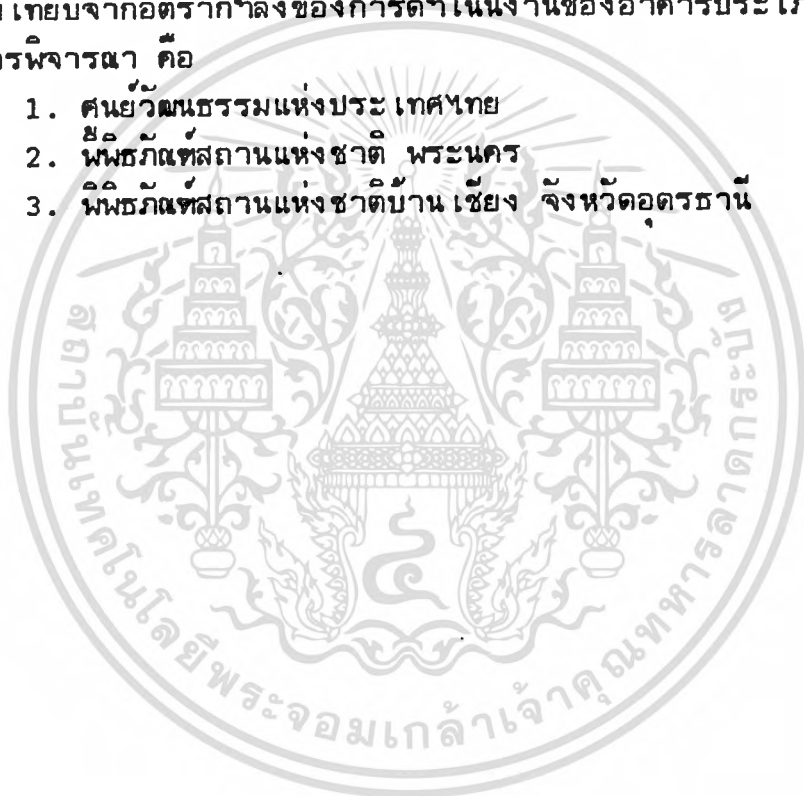
4.4 งานธุรการ

- ดำเนินงานธุรการทั่วไปของฝ่ายประชาสัมพันธ์

4.5.2.2 หน้าที่และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

การแบ่งหน่วยงานตามแผนภูมิการบริหารงานภายในศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง และการจัดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยงานพิจารณาจากหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเปรียบเทียบจากอัตรากำลังของการดำเนินงานของอาคารประเภทเดียวกันมาประกอบการพิจารณา คือ

1. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงอัตราากำลังของ เจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบ

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.1 งานบริหารทั่วไป 1.1.1 ส่วนบริหาร -ผู้อำนวยการศูนย์	6-7	1	เป็นผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรมฯ ระดับสูง โดยรับนโยบายมาจากคณะกรรมการ ผู้อำนวยการ มาปฏิบัติ เพื่อบรรลุ เป้าหมาย
-รองผู้อำนวยการ	5	1	เป็นผู้บังคับบัญชารองจากผู้อำนวยการ ศูนย์ ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานทาง หมดทางด้านปฏิบัติภายในโครงการ
-เลขานุการ	4-5	1	ปฏิบัติงานตามผังบังคับบัญชามอบหมาย งาน เช่น ด้านประชาสัมพันธ์ รวบรวม สถิติของทางศูนย์ และ เป็นผู้หนึ่งในการ ร่วมประชุมสัมมนา (เก็บรวบรวมข้อมูล การสัมมนาและจัดทำรายงานการประ ชุม)
-คณะกรรมการ วัฒนธรรม (17 จังหวัด)	4-6	17	มีหน้าที่ร่วมปรึกษาและแนะนำปัญหาทาง วัฒนธรรมต่าง ๆ ผู้แทนเหล่านี้มาจากผู้ เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรมทั้ง 17 จังหวัด ทางภาคอีสานนอกจากยังมีผู้ทรงคุณวิ ญจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติออก ไปด้วย
1.1.2 งานการจัดการ			
-เจ้าหน้าที่สารบรรณ	2-4	2	เก็บรวบรวมข้อมูลและทำหนังสือโต้ตอบ ระหว่างหน่วยงาน
-เจ้าหน้าที่งานบุคคล	2-4	1	รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของบุคคล รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ
-พนักงานพิมพ์	1-3	2	พิมพ์เอกสารและจัดทำสำเนา รวมทั้ง ช่วยปฏิบัติงานภายในศูนย์
-พนักงานสารนิเทศ	1-3	1	เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ และควบคุมการ ดำเนินงานด้านการจัดทำเอกสาร เผย แพร่ การทำข่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.1.3 งานการเงินและบัญชี			
- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	2-4	2	มีหน้าที่ดูแลการเงินภายในศูนย์ ติดต่อผลประโยชน์ภายนอกศูนย์ เช่น การติดต่องาน การแสดง เก็บเงินและทำบัญชี
- เจ้าหน้าที่ผลิต	2-4	2	ควบคุมลงทะเบียนส่งแสดง ดูแลการทำบัตรและควบคุมผลิต พร้อมทำการตรวจสอบบัญชีผลิตทุกเขต
1.1.4 งานอาคารสถานที่			
- หัวหน้าฝ่าย	4	1	ควบคุมและรับผิดชอบงานด้านการดูแลอาคารและสถานที่ พร้อมทำนโยบายมาจากส่วนงานบริหาร เพื่อนำไปปฏิบัติ
- พนักงานขับรถ	1-2	2	การรับส่งแขกสำคัญภายในศูนย์ บริการขับรถตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา
- นายช่างไฟฟ้า	2-4	2	ควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ ภายในศูนย์ รับผิดชอบด้านกำลังไฟฟ้าของโครงการ
- ช่างเครื่องกล	2-4	2	ควบคุมอุปกรณ์ทางด้านเครื่องกล เช่น ระบบปรับอากาศ ระบบการจัดแสดง และระบบสุขาภิบาล เป็นต้น
- พนักงานรักษาความสะอาด	ชั่วคราว	5	รักษาความสะอาดภายในศูนย์ ดูแลสาธารณูปโภคภายใน และทำความสะอาดส่ง แสดง และบริเวณส่วนงานบริหาร
- คนสวน	ชั่วคราว	3	ดูแลรักษาภายนอกอาคาร ดูแลต้นไม้ สีสานไม้ให้อยู่ในสภาพดี
- พนักงานรักษาความปลอดภัย (ภายในภายนอกอาคาร)	ชั่วคราว	7	ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในภายนอกอาคารตลอด 24 ชม. แบ่งเวรกันเป็นช่วง ๆ และดูแลตรวจตราอุปกรณ์ความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.2 งานวิชาการและการวางแผน			
- หัวหน้าส่วน	4-5	1	ดำเนินการด้านวิชาการและจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	1-3	2	ดำเนินงานด้านธุรการเกี่ยวกับงานวิชาการทางวัฒนธรรม
- พนักงานพิมพ์ดีด	1-3	1	พิมพ์เอกสารและจัดทำสำเนาเกี่ยวกับงานหนังสือและเผยแพร่วิชาการ
1.2.1 งานวางแผนและวิจัย			
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	3-4	2	ดำเนินงานด้านวิชาการ การวางแผนและงบประมาณ การประเมินผล
- นักวิชาการวัฒนธรรม	4	2	ดำเนินการด้านการวิจัยและวางแผนงานด้านการจัดแสดงทางวัฒนธรรม ควบคุมและจัดดำเนินงานด้านวัฒนธรรม
1.2.2 งานงบประมาณและติดตามผล			
- เจ้าหน้าที่งบประมาณและติดตามผล	2-4	2	จัดทำรายงานด้านงบประมาณ และจัดเก็บสถิติทางด้านงบประมาณ การลงทุน ค่าใช้จ่าย และควบคุมการบริหารงานด้านการเงินของฝ่ายวิชาการ
1.2.3 งานห้องสมุดห้องบรรณารักษ์			
- บรรณารักษ์	4	1	ควบคุมการดำเนินการภายในห้องสมุดทั้งหมด รับผิดชอบในการจัดหมวดหมู่ หนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง ทำการซื้อ-ขายและเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ตามความเหมาะสม เฝ้าระวังชั้นในการค้นคว้า
- ผู้ช่วยบรรณารักษ์	2-3	2	พิมพ์ตรารายงาน ซ่อมเยาหนังสือ รับผิดชอบหนังสือ เช่าออก เก็บหนังสือ เข้าชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
-ผู้เชี่ยวชาญทางงาน พิพิธภัณฑ์เสียด (โสตฯ)	3	2	เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมของภาคและ วัฒนธรรมนานาชาติอื่น ๆ ในประ เภทเสียด และจัดข้อมูลตามระ เเบียบบริการ และ การจัดหมวดหมู่ของอุปกรณ์ ให้การ เบิก ยืม
-พนักงานพิมพ์	1-2	2	ช่วยการพิมพ์หนังสือโต้ตอบ การคัดลอก และการซ่อมแซมอุปกรณ์หนังสือต่าง ๆ
1.2.4 งานบริการทางวิชา การ (ห้องบรรยาย)			
-หัวหน้าฝ่าย	4	1	ดำเนินงานบริการทางการศึกษา จัดอ บรม สอนหลังสตร เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรม และแผนการละ เล่นให้ทน แข็งวัฒนธรรม
-นักวิชาการวัฒนธรรม (วิทยาการ)	3-4	5	จัดอบรม หรือสอนหลังสตรพิเศษแก่ผู้สน ใจ และประชาชนทั่วไป เพื่อพัฒนาศิลป หัตถกรรม ส่ง เสริมการละ เล่นอัน เป็น วัฒนธรรม และให้รายละเอียดด้านงาน วรรณกรรมของภาคและท้องถิ่นตามลำดับ
-นักวิชาการการศึกษา	3	3	จัด เอกสาร เผยแพร่และ เดินทางให้ความ รแก่ เยาวชนทั้งภายในและภายนอก (วิทยาการสฤจร) และทำหน้าที่เป็น บรรยายในกรณีมีการ เขามา เยี่ยมชม เป็น หมคณะ และต่อกรวิทยาการ
-เจ้าหน้าที่ห้อง บรรยาย	1-2	2	จัด เตรียมอุปกรณ์ทางการศึกษา จัดห้อง บรรยายใหญ่และห้องสัมมนา หรือมทงด แลอุปกรณ์ทางการศึกษาภายในหน่วยงาน
1.3 งานกิจกรรม			
-หัวหน้าส่วน	4-5	1	ควบคุมการดำเนินงานด้านการจัดนิทรรศค การและการจัดการแสดงงานภายในหอ ประชุมใหญ่ รวมทั้งนำเอาแผนงานจาก ฝ่ายบริหารวิชาการ มายึดถือและปฏิบัติ อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
1.3.1 งานนิทรรศการ -หัวหน้าฝ่าย	3-4	1	ควบคุมการออกแบบ การจัดการแสดง นิทรรศการ ควบคุมการปฏิบัติงานของช่างหมวดหม่ต่าง ๆ
-ภัณฑกร	3	3	วิจัยและออกแบบการจัดแสดงภายในส่วน นิทรรศการทั้งภายในและภายนอก และ ทำการจัดให้มีสื่อวิทยุกรรมอีกด้วย
-มัณฑกร	3	1	ทำการจัดตกแต่งภายในส่วนนิทรรศการ ร่วมกับภัณฑกร
1.3.2 งานผลิตและคลังพิมพ์- ภัณฑกร			
-นักโบราณคดี	4	1	ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่าย ร่วมการบริหาร ายและค้นคว้าวิจัยปฏิบัติการทดลอง ค้น คว้าหาวิธีการสงวนรักษา รวมทั้งการ วิจัยคุณค่าของงานที่จะจัดแสดง
-เจ้าหน้าที่ทะเบียน	2-3	2	ทำการตรวจสอบ ควบคุม การขนย้าย วัตถุ ทำรายงานการวิจัย
-เจ้าหน้าที่หมวด	1-3	1	ทำการพิมพ์หนังสือโต้ตอบ และหนังสือ รายงาน คัดลอก ทำบัตรประชาสัมพันธ์
-เจ้าหน้าที่ธุรการ	1-3	1	ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลและสถิติทำเป็น ำเนาวัตถุแสดงทำบัญชีสิ่งแสดง ำเนาออก
-เจ้าหน้าที่โสตทัศน ำปกรณ์	2-4	1	ทำหน้าที่ตรวจตราอุปกรณ์ห้องแสดง ำต่าง ๆ พร้อมจัดการดำเนินการ เบิก-ยืม ำอุปกรณ์ เหนือมาปรับเปลี่ยนซ่อมแซม โดยผ่านหัวหน้าฝ่าย (นักโบราณคดี)
1.3.3 งานเทคนิคการจัด ำแสดงนิทรรศการ -หัวหน้าฝ่าย	4	1	วางแผนดำเนินงานด้านเทคนิค การจัด ำแสดงควบคุมการปฏิบัติงานของช่างทุก ำแผน ำและสิ่งแสดงพร้อมทำอุปกรณ์ ำ ำแนวความสะอาดต่าง ๆ ำมอยู่ในศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
-ช่างไฟฟ้า	2-3	2	ปฏิบัติงานไฟฟ้าภายในและภายนอกอาคาร และดูแลตรวจสอบซ่อมแซม
-ช่างไม้	2-3	2	ปฏิบัติงานไม้ ปั้น ในการจัดแสดง
-ช่างโลหะ	2-3	2	ปฏิบัติงานโลหะในการจัดแสดง ตลอดจนงานโลหะอื่น ๆ
-ช่างหุ่นจำลอง	2-3	2	ปฏิบัติงานหุ่นจำลอง
-ช่างศิลปกรรม (สี)	2-3	2	ปฏิบัติงานด้านการแสดง เขียนป้ายอธิบายต่าง ๆ
1.3.4 งานการจัดแสดงภายในหอประชุมใหญ่ (โรงละคร)			
-หัวหน้าฝ่าย	4	1	ควบคุมการดำเนินการจัดแสดงภายในหอประชุม ไม่ว่าจะเป็นงานการจัดแสดงหรืองานทางด้านเทคนิค
-เจ้าหน้าที่ควบคุมการแสดง	3	2	กำหนดจัดรายการ ควบคุมการแสดงภายในหอประชุม
-ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย	3	1	จัดดำเนินการจัดแสดง โดยร่วมมือกับเจ้าของงาน หรือผู้มาติดต่อ พร้อมทั้งควบคุมการปรับตภายในหอประชุม ดูแลการซ่อมปรณและเครื่องมือต่าง ๆ
-เจ้าหน้าที่ธุรการ		2	ทำบัญชีรายรับ-จ่าย และจัดทำหนังสือรวบรวมสถิติข้อมูลของส่วนนี้ และควบคุมการเบิก-จ่ายอุปกรณ์
-เจ้าหน้าที่แผนก		1	จัดพิมพ์หนังสือ คัดลอก เอกสาร
-ช่างอิเล็กทรอนิกส์ (เสียง)	2-3	2	ปฏิบัติงานเทคนิคด้านแสง เสียง และโสตทัศนอุปกรณ์
-ช่างศิลปกรรม (ช่างภาพ)	2-3	1	ปฏิบัติงานช่างภาพ
1.4 งานประชาสัมพันธ์ และวิเทศสัมพันธ์			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน	หน้าที่รับผิดชอบ
-หัวหน้าส่วน	4-5	1	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ ให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชน ทั้งภายในและภายนอกศูนย์วัฒนธรรม และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายนี้
1.4.1 งานประชาสัมพันธ์			
-เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	2-3	2	ทำการประชาสัมพันธ์อยู่ภายในศูนย์ โดยมีสถานที่ทำการอยู่บริเวณส่วนโถงทางเข้าใหญ่ และเป็นแม่ควบคุมการจัดสรรคนอุปกรณ์และการผลิต เอกสาร
1.4.2 งานธุรการ			
-นักวิชาการโสตฯ	3	2	ออกแบบสื่อและอุปกรณ์ผลิตสำหรับการประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือ หนังสือนิทรรศการ หรือบอร์ดงานต่างๆ
-ช่างศิลปกรรม	2-3	2	ปฏิบัติงานศิลป์ เช่น เขียนป้าย ภาพ สไลด์
-ช่างภาพ	2-3	2	ปฏิบัติงานช่างภาพให้แก่หน่วยงาน
-ช่างอิเล็กทรอนิกส์	2-3	1	ปฏิบัติงานทางด้านเครื่องเสียงและงานไฟฟ้าภายในส่วนประชาสัมพันธ์ ในกรณีที่ต้องไปประชาสัมพันธ์ นอกสถานที่ที่หน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่เครื่องเสียง
1.4.3 งานผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์			
-ช่างศิลปกรรม	2	2	ปฏิบัติงานทางด้าน การออกแบบสื่อแสดง
-เจ้าหน้าที่เผยแพร่	2	1	เบิกจ่ายอุปกรณ์ วัสดุ แจกจ่าย เผยแพร่
1.4.4 งานธุรการ			
-เจ้าหน้าที่ธุรการ	1-3	2	ดำเนินงานด้านธุรการ ประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน
-เจ้าหน้าที่การเงินบัญชี	1-3	1	ควบคุมบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทางด้านการเงินและ ทำการเบิกจ่าย เงินสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ วัสดุ เพื่อนำมาใช้ในงานประชาสัมพันธ์
-เจ้าหน้าที่แผนกคดี	1-3	2	พิมพ์เอกสาร และจัดทำสำเนา รวมทั้งช่วยปฏิบัติงานด้านธุรการด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปอัตราค่าจ้าง เจ้าหน้าที่ของโครงการ

1. <u>งานบริหารทั่วไป</u>	52	อัตรา
1.1 ส่วนบริหาร	20	อัตรา
1.2 งานการจัดการ	6	อัตรา
1.3 งานการเงินและบัญชี	4	อัตรา
1.4 งานอาคารสถานที่	22	อัตรา
2. <u>งานวิชาการและวางแผน</u>	28	อัตรา
2.1 งานวางแผนและวิจัย	8	อัตรา
2.2 งานงบประมาณและติดตามผล	2	อัตรา
2.3 งานห้องสมุด	7	อัตรา
2.4 งานบริการของวิชาการ	11	อัตรา
3. <u>งานกิจกรรม (เผยแพร่วัฒนธรรม)</u>	33	อัตรา
3.1 งานนิทรรศการ	6	อัตรา
3.2 งานผลิตและคลังพิพิธภัณฑ์	6	อัตรา
3.3 งานเทคนิคการจัดแสดงนิทรรศการ	11	อัตรา
3.4 งานการจัดแสดงภายในหอประชุมใหญ่	10	อัตรา
4. <u>งานประชาสัมพันธ์</u>	18	อัตรา
4.1 งานประชาสัมพันธ์	3	อัตรา
4.2 งานทรคออปกรณ	7	อัตรา
4.3 งานผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์	3	อัตรา
4.4 งานธุรการ	5	อัตรา
รวม เจ้าหน้าที่ทั้งหมดของโครงการ	131	อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.3 วิเคราะห์เกี่ยวกับผู้ใช้อาคารศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

4.5.3.1 ประเภทของผู้ใช้อาคาร

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เราสามารถสรุปกลุ่มผู้ใช้อาคาร
ของศูนย์ฯ ได้เป็นดังนี้ คือ

1. เจ้าหน้าที่ศูนย์วัฒนธรรม หรือผู้ให้บริการ คือ

1.1 เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วัฒนธรรมฯ

1.2 นักวิชาการ หรือ นักวิจัย รวมทั้งวิทยากรต่าง ๆ

1.3 ศิลปินหรือนักแสดง

2. ผู้เข้าชมหรือผู้ใช้บริการ คือ

2.1 นักเรียน นักศึกษา

2.2 นักท่องเที่ยว

2.3 นักวิชาการ นักวิจัยค้นคว้า

2.4 ผู้มาติดต่อ

2.5 ประชาชนทั่วไป

4.5.3.2 พฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของผู้ใช้อาคาร

พฤติกรรมและจุดมุ่งหมายของผู้ใช้โครงการ สามารถสรุปความต้องการ
ได้ และจะเป็นตัวกำหนดถึงความสัมพันธ์และองค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรม
จากผู้ใช้อาคารในโครงการนี้แบ่งได้หลายส่วนตามวัตถุประสงค์ของการใช้
กิจกรรมย่อมมีหลายอย่างที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ประจำวันวัฒนธรรม

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	ลงทะเบียนเวลา ที่เข้าทำงาน	ทานอาหาร	ทำงาน	ทำงานล่วงเวลา เจ้าหน้าที่จัดแสดง ยาม
รถยนต์	ปฏิบัติงาน	พัก	ทำงาน	ลงทะเบียนเวลากลับ
รถประจำทาง				เดินทางกลับ
เดินเท้า				จอดรถ

2. พฤติกรรมของนักวิชาการ หรือนักวิจัย รวมทนายวิชาการต่าง ๆ

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	หน่วยงานวิชาการ	ทานอาหาร	พักผ่อน-เตรียมตัว	รายงานตัวเวลากลับ
ทางเข้า	รายงานตัว	พัก	ห้องบรรยาย	เดินทางกลับ
จอดรถ	เตรียมงาน อุปกรณ์	ส่วนพักผ่อน	ห้องบรรยาย สัมมนา	จอดรถ
	ห้องบรรยายสัมมนา			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พฤติกรรมของศิลปิน หรือนักแสดง

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	ห้องแสดง เตรียมการแสดง		ห้องแสดง เตรียมการแสดง	จอดรถ
	แต่งตัว	ทานอาหาร	แต่งตัว	เดินทางกลับ
เข้าที่พัก	ตรวจเช็ค	พัก	ห้องพัก	ตรวจเช็ค
สำหรับนักแสดง	พักนักแสดง			

4. พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา

5. พฤติกรรมของนักวิชาการ นักวิจัยคนควา

ก่อน 8.00 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	ติดต่อสอบถาม-พัสดุ	ทานอาหาร		
	ส่วนอ่านหนังสือ	โรง หลาชา	ห้องสมุด	จอดรถ
	โรงย่อย			
	ทัศน			
	อุปกรณ์			
เข้าที่พัก	โรงรวม	พัก เที่ยง	โรงรวม	เดินทางกลับ
	พักคอย-ป้องกัน	พักผ่อน	ห้องบรรยาย	
	อื่น ๆ ยังไม่		สัมมนา	
	ถึง เวลาบรร			
	ยาย			
	ห้องบรรยาย สัมมนา			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 6. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
- 7. พฤติกรรมของประชาชนทั่วไป

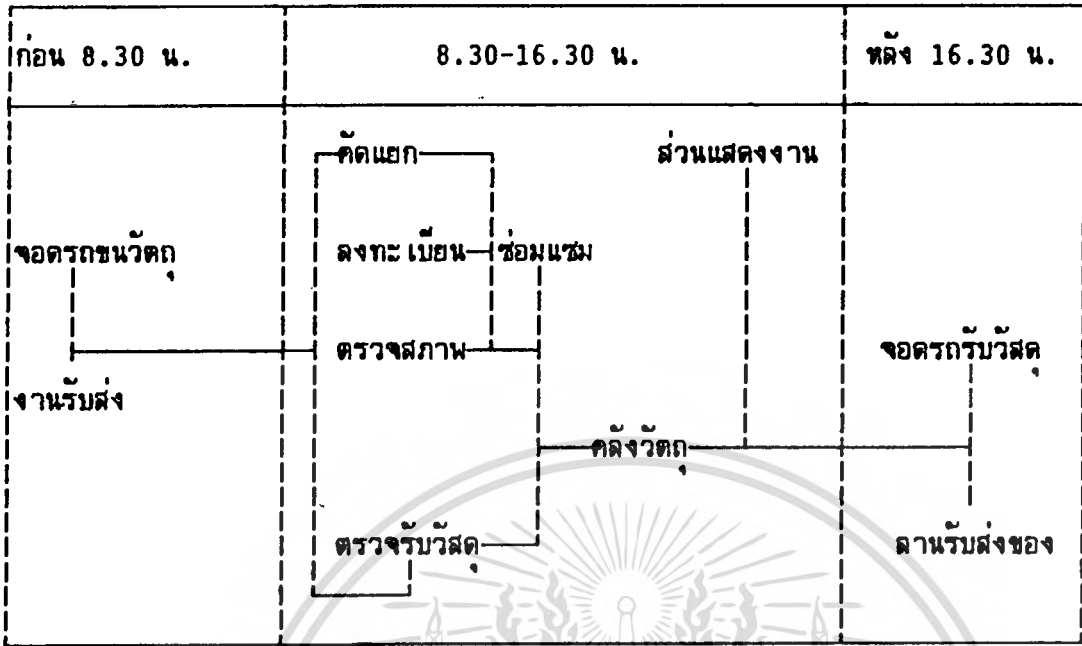
ก่อน 8.30 น.	8.30-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก	นิทรรศการชั่วคราว นิทรรศการถาวร		ส่วนนิทรรศการ	จอดรถ
	โถงงานสินค้า			
เข้าที่จอดรถ	โถงร่วม	พัก	โถงร่วม	เดินทางกลับ
	พักคอย ส่วนชมการแสดง	ทานอาหาร	โรงละคร การแสดงกลางแจ้ง	

- 8. พฤติกรรมของผู้มาติดต่องาน

ก่อน 8.00 น.	8.00-12.00 น.	12.00-13.00 น.	13.00-16.30 น.	หลัง 16.30 น.
เดินทางจากที่พัก		ทานอาหาร		
	โถงร่วม	พัก	โถงร่วม	เดินทางกลับ
จอดรถผู้มาติดต่อ	ส่วนกิจกรรมที่จะ		ติดต่อสอบถาม	จอดรถ
	ไปยังส่วนต่าง ๆ ของศูนย์		ส่วนกิจกรรมที่ติดต่อ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. พฤติกรรมของวัดถุ (วัดถุแสดง, อุปรกรนโรจคร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.3.3 วิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

1. จำนวนผู้เข้าชมการแสดง วิเคราะห์โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้าชมในโครงการที่มีขนาดใกล้เคียง ลักษณะการจัดแสดงคล้ายคลึงกัน ในทันทจะเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้าชมรายการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์
ในเดือนมิถุนายน 2533

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนรอบ	จำนวนคนต่อรอบ
1 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	700
2 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	800
3 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	600
4 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	500
5 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	3	900
6 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	3	700
7 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	3	800
9 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	3	200
16 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	50
23 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	300
24 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	2	50
30 มิ.ย.33	บันเทิง-ความรู้	3	300
			500
			400
			700
			500
			1200
			500
			1400
			500
			300
			1100
			600

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 แสดงการสรุปสถิติผู้เข้าชมการแสดงของกรมประชาสัมพันธ์

จำนวนผู้เข้าชม/คน	จำนวนรอบ	ร้อยละของผู้เข้าชม
น้อยกว่า 400	39	31.70
401 - 700	53	43.10
701 - 1000	16	13.00
1001 - 1400	5	4.07
1401 -	10	8.13

จำนวนผู้เข้าชมการแสดง/รอบ สูงสุด คือ 401 - 700 คน (43.10%)
 เป็นการเข้าชมของอาคาร = $\frac{401 + 700}{2} = 550.5$ /ที่นั่งทั้งหมด (700)

คิดเป็นร้อยละ = $\frac{550.5}{700} * 100 = 78.64$

จำนวนผู้เข้าชมการแสดงมีการเข้าชมสูงสุด 78.64 % ของที่นั่งทั้งหมด จะนำไปเปรียบเทียบการขยายตัวในอนาคตของศูนย์วัฒนธรรม โดยคิดจาก 78.64 เป็น 75.00 % (สูงสุด)

กำหนดให้ ผู้เข้าชมการแสดงสูงสุด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนผู้เข้าชม

∴ ควรมีจำนวนที่นั่งเพื่อการขยาย 100 - 75 = 25 (ร้อยละ)
 ร้อยละ 25 ของ 400 = 100 (ที่นั่ง (คน))

รวมจำนวนผู้เข้าชม = 400 + 100 คน

สรุป จำนวนผู้เข้าชมสูงสุด 500 คน/รอบ หากมีผู้ชมมากกว่านั้นจะเพิ่มรอบในการแสดง

2. จำนวนผู้เข้าชมส่วนนิทรรศการ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ซึ่งมีลักษณะวัตถุประสงค์ของการแสดงเหมือนกัน คาดว่ากลุ่มผู้เข้าชมจะเป็นกลุ่มเดียวกัน

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2529-2532

ปี พ.ศ.	นักศึกษา	ประชาชน	ชาว ต่างประเทศ	แขกผู้ มาเยือน	รวม	ค่าเปลี่ยน แปลงเฉลี่ย
2529	128,288	196,313	52,069	831	377,501	
2530	172,732	241,233	63,744	1,095	438,808	61,307
2531	124,849	214,157	63,099	155	402,260	36,548
2532	122,724	154,779	47,240	171	324,914	77,346
รวม	548,593	806,482	226,152	2,252	1,543,483	58,400
ร้อยละ	35.54	52.25	14.65	15	100	3.78

การเปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าชม

$$\text{ค่าเฉลี่ยจำนวนผู้เข้าชม} = \frac{\text{ผลรวมผู้เข้าชมแต่ละปี}}{\text{จำนวนปี}}$$

$$= \frac{1,543,483}{3}$$

$$= 385,870 \text{ คน/ปี}$$

นำมาเปรียบเทียบ

$$50\%$$

$$= \frac{385,870 * 50}{100}$$

$$100$$

$$= 192,935 \text{ คน/ปี}$$

เป้าหมายของโครงการ 10 ปี จึงคาดคะเนจำนวนผู้เข้าชมโครงการจะเพิ่มขึ้นโดยตั้งสมมติฐานการเปลี่ยนแปลงโดยอัตรา *UNEAR GROWTH*

$$PoP_t = PoP_0 + bt$$

โดย PoP_t = จำนวนปีที่ต้องการทราบ

$PoPo$ = จำนวนปีในฐาน

t = ระยะเวลา

b = ค่าเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยในแต่ละช่วงปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\text{PoPo} = 192,935 \text{ (2532)}$$

$$b = \frac{192,935 * 3.78}{100} = 7,292.94$$

$$t = 10 \text{ ปี}$$

$$2542 = 192,935 + (7,292.94 * 10)$$

$$= 265,864.4 \text{ คน/ปี}$$

ใน 1 เดือนเปิดทำการ 22 วัน

$$\therefore 1 \text{ ปี เปิดทำการ} = 22 * 12 = 264 \text{ วัน}$$

$$= \frac{265,864}{264} = 1,007 \text{ คน/วัน}$$

264

3. จำนวนผู้ใช้บริการห้องสมุดและโสตทัศน

การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้ เปรียบเทียบการขยายตัวในอนาคตกับโครงการทดลองและคล้ายคลึง

ห้องสมุดทက္ษะหมอมบริษัทรและโสตทัศนทรภณ หอสมุดแห่งชาติ เป็นห้องสมุดเฉพาะ เช่นเดียวกับห้องสมุดของศนยวฒนธรรมภคภลาง จิงนาศถิตติ จำนวนผู้ชมมาหาค่าอัตราการขยายตัว (คิดเป็นร้อยละ) ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดทက္ษะหมอมบริษัทรและโสตทัศน ปี พ.ศ. 2527-2532

ปี	ห้องสมุด	การเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย
2527	15,183	
2528	15,962	779
2529	17,439	1,477
2530	18,633	1,194
2531	25,062	6,429
2532	25,062	68,679
รวม	126,020	18,558
ร้อยละ	100	1,473

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนวณผู้ใช้ห้องสมุดโดยสูตร *UNEAR GROWTH*

$$PoP_t = PoP + bt$$

PoP_t = จำนวนปีที่ต้องการทราบ

PoP_o = จำนวนปีในฐานะ

t = ระยะเวลา

b = ค่าเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยในแต่ละปี

$$PoP_o = 33,741 \quad (2532)$$

$$b = \frac{33,741 * 14.73}{100} = 4,970.05$$

$$t = 10 \text{ ปี}$$

$$PoP_t = 33,741 + (4,970.05 * 10) = 83,442 \text{ คน/ปี}$$

1 ปี เปิดบริการ 264 วัน

$$\therefore \text{ผู้ใช้โดยเฉลี่ย 1 วัน} = \frac{83,442}{264} = 317 \text{ คน/วัน}$$

สรุป การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้บริการโครงการ

1. ส่วนชมการแสดง 500 คน/วัน

2. ส่วนนิทรรศการ 1,007 คน/วัน¹

3. ส่วนห้องสมุดและโสตทัศน 317 คน/วัน

รวมผู้ใช้บริการทั้ง 3 ส่วน = 1,824 คน/วัน²

4. คิดจำนวนผู้ใช้บริการอื่น ๆ นอกเหนือจากทั้ง 3 ส่วน

คิด 10 % จากจำนวนผู้ใช้ทั้ง 3 ส่วนใน 1 วัน = 120 คน/วัน

¹งานกรณีมีผู้เข้าชม เป็นหมู่คณะ จำนวนผู้เข้าชมวันนั้นจะมีจำนวนมากกว่าค่าเฉลี่ย จึงกำหนดให้ การบริการแก่กลุ่มหรือคณะอย่างมีประสิทธิภาพประมาณ 200 คน/กลุ่ม/เที่ยว

²ค่าเฉลี่ย เป็นการรวมผู้ชมการแสดงด้วย กรณีที่ไม่มีมีการแสดง จำนวนผู้ใช้อาคารจะลดลง

ดังนั้น ผู้ใช้บริการของโครงการทั้งหมดตามปี เป้าหมายจะมีจำนวนทั้งสิ้น 1,824 คน/วัน และ 481,536 คน/ปี

การนำไปใช้

ดังนั้น

สามารถนำเอาจำนวนผู้ใช้อาคารแบบคำนวณพื้นที่ใช้สอยของส่วนต่าง ๆ

- ส่วนโรงทาง เข้าใหญ่ ห้องสมุด ห้องอาหาร
- ทจอตรถ หอประชุมใหญ่ ห้องบรรยาย (คิดจากผู้ชมมาเป็นหมู่คณะ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1. หน่วยงานบริหาร							
1.1 ฝ่ายบริหารทั่วไป							
1.1.1 ส่วนบริหาร							
-ห้องผู้อำนวยการ	1	-	1	20.00	-	20.00	อ้างอิง 1
-ห้องรอง ผ.อ.	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
-ห้องเลขานุการ	1	-	1	10.00	-	10.00	ARCH DATA P.199
-ห้องประชุมเฉพาะ	20	-	1	2ม ² ./คน	30	52.00	ARCH DATA P.237
-ห้องเตรียมอาหาร	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม 1WC/1U./1LAV.	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER Std.
-โรงพักคอย	-	3-4	1	1.50 ² /คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
รวมพื้นที่				117.05	30%	152.17	
1.1.2 ส่วนธุรการ							
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
-ห้องรองหัวหน้า	1	-	1	12.80	-	12.80	อ้างอิง 3
-ส่วนทำงาน จนท.	10	-	1	5.00ม ² ./คน	15	50.50	ARCH DATA P.199
-โรงพักคอย	-	10	1	1.50ม ² ./คน	-	15.00	ARCH DATA P.349
-ห้องพยาบาล	4	-	1	20.00	-	20.00	อ้างอิง 25
-ส่วนเตรียมอาหาร	-	-	1	44.70	-	4.70	อ้างอิง 4
-ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม 2WC/1U./1LAV.	12	-	1	4.44	80	8.00	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				137.75	30%	179.08	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1.1.3 ส่วนอาคารสถานที่							
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
-ห้องפקเจ้าหน้าที่	14	-	1	1.50ม ² ./คน	30	27.30	ARCH DATA P.199
-ห้องפק พนง.รปภ.7	-	-	1	13.00	-	13.00	อ้างอิง 5
-ส่วนล็อคเกอร์	14	-	1	0.60ม ² ./คน	30	7.58	อ้างอิง 28
-ห้องเก็บของ	-	-	1	8.00	-	8.00	การวิเคราะห์
-ห้องควบคุมระบบ	2	-	1	3.60	-	3.60	อ้างอิง 6
-ห้องน้ำ, ส้วม							
2WC/1U./1LAV.22	-	-	1	4.44	80	8.00	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				83.23	30%	108.20	
1.2 ฝ่ายวิชาการ และการวางแผน							
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
-ห้องทำงาน จนท.	9	-	1	5.00ม ² ./คน	15	51.75	ARCH DATA P.199
-ห้องประชุม เฉพาะ	10	-	1	2.00ม ² ./คน	30	26.00	ARCH DATA P.237
-ห้องเก็บเอกสาร	-	-	5	0.91ม ² ./คน	-	4.55	อ้างอิง 4
-ส่วนติดต่อสอบถาม	1	-	1	5.00ม ² ./คน	15	5.75	ARCH DATA P.199
-โรงพักคอย	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
-ห้องจัดพิมพ์เอกสาร	-	-	1	40.00	-	40.00	การวิเคราะห์
-ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม							
1WC/1U./1LAV. 21	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				158.25	30%	206.00	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1.3 ฝ่ายกิจกรรม							
- ห้องทำงาน จนท.	.5	-	1	5.00ม ² ./คน	15	28.75	ARCH DATA P.199
- ห้อง เก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
- โถงพักคอย	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
- ห้องน้ำ, ส้วม	8	-	1	2.96	80	5.30	TIME SAVER Std.
<i>IWC./IU./ILAV.</i>							
- ห้องธุรการ	5	-	1	5.00 ม ² ./คน	15	28.75	ARCH DATA P.199
- ห้องปฏิบัติการรักษา	1	-	1	40.00	-	40.00	การวิเคราะห์
- ห้อง เก็บของ	-	-	1	10.00	-	10.00	การวิเคราะห์
- คลัง เก็บวัสดุ	-	-	1	-	-	280.82	การวิเคราะห์
- ห้องจัดกาหีบห่อ	2	-	1	20.00	-	20.00	การวิเคราะห์
- ห้องปฏิบัติงานไม้	2	-	1	32.00	-	32.00	TIME SAVER Std.
- ห้องปฏิบัติงานโลหะ	2	-	1	23.40	-	23.40	"-----"
- ห้องปฏิบัติงานหนัง	2	-	1	23.40	-	23.40	"-----"
- ห้องปฏิบัติงานสี	1	-	1	30.00	-	30.00	"-----"
- ห้องปฏิบัติงานศิลป์	2	-	1	33.74	-	33.74	ARCH DATA P.139
- ห้องถ่ายภาพ	1	-	1	30.00	-	30.00	ประมาณการ
- ห้อง เครื่องกล	-	-	2	12.40	-	24.80	การวิเคราะห์
- ห้องน้ำ, ส้วม							
<i>IWC/IU./ILAV.</i>	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				699.81	30%	909.75	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
1.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์							
- ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง 2
- ห้องทำงานจนท.	7	-	1	5.00ม ² ./คน	15	140.00	ARCH DATA P.199
- ห้องเก็บเอกสาร	-	-	5	0.91ม ² ./อัน	-	4.55	อ้างอิง 4
- ห้องปฏิบัติงานศิลป์	4	-	1	6.03ม ² ./คน	15	27.75	ARCH DATA P.139
- ห้องจัดพิมพ์เอกสาร	1	-	1	40.00	-	40.00	ประมาณการ
- ห้องโสตทัศนฯ	5	-	1	30.00	-	30.00	ประมาณการ
- ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
- โถงพักคอย	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	-	6.00	ARCH DATA P.349
- ห้องน้ำ, ล้าง							
IWC/IU./ILAV.18	-	-	1	2.94	80	5.30	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				173.35	30%	225.35	
2. หน่วยงานบริการ							
2.1 ห้องสมุด							
- ห้องบรรณารักษ์	1	-	1	8.10	-	8.10	อ้างอิง 13
- ห้องผู้ช่วยบรรณฯ	2	-	1	17.50	-	17.50	อ้างอิง 14
- ห้องซ่อมแซมหนังสือ	2	-	1	17.50	-	17.50	อ้างอิง 15
- โถงกลาง	-	15	1	0.64ม ² ./คน	-	9.60	อ้างอิง 24
- เคาน์เตอร์บริการ	2	-	1	5.00	-	5.00	การวิเคราะห์
- ส่วนรับฝากของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
- ส่วนถ่ายเอกสาร	1	-	1	3.00	-	3.00	อ้างอิง 16
- ส่วนเก็บตรารายการ	-	-	1	1.68	-	1.68	อ้างอิง 17
- ส่วนอ่านหนังสือ	-	85	1	2.75ม ² /คน	-	233.75	การวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ (คน) จำนวน		พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง	
	จนท.	ทั่วไป (หน่วย)					
- ชั้น เก็บหนังสือ	-	-	20,000	117.00	-	117.00	การวิเคราะห์
- ส่วนโสตทัศนศึกษา	1	20	1	0.96ม ² ./คน	30	25.00	อ้างอิง 18
- ห้องอ่านไมโครฯ	-	4	1	14.40	-	14.40	การวิเคราะห์
- ชั้น เก็บหนังสือ	-	-	1	20.00	-	20.00	การวิเคราะห์
- ห้องควบคุมโสตฯ	2	-	1	9.30ม ² ./คน	-	18.60	การวิเคราะห์
- ห้องน้ำ, ส่วน							
ช. 2WC/2U./1LAV.	-	-	1	5.08	80	6.60	TIME SAVER Std.
ญ. 3WC/1LAV.	-	-	1	5.30	80	6.89	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				504.32	30%	655.61	
2.2 ห้องบรรยาย							
200 ที่นั่ง							
- โถงพักคอย	-	34	1	21.00	-	21.00	การวิเคราะห์
- บริเวณทาง	-	200	1	128.00	-	128.00	การวิเคราะห์
- เวที	4	-	1	32.00	-	32.00	การวิเคราะห์
- ห้องฉาย	1	-	1	30.00	-	30.00	อ้างอิง 25
- ห้องพักวิทยากร	-	3-4	1	1.50ม ² ./คน	30	7.80	ARCH DATA P.199
- ห้องน้ำ, ส่วน							
ช. 2WC/2U./1LAV.	-	-	1	5.08	80	9.45	TIME SAVER Std.
ญ. 3WC/2LAV.	-	-	1	6.10	80	10.98	TIME SAVER Std.
รวมพื้นที่				239.23	30%	311.00	
2.3 ห้องสัมมนา							
บริเวณทาง	-	50	2	41.60	30	83.20	ARCH DATA P.134
- โถงพักคอย	-	17	1	0.64ม ² ./คน	-	10.08	อ้างอิง 24
รวมพื้นที่				94.00	30%	122.20	
รวมพื้นที่ส่วนบริการ						1,088.81	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	ร.ร. พื้นที่หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	ร.ร. รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
3. หน่วยงาน เผย แพร่วัฒนธรรม							
3.1 หอประชุมใหญ่							
- โถงพักคอย	-	67	1	0.64ม ² ./คน	-	42.88	การวิเคราะห์
- ห้องชายตัว	5	-	1	1.24ม ² ./คน	-	6.20	อ้างอิง 8
- บริเวณทาง	-	500	1	0.90ม ² ./คน	30	585.00	การวิเคราะห์
- เวทีแสดง	-	40	1	180.00	-	180.00	การวิเคราะห์
- ห้องฉายภาพยนตร์	2	-	1	30.00	-	30.00	อ้างอิง 25
- ห้องเก็บฉาก	-	-	1	90.00	-	90.00	TIME SAVER P.304
- ห้องผู้จัดการเวที	1	-	1	13.50	-	13.50	"-----"
- ห้องซ้อมการแสดง	-	80	1	67.50	-	67.50	"-----"
- ห้องแต่งตัว	-	80	1	61.20	-	61.20	"-----"
- ห้องให้นักแสดง	-	120	2	1.50ม ² ./คน	30	1234.00	ARCH DATA P'199
- ห้องเก็บของ	-	-	1	36.00	-	36.00	การวิเคราะห์
- ห้องให้นักแสดง	-	-	1	5.08	80	6.6	TIME SAVER Std.
ช. 2WC/2U./1LAV.	-	-	1	5.30	80	9.54	TIME SAVER Std.
ญ. 3WC/1LAV.	-	-	1	1.50/คน	30	11.70	ARCH DATA P.199
- ห้องพักเจ้าหน้าที่	6	-	1	12.96	80	23.5	TIME SAVER Std.
- ห้องน้ำดื่ม เช้าชม	-	-	1	10.96	80	20.00	TIME SAVER Std.
ช. 4WC/6U./4LAV.	-	-	1				
ญ. 6WC/4LAV.	-	-	1				
รวมพื้นที่				1,417.6	30%	1,843.00	
3.2 ฉากแสดงกลาง แจ้ง (ภายนอก)							
- ฉากโรง	-	-	1	0.64ม ² ./คน	-	53.00	การวิเคราะห์
- ควบคุม	-	-	1	30.00	-	30.00	การวิเคราะห์
- ห้องน้ำ	-	-	1	28.50	-	28.50	การวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
- อัดเงินถนนชม	-	500	-	0.375ม ² ./ที่นั่ง	-	187.50	การวิเคราะห์
- เวทีการแสดง	-	1	1	180.00	-	180.00	การวิเคราะห์
- เตรียมการแสดง	-		1			40.00	ARCH DATA
รวมพื้นที่						530.50	p.199
3.3 ส่วนนิทรรศการ							
- โถงกลาง	-	-	1	60.00	-	60.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการถาวร I	-	-	1	1,146.80	-	1,146.80	การวิเคราะห์
- นิทรรศการชั่วคราว	-	-	1	345.00	-	345.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการภายนอก	-	-	1	745.00	-	745.00	การวิเคราะห์
- ห้องบรรยายสรุป	-	-	1	62.20	-	62.20	การวิเคราะห์
- ส่วนคลังนิทรรศการ	-	-	1	360.00	-	360.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่						2,718.20	
รวมส่วนที่เผยแพร่						5,091.70	
4. หน่วยงานบริการ							
สาธารณะ							
4.1 โถงทางเข้า							
- โถงกลาง	-	200	1	0.64ม ² ./คน	-	128	การวิเคราะห์
- ส่วนติดต่อสอบถาม	1	-	1	1.86	-	1.86	อ้างอิง 7
- ชายตัว	2	-	2	1.24	-	1.24	อ้างอิง 8
- ร้านสินค้าในเมือง	-	-	5	10.00	-	50.00	ประมาณการ
- ทรศัทพ์	-	1,200	5	0.675	-	3.37	อ้างอิง 11
- น้ำดื่ม	-	1,250	4	0.40	-	1.60	อ้างอิง 10
- รักษาความปลอดภัย	3	-	1	1.24	-	3.72	อ้างอิง 10
- บอร์ดประชาสัมพันธ์	-	-	3	2.88	-	8.64	อ้างอิง
- ห้องน้ำ, ส้วม							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้ (คน)		จำนวน (หน่วย)	พื้นที่ หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	พื้นที่ รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
- ออสมงานทนงชม	-	500	-	0.375 ^{ม²} ./ที่นั่ง	-	187.50	การวิเคราะห์
- เวทีการแสดง	-	1	1	180.00	-	180.00	การวิเคราะห์
- เตรียมการแสดง	-		1			40.00	ARCH DATA
รวมพื้นที่						530.50	p.199
3.3 ส่วนนิทรรศการ							
- โถงกลาง	-	-	1	60.00	-	60.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการถาวร	-	-	1	1,146.80	-	1,146.80	การวิเคราะห์
- นิทรรศการชั่วคราว	-	-	1	345.00	-	345.00	การวิเคราะห์
- นิทรรศการภายนอก	-	-	1	745.00	-	745.00	การวิเคราะห์
- ห้องบรรยายสรุป	-	-	1	62.20	-	62.20	การวิเคราะห์
- ส่วนคลังนิทรรศการ	-	-	1	360.00	-	360.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่						2,718.20	
รวมส่วนที่เผยแพร่						5,091.70	
4. หน่วยงานบริการ สาธารณะ							
4.1 โถงทางเข้า							
- โถงกลาง	-	200	1	0.64 ^{ม²} ./คน	-	128	การวิเคราะห์
- ส่วนติดต่อสอบถาม	1	-	1	1.86	-	1.86	อ้างอิง 7
- ชายตัว	2	-	2	1.24	-	1.24	อ้างอิง 8
- ร้านสินค้าพื้นเมือง	-	-	5	10.00	-	50.00	ประมาณการ
- โทรทัศน์	-	1,200	5	0.675	-	3.37	อ้างอิง 11
- น้ำดื่ม	-	1,250	4	0.40	-	1.60	อ้างอิง 10
- รักษาความปลอดภัย	3	-	1	1.24	-	3.72	อ้างอิง 10
- บอร์ดประชาสัมพันธ์	-	-	3	2.88	-	8.64	อ้างอิง
- ห้องน้ำ, ส้วม							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ซื้อ(คน)		จำนวน (หน่วย)	มูลค่า หน่วย (ตร.ม.)	ทาง เดิน %	รวมหน่วย (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จนท.	ทั่วไป					
ช. 6WC/6U./5LAV.-	-	-	1	16.84	80	30.31	TIME SAVER Std.
ณ. 7WC/5LAV.	-	-	1	14.50	80	26.10	TIME SAVER Std.
รวมหน่วย				-	-	710.48	
4.2 ร้านอาหาร							
-บริเวณทานอาหาร	-	192	1	216.00	-	216.00	การวิเคราะห์
-ส่วนครัว	-	-	1	25% ทานอาหาร		54.00	การวิเคราะห์
-ส่วนเตรียมอาหาร	-	-	1	8.00	-	8.00	การวิเคราะห์
-ส่วนประกอบอาหาร	-	-	1	45.90	-	45.90	การวิเคราะห์
-บริการครัว	-	-	1	21.60	-	21.60	การวิเคราะห์
-บริการเครื่องดื่ม	-	-	1	10.80	-	21.60	การวิเคราะห์
-ห้องน้ำ, ส้วม							
ช. 6WC/6U./5LAV.-	-	-	1	16.30	-	25.00	TIME SAVER Std.
ณ. 6WC/4LAV.	-	-	1	13.80	80	22.00	TIME SAVER Std.
รวมหน่วย				-	-	414.10	
4.3 ท่อรถ							
-รถจักรยานยนต์	-	150	75	1.32	-	85	การวิเคราะห์
-รถบัสเช่าชม	-	200	6	60.00	-	360	การวิเคราะห์
-รถส่วนตัวเช่าชม	-	-	150	15.00	-	2,250.00	การวิเคราะห์
-รถเจ้าหน้าที่	13	-	13	15.00	-	195.00	การวิเคราะห์
-รถของศูนย์	2	-	3	60.00	-	180.00	การวิเคราะห์
-รถบริการศูนย์	4	-	4	24.00	-	96.00	การวิเคราะห์
-รถบริการ	-	-	2	24.00	-	48.00	การวิเคราะห์
รวมหน่วย				3,214.00	70%	5,463.80	
รวมหน่วยส่วนบริการ สาธารณะ						6,587.90	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิเคราะห์

รวมพื้นที่โครงการ		
- พื้นที่โครงการ	14,548.96	ตร.ม.
- ที่ว่างตามกฎหมาย 30%	= 4,364.68	ตร.ม.
รวมพื้นที่ทงโครงการ	= 18,913.64	ตร.ม.
	= 11.82	ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

4.5.4 วิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

4.5.4.1 รายละเอียดกิจกรรมภายในองค์ประกอบ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ชี้	กิจกรรม
1. ส่วนบริหาร	งานบริหาร		
1.1 ฝ่ายบริหาร ทั่วไป	-ห้องผู้อำนวยการ	-ผู้อำนวยการ	เป็นห้องทำงานของผู้อำนวยการ โดยมีส่วนรับแขก และห้องน้ำเป็นส่วนตัว นอกเหนือจากบริเวณที่ทำงานแล้ว
	-ห้องรองผู้อำนวยการ	-รองผู้อำนวยการ	เป็นห้องทำงานส่วนตัวของตำแหน่ง มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์ทั้งทางด้านการบริหาร และการบริการต่าง ๆ
	-ส่วนราชการ เลขานุการ	-เจ้าหน้าที่ เลขานุการ	บริหารจัดการไว้ใกล้กับห้องผู้อำนวยการ เพื่อสะดวกในการติดต่อและส่งงาน
	-พักคอย	-ผู้มาติดต่อ	เป็นโถงพักคอยย่อยๆ สำหรับการติดต่อสอบถาม โดยมีบริเวณที่พักคอย เตรียมไว้ให้
	-ห้องประชุม	-ผู้อำนวยการ เลขานุการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้า ฝ่ายงาน 4 คน	ใช้สำหรับประชุมคณะกรรมการบริหารของสมาคม เฉพาะในส่วนงานบริหารงานโครงการ เท่านั้น (ประมาณ 10-15 คน)
	-ห้องเก็บของ	-	เก็บอุปกรณ์สำหรับการประชุม
	-ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	-เจ้าหน้าที่ บริหารไม่เกิน 4 คน	เป็นห้อง เฉพาะของส่วนงานบริหาร เท่านั้น
	ประชาชน	-ผู้มาติดต่องาน	บริหารจัดการไว้ใกล้บริเวณโถงพักคอย
	งานธุรการ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้จัด	กิจกรรม
1.3 ฝ่ายกิจกรรม	-	-	ให้ศึกษาจากกิจกรรมการปฏิบัติ
1.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์	-	-	งานของบุคลากร
2. ส่วนบริการทางวิชาการ			
2.1 ห้องสมุด	-โรงทางเข้า () -บริเวณอ่านหนังสือ -ห้อง เกษหนังสือสารองและซ่อมแซม -ห้องอ่าน -ห้องโสตทัศนศึกษา -ห้องทำงานบรรณารักษ์	-เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ -เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ -เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ -เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ -เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ -บรรณารักษ์	เป็นบริเวณส่วนทางเข้าด้านหน้าก่อนที่จะผ่านเข้าไปสู่ส่วนต่างๆ ภายในส่วนโรงทางเข้านี้ประกอบด้วย -ทริบผากของ (ควบคุมการเข้าออก) -บริเวณภายในเอกสาร -เคาน์เตอร์บริการ (ประชาสัมพันธ์) -ตบทรายการ -บริการนำชม จัดให้เป็นส่วนบริการตามแต่ประเภทหนังสือ เช่น ทั่วไป อ้างอิง เป็นส่วน เกษหนังสือทบรรมมาใหม่และทำไปแล้ว นอกจากนั้นยังมีส่วนซ่อมแซมหนังสืออีกด้วย เป็นส่วนห้องบริการที่เพิ่มเติมของศูนย์ ใช้ห้องควบคุมส่วนโสตฯ และห้องเก็บอุปกรณ์ มีส่วนบริเวณและบริการสิ่งเขียน เป็นห้องทำงานส่วนตัวของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
2.2 ห้องบรรยาย (ห้องบรรยายรวม)	- ห้องทำงาน - ห้องสำนักงาน - ห้องเจ้าหน้าที่ (ธุรการ ห้องสมุด) - ห้องน้ำ	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- บริเวรทำงาน - บริเวรรับแขก - บริเวรเก็บเอกสาร หนังสือ - ห้องน้ำ
	- ห้องทำงาน - ห้องสำนักงาน - ห้องเจ้าหน้าที่ (ธุรการ ห้องสมุด) - ห้องน้ำ	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- บริเวรทำงาน - บริเวรรับแขก - บริเวรเก็บเอกสาร หนังสือ - ห้องน้ำ
	- ห้องทำงาน - ห้องสำนักงาน - ห้องเจ้าหน้าที่ (ธุรการ ห้องสมุด) - ห้องน้ำ	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- บริเวรทำงาน - บริเวรรับแขก - บริเวรเก็บเอกสาร หนังสือ - ห้องน้ำ
	- ห้องทำงาน - ห้องสำนักงาน - ห้องเจ้าหน้าที่ (ธุรการ ห้องสมุด) - ห้องน้ำ	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- บริเวรทำงาน - บริเวรรับแขก - บริเวรเก็บเอกสาร หนังสือ - ห้องน้ำ
	- ห้องทำงาน - ห้องสำนักงาน - ห้องเจ้าหน้าที่ (ธุรการ ห้องสมุด) - ห้องน้ำ	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	- บริเวรทำงาน - บริเวรรับแขก - บริเวรเก็บเอกสาร หนังสือ - ห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ชี้	กิจกรรม
	-ห้องพักวิทยากร -ห้องน้ำ -ผู้ให้บริการ -ห้อง เก็บของ	-วิทยากร -วิทยากร เจ้า -เจ้าหน้าที่	บรรยาย เป็นส่วนสำหรับการ เตรียมตัวก่อน ขึ้นการบรรยาย และภายหลัง จากลงการบรรยาย จัดไว้ในส่วนพักวิทยากร (อยู่หลัง หน้าก เวท) จัดไว้ในส่วนโถงทาง เข้าและ บริการในส่วนหลังบรรยาย เป็นส่วนในการ เก็บอุปกรณ์สื่อ ทัศน์อุปกรณ์ใช้ในการบรรยาย
หมายเหตุ	ห้องบรรยายแบ่ง เป็น 2 ห้อง คือ ห้องบรรยายรวม และห้องสัมมนา		
3. ส่วนเผยแพร่ งานทางวัฒนธรรม			
3.1 โรงละคร (หอประชุมใหญ่)	-โถงทาง เข้า -ห้องนำสาธารณะ -ส่วนนั่งชม -เวทีแสดง -ส่วนเตรียมตัว นักแสดง -ห้องพนักแสดง -ห้องแต่งตัว ชาย-หญิง -ห้องน้ำ	-ผู้ให้บริการ ชม -ผู้เข้าชม -ผู้เข้าชม -ผู้แสดง เจ้า หน้าก อื่น ๆ -ผู้แสดง -ผู้แสดง (ชาย-หญิง) -เจ้าหน้าที่	เป็นบริเวณส่วนทาง เข้าใหญ่ด้าน หน้าจะมีการจัดบริเวณสำหรับพัก คอย (นั่ง ยืน) และมีการจัดห้อง นำสาธารณะไว้บางส่วน จัดไว้ เป็น 2 ส่วน คือ อยู่ภายใน ตัวหอประชุม และบริเวณโถงพัก คอย แบ่ง เป็นห้องน้ำชาย-หญิง จัดไว้ เป็นสัดส่วน จำนวน 400 ที่นั่ง ใช้แสดงดนตรี และกิจกรรมละคร จัด เป็นองค์ประกอบ 3 ส่วนรวม กัน โดยอาจจัด เป็นห้องใหญ่ ๆ แล้วแบ่งสัดส่วนภายในด้วยผนังที่ ทึบถาวรตายตัว จัดแบ่ง เป็นสัดส่วนระหว่างศิลปิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
3.2 ลานแสดง กลางแจ้ง	-ห้อง เก็บของ -ห้องควบคุมการ แสดง - -ลานแสดง -ห้องควบคุม การแสดง -ห้อง เก็บของ	-ผู้แสดง -เจ้าหน้าที่ -เจ้าหน้าที่ เสียง -ผู้ให้บริการ -ศิลปิน -เจ้าหน้าที่ -เจ้าหน้าที่ -เจ้าหน้าที่	เจ้าหน้าที่ ใช้เก็บอุปกรณ์สำหรับการเตรียม วัตถุ การแสดง ใช้ เป็นห้องควบคุมใน เรื่อง แสง สี เสียง และยัง เป็นส่วน เก็บอุปกรณ์ เฉพาะที่สำคัญ ๆ อีกด้วย จัดไว้ เป็นส่วน เตรียมตัว เข้าชม การแสดง ประกอบด้วยส่วนทงงชม ลาน จัด เป็นส่วนหลัง เวที หรือหลัง ลานการแสดง ในส่วนนี้จะแบ่ง เป็นส่วนการ เตรียมตัวของศิลปิน และส่วนของการ เตรียมอุปกรณ์ เป็นส่วนคอยควบคุมระบบในการ แสดง อยู่บนลานการแสดงส่วนใด ส่วนหนึ่ง ใช้ เก็บอุปกรณ์ของส่วนที่ใช้ เฉพาะ ลานแสดงกลางแจ้ง
3.3 ห้องแสดง นิทรรศการถาวร	-โรงทาง เข้า -บริเวณจัด นิทรรศการ -ห้องบรรยาย	-ผู้ให้บริการ -ผู้ให้บริการ -ผู้ให้บริการ	จัด เป็นโรงแสดงงานแบบถาวร จัด เป็น เรือนห้องโรง ประกอบด้วย องค์ประกอบ ดังนี้ คือ -ชายตัว -ชาย เครื่องดื่ม -ห้องน้ำสาธารณะ จัด เป็นนิทรรศการแบบห้องต่อห้อง กล่าวคือ มีการจัดแสดงส่วน นิทรรศการในแต่ละหมวดไว้ในแต่ ละห้อง จัด เป็นห้องบรรยาย 2 แบบ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
	สรุป		-ห้องบรรยายรวม 200 ^{ที่นั่ง} -ห้องสัมมนา 2 ห้อง ^{ละ} 50 ^{ที่นั่ง} ภายในห้องจัด เป็นห้องโถง ห้องฉาย และส่วนเก็บอุปกรณ์ ^{ใช้สำหรับ} การบรรยายภายในส่วนนิทรรศการ
3.4 ห้องแสดงนิทรรศการชั่วคราว	-ส่วนแสดงกลาง -โถงทางเข้า -บริเวณชายตัว -บริเวณจุดนิทรรศการ -ห้องน้ำ	-ผู้ใช้บริการ -ผู้ใช้บริการ -ผู้ใช้บริการ -ผู้ใช้บริการ -ผู้ใช้บริการ	จัด เป็นส่วนหย่อมอยู่ติดกับโถงทางแจ้งและสามิต ^{เข้าใหญ่} จัดรวมกันกับส่วนงานถาวร ใช้รวมกับส่วนงานถาวร และ เอกสาร ^{จัด} เป็นโถงใหญ่ก่อน ^{เข้าชม} นิทรรศการชั่วคราว จัด เป็นห้องน้ำชาย-หญิง ^{อยู่ภายใน} บริเวณโถงทางเข้า
4. ส่วนบริการสาธารณะ			
4.1 ส่วนจอดรถ	-จอดรถสาธารณะ -จอดรถบริการ	-ผู้ใช้บริการ -เจ้าหน้าที่	จัดแบ่งไว้ เป็น 2 จุด (ส่วนใหญ่ ^{อยู่บริเวณ} ด้านหน้าโครงการ) คือ -ที่จอดรถบัสคันย 6 ^{ที่} -ที่จอดรถจักรยานยนต์ 14 ^{ที่} -ที่จอดรถส่วนบุคคล 48 ^{ที่} จัดแบ่งไว้ เป็น 4 จุด (ส่วนใหญ่ ^{อยู่โดยรอบ} โครงการ) คือ -ที่จอดรถบัสคันย 3 ^{ที่} -ที่จอดรถบัสแสดง 3 ^{ที่} -ที่จอดรถเจ้าหน้าที่ 13 ^{ที่} -ที่จอดรถพนักงาน 2 ^{ที่}

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
4.2 โครงการเข้า ใหญ่	- จอดรถรับจ้าง - ติดต่อสอบถาม - ชายตัว - โรงบริการ - ห้องน้ำ - รักษาความปลอดภัย	- ประชาชนทั่วไป - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - ผู้ใช้บริการ - ผู้ให้บริการ - เจ้าหน้าที่	จัดให้ร่วมกันใช้กับส่วนจอดรถสาธารณะ เป็นส่วนประชาสัมพันธ์ย่อย ๆ และทำหน้าที่ช่วยตัวเองในตัว จัดรวมกับส่วนติดต่อสอบถาม เป็นโรงงานขนาดใหญ่ มีส่วนบริการอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น - โทรศัพท์ นวัตกรรม - บอร์ดโฆษณา - ห้องน้ำ จัดแยกเป็นห้องน้ำชาย-หญิง จัดไว้เป็นอาคารยามต่างหาก
4.3 ร้านอาหาร	- ครีว - ส่วนบริการของครีว - ส่วนชายและ บริการ	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	จัดเป็นร้านอาหารแบบมีส่วนของห้องครีวต่างหาก ในส่วนประกอบด้วย - ส่วนประกอบอาหาร - ส่วนเตรียมอาหาร เป็นส่วนประกอบของครีวในเชิงการบริการ ได้แก่ - ทรบอาหาร - ทเก็บอาหาร - บริเวณล้างภาชนะ ในส่วนครีวและส่วนบริการครีวนี้ ออกแบบให้รวมกันเป็นห้อง ๆ เดียว แต่แยกกิจกรรมให้เป็นหมวดหมู่ ประกอบด้วยส่วนทวางอาหารและอุปกรณ์ และยังมีชำระเงิน โดยจัดเป็นล็อคแบบเคาน์เตอร์ (จ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย (ส่วนประกอบ)	ผู้ใช้	กิจกรรม
1.2 ฝ่ายวิชาการ และวางแผน	- ห้อง เครื่อง - ห้อง น้ำ	- เจ้าหน้าที่ เทคนิค - เจ้าหน้าที่	ทาง (เข้าโครงการ) จัดแบ่ง เป็นห้อง เครื่องกำลังไฟ และห้อง เครื่องปรับอากาศ จัดไว้ เป็นห้อง น้ำรวม เฉพาะ เจ้า หน้าที่
1.3 ฝ่ายกิจกรรม	-	-	กิจกรรมการใช้คล้ายคลึงกับส่วน งานบริหาร ห้องที่แตกต่างออกไป
1.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์	-	-	ให้ศึกษาจากกิจกรรมการปฏิบัติ งานของบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.4.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. จอดรถผู้เข้าชม (รถส่วนบุคคล)		3	2	1	1	1	2
2. จอดรถจักรยานยนต์	€	€	1	1	1	1	1
3. จอดรถบัสผู้เข้าชม	€	€	€	1	2	1	1
4. จอดรถเจ้าหน้าที่ (รถส่วนบุคคล)	€	€	€		2	1	1
5. จอดรถบริการศูนย์	€	€	€	€	€	1	1
6. จอดรถบัสนักท่องเที่ยว	€	€	€	€	€		1
7. จอดรถรับจ้าง (รถสามล้อ)	€	€	€	€	€	€	€

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานิลลธิ ครุ.ฉ.ด. 310/08

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

องค์ประกอบหลัก	1	2	3	4	5	6	7
1. บริหารและเทคนิค		4	2	4	2	2	2
2. ห้องสมุด ห้องบรรยาย	๕		1	2	2	2	1
3. ห้องประชุม สภาขบวนการกลางแจ้ง	๕			2	3	2	2
4. นิทรรศการ	๕	๕	๕		2	2	2
5. โถงทางเข้า	๕	๕	๕	๕		2	3
6. ร้านอาหาร	๕	๕	๕	๕	๕		1
7. จอดรถ	๕	๕	๕	๕	๕	๕	

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุวัตร คร. ๕๓.310108

ห้องสมุด

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. ห้องบรรณารักษ์		3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2. ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์	●	●	3	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3. ห้องซ่อมแซมอุปกรณ์	●	●	●	1	3	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
4. โถงกลาง	●	●	●	●	2	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1
5. เคาน์เตอร์บริการ	●	●	●	●	4	3	3	3	3	2	1	1	2	1	2
6. ส่วนรับฝากของ	●	●	●	●	●	●	2	1	1	1	1	1	1	1	1
7. ส่วนถ่ายเอกสาร	●	●	●	●	●	●	●	1	1	1	1	1	1	1	2
8. ตู้บัตรรายการ	●	●	●	●	●	●	●	●	3	2	1	1	1	1	1
9. บริเวณอ่านหนังสือ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	1	1	1	1	2
10. ชั้นเก็บหนังสือ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	1	2	1
11. ส่วนผลิตทัศนูปกรณ์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	4	2	4
12. ห้องไมโครฟิล์ม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	3	1
13. ห้องเก็บของ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	1
14. ห้องควบคุมวิดีโอ ฯ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2
15. ห้องน้ำ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ คร. ๑๑. 31010๕

ไม่ว่ากรณีใด ๆ ขอสงวนสิทธิ์ในลิขสิทธิ์ โดย นายนิคม บุญญานันท์ คร. ๑๑. 31010๕

ส่วนนิทรรศการ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. โถงนิทรรศการ		1	2	2	2	1	2
2. ส่วนนิทรรศการถาวร	×	×	3	2	4	2	1
3. ส่วนนิทรรศการชั่วคราว	×	×	×	2	2	1	2
4. ส่วนนิทรรศการกลางแจ้งและสาธิต	×	×	×		1	2	2
5. ห้องบรรยายลุ่ม	×	×	×	×		1	2
6. ห้องคลังนิทรรศการ	×	×	×	×	×		1
7. ห้องน้ำดื่ม	×	×	×	×	×	×	

โรงอาหาร

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. บริเวณงานอาหาร		2	2	1	1	2	2
2. ส่วนครัว	×	×	3	3	4	1	2
3. ส่วนเตรียมอาหาร (จำหน่าย)	×	×	×	1	2	2	1
4. ส่วนประกอบอาหาร	×	×	×		2	1	2
5. ส่วนบริการครัว	×	×	×	×		1	2
6. บริการเครื่องดื่ม	×	×	×	×	×		1
7. ห้องน้ำดื่ม	×	×	×	×	×	×	

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาบุลลิตี ครุ.๖๓.310108
 ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางได้

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		4	2	3	2	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2. ห้องทำงานเจ้าหน้าที่			2	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3. ห้องเก็บของ				1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
4. บริเวณเก็บเอกสาร					1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5. ห้องนำเจ้าหน้าที่						2	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6. โถงพักคอย							2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
7. ห้องหัวหน้างาน								1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
8. ห้องพักเจ้าหน้าที่									3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
9. ห้องปฏิบัติการรักษา										3	3	1	1	1	1	1	1	1	2	1
10. คลังวัสดุ											1	1	1	1	2	2	1	2	1	1
11. ห้องจัดพิมพ์																				
12. ห้องปฏิบัติงานหุ่นจำลอง																				
13. ห้องปฏิบัติการดิจิทัล																				
14. ห้องปฏิบัติการดิจิทัล																				
15. ห้องถ่ายภาพ																				
16. ห้องเก็บของ																				
17. ห้องเครื่อง																				
18. ห้องนำเจ้าหน้าที่																				
19. ห้องปฏิบัติการโสต																				
20. ห้องปฏิบัติการใหม่																				

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยาลัยวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ คร. ๑๓. 310108
 ไม่สามารถเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศูนย์ฯ

โครงการเข้าใหญ่

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. โถงรวม		3	2	2	2	2	3	2	2
2. ล้วนติดคือ-ลอบถาย	€	€	3	2	2	2	1	2	1
3. ล้วนชายตัว	€	€	€	2	1	1	1	2	1
4. ร้านสินค้าพื้นเมือง	€	€	€	€	1	2	1	1	1
5. ล้วนโทรทัศน์	€	€	€	€	1	1	2	1	1
6. ล้วนน้ำดื่ม	€	€	€	€	€	€	1	2	1
7. ล้วนรักษาความปลอดภัย	€	€	€	€	€	€	€	1	1
8. บอร์ดประชาสัมพันธ์	€	€	€	€	€	€	€	€	1
9. ห้องน้ำสาธารณะ	€	€	€	€	€	€	€	€	€

ห้องอบรม ล้มมนา

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. โถง		2	1	1	1	2	2	1	1
2. บริเวณที่นั่ง	€	€	3	1	1	2	1	1	1
3. เวกี	€	€	€	3	2	1	1	1	1
4. ห้องฉายฯ, อุปกรณ์โสตฯ	€	€	€	€	1	1	1	1	1
5. ห้องพักวิทยากร	€	€	€	€	€	2	2	1	1
6. ห้องน้ำสาธารณะ	€	€	€	€	€	€	2	2	1
7. โถงห้องล้มมนา	€	€	€	€	€	€	€	2	2
8. บริเวณที่นั่งชม	€	€	€	€	€	€	€	€	1
9. ห้องน้ำสาธารณะ	€	€	€	€	€	€	€	€	€

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ยินยอมระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม ต. บุญญาภิสิทธิ์ ครุ.ฉก. 310108

ส่วนบริหาร

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ห้องผู้อำนวยการ		4	4	3	2	1	2	1
2. ห้องรองผู้อำนวยการ	๕		3	2	2	3	2	1
3. ส่วนเลขานุการ	๕	๕		2	2	3	2	1
4. ห้องประชุม	๕	๕	๕		2	1	2	1
5. ส่วนเตรียมอาหาร	๕	๕	๕	๕		1	2	2
6. ห้องเก็บของ	๕	๕	๕	๕	๕		3	1
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	2
8. โถงพักคอย	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	

ส่วนธุรการ

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		4	3	1	2	1	2	2
2. ห้องรองหัวหน้าฝ่าย	๕		4	1	2	2	2	2
3. ส่วนงานเจ้าหน้าที่	๕	๕		3	2	3	2	3
4. ห้องพยาบาล	๕	๕	๕		2	2	3	2
5. ส่วนเตรียมอาหาร	๕	๕	๕	๕		1	1	2
6. ห้องเก็บของ	๕	๕	๕	๕	๕		2	2
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	2
8. โถงพักคอย	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ สงวนลิขสิทธิ์ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาลิขิตี คร.๘๓.310108

ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม กรุณาแจ้งให้ทราบล่วงหน้าทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หอประชุม

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. โถงพักคอย		3	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1		2	3	1	1	1
2. ห้องขยายตัว			2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
3. บริเวณที่นั่งชม				2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
4. ส่วนเวที					3	1	3	2	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
5. ห้องฉายฯ, อุปกรณ์โสตฯ						4	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
6. ห้องเก็บฉาก							2	3	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2
7. ห้องผู้จัดการเวที								2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1
8. ห้องข้อมูลการแสดง									2	2	1	1	2	1	1	1	2	3
9. ห้องแต่งตัว										3	2	1	2	1	1	1	2	3
10. ห้องพนักนักแสดง											1	1	3	1	1	1	2	2
11. ห้องเก็บของ												2	1	1	1	1	1	2
12. ห้องพักเจ้าหน้าที่													2	1	1	1	1	1
13. ห้องนำนักแสดง														2	1	1	1	2
14. ห้องนำสาธารณชน															2	2	1	2
15. ส่วนลานโสัง																2	1	1
16. ส่วนอำนวยการ																	2	2
17. ส่วนเวทีการแสดง																		
18. ส่วนเตรียมการแสดง																		3

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
 วิทยาลัยศิลปวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานันท์ที่ จร.ฉก. 310108
 ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		4	1	2	2	2	1	2	1
2. ห้องทำงานเจ้าหน้าที่	๑		2	3	3	3	2	2	2
3. บริเวณเก็บเอกสาร	๑	๑		3	1	1	1	1	1
4. ห้องพิมพ์เอกสาร	๑	๑	๑		1	1	1	1	1
5. ห้องปฏิบัติงานศิลป์, ช่างภาพ	๑	๑	๑	๑		3	2	2	2
6. ห้องโสตทัศนอุปกรณ์	๑	๑	๑	๑	๑		2	1	1
7. ห้องเก็บของ	๑	๑	๑	๑	๑	๑		1	2
8. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑		2
9. โถงพักคอย	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑

ฝ่ายอาคารสถานที่

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		3	3	2	2	3	3	2
2. ห้องพักเจ้าหน้าที่	๑		3	2	2	2	3	2
3. ห้องพัก พนง. รักษาความปลอดภัย	๑	๑	๑	2	2	3	2	2
4. ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย	๑	๑	๑		2	1	2	1
5. ห้องเก็บของ	๑	๑	๑	๑		2	1	2
6. ห้องควบคุมระบบ	๑	๑	๑	๑	๑		2	1
7. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๑		2
8. โถงพักคอย	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

ไม่ว่าการณีโดย วิทยาลัยนพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคมอง บุญญานนิตถ์ คร. ๑๓. 310108

ฝ่ายวิชาการและวางแผน

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
องค์ประกอบ										
1. ห้องหัวหน้าฝ่าย		4	3	2	2	2	1	3	2	2
2. ห้องทำงานเจ้าหน้าที่			2	2	2	3	2	2	2	2
3. ห้องประชุม				1	1	2	1	2	2	1
4. บริเวณเก็บเอกสาร					1	2	3	2	1	1
5. ส่วนติดต่อสอบถาม						2	1	1	2	2
6. ห้องจัดพิมพ์เอกสาร							2	1	1	1
7. บริเวณเก็บเอกสาร								2	1	1
8. ห้องเก็บของ									1	2
9. ห้องนำเจ้าหน้าที่										2
10. โถงพักคอย										

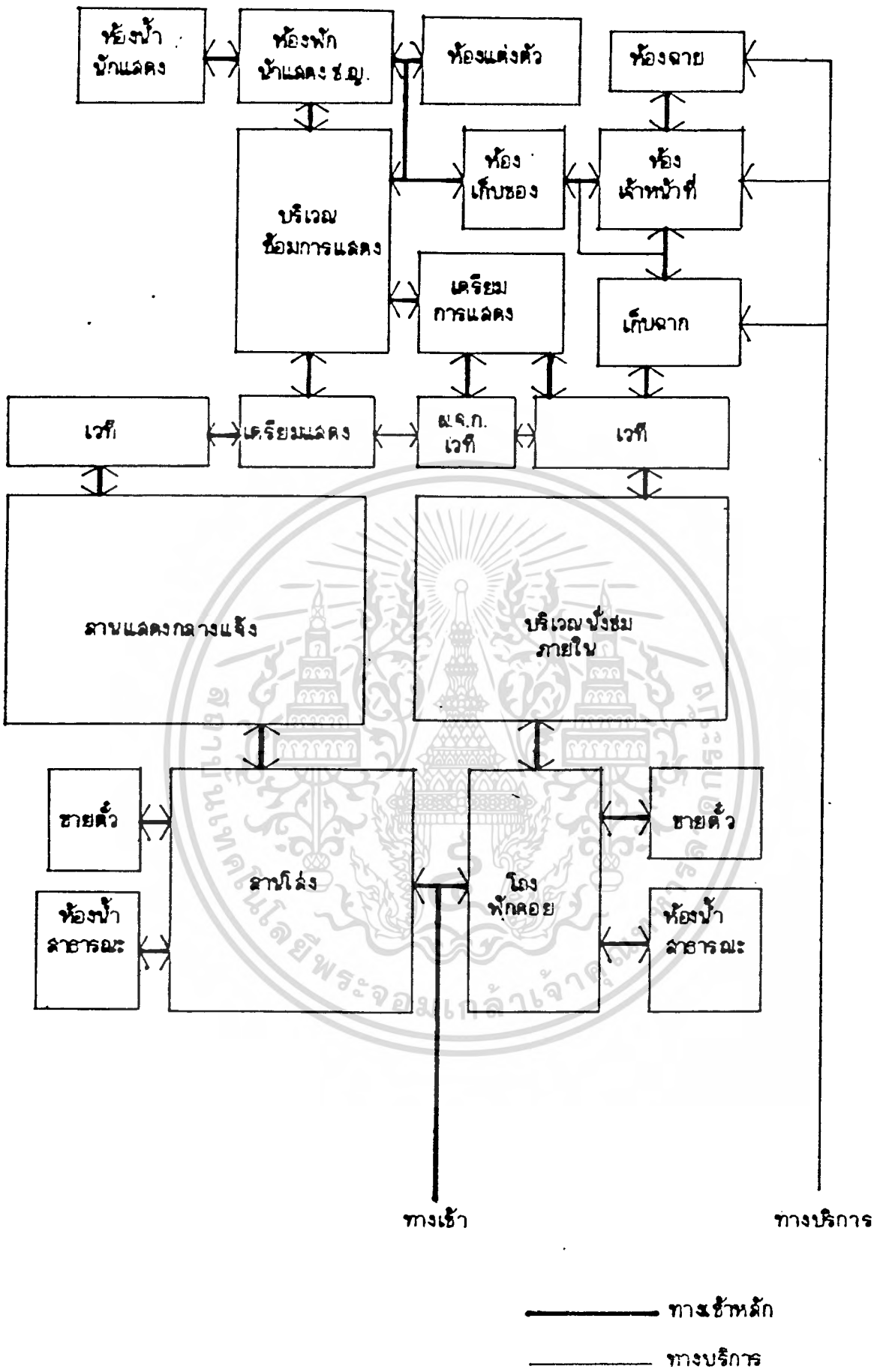
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวัฒน์ ครุ.ฉด. 310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

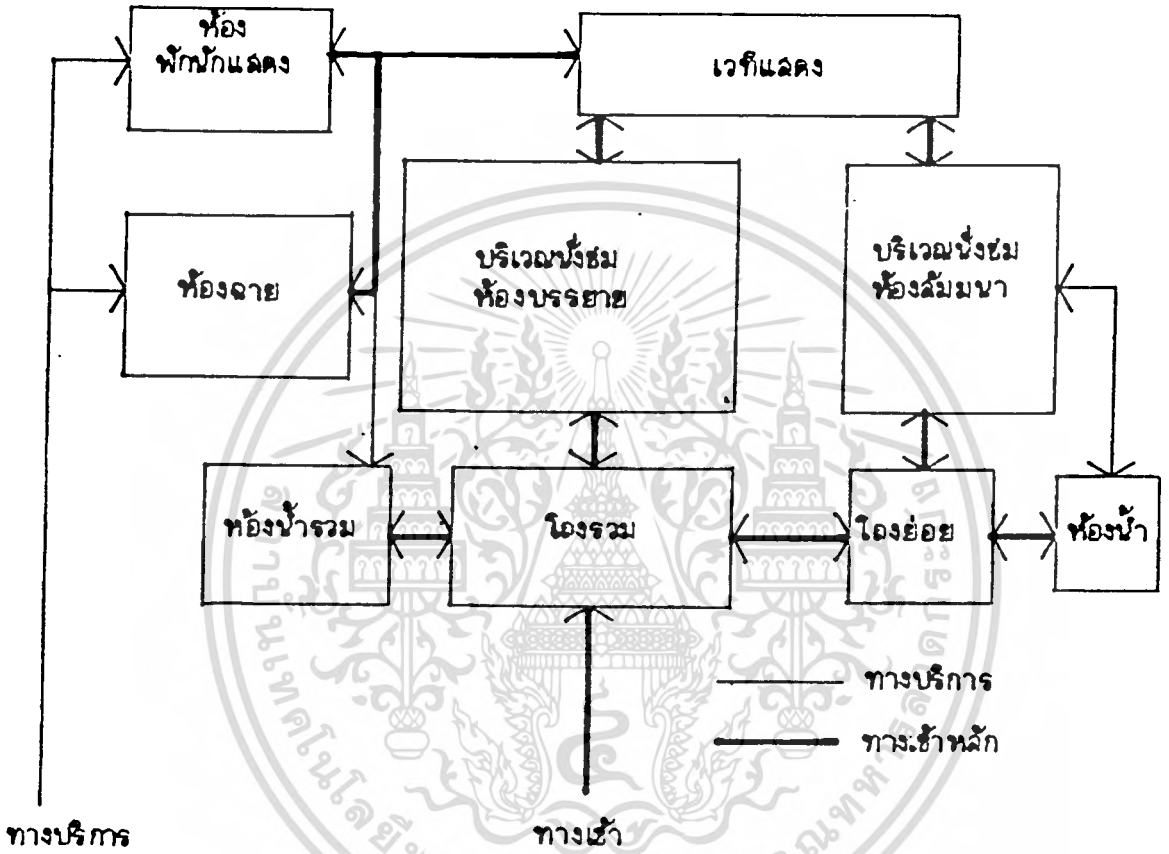
ไม่ทำการใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นที่ขออนุญาต โดย นายนิคม บุญญาวัฒน์ ครุ.ฉด. 310108

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ วิทยาลัยพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดย นายนิคม บุญญานุวัตร อ.คร. ล.ด. 310108 จังหวัดปทุมธานี

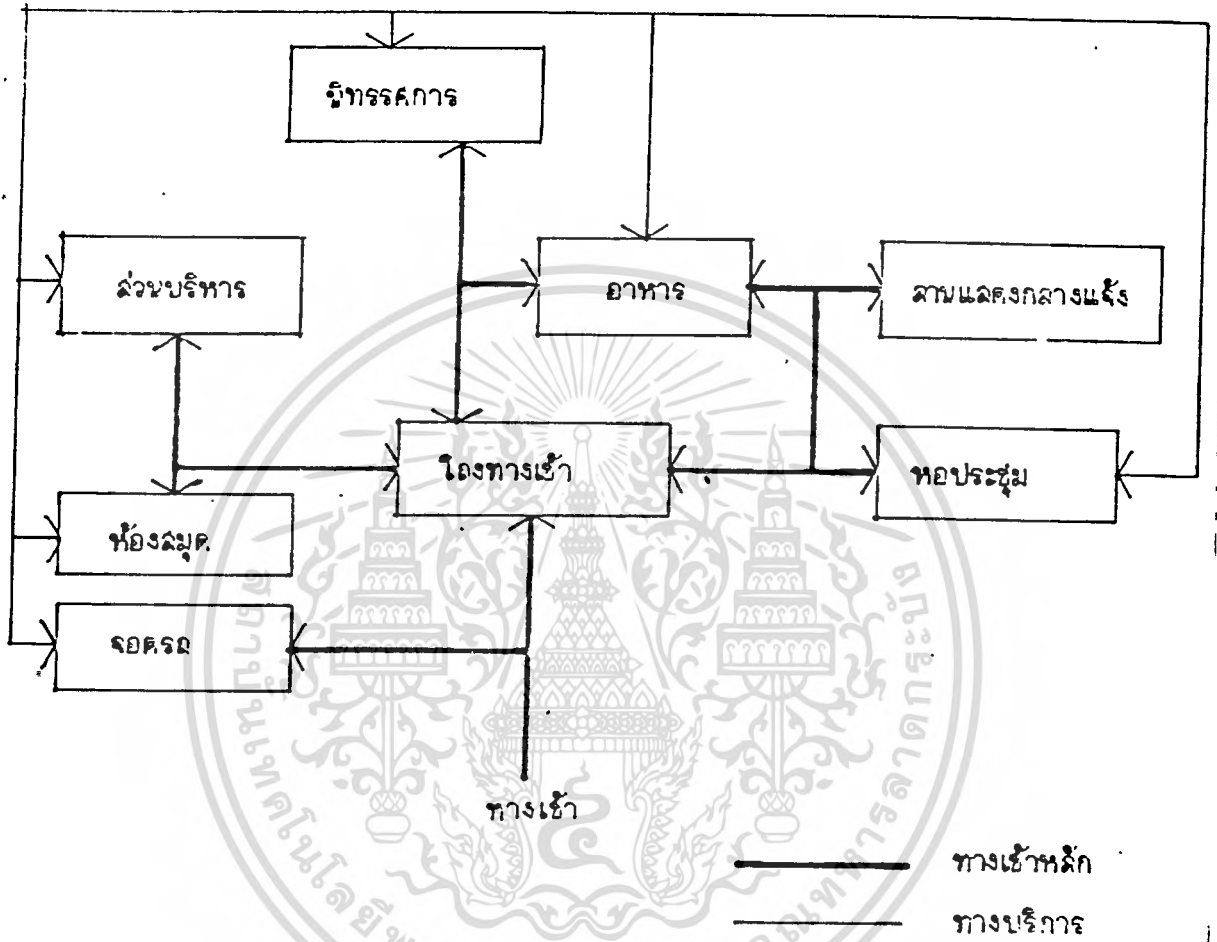

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ โดย นายนิคม บุญญานุวัตร อ.ครุ. ๓๑.๓๑๐๑๐๘

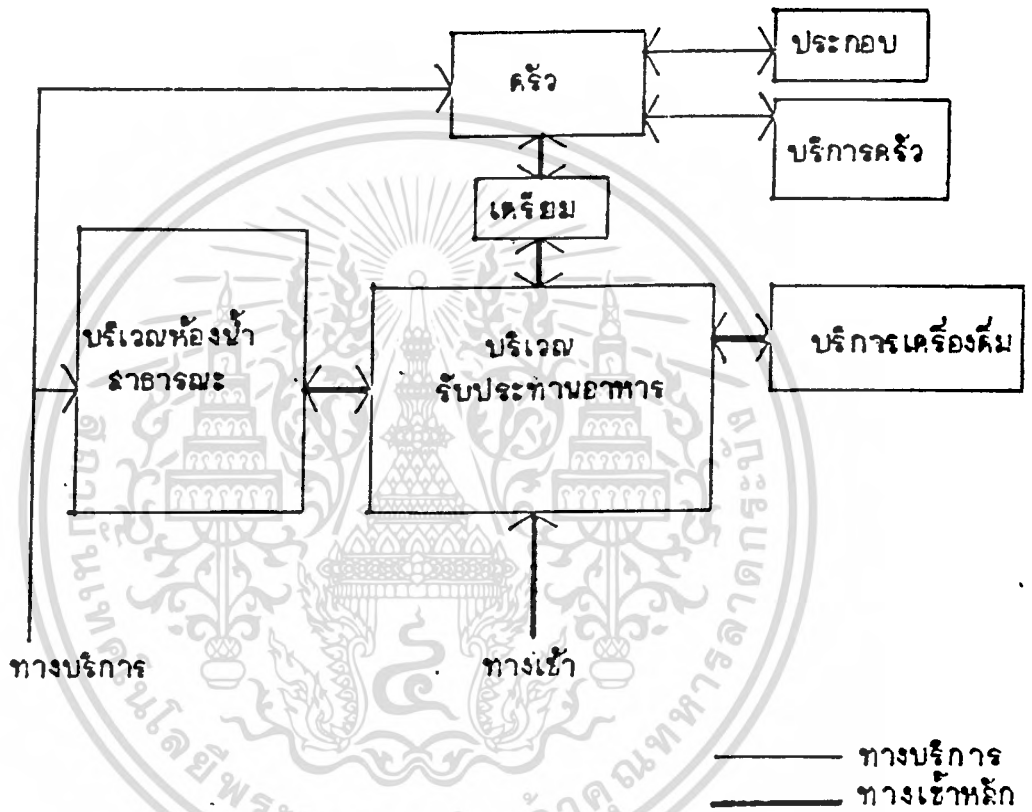
องค์ประกอบหลัก

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญบุญฤทธิ์ ครุ. ๑๓. 310108 ครั้งที่มีการนำไปใช้
 ไม่สามารถอ้างสิทธิ์ในสิ่งพิมพ์นี้

โรงอาหาร

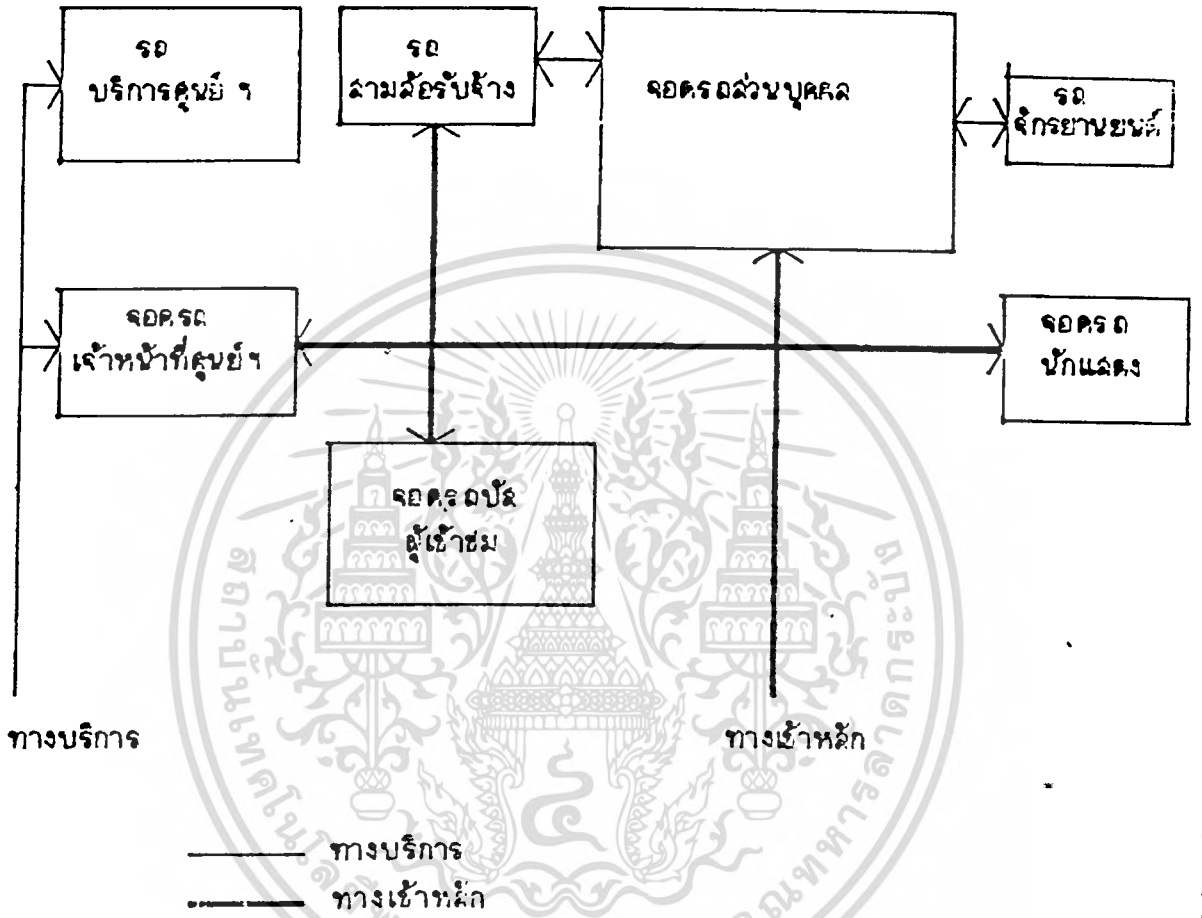
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ ครุ.๕๓.310108

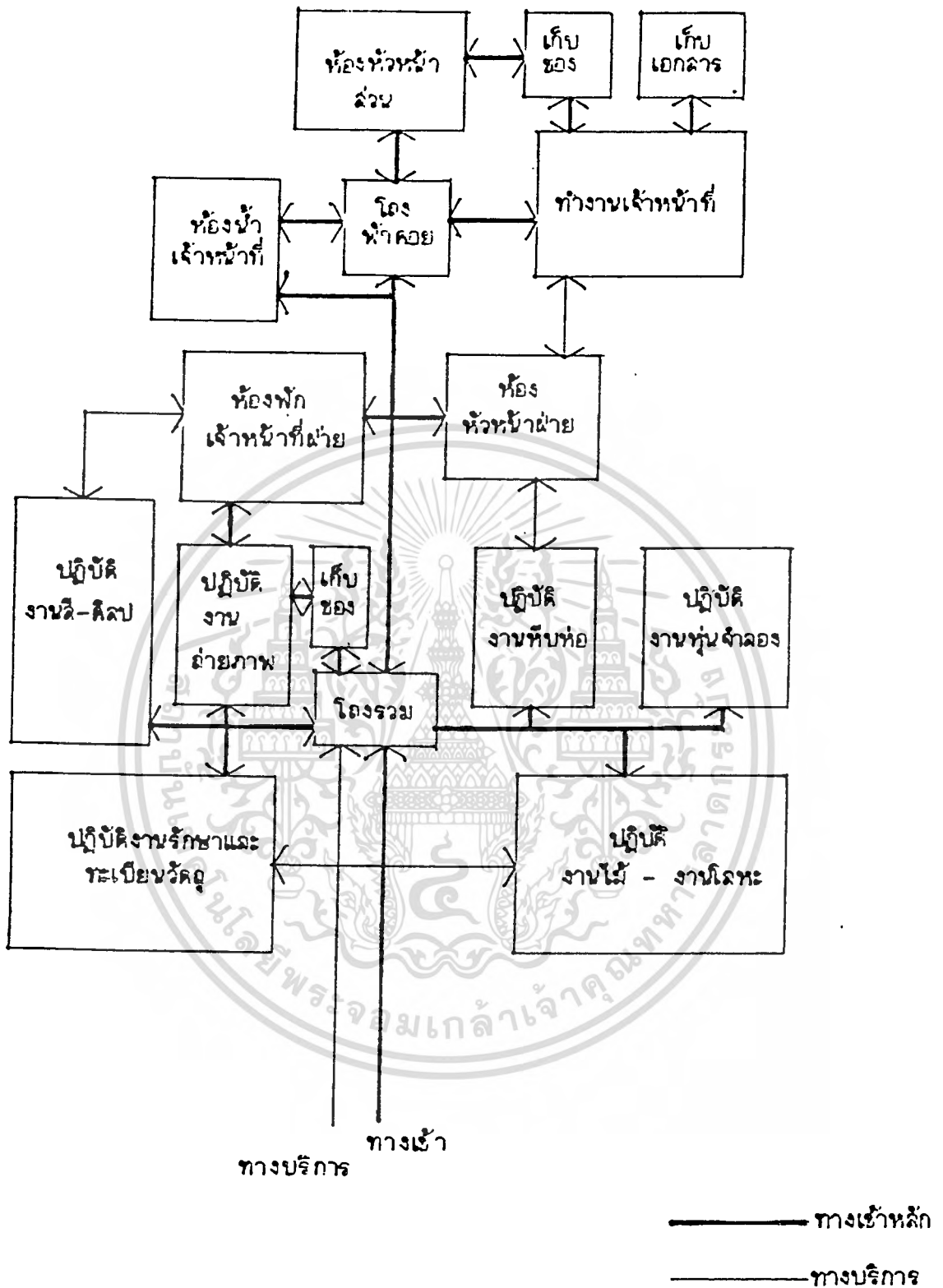
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้
อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
โดยไม่มีการเสียค่าลิขสิทธิ์ โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ ครุ.๕๓.310108

ส่วนจอตลอด

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยาลัยวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาวิสิทธิ์ ครุ.๓๓.310108
 ไม่ควรจัดซื้อจัดจ้าง หรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์โดยวิธีอื่นใดที่ไม่ได้ดำเนินการนำใบใช้

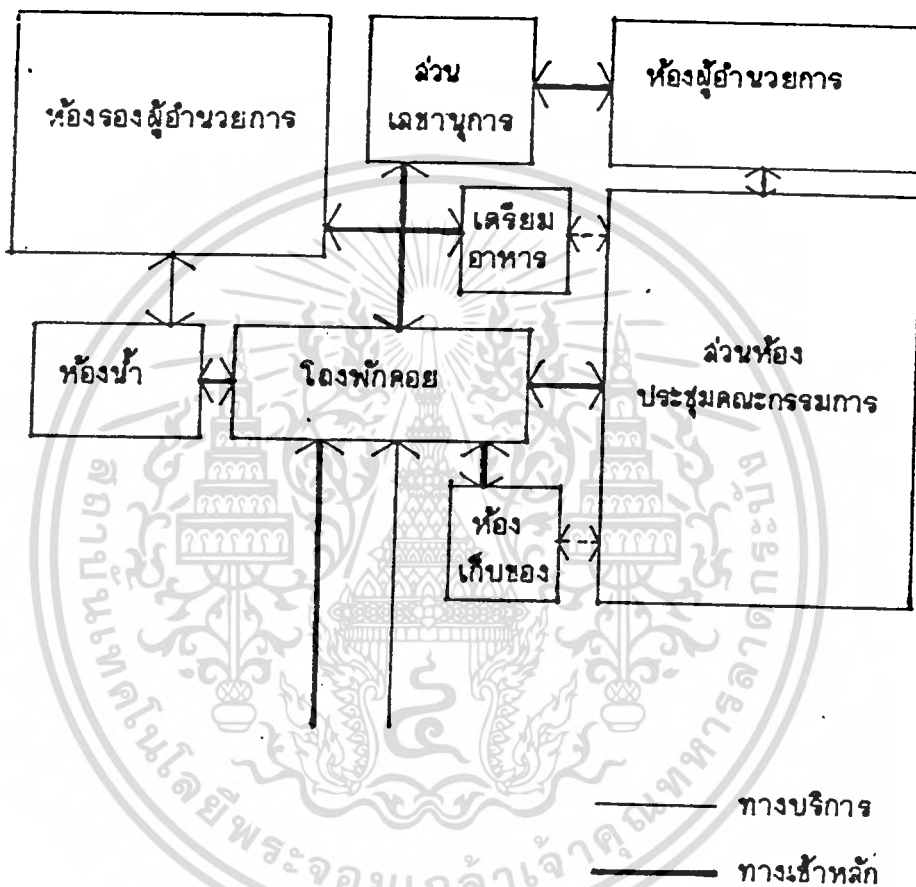

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

วิทยาพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญบุญนิติศาสตร์ ครุ.ฉก. 310108 ครั้งที่มีการไปใช้

ส่วนบริหาร

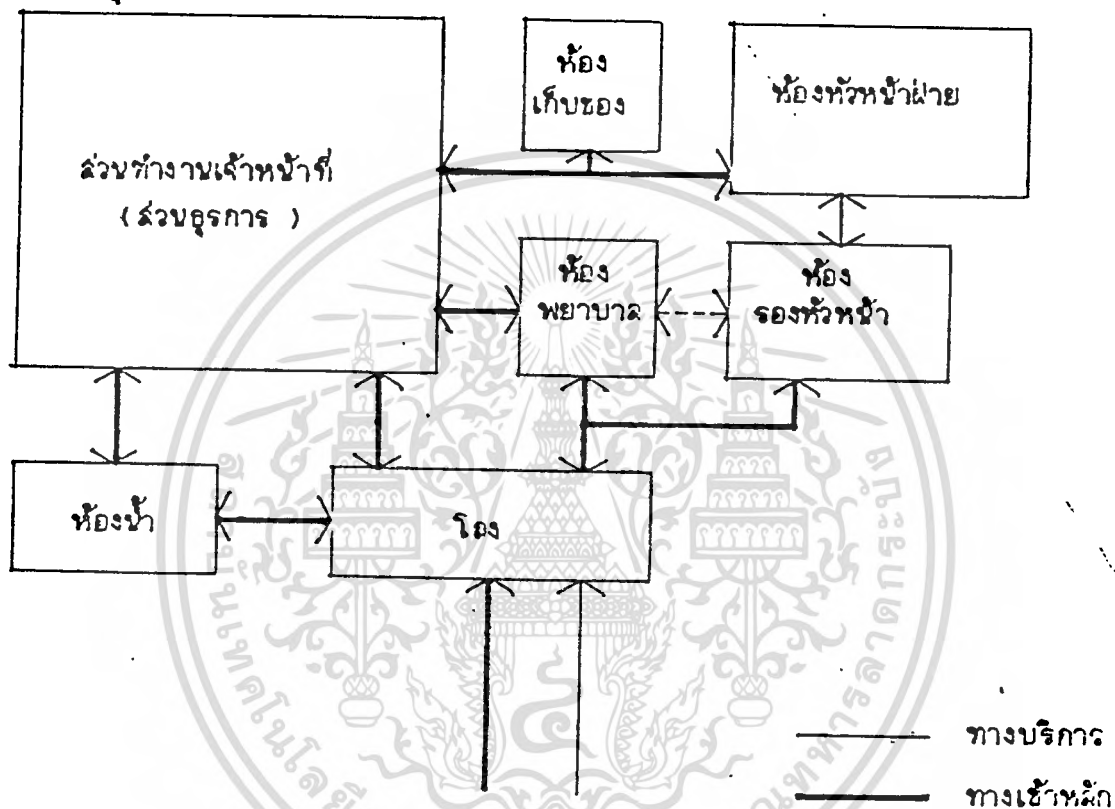

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการศึกษาและเผยแพร่เท่านั้น กรุณาอย่าให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 วิทยาลัยนอร์ทระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาลิขิตี ครุ.ดถ. 310108

ส่วนธุรกิจ

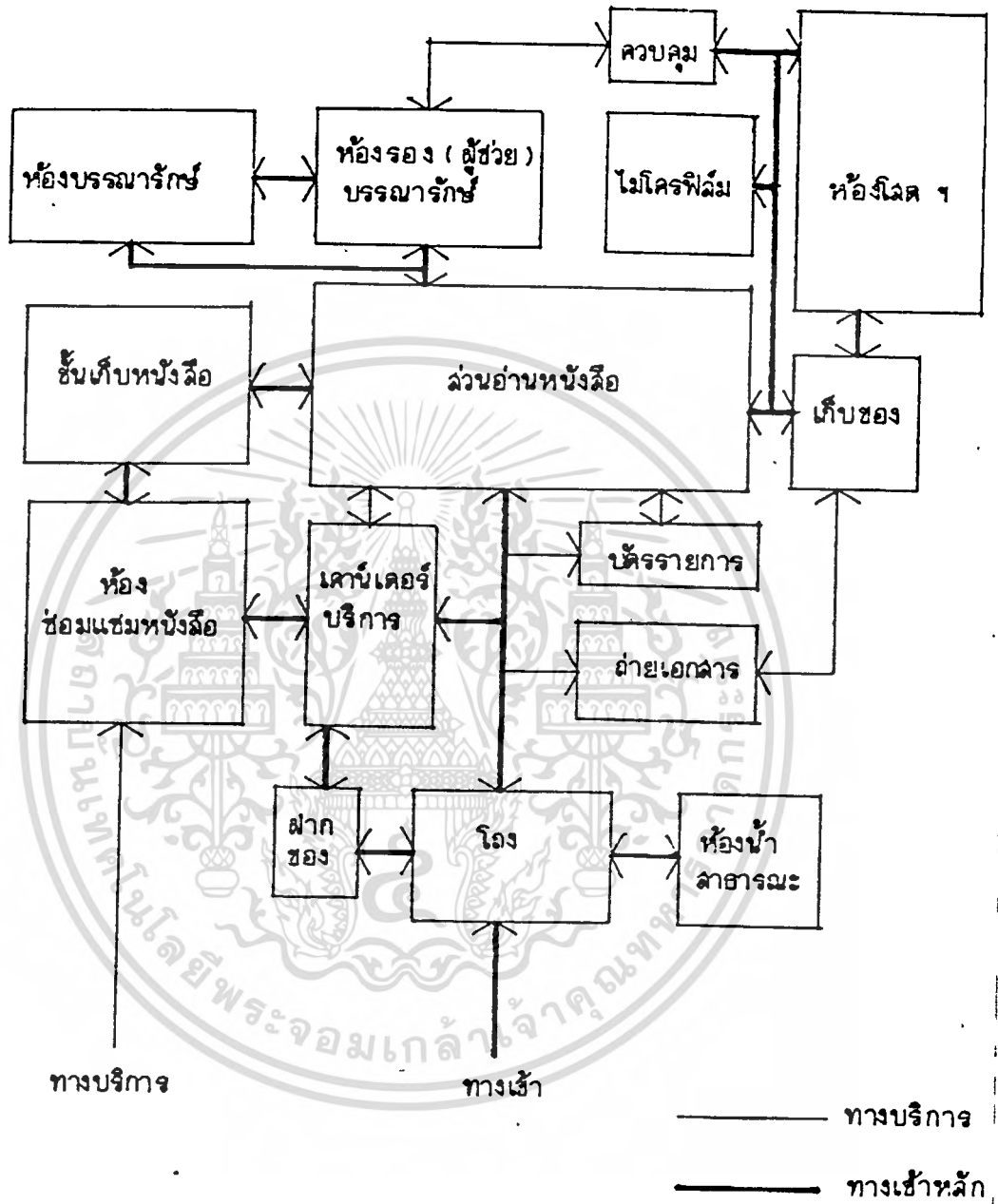
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ CENTRAL REGION CULTURE CENTRE อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาบุลลิตี ครุ.๑๓.310108

ไม่อาจรรู้โดยนิตยสารศิลปวัฒนธรรม และต้องแจ้งให้เจ้าของลิขสิทธิ์ทราบทุกครั้งที่มีการนำปใช้

ห้องสมุด

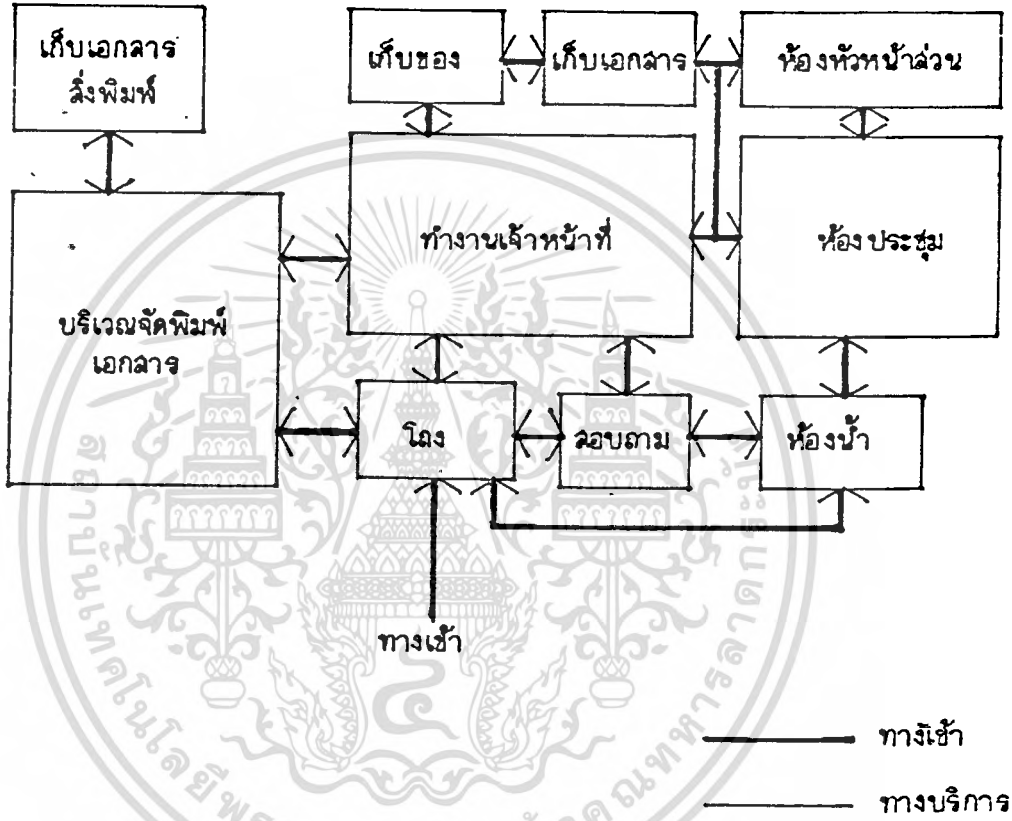
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาบุลลิตี ครุ.ดศ.310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น กรุณาอย่าเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถถือครองลิขสิทธิ์ได้โดยทางานนี้แต่เพียงอย่างเดียว และขอสงวนสิทธิ์ในเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายวิชาการและวางแผน

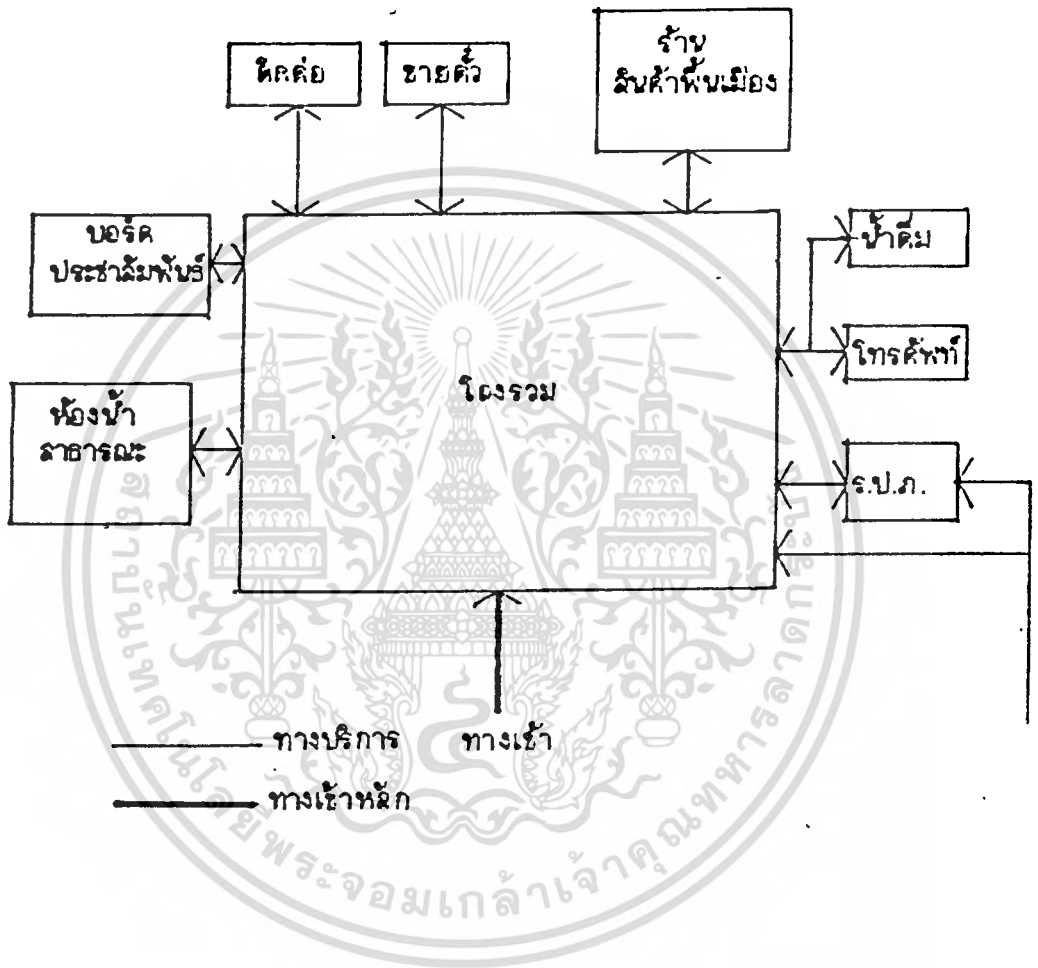
ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานุสิทธิ์ คร. ๖๓. 310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

โถงทางเข้าใหญ่

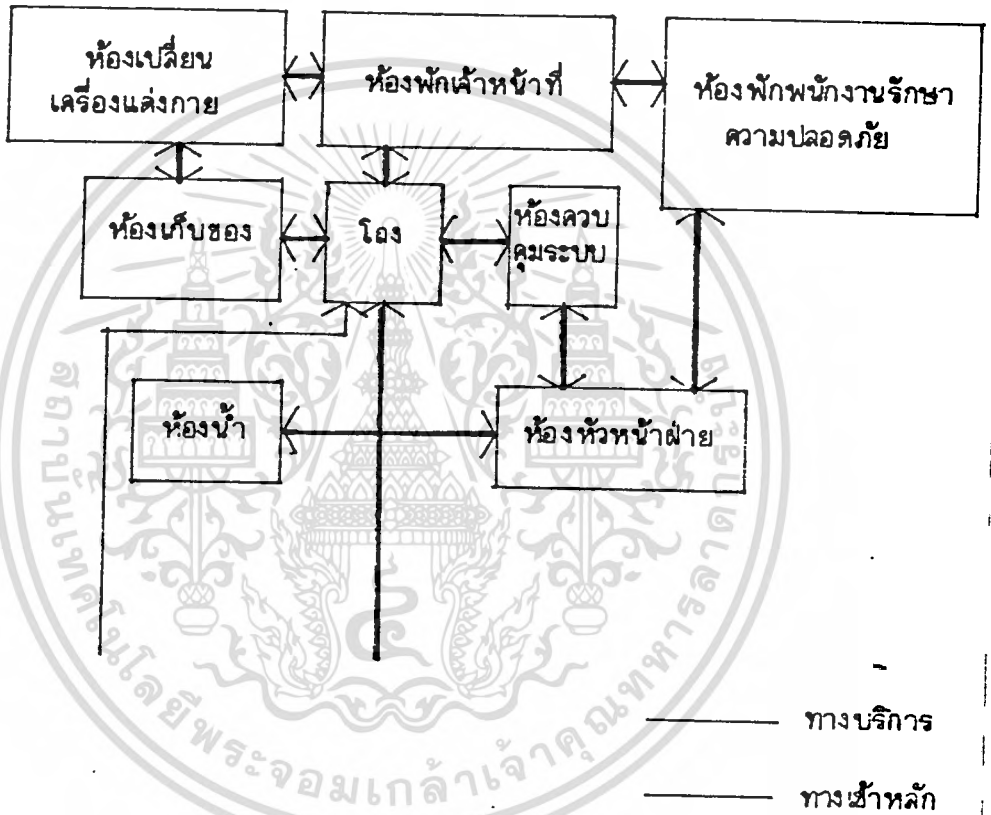

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญาบุญดิษฐ์ ครุ. ๕๓. 310108 ครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายอาคารสถานที่

ศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง

CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี โดย นายนิคม บุญญานิลทิพย์ ครุ.ฉก.310108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ข. ส่วนบริการทางวิชาการ

2.1 ห้องสมุด

พิจารณาผู้ใช้ห้องสมุดจาก

เจ้าหน้าที่ของศูนย์ 131 คน

สถิติผู้ชม เป้าหมายปี 2542 374,880 คน

ผู้ใช้ห้องสมุด 20% ของผู้มีโอกาสใช้² 74,976 คน

ห้องสมุดบริการคน 10,000 - 24,999 คน ให้พื้นที่งาน 40 ที่

และเพิ่มทุก 4 ที่ เมื่อมีคนเพิ่ม 1,000 คน

$$\text{ดังนั้น คิดเป็นพื้นที่ในห้องสมุด} = \frac{74,976 - 10,000}{1,000} = 65 + 40$$

$$= 105 \text{ ที่นั่ง}$$

$$\text{กำหนดให้พื้นที่งาน} 2.75 \text{ ตร.ม./คน}^2 = 2.75 * 105$$

$$= 288.75 \text{ ตร.ม.}$$

มาตรฐานห้องสมุด เฉพาะสำหรับประเทศไทย¹ กำหนดให้หนังสือ

สำหรับห้องสมุดตั้งใหม่ใน 5 ปี ควรมีประมาณ 20,000 เล่ม

$$\text{พื้นที่ส่วน } \underline{BOOK STOCK} = \frac{20,000}{200} * 1.17 = 117.00 \text{ ตร.ม.}$$

200

(STOCK ในหนังสือ 200 เล่ม ใช้พื้นที่ 1.17 ตร.ม. ต่อ 1 STOCK)

ห้อง เก็บหนังสือและซ่อมแซม

เนื่องจาก เป็นห้องสมุดเฉพาะ หนังสือส่วนใหญ่เป็นวรรณคดีเก่า หายาก และงานวิจัย เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญ จึงใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมและคัดลอกมาก

ในพื้นที่ จึงกำหนดให้พื้นที่ 20 ตาราง เมตร

ส่วนโสตทัศนศึกษา

พิจารณาผู้ใช้จากผู้เข้าชม เป็นหมื่นละความถี่สูงสุด 100 คน

มีโอกาสใช้ 20 % จึงมีที่นั่ง 20 ที่นั่ง

$$\text{พื้นที่ห้องโสตฯ} = (0.96 * 20) + \text{CIR. } 30\%$$

$$= 25.00 \text{ ตาราง เมตร}$$

¹ TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPES. P.277

² IBID 1 P.277

ข. ห้องสัมมนา ผู้เข้าสัมมนา 100 คน แบ่งเป็น 2 ห้อง ๆ ละ 50 คน¹
 1. วิธีการคิด พื้นที่แบบเดียวกับห้องบรรยายรวม ได้ พื้นที่ = 45.25 ตร.ม./ห้อง

ค. ส่วนเผยแพร่งานทางวัฒนธรรม

3.1 ส่วนโรงละคร (หอประชุม)

โรงละครจะจัดให้มีการแสดงทางวัฒนธรรม เป็นประจำเดือนละ 1-2 ครั้ง²
 นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การจัดแสดงดนตรี งานวัฒนธรรมระหว่างภาค
 งานประจำปี งานประจำเทศกาล ให้เข้าจัดงานต่าง ๆ เป็นต้น

การวิเคราะห์จำนวนผู้ชม

กรณี 1 จากสถิติการจัดแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ มีผู้เข้าชมจำนวนสูงสุด
 ประมาณ 2,000 - 2,200 คน²

จำนวนรอบ	จำนวนที่นั่งชม	เหตุผล
2	1000	สิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่าการลงทุน
3	800	สิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่าการลงทุน
4	600	เหมาะสม และมีที่นั่งเหลือ
6	400	เหมาะสม และมีที่นั่งเหลือ

¹ คิดจากอัตราค่าเช่าใช้บริการส่วนนิทรรศการ

² การดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

³ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคาร กรุง เทพ จำกัด

กรณีที่ 2

วิเคราะห์จากมุมมอง และระยะการมองของผู้เข้าชม ต่อการแสดงที่ออก ทำทาง
พบว่าที่ลัดระยะ 15.00 ม. และมากที่สุด 22.50 ม.^๒

จากการวิเคราะห์จำนวนที่นั่งของ THEATER รูป FAN SHAPE ซึ่งเป็นรูปร่างที่
ที่สุด

จำนวนที่นั่งชม ระยะ 15.00 ม. ประมาณ 400 ที่นั่ง

จำนวนที่นั่งชม ระยะ 22.50 ม. ประมาณ 600 ที่นั่ง

สรุป จากการวิเคราะห์ทั้งสองกรณี พิจารณาเลือก FORM ขนาด 500 ที่นั่ง
(เผื่อการขยายตัวอีก 25%) เพื่อจำนวนผู้ชมที่เหมาะสม (จากการวิเคราะห์จำนวน
ผู้เข้าชมโครงการ) หากในการแสดง มีผู้ต้องการเข้าชมจำนวนมากที่กำหนด ก็
แก้ปัญหาโดยการเพิ่ม จำนวน วันและรอบในการแสดง

การวิเคราะห์พื้นที่ส่วนนั่งชม

พื้นที่ส่วนนั่งชม 0.90 ตร.ม./คน^๒

จำนวนที่นั่ง 500 ที่นั่ง = 450.00 ตาราง เมตร

รวมทางเดิน 30% $450 + 135 = 585$ ตาราง เมตร

โถงทางเข้า

$1/6$ ของจำนวนที่นั่ง = $1/6 * 500$

= 83.33

พื้นที่ 0.64 ตร.ม./คน = $0.64 * 83.33 = 53$ ตาราง เมตร

ห้องน้ำ-ส้วม

จาก BUILDING PLANNING FOR DESIGN STANDARD

ผู้ชมจำนวนครั้งละ 500 คน

ต้องการ ห้องน้ำชาย โถส้วม 4 โถ ทบัสสาวะ 6 ที่ อ่างล้างหน้า 4 ที่

ห้องน้ำหญิง โถส้วม 6 โถ อ่างล้างหน้า 4 ที่

พื้นที่ ห้องน้ำชาย $12.96 + 80\% = 23.5$ ตร.ม.

ห้องน้ำหญิง $10.96 + 80\% = 19.73$ ตร.ม.

(พื้นที่ TOILET, TIME SAVER, REFERENCE 23, 24, 25)

^๑ TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPE. (P.295)

^๒ IBID, 2 (P.304)

3.2 ลานแสดงกลางแจ้ง (AMPHITHEATRE)

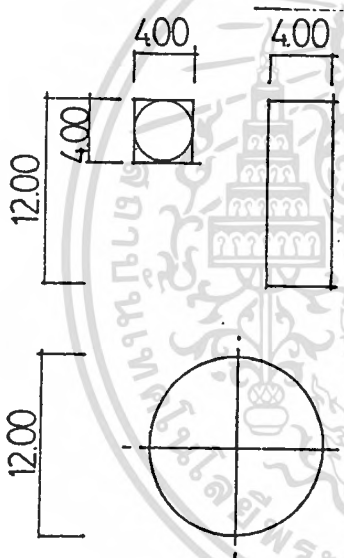
1. พื้นที่นั่งชมการแสดง พิจารณาจากจำนวนผู้เข้าชม ซึ่ง เปรียบ เทียบ จากสถิติผู้ชม เวทีการแสดงกลางแจ้ง สังคีตศาลา กรมศิลปากร ประมาณรอบละ 450-500 คน (หยุดการแสดงในฤดูฝน)

พื้นที่สำหรับนั่งชมการแสดง $0.375 \text{ ม}^2/\text{คน}$ (SPORTSYADIUM, ARCH. DATA.14, P.317)

∴ พื้นที่นั่งชมการแสดง = $500 * 0.375 = 187.50 \text{ ม}^2$

2. พื้นที่ลานแสดง พิจารณาจากลักษณะของศิลปะการแสดงพื้นบ้านในภาคกลาง

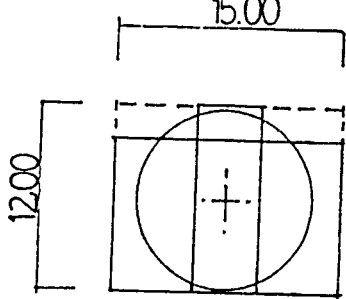
ขนาดของการแสดง

การแสดงที่ใช้เนื้อที่ทางลึกมากที่สุด 12.00 ม. เช่น พิณร่า

การร่ายเมืองหรือการละเล่นพื้นเมือง ประมาณ 12.00 ม.

การแสดงดนตรี ละคร ใช้เวทีด้านกว้างประมาณ 15.00 ม.

∴ เมื่อนำพื้นที่การแสดงพบบานมารวมกัน จะต้องใช้พื้นที่การแสดงประมาณ 180.00 ม².

3. พื้นที่ส่วนเตรียมการแสดง พิจารณาจากจำนวนสูงสุดของผู้แสดง คือ ประมาณ 20 คนต่อการแสดงแต่ละชุด
พื้นที่สำหรับเตรียมการแสดง 2.00 ม²/คน (จากข้อมูลสถาปัตยกรรม)

∴ พื้นที่เตรียมการแสดง = 40.00 ม².

4. พื้นที่ PLAZA ทางเข้า พิจารณาจากมาตรฐาน คือ 1/6 ของจำนวนผู้เข้าชม

∴ พื้นที่ PLAZA = 1/6 + 500 + 0.64 = 53.00 ม².

5. พื้นที่ส่วนควบคุมแสง-เสียง 30.00 ม².

6. ห้องเก็บของ = 12.00 ม².

7. ห้องน้ำผู้ชม พิจารณาจากมาตรฐานอัตราส่วนของผู้ใช้ต่อคน จาก BUILDING PLANNING FOR DESIGN STANDARD

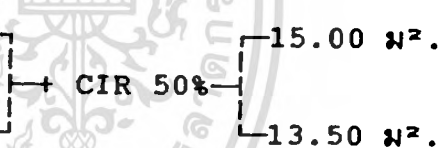
จากตารางที่

ห้องน้ำชาย : ส้วม 4, โถปัสสาวะ 4, อ่างล้างหน้า 3

ห้องน้ำหญิง : ส้วม 5, อ่างล้างหน้า 3

∴ พื้นที่ห้องน้ำชาย = 9.72 = 10.00 ม².

∴ พื้นที่ห้องน้ำหญิง = 8.55 = 9.00 ม².

การวิเคราะห์รูปร่าง-ขนาด เวทีการแสดงของส่วนโรงละคร

การเล่นของภาคกลาง มีจำนวนผู้เล่นไม่แน่นอน เพราะเป็นการแสดงในบริเวณกลางแจ้งหรือลานกิจกรรม โดยจำนวนผู้แสดงยิ่งมากยิ่งสนุก ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าว จึงได้ยึดข้อมูลการแสดงส่วนใหญ่จากงานเทศกาลไทย เมืองไทย

การแสดง เพลง เกี้ยวข้าว ผู้แสดง 8-10 คน
จะมีรูปร่างตามยาว 16.00 ม. หน้ากระดาน
และทางลึกเป็นวงกลม 8.00 ม.
พื้นที่ 80.00 ตร.ม.

การแสดง ละคร ผู้แสดง 12-14 คน
จะมีรูปร่างทางลึกมากที่สุด 10.00 ม. กว้าง 8.00 ม.
พื้นที่ 80.00 ตร.ม.

การแสดงรำกลองยาว ผู้แสดง 12-14 คน
 จะมีรูปร่างวงกลมมากที่สุด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
 10.00 ม. และหน้ากระดานมากที่สุด 16.00 ม.
 จะเป็นการแสดงที่ใช้พื้นที่มากที่สุด = 160.00 ตร.ม.

จากข้อพิจารณาเบื้องต้น ขนาดของเวทีการแสดงส่วนโรงละคร จึง
 ควรมีขนาดประมาณ 160 - 180 ตร.ม.

3.1 ลานแสดงกลางแจ้ง

เป็นส่วนการแสดงการละเล่นทางวัฒนธรรม เป็นการแสดงกลางแจ้ง
 อันเป็นลักษณะการละเล่นตามที่เป็นอยู่ของชาวบ้านโดยทั่วไป พิจารณาจาก
 ผู้ชมงานสูงสุด 2,000 - 2,200 คน

ตั้งบน พิจารณาใช้ ขนาดผู้ชม 2,000 คน

พื้นที่นั่งชมการแสดง $2,000 * 0.375 = 750.00$ ตร.ม.

(จาก *SPORT STADIUM, ARCH. DATA P.317, P.14*)

ทาง เข้าคิด 1/6 ของจำนวนที่นั่ง

พื้นที่ PLAZA ทาง เข้า = $(1/6 * 2,000) * 0.64$

= 210.00 ตาราง เมตร

รวมพื้นที่นั่งชม = $750 + 210 = 960$ ตร.ม.

คิดพื้นที่ลานแสดง 30% ของพื้นที่นั่งชม = 288 ตร.ม.

รวมพื้นที่ลานแสดงกลางแจ้งทั้งหมด = 1,248 ตร.ม.

3.2 ส่วนการจัดการแสดง (นิทรรศการ)

แบ่งการจัดการแสดงออกเป็น 3 ลักษณะ

1. ส่วนงานนิทรรศการถาวร
2. ส่วนงานนิทรรศการชั่วคราว
3. ส่วนงานนิทรรศการกลางแจ้ง

1. ส่วนงานนิทรรศการถาวร

ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหลักอย่างหนึ่งของศูนย์วัฒนธรรมที่จะรวบรวม
 รวมศิลปวิชาการหลายแขนง เข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของวัฒนธรรมที่ได้
 วิวัฒนาการสืบต่อกันมาตามยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นิทรรศการดังกล่าวจะมี
 เนื้อหาครอบคลุม เรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติไทยในภาคกลาง ชีวิตความเป็นอยู่
 และทัศนคติความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ

โดยมีแนวทางของการจัดนิทรรศการดังนี้

1. เน้นการจัดการแสดงที่สามารถเน้นนำความสนใจของผู้ชมในลักษณะ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ไม่ต้องมีผู้ช่วยอธิบาย (SELF LEARNING PROCESS) และสร้างความต่อเนื่องให้
 ชวนติดตามชมจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

2. มีระบบการสัญจรสะดวก ไม่ติดขัด อาจมีที่พักชั่วคราวในขณะ
 ชมด้วย

3. การนำเสนอและการจัดการแสดงที่ก้าวหน้าทันสมัย

มีหัวข้อในการจัดแสดงดังต่อไปนี้ :-

1. แหล่งกำเนิดวัฒนธรรมในภาคกลาง

แนวคิด เป็นการจัดการแสดง เพื่อ เกริ่นนำให้ชมได้ทราบถึงความ เจริญที่มี
 มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ของภาคกลาง เช่น แหล่งชุมชนโบราณที่แสดงถึงการ
 ตั้งถิ่นฐานที่สัมพันธ์กับแม่น้ำเจ้าพระยา แหล่งโบราณคดีต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมโบ
 รราณ ศิลปแบบทวารวดี สถาปัตยกรรมหินตั้ง (สมัยหินใหม่), ภาพเขียนสมัยก่อนประ
 สดึกศาสตร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อสภาพของสังคม
 ในแต่ละยุคสมัย

2. ความเป็นมาของชนชาติไทยในภาคกลาง

แนวคิด ในภาคกลางประกอบด้วย คนหลาย เชื้อชาติที่มีทางทอพยพมา
 จากถิ่นอื่น และผสมกันตั้งรกรากอยู่เดิม เช่น ชาวมอญ ในพื้นที่ อ.พระประแดง
 แต่ละชนชาติก็มีภาษา วัฒนธรรม เข้ม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป

3. ภาษาและวรรณคดี

แนวคิด แสดงให้เห็นถึงลักษณะของภาษาถิ่นแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภาค
 กลาง การออกเสียง ตัวเขียน ซึ่งจะมีรากของภาษาที่อยู่ในแนวเดียวกันและการ
 เปรียบ เทียบภาษา เหล่านี้ออกมาอย่างอ้อมมีผลต่อการให้การศึกษากับบุคคลทั่วไป

4. การดำเนินชีวิตประจำวัน

แนวคิด แสดงถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน คือ
 ทางคติความ เชื่อ ความศรัทธาในทางพหุศาสนา ที่แสดงออกมาทางการปลูกสร้าง
 บ้าน, ลักษณะผังของหมู่บ้าน, การผูกพันกับศาสนา, วัตถุ, อาชีพ โดยเฉพาะการทำนา,
 ประเพณีต่าง ๆ และการละเล่นพื้นเมือง อันแสดงถึงการพักผ่อนหย่อนใจของคนไทย
 ยามว่างจากการทำงาน

5. ศิลปหัตถกรรม

แนวคิด เป็นการแสดงให้เห็นการผลิต เครื่องใช้ภายในครัวเรือน
 ตามความจำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น
 ไม้ไผ่ หวาย ฝ้าย ใยไหม ครั่ง ตลอดจนงานสถาปัตยกรรมต่าง ๆ

ห้องบรรยายสรุป

ใช้ เป็นห้องจัดฉายสไลด์ เพื่อบรรยายสรุปแก่ผู้ชมก่อนที่จะออกไปจากส่วนนิทรรศการถาวรโดยจัดฉาย เป็นรอบ รอบละ 15 นาที มีพื้นที่เข้าชมได้ 30 คน (เป็นขนาดที่ใหญ่ที่สุดสำหรับการใช้จอภาพขนาด 60" ส่วนการฉายสไลด์)

$$\begin{aligned} \text{มพื้นที่ชม} &= 6.60 \times 7.00 \text{ ตร.ม.} \\ &= 46.20 \text{ ตร.ม.} \end{aligned}$$

การพิจารณา เลือกขนาดติดตั้งงาน

พิจารณาจากขนาดของวัสดุคือ ไม้อัดและกระจก โดยอาศัยหลักเกณฑ์จากหนังสือวิชาการพิมพ์ (นิคม มลึกละมกล พยชาติา จันทรโพธิ์ศรีและมนตรีตัน ท่วมเจริญ) หน้า 209 ความยาวของตัวโดยทั่วไปจะมีขนาด 4 ฟุต หรือ 6 ฟุต หรือ 8 ฟุต ภายในด้านหน้าของตัวติดตั้งไฟ ความมีความลึกด้านในอย่างน้อย 2 ฟุต และ 2 ฟุต 6 นิ้ว กระจกตัวสูง 4 ฟุต 6 นิ้ว

กำหนดให้ติดตั้งมีขนาดลึก 0.60 เมตร กว้าง 1.20 เมตร สูง 1.60 เมตร ยกสูงจากพื้น 0.60 เมตร เพื่อเอื้ออำนวยในการชมได้ทั่วถึง โดยยืนในตำแหน่งเดียวและในระยะที่เหมาะสม

$$\text{พื้นที่ใช้งานในการชมของตัวขนาด } 1.60 \times 2.20 = 3.52 \text{ ตร.ม.}$$

(จากการวิเคราะห์)

$$\begin{aligned} \text{และพื้นที่ติดตั้งงานภายในตู้แสดง } &(1.20 \times 1.60) + (0.60 \times 1.20) \\ &= 2.64 \text{ ตร.ม./ตู้} \end{aligned}$$

ส่วนการจัดฉายสไลด์

ใช้จอขนาด 1.50 x 1.50 (60") ระบบ SLIDE MULTIVISION ระยะจากจอภาพถึง เครื่องฉายสไลด์ (ขนาด 2" x 2") 23 ฟุต 6.90 เมตร จากลักษณะการมองที่ดูจากหนังสือ TIME SAVER STANDARD และ ARCHITECT' DATA กำหนดไว้ว่า

- มุมมองในแนวราบไม่ควรเกิน 30 องศา
- มุมมองในแนวตั้งไม่ควรเกิน 35 องศา
- ระยะการมองเห็นไม่ควรเกิน 6 เท่าของความกว้างของจอ
- ระยะแถวหน้าสุดของแถวที่นั่งห่างจากจอไม่น้อยกว่า 2 เท่าของความกว้างของจอ

ความกว้างของจอ

$$\text{ดังนั้นได้ขนาดของบริเวณฉายสไลด์ } = 6.60 \times 7.00 \text{ เมตร}$$

การวิเคราะห์เวลาในการสมัครการศึกษา

การศึกษาเรื่อง เวลา เพื่อให้ได้ เวลาอันเหมาะสมในการจะชมจะทำ ให้ทราบถึงระยะ เวลาในการชมงานแต่ละชิ้นว่าใช้มากน้อย เท่าใด ช่วง เวลาที่ผู้ ชมจะรู้สึก เมื่อยล้าในการชม ต้องการที่จะ เปลี่ยนอิริยาบถ

จาก เรื่อง "การออกแบบพิพิธภัณฑ์" ของธีรวิทย์ โอตระกุล สถาปนิก กรมศิลปากรในหัวข้อ เวลา กล่าวถึงช่วง เวลาในการชมว่า

"ได้มีการวิจัยถึงระยะ เวลาที่ผู้ชมเข้าในพิพิธภัณฑ์ ผลปรากฏว่าระยะ เวลาเฉลี่ยทั้งหมดที่ผู้ชมหนึ่งคนมารับบริการพิพิธภัณฑ์ โดยไม่ได้หยุดเลย คือ 1 ชั่วโมง และผล เฉลี่ยระยะ เวลาต่ำสุดและสูงสุด เป็น เวลา 30 นาที และ 2 ชั่วโมงตามลำดับ ดังนั้น เพื่อ เป็นการ เสริมสร้างประโยชน์ให้ตกแก่ผู้ชมมากขึ้น บริการพิพิธภัณฑ์ควร จัดให้มีช่วง พักคน การแสดง แทนที่จะมีการแสดงต่อ เนื่องกันไปจนจบแต่เพียงอย่างเดียว ช่วง พักควรจัดขึ้นทกระยะการ เดินชม 30 นาที หรือ เวลาที่ใกล้เคียงกัน"

จากการสำรวจ การชมงานของผู้ชมงานศิลปกรรมที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปรากฏว่า

- เวลาในการชมวัตถุโบราณที่แสดงในตู้แสดงประมาณ 30 วินาทีต่อตู้
- เวลาในการชมวัตถุโบราณตั้งบนแท่น และ เวลาในการชมภาพถ่าย พร้อมคำอธิบายสั้น ๆ ประมาณ 15 วินาทีต่อชิ้น
- เวลาในการชมชิ้นงานขนาดใหญ่ประมาณ 1 นาที 15 วินาทีต่อชิ้น

ชิ้นงานที่แสดงในส่วนนิทรรศการถาวรสามารถแบ่งได้ตามลักษณะการจัดแสดงได้ 6 ประเภท คือ

1. BOARD ขนาด 0.80 x 1.20 และ 1.50 x 2.10 จำนวน 26 ชิ้น
2. DISPLAY ขนาด 1.20 x 1.60 x 0.60 จำนวน 7 ตู้
3. BOX STAND ขนาดต่าง ๆ กัน จำนวน 23 ชิ้น
4. ชิ้นงานใหญ่ ๆ ขนาดต่าง ๆ กัน จำนวน 4 ชิ้น
5. SLIDE MULTIVISION ขนาดจอ 60" จำนวน 5 จอ
6. MODEL ขนาดใหญ่ (ส่วนภาษา) 1 ชิ้น

สรุปการวิเคราะห์เวลาในการชมผลงานที่จัดแสดง

1. BOARD
ใช้ เวลาในการชมประมาณ 30 วินาทีต่อชิ้น
2. DISPLAY
ใช้ เวลาในการชมประมาณ 45 วินาทีต่อตู้
3. BOX STAND
ใช้ เวลาในการชมประมาณ 15 วินาทีต่อชิ้น
4. ชิ้นงานใหญ่ ๆ มี 4 ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้เวลาในการชมประมาณ 1 นาที 15 วินาทีต่อชิ้น

5. *SLIDE MULTIVISION*

(พิจารณา เวลาจากจำนวนชิ้นงานที่แสดงโดยประมาณให้ฉายจนจบ
ชุด ใช้เวลา 15 นาที/จอ)

6. *MODEL* ขนาดใหญ่ (ส่วนภาษา)

ใช้เวลาในการชมประมาณ 5 นาที/ชิ้น

(เนื่องจากมีรายละเอียดกายภาพมากและ เป็นการแสดง เท้าของ
จริง)

เวลาในการชมนิทรรศการถาวร

1. *BOARD* จำนวน 26 ชิ้น ใช้เวลา 0.13 ชั่วโมง
2. *DISPLAY* จำนวน 7 ชิ้น ใช้เวลาชม 0.525 ชั่วโมง
3. *BOX STAND* จำนวน 11 ชิ้น ใช้เวลาชม 0.0275 ชั่วโมง
4. ชิ้นงานใหญ่ จำนวน 16 ชิ้น ใช้เวลาชม 0.20 ชั่วโมง
5. *SLIDE MULTIVISION* จำนวน 5 จอ ใช้เวลาชม 1.15 ชั่วโมง
6. *MODEL* ขนาดใหญ่ ใช้เวลาชม 0.05 ชั่วโมง
7. เวลาในส่วนห้องบรรยายสรุป 0.25 ชั่วโมง

รวม เวลาในการชมในส่วนนิทรรศการถาวร 2.26 ชั่วโมง

2. ส่วนนิทรรศการชั่วคราว (๑)

ส่วนนี้จัดแสดงในระยะเวลาดำเนินการ กำหนดระยะเวลาประมาณ

2 เดือน ต่อ 1 ครั้ง และจัดติดต่อกันตลอดปี และในช่วงโอกาสพิเศษ เช่น
เทศกาลประจำปีต่าง ๆ ก็จะจัดแสดง เรื่อง เรวกที่เป็นประเพณีอันเกี่ยวเนื่อง
กับเทศกาลนั้น ๆ ทั้งนี้ส่วนนิทรรศการชั่วคราว จะคำนึงถึงการแสดงที่ดึงดูด
ใจผู้เข้าชมให้มากที่สุด อาจมีการใช้แสง เสียง ประกอบคำบรรยายด้วย

และเนื่องจากการแสดงในส่วนนี้ไม่สามารถกำหนดประเภท ขนาด
หรือจำนวนของงานแสดงได้ จึงต้องวิเคราะห์เปรียบเทียบกับตัวอย่างการจัด
นิทรรศการพิเศษของหน่วยงานต่าง ๆ คือ

- นิทรรศการ เรื่องชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยศูนย์
วิจัยชาวเขา

ใช้พื้นที่แสดง 225 ตารางเมตร

- นิทรรศการ เรื่องบ้านคนไทยในทวีปเอเชีย โดยศูนย์วิจัยวัฒนธรรม
เอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล
ใช้พื้นที่แสดง 360 ตารางเมตร

(๑) วัฒนา สุทธิรนาถ, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชาติพันธุ์วิทยา, วิทยานิพนธ์
สถาปัตยกรรม, สจล.

- ห้องนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
ใช้พื้นที่แสดง 450 ตาราง เมตร

ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว 345 ตาราง เมตร

3. ส่วนงานนิทรรศการกลางแจ้งและสาธิต

เป็นส่วนที่จัดงานแสดง เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนภาคกลาง โดยจำลองออกมาให้ได้บรรยากาศที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ตามลักษณะของการวางผังหมู่บ้าน ตำแหน่งของเรือนอกที่ยังมีรายการแสดง สาธิตทางด้านหัตถกรรม การละเล่น บริเวณลานบ้าน เป็นต้น เป็นประจำโดยกำหนดเวลาที่แน่นอน มีการจัดแสดงดังต่อไปนี้

- เรือนขยายในระบอบวงจรครอบครัว ที่ประกอบด้วย เรือนไทยภาคกลาง 3 หลัง เล้าข้าว 1 หลัง เต้าเผา 1 เต้า และลานเอนกประสงค์
- จัดแสดงส่วนประกอบของ เรือนที่ครบถ้วนและตำแหน่งที่ถูกต้องลงในเรือนแต่ละหลัง (ไม่มีการเคลื่อนย้าย)
- จัดการแสดงสาธิตงานหัตถกรรมการช้หม่บ้านบริเวณใต้ถุนของแต่ละหลัง
- การแสดงทางวัฒนธรรม เช่น บายศรีสู่ขวัญ การปรุงอาหาร เป็นต้น และการแสดงการละเล่นต่าง ๆ

4. ส่วนคลังนิทรรศการ

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยขึ้นอยู่กับจำนวนงานที่เก็บได้ภายในศูนย์และวิธีเก็บการหาเนื้อที่ที่สอยจึงได้ เทียบจากการแบ่งพื้นที่ในอาคารพิพิธภัณฑ์สถานในต่างประเทศ ซึ่งสรุปได้ว่ามีขนาดเท่ากับ 23% ของส่วนการจัดแสดง

<u>ตัวอย่าง</u>	- KUROYASHI TOTTORI PREFICUTURAL	= 25%
	- KUROYASHI MUSEUM	= 21%
	- IBARAKI PREFICTURAL	= 28%
	- THE KOCHI PREFICTURAL MUSEUM	= 20%
	- SAITAMA PREFTCURAL MUSEUM	= 22%

ค่าเฉลี่ยของส่วนคลังนิทรรศการ = 23%

พื้นที่ส่วนคลังนิทรรศการถาวร = $1220.07 * 0.23 = 280.82$ ตาราง เมตร
= 280 ตาราง เมตร

พื้นที่ส่วนคลังนิทรรศการชั่วคราว = $345 * 0.23 = 79.35$ ตาราง เมตร
= 80 ตาราง เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการจัดการแสดงส่วนนิทรรศการ

1. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร

1. แหล่งกำเนิดวัฒนธรรมในภาคกลาง	
พื้นที่ใช้งาน	170.55 ตาราง เมตร
2. ความ เป็นมาของชนชาติไทยในภาคกลาง	
พื้นที่ใช้งาน	268.20 ตาราง เมตร
3. ภาษาและวรรณคดี	
พื้นที่ใช้งาน	85.28 ตาราง เมตร
4. การดำเนินชีวิตประจำวัน	
พื้นที่ใช้งาน	273.34 ตาราง เมตร
5. ศิลปหัตถกรรม	
พื้นที่ใช้งาน	158.28 ตาราง เมตร
รวมพื้นที่ส่วนแสดงงานนิทรรศการถาวร	955.65 ตาราง เมตร
พื้นที่การปรับปรุงการแสดงผล 20 %	191.15 ตาราง เมตร
6. พื้นที่ห้องบรรยายสรุป	46.20 ตาราง เมตร
พื้นที่ส่วนห้องควบคุม	16.00 ตาราง เมตร
รวมพื้นที่ส่วนนิทรรศการถาวรทั้งหมด	1209.00 ตาราง เมตร
	1210.00 ตาราง เมตร

2. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว

พื้นที่ใช้งาน 345 ตาราง เมตร

3. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการกลางแจ้งและสาธิต

พื้นที่ใช้งาน 745 ตาราง เมตร

- ส่วนคลังนิทรรศการถาวร 280 ตาราง เมตร

- ส่วนคลังนิทรรศการชั่วคราว 80 ตาราง เมตร

4. ส่วนบริการสาธารณะ

4.1 ส่วนที่จอดรถ

เป็นส่วนให้บริการแก่ผู้ชมและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ โดยแบ่ง เป็นส่วนต่าง ๆ คือ

1. ส่วนโรงละคร

ผู้ชมการแสดงส่วนโรงละคร 500 คน/รอบ

ผู้ชมการแสดงกลางแจ้ง 500 คน

2. ส่วนเตรียมการแสดง

ทางศูนย์ต้องมีรถรับส่งผู้แสดงและอุปกรณ์แสดง

จำนวนนักแสดงสูงสุด 120 คน/ครั้ง

จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ติดตาม 15-20 คน/ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น จำนวนผู้แสดง ผู้ติดตามรวมประมาณ 140 คน/ครั้ง

3. ผู้เข้าชมส่วนนิติบรรณาการและงานบริการวิชาการ

ผู้เข้าชมใน 1 วัน โดยเฉลี่ย 403 คน

ผู้เข้าชมส่วนใหญ่จะใช้ เวลาในช่วง เช้าและ เย็นโดยจะแบ่ง เวลาในการชม เป็นชั่วโมงหนึ่ง เท่านั้น

ดังนั้น ผู้ชมจะทยอย เข้ามาชมทุก ๆ 3 ชม. $\frac{403}{2} = 202$ คน/ช่วง เวลา

4. เจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมฯ

จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 131 คน

เทศบัญญัติกำหนดกำหนดให้ชกจอดรถ 1 คน/ผู้เข้าชม 10 คน

∴ จะมีจำนวนรถยนต์ $\frac{131}{10} = 13$ คัน

การวิเคราะห์พื้นที่

พื้นที่จอดรถสาธารณะ

ก. ที่จอดรถส่วนบุคคล

ในการวิเคราะห์พื้นที่จอดรถส่วนบุคคล โดยใช้ เทศบัญญัติกำหนดจอดรถประกอบการพิจารณา จากพื้นที่ของส่วนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

- ส่วนบริหาร 1,780.55 ตร.ม. คิดที่จอดรถ 120 ตร.ม./คัน = 15 คัน

- ส่วนบริการทางวิชาการ 1,088.81 ตร.ม. คิดที่จอดรถ 120 ตร.ม./คัน = 10 คัน

- ส่วนเผยแพร่วัฒนธรรม ประกอบด้วย หอประชุมและลานแสดงกลางแจ้ง 2 ส่วน รวมเท่ากับ 1,000 ตาราง เมตร ตามเทศบัญญัติคิดที่จอดรถ 10 ตาราง/คัน เพื่อ 50% เพื่อป้องกันปัญหาการจราจร = 150 คัน

ข. ที่จอดรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้ใช้โครงการสูงสุดวัน 1 วัน

- ส่วนโรงละคร 500 คน

- การแสดงกลางแจ้ง 500 คน

- ชมนิทรรศการ 403 คน

= 1,403 คน คิดเป็น 1,500 คน

สถิติของสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร ผู้ที่จะ เข้ามาใช้บริการส่วนบริการสังคมของทางราชการ แบ่งตามประเภทยานพาหนะ ดังนี้

- รถยนต์โดยสารประจำทาง 60%

- รถเหมาเช่า, รถจ้าง 5%

- รถส่วนบุคคล 25%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รถจักรยานยนต์ 10%
- ∴ จากจำนวนผู้ใช้โครงการ 1,500 คน 10% = 150 คน
- ที่จอดรถจักรยานยนต์ $\frac{150}{2} = 75$ คัน
- ค. ที่จอดรถบัสผู้เข้าชม (60 คน/คัน)
- คิดจากจำนวนผู้เข้าชม เป็นหมื่นคน $\frac{200}{60} = 4$ คัน
- เพื่อ 50% เพื่อป้องกันปัญหาการจราจร = 6 คัน
- ดังนั้น พนทจอดรถสาธารณะ
- ก. ที่จอดรถส่วนบุคคล 150 คัน ใช้พื้นที่คนละ 15.00 ตร.ม. = 2,250 ตร.ม.
- ข. ที่จอดรถจักรยานยนต์ 75 คัน ใช้พื้นที่คนละ 1.13 ตร.ม. = 85 ตร.ม.
- ค. ที่จอดรถบัสผู้เข้าชม 6 คัน ใช้พื้นที่คนละ 60 ตร.ม. = 360 ตร.ม.

พนทจอดรถส่วนบริการ

- ที่จอดรถบัสผู้เข้าชมและเจ้าหน้าที่ (60คน/1คัน)
- คิดจากจำนวนผู้เข้าชมสูงสุด $\frac{140}{60} = 2.33 = 3$ คัน
- ∴ พนทจอดรถบัสผู้เข้าชม $60 * 3 = 180.00$ ตาราง เมตร
- ที่จอดรถเจ้าหน้าที่ = 13 คัน
- ∴ พนทจอดรถเจ้าหน้าที่ $13 * 15.00 = 195.00$ ตาราง เมตร
- ที่จอดรถส่วนบริการห้องอาหาร 2 คัน
- ∴ พนทจอดรถส่วนร้านอาหาร $2 * 24.00 = 48.00$ ตาราง เมตร
- ที่จอดรถราชการของศูนย์ 4 คัน ใช้พื้นที่คนละ 24 ตร.ม. = 96 ตร.ม.

รวมพนทจอดรถสาธารณะ 2,695 ตร.ม.

รวมพนทจอดรถส่วนบริการ 519 ตร.ม.

พนททางวิ่ง 70% $3,214 * \frac{70}{100} = 2,249.8$ ตร.ม.

∴ รวมพนทจอดรถทั้งหมด 5,463.80 ตร.ม.

4.2 ร้านอาหาร

1. ส่วนทานอาหาร

คนใช้เวลาในการรับประทานอาหาร 15 นาที

ในช่วงเวลา 12.00 - 13.00 น. สามารถแบ่งได้เป็นผลิตภัณฑ์ ละ

191.75 = 192 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนที่นั่งรับประทานอาหาร = 192 ที่นั่ง
จัดแบบ 4 ที่นั่ง 1 โต๊ะได้ 192 = 48 โต๊ะ

4

พื้นที่โต๊ะอาหาร 4.50 ตารางเมตร/โต๊ะ
พื้นที่รับประทานอาหาร 216.00 ตาราง เมตร

2. ส่วนครัว

มีขนาด 25% ของพื้นที่ส่วนรับประทานอาหาร. 54.00 ตาราง เมตร
ประกอบด้วย

ส่วนเตรียมอาหาร

- ที่เตรียมของแห้ง	4%	ของพื้นที่ครัว	2.16	ตาราง เมตร
- ที่เตรียมผัก	7%	ของพื้นที่ครัว	3.78	ตาราง เมตร
- ที่เตรียมเนื้อ	4%	ของพื้นที่ครัว	2.16	ตาราง เมตร
		รวมพื้นที่	<u>8.00</u>	ตาราง เมตร

ส่วนประกอบอาหาร

- ซองหวาน	12%	ของพื้นที่ครัว	6.84	ตาราง เมตร
- ซองคารวมผงข้าว	12%	ของพื้นที่ครัว	6.84	ตาราง เมตร
- ล้างจาน	10%	ของพื้นที่ครัว	5.49	ตาราง เมตร
- ที่เก็บอาหารเตรียมบริการ	6%	ของพื้นที่ครัว	3.24	ตาราง เมตร
- ทางเดิน	45%	ของพื้นที่ครัว	24.30	ตาราง เมตร
		รวมพื้นที่	<u>49.50</u>	ตาราง เมตร

3. ส่วนบริการ

- ที่รับอาหาร	10%	ของพื้นที่ครัว	5.40	ตาราง เมตร
- ที่เก็บอาหาร				
อาหารแห้ง	10%	ของพื้นที่ครัว	5.40	ตาราง เมตร
ผัก	6%	ของพื้นที่ครัว	3.24	ตาราง เมตร
เนื้อ	4%	ของพื้นที่ครัว	2.16	ตาราง เมตร
เครื่องต้ม	5%	ของพื้นที่ครัว	2.70	ตาราง เมตร
ขยะ	5%	ของพื้นที่ครัว	2.70	ตาราง เมตร
		รวมพื้นที่	<u>21.60</u>	ตาราง เมตร

4. ส่วนบริการ เคาน์เตอร์

พื้นที่ 20% ของพื้นที่ครัว 10.80 ตาราง เมตร
พื้นที่ห้องอาหารทั้งหมด 356.30 = 356.00 ตาราง เมตร

4.3 ร้านสินค้าพื้นเมือง

ร้านสินค้าพื้นเมืองกำหนดให้ขายสินค้าตามสถิติและความนิยม ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านขายสินค้าภาคอีสาน จำนวน 1 ร้าน

- สินค้าจำหน่าย
- ผ่าทอ ผ้ามัดหมี่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม
 - ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน
 - เครื่องปั้นดินเผา (ด้านเกวียน บ้านเชียง)
 - เสื่อกก ฯลฯ

ร้านขายสินค้าภาคเหนือ จำนวน 1 ร้าน

- สินค้าจำหน่าย
- ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า
 - เครื่องเงิน เครื่องเงิน
 - เครื่องจักสานไม้ไผ่ เครื่องเรือนหวาย
 - เครื่องปั้นดินเผา
 - ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก

ร้านขายสินค้าภาคกลาง จำนวน 2 ร้าน

- สินค้าจำหน่าย
- ผลิตภัณฑ์ผ้า
 - เครื่องปั้นดินเผา
 - เครื่องประดับทองเหลือง เปลือกหอย มุก
 - เครื่องเรือนหวาย ไม้แกะสลัก
 - ดอกไม้ประดิษฐ์
 - ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ จาก ใบลาน ฯลฯ

ร้านสินค้าภาคตะวันออกและภาคใต้ จำนวน 1 ร้าน

- สินค้าจำหน่าย
- ผลิตภัณฑ์เครื่องไม้ หวาย
 - ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว
 - ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย มุก
 - ผลิตภัณฑ์จากหินอ่อน หินสบู่ (ครก)
 - เครื่องถม เครื่องเงิน ทองเหลือง
 - กระเป๋าย่านลิเภา
 - ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ และ เสื่อ
 - ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ

ร้านขายสินค้าพื้นเมือง จากการศึกษาลักษณะการจัดร้านขายสินค้าของกาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยแบ่งตามสถานศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านเชียง	มี 4 ร้าน	มีพื้นที่ 15 ม ² /ร้าน
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ชอนแก่น	มี 2 ร้าน	มีพื้นที่ 12 ม ² /ร้าน
- พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า	มี 2 ร้าน	มีพื้นที่ 12 ม ² /ร้าน
- ร้านขายสินค้าพื้นเมือง อ.พิมาย	มี 10 ร้าน	มีพื้นที่ 8 ม ² /ร้าน
- ร้านขายผ้าไหม ตลาด อ.ปักธงชัย	มี 6 ร้าน	มีพื้นที่ 10 ม ² /ร้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

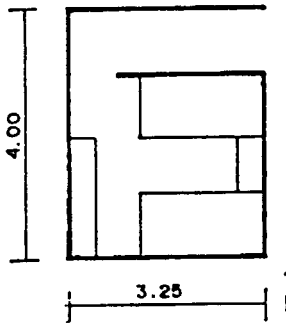
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปได้ว่า ร้านขายสินค้าพื้น เมืองในโครงการมณฑลโดยประมาณ^๒
 = 10.00 ม^๒/ร้าน
 มีจำนวนร้านทั้งหมด 5 ร้าน รวมพื้นที่ 50.00 ตาราง เมตร

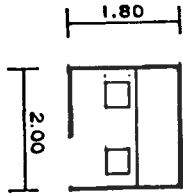

^๒อานาจ ดวงคำน้อย, ศนย์วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา 2530 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล.

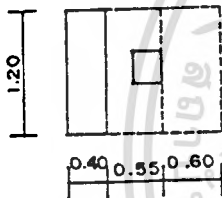
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

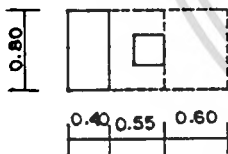
5. ห้องพักยาม
เตียงนอน (2)
โต๊ะหัวเตียง (1)
ส่วนเตรียมอาหาร (1)
พื้นที่รวม 13.00 ตร.ม./หน่วย

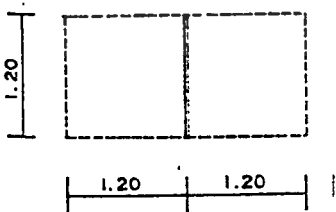
6. ห้องควบคุมระบบรักษาความปลอดภัย
แผงควบคุม (1)
เก้าอี้ทำงาน (2)
พื้นที่รวม 3.60 ตร.ม./หน่วย

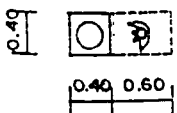
7. ส่วนเคาน์เตอร์ติดต่อ - สอบถาม
เคาน์เตอร์ (1)
เก้าอี้ทำงาน (1)
พื้นที่รวม 1.86 ตร.ม./หน่วย

8. ห้องชายตัว / บัอมยาม
เคาน์เตอร์ (1)
เก้าอี้ทำงาน (1)
พื้นที่รวม 1.24 ตร.ม./หน่วย

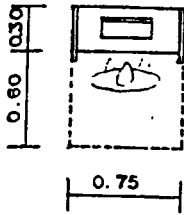

9. บอร์ดแสดงผังบริเวณ/บอร์ดแสดงงาน
พื้นที่รวม 2.88 ตร.ม./หน่วย

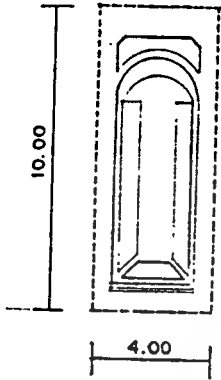

10. น้ำดื่ม
พื้นที่รวม 0.40 ตร.ม./หน่วย

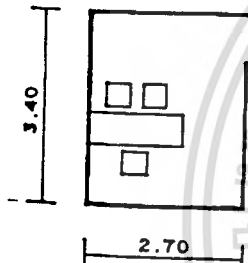
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

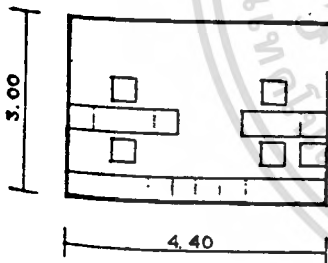
11. บริเวณโทรศัพท์ (แบบแบ่งช่อง)
พื้นที่รวม 0.675 ตร.ม./หน่วย

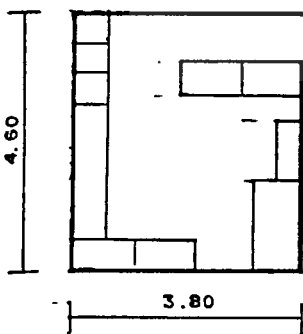
12. บริเวณจอตรถบัส (ขนาดกลาง)
ขนาดความจุ 60 คน / คัน
พื้นที่รวม 40.00 ตร.ม./หน่วย

13. ห้องทำงานบรรณารักษ์
โต๊ะทำงาน (1)
ตู้เก็บ เปิด เอกสาร (1)
ตู้ใส่บัตรชื่อ เรือง (3)
พื้นที่รวม 9.18 ตร.ม./หน่วย

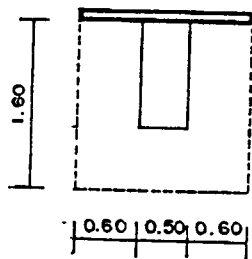

14. ห้องผู้ช่วยบรรณารักษ์
ห้องทำงาน เจ้าหน้าที่กะ เบียน/สถิติ
โต๊ะทำงาน (2)
ตู้เก็บ เปิด เอกสาร (2)
ตู้ใส่บัตรชื่อ เรือง (4)
พื้นที่รวม 13.20 ตร.ม./หน่วย

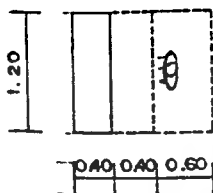

15. ห้องซ่อมหนังสือ
โต๊ะตรวจ เช็ครายการ (1)
โต๊ะทำบัตรรายการหมวดหมู่ (1)
หนังสือซ่อม เสร็จแล้ว (1)
หนังสือต้องซ่อม (2)
โต๊ะซ่อมหนังสือ (1)
เย็บเล่ม (1)
ทาบปก (1)
ตัดขอบ (1)
ตู้เก็บหนังสือที่ต้องซ่อม (1)
พื้นที่รวม 17.50 ตร.ม./หน่วย

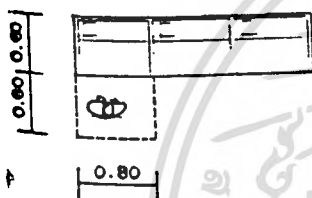
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

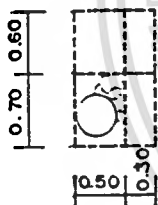
16. ส่วนท้าย เอกสาร
โต๊ะสำหรับวาง เครื่องฯ (1)
พื้นที่รวม 2.75 ตร.ม./หน่วย

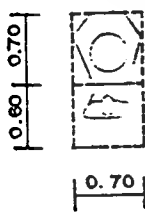
17. ตับทรายรายการ
ตบทรายรายการแบบ 3 ช่อง (1)
กายนคน / คน (1)
พื้นที่รวม 1.68 ตร.ม./หน่วย

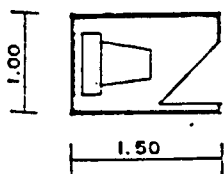
18. ส่วนเสดกักตักศึกษา (ส่วนไมโครฟิล์ม)
พื้นที่รวม 0.96 ตร.ม./ กวาง

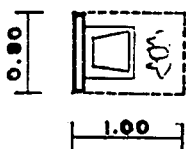
19. งานจักสาน
พื้นที่รวม 1.04 ตร.ม./หน่วย
ใช้งาน 1.00 ตร.ม./หน่วย

20. งานปั่น (เครื่องปั่นดินเผา)
พื้นที่รวม 0.91 ตร.ม./หน่วย
ใช้งาน 0.90 ตร.ม./หน่วย

21. พื้นที่ส่วนออกจาระ (ชักโครก)
พื้นที่รวม 1.50 ตร.ม./หน่วย

22. พื้นที่ส่วนอ่างล้างหน้า
พื้นที่รวม 0.80 ตร.ม./หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดเชิงเทคนิค

4.6.1 วิเคราะห์ระบบการจัดแสดง ส่วนนิทรรศการ

การวิเคราะห์ระบบในการจัดแสดงของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง เลือกระบบการจัดแสดง เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทการจัดแสดงแบบห้องต่อห้อง (*ROOM TO ROOM TYPE*)
2. ประเภทการแสดงผลแบบโถงทางเดินร่วม (*CORRIDOR TO ROOM*)
3. ประเภทการแสดงผลแบบโถงกลางกระจาย (*HALL TO ROOM*

TYPE)

โดยยึดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมกับระบบการจัดแสดงวัตถุ
2. ความเหมาะสมกับระบบโครงสร้างของอาคาร
3. ความประหยัด
4. การควบคุมและระบบการรักษาความปลอดภัย
5. ความยืดหยุ่นในการออกแบบ
6. ความสวยงาม

เมื่อได้ทำการศึกษาระบบการจัดการแสดงดังกล่าว ตลอดจนการศึกษาถึงรายละเอียดของเนื้อหาการแสดงผลของศูนย์วัฒนธรรมภาคฯ แล้วปรากฏว่าระบบการจัดแสดงที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการออกแบบได้แก่ ระบบการจัดแสดงในแบบที่ 1 คือ ระบบการจัดการแสดงผลแบบห้องต่อห้อง (*ROOM TO ROOM TYPE*) ดังแสดงไว้ในตารางการวิเคราะห์ที่ 4.6.1.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 : แสดงการวิเคราะห์การพิจารณาการเลือกระบบจัดแสดง

ข้อพิจารณา	ห้องต่อห้อง	โรงท้ง เเดิน	โรงกลาง
ความเหมาะสมกับวัตถุ	3	1	1
ความเหมาะสมกับโครงการ	3	2	1
ความประหยัด	2	3	3
การควบคุม	3	2	2
ความยืดหยุ่นในการออกแบบ	2	2	3
ความสวยงาม	2	2	3
รวมคะแนน	15	12	13

ค่าคะแนน 3 - ดีมาก 2 - ดี 1 - พอใช้

4.6.2 การวิเคราะห์ระบบเสียงและการป้องกันเสียง

การวิเคราะห์ระบบเสียงในอาคารศูนย์วัฒนธรรม

อาคารที่ใช้ในด้านการแสดง เป็นอาคารที่เน้นหนักในงานการอาชีพระดับชั้นทางด้านเสียง จึงจำเป็นต้องจัดให้มีคุณภาพทางด้าน *ACOUSTICE* ดีเป็นพิเศษโดยให้มีการกระจายเสียงให้ทั่วและดังสม่ำเสมอโดยทั่วกัน และจะต้องรักษาและส่งเสริมคุณภาพเสียงให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย

หลักการออกแบบ

การที่จะให้ห้องแสดง (*MUSIC ROOM*) มีที่ดีจะต้องยึดหลักดังนี้

1. เลือกสถานที่ที่มีความสงบ เหมาะสมกับความต้องการต่าง ๆ
2. สรรวจเสียงรบกวนและความคุมเสียงรบกวนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกอาคาร เพื่อพิจารณานำเอา *INSULATION* ต่าง ๆ มาใช้
3. พิจารณาการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของอาคาร
4. เลือกใช้โครงการซึ่งช่วยในด้านส่งเสริม
5. กำหนดรูปร่างและขนาดของห้องแต่ละห้อง เพื่อผลทางด้าน *ACOUSTICS*
6. ควบคุมการให้วัสดุให้ เหมาะสมกับคุณสมบัติและการใช้
7. พิจารณาการใช้เครื่องขยายเสียงตามความจำเป็น
8. ตรวจสอบพิจารณาความเรียบร้อยและความถูกต้องในระหว่างก่อสร้างและ เมื่อการก่อสร้าง เรียบร้อยแล้ว
9. ทำการทดลองและปรุ่่งแต่งจนกว่าจะได้ผลทางด้าน *ACOUSTICS* เป็นที่น่าพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ต้องทำบันทึกทงไว้ให้ผ้ควบคุมอาคารทราบ เกี่ยวกับ
- วิชาความสะอาด
 - การตกแต่ง เพิ่ม เต็มที่ถูกต้อง
 - วิชาการอุบัติเหตุและการใช้อาคารที่ถูกต้อง
 - ค่าแนะนำการรใช้ระบบขยาย เสียงของวิศวกร

ระบบ เสียงโรงละครและห้องการแสดง

ห้องที่ใช้ประโยชน์ในการแสดง จะ เน้นถึงคุณภาพของ เสียงที่ฟังมีความเข้มของ เสียงกระจายอย่างสม่ำเสมอทุกส่วนในห้องนั้น โดยมีลักษณะของคลื่น เสียงทุก ๆ ความถี่ คือ เสียงสูง เสียงกลาง และ เสียงต่ำ เคลื่อนที่ตลอดเวลา ลักษณะของคลื่น เสียงนี้จะกระจายออกไปทุกทิศทางจากต้นกำเนิดแห่ง เสียงนั้น เป็นระลอกคลื่น เป็นรบกวนกลมแผ่ออก เป็นชั้น ๆ ซึ่ง เพื่อกะทบกับ เพดาน ผืน หรือผนังก็จะมี การสะท้อนกลับคลื่นกลับสู่แนวทาง เดิม เสมอ จนกระทั่ง เสียงนั้นจางหายไปจน เงียบ คือ ไม่มีเสียงอีก เลย

สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการออกแบบติดตั้ง

1. ปริมาตรของห้องมีความเหมาะสม
2. การรใช้วัสดุ
3. รูปทรงของห้อง

1. ปริมาตรของห้องที่มีความเหมาะสม จะ เกี่ยวพันกับค่า *REVERBERATION TIME* คือห้องที่มีค่า *RT* ค่อนข้างยาว การจางหายของ เสียงต้อง ใช้เวลานานซึ่งมีผลทำให้ เสียงดนตรีไม่หวนขาดหายไป แต่จะกังวานมีชีวิตชีวาขึ้นมา ซึ่งถ้า เป็นห้องขนาดเล็กและใช้วัสดุสะท้อน เสียงมากจะมีค่า *RT* ยาวมากไป สำหรับค่า *RT* ที่เหมาะสมของดนตรีแต่ละประเภทจะได้กล่าวในตอนต่อไป

2. การรใช้วัสดุ ก็มีผลทำให้ห้องแสดงนำฟังขึ้น โดยคำนึงถึงการรใช้ วัสดุสะท้อน เสียงและดูด เสียงต่าง ๆ เช่น พวกร้านจะดูด เสียงมากไม่ควรรใช้มากจนเกินไป ซึ่งจะมีการคำนวณการรใช้วัสดุมา เกยข้อง โดย เกี่ยวกับค่า *RT* อีก เช่น กัน

3. รูปทรงของห้อง จะมีผลในการกระจาย เสียงจากแห่งกำเนิด เสียง ซึ่งในการพิจารณาควรคำนึงถึงว่า เสียงจะสะท้อนกกระทบ เป็น 3 มิติ มีใช้แนวทาง นอนอย่าง เดียว เท่านั้น รูปทรงของห้องต่าง ๆ กันจะทำให้ เกิดความ เข้มของ เสียงในบริเวณจุดต่าง ๆ ของห้องไม่เท่ากันอย่างแน่นอน ซึ่งถ้าห้องสามารถออกแบบให้ ความ เข้มของ เสียงมีบริเวณกว้างคือบริเวณที่ เสียงโดยตรง สวนทางกับ เสียงสะท้อน จะทำให้จุดนั้นมีเสียงดังโพลและชัดเจน

ห้องควบคุม เสียง

จัดให้อยู่ชั้นบนหน้าต่างที่ค่อนข้างไปทาง เวทีแสดง สามารถที่จะมองเห็น ความ เคลื่อนไหวต่าง ๆ บนเวทีแสดงได้อย่างชัดเจน ห้องควบคุม เสียงนี้จะอยู่ใน ส่วน เดียวกันกับห้องควบคุมการบันทึก เสียงที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงสามารถที่จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกเสียงการแสดงดนตรีแต่ละครั้ง เอาไว้ได้ ส่วนห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องเสียงนั้น ก็จะอยู่กันตำแหน่งใกล้ ๆ กัน เพื่อความสะดวกในการทำงาน

การวิเคราะห์ระบบเสียงในห้องสมุด

ระบบการป้องกันเสียงในห้องสมุด

เสียง เป็นสิ่งที่ไม่ควรกั้นกับห้องสมุดทั้งภายนอกและภายในอาคาร ดังนั้น การควบคุมเสียงในห้องสมุดจึง เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด

เมื่อวางตำแหน่งของตัวอาคารแล้ว จะต้องคำนึงถึงเรื่องเสียงซึ่งเกิดขึ้นจากถนนและท่อดรดย โดยมีแผ่นกระจกติดทางกำแพงด้านนั้น ที่ซึ่งเสียงอาจจะเกิดขึ้นได้ เพราะอาจจะใช้กำแพง เป็นแผ่นกั้นเสียง และตัดเสียง เพื่อออกฝ่ายหนึ่งจะได้เงียบเสียง และไม่สามารถจะผ่านมาได้โดยสะดวก

เมื่อวางแปลนเรียบร้อยแล้ว ควรคำนึงถึงว่าบริเวณที่เราไม่ต้องการเสียงนั้น มีแผ่นหรืออุปกรณ์เก็บเสียงติดไว้หรือไม่

การใช้กระจก เป็นแผ่นกั้นระหว่างห้องทำงาน และห้องอ่านหนังสือ เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะสามารถทำให้คนในห้องทำงานมองเห็นบรรยากาศในห้องสมุดได้โดยตลอด การใช้ห้องวางหนังสือต่าง ๆ เป็นเครื่องกั้นบริเวณอ่านหนังสือจะเป็นทางลดความดังของเสียงลงได้บ้างไม่มากนัก

มีบางอย่างซึ่งความสัมพันธ์กับเสียง เช่น ผนังและเพดาน ในการควบคุมทิศทางคลื่นเสียง เดินทาง สามารถทำได้โดยใช้แผ่นเก็บเสียง เอาไว้ผนังบดด้วยพรม เก้าออบนวม ผ้าม่านแบบหน้าต่าง หนังสือ สมุด หรือวัสดุอื่น ๆ เป็นต้น ว่าผ้าหรือแผ่นเมกอกบนกำแพง เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นวัสดุเก็บเสียงได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น จะต้องหาวัสดุที่ดูดและให้ผลดีมากที่สุดในการใช้วัสดุแต่ละชนิดกับส่วนใดของอาคาร ไม่ใช่เพียงแต่ความสวยงาม เท่านั้นแต่ให้ผลทางด้านเก็บเสียงด้วย

4.6.3 วิเคราะห์ระบบแสงสว่างและระบบไฟฟ้า

ระบบแสงสว่าง และระบบไฟฟ้าภายในศูนย์วัฒนธรรม

หลักการในการให้แสงสว่างภายใน AUDITORIUM มีอยู่ 3 วิธี (๒)

คือ

VISIBILITY (การจัดปริมาณแสงสว่าง)

DECORATION (การตกแต่ง)

NOOD (อารมณ์)

เพื่อให้ได้ผลตามนี้ จึงต้องออกแบบเกี่ยวกับแสงสว่างนี้แยกกันเป็นส่วน ๆ และจะรวมกันเฉพาะแต่เมื่อกว่ เกณฑ์นั้น ๆ เป็นที่พอใจแล้ว

VISIBILITY (การจัดปริมาณแสงสว่าง)

(๒) *Theatres and Ausitoriume* p.72-74

ส่วนสำคัญที่สุดคือ ต้องไม่ให้เกิดแสงสว่างในบริเวณที่ไม่ต้องการมา
เข้าบริเวณที่ต้องการได้รับแสง ในบริเวณที่ต้องการแสงสว่างอาจใช้ *Bunch
Light, Chandelier Source* เป็นเครื่องตกแต่งได้ด้วย แต่ถ้าสว่างเกินไป
คนดูจะมองอะไรไม่เห็นนอกจากแสงไฟ

การให้แสงสว่างแบบ *Visibility* ก็เพียงให้พอมองเห็นทงอ่าน
รายการแสดง เท่านั้น ไม่ควรรู้ให้เกิดเงา จึงนิยมซ่อนดวงไฟหรือใช้ไฟที่มีแสงอ่อน
ติดอยู่ใต้เพดานให้แสงผ่านหลอดรูเล็ก ๆ หรือผ่านช่องบนเพดาน ปริมาณของแสง
ควรจะประมาณ 3-5 Ft. Candle ซึ่งเพียงพอแล้ว แสงสีขาวที่ที่สุด แสงสว่าง
ดังที่จัดไว้จะไม่ทำให้สภาพของ *Auditorium* เสียไป อาจจะทำให้แสงสลัว ๆ
และผู้ชมก็มองไม่เห็นดวงไฟ นอกจากจะแฉ่งหน้าชนมอง แต่มันไม่ค่อยจะมีผู้ใด
แหงนดูเพดานนัก

นอกจากนี้ ควรจัดแสงสว่างพิเศษ เพื่อความปลอดภัย กอแก่ทัศนมิติ
ที่มอຍ เพื่อความปลอดภัย เช่น ตามริมเก้าอี้หรือแนวทางเดิน จัดวางไฟไว้ใกล้ ๆ
พนักเก้าอี้ทุกตัวสลับกัน เพื่อให้แสงสว่าง เหมาะพอมองเห็นทางเดินหรือชนบันได
เท่านั้น

จำนวนไฟฟ้าเท่าที่กล่าวมาเกินไปมากเกินความจำเป็นสำหรับ *Visibility*
จำนวนไฟฟ้าต่ำสุดและการวางแสงไฟก็คือ ไฟที่มีแสงไฟทุก ๆ 3 แนว สลับข้าง
และที่ซึ่งทางตัดทปลาย *Aisles* และ *Cross Overs* ไฟที่มีดวงไฟทาง 2 ข้าง
Luminous Guide Lias ซึ่งทำจากพวก *Ultraviolet* จะทำให้ปลอดภัยดี
ขึ้น

DECORATIVE LIGHTING (ไฟตกแต่ง)

แสงไฟตกแต่ง เป็นส่วนหนึ่งอยู่ในโครงการตกแต่งไปในตัว และการ
ที่แสงไฟให้ความสว่าง จะทำให้บรรยากาศที่สวยงามดึงดูดความสนใจขึ้นโดยอ
ศัยหลัก ดังต่อไปนี้

- การให้แสงที่กำแพง เพดาน และ *Proconium* ควรทำให้แสง
ไฟกลมกลืนกันระหว่าง *Background* กับคนนั่ง มีความสว่างพอสมควร และสี
ก็ให้ควรจะช่วยส่งเสริมสีของผนัง หรือ เพดานให้เด่นยิ่งขึ้น

- เพิ่มแสงสว่าง เฉพาะตรงจุดที่สำคัญ ตามโครงการที่ต้องการตกแต่ง
หรือต้องการให้เด่น เช่น ตามช่องกำแพง ศิลวัตถุ หรือ เครื่องประดับที่นำมาใช้
- ควบคุมไฟที่ตกแต่ง เช่น ควบคุมหรี่ หรือ ควบคุมอื่น ๆ เป็นการให้แสง
สว่างโดยตรง ควบคุมเหล่านี้ต้องสวยงาม และไม่ควรรู้ให้แสงสว่างมากเกินไปจนทำให้
เกิดความรำคาญ ถ้าเป็นเช่นนั้น เราอาจซ่อนดวงไฟเพื่อให้แสงได้ฉายไปยัง เพดาน
หรือผนังอย่างเดียว เพดานแบบ *Transverse Ceiling levovs* จะมองดู
เหมือนกับลดความลึกของโรง และเพดานลง การให้แสงสว่าง เข้ม เป็นแห่ง ๆ จะ
ต้องการ *Dinner* ส่วนแสงไฟแบบ *Open Light* ก็ใช้ เป็นเครื่องตกแต่ง (บาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คราวใช้ *Chandelier* เพื่อประโยชน์ทาง *Acoustics*) ถ้าหากคนดูส่วนมากมองเห็นได้ แต่ถ้าให้แสงไฟสว่างมากเกินไป ก็รู้สึกรำคาญมาก ดังนั้นพวกเหล่านี้จึงเป็นเครื่องตกแต่งมากกว่าที่จะใช้เพื่อให้แสงสว่างจริง ๆ และก็อาจจะซ่อนดวงไฟในวัตถุพวกนี้ เพื่อประโยชน์ทาง *Visibility Decorative Light* หรือ *Mood* ก็ได้

MOOD (อารมณ์)

ยังไม่ได้กำหนดให้แน่นอนลงไปได้ว่า การให้แสงสว่างในหน้าเวที (*Foot Light*) โดยเปลี่ยนสีไปมาต่าง ๆ สักน ดั้งนั้นฉาก เพดาน มักจะใช้สีกลาง เพื่อรับแสงที่ส่องจาก *Foot Light* นี้

ELURINSTION (แสงจากดวงโคม)

แสงไฟจากโคมไฟ มีส่วนช่วยโรงละครมีสภาพแวดล้อมดีขึ้น ช่วยให้ผู้แสดงมองเห็น เครื่องดนตรี และโน้ต เพลงได้ชัดเจน ความพอเพียงในเรื่องแสงไม่สามารถขจัดแรงได้โดยปราศจากลักษณะของชนิด เครื่องดนตรี และชนิดของห้อง

การวิเคราะห์ระบบแสงสว่างในห้องประชุมใหญ่ (Auditouium)

ในงานใหญ่ ๆ และมีลักษณะเฉพาะ เช่น เป็นเรื่องยากที่นักสถาปนิกจะตัดสินใจเองทั้งหมดโดย เฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับ เรื่องของทาง เทคนิคต่าง ๆ สำหรับระบบแสงนี้ เช่นกัน สถาปนิกกับวิศวกรไฟฟ้าจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะให้ได้ระบบแสงที่มีความเป็นระบบ ใช้ได้สะดวกและมีความสวยงามทางศิลปะ สถาปนิกอาจจะแสดงความคิดเห็นได้แต่ เฉพาะในเรื่อง เกี่ยวกับความสวยงามของแสงหรือลักษณะของแสงที่จะให้บรรยากาศต่าง ๆ ส่วน เรื่องตำแหน่งและระบบการติดตั้งนั้นจะต้องอาศัยคำปรึกษาจากวิศวกรที่เชี่ยวชาญจึงจะทำได้ถูกต้อง

ลักษณะของการใช้แสงไฟบน ฉายาขณะที่ดนตรียังไม่มีการแสดงก็อาจ จะใช้แสงฟลอร เรส เช่นที่ทยอยตามหลังผนังหรือหลัง เพดานในลักษณะของ *Indirect Flight* เมื่อการแสดง เริ่มแสงไฟเหล่านี้ก็จะดับลง ใช้เป็นแสงไฟแรงต่ำ (*Clod Vathode General Lighting*)

ประเภทที่ทำการแสดง เช่น ถ้าเป็นวง *Crchestra* ก็อาจจะใช้แสงไฟที่ติดตั้งเหนือ เวทีโดย เฉพาะ (*Pageabts*) เป็นแสงไฟธรรมชาติซึ่งให้ความสว่างอย่างทั่วถึง และ เพียงพอที่จะทำให้นักดนตรีอ่านโน้ตได้ และถ้าหาก เป็นวงดนตรีสากล ก็สามารถที่จะใช้แสงสีได้อย่าง เต็มที่ แสงที่ใช้ก็อาจจะมีการประเภท *Sparkle, Spot Light, Follow Light* และ *Ares Light* เป็นต้น

ห้องควบคุมแสง

จัดให้อยู่ชั้นบนตำแหน่งที่ค่อนข้างไกลจาก เวทีแสดง เช่นเดียวกัน แต่อยู่ตรงกันข้ามคนละด้านกับห้องควบคุมเสียง ห้องควบคุมแสงจะแบ่ง เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่อยู่ด้านข้าง เวทีจะเป็นห้องควบคุมแผงวงจรไฟฟ้า ส่วนอีกห้องหนึ่งจะอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน แต่อยู่ในด้านตรงข้ามกับ เวทีแสดง เป็นห้องควบคุมการฉายแสง *Follow*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Light และ *Ares Light* โดยมีทางเดินติดต่อกันได้ ส่วนห้องเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็จัดให้อยู่ใกล้กับห้องควบคุมแผงวงจรไฟฟ้า ทั้งห้องควบคุมแสงและเสียง เชื่อมต่อกันด้วยโรงงาใหญ่ ซึ่งอยู่หน้าห้องเก็บอุปกรณ์แสงและเสียง โรงงาใช้เป็นสำหรับเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ซัดคัดเลือกออกมาใช้ในแต่ละงาน จากโรงงานจะมีบันไดที่จะลงไปติดต่อกับชั้นล่าง คือห้องเครื่องและเวทีแสดงได้ นอกจากนี้ยังมีช่องส่งของที่จะหย่อนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะทาลงไปติดตงชั้นล่าง โดยที่ไม่ต้องชนชั้นลงทางบันได

บริเวณด้านหลังเวทีแสดงก็จะเป็นส่วนของนักดนตรี ซึ่งก็ประกอบด้วยโรงงาพักผ่อน ห้องแต่งตัว และห้องสซา ห้องเครื่องต่าง ๆ ซึ่งแยกส่วนกันกับส่วนของนักดนตรี มีทางเข้าแยกกันโดย เฉพาะแต่มีทางสำหรับให้เข้าไปทำความสะดวกได้

นอกจากนี้ยังมีห้องเก็บของ ห้องท่าอากาศยานสำหรับการแสดงแต่ละครั้ง ห้องเก็บอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนห้องซ่อมบำรุง ห้องต่าง ๆ เหล่านี้จะมีพื้นที่อยู่ระดับเดียวกับเวทีแสดง เพื่อความสะดวกในการติดต่อ การใช้งาน ทั้งในกรณีของนักแสดงดนตรี และกรณีของเจ้าหน้าที่ที่จะทำงานภายในโรงแสดงดนตรี ซึ่งก็จะได้ใช้เวทีเป็นตัวเชื่อมระหว่างบริเวณภายในกับส่วนของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะอยู่ทางด้านหลัง

4.6.4 การวิเคราะห์โครงสร้างและวัสดุโครงสร้าง

โดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างของอาคารจะรับและถ่ายแรงอยู่สองทางคือทางแนวนราบ (*Horizontal System*) และทางแนวตั้ง (*Vertical System*)

1. แนวนราบ ได้แก่ ผนังคาน หรือโครงหลังคา ที่จะถ่ายน้ำหนักลงสู่จุดเส้า การรับน้ำหนักแบ่งได้ 2 แบบคือ

1.1 *Long Span* การค้ำพันทที่ต้องการส่วนเปิดโล่งกว้าง ๆ ไม่มีส่วนของโครงสร้าง เช่น เส้ามาขวาง เพื่อประโยชน์ใช้สอยขององค์ประกอบของอาคารได้แก่

- ส่วน *Auditorium* ที่ไม่ต้องการเส้ามาขวางในการชมการแสดง ซึ่งจะกว้างประมาณ 35 เมตร
- ส่วนเวทีที่เปลี่ยนฉาก จะกว้างประมาณ 18 เมตร

1.2 *Short Span* เป็นการค้ำพันทประโยชน์ใช้สอยบริเวณเล็ก ๆ ที่จัดรับน้ำหนัก ไม่ทำให้เกิดปัญหาของส่วนใช้สอย ซึ่งประหยัดกว่าองค์ประกอบส่วนนี้ได้แก่

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่
- ส่วนห้องสมต

2. แนวตั้ง ได้แก่ เส้าและกำแพง รับน้ำหนักซึ่งรับแรงจากพื้นคานและโครงหลังคา แล้วถ่ายลงสู่ฐานราก ซึ่งการใช้เส้ากับคาน หรือกำแพงรับน้ำหนักขึ้นอยู่กับกรออกแบบและประโยชน์ใช้สอยของแต่ละองค์ประกอบ

การวิเคราะห์โครงสร้าง

โครงสร้างที่ถือว่าเป็น *Long Span* ในการใช้คลุมพื้นที่กว้างมาก ๆ ได้แก่

- *Truss* เป็นโครงสร้างที่ประกอบจากชิ้นส่วนของวัสดุขนาดสามารถประมาณ 24-30 เมตร มีขนาดเบา ง่ายต่อการคำนวณ และง่ายต่อการก่อสร้าง

- *Folded Plate* และ *Shell* เป็นโครงสร้างแผ่น คสล. บาง เมื่อเทียบสัดส่วนกับตัวอาคารโดย *Folded Plate* เป็นแบบอาศัยการพับจับเป็นสัน ทำให้เกิดความแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักส่วนโครง *Shell* ลักษณะนั้นเรียบ เช่น เปลือกหอย ต้องใช้ความชำนาญความสามารถและเทคนิคมากขึ้น

- *Cable* และ *Tant* เป็นโครงสร้างชนิด *Tensile Structure* ฉะนั้น จึงต้องมีโครงสร้างหลักสำหรับแรง *Tension Pier* หรือกำแพงรับ *Tension* สามารถ *Take Span* ได้มาก แต่ต้องใช้ความชำนาญและเทคนิคมากมาย เป็นพิเศษกว่าแบบ *Folded Plate*

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในด้านการ *Take Span* การก่อสร้าง ค่าก่อสร้าง น้ำหนักและอื่น ๆ ตามตารางประกอบหน้า จะสามารถสรุปได้ว่า โครง *Truss* เหมาะสำหรับ *Long Span* ในโครงการมากที่สุด

ตารางที่ 4.12 แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง LONG SPAN

การพิจารณา	TAKE SPAN	น้ำหนัก	ค่าก่อสร้าง	การก่อสร้าง	ความคุ้มค่า
Truss	24-30 เมตร	เบา	ถูก	สะดวก	ดีมาก
Folded Plate	ใกล้เคียง	เบา	แพงกว่า	ยุ่งยาก	น้อย
Shell	ใกล้เคียง	เบา	แพงกว่า	ยุ่งยาก	น้อย
Cable	ดีมาก	เบา	แพง	ใช้เทคนิคมาก	ไม่มี
Tent	ดีมาก	เบา	แพง	ใช้เทคนิคมาก	ไม่มี

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่า โครง Truss เหมาะสำหรับ Long Span ในโครงการ เพราะสามารถสร้างในประเทศไทย ความสะดวกในการก่อสร้าง และราคา เหมาะสมกับโครง มากที่สุด

การวิเคราะห์โครงสร้างที่ใช้ใน *Chort Span*

ในกรณีหมายถึง พน และคาน ซึ่งข้อพิจารณาในการเลือกคือ ความประหยัดของวัสดุและความเหมาะสมกับพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบอาคาร เนื่องจากส่วนเจ้าหน้าที่จัดเป็นแบบ *Open System* และความต้องการของเนื้อที่ของแต่ละส่วนใช้เพียง เล็กน้อย ดังนั้น การกีดขวางจึงไม่มีปัญหา นอกจากความประหยัดเท่านั้น ส่วนของห้องสมุด ได้กำหนดขนาดส่วนต่ง *Stack* มีความยาวน้อยสุด 6.90 เมตร (ขนาดของ *Stack* 0.25 0.90 เมตร) จากข้างต้นสามารถนำมาพิจารณาเกี่ยวกับวัสดุ เหล็กที่ผลิตขึ้นโดยปกติยาว 10 ม. และเทคนิคการทำงาน และคาน (การหักคอคและหักมุม ซึ่งจะเหลือความยาววัดได้ประมาณ 8-9 เมตร)

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์โครงสร้าง *Short Span*

ในกรณี	ความประหยัด	เหมาะสมกับเนื้อที่
6-7 เมตร	ต้องตัด เหล็กที่ยาว เกินออก เสียเวลา	น้อยเกินไปสำหรับห้องสมุด
8-9 เมตร	พอดีไม่ต้องตัด	พอดี
10 เมตร	สั่งทำเหล็กยาวขึ้นพอ เศษ หรือ เชื่อมต่อ เหล็ก	เนื้อที่สำหรับ <i>Stack</i> มีมากเกินไป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า *Span* ขนาด 8-9 เมตร เหมาะสมที่สุด และเมื่อแบ่งครึ่ง *Span* จะได้ 4.00-4.50 เมตร และมีเสารับ จะทำให้ประหยัดยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ระบบโครงสร้าง

ในการวิเคราะห์ระบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ได้นำระบบ 3 ระบบมาพิจารณาความเหมาะสมดังนี้ คือ

- ก. ระบบเสาและคาน
- ข. ระบบผนังรับน้ำหนัก
- ค. ระบบช่วงกว้าง

หมายเหตุ ระบบที่นำมาพิจารณาคัด เฉพาะที่สามารถนำมาใช้อาคารได้ เท่านั้น อย่างเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง มีดังนี้

1. ความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยของอาคาร (ระบบโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ก่อสร้างง่าย
3. ความประหยัด
4. สามารถใช้วัสดุในท้องถิ่น
5. เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ
6. ความมีเอกลักษณ์

โดยมีข้อกำหนดดังนี้

1. ดีมาก
2. ดีปานกลาง
3. พอใช้ได้
4. ไม่มี

ตารางที่ 4.14 การพิจารณาเลือกระบบโครงสร้าง

ข้อพิจารณา	ก	ข	ค
1. เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	1	1	3
2. ก่อสร้างง่าย	3	2	2
3. ความประหยัด	3	2	1
4. สามารถใช้วัสดุท้องถิ่น	2	2	2
5. เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ	2	1	3
6. ความมีเอกลักษณ์	3	2	2
รวม	14	10	13

สรุป ระบบโครงสร้างของโครงการนี้ จะใช้ 2 ระบบ คือ ระบบเสาและคานาในส่วนประกอบทั่วไป และใช้โครงสร้างช่วงกว้างในส่วนพิเศษ และซึ่ง เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด

การเลือกวัสดุโครงสร้าง

การเลือกวัสดุโครงสร้าง ได้เลือกจาก 3 ตัวเลือก คือ

1. โครงสร้างไม้
2. โครงสร้างคอนกรีต เสริม เหล็ก
3. โครงสร้าง เหล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกวัสดุโครงสร้าง

1. เป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น
2. เข้ากับสภาพแวดล้อม
3. เข้ากับสภาพภูมิอากาศ
4. มีความทนทานต่อการรื้อสอย
5. มีความเหมาะสมต่อการรื้อสอย
6. ประหยัด

ข้อกำหนด

- 3 ดีมาก
- 2 ดีปานกลาง
- 1 ดีพอใช้
- 0 ไม่ดี

ตารางที่ 4.15 การพิจารณาเลือกวัสดุโครงสร้าง

ข้อกำหนด	1	2	3
1. เป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น	3	2	2
2. เข้ากับสภาพภูมิอากาศ	2	3	2
3. เข้ากับสภาพแวดล้อม	3	2	1
4. มีความทนทานต่อการรื้อสอย	0	3	3
5. มีความเหมาะสมต่อการรื้อสอย	0	3	2
6. ความประหยัด	1	2	2
7. ความรวดเร็วในการก่อสร้าง	1	1	3
รวม	10	16	16

สรุป โครงสร้างไม้ 10

โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก 16

โครงสร้าง เหล็ก 15

โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กจึง เป็นโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการ รองลงมา คือ โครงสร้าง เหล็ก ซึ่งจะ เลือกใช้ตามความเหมาะสม

4.6.5 บทวิเคราะห์ระบบปรับอากาศ

จากรายละเอียดการปรับอากาศดังกล่าวมาแล้วสามารถนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาในการใช้ระบบปรับอากาศในโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง โดยแยกตามองค์ประกอบหลักของโครงการได้ดังนี้คือ

1. ส่วน Auditirium
2. ส่วนบริหารราชการ
3. ส่วนการศึกษา
4. ห้องสมุด
5. Cafeteria

ซึ่งนำเอาข้อเปรียบเทียบหลาย ๆ ประการดังต่อไปนี้ คือ

1. ค่าลงทุนเริ่มแรก หมายถึง ทนในการซื้อ และทนในการใช้จ่าย สำหรับที่จะได้มาซึ่ง เครื่องปรับอากาศ คิดเป็นราคาร บาท/ตัน
2. ค่าดำเนินการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง ตลอดจนค่าขนส่ง
3. ความสามารถหรือความ เชื่อถือได้ในการทำงาน หมายถึง ความเหมาะสมในการทำงาน ตลอดจนระยะเวลาในการทำงาน ความทนทาน มั่นคง แข็งแรง ฯลฯ
4. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดูแลซ่อมแซม และตรวจตราระบบของ เครื่องในส่วนต่าง ๆ
5. อายุการใช้งาน หมายถึง ระยะการใช้งานที่คุ้มค่ากับการลงทุน
6. การใช้พื้นที่อาคาร หมายถึง การใช้พื้นที่สำหรับการติดตั้ง เครื่องการจัดพื้นที่สำหรับติดตั้ง เป็นต้น
7. เสี่ยงรบกวน หมายถึง เสี่ยงรบกวนซึ่ง เกิดจากการทำงานของ เครื่องดับส่วนของอาคารที่ต้องการปรับอากาศ
8. ผลกระทบต่อโครงการสร้างอาคาร หมายถึง ความเหมาะสมของ ระบบปรับอากาศกับข้อกำหนดของ โครงสร้างระบบนั้น ๆ
9. ผลกระทบต่อแผนดำเนินการก่อสร้าง หมายถึง ระยะเวลาและค่า ใช้จ่ายในการลงทุน เหมาะสมกับการวางแผนการดำเนินงานหรือไม่

ประเภทของ เครื่องปรับอากาศที่นำมาวิเคราะห์ แยกได้เป็น 4

ประเภท คือ

1. แบบติดตั้งหน้าต่าง (Packaged)
2. แบบศูนย์รวมโดยใช้การระบายความร้อนด้วยอากาศ (Air Cooled Water Chiller)
3. แบบศูนย์รวม โดยใช้การระบายความร้อนด้วยน้ำ (Water Cooled Water Chiller)
4. แบบแยกส่วน (Split Type)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดการทำงานและความเหมาะสมในแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

1. ส่วน *Auditorium* เป็นที่มีปริมาณมากโดยมีลักษณะของความสงบปราศจากเสียงรบกวนและความสะดวกสบาย ดังนั้น ระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวมจึงเหมาะสมที่สุด

การติดตั้ง ควรจะจัดให้ห้อง เฉพาะอยู่ในระดับใต้ที่นั่งชมแล้ว เดินท่อจ่ายขึ้นมาโดยตรงไปยังฝ้า เพดานของหอประชุม และจะกระจาย เข้าสู่ที่นั่งชม แต่เนื่องจากแรงส่งของอากาศมักจะส่งไปไม่ถึงบริเวณส่วนกลาง ดังนั้น การทำช่องอากาศออกตรงบริเวณใต้ที่นั่งชม โดยเฉพาะบริเวณส่วนกลางจะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. ส่วนบริหารราชการ เป็นส่วนทำงานของ เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของสมาคมซึ่งต้องการระบบการปรับอากาศ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และปราศจากเสียงรบกวนจาก เครื่องดนตรีต่าง ๆ หรือจากส่วนสาธารณชนอื่น ๆ ของอาคาร

ควรจะใช้ระบบศูนย์รวม เนื่องจากระยะเวลาทำงาน เป็นช่วง เวลาเดียวกัน ยกเว้นแต่ห้องประชุมซึ่งการปฏิบัติงานไม่แน่นอนและควรใช้แบบแยกส่วนซึ่งต้องจัดห้อง เครื่องไว้โดยเฉพาะ

3. ส่วนการศึกษา เป็นส่วนที่ต้องใช้สมาธิ และป้องกันเสียงรบกวนเป็นพิเศษ จึงจำเป็นต้องใช้ระบบปรับอากาศโดย เลือกใช้ระบบศูนย์รวม

4. ส่วนห้องสมุด เพื่อบรรยากาศที่ดีและความสงบเงียบ การปฏิบัติงานก็เช่นในช่วง เวลาเดียวกัน ลักษณะของห้องก็ต่อเนื่องกัน ดังนั้น จึงใช้ระบบศูนย์รวม เช่นเดียวกัน

5. *Cafeteria* ส่วนนี้เป็นส่วนที่จะเกิดเสียงรบกวนแก่อาคาร และมีลักษณะในทางการให้บริการ ก็มีการค้าอยู่ด้วย การปรับอากาศจึง เป็นตัวช่วยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่ง เลือกใช้ระบบศูนย์รวม แม่นอกและปริมาณจะมีมากแต่แยก เครื่องต่างหาก

4.6.6 การวิเคราะห์ระบบสหวิทยาการ

4.6.6.1 การเลือกระบบจ่ายน้ำที่เหมาะสมกับอาคาร

1. ระบบประปา

ระบบสน้ำเพื่อความมั่นใจในเส้นท่อโดยตรง ควรจะเป็นระบบที่ติดตั้งหากมีสถานที่ซึ่งสามารถก่อสร้างได้ ส่วนการใช้ระบบถึงอัตโนมัติจะต้องพิจารณาไปถึงการซ่อมบำรุงซึ่งต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญโดย เฉพาะและการทำงาน ของระบบที่ใหม่ เหมาะสมกับระบบอาคาร

2. ระบบระบายน้ำ

ปัจจัยประการแรกที่ต้องพิจารณาในการ เลือกระบบบำบัดน้ำเสียได้แก่ ภูมิอากาศที่ซึ่งมีระดับใน เขตก่อสร้างนั้น สำหรับระบบปฏิบัติการด้านสหวิทยาการกำหนดไว้ว่า "ส่วนต้อง เป็นชนิดชำระสิ่งปฏิกูลด้วยน้ำลงบ่อ เกรอะ บ่อซึม การสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ล้อม ภายในระยะ 20 เมตร จากเขตคลองสาธารณะ ต้องสร้าง เป็นส้วมถึง เก็บ ชนิดน้ำซึมไม่ได้" สำหรับอาคารซึ่ง เป็นอาคารสำนักงาน ดังนั้น ระบบบำบัดน้ำเสีย จึงต้องประกอบด้วย

1. น้ำจากส้วมและที่ปัสสาวะ จะต้องต่อ เข้าถึง เซพติก (Septic Tank) หากน้ำเสียประมาณน้อย เช่น ไม่เกิน 5-10 ลบ.ม./วัน และมีที่มากพออาจจะใช้ เป็นลานซึม หรือบ่อซึมได้ แต่ถ้ามีปริมาณน้ำเสียมาก ไม่สามารถซึมลง ใต้ดินได้ทันทีจะต้องส่ง ไปบำบัดต่อด้วย ระบบบำบัดชนิดที่สองต่อไป

ระบบกำจัดความดัน

ระบบสูบน้ำเพิ่มความดันใน เส้นท่อโดยตรง

1. ไม่ต้องมีถังสง่าใหญ่	1. ใช้ เหนือทน้อย
2. สามารถติดตั้งที่ส่วนไหนของอาคารก็ได้ ทำให้ไม่ เสีย เนื้อที่ใช้สอย	2. อาจลงทุนต่ำในบางกรณี
3. เครื่องสูบน้ำไม่ต้อง เต็มในขณะที่ไม่ ใช้น้ำ	3. ไม่ต้อง เก็บน้ำเอาไว้ในอาคาร ทำให้ประหยัดค่าก่อสร้างงาน
4. สามารถ เลือก เครื่องสูบน้ำให้ทำงาน ที่มีประสิทธิภาพสูง ได้ง่าย	

การ เปรียบ เทียบ ข้อดีของระบบจ่ายน้ำแบบต่าง ๆ

2) น้ำเสียจากส่วนอื่น ๆ รวมทั้งน้ำเสียที่ผ่าน Septic Tank แล้ว แต่ไม่สามารถซึมลงดินได้ จะต้องส่ง ไปเข้าระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อกำจัดมลสาร ต่าง ๆ ออก เช่น ระบบ Activated Sludge หรือระบบแผ่นชีวหมุน เพื่อให้ น้ำที่มีคุณภาพดีพอที่จะไม่ทำ ความ เดือดร้อน เมื่อทิ้งลงไปในท่อระบายน้ำสาธารณะ

ปัจจัยต่อมาได้แก่ ความแน่นอนในการใช้งาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการซ่อมบำรุง ระบบส่วนใหญ่ที่ใช้ ได้แก่ ระบบ Activated Sludge ซึ่งผู้ออกแบบสามารถ เลือกใช้ได้หลายแบบและมีความคล่องตัวมาก แต่พบว่าระบบ แผ่นชีวหมุนมีข้อดีกว่าในทกกรณี ยก เว้นราคาก่อสร้างจะแพงกว่าประมาณร้อยละ 30

นอกจากนั้นผู้ออกแบบยังต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม เกี่ยวกับสถานที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสีย เช่น ความสูงของสถานที่ที่กำหนดให้ หน้าที่ใช้งาน ระดับของระบบ เมื่อ เปรียบ เทียบกับระดับดิน เป็นต้น โดยทั่วไประบบบำบัดน้ำเสียจะ ต้องใช้ความสูงสักระหว่าง 5-6 เมตร และพนักวางส้วมไม่ควรอยู่ต่ำกว่า -3.0ม. จากพื้นดิน เพื่อให้สามารถไหลผ่านไปยังถังต่าง ๆ และออกจากระบบได้โดยไม่ต้องใช้ เครื่องสูบน้ำช่วย

ตารางที่ 4.6.6.1

อัตราส่วนของปริมาณน้ำเสียกับพื้นที่อาคาร

ปริมาณน้ำเสีย (ลบ.ม./วัน)	พื้นที่ก่อสร้างโดยประมาณ (ตร.ม.)
50	60
100	100
200	180
300	240
500	400
750	500
1,000	600

4.6.7 การวิเคราะห์ระบบรักษาความปลอดภัยในอาคารศูนย์วัฒนธรรม

ระบบการป้องกันโจรภัย

การพิจารณาใช้ระบบป้องกันโจรภัยนี้ พิจารณาจากสาเหตุของ

1. ปัญหาการลักขโมยของผู้เข้าชมตลอดจนผู้เข้าชม
2. ปัญหาการโจรกรรมในเวลาปิดทำการ

ส่วนที่ต้องคำนึงถึงในการติดตั้งระบบป้องกันโจรภัย ภายในสมาคม
สามารถแยกได้เป็นส่วนใหญ่ ดังต่อไปนี้คือ

1. ส่วน
2. ส่วนบริหารราชการ
3. ส่วนการศึกษา รวมทั้งส่วนปฏิบัติการ
4. ส่วนบริการ ทั้งทางสาธารณะและทางเทคนิค

ระบบป้องกันโจรภัย พิจารณาใช้ระบบที่เหมาะสมแต่ละส่วนดังนี้ คือ

1. ส่วน Auditorium - พิจารณาให้ใช้ระบบ เทคนิคทางกลศาสตร์ และเจ้าหน้าที่
รักษาการณ์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รักษาการณ์เพียงอย่าง
เดียว อาจดูแลไม่ทั่วถึง และ เทคนิคทางกลศาสตร์สามารถ
ที่จะนำไปใช้ได้เป็นจุด ๆ เช่น
 - 1.1 การสร้างราวล้อมทึบมั่นคง แข็งแรง
 - 1.2 ใช้ระบบกญแจและใส่ประตู
 - 1.3 ใช้งานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ และทำประตูเปิดอัตโนมัติ
2. ส่วนบริหารราชการ - พิจารณาให้ใช้ระบบ เทคนิคทางไฟฟ้าและ เจ้าหน้าที่รักษา
การณ์คอยตรวจตราเป็นระยะเวลา เทคนิคทางไฟฟ้าที่
นำมาใช้คือ ระบบแจ้งเหตุสัญญาณ โดยให้เหตุผล ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กัน ส่วน Auditorium

3. ส่วนการศึกษารวมทั้งส่วนปฏิบัติการ - พิจารณาให้ใช้เจ้าหน้าที่รักษาการณคยตรวจตราเป็นระยะเวลา 4-6 ชม. และนาระบบเทคนิคทางไฟฟ้ามาใช้ เช่นเดียวกับส่วนบริการและธุรการ
4. ส่วนบริการทางสาธารณะและทาง เทคนิค ส่วนนี้พิจารณาให้ใช้ยามรักษาการณคยตรวจตราเป็นระยะเวลา 4-6 ชม. ก็เพียงพอแล้ว (ยามรักษาการณคยตรวจตราทั้งกลางวันและกลางคืนอย่างน้อย 2 ผลัด)

4.6.8 ระบบป้องกันอัคคีภัยและความคมเพลิง

จากการพิจารณาถึงสาเหตุที่จะทำให้เกิดอัคคีภัยอาคารศูนย์วัฒนธรรมฯ พอจะสรุปได้ 3 ประการคือ

1. การใช้กระแสไฟฟ้า
2. ไฟไหม้ เพราะการสูบบุหรี่
3. ความประมาท เผลอ เรอของ เจ้าหน้าที่

จากสาเหตุ 3 ประการ อาจทำการแก้ไขได้โดยการจัระบบรักษาความปลอดภัยในการป้องกันอัคคีภัย โดยพิจารณาจากระบบป้องกันอัคคีภัย 3 ระบบใหญ่ ๆ คือ

1. ระบบดับน้ำดับเพลิง
 2. ระบบใช้แก๊สดับเพลิง (มีการจัระบบดับเพลิงประจำห้อง เฉพาะทางานอัตโนมัติ)
 3. ระบบใช้แก๊สดับเพลิงอย่าง เดี่ยว (แบบสำเร็จรูป ติดตั้ง เฉพาะจุด)
- ส่วนที่ทำการพิจารณาจะรักษาความปลอดภัยจากอัคคีภัยมตงน คือ

1. ส่วน Auditorium
2. ส่วนบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรมฯ
3. ส่วนการศึกษา รวมทั้งส่วนปฏิบัติการ
4. ส่วนบริการทั้งหมด

จากการพิจารณาคุณลักษณะของระบบดับเพลิงและพื้นที่ใช้สอย แล้วจึงได้เลือกใช้ระบบดับเพลิงแบบใช้แก๊สดับเพลิงอย่าง เดี่ยวผสมกับระบบใช้แก๊สดับเพลิงแบบอัตโนมัติ โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ

1. ความสามารถในการดับเพลิง มีประสิทธิภาพสูง ระยะเวลาและการลงทุนค้มนค่า
2. เจ้าหน้าที่มีความสามารถที่จะใช้ระบบดังกล่าวได้ดีและสะดวก
3. เป็นระบบอัตโนมัติ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนอื่น ๆ

4. ความเหมาะสมในการใช้พื้นที่แต่ละส่วน เช่น ส่วน Auditorium และส่วนบริหารงาน อาจใช้ระบบดับเพลิงแบบใช้แก๊สไฟฟ้าอัตโนมัติและส่วนการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อผู้ยาดเห็นาเบชอบระยอชงตามการค้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชา รวมทั้งส่วนปฏิบัติการกับส่วนบริการอาจใช้ระบบแก๊สดับเพลิงแบบติดตั้ง เฉพาะที่เป็นต้น

การป้องกันอัคคีภัยภายในส่วน Auditorium

Auditorium เป็นสถานที่ชุมนุมชนอันเกิดไฟไหม้ได้โดยง่าย เช่น ฉาก พรหม เก้าอี้ ห้องฉายภาพยนตร์ ฯลฯ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากไฟฟ้าลัดวงจรจากขั้วเสียบหรือความร้อนจากแสงไฟ ฯลฯ

บริเวณที่ต้องป้องกันมากที่สุด คือ

- เวที
- ฉาก
- ห้องใต้ดิน
- ห้องดนตรี
- ห้องผลิต
- ห้องดนตรี
- คลังผลิต
- ห้องแต่งตัว
- ห้องควบคุมไฟ
- บริเวณผนัง
- ห้องเครื่องยนต์ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องทำความเย็น

การควบคุมการป้องกัน

- โครงสร้างอาคารควรเป็นวัสดุทนไฟ
- วัสดุที่ชั้ตกต่าง เช่น ฉาก ม่าน และสิ่งตกต่าง ๆ ควรเป็นวัสดุทนไฟ ทนความร้อน คือไม่ลุกเป็นเปลว การไหม้เกรียมมีรัศมีเป็นวงขยายไม่เกิน 5 นิ้ว และเมื่อถูกเปลวไฟแล้วควรจะดับภายใน 2 นาที คือ หยุดการไหม้เกรียม

- เวทีแสดง ควรมีฉากทนไฟ (Fire Curtain) ทำด้วยวัสดุทนไฟแบบแผ่นแข็ง ขวาม้วนหรือม้วนก็ได้ ได้แก่ ฉากแอสเบสตอล หรือผ้าหนา ๆ ชุบน้ำยาทนไฟ สำหรับปล่อยลงมากันระหว่าง เวทีกับที่นั่งคนฟัง เพื่อให้อากาศอบอุ่นป้องกัน เปลวไฟไหม้ให้ เป็นอันตรายกับผนังขณะที่กำลังพยายามรีบออกจากตัวอาคาร

- ส่วนเหนือ เวทีควรติดตั้งดับเพลิงอัตโนมัติ (Drencher) ปล่อยน้ำลงมายัง เวที เพื่อดับเพลิง และลดความร้อนแก่ฉากพร้อมก็มีสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ด้วย

- เวทีที่แสดง ควรมีทางปล่อยควันและแก๊สออกในขณะที่เกิดเพลิงไหม้ เพื่อป้องกันการลวกไหมของไฟ ความร้อนหรือแก๊สจะได้พุ่งขึ้นออกก่อนที่เพลิงจะลุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลามต่อไป

- เวทีที่แสดง ห้องแต่งตัว ห้องวัสดุต่าง ๆ ควรมีหัวต่อกับ เพลิงอัตโนมัติที่จะปล่อยน้ำออกมา เป็นฝอยคลุมบริ เวที เกิด เพลิงไหม้ได้ เองโดยอัตโนมัติและ จะ เกิดสัญญาณแก่ เจ้าหน้าที่ดับเพลิงประจำได้ทราบ
- ทางออกฉุกเฉินสำหรับ *Auditorium* จะต้องมีย่าง เพียงพอ เบ็ดเตล็ดด้วย ซึ่งมีอัตราส่วนดังนี้

จำนวนคน	จำนวนทางออกฉุกเฉิน
1-60	1
61-600	2
601-1000	3
1001-1400	4
1401-1700	5
1701-2000	6
2001-2250	7
2251-2500	8
2501-2700	9

- ช่องทางออกฉุกเฉินทุกช่อง ต้องจัดตัวอักษรโตขนาด 6 นิ้วสูงระดับ พน 6-9 ฟุต เห็นได้โดยง่าย และมีแสง เรืองให้เห็นข้อความด้วยไฟที่มี
 - การนำแสงไฟ เป็นแสง เรือง มีหลักสองประการ คือ ใช้ไฟธรรมดา และใช้ไฟจากแบตเตอรี่ ซึ่งให้แสงตลอดเวลาขณะที่ไฟฟ้าขัดข้อง
 - นอกจากนี้ ตามหลับมม หรือที่ซับซ้อน ควรมีลูกศรบอกทิศทางออกไปสู่ทางใหญ่ หรือทางออกที่ปลอดภัย
- บริ เวณตามทาง เดิน ควรโลงไฟมี แก้ว เสริมหรือวางของ เกะกะ เป็นอันขาด ตรงที่เป็นบันไดหรือ เป็นชน ควรทำให้สิ่ง เกิดได้ง่าย เช่น ใส่ไฟไว้ หรือทาสีขาว

การจัดที่นั่งบนเวที โดยการท้าวด้วยโลหะ เป็นถึง ภายในบรรจรายละเอียดจะเป็นการดีมาก ปากถึงมีฝาปิด เรียบร้อย วางไว้ตามจุดต่าง ๆ ให้ห่างจากเครื่องประดับหรือสิ่งของแขวน นอกจากนี้ ตลอดเวลาการแสดง ควรมีเจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่มีความชำนาญประจำอยู่อย่างน้อย 1 คน

วัสดุเวที เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ไม่ควรนำมาเก็บไว้ใน

หากทำได้ตามบริ เวณฉากหลัง เวที และผู้เข้าชมหรือพนักงาน ควรงดการสูบบุหรี่เด็ดขาด และควรให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงของทางการ เข้าไปตรวจดูความเรียบร้อยอยู่เสมออย่างน้อย 3 เดือนต่อ 1 ครั้ง

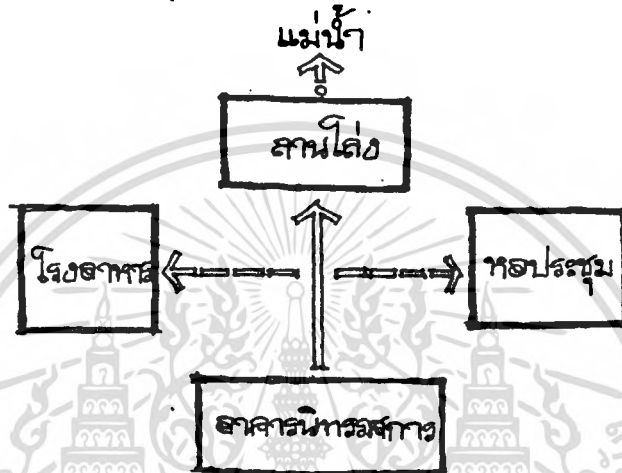
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

แนวความคิดในการออกแบบ

5.1 แนวความคิดในการออกแบบผังบริเวณ

1. ออกแบบให้มีแนวแกนที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยถ่าย AXIS จากอาคารนิทรรศการ มาตัดกับแนว AXIS ที่มาจากโรงอาหารและหอประชุม โดยมีลานโล่งอเนกประสงค์ เป็นจุดสิ้นสุดของแกนนำสายตา

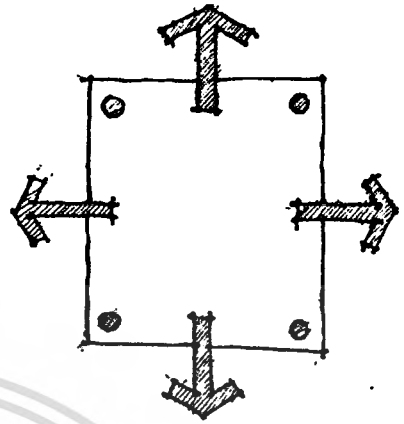
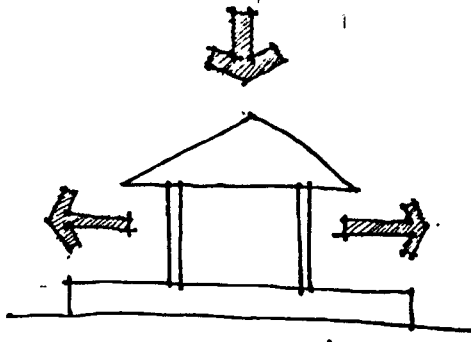
- จัดบริเวณที่มีอาคารคลุมอาคารคลุมผิวดิน เป็นกลุ่ม เว้นที่ว่างไว้เฉพาะส่วน เพื่อการขยายตัวในอนาคต แต่เพื่อไม่ให้พื้นดินสูญเปล่าจึงจัดเป็นส่วนหย่อมและทิวทัศน์
- นำเอาลักษณะลานเปิดโล่ง เพื่อใช้ เป็นลานกิจกรรมเป็นหลักเฉพาะเดียวกับลานวัดหรือลานอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศที่สนุกสนานและครึกครื้นให้แก่ที่ตั้งโครงการ
- แยกทางรถยนต์ออกจากทางเดินคนและแยกทางรถยนต์ของผู้เข้าชม เป็นคนละทางกับทางรถบริการ
- เปิดบริเวณลานโล่ง เพื่อเป็นมุมมองของโครงการจากทางแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณค่าของโครงการ
- สร้างความสัมพันธ์ของอาคารกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของสถาปัตยกรรมไทยโดยการจัด LAND SCAPE งามบางส่วนที่จำเป็น

5.2 แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

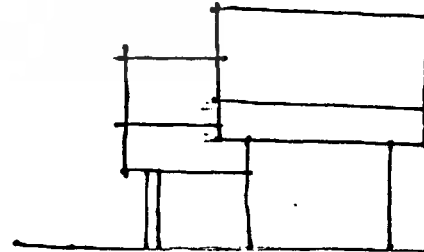
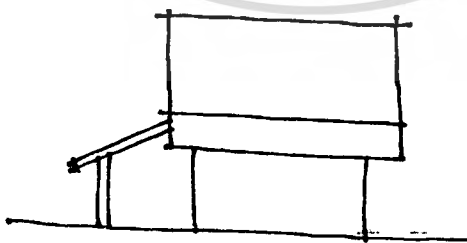
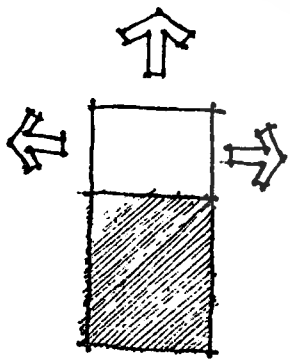
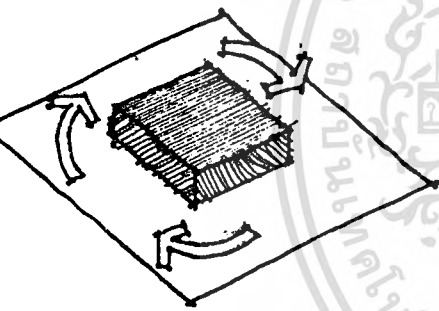
1. การจัดวางแปลน

อาคารขนาดใหญ่ เช่น อาคารนิทรรศการ ได้จัดวางแปลนแบบ SYMETRY BALANCE ซึ่งเป็นลักษณะการจัดวางแปลนในอาคารใหญ่ เช่น โบสถ์ วิหาร นอกจากนี้ ยังเป็นการสื่อความหมายถึงความมั่นคง ยาวนาน ของวัฒนธรรมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นหลังคากดลง ทว่างตรงกลางไหลออก
 เช่น หอฉัน, หอสวดมนต์, ศาลาริมน้ำ, ศาลาโรง

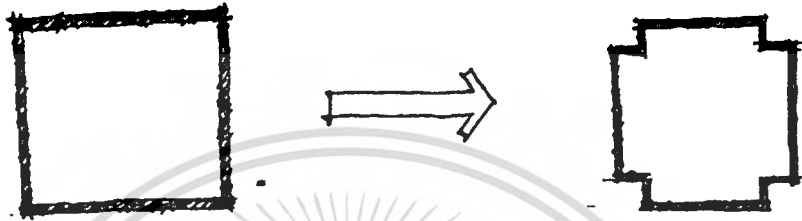

อาคาร เป็นทรงทึบ มีผาผนังล้อมรอบทั้ง 4 ด้าน ด้านหน้าหรือด้านหลัง ทำพื้นหลัง
 คาย่นออกมาหรือทำหลังคาลาด โดยมีเสาดังรับ ทำให้ทว่างส่วนด้านหน้า ไหลออก
 ต่อ เชื่อมสัมพันธ์กับทว่าง ใต้งภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

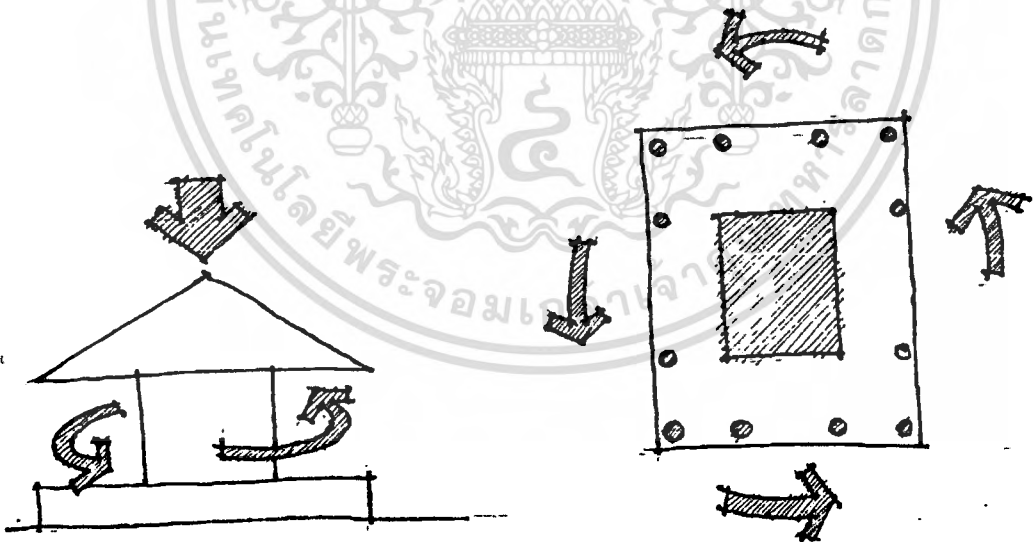
2. การจัดวางอาคาร ส่วนใหญ่จะให้อาคารตอบรับ AXIS ในแนวตั้งฉาก เพื่อผลทางด้านมุมมองและประโยชน์ใช้สอย

3. ลักษณะสถาปัตยกรรม นำเอาลักษณะและองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมไทย มาประยุกต์ให้เข้ากับวัสดุและการก่อสร้างในปัจจุบัน รวมถึงการนำเอาที่ว่างในสถาปัตยกรรมไทยมาใช้ เช่น

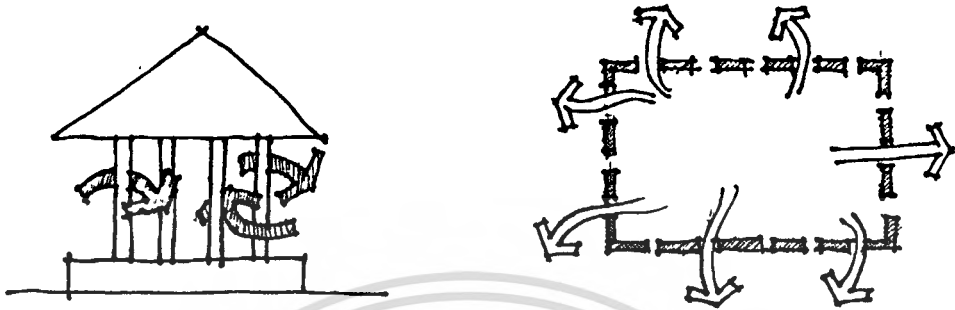

- การย่อมุม เพื่อลดขนาดของวัตถุในทางสายตา ให้ดูเล็กลง แต่ปริมาตรคงเดิม

CONCEPT DESIGN

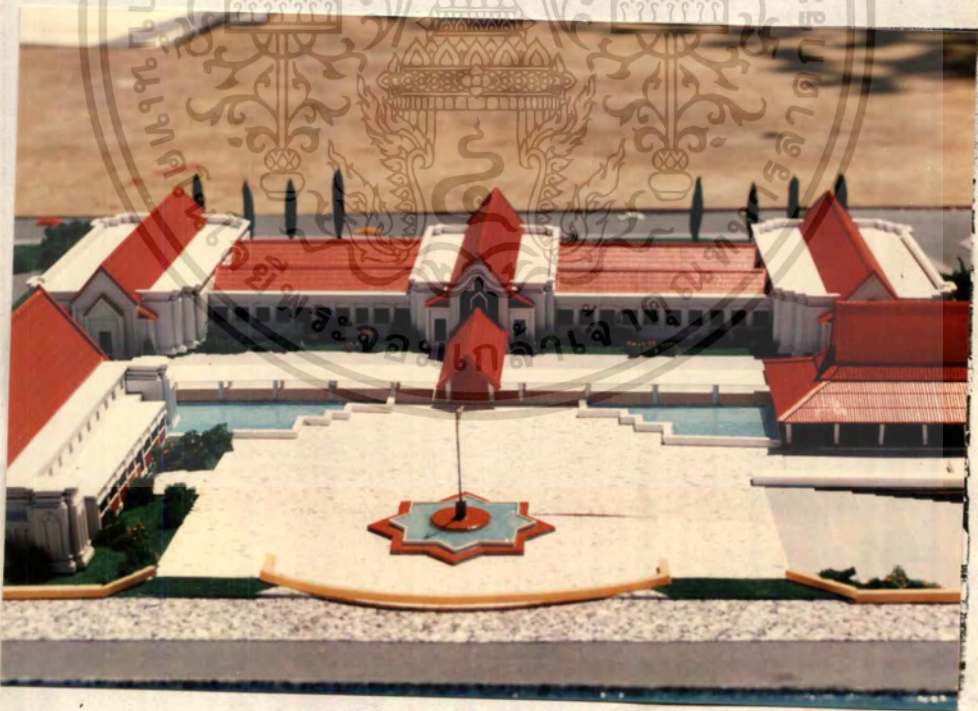
พื้นหลังคากดลง ส่วนกลาง เป็นแท่งทึบ ที่ว่างวิ่งรอบ ๆ อาจมีเสา เล็กอยู่บนขอบนอกอย่างหลวม ๆ เช่น หอขจร

ลักษณะ *SPACE* ภายในและภายนอกที่มีช่อง เว้น ทำให้ *SPACE* ไหลออกได้
 เกิดความรู้สึกโปร่ง เบา ลอย ทางสายตา เช่น ฝาขัดแตะ เรือนครัว ลูก
 กรงรวชาน ฯลฯ

รูปที่ 5.3.1 แสดงทูลฉลองโครงการมองจากถนนจักรเพชร

รูปที่ 5.3.2 แสดงทูลฉลองโครงการมองจากหน้าเจ้าพระยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

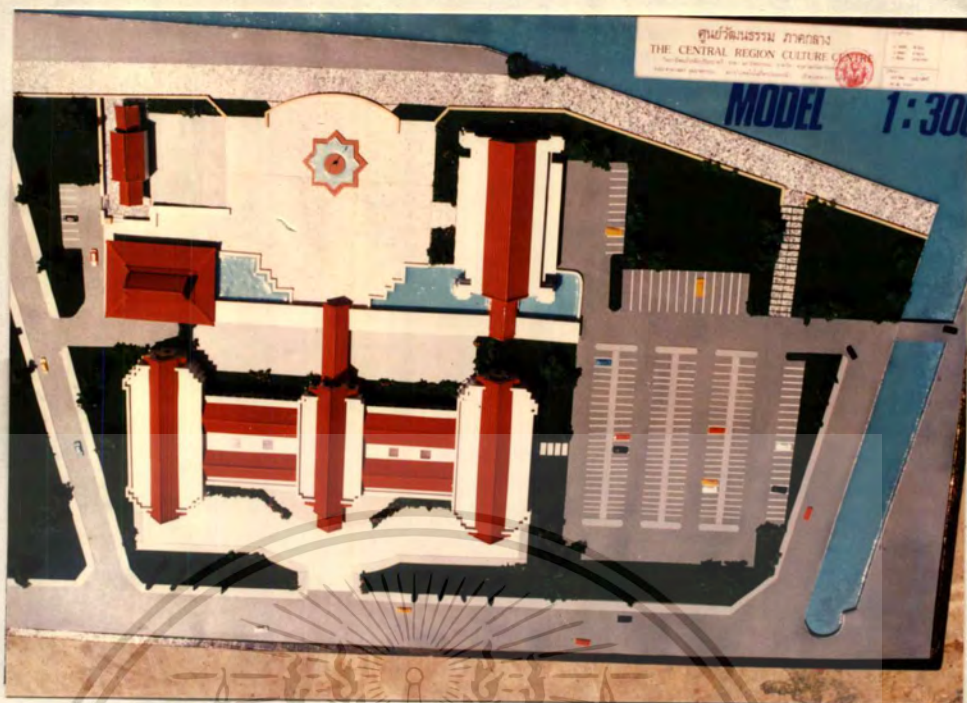

รูปที่ 5.3.3 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากซอยท่าโรงธำ

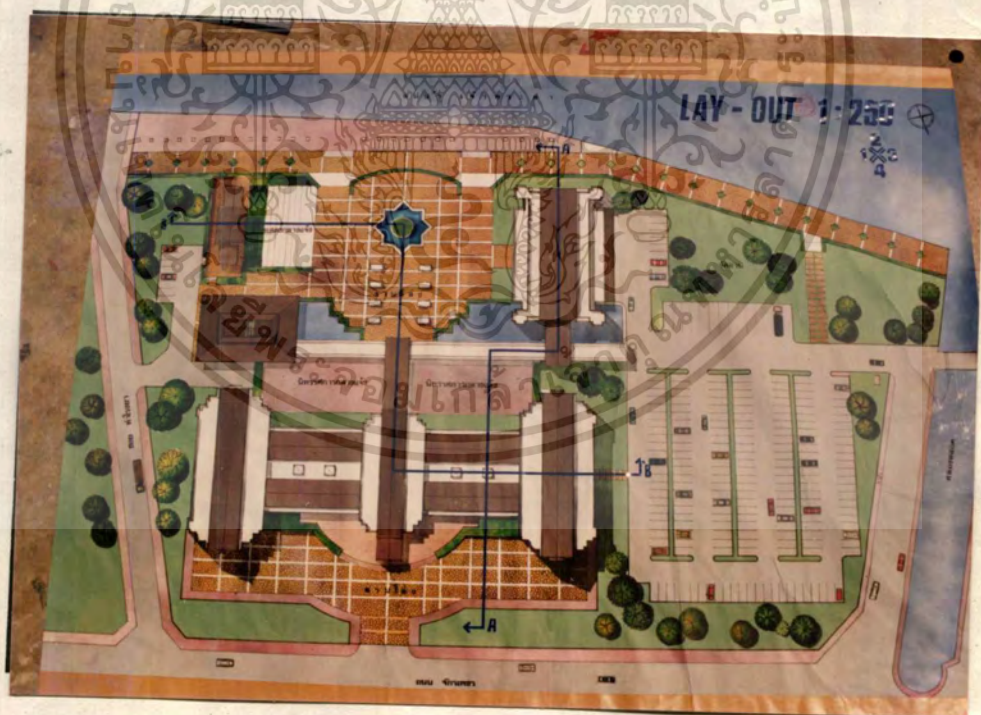

รูปที่ 5.3.4 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากคลองหลอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

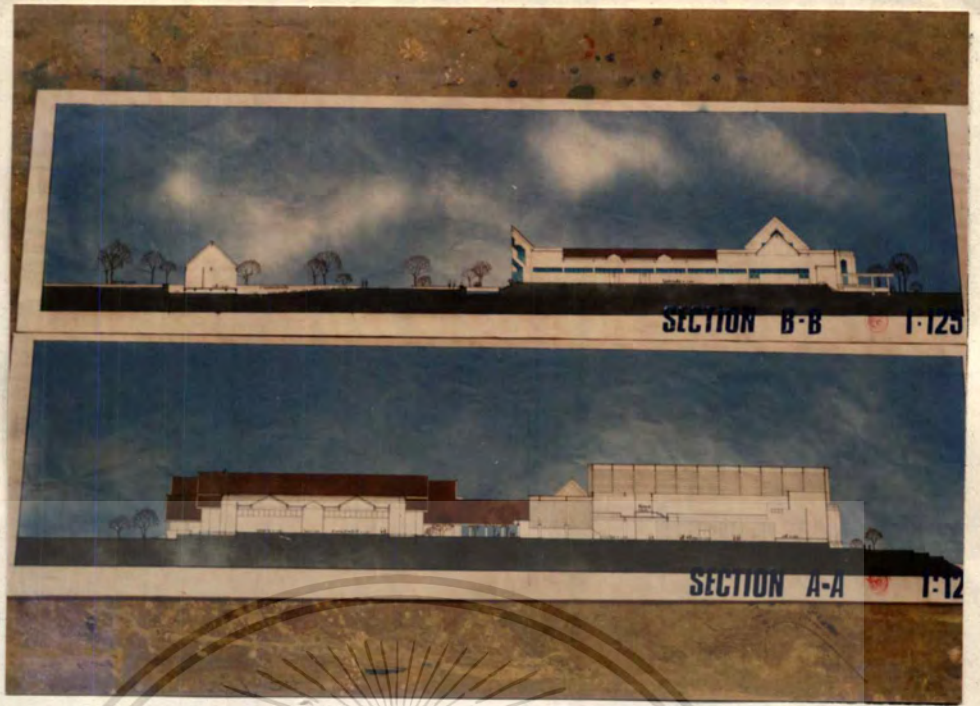

รูปที่ 5.3.5 แสดงหน้าจำลองโครงการมองจากด้านบน

รูปที่ 5.3.6 แสดงบนผังบริเวณโครงการ 1:250

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

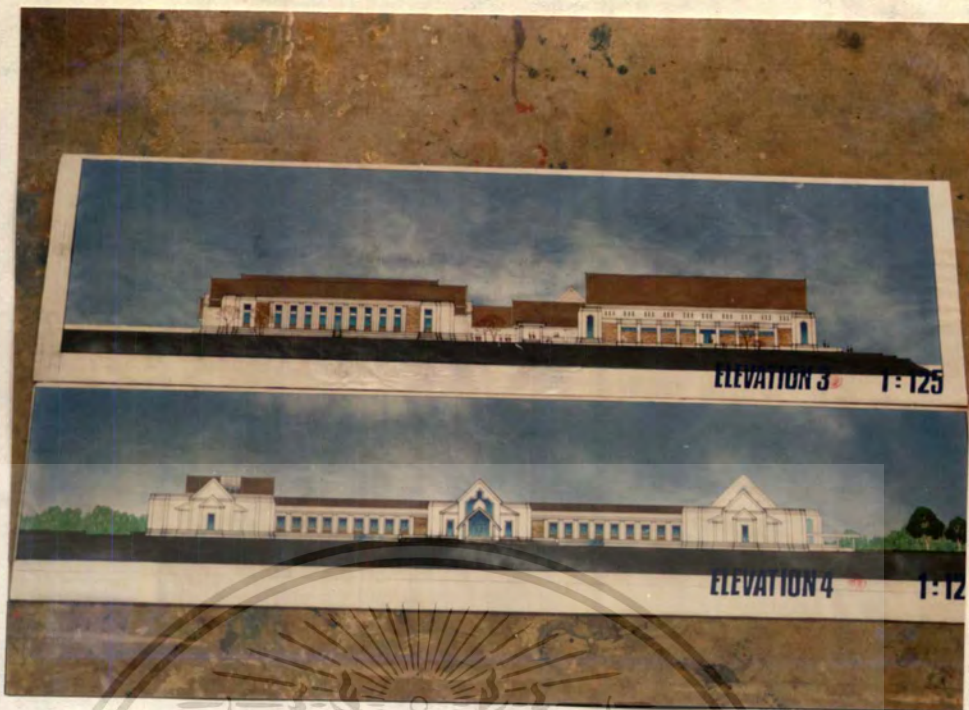

รูปที่ 5.3.7 แสดงรูปตัด A-A, B-B 1:125

รูปที่ 5.3.8 แสดงแบบรูปด้าน 1 และ 2 1:125

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.3.9 แสดงแบบรูปด้าน 3, 4 1:125

รูปที่ 5.3.10 แสดงแปลนหอประชุม โรงอาหาร เวทีงานแสดงกลางแจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง
THE CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

3

PROJECT PROPOSAL

PROPOSAL

Policy, Education, Environment, Government, Public Administration

PROBLEM

- POLICY**
 - การขาดนโยบายที่ชัดเจน
 - การขาดการสนับสนุน
- SOCIAL**
 - การขาดการมีส่วนร่วม
 - การขาดการสนับสนุน
- EDUCATION**
 - การขาดการสนับสนุน
 - การขาดการสนับสนุน
- ECONOMIC**
 - การขาดการสนับสนุน
 - การขาดการสนับสนุน
- ENVIRONMENT**
 - การขาดการสนับสนุน
 - การขาดการสนับสนุน

RATIONAL

GOAL	ALTERNATIVE	OBJECTIVE
POLICY การขาดนโยบายที่ชัดเจน การขาดการสนับสนุน	การขาดนโยบายที่ชัดเจน การขาดการสนับสนุน	การขาดนโยบายที่ชัดเจน การขาดการสนับสนุน
SOCIAL การขาดการมีส่วนร่วม การขาดการสนับสนุน	การขาดการมีส่วนร่วม การขาดการสนับสนุน	การขาดการมีส่วนร่วม การขาดการสนับสนุน
EDUCATION การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน	การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน	การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน
ECONOMIC การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน	การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน	การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน
ENVIRONMENT การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน	การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน	การขาดการสนับสนุน การขาดการสนับสนุน

รูปที่ 5.3.13 แสดงสภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

ORGANIZATION

ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง
THE CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

4

โครงการแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (อวช.)

คณะกรรมการวัฒนธรรม

สำนักงานเลขาธิการกรม

กองวิจัยและวางแผน

ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม

เลขาธิการ

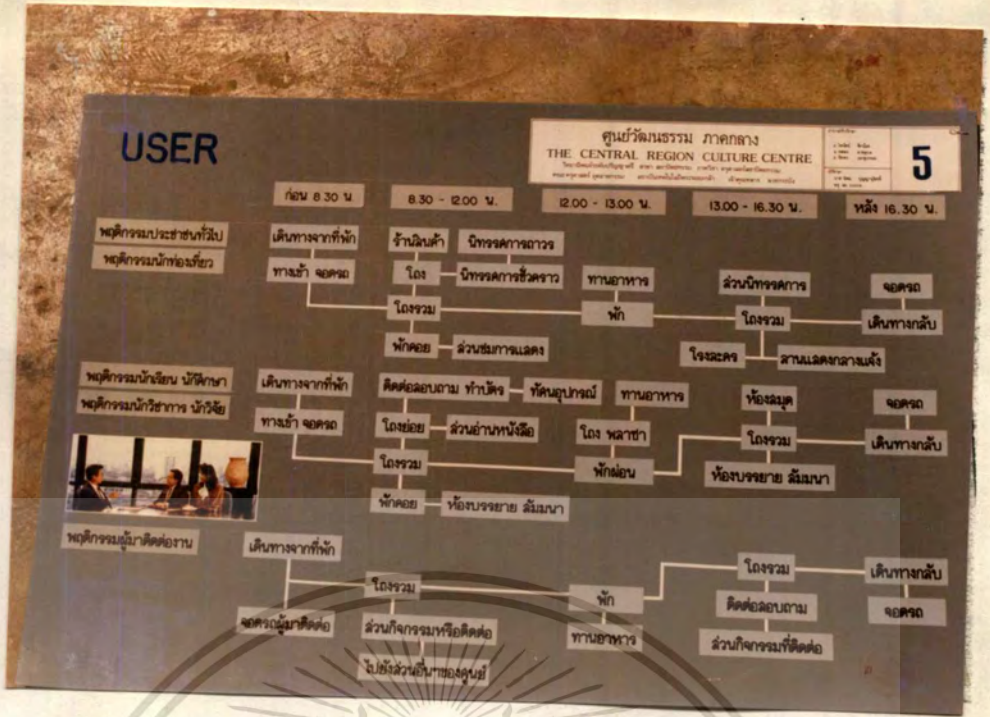
คณะกรรมการวัฒนธรรม

รองผู้อำนวยการ

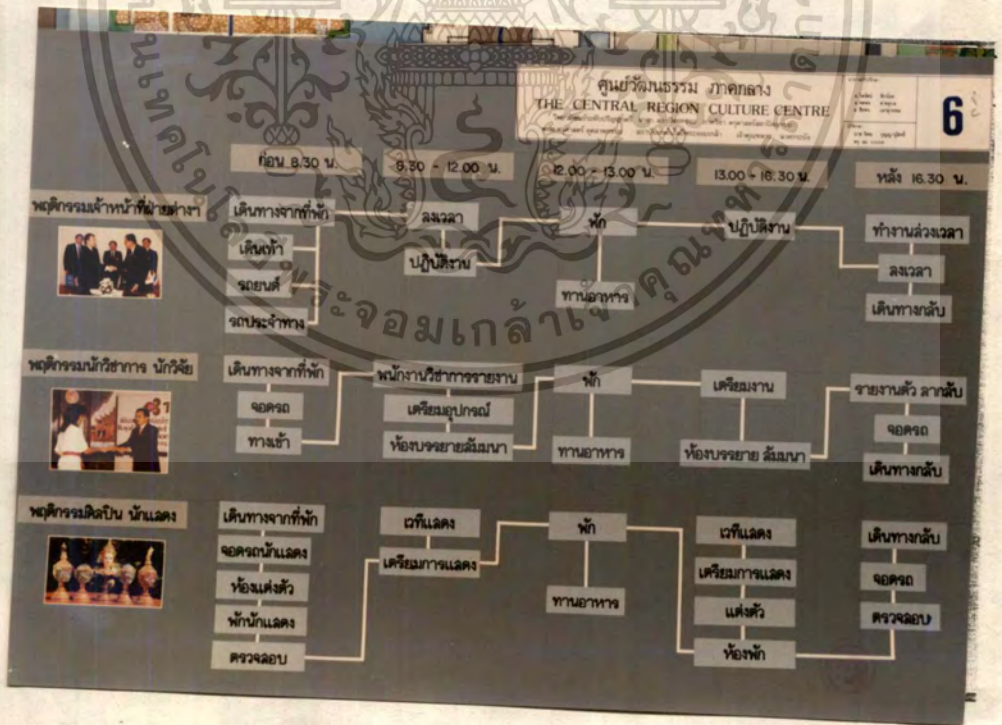
หัวหน้าฝ่าย	หัวหน้าฝ่าย	หัวหน้าฝ่าย	หัวหน้าฝ่าย
บริการทั่วไป	วิชาการ - วางแผน	กิจกรรม	ประชาสัมพันธ์
- งานการจัดการ - งานการเงินและบัญชี - งานบริหารอาคารสถานที่	- งานวางแผนและวิจัย - งานงบประมาณ - งานบริการทางวิชาการ - งานห้องสมุด - งานทะเบียน	- งานนิทรรศการ - งานการแสดง - งานจัดรายการ - งานวิทยุ / ประกวด - งานลาอิต ฮบม	- งานประชาสัมพันธ์ - งานผลิตอุปกรณ์ - งานผลิตเอกสารและสิ่งพิมพ์ - งานธุรการ

รูปที่ 5.3.14 แสดงผังการบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

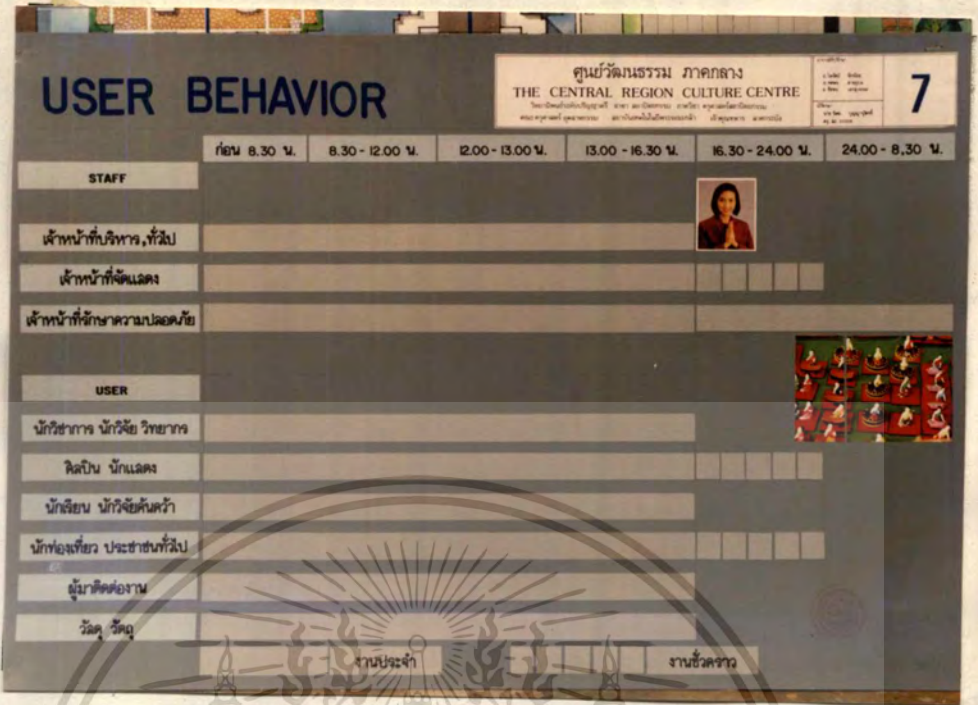

รูปที่ 5.3.15 แสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

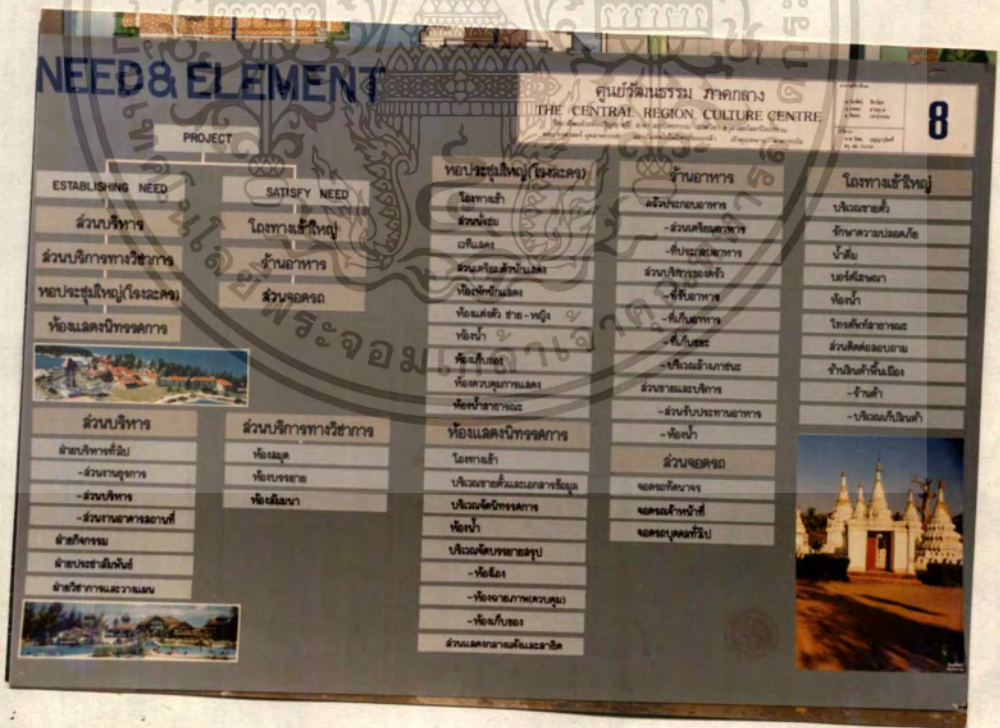

รูปที่ 5.3.16 แสดงพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

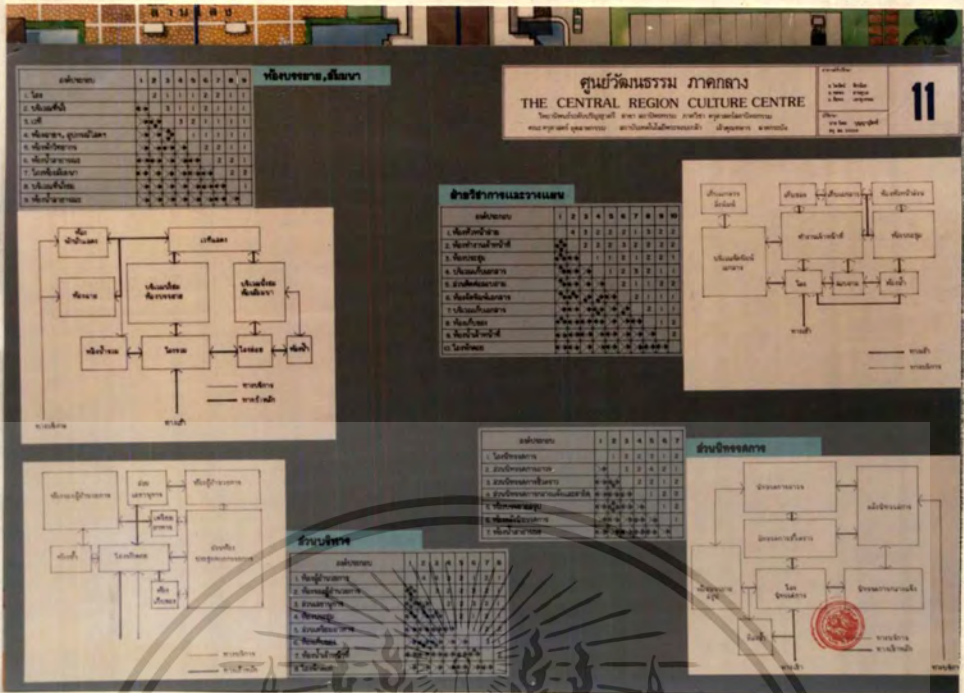

รูปที่ 5.3.17 แสดงช่วงเวลาในการเข้ามาใช้โครงการ

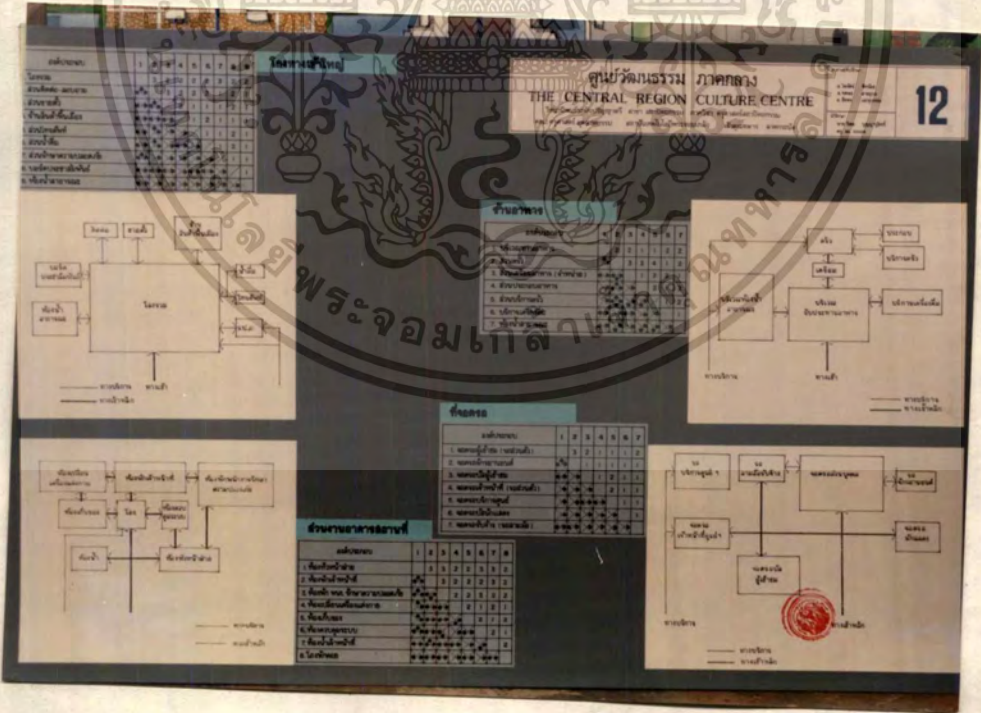

รูปที่ 5.3.18 แสดงความต้องการส่วนประกอบในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

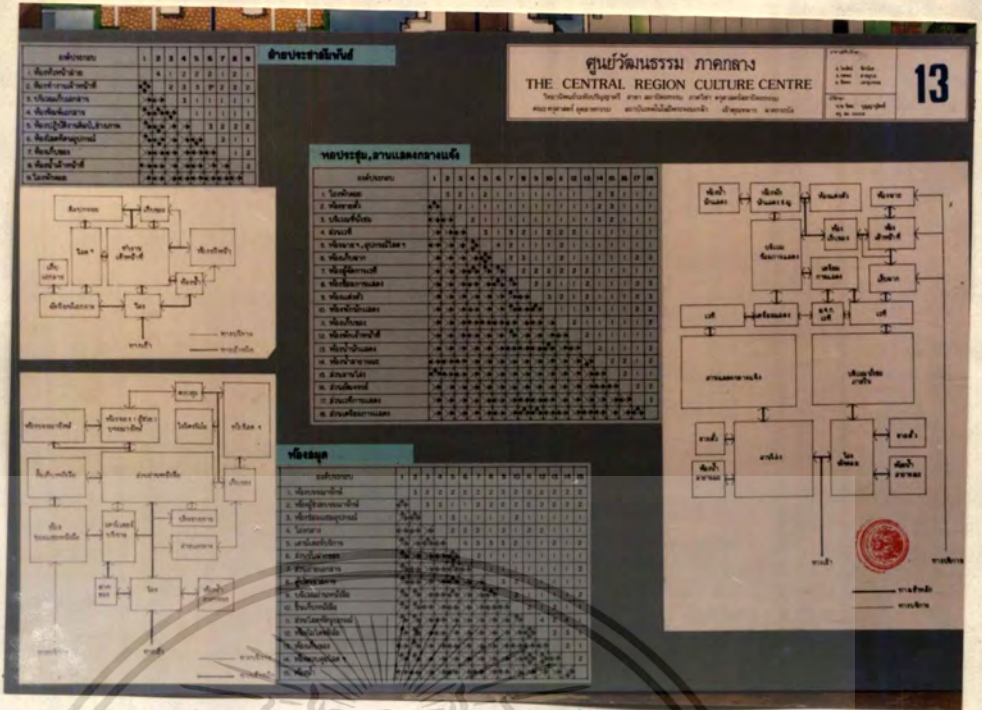

รูปที่ 5.3.21 แสดงความสัมพันธ์ของค้ประกอบ ของบรรยาย, สัมมนา
ฝ่ายวิชาการและวางแผน ส่วนบริหาร ส่วนนิตรรคการ

รูปที่ 5.3.22 แสดงความสัมพันธ์ของค้ประกอบ โรงทาง ้เข้าหุ่
ร้านอาหาร ทจอตรถ ส่วนงานอาคารสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

รูปที่ 5.3.23 แสดงความสัมพันธ์ของค้บระกอบ ส่วนประชาสัมพันธ์ หอประชุม ด้านแสดงกลางแจ้ง ทองสมุด

รูปที่ 5.3.24 แสดงการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

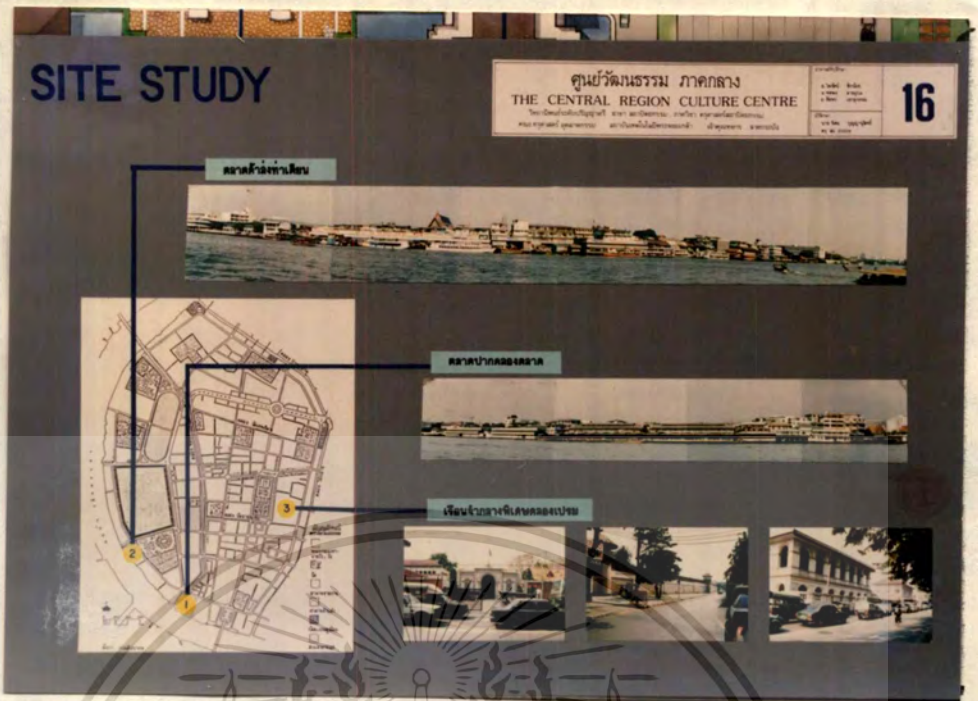

รูปที่ 5.3.25 แสดงการใช้ที่ดิน เกาะรัตนโกสินทร์

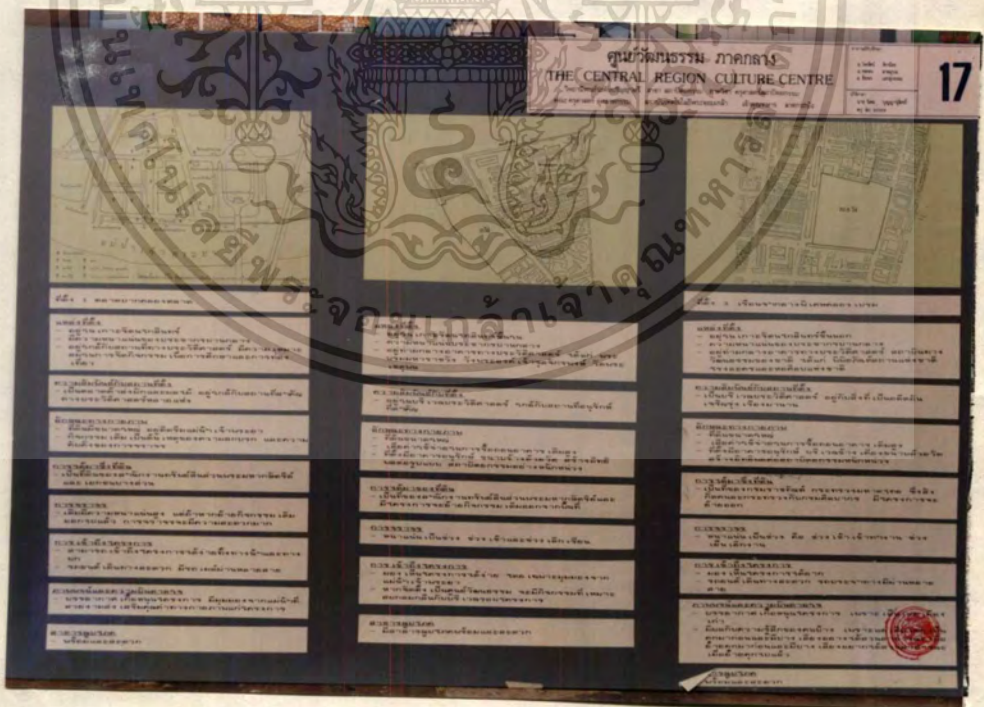

รูปที่ 5.3.26 แสดงการใช้ที่ดิน เกาะรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

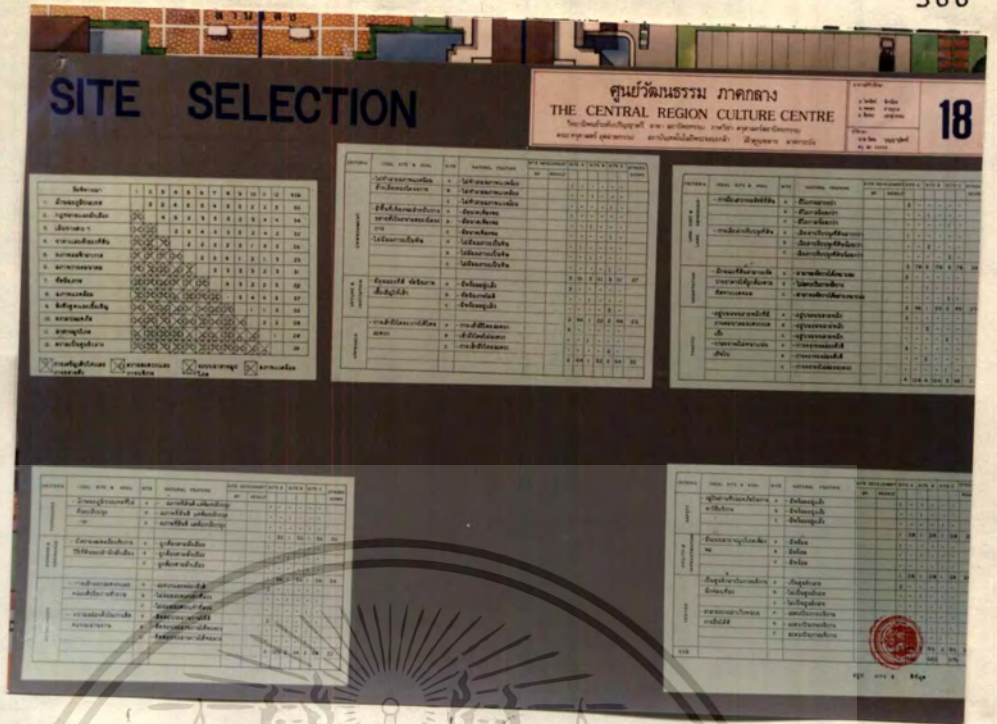

รูปที่ 5.3.27 แสดงสภาพที่ตั้งโครงการที่นำมาพิจารณา

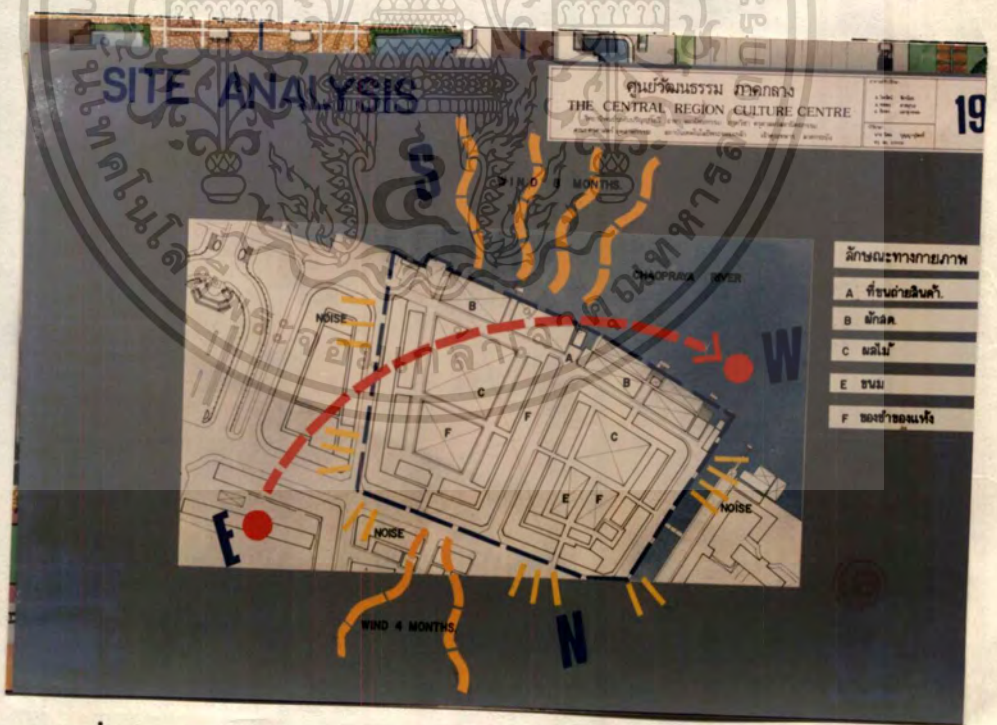

รูปที่ 5.3.28 แสดงรายละเอียดของที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

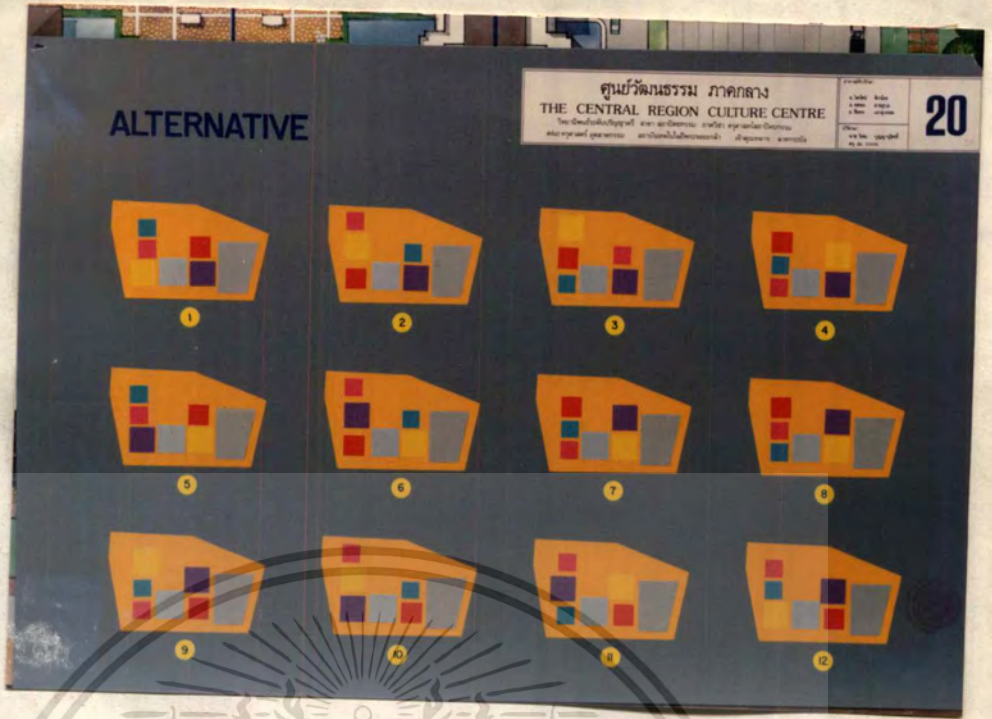

รูปที่ 5.3.29 แสดงการเลือกที่ตั้งโครงการ

รูปที่ 5.3.30 แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

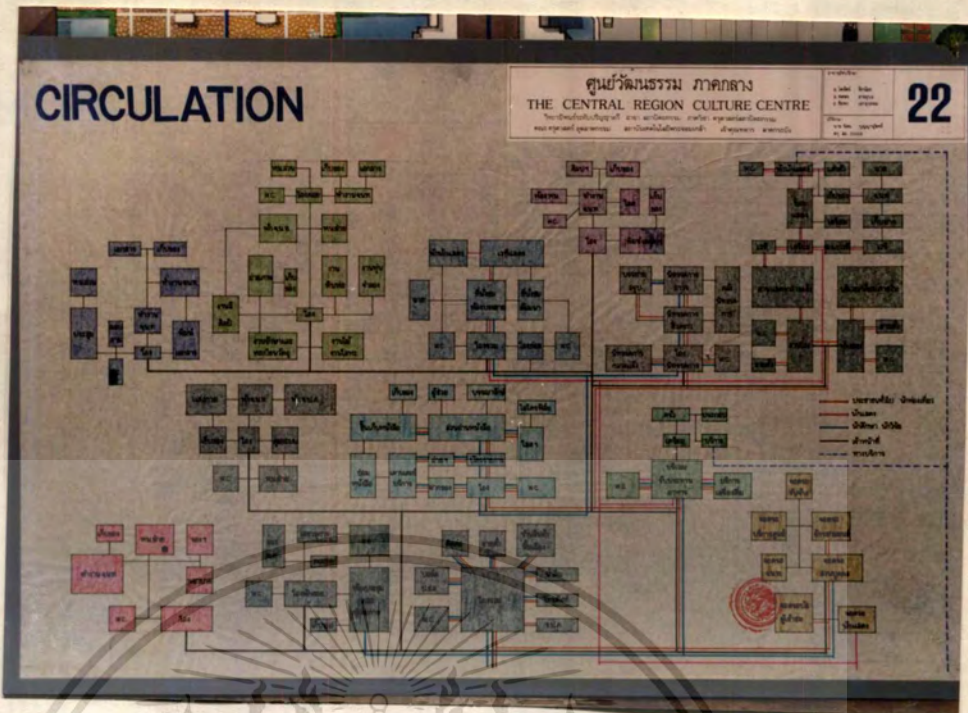

รูปที่ 5.3.31 แสดงการพิจารณาจัดวางส่วนต่าง ๆ ลงในทรงโครงการ

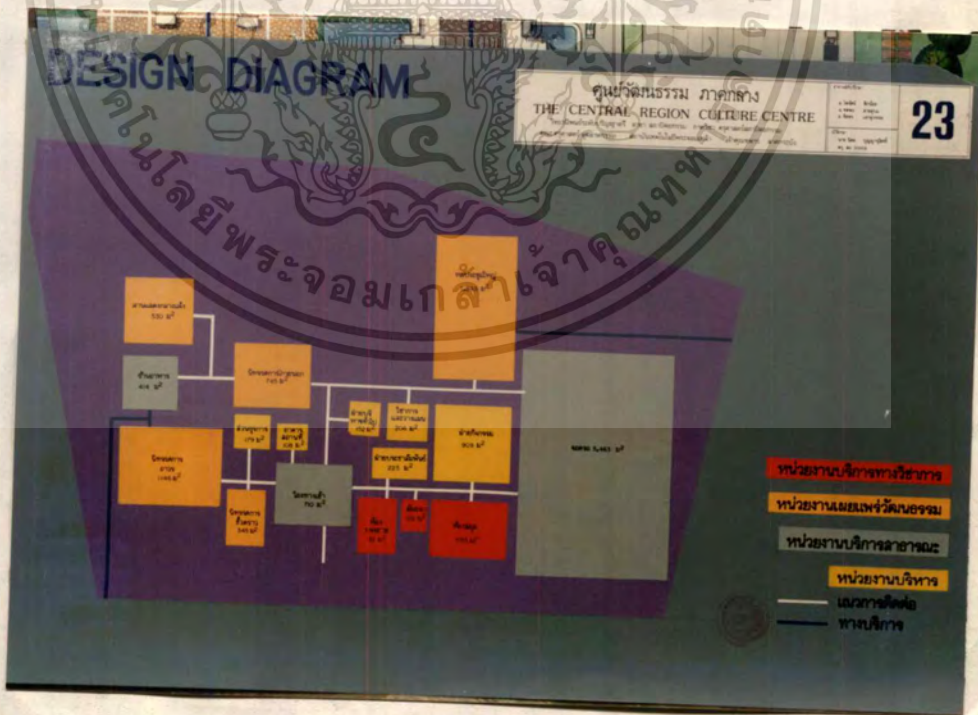

รูปที่ 5.3.32 แสดงการพิจารณาจัดวางส่วนต่าง ๆ ลงในทรงโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.3.33 แสดงเส้นทางการสัญจรของผู้ใช้โครงการ

รูปที่ 5.3.34 แสดงการจัดวางพื้นที่โครงการลงในที่ตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถใดทางสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TECHNIC SYSTEM

ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง
THE CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เลขที่ 24

METERIAL

วัสดุ	ก	ข	ค
1. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
2. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2
3. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
4. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2
5. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
6. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2
7. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
รวม	14	14	14

STRUCTURE

วัสดุ	ก	ข	ค
1. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
2. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2
3. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
4. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2
5. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2
6. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2
รวม	14	14	14

AIR CONDITION

วัสดุ	ก	ข	ค	ด
1. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2	2
2. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2	2
3. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2	2
4. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2	2
5. ไม้เนื้อแข็ง	2	2	2	2
6. ไม้เนื้ออ่อน	2	2	2	2
รวม	14	14	14	14

รูปที่ 5.3.35 แสดงการวิเคราะห์ระบบ เทคนิค

รูปที่ 5.3.36 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ

ศูนย์วัฒนธรรม ภาคกลาง
THE CENTRAL REGION CULTURE CENTRE

เลขที่ 25

บ้าน

อาคาร

ที่พัก

แผงร้อนไทย

มุขตั้ง

ช่องลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.3.37 แสดงทัศนียภาพในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

6.1 บทสรุป

โครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนภาคกลางที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของภาคและของชาติตามลำดับ เป็นการจัดตั้งโครงการ เพื่อให้สามารถตอบสนองและรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเขตชุมชนกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่คล้ายคลึงกันทั้งกับภาครัฐบาลและเอกชนในการให้บริการทั้งด้านความรู้ การศึกษาและเผยแพร่ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมของศูนย์สามารถที่จะตอบสนองและส่งเคราะห์แก่สมาชิกของศูนย์โดยตรง รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนในภูมิภาคอื่น ๆ โดยทั่วไป ซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบมาตรฐานสำหรับอาคารประเภทเดียวกันได้ในคราวต่อไป

จากการศึกษาและค้นคว้า สามารถสรุปโครงการของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ได้ดังนี้คือ

1. ส่วนบริหารของโครงการ เป็นที่ทำการของศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง สำหรับควบคุมและวางแผนการดำเนินงานของศูนย์ และเป็นสถานทำงานของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ดังกล่าวอีกด้วย
2. ส่วนปฏิบัติการ เป็นส่วนในการให้บริการทางด้านการศึกษาและเผยแพร่วัฒนธรรม ตลอดจนให้ความรู้แก่สมาชิกของศูนย์โดยตรง
3. ส่วนกิจกรรม ใช้สำหรับการหารายได้บางส่วน เข้าศูนย์วัฒนธรรมอันได้แก่ ส่วนแสดงนิทรรศการ และส่วนแสดงงานในหอประชุม (โรงละคร)
4. ส่วนบริการ เป็นส่วนบริการทางด้านสาธารณสุขและส่วน เทคนิคและบริการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากส่วนปฏิบัติการและกิจกรรม

6.2 ข้อเสนอแนะ

การออกแบบสำหรับโครงการศูนย์วัฒนธรรมภาคกลาง ซึ่งเป็นอาคารกึ่งราชการ ที่มีลักษณะในการบริการและการบริหารที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความประสานงานที่ดี ดังนั้น งานสถาปัตยกรรมจึงออกมาในลักษณะของ "รูปทรงที่คล้อยตามหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยอาคาร" โดยจะต้องคำนึงถึง สิ่งต่อไปนี้

1. มาตรฐานในการใช้งานประเภทต่าง ๆ ของอาคารลักษณะนี้
2. การใช้สอยที่มีประสิทธิภาพ เช่น ความคล่องตัว ความรวดเร็ว และตลอดจนการอำนวยความสะดวก ในการ เข้าใช้บริการ
3. ขั้นตอนและระยะเวลา, อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
4. คุณลักษณะของส่วนอาคารตามหน้าที่ใช้สอย และส่วนที่มีหน้าที่ใช้

สอยพิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ
6. สภาพความต้องการทางสังคม

งานออกแบบสำหรับอาคารศูนย์วัฒนธรรมภาคกลางในระดับภูมิภาคนี้ จึงจะสมบูรณ์ได้ด้วยการจัดรูปทรงอาคารให้สัมพันธ์กับหน้าที่ใช้สอยและการจัดภูมิสถาปัตยกรรมเข้ามา เพื่อเพิ่มความร่มรื่น เชิญชวนและเสริมตัวสถาปัตยกรรมให้เด่นยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- จดหมาย เหตุแห่งชาติ, กอง. *สังคมไทยสมัยรัชการที่ 5*. กรุงเทพฯ : กอง
จดหมาย เหตุแห่งชาติ, 2522
- ชัย เรืองศิลป์. *ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352-2453 ด้านเศรษฐกิจ*.
กรุงเทพฯ : มลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์,
2522.
- ชาลี เอี่ยมกระสินธ์. *สยามในอดีต*. พระนคร : แพรวพิทยา, 2515.
- โชติ กัลยาณมิตร. *ทฤษฎีการกำหนดองค์ประกอบในงานศิลป์*. กรุงเทพฯ :
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.
- จิรา จงกล. *พิพิธภัณฑ์สถานวิทยา*. กรมศิลปากร : กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.
- จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. *ลักษณะสถาปัตยกรรมไทย*. เอกสารการสอนชุดวิชาไทย
ศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : บ.สัมพันธ์พานิช, 2526.
- นิคม มลิกะคามะ และคณะ. *วิชาการพิพิธภัณฑ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- วิเชียร สวรรธรัตน์. *โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2526.
- วีรวุฒิ รือตระกูล. *พิพิธภัณฑ์*. หนังสือสถาปัตยกรรม, วารสาร. สมาคมสถาปนิก
สยาม ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, 2523.
- อรศิริ ปาณิก. *ทิวาททางสถาปัตยกรรม*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. กรุงเทพฯ : โครงการตำราวิชาการ, 2521.
- อิตรา กันแดง. *ศูนย์วัฒนธรรมล้านนา*. เชียงใหม่. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ
วิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง,
2526.
- เทพชู ทับทอง. *กรุงเทพฯในอดีต*. 2 เล่ม กรุงเทพฯ : ครุสภา, 2503.
- _____. *กรุงเทพฯสมัยคณะ*. กรุงเทพฯ : สหมิตรอุตสาหกรรมการพิมพ์,
2519.
- ถักย ใจจงรัก. *เรือนไทยในภาคกลาง เรือนไทยเดิม*. กรุงเทพฯ กรมการฝ่าย
ศิลปวัฒนธรรมสยามสมาคม และกรมธิการอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรม
สยามสมาคมสถาปนิกสยาม, 2519.
- _____. *เรือนไทยเดิม*. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2518.
- ไหลอนส์, เอลิซาเบธ. *ศิลปสมัยรัตนโกสินทร์*. แปลโดย จิรา จงกล. พระนคร :
กรมศิลปากร, 2510.
- อินทิรา ยมนา. *โครงการวิจัยสถาปัตยกรรมไทย*. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตย-
กรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตตชีวประวัติ

นายนิคม บุญยานสิทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2509
 ภายปัจจุบัน 25 ปี (2534) เริ่มการศึกษาในระดับประถม
 ศึกษาที่โรงเรียน บ้านเมืองปักชดหะวันวิทยาคาร แล้วเข้า
 ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียน ปักธงชัยประชานิรมิต
 จากนั้น เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่แผนกช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม
 วิทยาลัยเทคนิคร้อยและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิค
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.นครราชสีมา ในปีการศึกษา
 2528

จากนั้นได้ เข้ารับการศึกษาต่อที่สถาบัน เทคโนโลยีพระ-
 จอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในระดับปริญญาตรี สาขา
 วิชา ครุศาสตร์สาขาสถาปัตยกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2532 และได้ทำ
 การศึกษาวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ "ศูนยวัฒนธรรมภาคกลาง" ใน
 ปีการศึกษา 2533

ปัจจุบัน มีภรรยา น้อยที่บ้านเลขที่ 47/1 หมู่ 3
 ต.เมืองปัก อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา 30150

